غزلیات

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

(الف)

صورتگر چه ښه صورت په دیوال ساز کا ‌‌ کل عالم ئې په صفت زبان دراز کا
د هغه نقاش په صنع نظر نه کا ‌‌ چه له څه ځاځکي نه دا نقش و طراز کا
سترګي ورځي پوزه نور کښېږدي په مخ کښ ‌‌ غاښ و شونډي ژبه خوله سره پرداز کا
یو سر بل سر په سر جوړ کا دوه غوږونه ‌‌ چي په دواړو اروېدنه د آواز کا
بند په بند د لاسو ګوُتي و بله کښېږدي ‌‌ سر تر پایه درست صورت سره یو راز کا
که څوک زر کتابه وکښي له دې بابه ‌‌ که په کښل شي زر به نور پسې آغاز کا
هر وېښته چه به صورت باندي لیده شي ‌‌ که پر ځیر شي د شناخت ور به درته واز کا
خاص بنده د خدای هغه ګڼه خوشحاله
چه د ځان په معرفت ئې سر فراز کا

اورنګزیب چه آرایش د تخت و تاج کا ‌‌ تخت و تاج به ئې مرګي تاخت و تاج کا
په جهان کښ به ئی پاتو ښه بد نوم شي ‌‌ ده زده چاري د کسری که د حجاج کا
زه غمجن په عید په جشن خبر نه شوم ‌‌ که درست خلق د دهلیَ ابتهاج کا
اوبه سترګو لره لاړې اور د زړه شو ‌‌ څوک به څرنګه ژوندون په دا مزاج کا
چه په دګ مي ګوُتی کښېږدي رنګ ئې زیر شي ‌‌ طبيبان مى به په څو دَ رنج علاج کا
جدائي دِ ما په زړه کا هسي چاري ‌‌ لکه باز ئی په تارو یا په دراج کا
دوه مین چه په هواد و بله بېل شي ‌‌ خدای ئې څه شکل د تش سلام محتاج کا
ځما اوښي د کوګل په جوش پیدا دي ‌‌ لکه اور چه له کبابه نم اخراج کا
هر ناوک چه د قضا له شسته خېژي
زمانه د خوشحال زړه ورته آماج کا

بازیګر چه د بازیو صندوق وا کا ‌‌ په یوه زمان کښ څو بازی بر پا کا
نندارچي چه ورته ګوري حیرانېږي ‌‌ بازیګر چه په بازیو کښ بلا کا
عارفان د سر په سترګو ګوُتي کښېږدي ‌‌ د خپل زړه په سترګو ګوري تماشا کا
دا عالم لکه طفلان ورته ښکارېږي ‌‌ د طفلانو په بازي پوري خندا کا
همېشه خوښي د چا ده، د هغه ده ‌‌ چه په زړه کښ د دنیا چاری فنا کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هغه په وفا څه خوښي خوشحاله
چه وفا در سره کا بیا زر جفا کا

بیا رباب د مغني ښه سرایت کا — په نغمه کښ نوی نوی حکایت کا
شیخ دي کنج د صومعې زه به گلگشت کړم — د بهار گلونه ما ته هدایت کا
گدایانو لره غم د گیډي ډېر دئ — بادشاهان دِ غم د ملك و ولایت کا
د وفا مهر کرم به ئې لا څه وي — په جفا کښ چه دا هونبره عنایت کا
په ماني ئې هم خوشحال شم هم دلگیر شم — لکه څوک چه له چا شکر و شکایت کا
دا دِ ما دَ بخت اثر نه دي نو څه دئ — له رقیبه چه شکوه پدا غایت کا
په دا ښهد کښ څرگند شراب خرڅېږي — محتسب د باده نوشو رعایت کا
که د کښلیو[1] د دیدن مینه گناه ده
سکه خوشحال خټك درست عمر جنایت کا

په هر ځای چه طمع خپل هنر څرگند کا — ډېر هوښیار ماهی مرغونه طمع بند کا
بادشاهی د بحر و برده که باور کړې — قناعت دي که په خشك و تر خورسند کا
په هغه ځما سلام خرم دي اوسی — چه د چا سره نه مهر نه پیوند کا
خلق واړه داند وه په دریاب ډوب دي — کله کله له دریابه سر بلند کا
درویش بخره خوښي غم د هغو دَئ — چه په شمار دَ زرو ناست دي چون و چند کا
هوښیارانو څخه ډېری اندېښنې دِي — چه ملنگ د مسلې، هغه انند[2] کا
و نور چا وته به څه وته څه وایی
و خپل ځان وته خوشحال خټك دا پند کا

په عاشق باندي غوغا غماز پدول[3] کا — چه گلونه پرې کوي اغزي قبول کا
ارسطو تر افلاطون ښه وُ سکندر ته — په جهان کښ هر څوک مینه پخپل کول[4] کا
څو مې زړه په ببغمیَ پسې درومي — هونبره نور تازه غمونه را وصول کا

---

[1] ښکلیو.

[2] عیش.

[3] بیهوده.

[4] یا به مصدر وی په معنی د (کردن) یا به مخفف د کهول وی په معنا د کورنی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا تازه تازه مضمون چه په بیاض کښېم　　خبر نه یم چه له کومه را نزول کا

آشنایي لکه ښه تول[١] چه ورته اش[٢] کړي　　جدایي لکه ژلی وراني د تول کا

یو ښکاره د قیامت علامت دا دئ　　په فاعل باندي چه اوس تېري مفعول کا

درېغه یَو هسي پیدا شي چه په عشق کښ　　دا دِ ما لېونی زړه څه خو معقول کا

زه د عشق په کنج توانګر یم که نور خلق　　ټولول د زرو مال، متاع د پول کا

ځما روې سترګي ولاړي ته څلور شوې　　که ښکاره د یار له لوریه خداي رسول کا

ګنُدی وي چه د وصال په خوښي خوش شي
چه خوشحال په جدایي کښ ډېر نول[٣] کا

په اختر په جمعه څه غرض زما　　زه مجنون یم سر نیولَي په صحرا

هغه وخت د ما اختر ما جمعه ده　　چه دیدار راته ښکاره کا د لیلا

عاشقان له عشق له کاره انکار نه کا　　فاسقان به پخپل زړه کښ لَری غلا

د یارئَ لایق نه دي رنګ ئی ورک شه　　چه ئی نه وي په یارئَ کښ وفا

د رښتیني[٤] یاریَ لافی ډېر عالم کا　　ولی ما پکښې و نه لیدل رشتیا

هی توبه د عشق د پټو سرو لمبو نه　　نه واښه نه ئې لرګي لکي په تا

په یرغ په مصلحت د عشق کار ندی　　په لیدل په اروېدل شي را پیدا

نه په پندِ لوېږي له هر کاني بڅیري　　دئ سوخته سره بکرْ[٥] لَرِي سودا

دا رنګیني معنی چېری دي خوشحاله
چه را دورمي لکه ګل په بیاض ستا

په سپېن جمال چه تار په تار دوې زلفي عنبر فام کا[٦]　　محبوبه غواړي دا چه رښا ورځ په عاشق شام کا

چه ډېري د یار زلفي یادوم مقصود مي دا دئ　　چه ما د یار د زلفو د حلقو دیوانه نام کا

---

[١] کښت.

[٢] په پښتو کښ د تعجب او مسرت کلمه ده.

[٣] غم، وير.

[٤] رښتني.

[٥] بکرئ.

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عاشق چه په جهان کښ خپل ژوندون له خدایه غواړي   د زړه مقصود ئې دا دي چه ځان ځار تر دلارام کا
زه مست بیخوده پروت یم په یوه پیاله د میو   ساقی ښیښبه نیولې راته فکر د بل جام کا
په مخ د ښو محبوبو زه مین چه هونبره نه یم   چه یا به ئی څوک وکښي یا ئی شرح څوک مدام کا
دلبره چه له دله د عاشق په مرگ راضي شي   د سترگو په کاته کښ و عاشق وته پیغام کا
چه تا منع کوي د بت په عشق کښ ورته وایه   کعبه د کاڼیو گوره ترو دې څه خلق احرام کا
که غټ د عنایت په سترگو وگوري خوشحال ته
د ده مقصود به واړه په یوه نظر تمام کا

تا وې چه غم مه کړه نور زه ستا یم ته ځما   زه خو دِ ژوندَي کړم که دروغ کړې که رشتیا
څه بلا زیبا ئې، بې نظیره محبوبا ئی   که دا عیب دِ نه وي په زړه سخته ئې بلا
که کل جهان خوبا شي په هر لوری محبوبا شي   عجب که لا پیدا شي یَوهَ تا غندي زیبا
په هونبره ډېر مقتولَ ته لا هیڅ نه ئی ملوله   که سل خونونه وکا د جلاد ترو څه پروا
چه گل غواړم له تا نه، ستا له باغه له بوستانه   که خس را عنایت کړې هم په گل نیولي ما
څو زه بنده زنده یم، د هغو زلفو بنده یم   چه تل ئی سل سل زړونه په هر تار دي مبتلا
که لوی دي که هلك دي دواړه ستا په نعره[۱] ورک دي   په ښهر کښ څوک نشته چه میَن نه دَې په تا
د سبر ونه گوره په زمان شي نامنظوره   چه وخوځې په باغ کښ ته په دا قد و بلا
نسیه جنت سبا دَئ، د زاهد دئ د ملا دئ
په لاس جنت موندلي نن خوشحال دئ ستا لقا

تل که دا وي د خوبۍ طمطراق ستا   نور دي لاس له ځانه پرې وینځي عشاق ستا
نن پدا دور هغه ښایسته ته ئې!   چه په هر لوري ثنا وائي آفاق ستا
دواړه شونډي دي تریاق، زلفي ښامار دي   جار وتلي دا ماران دي تر تریاق ستا
لږ شکیب ورته په مثل د لوی غره دي   په شکیب کښ به په څو پائي مشتاق ستا
د بازیو دي موندلي یم غلوه مي   د هلك غندي رشتیا گڼم مزاق ستا
ته خپل ځان لره مهمیز کړه څه پروا کړی   که قدم د چا په سر کښېږدي براق ستا
خلق وائي چه دوږخ شته پسله مرگه   په حیات صورت دروږخ نه دئ فراق ستا؟
لکه تل وه همیشه په هغه شان دِ   هیڅ ملا مرشد بدل نکړ اخلاق ستا
لکه باد د صبا راشي گذر کا
ما خوشحال چه آزمیلي دَئ میثاق ستا

---

[۱] په لوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلم په خپله لار را سره مله شوه نګارا — شوخه غمزه ګره خنده رویه خود آرا
رنګ ئې د سرې وُ اما خوي د ښاپېریو — تن ئې لکه سیم وُ په زړه سخته سنګ خارا
راغللم په ښهر لاس په لاس شوه له ما ورکه — کوي په کوي جار وزم پسی غواړم بخارا
ډېري لري نخښې[1] د صورت د زیبایی — څخو درته وایم یو څو نخښې آشکارا
دنکه[2] تازه کنکه[3] قد عرعره مو کمره — ښه ئې تر ګلونو د ګلابو عذارا
غاښ ئې د ګوهر په لب شکر ابرو کمانه — تور باڼو ناوک په دواړو سترګو خونخوارا
پوزه ئې غنچه وه د زنبق سیب سپینه زن ئې — منبک د مخ خالونه په مخ کښلې مه پارا
هار د جواهرو دوه لړی د مرغلرو — تور وربل وُ دلی زلفی ئی عنبر سارا
واړه ئی د تن جامې ګلګونې زرنګارې — درسته سره لمبه وه چا لیدله خدارا

بیا هسې مدد کړه چه خوشحال سره دې تل کړ
بخته! د دې ورکې سراغ نخښه[4] و مارا

ځان ئې سر تر پایه جوړ کړ بیا بلا کا — د زلفینو په هر وله د زړونو غلا کا
معشوقې ته چه ئې هونبره حسن ورکړ — دا په دا چه د عاشق خونه تالا کا
په هر ځای چه څو محبوبه[5] سره کښېني — هغه ځاي مي تر جنت ښایسته لا کا
دوه مین که سره هر څو، مرور وي — خپله مینه ئې بیا زر سره پخلا[6] کا
تور باڼو ئې تور توبري دې را څرخېږي — که را پورته محبوبا سترکي شهلا کا
څو د شاه په کښلي مخ باندي خالونه — ما به هم په هونبره داغ مبتلا کا
همګي ئې ستا له مخه ګفتګوي شي — چه دردمن وبله ټول شي مشغولا کا

په خیر خیر ئې مخ ته مه ګوره خوشحاله
په خاطر به دې اور لمبې والا کا

---

[1] نښې.

[2] د سید راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معنی د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[3] د دې کلمې اصل نسو را معلوم. په پښتو قاموس کښ کنګه په معنی د غټه، غوړه (پیغله) دئ.

[4] نښه.

[5] محبوبی.

[6] پخولا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه عجب دلخوا دي دا صهبا   چه ساقي ئې راکوي په مرحبا
د غنچې خندا محاله په چمن ده   که نسیم پر گذر نه کړي هر سبا
مصلحت ئې د بلبل په کار کښ دا وُ   چه صبا کړ د غنچې کمیس قبا
د بلبلي قدر زده کړه اې گله!   که هر څو ئې په دا خپل حسن زیبا
چه علاج ئې وابسته پخپل مطلوب دئ   د عاشق له رنځه څه زده اطبا
بې د یار د زیبا مخ گمان مکړه
چه خوشحال به په بل مخ شي شکیبا

چه یار مهر وفا نکاندي څوک څه کا   چه بې جور و جفا نکاندي څوک څه کا
د جهود به هم زړه سوي را باندي وشي   چه یار رحم په ما نکاندي څوک څه کا
ما وې زړه ئې گُندی نرم په ژړا کړم   چه اثر پر ژړا نکاندي حؤک څه کا
که وصال ئې په دنیا له عمره خوږ وي   چه تل عمر وفا نکاندي حؤک څه کا
حال دي هیڅ له یاره پټ نه دي خوشحاله
عنایت چه په تا کاندي څوک څه کا

چه په ما باندي ئې زړه سیځې تپاک کا[1]   الحذر چېري به ځان د اور خوراک کا
ما پخپله ملامت وته ځان ساز کړ   عالم عالم دي په ما سل ځله بلغاک کا
که د خضر په چشمه باندي مي کور شي   د فراق اندوه به هور ته ما هلاک کا
چه بقا ئې په چمن کښ یوه ورځ وي   لاله ځکه د کمیس گریبان چاک کا
د اسمان له عاشقانو سره کست دي   هر زمان ئې په هجران سره غمناک کا
ترې به سل رنگه گلونه شگفته شي   هر سړی چه خاکساري واخلي ځان خاک کا
زه خوشحال په هغه چا پوري حیران یم
چه له یاره نه جدا شي په څو ژواک کا

چه د پلار سره دروغ نفاق خلاف کا   د نور چا سره به څه رنگه زړه صاف کا
گوره بیا ئې کوم دروغ نفاق په زړه دي   منافق پخپل گناه چه اعتراف کا
نه به زه د ناخلف گناه مراف کړم   نه به خداي د عزازیل گناه معاف کا
دا واړه غرونه لا هیڅ ندي راضي یم   که په میان کښ مو خداي غر د کوه قاف کا

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

حال[۱] د خپل زوي ئی خپل پلار وته معلوم دئ　　حؤک به څه لره د عاق راته اوصاف کا
نه به ده غندي دروغ دروغجن وائي　　نه به ده غندي سړی مکر و گزاف کا
هم هزار رنگه دروغ خلاف په زړه کښ　　هم هزار رنگه په خوله د صدق لاف کا
په ژوندون ئې دیدن مه وینم هاله هم　　پسله مرگه که د مار د گور طواف کا
چه مي هسي تربیت د ناخلف کړ　　دا په دا چه دي له ما سره مصاف کا
په ژوندون به ئې ارمان وزي له دله
زمانه که د خوشحال سره انصاف کا

چه دنیا ورته ښکاره شوه بی وفا　　و دنیا ته به مخ نکا بې قفا
د غرض یارئ هیڅ یارئ نه دئ　　که یاران دِي خو اخوان دِي د صفا
که کاته دي که لیده که اروېده دئ　　دا د ښو یارانو واړه دي شفا
چه په چا باندي مین شوې قبلوه ئې　　سل نازونه سل نا سازي سل جفا
که په وصل کښ ئې هر ساعت یو کال شي　　لا په دا د عاشق نه وي اکتفا
له ما خوار سره څو قاف[۲] وهې ورې کړې　　جگي جگي څه خو لا وطې وفا[۳]
دا بیدرد عالم پرې هیڅوک خبر نشو
و خوشحال ته ئې خوله ورکړه په اخفا

څوک چه مخ کا په مذهب د خپل مولا　　د هغو په خدمت ودري دنیا
څوک چه مخ په لمو روان شې خو دي گوري　　چه سایه ور پسې درومي په قفا
درویشان که اشارت وکا و غره ته　　د غره کاني به هم شي لکه طلا چه کیمیا
کیمیا کیمیا یادېږي په جهان کښ　　کیمیا څه ده ښه نظر د اولیا
که د تخت د پاسه ناست وي صاحبي کا　　د درویش په زړه کښ هیڅ نه وي هوا
خیري زنگ ورځني نن دي چا وللي　　د درویش جامه له ځایه[٤] ده صفا
مړه و ده وته ژوندي وي ژوندي مړه وي　　د درویش هونبره قوت دي د دعا

---

[۱] ځان.

[۲] ق،هـ، ر: قهر.

[۳] ل، ط، ف: لطف.

[٤] ځانه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر چېرې د درویش په مهر یاد شي
چه خوشحال ئې کړ دا هسې بې نوا

چه خپل خوې شې په جهان بد خواه د چا　　د خپل خوې دې نه چه دې تباه د چا
من فلیل په یوه مچ سره بد بوې شي　　بد دې نشي یو زمان همراه د چا
کاڼې لعل د بدخشان، گیا کیمیا ده　　چه ئې نه بېژني ته گناه د چا
چه بادشاه ئې ستمگر شي خلق خوار شي　　خداې دې نکا ستمگر بادشاه د چا
زه که سل ځله وفا کړم یار جفا کا　　بخت دې نشي په دنیا سیاه د چا
د جمشید او د سکندر فلك پرې نښوې　　پرې به نږدې همېشه کلاه د چا
دا دنیا لکه لولی ده خوشحاله!
که ئې گورې گاه د چا شي گاه د چا

جار تر هغه مخ شم چه به ما په ځان مین کا[١]　　سحر دې که دم دې که څه نوري فتنی فن کا
زړه بویه چه خوی ئې د بورا یا د بلبل وي　　درومي کرزي غواړي خو په گل باندي وطن کا
وسیځي په اور کښ پتنگ، هو چه پتنگ نه وي　　و تښتي له اوره ځان پخپله دروغجن کا
ډېر په باغ کښ کړ شي څوک خالي وزي له باغه　　څوک ئې مېوه وخوری په گلونو ډک دامن کا
ما ئې چه مزه د خوږو شنډو ده موندلې　　ناست وم که ولاړ وم زړه مي هرکله من من[٢] کا
خیال ئې د زلفینو لکه غل د خپلي خوني　　هر کالي لیدلي فراغت ئې دزدیدن کا
سترگو ته ئې وگوره څه څُني توري زلفي　　څړ په سنبل زار کښ دوه هوسیه د ختن کا
هر چرته چه گرزي لکه سرو سمه درومي　　هر چرته چه کښېني هغه ځاي لکه گلشن کا
تن ئې آزارېږي په کمیس د سري[٣] صافو
گل د چنبې بویه چه خوشحال ئې اغوستن کا

چه مي ولیدې دا توري سترگي ستا　　زه به نکړمه هېر نوري[٤] سترگي ستا
یا د باز یا د طاوس یا د شاهین دئ　　یا د تور هوسي که گوري سترگي ستا

---

[١] دا بدله په چاپي نسخه کي نسته.

[٢] د اغزو خواږه.

[٣] یو ډول کالي وُ.

[٤] نور هېرى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه وژغوري کبلۍ په مرغزار کښ — د خواره وربل تر سیوري سترکي ستا
لکه پټ سپاره د جنګ نېزه په غاړه — دا اوږده باڼو پری پوري سترکي ستا
چه دئ هسي و هر در وته ولاړ کړ — د عاشق دي اور په کوري سترکي ستا
لکه څوک په میو مست شي هسي مست شم — زه چه ووینم مېخوری سترکي ستا
که شېخان که زاهدان که عابدان دئ — د هر چا د زړونو چوري[1] سترګي ستا
چه دي غوښت هغه دیدن دي ورته ګوره
که خوشحال ندئ[2] کوري سترګي ستا

چه مي ښکته پورته اوښکي تګ و پو کا — د خپل یار په طلب ګرځي جستجو کا
زه په دا طمع د شاه د سپیو مل شوم — ګوندي ما د خپلو سپیو سره تو کا
هر چه ستا په کښلي مخ باندي مین دي — هغه درسته شپه له ما همه ګفتګو کا
که زه ورو وایم خبري ګرم مې مه کړه — ځایګي ویشتلي تل خبري ورو کا
ستا له غمه چه و چا وته ویل کړم — لا مي حرف ویلی نه وي چې هو هو کا
په هر ځاي چي درې څلور و بله ناست وي — چي پرې غوږ باسم خبري د مهر کا
پادشاهان یې ارزومند د ننداري دئ — ګدایان به ئې د خولې طمع په سو کا
د ګلونو دور تل نه وي خوشحاله!
ښایسته به په خپل حسن کبر څوک کا

حقیقت راته معلوم شو د هر چا — باور نشته په آشنا په نا آشنا
چه په سر دي سوګند خوري ورځني ډار کړه — یوه ورځ به ستا د سر وکا سودا
د هر چا نه چه دي طمع د وفا وي — هم هغه درته ښکاره شي بې وفا
یا څو وُ دا جهان واړه بې وفا وُ — یا د ما په دور ډېره شوه جفا
آدمیت له آدمیانو نه خداي واخیست — تر دوه پایو نه بهتر وینم چارپا
که هندو که مسلمان که بل فریق دئ — په هیچا کښ به ښا نه مومې رشتیا
نه د دین د چاري شناخت مهر و وفا شته — نه په شرم ننګ حؤک ښر دې د دنیا
د تقلید رسم عادت یاري خپلوي کا — د هر چا نظر پخپله مدعا
همګي واړه یاران د خپل مطلب دي — بیهوده ناز و منت کاندي په تا

---

[1] غلې.
[2] نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخامخ دي په ثنا په صفت سر شي سل بلا دربانديي وايي پسي شا
د دو دام ترې سړيونه بهتر دئ
اې خوشحاله ځه له ښهره په صحرا

خداي دي مخ د هيڅ غافل را ښکاره نکا د غافل سره دي ما آواره نکا
په هر لوري نو بهار دي غوړيدلې سترګي وخوره چه به دا ننداره نکا
هغه څوک چه د الفت په توري پوه شو نور په ساز د سوختګانو ناره نکا
د چار پايو په حساب دئ سړي ندئ چه په ساز د سوختګانو ناره نکا
هغه څوک دي چه په حال ځما خبر شي چه ګرېوان به تر لمن پاره نکا
په يوه نظر ئې هر څه له ما يووړه چه هيڅ نشته نور نظر دوباره نکا
طبيبان د رنځ و هر لوري ته ډېر دي رنځوران ولي د وخته چاره نکا
د تقوی غليمي دف کښېږده له لاسه په وهلی ّهر څوک نقاره نکا
وړه ستا دا توري سترګي خوشحال وژني
دا قتلونه څه طالع ستاره نکا

خدای چه تار په تار ياران بيا سره ټول کا تروري خاوري په په سر د رنتبول کا
د جهان غمونه يو سر ځما بل سر که سرې ئې د باور په تله تول کا
نه مي يار نه مي غمخوار شته په دا غم کښ لکه بي اوبو څوک بند په ګرم چول کا
که په پوهه کښ دانا د زمانې وي د زړه غم ئې تر هلکو کچو کول[1] کا
چه ئی ډول واهه ځما په دلګېری اوس دي تر په[2] پخوا هم په دغه ډول کا
چه مستان د يوه جام دي غم ئې نشته که ئې هر څو زمانه په لاس کچکول کا
د پسا له صفت ئې شي د رنګ ئې نشي څوک چه پوري په بدرنګي ناوې پسول کا
که د اسپنو کلا وي چه بخت يار شي خاوند خدای به ئی آسانه لکه شپول کا
چه ګلونه د بهار واړه تمام شي د زړه سود شيدا بلبله په ختول[3] کا
خال ئې مست خوني هاطي دئ سنبال کړي چه ښکاره شي شا به ورته د غم غول[4] کا

---

[1] په قلمي نسخه کښ يوه محشي "نادان" ورته کښلي دي.

[2] ترپې.

[3] يو خود رويه ګل دي.

[4] په قلمي نسخه کښ محشي (فوج) ورته کښلي دي. ممکنه ده چه دا د پښتو يو ورک لغت وي، په قندهار کښ داسي ويل کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال د رنج علاج په یوه خدای شي
چه له درده سره تل ښوري آشول[۱] کا

خپل عمل چه سړی سپك کا — لکه خس هسې ئې ورک کا
بد عمل لیونی سپیَ دئ — چه حملی پخپل کنډک کا
مگر نه گورې و ځان ته — چه احوال پېغور دَ پك کا
مزري ښکار کا د گاوزو — پیشو گرزی ښکار[۲] مږک کا
دا خبره ده که کېږي — که کیسه د دو تك کا
چتی[۳] باز په پرونو نشو — گه آلوزی پر پرک کا
چه بیزو د بازیگر شو — نن څه ناسته په انډک[٤] کا
ځما ژبه نده اور ده — گذاروُنه دَ توپك کا
چه ځما اختیار ئې خور کړ — خداي دي خوار هغه خټك کا
خوشحال ناست په برَمول دئ
ارمانونه د اټك کا

د دنیا یاران په خوي دي د دنیا — بی وفا لکه ئې مخ هسي ئې شا
که د دین دپاره تا سره یاري کا — له هغو غواړه که غواړي څه وفا
د دنیا ښادئ غمونه سره گډ دي — په خندا خندا دي ژر کا په ژړا
چه فتنې ترې پیدا کېږې واړه نفس دي — نفساني یاران به نه وي بی بلا
اولیاء د اولیاء سره بد نه وي — دا پدا چه ئې د نفس نشته هوا
په دنیا د بادشاهانو سره ضد دي — امرا سره دښمن وي امرا
یا په نه یاري کښ سود دي که پوهېږی — یا په نه ویل کښ سود دي د دانا
بیا هاله د بل جفا وته نظر کړه — که ته نه وینې په ځان کښ هیڅ جفا

(غولی غولي خلق راغله) ممکنه ده چه د دي دوو کلمو اصل یو وي یعني فوچ فوچ،

[۱] په قلمي نسخه کښ محشي آه و فریاد ورته کښلي دي، ما تر اوسه دا لغت ندي اوریدلي.

[۲] یعني ښکار د مږک.

[۳] یعنی شب پرک.

[٤] پر یوه انډی ناسته د تکبر علامه ده محاورتاً.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه تا سره څوک څه کاندي خوشحاله
ته هم هسي زيست روزګار کړه له هر چا

د مرغه ئې که وزر شته الوته کا — څه په دور لکه باز هسي خاته کا؟
که مته[١] غندي تېره لري مېرک داړه — څه مته غندي ګزار وته واته کا؟
په ارمان د ديدن مرم پرېږ سلام دئ — چه ځير ځير مي د يار مخ وته کاته کا
ښايسته په جهان ډير دي ښه هغه دي — په ښه خوي چه د عاشق د زړه ساته کا
لکه سترګي تصويري ځنبل مي نه وي — چه مي سترګي ښه جمال وته کاته کا
څه خوښى ئې پکښي يښي دي پوهېږې — هر نفس چه د واته ننواته کا
په هر څه کښ ئې لذت فرحت راحت دئ — لکه ساه چه وواته ننواته کا
که په تن خوشحال خټك دئ ځنې لري
د ده زړه د يار په کوي کښ جار واته کا

د عشق په باديه کښ مړده ګام د تمنا[٢] — هغه څه عاشق ندي چه وړي نام د تمنا
زار[٣] ځما د زړه دي، زار ځما دي په دا کار کښ — که دا طور به تل درومي ايام د تمنا
مرم له يار له شوقه سره دواړه نه جوړېږي — آغاز د يار د وصل او انجام د تمنا
څه شوه هغه مينه چه د سترګو په کاته کښ — بښو به ئې را واستاوه[٤] پيغام د تمنا
قدم زده د هغه عاشق په پله باندي خوشحاله
چه کام ئې خپل موندلي په هنګام د تمنا

دنيايي ياران چه طمع د دنيا کا — عاقبت په يوه طمع ځان جدا کا
ديدني ياران په کار دئ په دنيا کښ — چه ياری د ديدن په تمنا کا
د ګونګټ مينه په غول په غوښايه ده — خاصګي مينه په ګل باندي بورا کا
که پخپله رضا درومي چاره نشته — که ځما په رضا درومي خوله به را کا
په بار بار د هغه يار منت را باندي — چه پلو په مخ نيولي مخ ئې وا کا

---

[١] محشي په خربيشوي ترجمه کړي دي،

[٢] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[٣] په پښتو زار په معنا د زحمت او مشقت عموماً راغلي دي.

[٤] را ستاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سل رحمت د عاشقانو په همت شه چه په طمع د دیدن د سر سودا کا
په رقیب به ئې بې تیغه مرگ روا شي
که دلبره د خوشحال مقصود روا کا

دروغ دروغ وعده چه دل سنگین سره پیوند کا عاشق له ډېره خیاله ځان پروین سره پیوند کا
بلا کاندي خوله وازه د فتنو آتش تازه شي چه نازو جلوه دواړه نازنین سره پیوند کا
آزاد تر سینه درومي د جگر دننه کښېني چه غشي لینده دواړه مه جبین سره پیوند کا
که نور مهر دي نشته څه خو کړه د حال پوښتنه چه تا په زړه ویشتلي سر بالین سره پیوند کا
څه زه څه مي مجال دي، چه دي وصل غواړم دریغه که ځړه توره شړي ځوک وریښمین سره پیوند کا
که ځان غواړې خوشحاله له چشمانو ئې حذر کړه
خپل ځان وژني قځري[۱] چه شاهین سره پیوند کا

دوې دي توري سترگي لکه دوی توري بلا دوې د توري ورځې لکه دوې توري تر ملا
بیا دي تور باڼو د دواړو سترگو کربلا[۲] بیا دي توري زلفي تر ښامارونه بلا
له هسي رنگه حاله، راته ووایه اصلا د هغو به څه احوال شي چه په تا وي مبتلا
عاشقان دي واړه سر کړل همېشه په واویلا چه هسي رنگ ستم به په هیچا نه وي اصلا
د خاطر بخچه مي هسي تا خالي کړله تا لا لکه غل د خپلي خوني همېش روږد یي په غلا
نه به بل څه وکښي نه به کاندي نور املا
دا بنده خوشحال او ستا له عشقه مشغولا

د خوبی نوم دي ولاړ د بد خو هم لا پخپل کلي په اولس په هر سو هم لا
ته چه هسي په دا خپل جمال نازېږی گله ستا به دا جمال نه وي بو هم لا
چه بد مست شي په مجلس کښ هغه نه یم که کډو د میو تش کړم سبو هم لا
ستا له جوره له ستمه هورته لاړي هغه ځاي چه آدم نه وي آهو هم لا
د نماستي په وخت ئې واکړه آزار مه شه د وربل غوټي کوځی د گیسو هم لا

---

[۱] بله املا د دې کلمې تنزري دي په معنی د تیهو او کبك.

[۲] تر دې کلمه لاندي محشي (لویه بلا) لیکلې ده، ممکنه ده چه مخفف د (کره بلا) وي، یعنی خاصه او خالصه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك دپاره چه ميخور شو
په مغان مي وښي كښېښوول باهو[١] هم لا

دوه زړونه چه يو شي غر به هم پاره كا — ځار تر ېګانګي چه نعمتونه را ښكاره كا
توري زلفي بويه خط و خال زرو زيور هم — مخ چه ښايسته وي خلقه ئې ننداره كا
څوك چه په اخلاص و بله مين شي په دنيا كښ — زر سازي نا سازي په دنيا كښ آواره كا
خلق په شيطان باندي لعنت لرينه — چاري په سرېو واړه نفس اماده كا
سل رنګه غمونه لور په لور د نفس لاله سه — دوه سوه د حرص له مخه نور را اجازه كا
چه وېش وي د شكرو ډېر عالم ورباندي ټول شي — چه واخلي خپلي بخري نور ځانونه كناره كا
خو بي د خپلى چاري څوك په مټ په كوښښ غواړي — څوك خپل كارونه واړه حواله په ستاره كا
ځار تر يكرنګى چه زړه ئى يو يو ئى اقرار وي — هر چه دو زبان وي خخل غمونه دو باره كا
هر ځوك دي دعا كاندى چه حاجت ئې چا ته نه وي — ولي بادشاه نه وي چه حاجت ئې بيچاره كا
ګل و سرې وركړه چه خوشحال په يوه ګل شي
خره غوايه نظر كله د ګل په پشتاره كا

د بې ننګو پښتنو له غم ما — لوئي پرېښوه وينو له كم ما
دا هم ښه كه پدا كار كښ هونبره كار وي — چه كه واخيست انتقام له ګرم ما
چه د ننګ ګوهر مي مات شو دواړه سترګي — په ژړا كړې يو دم بى نم ما
هغه درومي په لاس نه راغي[٢] ببرېه! — استاده كړه په ساحل له يم ما
هغه ملا مي چه په هوډ سره لوي غر ده — په ناكام كړه و مغل ته خم ما
هم د بخت و ماته شا شوه هم د خلقو — په مغل كړ ځكه مخ له هم ما
كه مي لاس وئ په رضا مى به كښې نښول — د مغل په لوري دوه قدم ما
د هغو د خولې كړې خبري اروم — چه خبره ورته نكړه سم ما
دم د خپلو د پرديو را معلوم شو — كه هر څو ساته خپل ځان له دم ما
په هغو لويو خبرو شرمسار يم — چه هر چا وته ايستې له فم ما
سل غندنې پېغورونه را دو ځار شول — چه به ځان ساته همېش له ذم ما
دا الم مي هيڅ الم سره سم نه دئ — كه ليدلي د هزار الم ما

---

[١] بله املا ئى (باوُ) دي، په معنى د بنګړي چه د ښځو يو پسول دې.

[٢] نه راځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر بخت را سره بیا مدد آغاز کا   چه فارغ کا د اندوه له سم ما
هاتی ځکه په سر لوني دا خاوري
چه خبر کړ دي خوشحال له غم ما

راته څه وائې چه یار در سره څه کا   که وفا کا، که جفا کا واړه ښه کا
دا تل دود د ښایسته وو، د یاری دي   چه یك لخته د زړه مهر په چا نه کا
سل بلا ئی قبلوه ور پسي درومه   ښایسته د جهان کل واړه خپل زړه کا
چه د کبر خیال دماغ وته ئې گورم   اندېښنې مي ویښ بیدار ورته اوده کا
که په نه عمر ئې نه گنم زه خوار شم   هغه عمر چه جدا له یاره تله کا
تېره چار به د هیچا په لاس را نشي   که په ډېره ژړا سره دواړه لېمه کا
د بتانو په دیدن د زړه نشاط شي   لکه باغ پاڼي گلونه په اوبه کا
په درتللو ئې شړې په تلو ئې بولي
چه ئې نه پرېږدې په هېڅ کښ خوشحال څه کا

راشه وگوره نن دا طراز ځما   حقیقت سره قرین مجاز ځما
درست عالم ئی په بازار په کوڅه وایي   لا و چا ته ښکاره ندئ راز ځما
د نیازمنو عمر غواړم په دا څه شي   که بی نیاز وگړي نه وړي نیاز ځما
د عمزی په تېغ مي وژنه صرفه مه کړه   څوک به نه غواړي لتانه ساز ځما
د مسجد محراب د چا دئ د عابد دئ   په محراب ئې د ابرو نماز ځما
ښایسته د بڼ طاوس ور لره بویه   دا واړه ښکارونه نه کا باز ځما
چه په خوږو زړونو بلوسي سزا مومي   ښه چه خوار شو پدنیا غماز ځما
ته په ما باندي تل ناز کړه معشوقه ئې
زه خوشحال ختك عاشق یم نیاز ځما

زړه چه نه وي مبتلا   پری دي سازه شي بلا
تر عاشق دي صدقه شي   که زاهد دي که ملا
عاشق هر زمان غزا کا   په تېره توره د لا[1]
که عاشق د یار په تېغ مري   پرې منت دي د یار لا
زاهد خوښ کنج د خلوت کړ   عاشق خوښ د یار بالا

---

[1] نفی له غیره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گل د عشق دي غوړېدلي　　و عاشق ته ده صلا
دا د ني چاري ادني وي　　د اعلا چاري اعلا
که شېخي زاهدي غواړی　　پخپل لاس کښ ده لالا
لکیور[۱] د ستا په سر کړه　　سر وهه په مصلا
یا مسواک کښېږده په سر کښ　　یا ئې و ټونبه تر ملا
په تسبیح خو ځوه شونډي　　نور ټکي کوې که غلا
مرد هغه ګڼه خوشحاله
چه ئی کېږي مشغولا

زه تا پېژنم هوا　　واړه تا کړم[۲] سر هوا
چه همیش ئې په عالم کا　　د جهان ګوره غلوا
په نوا ئې بې نوا کړل　　بې نوا شول په نوا
د هر رنځ دارو موندل شي　　د بد خوي نشته دوا
عاشقی ځني په ګور کړل　　څوک پراته دي په زګروا
چه مي ویني د کوګل خورې　　ویني کله دي روا
د چمن ګلونه وا شول
د خوشحال نه شو زړه[۳] وا

زاهدان چه د رندانو تل پېغور کا　　که توانیږي ازلي قسمت دي نور کا
ښه چه سپین د زهد لیري له ما ګرزي　　چه و تورو ته نزدې شي سپین هم تور کا
که رشتیا وایم ویل ئې په ما اور دي　　څوک چه ما سره بی عشقه بل بیور[٤] کا
که په خوله مهر وهلي د عقشق دي　　په سینه کښ ئی ززه وګوره څه شور کا
د لیلی نه نوریده د مجنون مینه　　چه مي زړه له یاره نیسی خلق زور کا

---

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا املا لیکل سوی ده، په یوه نسخه کښ (لکور) په بله کښ (لکیور) په بله کښ (لکه یور) کښلې ده، په یوه نسخه کښ محشي (سمله) هم ورته لیکلې ده. ممکنه ده دا د کاتب غلطی وي او په اصل کښ (لکی ور) وي.

[۲] واړه تا کړمه رسوا.

[۳] زړه نه شو وا.

[٤] تر دې کلمی لاندې محشی (مشغولا) ترجمه کښلی ده، د سید راحت په لغاتو کښ بیوره په معنی د ښکاره، او ظاهر او روښان کښل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نازنيني د دې ښـهر واړه بويه   چه نن ناز و غمزه ستا له سترګو پور کا
ځما يار په هر محفل باندي چه راشي   په ښايست د ښايسته وو بازار خور کا
يو زمان د زړه خوښي په لاله زار کښ   دا فلك ئې بل زمان را باندي اور کا
چه ديدن د مين نه وي زه ئې څه کړم   که ګلونه شګفتن راته هر لور کا
تېر ياران به نورو نه ويني په سترګو
که خوشحال ورپسې دوه سترکي څلور کا

ستا له چمه به وا نه وړي عاشقان ستا   که هر څو تېره دندان لري سګان ستا
چې قدم له تا نه اخلم زړه مي نه شي   پا بسته يم د زلفينو په ريسمان ستا
ته لا اوس لکه غونچه په غوړيدو ئې   د ښايست خبري لارى په جهان ستا
په ښايست د ښايسته يوسف ثاني ئې   په دوه کونه ښه ديدن دي رايګان ستا
په جهان کښ که تر مرګه ګران څه نشته   زه تر مرګه لا بتر ګڼم هجران ستا
زه به نوم د سلطانيه باندي کښېږدم
که تش نوم د خوشحال تېر شي په زبان ستا

سور پېزوان دي په زرګر نوي سو اريا[1]   بيا د زړونو آزار اخلې پاريا پاريا
په خاوند مي دي سوګند وي باور وکړه   چه هيڅ دم مي له خاطر نه ئې و ساريا
زه هر ګوره دماغي په ځان غره وم   ولي ستا سترګو ځما دماغ او تاريا
د چړې د کټارې حاجت هيڅ نشته   د بنو په غشيو تا بېچاره ماريا
کله کله ئې له حاله خبر آخله
بېچاره خوشحال خپل زړه در پسي هاريا[2]

ښه سړي د چا په بدو نظر نه کا   که څوک بد ورسره کاندي دوي به ښه کا
په بارداره ونه تل ورېږي کاڼي   ورته ګوره چه بارداره ونه څه کا؟
د جهان کينى غصې واړه تر شا کا   که سړي په وخت د قهر مرګ تر زړه کا

---

[1] په دې بدله کښ د بيتو وروستي کلمات ټوله هندی دي چه د لمړي بيت د لمړي مصراع د اخيري کلمې اصل نسو را معلوم، د دغه بيت پاريا په معنا د کناره ګېرئ او د دوهم بيت آخر په معنا د فراموشۍ او دريم بيت پاي په معنا د کښته اي څلورم په معنا د وېشلو او څلورم په معنا د ويشتلو دي، په څلورم بيت کښ د کټراي کلمه په معنا د خنجر ده.

[2] بايلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا پدا چه خود بیني ور څخه نشته — د جهان ننداري ځکه دوه لېمه کا
په کینه په حسد هیڅ د چا و نه شي — هر سړی چه حسد کاندي ځان اوبه کا
نصیحت د نیکو ښه دي نه د بدو — کم بدبختان به بد فعلي د چا په خوله کا
و سړي ته ئی اختیار ورکړ هوښیاره — که په هره چار کښ خداي واړه خپل کړه کا
ورځ او شپه په لار رواني قافلې دئ — نیك او بد د قافلې په لاري تله کا
یك تنها په لاري تله[١] نه ده خوشحاله
په دا هسي لار څوک څه د لاري مله کا

عقل سل د مصلحت بندونه جوړ کا — چې د عشق سیلاب پرې راشي واړه نوړ کا
ما ته مه وایه عاقله چه عشق څه دئ؟ — که مین شي تا به هم له عقله موړ کا
زه به هیڅکله له عشقه نه وانه وړم — عقل څه په قهر تل د گوتو مروړ کا
زه که هر څو خپل پېوند شولم له عشقه — ولي ما او عشق خداي لا ویله جوړ کا
زما عمر په حساب تر شلو زیات دي — د عشق غم به مي په دیرش کاله کښ زوړ کا
که ئې چیري د خپل یار په وصال لاس شي
بیچاره خوشحال به هم خاطر پرې سوړ کا

که بې نمازه د قیامت په ورځ ممتاز کا — و جنت ته ئې روان په ډېر اعزاز کا
نماز گذارو ته ئې هسي حکم وشي — چه فرښتې ئې د دوږخ په اور گذار کا
اولیا او انبیا به هیڅوک نه وئ — چه تر شونډو به بیرون نری آواز کا
تر عاصي نه لا بتر هغه عابد دئ — چه په خپل طاعت به عجب یا به ناز کا
دا ځاي کار د هیڅ تاعت ندئ خوشحاله
گوره څوک به پخپل فضل سر افراز کا

که یو ځل دي د وصاله بهره مند کا — په هر دود به دي خرم خوشحال خورسند کا
په زمان به دي پیوند له هر چا پری کا — که محبوبه دي د ځان سره پیوند کا
نوې میاشت به دي په مخ گوري وگري — که په مخ باندي دي جوړ سم د سمند کا
زه به ځان لکه پتنگ ترې صدقه کړم — که له ورایه د دیدن مشغل څرگند کا
مبتلا خاطر مي مري د یار له لاسه — بیا له میني هم د یار په سر سوگند کا
چه له سوزه له گدازه ئې حذر شي — زمانه به ئې گلاب نه به ئې قند کا

---

[١] تلنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هر چا قدر قیمت پخپل هنر وي   د ګني قدر څرګند د ګني خوند کا
چه د عشق د لېونیو په حلقه شي   کله وي چه هغه غوږ د چا په پند کا
د جاهل سره ګلګښت لکه دوږخ دي   له دانا سره راضي یم که مي بند کا
که د خپلو سپیو نوم ورباندي کښېږدي
خوار خوشحال به په عالم کښ سر بلند کا

که دي زړه لري بها[1]   ځان به نه کړی کم بها
څه وې څه به شي خبر شه   ابتدا په انتها
چه به کانده[2] تنها کېږي   خو لا نن ښه ئې تنها
چه ئې نور له تا آخلي   پخپل لاس ئې کړه رها
ته خبر نه ئې له ځانه   چه په تا کېږي څه، ها[3]
درته وایم نه پوهېږي   څه غفلت لرې ها ها
بل مخ مه ګوره خوشحاله
مخامخ شه په شها[4]

که د یار پسې څوک سپیني جامې رنګ کا   اواره دي د نیمګړې دنیا ننګ کاه
شپه او ورځ دي پسې ژاړي یار دي غواړي   که مین وي په رښتیا ځان دي ملنګ کا
و اشنای وته د یار مینه څرګنده   لکه قصد چي له ډیوي سره پتنګ کا
دا د غم کښتي چه ګرځي په دریاب کښ   یوه ورځ به ئې ذرې ذرې نهنګ کا
ښایسته بلا دي ولیده خوشحاله!
اوس که زړه منع کوې سترګي دي جنګ کا

---

[1] لمړی بها په معنا د روڼوالي او دوهمه په معنا د پلور ده.

[2] ښایي چه د کاتب غلطي وي او اصلي ئې دا وي (چه په کانده تنها کېږي).

[3] "ها: د افسوس کلمه ده که یو ځای (چها) وویل شي، هم صحیح دي.

[4] شها یا شهی په ښښتو کي لکه لیلا د معشوقو عام نوم دي.

[5] دا شعر د عبدالغني کاسي په تذکره کښ د خوشحال د اشعارو په برخه کښ اخیستل سوي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دلبري نه مي خوله غوښته اما ډکه خوله ئی راته دا ووې "له ما"؟
د ماڼي په وخت ئې تل هسي خواب وُ گوره بیا ئې په څه زړه بد دي له ما
هسي یار سره څوک څه لره یاري کا چه له کبره ئې نظر وي په سما
زه به هېڅکله له عشقه نه وانوړم پند گویانو خپل پند وساتي شما
څه خبر ېې چه اول په عشق کښ څه ځي په اول وصلت[1] ئې ځي د سترگو ما
د چا زړه لکه کابل د چا بگرام دئ د یوه نصیب ساړه د بل گرما
که جمال راته ښکاره کا زه به ورکړم دا گټلې دنیا واړه رونما
زه خوشحال چه ستا په مخ باندي مین شوم[2]
پارسایي غواړې له ما نه صنما؟

نو بهار شو بیا نرگس په باغ مستي کا چه صبا مي په سنبل دراز دستی کا
په پنځه ورځي کښ گل د باغ تازه وئ په شپږمه ورځ فنا خپله هستي کا
مبتلا بلبله سر د گل په پښو ږدی لکه برهمن د بت بت پرستي کا
تواضع زده کړه په تن له سرو وني چه په هسي بلندئ[3] کښ پستي کا
کرلاڼي لا نور شراب نوشلي ندي
دا مستي واړه په جام الستي کا

نادیده په نادانی څه بلا کا الف بې ئې لوستي نه وي ځان ملا کا
روستایی تر دښته نه وي رسېدلي بیهوده ویل د دښت کربلا کا
و کافرو[4] ته روغ کړې د دین توره مسلمان ته ئی مشرک سړی تر ملا کا
و دانا وته بلا شوه خپله پوهه چه ئې تل په سل غمونو مبتلا کا
دا همه د بد خویی علامت دئ چه سړی زنا خونونه، ټگي غلا کا
په جهان کښ چه خویونه د بدی دئ یو دروغ تر زرو بدو تېري لا کا

---

[1] یا به وهلت وي یعنی پلا، په بله نسخه کښ رحلت هم راغلي دي.

[2] یم.

[3] چه په هسي بلندي کښ ئې پسي کا.

[4] په بله نسخه کښ داسي دي "وکافر ته روغه کړې د دین توره".

(c) ketabton.com: The Digital Library

عطارد[۱] دي نور قلم له لاسه کښېږدي   چه په دا خوبي بهرام انشا املا کا
دا خبري د خوشحال و چا ته نه دي
خو هم دي له خپله ځانه مشغولا کا

نشته په دا ښهر څوک چه نه دي خريدار ستا[۲]   څرنګه ډېر تود دي چه مي وليده بازار ستا
ښه ده سرو ونه نه چه ښه ده ستا تر قد   شهد که شيرين دي نه شيرين دې تر ګفتار ستا
ښې د هوسی سترکي دي، نه ښی دي ستا تر سترګو   ښه د زرکو يون دي چه ښه دي تر رفتار ستا
څوک دې چه تا ووينې مين در باندي نشي   هر لوري ته ډېر دي که ئې ګورم خريدار ستا
چا چه تا ته کړي يو نظر دي په درسست عمر   څو په دنيا پايي نور به تل وي طلبګار ستا
زه به ورته نه وايم سړی چه تش کالبد دئ   هر چه ته ئې وليدې لوټ نشو په ديدار ستا
ګل د لاله داغ لري سختي د رابيل پاڼي   چا وې چه لاله دي يا رابيل دي ګلعذار ستا
ډېر طبيبان راغله لکه راغله هسي ولاړل   راشه حال ئې ګوره چه څه حال لري بيمار ستا
وې مي و طبيب ته چه د رنج دارو مې وکړه   وئي چه دا دارو کړم اور بلېږي په پرهار ستا
سر لري خوشحال درته پېښکښ که دي په کار دئ
به تر دا نور څه چه د چا سر راشي په کار ستا

واړه مست شه بد ويل کا   و سړيو ته ښکنځل کا
سل بلا تر خوله وباسي   په تېره توره ورژل[۳] کا
چه خپل زړه و چا ته ورکړي   هغه چاري په تاتل کا
زه به څه مانه له چا کړم   په ما دا چاري زړه خپل کا
ځان به واچوم و سيند ته   څوک به دا هونبره زغمل کا
ده پخپله دا فتنې زده   که بد خواه ورته سنبل کا
نه ئې ويره د آزاد شي   به مي رحم په ژړل کا
چرته ځم په چا فرياد کړم   څوک به داد ځما د دل کا
بل تاراج نشته خوشحاله
واړه عشق دي چه نتل کا

---

۱ ستوري چه منشي د فلك ئې بولي.

۲ دا بدله هم په چاپی ديوان کښ نسته.

۳ غوښي کوټل او ټك ټك کول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر بیمار چه د[1] طبیب سره شدت کا   که ئې گوري و خپل ځان وته آفت کا
د ماهي ژوندون دریاب دي گه ترې ووت   په خشکي کښ به دي کله فراغت کا
شاپېرک چه له آفتابه نه پټېږي   د افتاب د کومي چاري خسارت کا
و مهتاب وته د سپیو غپا کېږي   په غپا غپا ځان هسي فضیحت کا
د گونگټې[2] د گل د بویه نه بلا ده   ژواک ژوندون واړه په بوي د نجاست کا
انبیاء چه کافرانو وته بد شول   واړه چاري د شیطان په مصلحت کا
خوار هغه چه د غلیم په نغوته[3] درومي   مدعي غلیم د نیکو نصیحت کا
یو د رود په غاړه ترې تشنه لب مري[4]   هر خسیس په خساست کښ خپل عادت کا
د فرقان په هدایت فاروق پوهېږي   نه بوجهل بولهب ته هدایت کا
طهارت د مسلمان کېږي خوشحاله
نه اودس غسل د کبر طهارت کا

یار په څه بې وفایي کا   چه بې جرمه جدائي کا
لکه شمعه له ما درومي   په بل ځاي به روښنائي کا
عاشقي دي هغه کاندي   چه قبوله رسوائي کا
څو ښایست دي دلبره   هونبره کبر و منائي کا
خوار خوشحال ته د سرو شونډو
بوسه ورکړه گدائي کا

یار مي مرور دي که څوک وي چه ئې پخلا کا[5]   ژر پاڅه رویباره ځما زړه پسې بلا کا
تل به د جفا په دریابونو کښ غوټې خوري   څوک چې زړه د دور په دلبرو مبتلا کا

---

[1] له طبیب.

[2] جعل.

[3] یعني اشاره.

[4] دا بیت په بله قلمي نسخه کښ داسې دي "بو تیمار د رود پر غاړه تشنه لب مري"، اما دغه صورت ئی لکه چه صحیح دي بوتیمار په پښتو ککوی بولي، چه د رود پر غاړه سوي سوي نارې وهي او مشهوره ده چه دا نارې ئې له تندي وي.

[5] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ګنده عالم دئ مه ئې دود وي مه ئې رسم[۱] وړي په ځاي پرېږدي و مړو وته صلا کا
هيڅ سزا ئې نشي باندي لاس د ما د زړه شوي توري زلفي ستا دي چه دايم د زړونو غلا کا
ستا د تورو زلفو ظالمی څه پټه نه ده مست چه زورور وي ظالمی په ملا کا
ته چه عاشقي کړې قبلوه په عاشقي کښ تل په عاشقانو باندي خلق الالا[۲] کا
ستا خونخوارو زلفو زه تنها نتلي نه يم څو به د ما خوار غندي لا نور هسي جلا[۳] کا
راشه که ئې ګورې دا پخپل جمال مغروره
څو رنګه نازونه په خوشحال خلا ملا کا

يار چه تل هسي جفا کا ظلم، جور، سل بلا کا
نور څوک هم شته په دنيا کښ خو که تل به ئې په ما کا
راشه ګوره ستا له لاسه څوک خندا کا څوک ژړا کا
د هغو په حال خبرېږه چه په در، درته دعا کا
که رشتيا ور څخه نشته مرګ ئې مه وه تل رشتيا کا
څه ئې شته په زړه پوهېږم دا چه ځي نظر تر شا کا
مخ ئې ګل دئ زه بلبل يم تل بلبل د ګل ثنا کا
هيڅ مانه مکړه خوشحاله
ښايسته خپله رضا کا

(ب)

خوار عاشق په خاصيت دي د سيماب څو ونه مرې ځنې نه ځي اضطراب
ولي هسي خپل عاشق په جفا وژني نه ديت شته نه فضا شته نه عذاب
ستا د سپېو سره ګرزم ستا په کوي کښ ګندي ما ورسره ګډ کړې په حساب

---

[۱] څه ئې دود دي څه ئې رسم.

[۲] يعنی شور او غوغا، په بله قلمی نسخه کښ "غل غلا" کښل سوي دي.

[۳] سوځل او بلول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو خوښي دي د خپل يار د ديدن مومم	که په وېښه ميسر شي يا په خواب
دا چيستان د يار له شونډو راته حل شو	ارويده شو يو ځاى نقل او شراب
چه په ډکه خوله دى ووې ياري نګړم	د بلا په خوله دي ورکړم زه خراب
په ملال ملال کاته عاشقان[۱] وژنې	ستا په سترګو کښ چړې دي د قصاب
ماته څه وايې چه وايه څك دي وژني	ته له خپلو سترګو غواړه دا خواب
که دي زړه وي چه به زړه د خوشحال ګورم
راشه وګوره په اور يښې کباب

خپل بيمار مي حواله کړ به نصيب	ورته زهر شوې ګولی د طبيب
برامد وربانديي صوت د غراب شو	خوشامد ورته آواز د عندليب
طبيعت چه مخبط شي سود ئې نشته	بن په پند ته نصيحت نه په ترکيب
په اعجاز د محمد خلقو اقرار کړ	د بوجهل تل نارې وې د تکذيب
عمارت لکه خطا هسي خطا ځي	په اول ئی چه خطا پر ېوزي ترتېب
نصيحت د ناصحانو باندې باد شي	چه زوال د چا د چاري شي قريب
دانشمند دي خپل دانش ليري ساتلي	د تعليم او هنر اثر په ذئب
د پخو په حال اومه کله پوهېږي	د مقيم په حال خبر نه وي عريب
نصيحت بې ځايه واړه جګر خون دئ	ځکه ژبه تر غاښ لاندي کړه اديب
د هلك مينه په چا وي په هلکو	د لبيب قدر په چا وي په لبيب
په زرګونو مي دنيا و هر چا ورکړه	په جهان کښ پيدا نشو يو حبيب
د خوشحال خټك په شمار په حساب ندئ
په هر ځاي په هر ديار لري رقيب

ما د مځکي په مخ وليده مهتاب	چه خجل ترې دا مهتاب دي هم آفتاب
د زلفينو تر نګهت ئې مشك شرمېږي	د خولې[۲] تر بوي ئې نه رسي ګلاب
د وربل په هر هر پېچ کښ ئې نافې دئ	مشاطه ئې چه پرانزي[۳] پيچ و تاب

---

[۱] په يوه قلمي نسخه کښ داسي دي: په ملال ملال کاته زړونه ورژلې.

[۲] د خولو.

[۳] پرانځي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور شراب ورته اوبه د تر خوبې[۱] دي   چه ئې مست وي د لبانو په شراب
وې مي زړه مي ستا د مخ په اور وریتېږي   وې ئې پرېږده چه ښه وریت شي دا کباب
ستا په زار مي صورت سر تر پایه پر دي   زړه مي ګوره په تصویر ګښلي کتاب
عاشقان مي کشتګان د معشوقې دي   کشتګانو څخه نشته سوال ځواب
که ته څه خو اشارت وکړې د سترګو
د خوشحال خټك به ووینې شتاب

نول د تن د ځان شیون د زړه آشوب   یوه څه بده بلا دئ عاشق توب
وایي ته په چا مین ئی راته وایه   بې له تا له نورو مینو توبا توب
خوله چېبه ده د حیات په تور ملسل[۲] کښ   نوم ئې شته لا هیڅوک ندي پرې خروب
ستا له تورو شهلا سترګو ئې سیالي کړه   نرګس ځکه ګښیښ سر د دار په چوب
خار و خس به دي په لاري کي پری نږدم   چه ئې تورېم د مژګانو په جاروب
واړه شونډې په لذت سره یو نه دي   څوک حلوا دي د نباتو څوک اتوب
لکه باز خال دي تارو دا ښګار د ده دئ   که څه شي ځما د زړه په تلا توب
دا ځما د سترګو اوښې وینې بدي   د ویشتلي زړه له سترګو ځي زهوب
ستا د مخ په یاد ئې دواړه له زړه ولاړل
د خوشحال د زړه آرام د سترګو خوب

(ت)

په جهان کښ څلور قسمه دي نعمت   عاقلان ئې دِي خبر په حقیقت
لمړنې نعمت د علم، د ښه خلق دئ   دا نعمت په دواړه کونَ دَی راحت
بل نعمت په دا جهان د ډیر دولت دئ   چه هر شان پرې ابلهان کا فراغت
بل نعمت د ریاضت دئ که ئې ګورې   په هغه جهان راحت دلې محنت

---

[۱] په چاپي نسخه کښ "تر خولي" لیکل سوي دي چه معنا ئې نسوه را ښکاره.

[۲] مطلب ځني زلفي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

٨١

په خپل مټ، په خپل کوښښ نه ده خوشحاله
هر آزاد بنده ته رسي خپل قسمت

چه مین شوم د بلندي په قامت — راته ودرېده دار د ملامت
چه بلا ئې د قامت راته ښکاره شه — گويا پاڅېده بلا د قيامت
چه محراب ئې د ابرو راته ښکاره شه — هغه دم مي ناره وکړه قد قامت
د مژگانو ناوکي ئی هسي نه دئ — چه به څوک ورځئي درومي سلامت
چه نه مي نه معشوقه نه کښت د گلو — تېر ئې عمر دي په غم په عرامت
نن د کښليو د ديدن ننداره گوره — او کنه کانده به درشي ندامت
چه د کښليو ننداره ور څخه ولاړه — خبر نه يم کوم گناه وه کوم شامت
چه نظر به د کرم پر خوشحال کاندي
لا به کله وي دا فضل و کرامت

چه مي وليده په سترگو ستا ښايست — ښاپېريو څخه نشته دا ښايست
هم هغه درباندي هسې شان مين کړم — چه درکړي ئې و تا دي دا ښايست
مخ ئې کله د لاله غندي زيبا دې — د لاله تر گل ئې ډېر دي لا ښايست
گرمه نه ئې چه خپل ځان ستايي نگاري — وايي نه لري قمر ځما ښايست
لور په لور به د بلبلو ږغ پری وشي — که صبا کا د گلونو وا ښايست
د نرگس گلونه هم هر گوره زيب کا — ستا د سترگو وينم لا زيبا ښايست
عاشقان دي پرې پتنگ کړل چه وريتېږي — خدايه تا کړ په جهان پيدا ښايست
ملاحت وه نزاکت وه لطافت وه
د خوشحال دلبره سر تر پا ښايست

چه د پلار بد گوئی سر شي پوت[١] — صد لعنت د ده د مور په گنده چوت
چه د مور په چوت ئې خير و برکت وي — له هغه موره به نه زېږي کپوت[٢]
بختور ئې هغه پلار هغه ئې مور وي — چه له موره نه فرزند زېږي ثبوت
د بد زويه ږغ د فسق و د فساد ځي — د ښه زويه ځي ناری په ملکوت

---

[١] محشي فرزند او زوي ورته کښلې دې.

[٢] محشي " نه زوي" ورته کښلي دي چه مطلب ئې نالايق دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مزرې په خوي پيدا شي ځني زويه ځني غواړي د ګيدړ غندي خپل قوت
چه ئې نوم په جهان پاتو شي د نېکو هغه زوي خو عمل ګوره کرتوت[۱]
د سپين توب چه مزه نه وي په څه کار دې که ښه خوند لري ترې ښه ګڼه تور توت
ډېر ځوانان چه احمقان دي لکه پياز دي
و خوشحال ته هوښيار مښك دي پير فرتوت

د شوم سرې له کوره که اوبه وي د حيات [۲]په ما باندي لګېږي لکه زهر د ممات
موسی څخه هيڅ نه وُ ور څخه يوه عصا وه قارون څخه دنيا وه خود ئې وليده آفات
هر چا څخه مال وي و بال هم ورسره مل وي دانا به هسي کار کا چه ئې نه وي و بال زيات
د ګل د عمر کار، د دنيا مال، د سفله مهر دا درې څلور کارونه بې بقا دي[۳] بی ثبات
چه شرم ننګ ئې نه وي نه هنر لري نه پوهه[٤] په مال ئې نظر مکړه مه په حسن په ذات
دانا په جګرخون کښ د نادان خوښي افزونه عالم واړه حيران دي په دنيا کښ دا واقعات
عادت د فلك دا دي هم دِ ښاد هم دِ غمجن کا که هر څو ښه صفا وي بيا زنګ ونيسي مرآت
خوشحاله څه اندوه کړې خوښ پدا اوسه خوښي کړه
چه بې ما له غني دئ نه ئې حج نه ئې زکات

که عطار د خپلو مښکو کا صفت[٥] په دا څو ئې روان نشي نګهت
مشاطه دي د دړيو ارايش کا ولي دريغه که د ناوي وي صورت
که د خره زين د سرې واړه سره زر کړې خر به آس نشي په دا زيب و زينت
کوري هم لکه ياقوت هسي لبده شي جوهري ئې خبر دار دي په قيمت
د هوښيار چه زيست روزګار شي له نادانو شيرين عمر بزي تيريږي په حسرت
په نصيب ئی دغه دواړه تو که نه وي چه هم بخت هم ئې د عقل وي نعمت

---

[۱] دا کلمه عيناً وليکله سوه په ټولو نسخو کښ دغسي ده.

[۲] دا بدله په چاپې نسخو کښ نسته.

[۳] وي.

[٤] چه شرم ننګ ئې نه وي نه مهر دي نه پوهه.

[٥] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل شوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال که نه د تن یې نه د ګیډي
و سفله لره ورشه په حاجت

ما چه نظر وکړ په ذرات په موجودات　　ګول په جهان راغلم ترې په ګول درومم هیهات
یو ځادر تر میان وي فهم پاتو شي له کاره　　دا هونبره کیسې هونبره ادراک د سماوات
هیڅ بني ولي ئې درست اسرار موندلن ندئ　　لویه کارخانه ده که وګورې کائنات
وزېږي[۱] له نوح د طوفان په موج فنا شي　　زوي د آذر و مومي له ناره نه نجات
کار د بل حکیم دي چه څه کاندي هسي کاندي　　واړه سردرګم دي د آبا دا امهات
دخل د ساعت د طبیعت دي که د نور څه　　نیك زېږي له بدو له بد ذاطو نه نیکذات
هونبره[۲] علم زده کړه چه فرښتو ته سبق ورکړي　　بیا به خبر نه وي د جهان په ترهات
رد دئ که مقبول دئ که معقول که نا معقول دئ　　ګوره نندارہ کړه، تر دا دم مه وهه زیات
سر په سجده کښېږدي وایی نمونځ کوم خوشحاله
زړه ته نظر نه کړې، بکښې څو لات و منات

نن مي ولیده هغه مست　　غنچه خوله ئې نیست و هست[۳]
په دوو زلفو عنبر پاش　　په دوو سترګي[٤] مي پرست
څه[٥] شېوې دِي په جهان کښ　　دَ همه شېوو همدست
منفعل ئې ګل تر مخه　　تر ښه قد ئې سرو پست
اوس مي بیا مونده په کور کښ　　چه دایم ئې وم په مرست
دَ بالا[٦] بلا ئې ښه دَه
دَ خوشحال سَره پیوست

---

[۱] مطلب ځني د نوح زوي دي چه کافر وُ او د آذر زوي ابراهیم وُ.

[۲] همره شي عالم چه فرښتو ته.

[۳] خوله په اعتبار دَ تنګی ګویا نیست دهَ.

[٤] سترګو.

[٥] چه.

[٦] چه مطلب ځني قد دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ټ)

که د شمع غندي کښېناستې مخ پټ	تجلي دي د جمال وينم تر څټ
ته ورځه په نجاست باندي پېرې کړه	د ګلزار له ګلو څه غواړې ګونګټ
د چندڼ دوني لړ لرګي تحفه دئ	نه د بلي بدي وني درسته سټ
په وکښلو به ئې څوک وي چه بد وايي	د ګنډ هېرونه که خېژي تر بنسټ
که په څو را باندي و خېژي خطا شي	راته وايه چه دي پرېوزه دواړه مټ
مګر مرګ ئې په ارمان و بله جدا کا	د جيجي[1] جدائي نشته له لويټ
چه دي زړه هغه به ووينې خوشحاله
خون يوه قطره که تېر شی تر دا خټ[2]

(ث)

چه بد نه کاندي خبيث	نور به څه کاندي خبيث
ځني طمع د ښو مکړه	کله ښه کاندي خبيث
چه د بل ښېګړه ويني	ځان اوبه کاندي خبيث
که ئی ځاي وکړی په زړه کښ	خوږ دي زړه کاندي خبيث
که ځما په خوله شي خداي دئ	زر ړانده کاندي خبيث
چه جهان ور ځني خلاص شي	خداي دي مړه کاندي خبيث
د مېړي غندي خوشحاله
الوته کاندي خبيث

يار مي بيا د سترګو تور کا الغياث	واړه جور ظلم زور کا الغياث
په ما خوار باندي ئی نر ناحقه لېږدي[3]	سل بلا د څنګه نور کا الغياث
زاهد هم هسي له عشقه خالي ندئ	په عاشق به څه پېغور کا الغياث

---

[1] محشي ورته ليکي: چه جي جي او لويټه د وه مرغونه دي چه يو له بله هيڅکله نه بېلېږي.

[2] خط.

[3] تلنګ او راهي کېده او لېږل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د وصل په دولت وي[۱] سره جمع　جدایی به هغه خور کا الغیاث
د خزان دوک ئې لیدلي دي په سترګو　چه بلبلي هونبره شور کا الغیاث
هونبره اور چه د خوشحال په خاطر بل دئ
څوک به مړ دا هونبره اور کا الغیاث

(خ)

چه صاحب نفر پرور نه وي هم هیڅ　په نفر کښ چه هنر نه وي هم هیڅ
په پالنګ د معشوقې ورځې سر تېري　هر عاشق چه تېر تر سر نه وي هم هیڅ
له معشوقي نه شېوه بویه څو رنګه　د عاشق چه پرې نظر نه وي هم هیڅ
که په زر رنګه خوبی اراسته وي　چه زلمی په بلا بر نه وي هم هیڅ
هوښیرانو لره عقل فکر بویه　لېوني چه بی خبر نه وي هم هیڅ
چه له شور و شره خلاص دي مردګان دي　د ژوندیو چه شور شرنه وي هم هیڅ
که بادشاه څخه بی شماره خزانی وي　چه ئې ښه جنګې لښکر نه وي هم هیڅ
مړني چه بې وسلې شو په څه کار دئ　چه سخی سړی تونګونه وي هم هیڅ
زوړ سړی که تر څنګ کښېنوي ښه ناوې　چه قوت ئې د ذکر نه وي هم هیڅ
سوداګر که وقوف دار د هر کالي وي　په کیسه کښ چه ئې زر نه وي هم هیڅ
که سړی د جهان واړه علم وکا　چه د ده د عمل چر نه وي هم هیڅ
باز که لوی کېږه خو شرنګ د ډېر صفت وي　چه تېز پر په زړه زړه ورنه نه وي هم هیڅ
یو د بل له حاله پند اخلي خوشحاله
د سړی چه دا سیر نه وي هم هیڅ

---

[۱] دې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ح)

کلك خراباتي يم له ما غواړه صلاح ډکي پيالی اخلم تر صباح تر رواح
څوک دئ چه د نمر خوبي به ستا مخ په څېر کا نمر مثال څراغ دي ستا جمال لکه صباح
مه پوښه زاهده د ښه مخ له نندارونه سترگي چه دا کار دي په فتوای د عشق مباح
توي کړه په هنگام د حادثې ساقي په جام کښ مي چه باد را پاڅ‌ث په زجاج کښ ښه مصباح
پاڅه محتسبه خوشحال راغي جنگ ته جوړ شه
غسل په مي وکړه د مومن وضو سلاح[1]

---

[1] الوضوءُ سلاح للؤ من عنی اوسد د مومن وسله ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(د)

د خداي عرفان می وشو په عرفان د محمد پاک دَي محمد پاک دي سجان دَ محمد
راشه نظر وکړه په طه او په یسین[۱] کښ خدای دي صفت کړي په قرآن د محمد
ډیر خلق پیدا دي انبیاء که اولیاء دي نشته په خلقت کښ یو په شان د محمد
خداي سره موسی په کوه طور کړلې خبري دَی د عرش د پاسه لامکان د محمد
پيك ئې جبرئیل وُ دَ رفرف جلب نیولَي پاس ئې چه معراج وُ په اسمان د محمد
خوان د موسی خوړمن سلوي یو لك وګوري انس و جن مړیږي تل په خوان دَ محمد
خواست به نور څوک نکا دَ خسته وُو عاصیانو خواست به محمد کا، خاندان د محمد
لاس دي لګولي ما خوشحال په دواړو کونه
غم اندوه مي نشته په دامان د محمد (صم)

ډیر عالم ځما په یاد راغَي تیر شو لکه باد
هم دا هسي راشي تیر شِي په ځَاي نه لري ایستاد
عجب لویه کارخانه ده چه پیدا کړه لوي اُستاد
و حباب وَته نظر کړه څه حباب څه ئې بنیاد
هسي نه ئې که پوهیږي ښه مثال شو درته زباد[۲]
هیڅ خبر نشوې له ځَانه هي فریاد، فریاد، فریاد
غمجن والي دي په څه وِي بیا په څه شي هسي ښاد
څه سختي لرې خوشحاله
دا دي زړه دَي که فولاد

سپَی چه ولامبی په رود لا بد بوی شی دا دَی دود
په بهار او په خزان ئی هیڅ و نه شو ځما سود
لیونی لېونی تر شِی څو چه شِی ورته سرود

---

[۱] رشه نظر وکړه په طه په یسین باندي.

[۲] یعني یاد او بیان او ثابت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سوړوالی کښې چه کار شيِ و هيچا ته مه شه تور
چه ئی قصد د ګزار نه ويِځ هغه نکا زغره خود
که ته کام غواړې خوشحاله
کام نه مومې په مښود

عمر هر زمان رفتن کا لکه باد   مرګ دي هر سرَی همېش لَرِی په ياد
چه د عمر ئې بنياد په هوا اِيښيَ   په دا هسي ژوندون څه دَي اعتماد
د آدم خاوري د غم[1] په اوبو نم دئ   خميره[2] په[3] قدرت کړې چل بامداد
انبياء او اولياء لاړل و کور ته   ته به وائې چه دَ دوي نه وُ بنياد
د دنيا ژوندون هيڅ ندي که ئې ګورې   چه هيچا ځني بيا نه مونده مراد
همېشه که ژوندون[33] غواړې درته وايم   هميشه کَه د نفس سَرَه جهاد
مسافر چه ئې سفر وِي څو دوراند   په مقدار دَ هغې لاري آخلِي زاد
راشه زړه له غيرو پريکړه اې خوشحاله
په اميد ئې دَ ديدار لَرَه زړه ښاد

و دِ نه زېږ فرزند   د بابا په غولي وند[44]
د مريخ په کوکب شوي   شوخ بې باک بلا لوند
دَ زهره په ستوري زېږه   خوش خرم خوشحال خورسند
نحس او سعد اُوه ستوري   تر دا نور شته لا بلند
په هغه طالع چه وشيِ   په عالم کښ شيِ څرګند
بختور دانا مخ دُونَي   دَ وګړی دلپسند
دَ ده زړه په هره چار کښ   دَ همت سَرَه پيوند
هَمګي په خوږو ډک وي   د ګني غندي بند بند
د ده علم عطائي وي   نه سبق دَ دانشمند

---

[1] د مرګ په اوبو.

[2] خمرت طينة آدم اربعين صباحاً.

[3] يعني ځما ګله.

[4] سيد راحت وند په معني د خندق او غنډی را وړي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه تر ژبه څه وَباسې نصيحت وِي وعظ، پند
پخپل شرم ننگ راغلَي نه په شخوند وِي نه په خوند
دا ته څه وايې خوشحاله
خرو ته څه ورکوې پند[1]

هر گروه له خپله گروهٔ دَي خوشنود هر سړَی لَرِي نظر پخپل مقصود
دانشمند دَ دانشمند په صحبت خوښ دَئ د جاهل په صحبت گډ شِي جاهل زود
مسلمان ئې په بزرگي په لويي پوه دئ د جيند له حاله څه پوښتې جهود
د جماع په لذت حيز کله خبر دَئ که ئی حوره په پالنگ کښېنی څه سود
چه په خوي دي خبر نشو غير جنس دَئ
غير جنس سَرَه خوشحاله کوم بهبود؟

(ذ)

د خوړو شونډُ وې ډير دَی تلذذ تر همه خواږه ئې تير دَئ تلذذ
ما وې زه به ئې غسل سره نسبت کړم د دشنام ئې په بل پير دَئ تلذذ
له شکرو زړه نيوه شِي نه له ده نه د پيو[2] روي[3] په څه څير دَئ تلذذ
څو مي ياد د هغې خولې دَ مچي خوند دَئ نور می کل له دله هير دَئ تلذذ
د ناوک ئې[3] هم[4] لذت تر حساب تير دَئ ولي زيات ئې[4] دَ[1] شمشير دَئ تلذذ
لکه وُ د زنخ سيب په هغه شان دَئ نه چه اوس ئې تير و بور دَئ تلذذ
ستا دَ ژبي دَ سر ډير منت را باندي په دا يم ئې را بر سير دَئ تلذذ
په هجران دَ شکر لبو په جهان کښ
په خوشحال زهر و گنډ هير دَئ تلذذ

---

[1] قند.

[2] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري (پيو وړي، پيووري) ام اصل يې (پېروي) دي چه په پارسي ئې قيماق بولي.

[3] دِ.

[4] دِ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ر)

آه دا هونبره استغفار — چه ئې تل کړې په اسحارَ
که رشتیا دا استغفار دَئ — بیا گناه څه گناه کارَ!
که دا کار دې په دروغ کړې — شرم وکړه له دې کارَ
هم دروغ کړې هم گناه کړې — ترس د نشي[1] د قهارَ؟
هم توبه کړم هم گناه کړم — ته مي وينې گردگارَ
زه عاجز بنده عاصي يم — پرده پوښ مې شې ستارَ

د خاصونو توبه راکړه
ما خوشحال ته استوارَ

با تو خلوت برگزینم در تو بینم څیر څیر — گر چه وقت نو بهار است باوجودت هېر هېر
پنج روزي بیش نبود صحبت گل با هزار — ای دریغا در گلستان گر بماندې پېر پېر
بار آن صبر است این سیب زنخ در دست ماست — کز رقیبان تو می بردیم جور تېر تېر
آهوی چشم تو از شیران عالم دل ربود — گر چه بر شیران ندیدي هیچ آهو چېر چېر
گفتم ای جان جهان از من گهی یاد آیدت — گفت وقت قتل می آیی بیادم ډېر ډېر

می نیاساید دمی خوشحال بې دردت بلې
لشکر دردِ تو اکنون کرد دل را زېر زېر

تا غُندې به نه وي یوه کښلې په دا دور — یُون دي دَي د زرکی دواړه سترکې دي د میور[2] [3]
وخت دَ نو بهار دَي راغ و باغ واړه گلزار دي — راز دَ کردگار دَي دا گلونه نه طور طور
بار[3] [4]دربانِدي مه وه زه هم زړه لَرم ویریږم — باز خوري دَ زړه غوښې، یا ئې ته خورې یا ئې بور[4]
نور عالم بې غمه زه دا یم په درد و غم کښ — عشق نه دَي بلا دَي چه ئې وینوم په څور

---

[1] ترس دِ نشته.

[2] یعني طاوس.

[3] په قلمي نسخو کښ پار هم راغلي دي.

[4] یعني پړانك.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي شته چنګ و ني شته ساقي راشه باده راکړه   تَل به بهار نه   وِي چه تیریږِي وخت دَ ثور
کښینم وَ رودبار ته چه رواني اُوبه ګورم   عمر غُنڈِي درومي چه ښه وکم باندِي غور
یار دي که دَ کور[۲۸] دین قبول کا پدا څه شِي   شرط دَ محبت دَي ته هم واخله دین د کور
مینه [۲]دَ مجنون په لیلا لا شوه ډیره ډیره[۲]   څو چه عالم وَرباندِي وکړه هور زور
طبعَ دَ خوشحال ده لکه ښه باغبان په باغ کښ
ګل و هر چا ورکا چه ئې زړه وړي علی الفور

په تازه عاشقي مهر کوهَ مهر   چه آشنا شو نور که مهر کړې که قهر
که دَ زهرو پیاله وِي ستا له لاسه   تر عسلو به لا ښه وِي هغه زهر
چه له لویو له هلکو جفا اروم   مګر دود دَ وفا نشته ستا په ښهر
په عالم کړي بلا ستا سترګي نزولي   څوک به څه لَرَه تهمت وایي په دهر
زه هاله له دَ عافیت ناوِي قبول کړم   چه مي خپله تمنا ورکړه په مَهر
د وصال ورَځِي هلکی تر ګړی دِي   بی لیدلو میاشتی کال شوې ګړَي پهر
د دیدن تږَي بې حده تلوار کاندي   ګوره کله به خړوب شي ستا په نهر
خوار خوشحال ئې لکه خس هسي لاهو کړ
چه دَ عشق سیلاب را وخوت لهر لهر

ته چه مخ په آینه کړې برابر   ربښه[۳۳] شي په دا مخ کښ مخ دَ نمر
مَړَني سپاره دَ مخ دِي دا دوه توګه   توري ورځَي توري سترګي مخ لښکر
چه پلو له مخه واخلِي زه دعا کړم   هر چا زده چه دعا ښه دَه په سحر
د یوسف غُنڈِي مخ پټ کړه په برقع کښ   چیري نه وِي چه پری ولګي نظر
مخ هغه چه ئې ستاینه درست عالم کا   نه هغه چه لکه ستایي د لال خر
زاهد مخ په محراب وینو سجود کا   ستا د ورځَیو په محراب نه دَي خبر
مخ دي هسي شان لیده شِي په خالونو   که ئې ګورې لکه ګل دَ پیغمبر

[۱]محشي تر کور لاندي کافر کښلي دي.

[۲]مینه د مجنون به په لیلا وشوه لا ډېره   څو به چه عالم ورباندي ډېر کړ هورزرو

[۳]دا توري د هري نسخې لیکونکي په جلا ډول غلط کزي دي، چه هیڅ معني نه ښندي مګر ربښه صحیح دي، د سپوږمی   سپکي رڼا ته وایي، یا نوره سپکه رڼا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مخ مخي به نه کړم نور مخونه   نور که ستوري دَ آسمان دِي ته يی نمر
دا دَ مخ خوبي ئې وګوره خوشحاله

دَ شرابو دَ مستي لَرِئ اثر

چه مرغونه دَ آسمان ساتي دا کار[۱]   دَ هوښيار دَي دَ بيدار دَي خبردار
زه دا نه وايم چه زه هوښيار بيدار يم   د ما هم له لاسه ولاړ دِي څو دينار[۱۱]
دَ نادان خطا لا هسي ګرانه نه وِي   که خطا دَه خو خطا دَه دَ هوښيار
هو دا هونبره تفاوت تر منځ ليده شِي   چه مير ښکار سَرِی پوهيږي پخپل کار
سرښته دَ مير ښکارئ ور څخه نه وِي   بيهوده مرغه ضايع کا نا مير ښکار
ښه مرغه د نامير ښکار تر لاس ور مه شه   او که ورشِي يا به خاوري شِي يا خوار
د خوشحال خبره نغوږه پرې عمل کړه

تجربې ئې دي ليدلي دَ روزګار

څه سړی څه ئې تدبير   هم هغه شِي چه تقدير
که جهان شِي تېره توره   ستا په مرګ شي خلق خير[۲]
بی تقديره به وَ نه مرې   نه په توره نه په تير
بی اجله مرګيي نشته   تېغ وَهَه مکړه تقصير
لکه کار دَ مړَني دئ   هسي کار نه دَئ د پير
دَ غازيانو شهيدانو   پروا نشته دَ سعير
ګُل ګټنه دَه دَ توري   که کابل دَي که کشمير
مَړَنيِ دِي چه[۳۳] يادېږي   په سندرُو هم په وير
چه دروغ دَ توري لاف کا   د هغو[٤] نه يم دلګير

---

[۱] محشي روته کښلي دي چه يو څو اينار بازونه.

[۲] ځير.

[۳] که يادېږي.

[٤] په هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توره بخره دَ خوشحال ده کان[۱۱] په کان خلق خبير
تر اووُ پېړېو پورى واړه مړه په تېغ په تبر
دا دَ خان ستاينه نه دَه
حقيقت وايم په خَير[۲۲]

چه له خپله هوډه نه وواوښت منصور — که وګړِی په سولي[۳۳] کړِ مخ ئی سور
ملامت چه په عاشق باندِي وايه شِي — په مذهب دَ عاشقانو دَي معذور
عاشقان په معشوقه باندِي پتنګ دِي — له جهانه به ولاړ نشِي دا دستور
ځو دَ عشق مينه زيار تېرِي په کوګل کښ — دَ عاشق په پوهه نورُ علي نور
دَ عشق کار په لېونتوب دَئَ نور څه ندئ — راشه واوره، نه په عقل نه شعور
معشوقې وته بادشاه لکه بنده شِي — که قيصر دَئَ که خاقان دَئَ که فغفور
روغ ئې هيڅ په حال خبر نه وِي له درد — که په درد کښ قراري نکا رنځور
زړه مي سر تر پايه واړَه آبله دَئَ — په فراق کښ، لکه وَړِي دَ انګور
هر ګروه له خپله ګرده سَره سرور کا — د ما هيڅ نه شِي له چا سره سرور
عاشقان په عشق کښ واړه ناصبور دِئَ
څه خوشحال يواځَي نه دَئَ نا صبور

چه مکې لَرهَ ځوک درومي[٤٤] په خره سپور — که حاجي شِي نه ئې ننګ وِي[٦٥] نه پېغور
چه خبر په هنر نه هغه کم عقل — چه دَ خط سترګې ئې نه وِي هغه کور
چه ئې خداي و چا ته ورکا دَ هغه[٦٦] دي — بخت دولت نه په کوښښ دَي نه په زور

---

[۱] کال په کال.

[۲] ځېر

[۳] يعني دار.

[٤] ورشي.

[٥] شته.

[٦] د هغو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اصالت هنر چه دواړه سرَه یَو وِي　　لکه ښه کښیده روغه[11] په انځور[32]
په[33] خصلت هنر سیرت دانش باقي وي　　قد قامت صورت فاني دئ سپین و تور
دا همه له نا پوهَی پیدا کېږي　　خر خښې دعوې نا سازي شر و شور
پېرځوینه، ښه سلوک، نمځنه،[4] عدل　　که دِ دا خویُونه شته څه غواړې نور
کبر جن، حریص، بې زړه چه دروغ وایي　　دَ یارئَ لایق نه دِي دا څلور
که وعده ئې قیامت وي دَ غوښتنې　　د هوښیار سړی به نه وِي په کار پور
که طالع ئې دَ دولت په شربت ډک کا　　بیا آخر شِي دَ کم عقل جام نسکور
دَ یارئِ دَ دوستی لایق هغه دِي　　چه آزاد ورځې نه وِي پلار و مور
که ځوانمرد یې ځوانمردي به دِ هاله وي　　سل بدئِ آواره کړه دَ خپل ورور
په ایمان په ځان په دواړه خرفه نکا　　چه دَ خپلي ژبي وَلگېږي اور

دَ هوښیارْ سرَه مجلس ښه دَئ خوشحاله
دَ نادانه سرَه ښه ندَئ بیور

خپل پرَدیْ راته په خوله وایي زر زر[5]　　و عالم ته تر هر څه دي بهتر زر
اوس په دا دَور ما وَلیدَل خواږه دِي　　تر پدر تر برادر تر پسر زر
نورُو چارُو وته څه گورې دا گوره　　چه صاحب دَ مسلمان کا کافر زر
که دِ قصد کښینه حسد ور سَره پرېوزي　　په وژو دَ سید درست کا محضر زر
فیروزه الماس یا قوت لعل له کانه　　له دریا به نه وَکاږی گوهر زر
مځکه څه دَ اسمان ښایست په زر دي　　ستوري زر دِي آفتاب زر دَي قمر زر
شاهزاده بې زرو گُښې تنها گرزي　　دَ هندو سرَه روان کا لښکر زر
زور، قوت، حرمت هورې درومي چه زر وي　　دَ پادشاه په سر څوک کښېږدي افسر زر

---

[1] جوړه.

[2] نقش یا د نقاشي اسباب.

[3] چه.

[4] دا کلمه په ځنو نسخو کښ فقط (نمنځنه) لیکلې‌ده، چه معني ئې نسوه راته جوته، ممکنه ده چه نمنځه حاصل مصدر وي له نمانځل څخه یعني لمونځ کول.

[5] خپل پردي په خوله په زړه وابې زر زر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ ما دَ قانعانُو په حساب كا چه و ديو وته يَو دي حجر زر
ښه ځوانان ئې ليدَل نه مومي له ورايه دَ نامرد په غېږ كې ورکا دلبر زر
جوهري قدر قيمت زده دَ جوهرو قلب سَرَه سَرَه جدا كا زرگر زر
دَ گيدړُو نوم په خوله څه لرَه اخلى دَ زمري له تنه هم پرې كا سر زر
هر مراد چه دَ سړى دى په دنيا كښى دَ طلب په وخت ئى وركا در بر زر
كه چميار دَي كه نداف دَي كه جولا دي تر اصيل سړي ئې كښېنوِي بر زر
نه به دي په لړُو زور نظر وَكا
نه به پرېوزي و خوشحال ته غر غر زر

دَ غريق اوبه چه پاس واوړي تر سر[1] د جهان له حاله هيڅ نه وِى خبر
خبر دار ئې په پساره په اوړده نه وي چه درياب تر كومه لاړ دَي پهن تر
اوس مي درست صورت دَ غم په درياب ډُوب دَئ په هيچا باندِي مي نه لگي نظر
اندرون بيرون همه په غم كښ ځار شوم هم دَ غم سَرَه مِي يَو شو درست پيكر
ژواك ژوندُون مِي همگي واړه په غم شو
غم په مثل لكه اور زه سمندر

دَ دولت لَمن نيوه نشِي په زور[1] ړوند كه سترگي په سمه كا لا پېغور
دولت څه دَئ په مثال ښايسته ناوې دَ نامرد كره ئې عمر وِي په اور
د گنده ټټو نه بد ټټو پيدا شِي ښه آسونه دَ ميدان راوړِي ښه مور
دَ دولت په آس دِي هر نا سور سوز نشِي كه سواري وربانديِ كاندِى خو شاه سور
چه په كور كښ مى اول ټټو راغلَي د ما بخت وُ لا اول له ځايه تور
ټټوگي دِي تازهگي دي ترې زوولي همېشه كا په پايگاه كښى شر و شور
نه يَو ښه لايق فرزند دَ پلار په خونه نه دَ سرو دَ سپينوُ گنج دَ ده په كور
ربه ډېر اولاد دي را كړ منت دار يم دَ خوبى ږغ ئې بيايې په هر لور
چه په ورُونو كښ نفاق كا نا لايق دي يا ئې ښه كړه يا ئې مه گرزوه نور
دَ خوشحال په دعا غوږ دَ سترگوُ وَركړه
كه بهرام[1] عابد[1] دِي واړه كر و كور

[1] بهرام او عابد د خوشحال خان زامن وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بازوُنو ښکار د چا دَئ د زردار   هم زردار هم بې پروا قلندر وار
که ئې غم دَ هوس کا دَ زیان ئې نکا   که ئې مرِي په قوشخانه کښ څو دینار[۱۱]
دَ هغه سړِي څه کار دَئ په بازُونو   چه بنده دَي دَ درم او د دینار
دَ ښکار کار په مصلحت په سیالِی نه دئ   دا یَو عشق دَي چه ئې ورکا کردګار
چه په اصل کښ شجاع عالي فطرت دِئ   دَ هغه په زَړه کښ حُب پرېوزي دَ ښکار
قمار باز به له قماره صبر وکا   مست نه هم شِي له شرابوُ توبه ګار

زه خوشحال به دَ بازوُنو ښکار پرېنږدم
څو ژوندَی[۲] یَم دا مي کار دَئ دا روزکار[۲]

زه ژولېده تر یم که مجنون ژولیده تر   هیڅ خبره مکړه[۳۳] سَرَه دواړه سر په سر
ګوره چه څه حال دَي ستا په زلفو کښ دَ زړه مِي   باد را لَرَه راوړ نن پرېشان پرېشان خبر
مخ دي مسلمان دَئ واړه[٤٤] زلفي دِي کافري   دواړه مِي قبول دَي مسلمان دَي که کافر
ګل د لاله ښه دَي راته وایه که بارخو مي   ستا زیبا بارخو نه له ګیاه کړم برابر؟
نه په ګښت دَ باغ ځِي نه په سیل دَ ګلوُنو   څوک چه په کوڅه دَ دلربا لَرِي مقر
تا وَته دَ خپلوُ شونډُو قدر ښکاره ندئ   ما زده چه عسل دي یا نبات دي یا شکر
مخ په پلَو پَټ کړِي رڼا ورَځ ور باندي شام کړِي   بیا چه پلَو واخلی په عاشق شِی سپین سحر
ډېر[۱۵] په غېږ کښی پروت قدر ئی هیڅ نه نه ئی زده شِی   چا دَ سر قیمت زده جوهري صاحب نظر

سترګو ته ئې وګوره خوشحاله بانُو ورځِي
ستا دَ مرګ دَپاره په څو جوړ لرِي لښکر

---

[۱] محشي ورته کښلي دي: یعني دینار بازونه، ممکنه ده چه یوه نوعه د باز وي.

[۲] په ژوندون ئـ له ما نه درومي دا کار

[۳] نده.

[٤] توري زلفي.

[۵] در په غېږ کښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ بهرام دَ نفاق چر — گاه سني گاه را فضي گهي کافر
کله ښه زویَ دَ پلار ښه ورور د ورور شِي — گاه له دواړو توگو گرزي پر پر نځر[۲۱]
دا تاثیر دَ بد پټي دَئ که د تخم — چه غنم باندي کرې کېږِی جودر
که لوگي دَ اور فرزند دَئ په دا څه شوه — چه دَاور غُندِي ئې نشته خیر و شر
په ما درکښ ئې بلا وِئ که په پلار کښ — چه دا هسي ځَني زېږي گیدي[۲۲] خر
بهرام خان[۳] دَئ سعادت دَي هم یحیی دَي — په خصلت کښ سَرَه یَوَ[٤] ترْ[٥]بل بدتر
و خانِی وته ځَغله هنر هیڅ نه — و عالم وته پیدا کړه درد سر
خاني کار دَ هر چا نه دَئ دَ هغه دَئ — چه صرفه ئې نه په زر وِي نه په سر
یکباره ئې په نظر کښ شرم ننگ وِئ — دَ دنیا په سود زیان نه وِئ خبر
دَ خوشحال خټك که سل زویه نمسِي دِي
لا لایق دَ خاني نه وینم پسر

راشه مه کوَه ډېر جور — زه هم خوي لَرَم یَو طور
زه فرهاد دَ زمانې یَم — ته شیرینه دَ دې دور
دَ غماز په خولې[٥] مي وژنې — نه انصاف لَرې نه غور
په خبرو دِي پوهېږم — زه ته رنگ لَري دَ میور[۱]
گُندي راشې په منگلُو — درته پروت یَم لکه بور
په خوشحال کړې ځَني چاري
دَ غمزې په هور زور

شپه ئې وینځَه بې بې نور — تور زنگي نوم ئې کافور
مرده شوي چه منافق دئ — مړ جهود بولي مغفور

---

[۱] دا کلمه په چاپه دیوان کښ پزنځر او په نورو که هم ډول ډول لیکلې ده چه حل طلبه پاته سوه.

[۲] سید راحت گېدي په معني د زره را وړي دي.

[۳] بهرام، سعادت، یحیي د خوشحال خان زامن دي.

[٤] سره یو تبله بتر.

[٥] په خوله مي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نادیده چه ،منیه[۱] لولي ځان ملا کاندِي مشهور
سفله ټول کا څو درهمه تر خواجګانو شِي مغرور
دروغجن تر ټوپه[۲] ورشي د کابل کاندِي مذکور
خپله بل وته نیولِي په پردی باندِي غیور
پُټي ډکي پیالې اخلي ښکاره مه خوره یَو انګور
موحد دَ رسالو شه تر ځان کوز ګڼه[۳] حضور
د خوشحال سَرَه خندا کړه
بیا ئې ژاړه په سرور

عشق تر ځوانَ نه زوړ کا ژر نسکور[۴] په پخه ونه لا ښه لګېږی اور
اندرون دَ هر چا شین دَ عشق په شین دَئ دا یو اور دَي لګېدلَی لور په لور
چه په عشق کښی څك پېغور تړي په نورو هم په دَه پوري به لګ وِئ دا پېغور
زاهد وَرچانی[۴] انکار کاندي له عشقه نلدمن[۵] لیلا مجنون لولِي په کور
چه دَ مځکښي دَ اسمان په منځ کښي څه شته زه همه وینم له عشقه سپین و تور
زه حیران یم دا مي څه دي په کوګل کښی چه ورَځ و شپه پر تل وي شر و شور
په وصال کښي سل هراسه دَ هجران دِي په هجران کښي خو غم یو دَئ نه وي نور
جهان واړه کور دَ عشق دَ محبت دَي
په خوشحال باندي بانډه[۶] شو رنتبهور

---

[۱] د فقه له لمزنیو کتابو څخه دي.

[۲] په ننګرهار کښ دَ یوه زاړه عمارت کنډواله ده چه ښایسته ټوپ ئې بولي، دا ټوپ زما په خیال له هغي زړې کلمې ستوڅه څخه پاته دي، چه پخوا ئې دَ بودائي دین معابدُو ته ویله.

[۳] منصور.

[۴] یعني دروازه تړي.

[۵] د یوه عاشق نوم دي چه جلا کتاب لري.

[۶] یعني کوچني کلي.

فلك کا دا هسي چارِ   دَ ده چاري دِي مردارِ
دوه یاران سَرَه جدا کا   بیا ئې بند کا سره لارِ
گاه دِ زړه وِي په ښادي کښ   گاه دَ غم ژړا چیفارِ
گاه دشواري کا آساني   گاه اساني کا دشوارِ
دواړه توگِ گزران شِي
بده دا هم نه ده بارِ

که په خوله را سره جنگ کا هغه یار   په زړه مهر رنگارنگ کا هغه یار
چه له ما سَرَه راځي غاړه غړیَ   څه مِي لیري له زړه زنگ کا هغه یار
هیڅ حاجت دَ توري نسته مانَي بس دَئ   که مِي مرگ وته آهنگ کا هغه یار
چه مشال ئې دَ جمال راته ښکاره کړ   بیا به ما باندِي پتنگ کا هغه یار
چه ملنگ دَ مسلې غواړِي خپل مخ ته   عاقبت مِي به ملنگ کا هغه یار
له هر چا سره خندا په اَرت زړه کا   خو په ما باندِي زړه تنگ کا هغه یار
مرصع بسیر[۲۱] دِ نور لَري په پوزه   اکتفا په تور لَونگ کا هغه یار
زه فقیر یم دَئ بادشاه دَي باندي ښائي   که ځما له یاریَ ننگ کا هغه یار
رقیبانو وَته نرم شِي تر مومَ
و خوشحال وَته زړه سنگ کا هغه یار

که مسجد گورې که دیر   واړه یو دِي نشته غیر
یو مي بیا موند په هر څه کښ   چه مي وکړ دَ زړه سیر
هغه ځاي په سیر گرځم   چه تر نه رسیږي غیر[۲۲]
په احوال باندي یو دوه شِي   ځکه نشته باندِي خیر
خوشحال یَو وینِي خوشحال دَئ
ورته ورک دي غیر و زیر

[۱] دا کلمه په هره نسخه کښ په جلا ډول لیکلې ده، په چاپي کښ بیر، په بله کښ پسرده، چه اصل ئې نسو را معلوم.

[۲] طیر.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دي زلفي نه وي تار تار   ما به نه ژړله زار زار
ستا له خاره خاره عشقه   په سینه کښ مي خار خار
چه په تا ئې دَ زړه مینه   هغه تل گرزي خوار خوار
زړه دَ یار له لاسه مرینه   بیا مدام وایې یار یار
توري سترگِي دي گواښ گرندي   باڼه ستا وایي مار مار
ستا دَ شکرینو شونډُو   اشتیاق لَرم بار بار
خوشحال ستا له مخه وایي
واړه ښه وایِي ځار ځار

لکه کار لَرِي نظر   هسِي ژبه کا اثر
ماهیت ئې مونده نَشِي   چه څه ځیز دَئ دا بشر
هم ترکیب دَ نیك و بد دَئ   هم معجون دَ خیر و شر
هم فرښته دَئ هم حیوان   هم مومن دَئ هم کافر
کله اور کله اوُبه شِي   کله توره کله سپر
کله څورب شِي له باده   کله بیا په هیڅ ډنگر
لکه دَی دَي په جهان کښ   بل به نه وي دیده[۱۱] ور
دَ څلورُو[۲] میندو[۲] زویَ   دَ اتو پلارُو پسر
څه خو لږ تر خداي را کوز دي   که ئې نه دي برابر
دا وَ چا ته کړې خوشحاله
د مستي شور و شر

لېوني سَرَه[۱] به څه کړې نور تدبیر[۱]   لیوني لَرَه زندان بویه زنجیر
دما زړه ئې په حلقه دَ زلفو یوړ   لکه لوي ماهی په شست دَ ماهي گیر
که خوښي دِه په جهان کښ دَ لیدو ده   نه خوښي دَ بادشاهیَ دَ سریر

---

[۱] د پدر.

[۲] مطلب له څلورو مندو څخه څلور عنصر دي، او اته پلاره به ممکنه ده، اته عرض وي، په اصطلاح د قدیم حکمت، مگر په بعضو نسخو کښ (د نو پلارو پسر، دي چه محشي ورته کښلي دي مطلب ځني نه فلك دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که یوسف ئې دَ کنعان دَ ښاهَ وَکیښ   په نیك بخت ستوري زوولَي وُ بشیر
دَ شکرو په دکان هندوُ بچه دَي   که تور خال دَي ستا په سرو شونډو جایګیر
دَ بهار په وخت په بوږه[١] د سراي ګرزه   نه په بوزه دَ کابل او دَ کشمیر
دَ لنډۍ[١] اوبه هغه ګڼه خوشحاله
چه یادیږي په جنت کښي جوي دَ شیر

مرد به نشي په ګفتار   ښو پیدا نه کړي کردار
چه دي وښکنځي مرد نه یې   که له تا نه وِي په ډار
چه ښه دَي خو انتقام دئ   دَ مردانو کار و بار
عفو هورته ځاي لَرینه   چه نه عیب دِي نه عار
چه غیرت ور ښخه نه وِي   هغه مرد نه وِي پکار
هم مهره لَري هم زهر   ښه مردان وِي لکه مار
چه هم تندره هم باران دئ   تر هغو مردانوُ ځار
مرد به غم دَ خپل هنر کا   نه دَ زر نه دَ دینار
مرد به غم کا دَ خپل شرم   دَ عزت دَ اعتبار
نا مرد فخر په نسب کا   مرد نه مور لَري نه پلار
دَ خوشحال خبري ګوره
لعل و دُر پیئي په تار

نه مي لاس رسي په یار   نه طاقت دَ انتظا
دا ستم په ما خپل یار کا   که ګردش دی دَ روزګار
پکښي ستا غمونه ځاي دِي   که یَو زړه دَی که هزار
تر ویښته ضعیف وجود مي   ستا دَ زلفو دئ یاد ګار
غم دَ یار دَ بیلتانه دَئ   چه تر هر ښه دَئ دشوار
خپلي اوُښي میي دریاب شوې   پکښي نه مومم کنار
چه مي تل په دیو زورې   ستا په شونډُ ولَرم کار
چه ښوک سوځي، هغه سوځي   هم پتنګ ګوره، هم نار
ځما زړَه ښه اسان ندي   چه ئې ورې نه ترس نه ډار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بوسی وعده دي وكړه
زه خوشحال لرم تلوار

ننگيالي قبلوي گور[1] گور خو نه وِي[2] رنتبهور
لس په كال پرېِ نَنوزِي ځَني وزِي درېِ ځلور
مور زادي بلا پروټ[3] يَم چه بلا هورېِ مِي كور
ننگيالی دَ ننگ دَ پاره په هر څه لگَوِي اور
سر په باد دَ سرِي پېوزه چه ئې وِي ژوندُون نور
چه په نام و ننگ اَړ نه وِي خو دي نشِي ويَي[4] سپور
سر په دار لك شوي ښه دي نه لك شوي پر پېغور
په همت سرَی پرده دَئ
نه دَ مست هاتي په زور

نه د ما د هنر شته حۆك طلبگار نه د ما دَي ددېِ ملك منر په كار
خپل ځُانونه هوښياران كښي نادان دئ خداي د ما د هسي خلقو كړ روزگار
په يو ژبه ويل سَرَه پښتو كړو ولي هيڅ ځَبله[5] نشو خبردار
چه دَ سوات په ملك كښي ما ننداره وكړه بل اولس تر يوسفزيو نشته خوار
زور زياتي خو د پسندي خصلت دَ واړُو هر سرِي ئې طمع خواست وته تيار
كه په كور كښ مال دولت لَرِي سترگ وړِي ملكان ئې لا تر نورُو دِي مردار
حقه چار به دَ عزيز كاندي نا حقه كه په بدِي رشوت مومي يَو دينار
ختِكیَ له ختِكی نه رنگ آخلي عالمان شيخان ئې لا دِي نا پكار

---

[1] دا بدله په چاپي نسخه كښ نسته.

[2] خون دي.

[3] وټ لاري او سړک ته وايي.

[4] په يوه لمي نسخه كښ وهي ليكلي دي.

[5] وَبله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مِي وليدَل له نورُو خبر نه يم دا خو واړه[١١] يا غوايه دِي يا حمار
دا په هر ديار کښ سيل هم بد نه دَئ چه خوشحال وته ښرگند شو هر اسرار
چه د سوات د سيمي خاوري خوشحال بوي کړې
يَو سړَی[٢٢] به ځَنِي نه وِئ وفادار

نخښه نه ولي همېش لېندی په سر کله منځ کله ښَي کيڼ کله لَر بر
دا يو لحظه دَ هوښيار غلطي نه وئ؟ يا هر گز دَ لانبوزن نه وِئ خطر؟
په زمان کښ به خپل ځان تر هر چا ښه کا دَ سړی که لاس رسېږي په قدر
بخته! چېري يې له ورايه را ښکاره شه چه مي ښه تر عراقی شِي لا شه خر
دانشمند په خواري خوار جاهل کامران دئ دَ سړي طالع په کار دَي نه هنر
هنر مند سړی په هر ديار عزيز وئ په ځَاي قدر قيمت لَريي سره زر
دَ بلبلو په کار گل دَي نه دا نور څه په چمن کښ خار و خس بلا بتر
چه دَ زرکو ښکار په غره کښ پيدا کيږي باز په دا سبب نيولَي دَي لوي غر
اول فکر دَ زړه وَکړه بيا وَيل کړه کاتبان تر کښنو پخوا وهی مسطر
هيڅ خبر دَ ورځو شپو په حساب نه دَئ
هميشه ښه دَ خوشحال خټك اختر

ولي په کوڅه دَ هغه يار نکړې گذر وَرلَرَه دي بولي ته لا گرزې در په در
خاوړِي دِي په سر شه چه به ورپه ورجار وزې زده کړه دا خبره در په در خاوري په سر
يار دي په ښايست کښ دَ بهار تر گلو ښه دَئ ولي ئې له مخه لاله گل ته کړې نظر
هر چه ته ئې غواړې هغه يار درته حاضر دَئ دواړه سترگِي وَخورې هيڅ په ځَان نه يې خبر
دا يم درته وايم ستا بد خواه نه يَم نېکخواه يَم فکر دَ توښې کړه چه پخوا لَرې سفر
زرکی تور تارو تمځَری هر لوری ته ډېر دی هسی باز در څخه تا ئی وَترل سهپر
تخم شته هم مځَکه هم قبله لَري تياره هر اسباب دِ جوړ دَئ ولي نکړې کار د کَر
کانده به حساب وي مو بمو به سوال ځَواب وي څه دِي پکښي کښلي راشه گوره خپل دفتر

---

[١] دا خو بې غوږو لکی دي حمار.

[٢] به پکښ نه وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه اوسه بې غمه غليمان لګي له همَ
فهم کړه خوشحاله چه دا لار لَرِي خطر

هر ساعت چه په چا ځِي هسِي بې کار   تر هغه نه زه لا ښه ګڼم بېګار
رنځوران که کا روبار نکا معذور دِئ   روغ سَړی به ولي نکا خپل روزګار
که هيڅ کار و بار دِ نه وِئ درته وايَم   هَسِي مه کښېنه بېکاره نا پکار
په هر څه چه غم غلط شِي واړَه ذوق دَي   که په نرد که په شطرنج وِي که په ښکار
سړی هر ساعت هر وخت په بل بل[2][1] حال شِي   همېشه په يَوَه حال دَئ کردګار
ستا به نوم په جهان پاتو شِي خوشحاله
يَوَه لويه مشغولا دَه ستا دَ کار

يَو دا هسِي ښه بهار   بيا پرې صوت دَ هزار
څوک سپاره په عراقيانوُ   تر چا لاندې ښه رهوار
په لاس ناست خاصه بازوُنه   په هر لورِې خاصه ښکار
ښه کرجي[2] [1]وړاندِي نيولي   دَ باز ونوُ سَرَه يار
ښه تازی په دور ترلي   پرانتلي په وار وار
زړه فارغ له هره لوريه   پکښې واړه خيال دَ يار
تر دا هسِي هوس به
زه خوشحال کړم دنيا ځار

ړ

په سرو شونډوُ دې بازار دَ شکر مات کړ   تورُو زلفو دِي ناموس دَ عنبر مات کړ
چه دَ صبر په آهن مي وه ترلې   تا دَ زلفو په حلقه هغه ورمات کړ

---

[1] ببل ببل.

[2] په قلمي نسخو کښ کرځي ليکلي دي، يعني زوړ باز.

چه ئې ستا دَ خط و قد ننداره وکړه   صورت گرو مي پر کار و مسطر مات کړ
سحر گرُو اوس دَ سحر دکان ونغښت   دواړُو سترگوُ دي دَ سحر هنر مات کړ
په دا دوه سپاره دَ مخ يعني ستا سترگي   تا مي درست دَ بارسايَی لښکر مات کړ
په هوس هوس راځې طره پرېيښې   گوره بيا دي دَ چا نَويَ سنگر مات کړ
چه اَرزو لرم په زړه کښ ستا دَ ورځيو   دې ارزو مي په ځگر کښ خنجر مات کړ
تا وې نور به قول مات نکړم سوگند دَئَ   په سوگند سوگند دي لا څه بهتر مات کړ
په بارخو دَ مار حلقه شو که صبا مي   ستا دَ تورُو زلفو خولې وته سر مات کړ
ماتوه دَ خوشحال زړه بيا به وَوايې
چه مي څه لره دا هسي گوهر مات کړ

په دا شکر چه ئې بوي ښکاره اَتش کړ   اگر[1] درست صورت وَا ورته بېشکش کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه لاړ نشو   دَ ذلفينو ئې هر تار ورته دلکش کړ
دا بېغش شراب دَ کومي ميخانې دِي   چه ځما دَ زړه ئې ليري غِل و غش کړ
لېونتوب ئې مبارک شه تَل ترتَله   چه ئې يار دَ زړه په غوره پرېوش کړ
په يادی ئې نر باحقه نازېدلَم   بېهوده مِی په سراب دَ اُوبواَش[2] [3]کړ
مشوش ئی کړ روزکار دَ پرهېز گارُو   چه کاکل ئې په جبين را مشوش کړ
ما وې سپينه خوله به ورکړې وَ خوشحال ته
په خندا ئې له نا خوا له پنج و شش کړ

چه مِي زړه دَ مال و ملك په هوا نه ولاړ[3]   [1]که په کښليو پسې لاړ شو ښه چه ښه ولاړ
عقل و هوښ صبر و اَرام ور پاتو نشِي   دَ هر چا چه په دلبرُو پسې زړه ولاړ
هر چه خوږ دَ کښلي مخ په مينه نه وِئَ   دَ جهان په مخ اُوده راغَي اُوده ولاړ
هم مي زړه په غمزه وړي هم ځان نادان کا   راته وايي وايه بيا دِ زړه په څه ولاړ
محبت دَ کښلي مخ ځما په زړه کښ   باور وَکړه لکه اور په وچ واښه ولاړ
دَ هجران په شپه ئې درست ټوکر ټوکر شو   په ژړا ژړا مِي زړه تر دوه لېمه ولاړ

[1] عود.

[2] د تحسين او تعجب کلمه ده.

[3] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته. .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار را ښخه وایې هر گز نه وُ هیڅ مې نه زده که همېش را سره وه ولاړ
هر زمان به ئې شا راته په ماڼی وه یوه ورځ بې غمه نه وه تلتل ته ولاړ
نور به بیا په بېارته را نشی خوشحاله
گذشته عمر پسو لکه اوبه ولاړ

چه مي ښه توریت[1] دَ خپلي چاري ځیر کړ[2] ځان مي واړه حبطه پخپل تدبیر کړ
لکه واچوي دانه دَ دام په منځُ کښ خلقو ما سره په مهر کښ تروير کړ
ما پدا سترگړ لیده دَ دنیا خلق څو ئی ډېر دَ دنیا سود[3] هونبره ئی ویر کړ
مور زادی کانه هر گز نه هوښیارېږي نصیحت په تور زړگي کله تاثیر کړ
په ناپوه باندي بې غمه بې غمي ده دَ دانا آفت ئې خپل ضمیر منیر کړ
راشه وگوره یو گز مځکه نیولې چه ئی مې دَ خپلی خوني په توفیر کړ
دَ ارمان لاسُونه مړه مړي په گور کښ چه مو ولي په نیکیَ کښ تقصیر کړ
دَ هر چا مي خپل هنر بلا دَ ځان دئ خپلو پرونو په خزه بندي کجیر کړ
چا ئې وصل پخپل مې حواله کړَي چا دَ هري چاري حکم په تقدیر کړ
لیونی د لېونتوب په سبب بند شِي مست هاتي خپلي مستِی په زنجیر کړ
په بار بار دَ خپل استاد منت را باندي چه له زنگه ئې صفا ځما ضمیر کړ
دَ زړه ښهر مي چه ځاي د قناعت دئ په ناحقه مي حرص بکښی امېر کړ
که وَيل ئې دَ غماز منلي نه دِئ بیا ئې ولي له حیرانه زړه دلگیر کړ
پوره زر اتیا کلونه په کابل کښ دا غزل مي په بیاض باندِي تحریر گر
دَ خوشحال دَ زړه خوښي نشِي بې سرايَ
خپل وطن ئې په هر چا باندِي کشمیر کړ

څو ئې بوي په هر طرف بهیر و نه کړ[4] په گلونُو عندلیب نفیر و نه کړ
ځما اوښیو کاني هم په مخه یووړل ولي ستا په زړه ئې هیڅ تاثیر و نه کړ

---

[1] د طالع ستوري، نجوم.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[3] سور.

[4] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ژړا په بی صبري له لیدَل مومم　　ما په دواړو توګه هیڅ تقصیر و نه کړ
په خندا خندا دي مرګ وته نیژدې کړم　　ترو دي څرنګه په ما تزویر و نه کړ
خو لا زه یم چه له غشیه نه دي درومم　　ګڼه هونبره مې په تور نخچیر و نه کړ
مګر زه سهل غرڅه وم ستا تر فهمه　　چه ځما په مرګ دې هیڅ تکبیر و نه کړ
اوس به څرنګه خلاصیږم له دې غمه　　چه لمَرِی مي دَ خلاصی تدبیر و نه کړ
د کعبې په لار به څنګه برَی کړې　　چه هر ګز دَ یوه شپه شبګیر وَ نه کړ
په صورت به دَي تل وېر وئ پسله مرګه　　که د ځَان دی په ژوند وني ویر و نه کړ
زه خوشحال چه سر و تیر ځم ستا له تیره
هیڅ ارمان دي دَ غمزې په تیر و نه کړ

خداي یَو هسي فکر راکړ[۱۱]　　چه ئې ملك راته رڼا کړ
چه په ملك په ملکوت دي　　پرې خبر ئې زړه دَ ما کړ
په اعلی په اسفل واړه　　را ښکاره ئې هر اشیا کړ
که په نورُو توره شپه دَه
په خوشحال ئې سپین سبا کړ

لکه خداي چه دَ یار حسن بې نظیر کړ　　هسی ما دَ زړه په سر باندي تصویر کړ
د مجنون غُندي په درد دَ عاشقی کښ　　پخپل حال مي همګي خلق خبیر کړ
ما وې کندي تفحص وکا پخولا شي　　تر پرونه نه ئې نن ماني کبېر کړ
ښایسته د قندهار دَ چا په یاد دئ　　پدا حسن ئې بنده واړه کشمیر کړ
دا څه حسن څه جمال څه ئې اقبال دَئ　　چه شالانُو ئې په وَر کښ ځان فقیر کړ
زړه پخپله هغه مخ لَرَه ولاړ نشو　　دَ زلفینو ئې هر تار ورته زنجیر کړ
نه ګناه نه ئې خطا نه نیت ئې نور دي
نر ناحقه ئې خوشحال په زړه دلګیر کړ

مخ ئې فکر دَ نسرین را څخه یوړ　　خط و خال ئې مشك چین را څخه یوړ
د ترسا زلفي زنار شوې را تر غاړه　　شکر شکر چه ئې دین را څخه یوړ
بې د یار دَ شونډُو تل چه یادوم ئې　　میني نور ذکر تلقین را څخه یوړ

[۱] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسته شپه ژړا نارې آه و فریاد کړم — بیا ئې خوب په څه آئین را څخه یووړ
دواړه سترګي ئې شاهین شهپر ئې زلفي — ځما زړه کوتر، شاهین را څخه یووړ
په راتله ئې درست آرام را لَرَه راوړ — او په تله ئې درست تسکین را څخه یووړ
د چمن ګلُونه کوز ګوري دا واړړ — چه دلبري هر تحسین را څخه یووړ
چه مِي زړه وړي ما وې پاسه په اسمان ده — ولی تُرکي په زمین را څخه یووړ
زه هاله دَ عافیت ناوِي قبول کړم — چه هوس ئې په کابین را څخه یووړ
تل اوبه په نري ځاي باندِي ما تېږي — عقل و هوښ ئې نخستین را څخه یووړ
هغه ورَځ مِي زړه له خپله ځانه موړ شو — چه له لاسه دل سنګین را څخه یووړ
چه دعا ځما دَ صبر کا وَګړي — عشق دَ دې دعا آمین را څخه یووړ

ما وې زه به ئې لا فکر دَ علاج کړم
ولی خوار[1] خوشحال زړه خوږین را څخه یووړ

ما دَ کښلیُو ننداره کړه زاهد ننګ کړ[2] — ښه خو دا چه خداي دَي هم د ما په رنګ کړ
هغه وخت چه را په یاد شِي ډېر خوشحال شم — چه به ما درته دعا کړه تا به جنګ کړ
زما زړه ئې په قلاب دَ زلفو یووړ — ور سَرَه ئې اوده کړي په پالنګ کړ
که ژوندی نشي له خوبه عمر ئې شوم دَئ — چه په خاک ئې دَ پایلو باندِي شرنګ کړ
کښلي مخ ئې لکه څراغ هسِي بلېږي — خوار عاشق ئې پدا څراغ باندِي پتنګ کړ
ملنګان ئی دَ دربار دروېزه مومي — ما هم ځکه ځان دَ یار دَ ور ملنګ کړ

ته دَ ځایه هسي نه وې دا څه حال دَئ
چه په ما باندِي دي زړه دا هسِي سنګ کړ

---

[1] ولي خوار عاشق زړه.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نست له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

ژ

پر د قاز شته پر د باز[۱] — لکه پر هسِي پرواز
لکه سترگي ليده هونبره — لکه خلق هسِي آواز
لکه قد جامه هم هونبره — لکه حسن هونبره ناز
دَ دانش کښبيده بويه — نه دَ سرو زور طراز
ببېړۍ کرزِي په ببله[۲] کښ — په قلزم گرزي جهاز
سگ لاهو غُندی خو نشته — مړک که هر څو وي اوباز
په دا پړانگ نشو خوشحاله
که پړانگ پش[۳] دَي پړانگ ته ساز

چه هر يار ته مي تر خوله ويوست آواز[٤] — زر په واړه عالم خور شو هغه راز
که ديِ زړه دَئ چه سوا په هيچا نشيِ — د قلوب دننه ښه دئ ساز ناساز
که آواز دَ زرکُو وَئ په درو کښ — چا به چېري ور پسيِ گرزاوه باز
چه ناريِ کا تور تارو په مرغزار کښ — باز جره ئيِ بتي يوسي د طراز
چه ځما تر خوله و نه ووت چا وَ نه ويِ — خپل نفس دَئ په سړی باندي غماز
په سبا به هغه راز په کلي خور وُ — چه په شپه به ما وَزوي ته ويِ په ناز
ډېر ياران مي تر سرتېر دئ ځوان وَم زوړ شوم — په زرگونو کښ پيدا نشو دمساز
پخپل زړه کښ جگرخون کوَه خوشحاله
خپل پردِي ته دَ زړه راز مکړه آغاز

لکه غشي لَرَه بويه تير انداز — هسي شعر لَرَه بويه سحر ساز
همېشه دَ زړه په لاس تله دَ وزن — زيات وکم دَ وزن يو توري غماز

---

۱ دا بدله له يوې قلمي نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

۲ يعني جزيره.

۳ د زنگله ياغي پېشي چه له پړانگ داسي ده.

٤ دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په تور آس دَ حقيقت ناوې سپَره کا
په سپين مخ پلَو نيولَي دَ مجاز

سل جلوې سل کرشمې سل مکيزُونه
په نظر کښ ئې ښکاره دَ سترګو ناز

دَ صنعت زيور په حؤ رنګه پرېوزي[1]
د تشبيه چندڼ چووه باندِي طراز

دَ تجنيس پايلي جوړی[2] په پښو کړي
د تر صيع منی[3] په غاړه اوږد دراز

د مضمون د نزاکت غمزه ور ځخه
سر تر پايه درست صورت سَرَه يواز

که په نظم کښ کارګه او ټپوس را وړي[4]
هم دَ زړونو په ښکار ګرزي لکه باز

چه يوه وينا ئې وکړه هوښيار هغه
عاقلان به وَيل کاندِي په ايجاز

و پښتو ژبي ئې ډېره خوبي ورکړه
چه خوشحال کا په پښتو شعر آغاز

---

[1] پر ېوزي يا پرې پوري.

[2] ځړي.

[3] امېل.

[4] دا درې بيت په نورو نسخو کښ نسته، له يوې نسخې ځخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(س)

په رموز د عاشقانو عاشقان پوهېږي بس [1]په طلب دَ طالبانُو طالبان پوهېږي بس
په ضمير دَ نخلبندُو نخلبند سړَی خبر وِئ په تصوير دَ نقاشانو نقاشان پوهېږه بس
چه کښتیِ پکښي بیايي په عظیم دریاب ګډېږي په بيلو د کښتیِ ملاحاان پوهېږي بس
چه ګردش ئې ورځ و شپه کا دَ کامل انسان دپاره په اسرار ئې کاملان یا دا آسمان پوهېږي بس
سپینیِ ږیري وَته بويه چه نظر پخپل قوت کا او هوس دَ شوخي شنګي پدا ځوان پوهېږي بس
نادانان دَ ملك څښتن کا دانا هسي ورته ګوري دغه پوهه دَ چا نه دَه پرې سجان پوهېږي بس

چه خوشحال ئې په بياض کښ دا تازه تازه خبرِی
نو په دا تازه خبرُو سخندان پوهېږي بس

په درست کلی کښ مي يار دَئ هغه کس چه په درست تومن اوښار دَئ هغه کس
که په شکل شمایل سړی لیده شي سر تر پایه پر یوار دَئ هغه کس
ځکه زه وَر باندِي هسي عندليب يَم چه په حسن يَو ګلزار دَئ هغه کس
که هر څو راته ښکنځَل کا یا قهرېږي په خوله واړه شکر بار دَئ هغه کس
که ئې زلفي که کاکل که ئې ګیسو دي همګي مشك تا تار دَئ هغه کس
چېږِي نه چه په ټولیٔ کښ ئې غلط کړې هوسیٔ سترګي ګلرخسار دَئ هغه کس
دَ جایفل په ځَای به سر ورته ببښکښ کړم که په سرمی مینه دار دَئ هغه کس
چه زه خوله ورځَني غواړم نور ښکنځَل کا بې حسابه ستمکار دَئ هغه کس
سر تر پایه زرزری جامې آغوستي سر تر پایه زرنکار دَئ هغه کس
زرکی! څه لَرَه پخپل رفتار غره يې لا تر تا نه خوش رفتار دَئ هغه کس

چه صورت سیرت ئې دواړه سَرَه جوړ دِي
دَ خوشحال دَ زړه پکار دَئ هغه کس

په لحد کښ به هوا نه وِی هوس[2] در سَرَه به خپل عمل درومي نور بس
بې طوطی نه قفس هيڅ نه دَئ باور کړه روح په مثل دَ طوطي دَي تن قفس
فهم وکړه چه ضائع در څخه نشِي لکه در بې بها دَي دا نفس
چه دا در بې بها هسی تلف کا دَ ښارويو په شمار دَي هغه کس
د خانانو په خاکونُو ګذر وَکړه زرغونه ئې په خاکونو خار و خس
هر چه شوِي نه بدلېږی دا په څه کړې هونبره دېږِي اندېښني هونبره وسوس
نصيبه له جهانه يو کفن وړي هغه هم اته یا نه ګزه یا لس
دا به واړه له تا پاتو شي اې جانه! که ښې جونه که آسوُنه که اطلس

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

تیاربږه وخت دَ کوچ راغي خوشحاله
په هر لورِي نارې اَروې دَ جرس

ته څه زړه لرې څه لاس
واړه گنج ئې کوز و پاس
گاه دَ مځکی طراحی کړې
گاه په عرش کښېږدې اساس
لکه ډک شې هسي تش شې
د د شناځ دَئ ستا اماس
لکه پونډ[1] يې وَ اور ته
وَ اُوبو وَته قرطاس
هم گوهر يې هم شبه يې
هم کُتني[2] يې هم کرباس
هم ملك يې هم مَلِك يې
هم خنزير يې هم خجاس
په افلاس کښی دِ دولت دی
په دولت کښی دِ افلاس
ته له ديوه په هراس يې
دَی تا نه په هراس
نه اطلس دَئ نه زربفت دَئ
لا څه ښه دَئ ستا لباس[3]
واړه ښه وايې خوشحاله
وايه هيڅ نشته وسواس

چه ئې غم لرې دَ مخ هم دا وصال بس[4]
اندېښنه ئې د جمال دَ خط و خال بس
بادشاهان دئَ زر زری جامې اغوندې
دَ قانع گداي په شا باندې يو شال بس
په بهاندُو اُوبو کښېنه ننداره کړه
دَ جهان دَ تېرېدَلو دا مثال بس
خو يوه گېده خواړه دوه درې خرخوړی
که دانا يې په جهان کښ دا جنجال بس
و حريص وته درست مال دَ دنيا لږ دئ
و قانع ته يَو فلوس دَ دنيا مال بس
زاهد سترگې ترې پوښې زه کښلې گورم
که جنت لَرَه مې بيايې دا وبال بس
که لايق ئې دَ جمال دَ ليدو نه يَم
که ئې بيا مومم وصال په خوب و خال بس
دواړه کوَنه د هغه چه ئې طلب کا
ستا دَ سترگو ننداره د خوار خوشحال بس

خدايه که زه تا ته نيژدې کېږم په افلاس[5]
زر مې گند په غاړه کړه يَو مات کچکول په لاس
ته که په دا خوښ يې چه خاوند د ملك و مال وم
مال و ملك مې هونبره کړې چه تېروې تر قياس
هسي مال را مه کړه چه ئې ځاي وي تر زړه کښته
هسی اموال را کړه چه ئې ځاي دَ زړه دَ پاس
لاس مې همېش بر لَره په واړُو غليمانو
دوه می غليمان دِي يو مې نفس بل مې خناس
طمعَ که حسد وئَ که حرص که بد خويونه
واړه له ما پرېکړه د خپل فضل په الماس
توان د طاعت راکړه چه اخلاص ور سَره مل وئَ
نه هغه طاعت چه شِي په رسم په لباس

[1] يا پوڼ دا يو راز قديم اورلگت وُ، چه وچ لرگی او نور وچ اور اخيستونکيي مواد به وه.

[2] هم کيمخا يې.

[3] ستا پلاس.

[4] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یا بارَ کریمه! د خوشحال ختَك دا خواست دَئ
تل دَ ده په زړه کي لړې تېنګ دَ دین اساس

زه هغه سړی یم چه قلم واخلم په لاس[۱]
ناظر مي عطارد دَي چه به څه کښ په قرطاس
نائب دي د تقدیر د ما تدبیر په مصلحت کښ
صائب دَي ځما فکر د هر امر په اساس
د تورُو په میدان کښ چه سودا وِي د سرونو
هغه زمان مي ګوره تل به سور وِي د ما آس
حاسد مي لکه کاڼي د صحرا په هیڅ حساب دئ
په قدر په قیمت کښ یا یاقوت یم یا الماس
که حاصل مي د قضا په حکم هسي محول وي
قمر وَته نظر کړه کله بدر کله کاس
ظاهر لکه شهباز یم که وَ ما وته نظر کړې
باطن لکه خورشید یم هیڅ مي مه غواړه په قیاس
که لافي د کوزئِ د هسکی وهم باور کړه
تر تورُو خاورُو کوز یم تر اسمانه یَم لا پاس
ویَل کوې و چا ته چه د ما ویل سَرَه زر دِي
ړوند و وته خوشحاله لکه زر هسي رصاص

سړی ښه دئ حق شناس
سر دئ خوړي ناسپاس
دَ یوې داني اوربشي
احسان ډېر دَئ تر قیاس
چه احسان وته ئې شا شوه
مخ ئې تور شه نه دَئ ناس
څو اخلاص ور سَره نه وِئ
یاري نَشِي په لباس
یار ئې مه ګڼه اغیار دَئ
چه ته پرېوزې درکا لاس
تل خالي دَئ[۲] له خلله
دَ رشتیا میني اساس
که دي یار دَئ هغه یار دَئ
چه خپلوی ئې بې وسواس
بې وفا دِي دا دری توکه
توره، ښځَه، دریم آس
دَ خوشحال خبري دُر دِي
چه ئې کښلي په قرطاس

کله باز کا و مرداري ته هوس
دغه کار دَي د کارګه و د کرګس
و ګفتار وَته ئې غروه سترګي
په کرده په عمل ګوره کس ناکس
که ئې سر په لکی اوړي هغه دئ
په هیڅ رنګ به نور څه نشي سګ مګس
په ظاهر شماره که لس سَرَه دوه پنج وِئ
د ابجد په حساب نوي وګڼه لس
ده سړی په باغ کښی ګېِ شي یَو ګل ګوري
دویم ګرزي په طلب د خار و خس
زه دا یم په بېلتانه کښ له هغو یم
چه دَ یار بې یادوندی یو نفس
که هر څو ښایسته روغ دي څك ئې څه کا
د طوطي له مخه ښه یشي[۳] قفس
خوار شوخحال به ځَني څو شړې په جور
که سړې شونډې دي شکر دي دَ مګس

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[۲] وِئ.

[۳] یعنی ښه ایسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د موږ نفس کښ څه وِئ لکه وئ هسي به اوس[١]   چه په څه دئ زړه مینه هم هغه مینه به بوس
لاس دَ زړه دَ پاسه کښېږده چه څه حال درته معلوم شي   څه تسپې په لاس کښ نموږې څه په ږمنځي زیره پوس
که د باغ دئ که دَ راغ دئ په څو لونه دي دا وني   حؤک سپیدار څوک چنار دئ څوک پلو[٢] دئ حؤک پلوس
اینځر نه لري گلوُنه مېوه سپینه لَرِي توره   د انگورو ژنکوري گوره مېوه گل لَرِي نلگوس[٣]
دا جهان پټې پټې دَئ جنس دَ جنس سَرَه خوبښي کا   چه په خیال په هوا گرزِي زیړ پړوني سر منډوس
الحذر دَ عشق له اوره که دئ لاس رسي زړه ژغوره
دَ دلبرو مینه اور دَه اې خوشحاله زړه کړه بوس

ش

توراني خو د جنجال دِئ د پرخاش[٤]   دروغجن سوگند خواره بهتان تراش
ایراني د آشنایئِ د وفا دِئ   د خلقت د مروت دِئ دَ معاش
پښتانه دَ بد نیتئ د خصومت دِئ   په حیا په شجاعت ئې وکړه شاش
که بلوڅ که هزاره واړه چرکین دئ   نه ئې دین نه ئې مذهب ستر ئې فاش
که هندي دِئ که سندی دِئ مخ ئې تور شه   نه حیا نه ئې وفا نه نان و آش
کشمیري که نرکه ښځي واړه هېڅ دِئ   د مردئ ور څخه نشته هیڅ قماش
د آدم له نسله نه دِئ گوره څه دِئ   دواړه ورک شه یو اوزبك بل قزلباش
لغمانی بنگښ سواتي تیراهي واړه   موت مټر لوبیا چڼه دئ مهي ماش
هر احوال ورته ښکاره دَئ دَ وگړي
د خوشحال خټك په پوهه کړه شاباش

ښ

دا ښایست چه ئې په تا باندِی کښېښ   دَ زړه داغ به ئې په ما باندي کښېښ
که جمال ئې و یوسف نه وُئ ورکړَي   چا به غم په زلېخا باندِي کښېښ

---

[١] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

[٢] دا کلمه عیناً ولیکه سوله حل طلبه ده.

[٣] د دي کلمې تلفظ د قندهار په خوا کښ نرگوس دئ، مگر دلته په ټوله نسخو کښ په لام لیکي دئ، نو موږ هم پر دغه املا پریښود.

[٤] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر گل په اشارت کښ ورته وَ وې   چه[1] بلبل ټېر په ما باندي کښېښ
که دَ زلفو[2] مار ئې وخوري عاشق گرم دئ   چه ئې لاس په اږدهار باندې کښېښ
زه که ستا په لړ شوبو[3] باندي پروت نه وئ   دَ سپي نوم به دئ په چا باندې کښېښ
که هر څو به دئ شاړه له خپله وره
خوار خوشحال به قدم لا باندې کښېښ

ض

له تا به ستا له تېغه عاشق چېري کا اعراض   د شمع د اور پښتی[4] مینه نه ځي په مقراض
د خپل خاطر احوال به زه خپل یار وته معلوم کړم   بیمار به له تبیبه په څو پټ لری امراض
تر دانه به ته کوم طاعت ته به مومې اې دله   چه یو ساعت مي کښېنې دَ زاهد سَرَه مرطاض
سودا ئې د چشمانو په ژړا ژړا بتر شوه   دا اوښیو محرمي [5]ئې اوس وړینه په بیاض
د یار کوڅه مي بیا مونده دَ یار له بویه پُره   هوا به دَ گلونُو نوره څو کړم دَ ریاض
خوشحاله مستعد اوسه و فیض ته قابل یې[6]
ورېږي دَ قابل په زړه تل فیض دَ فیاض

ظ

چه دَ کښلیوُ په لیدَل نه وِئ محظوظ   د سرود په اَرویدل نه وِئ محظوظ
چه حاصل ئې دَ خپل یار ننداره نه وئ   په گلزار ئې سوخته دل[7] نه وِئ محظوظ
که شیخان که زاهدان که عابدان دي   په دا خپل عمر به تَل نه وِئ محظوظ
چه ئې دواړه شونډي کښل کړم پری محفوظ شم   څوک به هم په مي خوړَل نه وِئ محظوظ
کله کله هسي وخت په سړی راشي   چه دَ گلو په کتَل نه وِئ محظوظ

---

[1] چه بلبلي ټېر بیا باندي کښېښ.

[2] د زلفینو مار کښ وخوري.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه شوه حل طلبه ده.

[4] یعني پټن.

[5] د اوښیو محرر ئې اوس درینه په بیاض.

[6] شه.

[7] خسته دل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال ویل[1] هنر دي هغه خر دَئ
چه به دَی په دا ویل نه وِئ محظوظ

زړه مي بې له عشقه په بل کار نه وِئ محظوظ[2]
بېله ګښلیه مخه په ګلزار نه وِئ محظوظ
کله مړنَی دي چه د توري په میدان ګښ
دَی دَ تېرې توري په پرهار[3] نه وِئ محظوظ
هر چه عاقلان دِي په فتوی دَ عقل کار کا
هر چه عاشقان دِئ پدا کار نه وِئ محظوظ
هر چه بل ئې وَولِي بیا دي پرې غشي لك کا
هیڅکله ښکاري په هغه ښکار نه وِئ محظوظ
خاوري ئې په سر حبطه ئې عمر تېر شو
هر چه نن دَ ګښلیُو په دیدار نه وِئ محظوظ
عید شو هم بهار شو وَ صحرا وته خلق ووت
زار دئ دَ هغه چه پخپل یار نه وِئ محظوظ
دور دَ عاشقانُو دَئ که وګورې په عشق ګښ
پند که ورته وایي پخپل پلار نه وِئ محظوظ
هر کله چه راشې ورته وخاندې له ورایه
خوار خوشحال به ولي په بار بار نه وِئ محظوظ

ع

سخت ساعت دَي دَ وداع
په آشوب و په صداع
چه یَو ځل سَرَه څوک بېل شِي
بیا په بخت وِي اجتماع
عجب هر زمان نیاز کا
نوې نوې اختراع
چه په لږ ماتې وه نزع
ترو به څه وئ په نزاع
هم مي وغلوي بیا وایي
نه پوهېږي په خداع
شونډه بوڅه په نخوال[4] کا
چه مي وَویني اوضاع
دَ بورجل غمجن په رقص
دَ پایلو په سماع
چه ترې دَ لیدو لارې
څه دِ خیر دَئ مناعَ!
نه ئې یو دیدن خوشحاله!
نه دَ درست جهان متاع

---

[1] د خوشحال ویل هنر نه د هغه دي.

[2] دا بدله په چاپي دیوان ګښ نسته.

[3] ګزار.

[4] نا خوال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غ

خلقي سَرَه ياري كا په دروغ و به نه وينې دوه زړُونه سَرَه روغ
د شودو پيو عوض ئې وي په زړه كښ چه سفله و چا ته وركا چېړى دوغ
د هغو صحبت كيميا دَئ كه ئې مومې چه ئې بيا مومې په ناسته كښ فروغ
د دې دور ياران واړه منافق دي په خوله تا سره هو هو كا په زړه يوغ[۱]
په قيامت به ئې په كوم عبادت پټ كا په آزاد دَ خپل پدر ترلَي توغ
نور كارُونه اوس په كار ندي خوشحاله!
يا و چا څه وركوه يا الچوغ[۲]

كه يو گل و ما نه راكړې دَ خپل باغ خداي دئ تا تر و تازه لَرى تل باغ
ستا له باغه يو گل ما لره دولت دَئ نه په سل رنگه گلُونه دَ بل باغ
چه ورتله دئ باندې نه وِئ سپېره ډاگ وئ په راتله دي شى درست ملك و بورجل باغ
په خوږو خوږو مېوو په گلُو ډک وئ چه ښكاره كړې راته ته په ښكنځل باغ
دَ ښه مخ دَ گلستان بلا هجران دي تل گلونه به خزان رېژول باغ
نور باغونه دَ نوروز په وخت غوړېږي په اهاړ كا غوړېده دَ كابل باغ
همېشه به پرې نارې وِئ دَ بلبلو
دا چه ساز كړ نن خوشحال په وَيل باغ

ف

را معلوم شو دَ اورنگ عدل و انصاف دَ ده ښه مسلماني ښه اعتكاف!
سَكه ورونه وار په وار واړه وژلي پلار په بند كښ اچولَي په مصاف
كه هزار ځله څوك سر وهي په مځكه يا په صوم تر شمځَي وروِلي ناف
څو نيت[۳] د ښه عمل سَرَه جوړ نشي عبادت، طاعت دي واړه دِي خلاف
چه دَ ژبى لار يَوه دَ زړه ئې بله په چاره ئې شه ځگر شگاف شگاف
مار په تن دَ پاسه ښه ښاېسته روغ دَئ ولي ننه[٤] اندرون لرَي ناصاف
مړنى په كرده ډېر وَيَل ئې لږ وئ د نامردُو لَږ عمل وِئ ډېر ئې لاف
كه دلې دَ خوشحال لاس په ظالم نشته
دَ قيامت په ورَځ ئې خداي مكړه معاف

---

[۱] د دې كلمى معنا حل طلبه ده.

[۲] دا كلمه هم حل طلبه ده.

[۳] څو دي نيت.

[٤] د دننه مخفف دئ په جاپي نسخو كښ دا مسرئ داسي ده: ولى تن ئې اندرون لري ناصاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ق

چه بنیاد ئې پیدا شوی په نفاق[1]
د هغه[2] نه طمع مکړه اتفاق

چه وودلې وِئ په ذات توره شړئَ
سپینول ئې وَ هر چا وَته دِئ شاق

چه په باغ کښ رنگارنگ مېوه پیدا شِي
لَون لَون ئې مزه وِي په مذاق

دَ عسل سَرَه ئې خوره خوږه به نشِي
مَړَ غونې چه ترخه دَه په میثاق[3]

دَ دانا به دَ ناپوه سَرَه څه زیست شي
کونګی[4] هیڅکله دَ باز نه وِئ مشتاق

که اخلاقِ ناصري په یاد ووایي
په اخلاق کښ به ښه نشِي بد اخلاق

دَ طاوس سَرَه که زاغ په قفس بند کړې
تر وصاله ئې خوشحال وي په فراق

خر دَ سرو زرو دَ زین نه دي لایق[5]
ښه څړَی ور لره بویه موافق

بوالهوس چه عاشقي کا عاشق ندئ
په خالي هوس ئې مه بوله عاشق

نفساني تاریکه شپه صادق هغه دئ
چه سهار غُندي سینه لَري صادق

څه په علم په تلقین سَرَه نور نَشِي
چه راغلِيَ له ازله دَي فاسق

د سینا[6] زويَ له ځایه شیخ ملا وُ
آراسته نشو په درس په خوانق

په ادب آداب به نه فائق تر چا شِي
چه له ځایه په فطرت نه وِي فائق

صالحان له ظالمانو نه پیدا شِي
له زاهدَ نه پیدا شِي غل سارق

دَ بد خوي دَ خوي علاج ملك الموت دي
نه په ډېر علاج خبر حکیم حاذق

هغه باغ هغه باغوان هغه ئې گل دئ
چه فرهاد باندِي بلبل وُ یا وامق

زړه سوخته مینان ډېر دي په جهان کښ
څه یواځې یَو مجنون ندَئ عاشق

که کارګه غندی ئې فهم وِي خوشحاله!
هیڅ استاد به شین طوطا نکړي ناطق

ډېر دَ خیال سپاره ترې لاړل معلق[7]
سپور په شا پریښي نه دَي دې ابلق

په دا طشت کښ هَره ورځ ویني توئېږي
ښکارَوَل ئې هر ماښام کاندِي شفق

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[2] د هغونه.

[3] یعني په ازلی تړُون.

[4] یعني جغد.

[5] دا بدله هم په چاپي نسخو کښ نسته.

[6] بو علی سینا د اسلام مشهور حکیم او فیلسوف د څلورمي هجري پېړئ.

[7] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ازل چه دا نسق دَ بېلتانه دي ــــ تر ابده به وران نشي دا نسق
و گداي وته به څرنگ پاتو کېږِي ــــ د بادشاه له تنه خېژي دا يلمق[۱]
روغ به هاله دَ دردمن په حال خبر شي ــــ چه په زړه باندِي رسا وَخوري شلق
پيدا کېږِي، فنا کېږِي، نه ښکارېږِي ــــ پدا سيند کښ جهازوُنه هم زورق
که د مرگ سبق دِي هېر دَي گورې گوره ــــ خپل ياران به درته ياد کاندي سبق
که هر څو په سود سودا گرم ليده شِي ــــ تر ماښامه دَئ دَ دې بازار رونق
عاقبت به واړه ستړي شي خوشحاله
که څوک ژاړِي ناړي مرگ گڼي ناحق

درېغه سره تش کړَې دا ډک زړُونه دَ فراق[۲] ــــ ټول کړلي په تله دَ چا زيات شوي اشتياق
مرگ به ما قبول کړ نه بېلتون له خپله ياره ــــ څه کړم چاره نشته حکم دا وُ په ميثاق
وېش چه په ازل وُ دَ هر چا دَ قسمتونو ــــ غم وُ که محنت وُ په نصيب شو دَ عشاق
څوک په عاشقي ولاړ چه څه پاتو هجران وتوت[۳] ــــ اوس به له ما څه غواړِي وَگړِي خوي اخلاق
هر محنت، آفت، شدت، نکبت په جهان ښه دئ ــــ يَو بېلتون بلا دَئ تر هر څه په اتفاق
عشق ئې دَ زلفينو لکه زهر دَ مارُونو[٤] ــــ ښوری په ځگر کښ د واړه لب ئې دِي ترياق
تل سبا بيگا باندي دَ آه د ناوکيو ــــ ووري [۵]سپين توبري څه ښادي کا اهل نفاق
تل شهد و شکري که خوشحال خوري گمان مکړه
چه بې هغو لبانُو به خوړ شِي دَ ده مذاق

که دَ سرو شونډو سَره غواړې تحقيق[٦] ــــ دَ يمن په ملك به نه وِي دا عقيق
خوله ئې هسته دَه که نېسته نه پوهېږم ــــ دا رموز دَئ و هر چا وَته دقيق
په زرگونو راته لاف کړي دَ ياریَ ــــ ما يَو يار بکښي وَ نه ليده صديق
په هر لور مي غورزَوِي په سر لگېږم ــــ زمانې کړم لکه سنگ دَ منجنيق
اول غم دَ يار وَ ما وَته غليم وُ ــــ اوس تر دَه نه بَل څوک نلَرم شفيق
په لُمړِي قدم دي سر له تنه پرې کا ــــ چه قدم کښېږدې پدا خوني طريق
چه دَ عشق په بحر ډُوب دَئ حال ئې گوره ــــ دَ دنيا په حال خبر نه دَئ غريق
طلبکار ئې دَ وصال په لوي طلب وی ــــ له ازله ئې راوړَي دا توفيق
آزاده عالم بندی دَی که ئی گورې ــــ د زلفينو په خنځير ئې دِی عتيق

---

[۱] محشي ورته ليکي چه يو راز کالي دي.

[۲] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[۳] دا کلمه په نورو ټولو قلمي نسخو کښ دغسي ده مگر په يوه نسخه کښ داسی ده: چه څه پاتو وه هجران يو.

[٤] مارانو.

[۵] دَ اوسپني توبري څه ښادي....

[٦] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

گېه زيان دَ عشق يوازي دَ عاشق دَي
اميد قطع کړه خوشحاله دَ رفيق

يَو څه بحر دَي عميق دَ سيماب غُندي حريق
په شنا ترېِ واته نشېِ څو چه بخت نشی رفيق
په ساحل وَلاړو څه زده چه څه حال لَرِی غريق
حال د ما يو معما دَئَ چا مي حال نه کړ تحقيق
که هندو که مسلمان وئَ پَت پالي د خپل فريق
چه مي يار دَ طريقت وه په کار نشو هيڅ طريق
يو له بله بهره مومي په اخلاص او په توفيق
چه ئې زه لَرم په زړه کښ عجب فکر دَئَ دقيق
سل بلا دَ جهان کل وَئَ جدايی نه وَئَ تفريق
په نامه به شقيق[1] نشېِ که څوک نوم کښېږدِي شقيق
پدا ښهر کښ اکبر دَئَ
دَ خوشحال يار شفيق

ک

چه په رُوي به ئې بخښل ښېِ پاک نا پاک[2] بل سرِی نه دَي صاحب دَي دَ لولاک
تر هلال ئې صدقه شم تر بلال (ص) په اخلاص يَم زه دَ دُوي دَ تلي خاک
دَ بوذر (ص) او دَ سلمان (ص) ئې دروېزگر يم تَل دَ دُوي په محبت دَئَ ځما ژواک
ذوالفقار ئې اږدهار وُ دوې ئَث ژبې چه دَ دين مخالفان ئې وُ خوراک
په دا هسېِ مړنتوب ئې آفرين وُ چه په کار ئې محمد (ص) شو فرحناک
که سپاره ئې مرَني دَ لښکر ډېر دئَ لاس ځما دَ دلدل سوار دَ زين فتراک
د خيبر په کوټ ئې هسي زور ښکاره کړ چه له وېخ ئې را و لوړل تاک[3]
محمد (ص) دَ علم ښهر دَی ئې وَرُوُ
تر قنبر ئې شه خوشحاله خټک فداک

---

[1] حضرت شقيق د بلخ يو لوي ستانه دئ.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه له وېخ ئی راونړول پاګ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دال[١] و د محرم دَ صفر[٢] اک[٣] دَ ړومبی خوري دروښیم څه یك[٤]
دَ دوهمي خور ړونبیه اتلسمه دَ دریمي خوري یا[٥] مه وکړه شك
څلورمي خوري[٦] دال چه سَره ید شِي دَ رجب دي ب[٧] ویج د شعبان دک[٨]
دَ روژې د میاشتي جك[٩] پوره حساب دئ حې[١٠] شوال ذي القعده بط[١١] ذوالحجه وک[١٢]
چه په هَرَه میاشت کښ دوې ورَځِی دِي نحسي هم دغه دَي چه حساب وشو خوبك
بیا وروستیَ چارشنبه دَ هري میاشتي
نحسه ورځ دَه، وایي ښه خوشحال خټك

که زه نه وَی تا به ځان لَره بلل څوک په پالنگ به دي دا هسي در ختل څوک
واړه عشق دَئ چه ئې سر راته گیاه کړ گنِه[١٣] زه په ځان مین دَ سر ښندل څوک
چه پتنگ ته روښنایي دَ څراغ ښکاره شي نور له څراغه نه ئې غواړي جار وتل څوک[١٤]
بدرگه که محبت را سَرَه نه وِي یك تنها به په خونخواري لاري تلل څوک
دَ دې[١٥] مېُو پیالې ډېرُو دِي آخستي ولي ما غُندي به نه وئ لا یعقل څوک
دَ زنخ په څادِي بند دَ شونډُو مست وي روغ هوښیار به په کوهي کښ پرېوتل څوک
چه پخپله[١٦] راته وواېي چه وایه گنِه زه دَ میني راز ښکاره وَیل څوک

---

[١] دال یعني څلورمه او (و) یعني شپږمه ورځ.

[٢] په دې بدله کښ پر زاړه نجوم مطابق د ابجد په حساب د هري میاشتي نحسي ورځي بیان سوي دي.

[٣] ا یعني لمړی او ک یعني شلمه ورځ.

[٤] ی یعنی لسمه اوک یعنی شلمه ورځ.

[٥] ی یعنی لسمه یا یعنی یولسمه ورځ.

[٦] ی یعمي لسمه او دال یعني څلورمه ورځ چه دواړه حروفونه ید کېږي.

[٧] ب یعني دوهمه او یج یعني دیرلسمه ورځ.

[٨] دال یعني څلورمه او ک یعني شلمه ورځ.

[٩] ج یعني دریمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٠] ح یعني اتمه او ي یعني لسمه ورځ.

[١١] ب یعني دوهمه او ط یعني نهمه ورځ.

[١٢] و یعني سپږمه او ک یعني شلمه ورځ.

[١٣] کنه.

[١٤] نور له څراغه د ده غواړي جار وتل څوک.

[١٥] د دیو میو.

[١٦] ته پخپله راته وواېي چه وایه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته مې وژنه دَ قصاص اندېښنه مکړه   دَ خپل خون په تور به ونسم[۱] یو بل څوک
ښه خو دا چه دَ چا نوم پکښې یادېږي   په فاني دنیا به نه وِئ ژوندي تل څوک
تا پخپله سپینه خوله و خوشحال ورکړه
ګڼه دَئ دا هسې شونډي کښلول څوک

مرد هغه چه همت ناک برکت ناک   دَ عالمه سَرَه خوړ په زیست و ژواک
مخ ئې مخ، قول ئې قول، عهد ئې عهد   نه دروغ، نه ئې فریب، نه تش تپاک
لَږ ویل ډېر ئې کوَل په خاموشي کښ   دَ غنچې غُندي خوله ډکه سینه چاک
چه خبره د پسی د بلندئ شِي   په لوئي لکه اسمان، په پستي خاک
په تمکین کښ لکه سبر په پستي[۲] کښ   په هر لور څانګي ږنګوري لکه تاک
لکه ګل شګفته روي تازه په باغ کښ   همېشه دَ ښو بلبلو پر بلغاک
چه دا هسې ښه ویل کا زه حیران یم
چه خوشحال راوړ له کومه دا ادراک

نه[۳] په خوله ګولی خوړې دَ ټوپك   نه نمرئ دَ لیئمانُو دا ښانك
که دَ تن وینې یو جام وڅښې لانبې دِئ   نه اوګره دَ بخیلانُو یَو کاشك[٤]
که اوبه دئ دَ بخیل دَ منګی وڅښې   ستا دي وَخېژي دانه په چنغرک
نه دَ شوم دَ لاسه سل ښېري خوړلی   نه[٥] د مرد دلاسه پاڼې دا پالك
دَ نامرد سَرَه مکې ته رسېدلي   ښه دا مرد سَرَه په ښېد ښېد یا ورک
مخ دئ سوَي دَ دوږخ په لمبو ښه دئ   نه چه سم کړې وَ ممسك وته ورسك[٦]
دَ منت سره حلوا مه خوره خوشحاله
تر حلوا نه لا بهتر دَي وچ کنډک[۷]

---

[۱] ونسیم.

[۲] په سخا کښ.

[۳] ښه.

[٤] د قاشق مفغن دئ.

[٥] ښه.

[٦] ورسك: وربوز درلودنکښی او ګردنه درلونکي غر یا د کلا برج (سیند).

[۷] دلته کنډک په معني د یوه ټوک ډوډئ دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ل

اقربا راته اقرب شول   رضا من مې په تعب شول
دواړه ترُونه مې ناﺍهلَ   ابو جهل، بو لهب شول
زه ئې بند کړم په مغولوُ   په خانی[1] او په منصب شول
رشوتونه ئې قبول کړه   په تلاښ کښ زوز و شب شول
دا لوي زویَ مي لوي مشه   دَ زرو بلا سبب شول
زه ئې هند لَره روان کړم   په نشاط او په طرب شول
خپلخانه می شوه په غُرونو   پرې کارُونه پېښ عجب شول
ناز پروره زوی مې واړه   په فریاد و په شغب شول
چه ئې نمر لیدلَي نه وُ   په ځنګلو تشنه لب شول
درست اولس قبیله واړه   ګرفتار په ډېر غضب شول
په آه آه دَ فراقچنو   زړُونه وړی دَ عنب شول
خوشحال نه مونده ختکوُ
که ئې هر څو په طلب شول

بد زحمت شی په بازُونو یو یو کال   نوم ئې څه دئ پارسي سیه پیخال
طعمه اَچَوِي طلب دَ اُوبو ډېر کا   ور پیخال کاندي دَ لویو په مثال
په نبات دَ غوا په غوړ سَرَه باز صاف کا   یا علاج د سنګتا وکړه دم در حال
دَ سنګتا و ترتیب اوبه دَ دریاب واخله   د صحرا په غوشیو تاوده سفال
پکښی اچوه چه ښې اوبه په جوش کا   بول[2] ناس، نبات بکښې مثقال مثقال
دا سنګتا وکه دَ اوبو سَرَه باز څښینه   فائده ئې تجربه دَه دَ خوشحال
که یوه ذره لونګ هم پکښې وینه
په ښیښه کښ ئې ساته په ماه و سال

په درست جهان به نه وئ یو د ما غُندي رسوا بل[3]   ورځم توره وکښلې چه مین واروم په تا بَل
یو تیر دي وَویشتمه چه د ما دَ درد دارُو شو   هان اې د ما طبیبه! چه ښه روغ نه يَم يَو بيا بل
که سبر که عر عر که صنوبر ستا تر قامته   څه نوري دَ باغ ونې؟ چه په څېر ستا دَ بالا بل
نن ما وته چا ووې چه اشنا غواړې خپل تېغ ته   دَ خداې دَپاره کوم به له ما به وی اشنا ستا بل
ستا زلفو مي زړه یووړ سترګی ستا راته پځو دی   تاراج به دا ترکان کا نه به څېز یوسي په غلا بل
نه ننګ لَرې نه شرم تا وې هر چه عاشقان دئ   بې ننګ دې که بیشرمه هیڅ عاشق نشته تر ما بل

---

[1] په خانیو په منصب شول.

[2] یعنی د انسان بولي.

[3] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملا ئې فتنه گر دئ ور ښئي فتنې جنگونه
تعليم ته ئې خوشحاله زر پيدا شوي يَو ملا بَل

چه په زلفو ئې پابست شول   دَ ماهِي غُندي په شست شول
دَ خمار وېره ئې نشته   چه دَ شاه دَ سترگو مست شول
چه په لام[١] و بې ئې مينه   دَ سرو ميو مَي پرست شول
دَ هغو ښادي به تل وِئ   چه دَ شاه دَ غم تر دست شول
چه دَ خولې رموز ئې بيا موند   عاشقان له نيسته هست شول
دَ خوشحال خلاصي له کومه
چه ئې تا غُندِي په کست[٢] شول

خپل پردِي چه دَ شمشېر شول   کشتني تر شماره تېر شول
توره وَنغاړه خوشحاله   اوس به څو وَژنې چه ډېر شول
که صاحب[٣] و که تُر سم وُ   خټك ډېر دَ دُوئ په څېر شول
هسي چارِي کا ستا زوئ   چه اَتش[٤] شاهي بيگ هېر شول
چه نظر وَکړم خپل ځان ته   څو غمُونه را چاپېر شول
دا پېرى ده که طالع دَه   چه گيدړ وه راته شېر شول
هيڅ دم مه وهه خوشحاله!
گه نبات درته گندهېر شول

دَ ښه يار ديدن وَئ تَل   سَرَه ځاي چمن وَئ تَل
تر کنار او تر آغوش مِې   هغه گلبدن وَئ تَل
لکه سيب ځما په خوله کښ   غه[٥] شيرين ذقن وَئ تَل
رقيبان وَلاړ له ورايه   له ما هم سخن وَئ تَل
جدايِي نه وَئ له ياره   سَرَه ځان و تن وَئ تَل
مه مانې وَئ مه عتاب وَئ   په رقيب شيون وَئ تَل
دَ خپل يار دَ کوڅې خاوري
دَ خوشحال وطن وَئ تَل

---

[١] لب: لب.

[٢] قست.

[٣] که ساهب وه که تور سم وه.

[٤] د مغولو طرفداران او د مرحوم شاعر مخالفين وه.

[٥] غه مخفف د هغه دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشهَ بر چشمم نشین اي شاه خوبان چگل[1]   لمعهٔ خورشید را بر چشم باشد جای تل
تا وَیل قند و نبات و شهد یکجا دیدهٔ؟   آری آری آن دهان و آن لبان و آن وَیل
سر[2]دهم تا هر چه فرمائی ترا فرمان رواست   از تو حکم ای پادشاه مهو شان از ما منَل
ځار و قربان تو گردم گر به تیغ خود کشی   نی به تیغ دیگران خونم ترا باشد بحل[3]
نن بمن میگفت در کوی تو میرفتم رقیب   شوخ چشمی بر نه میگردی ازین کوبر شړل
څو په تن گتّم ضعیف و لاغر و خوار و نحیف   نیست اندر فرقت خوبان مرا خوب وخوړل
تا جفا و جور از حد و نهایت بیش کړ   من نیاز و عجز و زاری مینمایم یَو په شل
تل سبا بېگاه آه و ناله و فریاد ماست   بر دل سختت نشد تاثیر زاری و ژَړل

هېچېرى مثل تو دکبرى نیاید در نظر
زین سبب خوشحال میل دل نمیدارد په بل

مخ دی لاله گل دئ لا بهتر تر لاله گل   سرې شونډې د مل دي لا بهترى دئ ترمُل
ډار کړمه لازم شم چه پرېشاني کړې خبري   مښک دئ که عنبر دئ ستا پرېشان پرېشان کاکل
زلفي دي ښکاره کړه خجل شِی کار کښ   څه لَره ښېوه کا لکه ستا زلفی سنبل

نه زه ملك غواړم نه مال   نه دَ دهر نور جنجال
نه په تله دَ جهان غم کړم   نه په راغله ئې خوشحال
دَ اسفل فکرُونه نه کا   په اعلى ختلَي[4] فال
په اسمان باندي بېره کړم   دَ همت په پر و بال
دَ خپل خداي منت را باندِي چه ئې رانه کړ بل خیال
بخارا بخښم هغه یم   په دیدن دَ یوه خال
وَ جهان وَته ئې شا دَه
که خوشحال مُومِي وصال

یو ځله که ووینمه بیا وچلوی دَیار خپل   نور به تر قیامته شکر وایم دَ دادار خپل
هر چه بار ئې پرېووت په ځای پاتو شه له ملونُو   بې وفا یارانو تېارَي وکړ دَ بار خپل
ښه سرِی پردَي په دلاسا په نېکي خپل کا   کومه ښاغلتیا دَه چه څوک بد کا زړه دَ یار خپل
درد دَ زړه پنهان ساته که وینې د ځگر شِي   مه وایه دښمن ته که دئ دم خېژِي اسرار خپل
زه خو امید وار یَم گندي وئ چه مرهم کښېږدِي   پسله انتظاره په پرهار دَ امید وار خپل
حکم حکم ستا دَئ که آشتي کوې که جنگ کړې   ما له لاسه واچوه اوس حکم انتظار خپل
زړه که عافیت غواړې نظر په کښلیو مکړه   هر چه کښلي گورِي نور دئ واچَوی قرار خپل
گبر که ترسا دَئ که جهود که مسلمان دَئ   دین قبله لرِی، د ما قبله دَئ مخ دَ یار خپل

---

[1] چو گل.

[2] سرور ماهر چه.

[3] بحل عربي دئ یعني بخښلي.

[4] ئې قیل و قال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مه وایه و چا ته دَ خاطر له درده دُوکه   اې ځما لېمه چه ځوک به نه مومې غمخوار خپل
یَو ځله دَ زړه په غوږو فهم کړه خوشحال ته
تا وته چه عرض کا ګنبُې ګنبُې دَ زړه زار خپل

م

آشفته دي دَ جمال یم   همېشه دي پدا خیال یم
نورُو مینُو ته مِي شا کړه   مین ستا په زلفو خال یم
چه مِي اُوښې په ګرېوان ځي   دا په تا پسې بې حال یم
ځاي مِي ته يې په خاطر کښ   ته ریحان يې زه سفال یم
نور مي هر څه فراموش دي   آرزو من دي دَ وصال یم
لا د مهر وَیَل پرېږدَه
په ښکنځلُو دي خوشحال یَم

په مردن پروا دار نه یم   په زندان پروا دار څه[1] یم
یو غصه دوهم ببلتون دَئ   چه په اور په اوبه زه یم
اشرفخان[2] دي راته کښلي   څه خو خوښ په خط دَ ده یم
پنځه میاشتې یم په بند کښ   بابا ډېر ډاډه په زړَه یَم
زویه ما خو غم دِ تا کړ   چه ته ښه يې زه خو ښه یم
چه فلك سَرَه سر باسي   په همت کښ هغه زه یم
کړه يې نه دِي بې حکمته
زه خوشحال دَ ده په کړه یَم

په زړه تر یار ځارېږم دَ پتنګ غُنډې پېرې کړم   یَو راز دَي په دا کار کښ که په خوله ورته ښېرې کړم
هو باغ دَئ دَ ګلونو نُو چه وَما وَته غوړېږي   چه یار را سَرَه ناست وِي ورته زه دَ ناز هېرې کړم
عاشق مى باتو نشو پرېږده پڅي پردې اوسي   ښائې چه بوالهوس ته دَ عمزې توري تېرې کړم
چه ځاي مِي په ګلشن وُ هغه زه وم راشه ګوره   په هر چرته چه درومم په ګلخن باندي ډېرې کړم
دا زړه دئ که قسمت دَئ که څه نور څه کوډې موډې   چه زه ئې مبتلا د ستمګري په څېرې کڼم
چه ته له ما نه ولاړ شې، که بالښت که نهالی وي   په درسته شپه چه ژاړم په ژړا دواړه ترې کړم
که پایم په دنیا کښ زه خوشحال په دا زوړ والي
دَ خپلوُ دَ پردیُو به لا حُو میني سپړې کړم

---

[1] نه یم.

[2] د خوشحال خان د زوي نوم دئ، چه تخلص ئې "هجري" او د پښتو یو مقتدر شاعر دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دلبره که عذار يې زه وامق يم — ستا په مينه کښ هر ګوره موافق يَم
ته که له ما نه پايې معشوقه ئې — زه به بې له تا په څو پايم عاشق يم
ته تل خانده هوسيږه ځما زړه بې — غم به زه کړم چه هميش دَ غم لايق يم
پتنګ خان په اور کښ وَويشت دا ئې ووې — که مي لاف دَ ميني وَواهه صادق يم
که د غشيو باران را باندي وشي — که به سترګي له تا واخلَم منافق يم
چه و تورو خاورُو هسي حسن ورکا — زه حيران پاتو په صنع دَ صادق يم
د نيمګړو طبيبانو دارو اور دَئ
زه خوشحال په طلب ستَړي دَ حاذق يم

تا چه زلفي کړې خم خم — ځکه نه وايې سم سم
تا چه سترګي کړې را پورته — پکښي زه وينم غم غم
څو به ته لکه هوسی يې — تل له ما ګرزې رم رم
دَ خوبیَ کار په تا دئ — نن په دا دور تم تم
که دِ ډېر نه وِي په زړه کښ
خوشحال ياد لَرَه کم کم

تا خو ياری پرې کړه واړه زه در پسې دروممم — څو در پسې درومم هونبره ډېره خواری مومم
هيڅ په ما پوهېږې نوم مي څه دئ ستا په عشق کښ — قيس دَ ليلی وُ، تا ويشتلي ليس نومم
زه څه هغه نه يم چه خوبني غواړې له ما نه — تل د د غمونو لبالب جامونه شومم
هر چه شهسواران دي واړُو وَتبځلي [۱]وراندی — زه دَ دُوي په منډه دا يم[۲] ځم ورپسې درومم[۳]
ځار تر تا رسول[٤]! تا مي يار ليده په سترګو — راشه را نيژدې شه چه دِ دواړه کَسِې چومم
يو لوري مِي نشته ميني هسِي سر هوا کړم
باد غُندي خوشحاله په هزار طرفه درومم

څه عجب زيبا صورت دَئ چه زه بېبست دَ ده يم — راشي وګوري عالمه چه پسو تر دست دَ ده يم
دواړه زلفي ئې دَ زړه په قصد سرَه شکست کړ — زه په ځان و زړه بندِي په هر يوه شکست دَ ده يم
زه حيران يم له دې حاله چه دا چا عالم ته ووې — چه همه عالم خبر شو، چه زه هم نشست دَ ده يم
آوازه شوله په دهر نيك بد واړه خبر شول — چه ځما اشنا يَو بت دئ زه هم بت پرست دَ ده يم
درسته شپه ئې په هر غولي زه وَلاړ نارې وَهمه — چه اې خلقو عيب نشته که مستي کړم مست دَ ده يم
که دا خپل صورت دي نيست په عشق کښ نن کړې اې خوشحاله!
بيا دَ ځان دَ هستی[٥]لاف کړه، وايه زه هم هست دَ ده يم

---

[۱] يعني تاخت ئې وکي.

[۲] يعني لار او شهراه.

[۳] لغومم.

[٤] ځار تر تا رسول شم.

[٥] دا هسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي دِ له جوره مشوش یم — له آزاده مي حذر کوه درد کش یم
که قوت دِ دَ هاتي په زړه مزري يې — زور قوت را باندي مه کوه آتس یم
دَ جنون بخره مي اوس نده هاله وه — چه مین په هغه یار پرېوش یم
څوک به ما غُندِي يَو هېښ په زړه ساده وي — چه وفا غواړم له کنبلیو په دا اش یم
راته څه وايې، چه ته په چا مین یې — په ایمان به درته وایم پنج[۱] و شش یم
که مریي مي زر خرید گرزي بې شماره — و خپل یار ته زر پېرو دئ دَ حبس یم
طعام خورم مزه مي نه درومي تر کومي — همېشه د شیرېنی مزه چش یم
غم د اور له تا وه زر لَري چه قلپ وي — ځما څه اندوه له اوره چه بې غش یم

د دې دور حریفان که شوده پی دئ
زه خوشحال دَ شودو پیو په سررش[۲] یم

ځما خوب له اندېښنو نه شي بیدار شم — و عالم وته په دا تهجد گذار شم
غرُونه غرُونه گناهُونه را په یاد شِي — وَ خپل خداي وته گویا په استغفار شم
استغفار په خوله په زړه دَ شر فکرُونه — بیا له خپله استغفاره شرمسار شم
دَ دې دور دَ شیخانو حال مي وکوت — چه ساعت ور سرَه کښېنم ترې وېزار شم
ما دا هسي شیخي دوي[۳] وته بخښلې — په محشر دِ دَ رندانُو سرَه شمار شم
چه حلال کسب ئې نه وئ شکرانې خوري — خدایه بڅن په شېخي دَ شیخ مکار[٤] شم
دانا تار چه په جلي ذکر شیخان کا — کله زه په تاخت راضي په دانا تار شم

چه څرگنده سر بازي کاندِي دَ تورُو
زه خوشحال ختِك تر هسي هنر جار شم

چه دَ عشق په ملك ندیم یم — دَ اندوه په ملك مقیم یم
نه بهښت وَته هوس کړم — نه په وېره دَ حجیم یم
بند دَ یار په اختیار یم — آزاده له هر نعیم یم
سینه زه لَرم روښانه — تا ته تور سیه گلیم یم
هغه قول چه حما کړَي — په هغه قول مستقیم یم
خلیفه[۵] اصل ځما دئ — لوي نسبت یم که یتیم یم
که نور اوس دَ میني لاف کا — زه عاشق په یار قدیم یم
په غه اور چه عشق ئې نوم دی — گه براهیم کله کلیم یم
دَ یوه نفس دَ پاره — په امید، وهم، په بیم یَم

---

[۱] محشي ورته لیکي، چه د ابجد په حساب ۵۰، و) پنځه او شپږ راځي، چه (هو) ځني جوړېږي، یعني په هومین یم.

[۲] محشي ورته (پېروي) معني لیکلې ده، په یوه نسخه کښ (د مخ رش یم) هم راغلي دَئ.

[۳] دیو ته.

[٤] په ځنو نسخو کښ د مکار پر ځاي رحمکار راغلي دئ، په دغه مسرئ کښ د (بخن) معنی حل طلبه ده.

[۵] تلمیح دي په دې آیت شریف اِنی جاعل فی الارضِ خلیفه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه خوشحال په خرابات[1] کښ
گرم په امانت عظیم یم

چه ستا له زیبا مخه چېري گل وته نظر کړم — پخپلُو سترگو خیر شم چه که ښځ[2] پکښي خنجر کړم
چه ستا له زیبا مخه څوک بل مخ راته وستايي — یو هسي قهر راشي چه که غوځ ئې دغه[3] سر کړم
که هر څو دَ بهار گلُونه ښه دي په چمن کښ — یو گل به په ښایست کښ ستا له مخه برابر کړم
دا مه[4] وایه و ما ته چه ته ولي وَر په ورشوې — خپل مخ وته وړایه چه ئې ولي ور په ور کړم
خاطر مي څه خو خلاص وُ فراغت وم له غمونو — چه مخ دِ را ښکاره کړ زه دِ بیا په نارو سر کړم
که واړه خزانې دَ شاه جهان بادشاه ځما شي — همه واړه به زه په یوه خال دَ خوبا ورکړم

رشتیا خبره ښه دَه راته غوږ باسه خوشحاله
که تېر تر سر و مال شوې ځما ځانه خوله به درکړم

څه زه څه مي مجال دَئ چه به وَوایم ستا یار یم — دا هونبره عزت لږ دَئ چه گداي دِ دا دربار یم
چه ما زهد، تقوی، طاعت، بندگی لَره څوک بولي — زه کله ستا له عشقه وَ بل کار وته وزکار یم
په لویه ورځ به ستا په گریوان ښخي کړم منگلي — څه ته څه دِ وېَل دئ، ستا د خون څه پروا دار یم
په ما باندی ته تل د واړُو سترگو عزیز یې — که ستا تر فهم هر څو تر دا تورُو خاورو خوار یم
سودا دَ یار دا وصل که په سر شِي پایمال شي — دَ سر و مال به هیڅ صرفه وَ نکړم خریدار یم
چه وَمرم عزیزانُو تور کفن را لَره بویه — پدا سبب چه زه دَ تورُو سترگو سوگوار یم
هزار ځله په کال کښ یَوَه میاشت دَ گلُو وخت وي — دَ یار په صحبت زه محبوبَ تل تازه بهار یم

څه جك وهې ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې
در درومه خپل روزگار کړه زه خوشحال پخپل روزگار یم

چه نظر د په ټیك[5] د تور وربل کړم — دَ جهان بادشاه دَ ځان مخي ته بل کړم
لا د ما طالع بهتره تر هر چا دي — چه دا هسي کښلیو سترگو ته کتل کړم
دَ سرو شونډُو په شرابوُ چه بېخود شم — د مستی رقیبانوُ ته ښکنځل کړم
اجابت به ئې لا کله تاثیر کاندِي — چه دعا دئ دَ وصال په سحر تل کړم
چه مي زړه ورپسې سه[6] هونبره سرېږي — چه په مخ ئې پرهاررُونه په چیچل کړم
د ښه مخ مینه می نه درومي له دله — که تَل غوږ دَ ناصحانوُ په ویل کړم
په صورت می پرهارُونه دي خوږېږي — په وار وار دَ هر پرهار دارُو به تل کړم

---

[1] په خیر آباد کښ.

[2] سیخ.

[3] که غوځ د هغه سر.

[4] و مه وایه.

[5] یو پسوال دئ چه ښځی ئې پر تېکو ځروي.

[6] سو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا داغُونه چه مې سږ په زړه بنځوس دئ | تر بل کال به ئې دَ عشق لا لاسه سل کړم
چا په زور را لَرَه غم نه دَئ راوړي | وَ خپل زړه ته ئې پخپله راوستل کړم
ازلي مي دَ غم بخره ده راوړې | غم که نورُو لَرَه درومي زه ئې خپل کړم
یو نېیبخت ساعت به وِي چه راته غوږ کا | چه په وَرئې په یاد فریاد ژَرَل کړم

چه لا ښهر دَ دهلی شته خوشحاله
څه فائده که وران په اَه سَرَه کابل کړم

چه په خوب شم ستا له خیاله سَرَه خواب کړم | چه بیدار شم دَ مخ سود دِ په اَفتاب کړم
چه مي ستا دَ خولو بوي تر سپږمو تېر شو | نور به څه مینه په مښك او په گلاب کړم
بې نصیبه لیدل نه میسر کېږي | په لیدو پسې که هر څو اضطراب کړم
ښه لیدَل ئې په مثال اَب حیات دئ | دا تشنه خاطر به کله پرې سیراب کړم
په ښکنځا مي کله کله سر افراز کړه | هغه دم چه دَ سوال هیله په خواب کړم
ما ته څه وایې چه چا هسې خراب کړې | چه دَ حال پوښتنه نه کړې تا خراب کړم
ما ته مه وایه چه ولي پېچ و تاب سوې | ستا دې تورُو زلفُو هسې پېچ و تاب کړم

چه له مخه دِ پَلَو واخیست لمبه شوې
بېچاره خوشحال دِ درست سَرَه کباب کړم

څو ژوندَی ئې دَ زرق مه کوَه هیڅ غم | خپل قسمت به در رسېږي بېش و کم
قابل غم د ننگ و نام کا په دنیا کښ | نه په غم وِي دَ دینار او دَ درم
قارون لاړ تحت الثری لَرَه لا دروِمي | موسی (ص) پاس په علیین کښېښ قدم
پسله مرگه ښخ دَ مرد تر قدم ښه یم | گور مي مه شه دا نامرد له گوره سَم

دَ خوشحال قدر که اوس په هیچا نشته
پسله مرگه به ئې یاد کا ډېر عالم

چه په ما باندِي مین باندِي مین یم | چه څما په غم غمجن زه ئې غمجن یم
ما وې یَو زمان که ببل شم زه به ومرم | چه جدا پایم له یاره دروغجن یم
که دَ پېښو خاوری[۱] ئې نه یم باري شکر | چه دَ گرد په دود ئې نښتي په لمن یم
په نور څه مي دَ خاطر دلاسا نشي | په جهان کښ اَرزومن دَ ښه دیدن یم
خوبه راشه! ما اوده کړه چه پخشو[۲] شم | په فراق کښ په ژړا ژړا کړمن یم
که رقیب په دا خبر شي ترو به څه کا | چه له یاره سَرَه زه لاس و گردن یم
یماني چهره مي ولاړه حبشي شوه | دَ فراق په اور ئې سوَي لوغړن یم
زه دَ دوو په ځاي درې گواه لَرم په عشق کښ | رنگ مي زیر، سترگي لندې، زبون په تن یم

ته محبوبه له شیرینه د دې وخت یې!
زه خوشحال دَ اوسنِي دور کوهکن یم

---

[۱] خیري.

[۲] د دې کلمې معنی نسوه را ښکاره عیناً ولیکه سوه، په یَوَه نسخه کښ بخشو راغلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځوک خو به کېده واړه به نه وه سَرَه سم[۱] ته د کښلیو سر یې، نور تر تا دِي واړه کم
یو کلي یا دوه چه ئې ستاینه کا دا ډېر دئ چون کښلي هغه دَئ، چه ئې ستايي درست عالم
وخوځه په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ګوره ګل دئ دَ ګلابُو داَ ګلونو مقدم
څه لَرَه اې میاشتي ته خپل مخ ستایې و ما ته دَ یار په مخ مي نورځِي ستا په مخ درومي تورتم
مخ ئی لکه اور دئ، پرې پرې دِي توري زلفي څه رنګه بازي کا په سره اور کښ تور ارق
ځوک چه ډېر ډېر ګوري یار، دَ زړه مینه لږېږي څو ئې ډېر ډېر ګورم، پرې مین شم دم تر دم
تا وَیل خوشحاله که مي غم لري په زړه کښ
خوښ اوسه خَوښي کړه تل تر تله ستا څه غم

چه بازئ په جهان کړم هغه زه یم هم ئې پوسم[۲] هم ترې یوسم اړې پر نه یم
و اغیار ته لکه کاڼي موم و یار ته په سختي او په نرمي کښ هغه زه یم
و بلا ته دَ اختیار توره په لاس کښ و قضا وته تسلیم په شان دَ مړه یم
لکه بوټي دَ کیمیا په مرغزار کښ چه په حال مي خبر دار شِي دَ هغه یم
تندر هم ځما له ذاته نه پیدا دئ په سپین زړه که دَ باران سپېڼي اوبه یم
په هر نام چه دِ رضا هغه مِي بوله آدم زاد، فرښته، پري، بوده، لېوه یم
دَ کونینُو ننداره دَ زړه په عین دَ وېښ والي په دود کړم تا ته اوده یم
دَ هر چا بازار ځما په سودا تود دَئ خبر دار په سود دَ بحر هم دَ غره یم
هم دَ اُوښ غُندي هلك سَرَه په لار ځم چه په بده لار مي بیایې هلته نه یم
هم مي ځیز هم مي نا ځیز کا په زمان کښ
زه خوشحال په حال خبر نه یم چه څه یم

ځو به ستا دَ دیو غمونو زغمل تل کړم دَ یارانُو کمي نشته یار به بل کړم
په قراره قراري دِ یاري پرې کړه دَ نېمګړي نیت و چا وَته ویل کړم
چه وعده دئ دَ وصال چېري خطا شِي په ژړلو خاوري ختِي دَ بورجل کړم
هر طبیب لَره چه وریشم ناقص وي چه له حاله ئې خبر شم ځَني تلَل کړم
نور به هسي یك تنها له خلقو اوسم دَ هر چا سَرَه چه کښېنم غم حاصل کړم
بلا پېري زړه لرم دا ئې عادت دَئ غم وَ بل لوري ته درومي زه ئې خپل کړم
چه منګي مي تشول دَ مېُو زه وم اوس نور ډکي پیالې اَخلي زه کتل کړم
منکري دَ عاشقیَ سَرَه مله دَه په انکار که دروغجن یم دروغ سل کړم
خالي لاس ورځَني ځَم هیله مي نه وه چه ډک زړه به ئې له ډکه باغه تلَل کړم
پدا هونبره هوښیاریَ هسي هېښ یم ځوک چه زهر راته نوش کا، هم مَنَل کړم
غر ګناه راته دَ خس غُندي ښکارېږي چه په مهر کرم رایشم بخښل کړم
هر غزل مي په بیاض باندِي وګوره
زه خوشحال ختِك دَ زړه په وینُو کښل کړم

---

[۱] دا بدله په چاپي دیوان کښ نده راغلې.

[۲] پوسل: تربیت او روزنه او پالنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مین دی د زلفینو په سلسل یم — خود پخود وَ لېونتوب وَته مائل یم
وایيِ ته به دَ مجنون غُندِی مین وېِ — که وَ چا رُوته می گورېِ ترېِ فاضل یم
ما به څه پوښتنېِ چه څه لَرَه زړه تنگ يېِ — ستا دَ تنگی خولېِ په فکر کښی تنگدل یم
دَ گلونو په لیده دی مخ را یاد شي — ځکه هسی په گلگشت دَ چمن تلل یم
په ځېر ځېر راته کاته کړېِ ځَېروېِ مي — چه دِ زړه هسی جفا کړه اوس دی خپل یم
لکه څوک چی پخپل دین کښي مستحکم وئ — هسي زه دَ یار په مینه مستقل یم
چه جدا له خپله یاره ژوندة پایم — زه په دا ژوننَون له یاره تل خجل یم
دَ نفر غُندِي مي عذر چاره نشته — هر چه ما وآته څه وایېِ په منَل یم
لکه څوک چه خواړه شهد وَخورِي خوښ شي — هسِي خوښ دَ شکر لبُو په ښکنځَل یم
زه[1] خوشحال په گلرېزي کښي بهار راغي
په زیبا وَیَل هر گل ته مقابل یم

حیران یم نه پوهېږم چه زه څه یم څه به شم — له کومه یم راغلي بیا به کوم لُورِي ته ځَم
خبر دَ هغو تللیو بیا په بیارته چا رانه وړ — له حاله له احواله ئېِ که هر څو څوک پوښتم
دلېِ چه څوک لیده شيِ نن[2] ئېِ ّپه پدا بانده[3] کښ — آخر ئېِ له دېِ ځَایه وار په وار واته گینم
جهان یَو کتورِي شُوه زه په مثل دَ مېږي یم — حیران پکښ جار وَزم لاس وپښېِ پکښي وهم
په هیج[4] کله زړه ښه کړي کله زړه په هیڅ بیا بد کړي — په کام که په ناکام دي واړه باد د دېِ پیما یم
دنیا وَته چه گورم کار و بار ته دَ وگړي — دَ اوړکیو تماشېِ دئ زه ئېِ هم ور سَرَه کړم
چه ته پرېِ مبتلا يېِ که دِ مال دَئ که دِ ملك دئ — دا واړه بېِ له خوبه بېِ له خیاله نه وینم
چه تور وېښته دِسپین شول خوي دِ نور نشو خوشحاله
باور کړه اوس ناحق دَ سړی نوم در باندِي ږدم

دا صفا په لارِي نه یښي قدم[5] — همیشه له دروِېشي وهي دم
هغه کله شیخ، ملا، ولي، درویش دئ — چه نظر په سود زیان په مدح و ذم
درویشان په تفاوت ندي راغلي — خپل پرَدي په سترگوُ واړه گوري سم
دَ درویش تر زړه به نه رسي دا دواړه — آئینه د سکندر که جام دَ جم
و درویش علم په درس په مکتب ندئ — تل نظر لَرِي په لوح او په قلم
که څلورر دِئ که پنځه که شبږ اوه دِئ — دَ درویش نشته دا هېڅ اتم انم
ما و تا وته دیوار شته غاړي غرونه — په درویش تر شرقه غربه دئ یوسم

---

[1] د خوشحال.

[2] نن میشه په دا.

[3] له کلي جلا یوه کوچنی بنا بانده بولي.

[4] که زړه په هیڅ ښه کړي که نه زړه په هیڅ بد کړي.

[5] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه په نون دئ نه په میم دَئ نه په جیم دئ[۱] کامل پاس په لام وهلَی دَئ علم
چه ذره طلب دَ نمر کاندي خوشحاله
په همت مه شه ته هم تر ذرې کم

دا نه وایم وَ چا ته، چه پارسا یم فاسق نه یم — دَ خداي منت را باندِي چه هر څه یم منافق نه یم
یا ما زده ستا په حسن، یا ځما په مینه تا زده — که هر څو کنبلي ډېر شی نور په هیچا عاشق نه یم
د مخ مثال دي بل کړ دَ پتنگ غُنډِي پرې راغلم — بیا ته به راته وایې، چه په عشق کښ صادق نه یم
که ته لکه لیلی یې ما مجنون بوله په عشق کښ — که ته لکه عذرا یې زه هم کم تر وامق نه یَم
یا مست یا لېونَی یم یا مي نه زده کار د میني — ښکاره ښکاره وَیل کړم دَ رازُنو سارق نه یم
دَ هر ښهر په کوي کښ ناقصان طبیبان ډېر دئ — که هر څو پسی گرزم زه لا پېښ په حاذق یم
څو ذکر څو مذکور کړې تل ځما دَ گمراهیَ — انصاف ښه دَي زاهده زه مخلوق یم خالق نه یم
دروغ وعده هم ښه دَه دَ سړي دَ زړه امید شي — یو تش مهر خو وَکړه که دَ ډک دِ لایق نه یم
که وایې هغه وایه چه دَ عشق دَ محبت دِئ
که نور څه راته وایې زه خوشحاله شایق نه یم

دَ خپل یار میني په زړه هسي بیمار کړم — چه په درد کښ ئې هر گوره ناقرار کړم
چه ناقص مِی دارُو کا پرې نه رغېږم — دَ حاذق طبیب طلب په کوم دیار کړم
توري سترگي، توري ورځِي، توري زلفي — دا همه توري بلا وی[۲] زه ئې خوار کړم
که یَو تَش نظر دَ مهر راته وکا — دَ دنیا واړه منصب، مال به ترې جار کړم
زه خو هسي نادیده نه یم اې خلقه! — چه به بِه تر مخ گلُونه دَ بهار کړم
دَ بهار گلوُنه اور شِی زه پرې سوځم — چه بې کنبلیه مخه سیل دَ گلذار کړم
بې له ځانه په بل چا مي پېرځو نشِي — چه کاته د مهو شانُو په دیدار کړم
چه ډېر ډېر پرې کنبلي مخ ته کتَي نشم — دواړه سترگي ئې مزري دِئ ځني ډار کړم
ما خوشحال په ځان پخپله چارِي وکړې:
چه په ملك کښ یو ناترس وي زه ئې یار کړم

دَ تقوی د پارسایَی دعا تل کړم — چه د عامي اثر نکا څه ویل کړم
زړه مي خداي مین کوي په ښایسته وو — هسي نه چه زه پخپله زړه مایل کړم
چه عالم مي اړوي دَ عشق له کاره — زه اقرار ورته په خوله انکار په دل کړم
مگر زه فسق او فجور لرَه پیدا یم — چه بیا بیا ئې ماتوم که توبې سل کړم
واعظ حوري ښه کوي تر دا دلبرُو — که هوهو ورته لَرَم کله منل کړم
زه پدا سبب لیمه غواړم له خدایه — چه دلبرو ته دَ سترگو غړوَل کړم
چه دَ عشق غموُنه نور گا لَرَه دروَمي — زه ئې مخي لَرَه ورشم واړه خپل کړم
عاشقان به دَ جهان په ما پېغور کا — زه که اوس په عاشقَی کښ خوي بل کړم

---

[۱] په دې بیت کښ نون اشاره ده ناسوت ته او میم ملکوت او جیم جبروت، وا لام عالم لاهوت ته، چه دا د تصوف په اصطلاح خاص عالمونه دئ.

[۲] بلا دئ.

و هر چا وته ئې راز وایم دَ میني
د هر چا سَرَه چه یار شم یار خجل کړم

زه لمړی په آشنایَی بازېدلم   واړه غم وُ چه پرې ښه وَ پوهېدلم
د زړه زور دَ صورت توان را څخه لاړ شه   چه درانه دَ بېلتانه پېټی آخلم
آشنايي ياري په مهر په رضا شِي   پدا کار کښ په چا نشي زور و ظلم
سر اول دَ یار دَ یاد په بالین کښېږدم   له غه پسه په پالنگ باندې څملم
چه دَ سر په ځاي سینه راته بده[1] کا   هم هغه به دَ ښو په غشیو ولم
ښایسته لکه گلوُنه زه طوطی یم   چه و هر لوري ته ځم په گلو ملم
که سیالي له مَړَهٔ[2] شِي نه ئې له بخته   شاه پخپله بې ریباره و بللم
هوسی چا په دَو نیولِي دِئ خوشحاله
بیهوده په غزاله وُو پسې زغلم

زه چه هسي په تعجیل او په شتاب ځم   خرابات لَرَه په هیله دَ شراب ځم
د ساقي له لاسه مي چه تناول کړم   بیا په بیارته به بیخود دَ مست خراب ځم
دَ ساقي دَ مخ جذبه مي مخ ته بولي   چه دا هسي میکدې ته په ترتاب[3] ځم
درد د درد مي ئې له خمه دئ نوشلي   اوس په هیله په امید دَ مي ناب ځم
چه مي نشِي بله یو سر بل سر سترگي   له جهانه مخ پوښلَي په نقاب ځم
له دوو سترگو مي روان دَ اوښیو سیند شو   د دې سیند دَ پاسه زه لکه حباب ځم
خوب و خور مي له خاطره فراموش دي   دَ جمال په خیال ئې سرسته شپه په خواب ځم
دَ محبوبي دَ جمال شغلې آتش دئ
زه خوشحال ئې له لېدَلُو زړه کباب ځم

زه چه تل هونبره ناسازي دَ عالم وړم   دَ خپل یار دَپاره دا جور و ستم وړم
دَ لاله غُندِي داغدار په جهان راغلم   هم دا داغ به له جهانه د صنم وړم
په وصال ئې دَ جهان خوښې راشي   چه له کښلیو جدا کېږم ځَني غم وړم
په عالم دَ مجنون ږغ دَئ مرد مي بوله   په محشر که ځني وراندي خپل علم وړم
هر قدم په ځگر خون ږدم توئي مشه   دَ شرابُو پیالې ډکي په تور تم وړم
چه نرگس ته نظر نکاندي له کبره   و هغو ته څه گلوُنه دَ شرشم وړم
کار کنان دا کار فرماي په حکم کار کا   زړه چه حکم فرمایي هوري قلم وړم
هونبره ډېري خرخښې فتنې جنگونه   بیا به وایې چه زه ستا غنجونه کم وړم
په هر دم دا هغه یار منت را باندي   چه ئې هسي ډېر خیالُونه په هر دم وړم
مخ به چېری راته سم کړي په یارئَ   که دا خوي به همېشه له عمره سم وړم

---

[1] محشي نښانه ورته کښلې ده.

[2] له نره شي.

[3] یعني غم، افسوس، ساندي، نارې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په کوي کښ دِ مقيم شم دروغجن يم   که به نوم په ژبه چېړي د ارم وړم
راته وايې نن زړه څه رنگ وړې له ما نه
که دِ خوړين کړ هم ئې خوښ خوشحال خرم وړم

زه چه خپل قدم دَ عشق په خوني راه ږدم   هر زمان له تنه سر لکه گياه[۱] ږدم
دَ جمال خوبي دي زياته تر آفتاب ده   دَ نظر دَپاره نوم درباندي ماه ږدم
درسته شپه چه ستا له غمه سره تاو شم   هر سحر په افلاکونو باندي آه ږدم
که ته تيغ دَ جفا وکاږې و ما ته   ستا وَ تيغ وَته به سر لکه گياه ږدم
که مي چېږي لاس و واک در وَرَسېږي   په سپين مخ به دي دَ غاښ نخښې سياه ږدم
بېچاره خوشحال چه ستا دَ ور گداي شو
څکه زه وربانديِ نوم دَ بادشاه ږدم

ښه به هغه وخت وي چه به يار لَرَه ور درومم   وايم چه زه باغ و بهار لَرَه ور درومم
زلفي ئې ښکاره کړې مښک غنبر ئې په ما توي کړه   اوس به له دې پسه څه عطار لَرَه ور دروم
خداي په کور کښ راکړه، هغه توری سترگی تُرکه   اوس به ئې په مرسته څه فرخار لَرَه ور دروم
زار دَ خوږو زړُونو، خوښ خرم زړونه آزار کا   غم اندوه مي دا دئ چه خپل زار لَرَه ور دروم
هر چرته چه خار وِي، هغه ځاي مومي گلوُنه   څکه پدا هيله هر هر خار لَرَه ور دروم
کوم سحر ئې وکړ په ما خوار باندی حيران يمه   مرگ و ته مي ناست هغه خونخوار لَرَه ور دروم
هم ئې په ما وکړل څو څو رنگه ستموُنه   بيا له ناځارىَ ستمگار لَرَه ور دروم
يار مي په ښايست کښ لکه گل دَ نو بهار دئ   سود ئې دَ جمال کړم چه گلزار لَرَه ور دروم
ښه خواږه ياران چه ما خوشحال ليدل په سترگوُ
اوس ئې په ژړا ژړا مزار لَرَه ور دورمم

که مين زه په گلزار يمه په حُاي يم   که دَ مخ ئې په ننداز يمه په حُاي يم
چه جدا ورځنی پاتو يم عالمه!   په ژړا که په چيغار يمه په ځاي يم
يار مى ولاړ شو پدا لار ورپسې دروم   که ډېر ستړی پدا لار يمه په ځاي يم
بې له عشقه بله چار نشته بهتره   که دايم دَ عشق په چار يمه په ځاي يم
په جنت کښ هم دَ حورُو صفت کېږي   که طالب دَ ښه نگار يمه په ځاي يم
له خوږوُ شونډو وې سرې شکرې اورې   که طوطي دَ شکر بار يمه په ځاي يم
زه خوشحال په لېونتوب کښ خوشحالي کړم
لېوني دَ پري وار يمه په ځاي يم

که مي هر څو ته بادشاه يې زه گدا يم   مخ له ما نه مه جار باسه مبتلا يم
زه چه ستا له غلامىَ داغ لَرَمه   هيڅوک ځان سرَه سَم نه کڼم بادشاه يم
دَ خاطر ور مي ترَلي دَئ په غنو[۲]   له عالمه سرَه ناست په فکر ستا يم

---

[۱] لکه کلاه.

[۲] د اغزونو ونو ښاخونه، چه کروُنکي ئې پر کښت د ساتني د پاره را کرزوي، يا ئې د باغ په ورکښ د ترلو دپاره ږدي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دی ځوک په درد دردمن دی زه دردمن یم — که دئ ځوک د تلي خاوري زه خاکپا یم
کله ستا دَ راز خبري په کاغذ کښم — کله ستا له مخه حال قلم ته وایم
دَ ښه مخ دَ عاشقانوُ دي شمار نشته — ولي زه په همه وارُو کښ یکتا یم
خادمانُو له شمارې مي محروم مکړه — که دَ نورُو انعامونو دي تر شا یم
که په ما مهر کرم کوې ته ښایي — که پما جور و ستم کوې سزا یم
تا خوشحال وته ویل چه څه پکار یې
که په کار که نا په گار یم خو هم ستا یم

که همېش دَ ملامت کاڼي په سر خورم — غم مي نشته چه په تور ئې دَ دلبر خورم
که دَ سپیوُ دَ کَودِي اوُبه ئې مومم — زه به وایم چه په تن آب کوثر خورم
لکه باد په نرگس ولگي تازه شِي — دَ رقیب څپېړه هسي په بصر خورم
زه به لا ورته تلوار کړم لکه تَړي — که تل ستا له لاسه توره یا خنجر خورم
چه په ښاخ ئې ډَول ډَول مېوې زانگي — لا به کله دَ وصال دَ وني بر خوعم
تا ویل خوشحاله چپ شه خوله مي واخله
زه طوطي یم چیغار وکړم بیا شکر خورم

که گناه نه کړَي آدم — ترو په چا به شو کرم
سکه کرم لَره بایده دئ — چه پیدا شوَي نور عالم
په یَوَه توبه گناه ځَي — دَ سرِي له عمره سم
گرد غبار چه په گل پرېوزي — شست و شو ئې کا شبنم
دَ مؤمن گناه په غاړه — دَ شیطان وِئ بېش و کم
شاهزاده چه بدي وکا — دَ ندیم سر شي قلم
دَ ده بد په نور وېشل شي — یار تر یاره ندي گرم
په لا تقنطوا خوشحاله
تل خوشحال اوسه خرم

گرم خو نه یم که ارمان کوم لا ژاړم[1] — دَ باغ گل مي غوړېده زه ځَني لاړم
بل بادشاه نشته اورنگ مي عدل نکا — که سبا ښېگا ئې تل په دربار ناړم
دَ طلب غړي مِي لاندِي شول تر غرونُو — هغه ښېل یاران په کومو غرِیو غواړم
دَ هواد یاران مي هر زمان یادېږی — چه ئې مخ په خوب کښ ووینم وَویاړم
چه قاصد دَ یار دَ خولې کتابت راوړي — څو ئې لوند په اُوښیو نکړم نه ئې نغاړم
زه خوشحال پخپل قسمت پوري حیران یم
چه په چرته گرزېدم، په چرته ولاړم

گرم خو نه یم که له درد سَرَه ښورم — نور به ډکي پیالې اخلِي زه به گورم
لاله زار به شگفته په هغه ملك شي — چه باران دَ دوارُو سترگوُ باندي وورم

---

[1] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وايي زړه له ما نه وَژغوره که ښه کړې   کشکي ستا له لاسه خلاص شي زه ئې ژغورم
ځان به درکړم، مچه راکړه ښه سودا ده   که ئې ته په بهار پېرې زه ئې پلورم
په دا راز به هر بې نیاز کله خبرېږي
چه خوشحال راته دعا کا زه ئې زورم

که غموُنه د دې خپل خاطر کباب کښم[۱]   بویه دا چه دفتر وُ نه یا کتاب کښم
په بیان په قصیده به تمام نَشِي   که نا سازي دا سپهرو دا شهاب کښم
دَ فراق غموُنه لور په لور انبار دِئ   په کاغذ باندِي دَ کوم یوه حساب کښم
په ډېر غم کښ هیڅ خبر نه یم له حاله   چه زه دا ویَل په وینبه که په خواب کښم
که جفا دَ زمانې وه که دَ خلق   زه به دا واړه په حکم دَ وهاب کښم
په فلك باندِي دَ هیچا حکم نشته   چه ئې ظلم، ستموُنه، انقلاب کښم
دَ آگرې په کوټ کښ بند شاه جهان دئ   دَ دارا به هغه کوم فاني جناب کښم
نه به زړه ځما سرېږي نه به لاس کړم   ورځ و شپه که سلاموُنه په احباب کښم
خراب شوي دَ فلك له لاسه ډېر دِئ   اوس به حال دَ هغه کوم یَوَه خراب کښم
که دَ خوږ خاطر له حاله چا ته کښل کړم   یا آهونه یا ژړا یا به عذاب کښم
یَو مکتوب دَ خپل اشنا را لَرَه راغي   اوښې بغرگي تویَوَم چه ئې ځواب کښم
حاسدان مي په حساب لکه گِلاب دئ   حیف ندي چه به جور دَ کِلاب کښم
ما خوشحال په خوب دا حال نه وُ لیدلَی
چه به دا دَ غم بیتونه په پنجاب کښم

له هنره چه څوک وو وایيِ لَرَم   چه مي بخت نه کا یارِي څه وَوایم
په جهان کښ دَ وفا هنر کیمیا دئ   زه ئې څه لَرَه له چا هیله کوَم
دَ وفا مېوه دَ هر چا په باغ نشته[۲]   بېهوده ئې هَرَه وَنه لَټَوم
غه باران چه په دریاب باندي ورېږي   په باران به ئې زه څه حسابوم
نا داني مِي غلبه په هوښیارِي شوه   مرغلَرِئ په دریاب کښ تویَوَم
له قسمته به نه لږ نه به څه زیات شي   غه روزي چه ځما نده نه ئې خورم
چه ځما له رزقه زیات ځما څخه وِئ   امانت غُندِي ئې بل لَرَه ساتم
کوم مکان دَ زمانې له مکره خلاص دئ   چه هغه لوري ته تېښت ورځني کړم
که په تښتي خلاصېدي[۳] ځني به خلاص شوم   دَ قضا له لاسه کُوم لوري ته ځم
زمانه مي دَ فتنو په کاڼیو ولي   زه ابله دَ ښیښې سپر په مخ کښېږدم[٤]
چه په راغله ئې ښادی را سَرَه نه وه   په هجران به ئې څه زړه[٥] زهیرَوم

---

[۱] دا بدله په چاني نسخه کښ نسته.

[۲] د وفا مېوه د دهر ه باغ نشته.

[۳] خلاصي وِئ.

[٤] په مخ کښ ږدم یا په مخ کښ وړم.

[٥] زړه څه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا ويَل چه صبر نښته دَ بري دَئ
زه خوشحال په صبر ځکه زړه تړَم

لا به کله خپل مقام وَ دلبر ورکړم[۱] چه ګټلَي مال همه ورته وَلورَ کړم
يو ويَې دَ دلاسا راته پرې نږدي ځان که هر څو خپل مين ته مرور کړم
هيڅا نه وکړه ځما دَ زړه ساتنه هر سرَی مِي زړه دردمن کا چه زړه ورکړم
په درست کلي کښې يَو هسي دلبر نشته چه خپل زړه دَ ده په وصل بهره ورکړم
خبر دار به شي عالم ځما له درده که دَ آه په اور دېوزي پېښور کړم
ستا دَ خولې خبري نوري دَ زړه نوري
زه خوشحال ختِك پوهيږم پرې باور کړم

ما شراب خوړلي نه په حد واهه شم که ئې وَخورم خبر نه يم چه به څه شم
په هر لوري چه نظر کومَ اغيار دئ دَ زړه حال وَ چا ته وَوَيلي نه شم
زمانې را باندِي وکړې هسِي چاري لکه دُر دَ خر مهر و سرَه پېيه شم
دَ اورنګ بادشاه په دور عدل نشته تر طناب لاندي په ښهر کښې لوټه شم
که دَ رنځ دارُو مي کړې طبيبه وخت دَئ هاله ستا دارُو وَ مشه چه په تله شم
خپل خوني و چا ته څه ښيم په ګوته چه دَ چا دَلاسه مرمه خود ليده شم
درسته شپه لکه اَغزي په زړه څرخېږي دَ فراق غموُنه، څنګه اوده شم
هيڅ په سترګو ليده نشي يو قصاب دئ نه ئې لاس نه ئې چاړه په زړه ورژه شم
لکه وُ په هغه شان په وفا ټينګ دَئ چه تر يار ئې خجل نکړم ځار تر زړه شم
په دا لوڅو پوڅو نه رسم تر ياره دَ سيمايا علم مي نشته چه مرغه شم
خلق تشي تسلې کا زه له ځلي دَ هلك غُندِي َ هر سړی په خوله شم
اللهداد چه بند په بند ګوتي په تار ږدي دَ خوږ زړه دمه مي شِي څه خو تابه شم
نه شيخان نه طبيبان نه ساحران شته چه له دې رنځُه دَ چا په سبب ښه شم
زه خوشحال له نورُو څه لَره فرياد کړم
په زړه زړه واړه پخپل غشي ويشته شم

ما بې دوده توسني کړه منځېدلم[۲] عاقبت ئې په کمند وَ څکېږلَم[۳]
وړاندِی ورُوستو ئې را واچَول بندونه په آخور ئې کيزه کړَي وَ تړَلم
هغه ډيچي[٤] هغه ترنډي[٥] له ما ولاړې چه به خوشي په جلګو کښې ګرزېدلم

---

[۱] دا بدله په چاپي ديوان کښې نده راغلې.

[۲] منځېدل: پورته پورته عمودي غورځېدل.

[۳] يعني پېچل او بندول.

[٤] يعني نه رام والي او نه اېل والي.

[٥] دا کلمه له ترهند څخه جوړه سوې ده يعني توند والي، د آس هغه هال چه توربړي چه په فارسی ئې رم بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رياضت ئې دَ مولا[1] را باندِي کښېښ رنگ په رنگ ئې په حلب وَپوهَولم
چه مي لاس دا چا تر شا نه وُ راغلي اوس پخپله شا پخپله زين اَخلم
دَ سورلی هنر ئې وښايه و ما ته په تېمار او په راتب ئې وَ ساتلم
ورځ و شپه مِی دَ تپاک خبر اَخلي که خوراک خورم که وَلاړ وم که څملم
هم ئې نوم دَ ډېري ميني په ما کښېښ هم ئې زه پخبله ژبه وَستايلم
بيهوده زغاسته واړه له ما لاړه چه په هر لوري ئې حکم هورې زغلم
چه په ما به ئې نظر په حقارت کړ هغو واړُه په هنر کښ وَپسندلم
اوس مي قدر يو په سله يَو په زر دي چه اول په څو درمه پېريدلم
اوس په هر توکي خوشحال خورسند خرم يم
پخپل قدر په قيمت وَ پوهېدلم

مست يم مَی پرست يم رندي کړمه کړمه کړم واوره محتسبه باده خورمه خورمه خورم
نور شراب مي واړه نور عالم وَته بخښلي لام و بې مِي مَي دئ پسې مرمه مرمه مرم
موړ به ځني نشم زه دَ ميو مستسقي يَم تل که هسِي ډکي پيالې ښنمه ښنمه ښنم
لار دَ محبت دَه تل به روغ سلامت نه وم زه چه په دا هسي لاري تلَمه تلَمه تلَم
څه وائې وَ ما ته حال دئ څه وُ په هجران کښ نور خبردار نه يَم په زړه سومه سومه سوم
خلق راته وايی رنگ دِ بيا زير شو عاشق شوې هيڅ منکري نکړم خلقه شومه شومه شوم
دود دَ عاشق دا دئ چه په عشق کښ ملامت وړی
ځکه زه خوشحال ملامت وړمه وړمه وړم

نور به مخ په آئينه برابر نه کړم نه به دواړه سترگي تورِي په رانځه کړم
نه به سپين لاسُونه سره کړم په نکرېځيوُ نه به نور په ړمنځي ساز دَ سرو پېښته کړم
نه به ماتی ماتی څونی په مخ پرېږدم نه به لاندِی باندی لب په پانُو سره کړم
چه دَ مينی يار می نشته چه ئې گوري دَ صورت سينگار وَ کوُم يَوه ته وه کړم
درست صورت مي سرې لمبې شي شنې ډېوزی چه دَ خپل مين دَ ميني راز تر زړه کړم
که ژوندُون تر هر چه خوږ دَي په جهان کښ اوس بې ياره په ما تريخ شو زه ئې څه کړم
هغه يار چه چرته دَي خوشحال دِ اوسي
دَی دِ خپله خوشحالي کا غم به زه کړم

هغه دم چه دَ ساقي پياله نوش کړم په مستی ئې دواړه کونه فراموش کړم
په معنی کښ هم شراب يَم هم ساقي يم طالبان دَ ميو شته چه ئې مدهوش کړم
ناصحان راته دَ عقل دفتر لولي خداي به نکا چه ئې زه په ويَل گوش کړم
دَ زاهد په صومعه کښ مي زړه تنگ شو له دې پسته به خدمت د ميفروش کړم
زه بلبله خوش نوا د دې چمن يَم په موسم دَ گلو څرنگه خاموش کړم
چه په زړه ئې اثر نه کېږي خوشحاله
څه فايده که تل په ور ورته خروش کړم

---

[1] د سورلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هله مخ راته ښکاره کړه دیوانه شوم　　په همه واړه عالم کښ افسانه شوم
لا مي ستا دَ مخ څراغ لېدلَي نه وُ　　زه زړه سوَي لا هاله پرېِ پروانه شوم
اشنايي دي له ښادئ نه وه غم وه　　چه دا هسي له ښادئ بيگانه شوم
ستا دَ زلفو دام مي وليده په لاري　　له مسجده نه مقيم په بتخانه شوم
ستا دَ زلفو دَ زنځير هوس مي وکړ　　نه چه زه له بې عقلی دیوانه شوم
اَغرين[۱] دي د ښو نه وُ بلا وُ　　چه په ځان وزړه ئې هسي نښانه شوم
زه چه تل دَ لېونيوُ په شماره وم　　بيا له کومه په ساعت کښ فرزانه شوم
زه خوشحال هم بې نظير يم په عالم کښ
چه مين په بې نظيري جانانه شوم

يَوَه نخښبه درته وايَم دَ بې شرم　　په وعده په قول نه وي نرم گرم
خدايه ما دَ هغو مل مکړه په لاري　　چه ئې نه وي په يارئِ کښ آزرم
دَ ناکس ياری په مثل دَ اُورو ده　　چه دَ باد په مخ کښ درومي ترم ترم
يوه بده زمانه شوه دربغه دربغه　　په هر چا چه دَ يارئِ باور ورم
که هندو که مسلمان د پَت په کار کښ　　چه مي وليدَل دَ هيچا نشته برم
څوک چه نرم ويل کا عمل ئې گوره　　ټگان هم په خوله ويل کا نرم نرم
دَ هغو وَ مخ ته مه گوره خوشحاله
چه ئې سخت په بې شرمي کښ دَ مخ چرم

ن

په کاته شم وَ عالم وَته حيران　　چه دا نس دَپاره څه کا دا سگان
هَسي چارِي ئې پيدا شِي له وجوده　　چه په فکر ذکر نه وِي دا شيطان
تل قرآن دَ وراندي ږسی قرآن لولِي　　ولي هيڅ عمل ئې نه وِي په قرآن
په کوم لوري پسې ځم چرته ئې غواړم　　دَ کيميا غُندِي ناياب شول دانايان
ښه سړی لعل و ياقوت دَي مونده نشيي　　لکه نور کانِي لږ ندِي ناکسان
که په نور خلقو کښ ښه سړی موندل شي　　ولي ښه سړی به لَږ وِي افغانان
له هر څو ورته دا پند خبري وايې　　دَ پلار پند ئې هم ښه نه لګِي په ځان
هره چار دَ پښتانه تر مغل ښه ده　　اتفاق ور څخه نشته ډېر ارمان
دَ بهلول[۲] او د شير شاه[۳] خبري اورم　　چه په هند کښ پښتانه وه بادشاهان

---

[۱] دې کلمې ته په يوه قلمي نسخه کښ محشي "غشي" معني ليکلې ده، په دوو قلمی نسخو کښ آغزين راغلي دي، منسوب وَ آغزي ته يعني خار دار.

[۲] سلطان بهلول په هندوستان کښ د لوديانو کورنی مشهور باچا دي وروسته تر څلوېښت کاله پاچهی په (۸۹٤ هـ\١٤٨٨ع) کښ وفات شوی دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپېږ اوه پېړی ئې هسې بادشاهي وه چه په دُوي پوري درست خلق وه حیران
یا هغه پښتانه نور وه دا څه نور شول یا دَ خداي دَي اوس دا هسي شان فرمان
که توفیق دَ اتفاق پښتانه مومي
زوړ خوشحال به دو باره شِي پدا ځوان

په تېرو تورُو، ور دروميِ یکرنکان په لمبوُ[۱] باندِی ځان ولي پتنکان
دَ کنجکو قدر یَو، د دُرو بل دي ننگېالو سَرَه څه ژوي بی ننگان[۲]
ارتگي دَ زړه دلیل دَ جنتي دَه دَ دوږخ دَ اور لایق دِي دلتنگان
دَ بادشاه په سلطنت پوري خندا کا په سپېرو ایرو لَړلي ملنگان
نور ماهي ئې تار په تار درومي له مخي ماتوي لویي بېړیِ نهنگان
دَ هاتي دَ پاسه سپور ورته پیکه وي چه دَ میو پیالې اخلِي سرهنگان
څه دَ ځان صرفه اوس کار کوه خوشحاله
لکه کار کا پرهارژلي پلنگان

بېهوده په ځان غره دَي دا انسان په ساړه په غارمه چینگه خوله حیران
لېونی ملال دلگیر دَ خوب په وړل کښ نه دَ لوږِي نه دَ تندِي لَرِي توان
په یوَه ذره خبره خوار خسته شي په یَوه ذره سر خوږِي شِي په ځان
پدا هسی رنگ څو کبر څو لوئي کا چه نظر ئې له خودیَ وِي په اسمان
واړه عمر تېروي پدا غفلت کښ تر هغه پوري چه ومري پدا شان
په ژوندُون چه دَ خپل ځان فکرونه نکا پسله مرگه به هغه کا ډېر ارمان
زاهدان شیخان وَ هر لوري ته ډېر دِي
دَ خوشحال خټك پکار دِي عارفان

پنډ بد روز بکر حیران بهاردر خان هدایت ترین سوخته وُ تر دا میان
شېخ ستار ماشه ټوپك عبدالرحیم وُ دَ ټوپك کُنده خداي یار جامکی کامران
دَ ټوپك کُنده هر گز نه وي بې سیخه[۳] حق ناحق ئې پکښي جوړ کړ جهانخان
دَ تسمو په ځاَی گویا دا نور عالم وه اسفند یار غَندی یو څو گېډِی پاجیان
مردکی دارو همه خواجه صادق وه بند و قچی صاحب صوبه وُ پخپل ځان
پدا هسي غرڅه روخ دَ گذارنه وُ په آزار به ئې گړ وړ کا خداي جهان
په مثال خواجه خضري غرڅه خوشحال وُ
چه گزار ورباندِي وشو ناگهان

---

[۳] شیر شاه د پښتنو د سوری کورنی مشهور د هندوستان پاچا وُ، چه په (٩٥٢هـ\١٥٤٥ع) کښ وفات سوی دی، په عدل او انصاف مشهور دي.

[۱] په سوځونکو لمبو سوځی پتنگان.

[۲] ننگیالی سره زر کنجکی بې ننگان.

[۳] بې سیخ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

څو گلرنگی چهرې راغلې په جهان — بیا فنا شوې لکه گل دَ گلستان
یو رمق دَی راته پاتو په فراق کښ — چه په مرگ له ما جدا شول ښه یاران
که دَ زړه سترگي دِ شته ننداره وکړه — په وصال کښ مهیا گڼه هجران
دَ هغه بقا فنا ده، بقا نده — چه تبدیل ئې په دنیا شی هر زمان
دا څه توري خاوري ندِي چه پرې درومې — خاوري شوی کښلي جونه دي ځوانان
چه را یاد شي ښه یاران و گور ته تللِي — تل په ما وي دا غمونُو گڼ باران

همگي تر مځکي لاندِي شول خوشحاله
اوس دَ مځکي پر مخ نشته راز داران

څو خبر په قباحت نشي انسان — نېك و بد هوښیار نادان کښي یکسان
که یو کس په زر کس بیا مومې هم ډېر دي — په هر لوري صد هزار دِي ناکسان
هونبره ترس ځما له ېږه خو که نشي — څو په زړه یم له جاهله هراسان
داناپان په ناکامي کښ خوار حیران دي — کامراني دَ جهان څوک کاندي؟ خسان
پخپل ښکار باندي غوټې وهي بازونه — په مرداري باندي گرزي کرگسان
تفاوت ئې په کرده په فعل گوره — مچ، مچی دِي سرَه واړه مگسان
چه په درست عمر کښ یو ځله تېره شي — نور اصیله توره نه غواړي متان
چه هر ډوړ ئې وار ووته هوس کاندي — دَ زربفتو هنر چېري دَي آسان

که دِ زړه دَي چه لذیذ شعر ووایم
د خوشحال غُندي پیدا کړه خپل لسان

خوړ ژوندُون په سرِي تریخ کاندي بېلتون — په سوزانو لمبو پاس کښېږدي لړمون
چه څه زور قوت دَ زړه وِي په کوگل کښ — وار په وار ئې له دوو سترگو کا بیرون
تر دا هسِي عمر، نه عمر بهتر دَي — چه تېرېږي ورځ و شپه په ځگرخون
په ځگر ځگر مي ولي صرفه نکا — دَ غم لیندېو راته وواهه زنگون
ځما زړه طومار دَ مهر دَ وفا دَي — څیراوه شِي چا ئې زده نکړِ مضمون
که کتان چه مهتاب څیري کا گانډه شه — سکه ځما دَ زړه دَ یار له لوریه کا څوک ستون
په هجران کښ که امید دَ وصال نه وي — زه همېش په هغه هسِي لار کړم یُون

یَو دَ بل په ځاي کښېني دَ دنیا دود دَي
زه خوشحال قائم مقام یم دَ مجنون

دَ زیبا جمال ئې ډېر دَی زیب و زین — ولي زړونه دَ عالم وړي په عینین
یَوَه سترگه ئې رحمان بله رحیم شوه — چه همه مراد پکښې دي د کونین
چه دَ ښهر زاهدان شیخان پیران دي — زړه دَ هر یوه کښان وړي په زلفین
لکه عین دِ خپل پلار خوني وژلي — پسو سرې سترگي راځي په شین شین
واړه لواړ سرونه نغري دَ دردمنو — دَ مزري تر خولې بتر دي د عشق عین
پخپل یار مي باور شته چه بل به نشي — غمازان که غمازي کا تر دا بین

په رضا ئې خپل خاطر ورکړ خپل يار ته
په خوشحال محصل نه وُ دَ چا تين

دواړه شملې پرېږدي برېښوي ورته خپل ځان — گوره هغه تُرکه به نظر کا په کوم ځوان
څو گلرنگ مخونه پدا خاورُو کښي بدرنگ شول — څو دَ خيال کړې بگړې ياد لَري جهان
دور دَ دلبروُ دَ ښايست دَي يو څو ورځي — ژر له برمه پرېوزي لکه گل دَ گلستان
سرې سترگي اَوښتې لکه ډېر خونُونه کړي — خدايه خيريت کړې چه را درومي پدا شان
زړه مي لکه گوي دَي دَ مستې په ميدان کښ — تل ئې هغه ترک وهي دا زلفو په چوگان
تل دَ تن هډونه را وگاږم په نوکونو — غم ئې دَ ناوک خورم چېري مات نشِي پيکان
پټه په نقاب وَه دَ هر چا ورته نظر وُ — مخ ئې را ښکاره کړ، ورته خلق شه حيران
مخ په وړاندې درومي پټ په څنگ ورته نظر کا
خوښ اوسه خوشحاله ښا ښه پېر وکړ اسمان

را ښکاره شوې کج فهمی د جهان — دَ جهان دَ کج فهميو الامان!
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې — په بازونو چه غوټې وهِي کارگان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې — چه مغل کاندِي بازی په افغان
دا هم ځاي دَ تعجب دَئ که ئې وينې — چه گيدړ په وازدو[1] ډک وَړِی زمريان
دا هم ځاي دَ تعجب دَ حيرانی دَئ
چه لښکري په خوشحال کا بهرام خان

عارف سړی هغه دَئ چه ئې شناخت وشو دَ ځان — دَ ځان په معرفت کښ معرفت دَئ دَ سجان
چه وېرې دَ زړه نه وِئ نه عمل لَري دَ نېکوو — په دا ئې نظر مکړه چه په ياد لولي قرآن
په کور کښ دِ بلا دی دا دَ نفس غلطي چاري — که ته په ځان شيطان نشې بل هېڅ نشته شيطان
حرص مکړه هوا پرېږده له هر چا نه پرېکړه طمعه — بل نوم به پتا نږدم په ځان نوم کښېږده سلطان
چه خداي ئې په لار نکا په وَيل نه په لار نشِي — که پاڅوې له کوره وَ هغه وَته لقمان
عيسی په معجزه سَرَه ړانده سړی بينا کړه — دانا ئې په دعا نشو په عمر يَو نادان
که هيڅ ور څخه نه وِی غم دئ نکا که دانا وِئ
خوشحال خټك گواهي لِي دَ دانا نشته ارمان

گوره راته څه وايِي دا ستا دواړه چشمان — نور عالم نور ښکار کا، موږ دَ دين او دَ ايمان
مرِي چه لينده ويني کارگه ستا داخال دَ ورځيو — ناست دَئ توركارگه په څو په موټی د کمان
راغله په خندا خندا وړه وړه پوښتنه — چا ورته وَيَل دا په رقيب نکړم گمان
ورتې ورتې اُوښي تل ساړه ساړه آهونه — ستا په درد و غم کښ زه هم دا لرم سامان
نوره پيښکښې را څخه نشته په فراق کښ — يار لَرَه به وړمه دُر دَ سترگو په دامان
يَو زمان مي نه ځي هغه يار دَ زړه له سره — څه شي که ئې زه په زړه ياد نه يم يَو زمان
پاتو يم له خپله ياره ليري لا ژوندَي يم — خدارِو په دا خپل ژوندون هر گوره يم پښيمان

[1] وازگو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیا به ئې لا کله د بهار په سپوږمی درېغه   ونیسم په لاس کښ توري زلفي ډېر ارمان
خوښ اوسه خوشحاله دَ خېل یار په درد و غم کښ
درد دَ یار دَ میني لا بهتر دَئ تر درمان

که همېش دِ همنشین وِي تور ماران   ښه دَئ دا نه چه قرین وِي بد کاران
هر چه ستا عیب وَ تا وته ښکاره کا   په جهان کښ هم هغه ګڼه یاران
په کردار کښ یار اغیار سرَه بېلېږي   تر یارانُو ډېر لباس کا اغیاران
دَ کمذات یاری به هیڅ وفا وَ نه کا   لا په تېره بې نمازان او مَي خواران
لکه تخم هسي بر هسي ئې بوټي   نه ئې خوند مځکه بدل کا نه باران
دَ زړه راز و چاته نه وَیلَي بویه   چه دَ مځکِي په مخ نشته راز داران
په قیامت به یو په یو واړه ځواب لي   که مېږي ملخي پیمال کا شهسواران
دَ خوشحال باندِي سلام بادشاه دَ وخت دئ
په سپېرو ایرو لَړَلِي خاکساران

که هر څو ښایسته یې نه یوسفت یې دَ کنعان   که هر څو ډېر هوښیار یې نه مخَي یې دَ لقمان
که هر حڅ ډېر حشم لرې بادشاه دَ مملکت یې[۱]   په زړه کښ فکر وَکړه څه بادشاه وُ سلیمان
څو کښلي ښه مخونه څو هوښیار څو بادشاهان وه   چه راغله هسي لاړل اوس ئې نوم دَئ په جهان
یو نوم دَي پاتو کېږي نور به هېڅوک پاتو نشي   په بد بدان یادېږي په نېکِي یادوِي نېکان
که نوم دَ حجاج اروې نوم دَ نوشیروان   په عدل کافر ښه شو، ظلم بد کړ مسلمان
که ښه کړي ساعت دا دَئ چه په شمار یې د ژوندیو   نه سود نه به فائده وِئ که په ګور کښ کړې ارمان
کافر سرَی هغه دَئ چه دَ نفس په هوا دروِمي   مؤمن سرَی هغه دَئ، چه تل غم کا دا ایمان
هیڅ شك پدا کښ نشته چه په مرګ به واړه ومرُو   خو شك پدا کښ کېږِي څوك به مومِي ګورستان
سخ به دَ هغه وِئ چه ایمان سرَه ئې مرګ وِئ   ګور په عزت بیا مومِي پسې لولِي قرآن
وخت دَ ځوانی تېر شو اوس پېري راغله خوشحاله
نور کارونه پرېږده خو دَ ګور کوه سامان

نس مي افریدی دَي څه غم نه لَري دَ دین   ښه فکر ئې لړ دَئ ډېرو بد ووته شین
زه دَ درویزه[۲] غُندِی ایمان ښیَم وَ ده ته   دَئ دَ پیر روښان غندِئ دَ کفر کا تلقین
دوشپېته کالُونه په حساب لرم خپل عمر   تور وېښته مِی سپین شو لا می زړه ندی هیڅ سپین
نشته هغه دور دَ سرو یاقوتو په دبلی کښ   نه هغه نرګس دَئ نه دَ باغ هغه نسرین
زه بې غمه خوب کړم په پاسته بالښت سریښي   پرېواته په ګور کښ چه ځما وه هم بالین
ډوبی شوې پېرِئ دَ فنا په اباسیند کښ   ډېر پکښ لاهو شول چه ځما وه همنشین
څه دَ غم پلَو دَئ چه ځما په سترګو پرېووت   نه وینم په سترګو حقیقت واړه مبین

[۱] که هر څو ډېر حشم لَرِی بادشاه دَ مملکت وی.

[۲] اخند درویزه د پښتنو لوی مبلغ ملا دی دَ پښتو مخزن الاسلام لیکونکی چه د مغولی اکبر پاچا په عصر ئې د پیر روښان (پیر تاریك) د عقائدو پر خلاف تبلیغ کاوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هونبره رنځ په ځان کښ طبيبان پدا جهان کښ   مرم دارُو خپل نکړم پدا هسي کار نفرين
ولاړ ځای ئې سقر شو مګر خدای پرې کوم وکا ء
نفس و شيطان دواړه له خوشحال سره قرين[۱]

ندي لب دئ جان من[۲]   ښه ياقوت دئ دَ يمن
نن ما خپل ګڼې له طنزه   ما خو نزده هونبره فن
بختور مي ئې نوم کښيښ   لا که نشي دروغجن
څو نې تاو کا چين ئې ګورم   شي بنده درته ختن
پښتنې په چين چين څوڼې   بخښي چين، تبت، ختن
ښې ښې ځي په شين شين   ښه غبغب ښه ئې ذقن
په پښې فيض ځني زېږي
په زمين چه ځي په فن

---

[۱] چه خوشحال لری قرين.

[۲] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه نقل سوه، په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

و

آفرین دِ پدا سرو سترگو خونخوارو چه بې تورو پرهاررُونه کا په خوارو
تورِي سترگي ئې تور بازبانه ئې نوکي چه ځما خاطر ئې یووړ په نوکارو
چه اوچت اوچت وَهَل کا هغه باز وئ پخپل باز باندِي نظر وِي دَ بز دارو
دَ وربل په هر هر تار ئې زړونه بند دئ مشاطه ورباندي نور پېښئ په تارو
په مذهب دِ عیادت مگر گناه دَئ چه دِ هیڅ پوښتنه نشِي دَ پمارو
لا دِ پې له دوارو شونډُو نه څڅېږي په ځواب دی ژبي بند کړې دَ هوښیارو
خپل یاران به په پېغور کړي دَ وگړي چه دِ دا د مهر نظر دَی په اغیارو
په ښایست که ښایسته تر ښاپېرۍ یې ولي دا جهل دِ بد دَي په دا چارو
تل په تشو تسلو عاشقان تېر کړې تا څه لږ غلولي ندي په دا چارو
بلبلان دَ گلستان په منځ کښ گرزِي کرگسان گرزي په طمعه دَ مردارو
زمانه به ئې په سر گلونه نږدي هغه سر چه سزا وار وِي دَ لارُو لارُو
نیژدې یار سرَه ورو ورو خبري کېږي لیري یار وته وېل شي په چیغارو

یک تنها ئې دَ خوشحال خاطر یو نه وړ
په جمال ئې زړونه یووړه دَ بسیارو

آفرین دِ په ولول تورو سنبلو چه ئې ځاي دَ پاسه ونیوه په گلو
ما چه ستا دَ شونډو مَي سره مزه کړل مستغني شوم دَ جهان له وارو ملُو
که په اصل پښتنه دَ هندوستان یې دا دَ ظلم خوي دِ زده کړ له مغلو
مگر مور دِ دَ خطا دا ملك هوسی وه چه دَ مشکو بوي دِ درومي له کاکلو
زه په هونبره تمنا کښ دا به څه شِي چه ته هر کله په هونبره تغافلو
دَ هر گل ثنا صفت کا په زر ژبه پدا باغ کښ چه غوغا دَه دَ بلبلو

دَ خوشحال په زړه ئې هسِې چارِي وکړې
لکه باز چه زرکه یوسي په منگلوُ

بیا له کومه لوریه بوي راغَي دَ څوښیُو چه خاطر مي په هاي و هوي راغَی د حوښیُو
دا اوږده اوږده غمونه پرېشانې چه ځما دِئ دا ئې خوي راغَي د حوښیُو
هم پدا مي به دَ زړه پرهار گانډه شِي شکر شکر چه ئې موي راغَي د حوښیُو
په هر مخ باندِي څه څوښي ښایست نکا لایق شوي یَو یَو روي راغَي د څوښیُو
چه په خیال ئې په سپین مخ باندِي وَلول کړې نو بهار ئې په هر سوي راغَي د څوښیُو
پدا کوي کښ چه مقیم شوم خلقه ځکه چه نگهت ئې پدا کوي راغَي د څوښیُو

بیا به هم دَ مشکو نوم په ژبه واخلِي
چه خوشحال لَرَه ئې بوي راغَي د څوښیُو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بند و بست دَ کائنات دَئ په خبرُو   یو تر سله صدقه شه سل تر زرُو
د ٔهمت په بال و پر سرِی الوزي   مرغه پورته اَلواته کا په وزرو
ورته وایه توره کښېږده په صندوق کښ   هر سرِی چه مرِنَي وِئ په تلبرو
یا دَ سپیني توري مرد شه یا عاشق شه   چه یادېږي په بدلو په سندرو
دَ عاشق بخره خواري زاري نا‌ندرى[۱] ده   دَ معشوقي څه پروا له مرَوَرو
له یوه دریابه خېژي فرق ئې ډېر دئ   که نظر کړي دَ دریاب په مرغلرو
چه ئې غم دَ غلیم نشته بختور دَئ   خدایه ما کړي په شمار دَ بختورو
دَ خوشحال خټك خوښي په هغه وخت وِئ
چه برېښنا دَ سپینو تورُو شِي دَ زغرو

پرې غوغا کاڼي بلبلو   تل به وخت نه وِئ دَ گلو
دا گلونه مسافر دئ   کال به تېر کا په راتللو
ستا په مخ به ئې څښمه   ساقي مهر کړه دَ ملو
ځایکی دِ وَ ویشتَلم   کم خطا یې په ویشتلو
که صورت ژغورې له غمه   سترگِي نسه له کتَلو
دا دَ مهر وَیل پرېږده   زه دی خوښ یم په ښکنځلو
ما وې څو مي به لا سوځې   په خندا ئې وې تر تلو
نه به باز نه به شهند شم   نه به راشې په منگلو
وعده درسته کړه خوله راکړه
خوشحال ندَي دَ غلولو

چه مي ولیده په زړه کښ حال دَ وارُو   مهو شاني قبلَوي و بال دَ وارُو
په جمال غره که ډېر و بله ټول شِي   ستا جمال خجلَوي جمال دَ وارُو
دَ کشمېر که دَ فرخار که دَ تاتار دئ   ښایسته ځما ښه یار دَی سیال دَ وارو
ما ئې ښه تحقیقي وکړه چه عاشق شِي   په هجران باندِي وخېژی فال دَ وارو
سل و سل خبري کاندِي مرگ ئې مه وه   په یوه ځواب پوره کا سوال دَ وارُو
چه ورتله کا تله به هم ورځي کاندِي   سلامت به پاتو نشي مال دَ وارُو
و عنقا وته به څه لَرَه څوک دام ږدي   چه پرې راشِي څیري کاندِي جال دَ وارُو
که شیخان که زاهدان که عالمان دِئ   له عمل سرَه جوړ ندي قال دَ وارُو
چه ئې لافي دَ یارئ د اشنایی کړې
و خوشحال وَته ښکاره شو حال د وارو

چه په لار دَ رحیل راغَی روا رَو   څه کسرا او څه پرویز او څه خسرو
ناست په تخت څوک له منزله خبر نه وِئ   چه تخت څرنگه په باد درومي په دَو
نوي کور لَرَه را درومي راشه گوره   ځوانان څرنگه اَخته دئ پخپل لَو

---

[۱] یعنی پېغور.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي سازه کړه دوهه د ملنګیَ   ما فیها دَ زمانې شول راته جَو
هم ئې وینم هم ئې اَروم ترې تېرېږم   چه په ځنګ راته بَړوه کا بَوبو
دَ زړه نوي ښه یاران ور ځِني لاړل
دَ خوشحال دَ زړه ژوندُون وُ په دانو

دَ شهی زلفو مختولو   سر هوا پرېشانو طولو[1]
چه ئې لافي هر سړی کا   عشق آسان ندئ فضولو
ځما راز مو په ملك خپور کړ   اې ځما اوښیو پدَولو
په کوځه کښ دَ دلبرُو   حساب نشته دَ مقتلو
تاسو مشوِی ټولی   ګښی ګښی دَ زړه نولو
دا خبرِي چه خوشحال زده
نه دِی دا دَ نامعقولو

دَ ښادمنو په خندا ړو[2]   د غمجنو په ژړا ړو
دَ رندانو په رندیَ   د شیخانو په تقوا ړو
دَ وصال په سل خوښیَ   د هجران په زر بلا ړو
د بهار په ښو ګلونو   د بلبلو په نوا ړو
چه ترې سبروني هیڅ دئ   په هغه قد بالا ړو
چه مکحولِي دِي له نازه   په هغو سترګو شهلا ړو
چه نرۍِ تر وېښته دَه   په هغه باریکه ملا ړو
چه عاشق ور پسې مرینه   په هغه جمال زېبا ړو
چه راځِي دَ یار له لوریه   په هغه باد صبا ړو
چه پیغام راوړِي وصل   د هغه ناصد په پا ړو
چه دوهمه پکښي نشته   د رشتینو په رشتیا ړو
پدا هونبره سوګندُونه   صد هزار ځله بیا بیا ړو
چه تر ځان پتا مین یم
زه خوشحال خټك پتاړو

راته مه وایه پتا ړو[3]   چه پتا نه ړو په چا ړو
ته ځما دَ سترګو تور یې   پدا تورو سترګو ستا ړو
مخ دِ ورځ زلفی دِ شپه دي   په سبا ړو په مسا ړو
په جهان کښ مي ځان ته یې   نه چه نور، پتا جانا ړو

---

[1] یعنی اوږدو.

[2] ړو په پښتو کښ د قسم کلمه ده.

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاد مي ته يې په خاطر کښ هر زمان پخپل مولا ړو
ستا دَ پښو خاوري توتيا دي چه ما ستا په خاکِ پا ړو
تمنا لَرم ستا ډېره پدا خپله تمنا ړو
تر خندا پورى دِ هيڅ دي لال و دُر ستا په خندا ړو
يار خو ستا يم دَ چا نه يم
زه خوشحال ستا په لقا ړو

ستا په ورد سر فرازُو تل سجود دَي د پې نېازو
ستا ملالو سترگو پوچ کړ واړه کار دَ سحر سازو
سا يِوه وينا تېرِي کا تر هزار سخن طرازو
سپين او سره دَ دنيا دارو دَ عشق گنج دَ جانگدازو
دَ خوشحال وَيَل هم واروَئ
راشي اې نوا نوازُو!

سپينو وازدو لَرَه ورغله پيشو خوله به ونسي له وازدو نه په څو
د عاشق په زړه کښ خيل دَ معشوقې وي دَ هندو په زړه کښ فکر دَ ټيکو
د لولِى پرتوگاښ پيه پرانزِي محبت ور سَرَه نشي بې پيسو
په خالي کيسه به نه رسي تر کامه څه حاصل که بوعلي شي په کِسو[۱]
د هغو بخره خواري ده تل تر تلو چه زکوة خوري د کتاب په مسئلو
چه په هره کوڅه گرزِي هرزه کار شي تر دا هسي کښت زنجير ښه دَئ په پښو
يو خوشحال څه زړه کباب ندي لتانه
تا د خلقو زړونه کښېښول په لمبو

عجب کار دَئ ستا دَ شونډُو ښه روزگار دَئ ستا دَ شونډُو
پرې پنډو دَي د ځوانانو څه دربار دَئ ستا د شونډو
په کالونو له ما نه ځِي بد خمار دئ ستا د شونډو
کله ستا زلفينى زړه مِى په کنار دئ ستا د شونډو
د يمن ياقوت آبدار دي که آبدار دَئ ستا د شونډو
په صورت کښ مي ځان څه دئ يو يادگار دَئ ستا د شونډو
په هجران کښ سرې اوښي دا نثار دَئ ستا د شونډو
ځکه ځان هسي عزيز دَئ پرې گزار دَئ ستا د شونډو
چه د خضر ترې مايه ده[۲] چشمه سار دَئ ستا د شونډو
ځان بې ستا له شونډو پائي شرمسار دَئ ستا د شونډو
دَ خوشحال ختك په زړه کښ
انتظار دَئ ستا د شونډو

---

[۱] کِسه له قصې څخه مغفنه شوې ده.

[۲] چه د خضر تر ماء به دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که د زړه څه خو ترس ډار وَئ څه به ښه وُ   لږ دِ مهر په ما خوار وَئ څه به ښه وُ
زه چه ستا له غمه راز کړمه په ور کښ   که دِ غوږ ځما په زار وَئ څه به ښه وُ
چه په ما باندِی پېغور کاندِي په عشق کښ   ستا له حسنه خبر دار وَئ څه به ښه وُ
هر چه نن دَ زهد لاف کا په جهان کښ   په لیدو دِ پرهېزگار وَئ څه به ښه وُ
پسله مرگه مي یو هسي مکان گور شوي   چه پرېِ تل دِ کښلیو لار وَئ څه به ښه وُ
ستا په کوي کښ ډېر کوټه تازی پراته دي   زه هم گډ دَ دُوي په شمار وئ څه به ښه وُ

ستا په غم به پدا لږ عمر موږ نشِي
دَ خوشحال عمر بسیار وَئ څه به ښه وُ

کل قربان شه تر جمال دَ ښو یارانو   ور ځاربږه تر مقال د ښو یارانو
دا صورت می څه ژوندَی په اروا ندئ   تل ژوندَی دَئ په وصال د ښو یارانو
په خاطر کښ می بل حب محبت نشته   پکښ ځاي دَئ دَ زړه خیال د ښو یارانو
که دوي ستا په رضا درومي یا نه درومي   ته هر کار کړه په اقوال دَ ښو یارانُو
په جهان کښ دَ هر څه مثال مونده شِي   ولي مه غواړه مثال دَ ښو یارانُو
په هر زیان زوال راضي یم پدنیا کښ   خو دِ نه وِي یو زوال دَ ښو یارانو
مرگه ستا علاج که شوَي په هر څه وکړي   چه قتلان کړِي په هر کال دَ ښو یارانو
په جهان کښ که څه دِئ خو ښه یاران دِي   خبر دار شه په احوال دَ ښو یارانو
گښي گښي ځان او زړه لَرَه راحت دئ   که ئې گورېِ خط و خال دَ ښو یارانو

دَ یارانو د یارئ په لذت پوه دئ
چه ثنا کاندِي خوشحال دَ ښو یارانو

لیوني شول پښتانه په منصبونو   خدایه ما ژغورېِ له هسِی غضبونو
د کنگاش علم دَ چا دَی دَ تورزنو   لکه څوک لولِي قرآن په مکتبونو
د کنگاش له علمه هیڅوک خبر ندئ   خبر دار یم دَ هر چا په مشربونو
پښتانه لَرَه لوي عیب دئ که ئې گورېِ   چه نازېږِي دَ مغل په لقبونو
شرم ننگ نام و ناموس ئې په یاد ندي   خو ویل کا دَ منصب دَ ذهبونو
دَ مغل سَرَه لیده په طمعه مکړه   که کېدَي چېری په نورو سببونو
خټك واله بلنځه ښه ځما تر ملا ده   نه ښېوه دَ نوکرئ په قصبونو
د بادشاه د زندان شپه ځما په یاد ده   چه تمامه شپه مي تله په یاربونو
پښتانه که جنگ مغل سَرَه په تېغ کا   هر خټك نیوي مغل تر جلبونو

د خټك دَ ننگ جرگه نشته خوشحاله
را وَتَلِي دِئ   له کومو نسبونو

ما خوب لیده په خدا ږو، چه زه ته سَرَه پخلا یُو   خوږېِ خوږېِ خبرِي دَ زړه حال وَ بَله وایُو
ما څخه کتاب دَئ پکښي واړه غزلونه   تا څخه مینا ده دَ گلزار په تماشا یو
لاس تر لاس نیولِي سَرَه گرزُو کښېنو پاڅو   خپله خوشالي هوا هوس کړو په خندا یو

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیاله کړې راته ډکه زه ئې ستا له لاسه واخلم | دَ شونډو بوسه راکړې بیا په نوره تقاضا یو
مطرب راته له ورایه په تارونو لیندی ښیې | په بم په ځېر جار وزی موږ ئې محو په نوا یو
ته کل واړه خوبی لرې زه واړه کامرانیَ | ښادی ته مخامخ غم و اندوه ته شاپشا یو
ناګاهه له دې خوبه دَ سحر په وخت را ویښ شوم | نه ته وې نه دِ وصل زه دا کار سَرَه جدا یو
څو پایم په دنیا کښ دَ چا کار را سَرَه نشته | یو زه یم یَو دې غم دَئ، سره دواړه خواپخوا یو
خوشحال یواځې ندئ څو په ملك کښ عاشقان شته
په خوب په بیداري کښ سَرَه واړه باد پیما یو

ما هغه سړی شمارلي دئ په ورَکوُ | چه په خوي کښ بې وفا عادت په سپکو
هغه باز تر مښګیر که لا بتر دَئ | چه غوټې ئې دي په شلانډو[1] یا په مږکو
غافلان له دې دنیا سَرَه کا لوبې | لکه پېغله جن بازی کا په لوڅکو
عراقی په اشارت کښ ځان څرګند کا | ټټو سم په لارې نه ځي بې چابکو
چه ئې ډېرې اندېښنې دَ دنیا نشته | زه پدا خبره خوش یم له هلکو
دَ عالم سَرَه خواړه نه خوري له کبره | لا تر روغه نه بهتر دَی کار دَ پکو
که په شهد ئې ساتي مزه ئې نه وئ | ناشپاتي دَ ثمرقند دَ هند په مڅکو
دَ خوشحال وَیل که دُر قیمت بها دئ
وَ ناپوهو ته بتر دِئ تر کنجکو

مونږه مَې پرست یُو[2] | دَ ازل په میو مست یُو
په سما مو قدم ینښَې | لکه مڅکه هسې پست یو
هغې خولې وَته نظر کړه | هغه هسې نېست و هست یو
که په تخت دَ پاسه کښېنو | بیا یو مات کچکول په دست یو
حڅک دَ وصل خبرې کاندې | موږه خوش پخپل بربست یو
تل مو زړه پدا خوشحال دَئ
چه خپل زړه سَرَه پیوست یو

وَ دِ نه وینم زه ستا وصال په سترګو | که بې تا را درومې بل جمال په سترګو
مېلمستیا مې دَ زړه وینې ورته کښېښوې | چه مېلمه مِی شو دَ یار خیال په سترګو
هغه دم مې دَ زړه داغ له دله دور شو | خو چه راغی ستا دَ ورځیو خال په سترګو
چه ډېر خلق سَرَه ناست وې عحب ښه شې | دَ مَیَنو سَرَه قیل و قال په سترګو
په غمزو په کرشمو په مکیزونُو | نن دِ نه وینم په ملك کښ سیال په سترګو
عارفان دَ قناعت په ګنج تونګر دِي | چه ئې نه راځي د خلقو مال په سترګو
دَ مکې دیوال به نور په خوله یاد نکړم | ما چه ولیده دا ستا دیوال په سترګو
ستا په ګوتو کښبیده رومال چه راغَی | زه له مینی موږم ستا رومال په سترګو
هغه مخ چه مې به تل لیده اوس ګوره | چه ئې نه وینمه ماه وسال په سترګو

---

[1] یعنی چونګښو.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه بې ستا له زيبا مخه بل مخ گورم زه به چېرې کښېږدم دا وبال په سترگو
وَ ښه مخ وته له ورايه ځَلبلاند شم لکه وَويني لوغسي[۱] تهال په سترگو
نور عالم خو دَ يارانُو ناز په سر وړی
تل بازونه وړي دَ يار خوشحال په سترگو

هر نا اهل مزه څه زده دَ خبرُو دَ خبرو لذت ښه دَي تر شکرُو
چه دانا ئې په دانش سَرَه انشا کا يَوه ښه خبره بهَ دَه تر زرو
بې استادَ دَ شاعري بې لاري تله دئَ ياوه گوي گرزي په لوړو په ژورو
تفاوت دَ خاص و عامو سَرَه ډېر دئَ برابر نه دئَ شبه دَ مرغلرو
دَ شهبازو دَ عنقا برابر ندئَ مچ او ماشي چه الوزي په وزرو
په چهارم اسمان به ناست لکه عيسی وم که اسمان ته الواته شوَي په خبرو
عام به چېرې دَ خوشحال په وَيل پوه شي
دَ گوهرو قدر څه زده ښيښه گرو

يا په زړه کښ مهر ځَاي وَئَ دَ بتانو يا ئې ورکړَي صبوری وَ عاشقانو
يا حيران عاشق په مرگ وَ مړَي چه خلاص شوي يا ئې هونبره جورمه وَئَ دَ چشمانو
چه ظاهر باطن ئې دواړه سَرَه جوړ وئَ څه عجب خاصه مشرب دَئَ دَ رندانو
چه په يار پسې روغ ځَان سېځَي په اور کښ زه پدا رسم مَيَن يم دَ هندوانو
دَ خپل يار په بدو خاندم هوسېږم چېري زړه نشي را ښه د رقيبانو
چه مي نوم په ژبه واخلي هسي خوښ شم لکه ږغ دَ خلاصی وشي په بنديانو
بيا به صبر دَ خوشحال ختَك اُلجه کا
را څرگنده شوه سره کړې خوله په پانو

يو څه داغ لَرَم په زړه دَ نادرستو دَ دې داغ علاج و نه کړ سستو پستو
يا ئې عين په زړه وَخوري يا زخمی ځَي چه هوسی په پره ور يشی[۲] دَ چستو
دَ بې ننگو بې ننگي مي به ارمان شي خداي به واړه چاري ښې کا وړاندي وروستو
دَ ښو اوښي مِي ويني شِي ترې څاڅِي دا دَ تن جامه مي نه وِئَ دَ اغوستو
دَ دردمنو حال دردمن په قياس معلوم کا که ئې وايې ښکاره نه وِئَ په تندرستو
دا غزل چه دَ خوشحال ورشي تر سرايه
ښه ياران به ئې نارې وکا په لوستو

هـ

ابلهي بد گماني تر هسي حدَه تر نظر ئې له وسوسه هم بده
بد گويي خست بد نيت تر دا پهورته سکه ورونه ئې پرَدي کړل له حسده
که ښه نيت که ښه خلقت، که سخاوت دَي دا ئې واړه له زړه لاړ له خولې له يده
په مجلس ئې برآمد له منځَه تللي بَل مذکور پکښ خطا بې خوشامده

---

[۱] يعنی لکه دَ لوشلو حيوان چه تهالی او دَ لوشلو لوښی ووينی او لوشلو ته نه درېږی.

[۲] ورسی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په ملك دَ پلار غليم هغه ئې سترگي   په دوستانو ئې دَ پلار كينه بې عده
كه دَ باغ انگور ئې ډېر وِي وَ خپل پلار ته   مگر درست ژنكوري وركا له سبده
يا دِ ښه زويَ پيدا شِي له ښه پلاره   يا دِ هسي تنها اوسِي بې ولده
د ژونديُو دَ زړه رنج دَي دَ مړو شرم[۱]   په ژوندُون دَ بابا ورشه تر لحده
دَ خوشحال عقل خطا نه وُ نور څه وُ
چه خاني ئې په بهرام كړله نامزدَه

آرزو لَرَم ساقي يو څو اقداحه   كه ئې را كړې دَ خاصه ښيبې له راحه
چه دا هسي نوبهار درومي بې مَيو   دا خبره په هر چا دَه نا صلاحه
ځما پير وايي دَ ميو توبه گار شه   دَ بهار په وخت توبه دَه نا مباحه
تل به وخت د نو بهار نه وِي گلگښت كړه   په دا باغ كښ تر صباخَ تر رواحه
د نرگس گلوُنه پلي سپاره راغله   ننداره ئې د بهار كړه افتتاحه
رنگارنگ غنچه دِ وا كړه په چمن كښ
د خوشحال دپاره ښه راغلې صباحه!

اورنگ زيبَ بې دليله!   په ظاهر باطن عليله!
لكه مچ په انگبين كښ   پسو بند شوې په قليله
په تسپو كښ دِ بلا دَه   هي توبه ستا له تهليله
دَ يوه صورت دَپاره   خپلخانه دى كړه قتيله
نه په زويه نه په پلار يې   په هر چا باندِي بخيله
پدا هسي بې عدلىَ   هلاكوُ سَرَه عديله
ببله خدايه بل يَو نشته
دَ خوشحال په سته سيله[۲]

آه هم دا هونبره آهونه   دم په دم بيا گناهونه
هم هغه پكښى پرېوزي   چه كېنِي چا ته ځاهونه
لكه باد هسِي تېرېږي   دَ فانى دنيا جاهونه
اور دَ آه هسى لگېږي   لكه اور په گياهونه
گوره بيا به په چا سر شِي
دَ خوشحال ساړه آهونه

---

[۱] دَ زړه رنځ د مړو شرم.

[۲] طرفتداري او حمايت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اې پخپل گمان کښ بړوسه ۱له اصلی کاره مایوسه
دانه نه يې چي دي مغز وِئ بې دانې حبطه بوسه
وَ خپل عيب وَته ړُوند شوي دَ پردې عيب جاسوسه
چه پيدا ئې خوشبويي شوه اگر ښه شو تر آبنوسه
د طوطی برابر نه يې که نگار لرې طاوسه
که غوټه يی[2] په چرگوړيو په دا باز نشوې تېپوسه
لعل و در پرې حبطه دِئ چه رنگ نه لَري عروسه
راشه مخ په آئينه کړه چه چهره شِي در معکوسه
دَ خوشحال ختِك توبه دَه
ستا له زرقه له سالوسه

ای چه مخ دِ ښایسته دَي په خالُونه پدا خپل ښایست ډېر مکَوه خيالُونه
همېشه به دِ دا هسي ښايست نه وِي دَ گلشن گلُونه نه وِي تر کالونه
چه دَ خپلو عاشقانُو ويال اخلې هونبره ښه نه وِي په غاړه و بالونه
کله ما وته دعا، کله ښکنځل کړې درته چا ښيل دا هسي جنجالونه
ډېر دِ ما غُندي غلولي په رنگ رنگ دي څه بلا ئې په لباس په ټېټالونه
ستا دَ ورځيو خال کوتره دَ هوښا[3] دَه توري زلفی دِ چاپېري ترې جالونه
دَ بلبل په خاطر هونبره بلا نه وِي چه غنچه کا غوړېدل په اهمالونه
نه به باز نه به شاهين نه به شنقار شِي که ټپوس دَ اَلوتو لَري بالونه
پدا څو توکه دِ هيڅوک باور نکا په وعده دَ کښليُو خوب دَي که فالونه
دَ مجنون په ښېړی ناست دي مرگ ئې مه وه چه په سپينو خولو ئې وښندَل مالونه
خبر دار ورباندي روغ لېونیَ ندي
په خوشحال کښ چه پراته دِي دا حالون

اې چه ستا دَ يار له غمه استغفا دَه که سينه دِ له زنگاره نه صفا دَه
هيڅ دَ خپل مَيَن دَ بدو غارت مشه دَ اغيار تر وفا ښه دَ يار جفا دَه
دَ يار بد هم لکه ښه هسي حساب کړه هم پدا دَ عاشقیَ اکتفا دَه
که ئې نېښ زياده نه گڼې تر نوشه بېهوده دِ طمعه کړې دَ سفا دَه
مخامخ دَ يار و غم ته وَدَرېږه که دِ غيرو اشنايی وَته قفا دَه
آه که يو ځله مې وليدې په سترگو چه مې تل تل ستا له غمه وا اسفا ده

---

[1] د بړوس کلمه سيد راحت په معنا د خفه او ناراض راوړی ده، په محاوره کښ هم دغسي دئ. مگر د عبدالحميد ماشوخيل په ديوان کښ هم دا کلمه داسي راغلی ده: که هزار ځله مي بروس دارو درمان کا – دا غ مي کله مرور دي ستا له درده. دلته يو محشي بروس ته طبيب کنبلی دئ، چه هم دلته هم هلته له موقع سره دا معنا سمه راځي.

[2] کې.

[3] د دې کلمی معنی مطلوبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال دَ رنځ علاج به څوک په څو کا
چه زګېر وائې له طببه په اخفا ده

اې چه اصل دِ يَوَه قطره مني ده   پدا هسی رنګ وجود دِ څه مني ده
راشه زړه ورپوري مه تړه نادانه   که ئې ګورې دا فاني دنيا دني ده
عارفانو وته تلخه شوه تر زهرو   په غافل باندې شيرينه تر ګنی ده
له ګدايه نه لا څه خو مخ جار باسِی   تل تشنه ناسته په وينو دَ غني ده
روغ ئې واړه په کمند دَ مکر بند کړه   آزادي که ځني شته دَ لېوني ده
تل دِ خوښ دَ خوشحال زړه دَ عشق پکار وِئ
خو يو عشق دَی چه دَ ده خوښي هني ده

بذګر چه دانې لوني په مځکه   دَ يوې دانې زر طمعي لَري ځکه
حقيقت دَئ که مجاز درته ئې وايَم   يَوه ښه ښايسته جل[1] بله کوچکه[2]
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   خداي به نکاندِي خواري دَ هيچا ورکه
که خبر نه ئې خبر شه حال څه دَئ   په ظاهر ډېر ټګي لَرِې له ټکه
هر زمان به دَ اوُبو په فکر نه وُ   بې اوبو که ماتېدَي د تړِي[3] سکه
دا پريشان پريشان وَيل مي د مستی دئ   چه دي مزي دَ ژوند بولم[4] څو ټکه
تر ليدلُو نه ئې نه ليدَل بهتر دِي   چه و مخ ته ئې نظر کېږي په کرکه
د دې باغ ګلونه واړه ښايسته دِئ   چه همېش ئې بقا نشته په کځکه
چه ئې مينه دَ زړه سنګو روزي نشوه   په قيامت به دَ هغو تله وِي سپکه
که بوسه دَ هغې دنکي[5] دَ خولې غوارِې   يا ئې دواړه څونې نسه يا څونګه
دا دی واړه ناپوهي نه دَه نور څه دَه؟   چه دَ لويو چارِي غوارِې دَ هلکه
دَ بد ګوي دَ خولې خبري واړه روغي   چاړه[6] توره بې سندانه بې[7] څو ټکه
دا مي شعر په بياض کښ نه دَئ جمعَ   په کجکول کښ مي پرانه دِئ څو کنډکه
چه سرې شنوبې[8] ئې چېنم په وخت دَ اوُرِي   بادشاهي دَ اورنګ زيب ځما غرکه
کوم ياغيان هوېډيان دئ پرې يستل له هوډه
چه دا هوښره ډېر دماغ لري ختکه!

---

[1] يعني نجلی.

[2] لوچګه.

[3] محشي ورته کښلي دئ: تنده.

[4] يعني زلف.

[5] دسيد راحت په لغاتو کښ ابتدا په ساکن او په ګ دا کلمه په معني د لوړ قد او جګ راغلې ده.

[6] چړې .

[7] کوچنی مطرقه ده.

[8] شلوبې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بر سېرن شول پیوندونه　　په دل[1] نه لَري پندونه
که پدر دَي که پسر دَي　　سَرَه بېل لَري سندونه[2]
نه امېد شو سَرَه پاتو　　نه باور په سوګندونه
نه سزا دا بد کردار شِی　　نه دَ غله ځَی مړوندونه
دَ اورنګ په ظلم مات شول　　دَ بابر دَ وخت بندونه
پدا هسي وخت خوشحاله
مرګ بهتر دي له ژوندونه

بیا ځیره[3] په سر کړه کنبېږده له خیاله　　چه خوبا دي په خوله نوم واخېست خوشحاله
پیا سینه پسې په دواړه لاسه مږم　　لکه باز د هوبائي[4] ووزِي له جاله
زه لا هسي کچو ګول نادیده نه یَم　　چه لاله به بِهوَم ستا له جماله
که دَ مبنکو انبارې مې په لاس کنبېوزِي　　همګي به صدقه کړم ستا تر خاله[5]
ځما مینه هسِي نده چه نورېږي　　که هزار رنګه جفا کړې ځما لاله
دَ عاشق عمر کوتاه دئ لا پدا یم
که دَ عمر هَرَه ورځ ئې شِي سل کاله

بیا له ورایه په خندا راغله نګاره　　دَ بنه کال خوبي بنکاره وِي تر بهاره
مختوری دَ رقیبانُو دَ یار وصل　　فلك بنه را سَرَه وکړه دا دوه کاره
دَ ګلزار ګلوَنه څه دِي راشه ګوره　　تر ګلونو بنایسته دواړه رخساره
لکه روح چه له قالبه نه واته کا　　په دا شان مي جدایي کېږِي له یاره
دَ مانِي توره ئې څه توري پرې باسِي　　چه په زړه ئې یَو ګزار وِي سل پرهاره
ځما خوار سَرَه چه تل غاړه غږي وه　　اوس نظر را باندِي نکاندِي له عاره
دَ عاشق په لاس ژړا دَه تَل دِ ژاړِي　　معشوقه چه وېره نکا له آزاره
د معشوقي دَ پالنګ لافي خطا دِي　　څو ځما په سر کنبن پروت يې دَ سر ډاره
دَ دې کلي طبیبان واړه نا ترس دِي　　دَ دارُو په طمعَ مه اوسه بېماره
که هر څو ئې پټوې پسې ئې غواړې　　په دا باغ کنبن به یَو ګل نه وِي بې خاره
هر ساعت سَرَه یَو نَوي نَوي خیال وِي　　که ځما دَپاره بیا ور شې ریباره
که څوک غواړِي چه خپل زړه په غم اخته کا　　آشنایي دَه لاس په لاس فتنه تیاره
په یرغ په مصلحت نه دَه ځَایي ده　　دَ خوشحال چه سریکار شه له اشعاره

---

[1] پدل.

[2] یعنی کناره او ګوښه.

[3] دا کلمه فقط په چاپي سنخه کښ (چیره) لیکلې ده چه په معنا ئې نه وپوهېدم.

[4] د دی کلمې معنا هم حل طلبه ده.

[5] له خاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که پوستې له پوستو واوړي ګُندې واوړي
دَ خوشحال خو جار واته نشته له ښکاره

بیا مې څه دَ نورُو یار بولې تور مکړه — په ما خوار دِ ظلم ډېر وکړ نور مکړه
وایې سپی غُندې مې څو په کوڅو ګرځې — څو ژوندَی په جهان پایم، بېغور مکړه
سر تر پایه اخلاصي یم په یاري کښ — په ناحق مې لباسي بولې زور مکړه
چه په دوه پیالو دَ میو بد مستي کا — هغه څوک په مجالس کښ میخور مکړه
یَو عجیب دَ میو جام دَئ ساقي راوړه — خداوند ئې په دا منځ کښ نسکور مکړه
چه حرمت دَ عاشقانو بکښ نه وِئ — په هیڅ رنګ مې په هغه کلي کور مکړه
آشنایي دَ ناکسانو دَ ځان غم دَه — ناکسان له خپله ځانه خمسور مکړه
زه چه نن دَ بېلتانه په اور وریتېږم — دَ دوږخ لمبه نسبت پدا اور مکړه
راز دَ عشق دَی فهم دار اوسه خوشحاله
ښکارَوَنه ئې پخپل زوي و ورور مکړه

بې اخلاصه دَ یارئِ جواز نشته — خود پوهېږې بې اَودسه نماز نشته
دَ دانش مرغه هسي پورته ولاړ شه — چه هورې دَ کټه بازو پرواز نشته
که هر څو ئې په سَره اور کښ لولپه کړې — دَ یاقوت دَ اوبو ډار دَ ګداز نشته
هغه باغ چه تل مأوا وه دَ بلبلو — اوس په ده کښ دا بلبلو آواز نشته
دَ زړه راز وَ چا ته وَوایم حیران یم — په هر لوري چه نظر کړم همراز نشته
توکلتُ علي اللّه وینا یَوَه دَه
دَ خوشحال دَ زمانې سَرَه ساز نشته

باغ وَئ دَ ګلونو بکښ ناست وَئ زه او ته — ګل وَئ غوړېدلَي باندې نماست وَئ زه او ته
زیره زعفراني شوي یا ګلګونه معطره — لاس تر لاس نیولي سَرَه زغاست وَئ زه او ته
سپینه خوله دئ راکړَه بیا مې هم در څخه غوشتَي — نورخواستونه نه وَئ خو دا خواست وَئ زه او ته
تل مې درد و غم وَئ دَ زړه کاست او مهر مینه — تل پدا دنیا دا کم و کاست وَئ زه او ته
رنګ دَ غماز ورک شه راست روزګار دِ در ناراست کا — ځاي دَ ناراست نه وَي سَرَه راست وَئ زه او ته
نمر خېژي خوشحاله چه خروس دَ سحر بانګ لي
شرط دَ پټ نیاز دَئ چه بر خواست وَئ زه او ته

بیا د مار غندي راضي له خپله بختَه — چه د غم له پوسته ووتم یك لختَهَ
بیا هغه حسن و جمال هغه لیده دِي — که د بخت سترګي مي خوږ وې څو وختَه
ګرد غبار لړي وریځي تر منځ ولاړې — بیا د نمر سترګه ښکاره شوله له ویختَه
خداي دِ وار، همت ورک نکا دَ مردانو — په دنیا کښ باندي راشي ګرانه سختَه
زمانې په هر بازار و ګرزَوَلَم — خبر دار ئې کړم د هر بازار له رختَه
د بهار په وخت ئې بیا نشو و نما وي — په خزان چه پاڼي پرېوزي له درختَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال خټك طالع تر خرم[١] ښه دي
چه بندي شو خاوند بيا ووست تر تخته

پارسائي ئې دَ پارسا له لاسه يووړه　　دانائي ئې دَ دانا له لاسه يووړه
چه مي كړې وه توبه له مي خورُىَ　　په چشمانو ئې دَ ما له لاسه يووړه
معجزه چه دَ احياء ده په دوه لب ئې　　لاس په لاس دَ مسيحا له لاسه يووړه
دلبرانو چه دعوا دَ دلبرى كړه　　دا دعوا ئې د هر چا له لاسه يووړه
راته پاتو دا يَوَه مسلماني ده　　دا مي هم هغي ترسا له لاسه يووړه
ما وې زه به دَ عشق راز لَرم په زړه كښ　　دا خبره مي ژړا له لاسه يووړه
چه دَ زړه صبر دَ يار له مخه غواړم　　محبت مي دا دعا له لاسه يووړه
كه دَ نورُو هوښياري په عشق كښ پس وړي[٢]
د خوشحال ئې لا پخوا له لاسه يووړه

پدا ساه نشته وېسا　　هر دم ته وايه اللّه
هر نفس يو غنيمت دَئ　　پهره دار اوسه دَ ساه
دَ سالك وَيَل كار كړه　　كه دَ ځان نه يې بد خواه
دا سالك وَيَل هم دا دئ　　ته ئې وايه بې اكراه
چه له خلقه نه زړه پرېكړه　　زړه پيوند كړه له اللّه
كه هوا دِ كړله تركه　　نور قبول يې دَ درگاه
بادشاهي به دَ هر تن كړې　　كه دَ خپل تن ئې بادشاه
مُوتوا قَبْلَ اَن نموُتوا[٢]　　پدا راز شه انتباه
په جوار ئې دَ قربت كښ　　دَ كم شناختو نشته راه
دَ بيدارو دِ نصيب وئ　　ښه دولت دَ سحر گاه
څه اميد دور و دراز كړې　　پدا لَږ عمر كوتاه
تل توبه كوَه خوشحاله
چه دِ محو شِي گناه

په جهان كه لويه چارده دَ مير ښكار ده　　كه دا چار گورې هر كار لَرَه پكار ده
څو قابو تالاښ دا واړه دي په ښكار كښ　　چار دَ جنگ دَ مرنتوب كه دَ پيكار ده
ورته هيڅ دَ ښكار دَ ذوق خبري مكړه　　دَ هغه سرې چه طبعه دَ بيكار ده
آلوده دِي په ډېر غم دَ عمر ورځې　　چه په شمار دَ عمر نده ورځ د ښكار ده
په خوشحال باندِي دِ ښكار هوا ژوندُون شِي
مرده دله كه پتا باندِي بېگار ده

---

[١] محشي شاه جهان ورته كښلي دي.

[٢] حديث شريف دی: يعنى تر مړينی دمخه ځانونه مړه كي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوني هاتي سوره شوه مي پرستَه   زه هم مست هاتي هم مست دَي دا هم مستهٔ[1]
خداي دَ درې واړه مستانو سره سر کړ   بله نشته يا به نيست شِي يا به هستهَ
نندارو لره ئې راشي نندارچيو   يوه لويه هنگامه شوله پيوستَه
چه ئې ستا زلفيني گنبوتې په لاس کښ   لاس ئې پرېوزه که ئې دَى پرېږدي له دستَه
يار د ما څخه په کور دننه ناست وُ   زه بې روحه گرزېدم دَ ده په مرستَه
نه ياري نه آشنائي واړه لباس دي   چه خبر شوم د وگړي له بربستَه
ما په ورېو سترگو ډېر ياران خوړلي   په ځير ځير دِ مخ ته نه گورم له کستَه
د خوشحال په ځان د ډېرو غشي لك دِي
خو هم ده زده دَي مرِي د چا له شستَه

په خوله کلمه لولي نمونځ روژه کاندِي کافر شته   دعوى کا دَ شيخئَ تر شيطانه لا بتر شته
منطق معني لولي درس فتوى قاضي گري کا   اکثر پدا فرقو کښ که ئې گروې کون خر شته
له گوره لوټه واخلِي استنجا لَرَه وران شِي   تقوى تر هسي حده په اولجه ئې وړي که زر شته
دَ بل کرَه چه ورشي پخپل روي بنديان پرانزِي   په ځان باندِي چه راشِي کله روي دَ پيغمبر شته
يو ځاى آلوده ندي په دا هسِي دروېشانو   پدا دور که گورې دا ناپاک په هر کشور شته
بادشاه قطب اقطاب دي اُمراگان چه روته گرزِى   کړې ځير ترلي دَ هر چا په سر ميزر شته[2]
چه خاص د زمانې دِئَ حال ئې دا دَئَ نور وگړي   دَ غواوُ د خرو کلِي خالي نوم باندِي بشر شته
چه حال دَ پرهېز گارو سراسر واړه دروغ شو   رشتيا غواړې له چا نه چرته پاتو دا هنر شته
نه مهر محبت نه مروت نه وفا صدق   عالم سرَه برهم دَئَ څو دا دور دَ قمر شته
اشنا له هيچا مشې له پخوا آشنايي ښه وه   چه اوس له چا آشنا شي نور ئې څو رنگه خطر شته
تر دې ژوند يو ښه دِى مړه پراته په گورستان کښ   چه نه ئې دا مکرونه نه دا فعل نه دا شر شته
دروغ وَيَل هغه کا چه ئې وېره وِى يا طمع
خوشحال پدا اړ ندي حق به وايي څو ئې سَر شته

په دا سرو شونډو ئې نه ده وينځه توره   راشه خضر دَ حيوان په چشمه گوره
مخ دَ يار له خطه وخاته مستغني دَي   دَ غني وِي هر اسباب له خپله کوره
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم   همائي وه ستا دَ تورُو زلفو سيوره
ستا بارخو بله لمبه وربل دِ څه دَي   لکه تور لوگي چه تول پاځي له اوره
دَ خپل پله خاوري دِ بيَه په عنبر کړې   درته چا وې چه په دا بهار ئې پلوره
په څو بل لوري ته گورې ځان نادان کړې   چه په ما باندي غوغا شِي لور دَ لوره
ته په دا حسن دَ گل غُندي زيبا يې!   که زوولې يې له خپله پلاره موره
چه په خوله ئې نوم اخلي روخ ئې نه دَي   عاشقي چه وېره کاندِي له پېغوره
زه له ميو توبه وکرم توبه گار شم   دَ ساقي پياله مي بيا کا توبه نوره
چه ئې څوک په کوڅه پَل ږدِي هغه سر خوري   په جوار باندِي ئې مه گرزه سر خورَ

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] کړې ځېرئ ترلی د هر چا په سر ميزر شته، دا مصراع په دو نسخو کښ دوه ځوله ده په قلمی نسخه کښ تر ميزر لاندی محشی پرونی کښلی دی.

که ئې ناز وَي که خيال وَي ما به يوړ　　ولي ما سره ډېر کبر کا هرگوره
زور ئې واړه دَ خپل مخ[1] ورته ښکاره کړ　　خوار عاشق ئې ځکه درست پرې يوست له زوره
چه معني ور سَرَه نه وِي وَيَل سپور وِي
خداي به نکا دَ خوشحال خبره سپوره

په ښېوه ښېوه رفتار کاندِي غزاله[2]　　وايې يېښې په مځکه نه کښېږدي له خياله
و غمزو وَته ئې حکم دَي چه وژنه　　هم هغه چه مينه کا ځما له خاله
دَ زړه حال ئې امانت پکښې ليده شِي　　چه ئې تن په صافي صاف دَئ تر زلاله
له دوو سترگوُ خبر واخله چه ئې وژنې[3]　　نور به څه پوښتې ځما دَ زړه له حاله
که شيرين اشنا وفا در سره نکا
په جفا ئې هم خوشحال اوسه خوشحال

په دا ښهر گښ دي نه وينم څوک سياله[4]　　خبر دار نه يَم دَ بل ښهر له حاله
په ښايست کښ دئ ارمان دَ صورت نشته　　دريغه دريغه په خوي هم وی څه خوساله[5]
په دردمنو کښ نن زه يَم بې مانندہ　　په دلبرُو کښ نن ته ئي بې مثاله
په دا سپين تندِي دئ طعن په آفتاب شِي　　په آبرو دي گرو وَړی له هلاله
نن به ته دا کبر نه کړې نور به څوک کا　　چه په خلقُو دئ نارې دِئ دَ جماله
که تل جنگ و خرخښې کړې زه برې خوښ يم　　ښايسته دَ جهان نه وِئ بې جنجاله
چه د حال پوښتنه نه کړې مرگ مي راغي　　کله کله مي خبريږه له احواله
په پنځه وخته چه لاس په دعا هسك کړم　　ستا دَ عمر دعا[6] کړم په ډېر ډېر کاله
دا بې وخته سپين وېښته نه وُ بلا وُ
چه دَ کښليو زړه ئې تور کړ له خوشحاله

په دا باغ کښ به دئ پاڼِي نه وِئ گله　　که خبر شې دَ خزان له تطاوله
دا څو ورځې غنيمت گڼه په باغ کښ　　چه په تا باندِي سينه وهِي بلبله
مرتبه دَ هغه باغ څه پاتو نه وِئ　　چه خالي وِئ دَ بلبلوُ له غلغله
و هغې ښېښې ته نه غړېږِي سترگيِ　　دَ ساقي څخه چه تشه شِي له مله
په دا پُل باندِي دَ خلقو گزر گوره　　څوک پر ېوزي، ځني پور ېوزِي تر پله
په درست عمر به ئې نه ووزي له يادو　　چه ليدلي وِئ تا رُو دَ باز منگله

---

[1] ځان.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] چه مي وژنې.

[4] دا بدله هم په چاپي دېوان کښ نسته.

[5] محشي ورته کښلى دئ يعني ميانه.

[6] دعا گويم په ډېر کاله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقدر به په هيڅ رنګ مبدل نشي　　که په ځان باندي تل لولې څلور قله
عاشقان چه عاشقي کا غم به نه کا　　دَ رقيب او دَ غماز او له چغله
څه کړم لاس و دست مي نشته قلندر يم　　کنه ما به دنيا وبازله کله
په پالنګ به خوب په څو بې غمه کاندي　　چه خبر وئ دَ فلك له تزلزله
هسي يار لَرَم ښايست ئې تر دا قياس کړه　　چه دَ مښکوُ بوي ئې هيڅ دَئ له کاکله
دَ دلبروُ په ماڼي کښ هم مزه شته
بيچاره خوشحال ئې مري له تغافله

په راحت کښ په دولت کښ ياری ډېري　　په محنت کښ په زحمت کښ ياران چيري
نه به هر کله بهار نه به خزان وي　　دا د ستوريو[1] چاري ونيسه په تېري
که مي لاس لکه درياب[2]له درو تش وي　　ولي سَترګي مي درياب غُندي دي سېري
له يوې فتنې ئې ځان په دعا خلاص کړم　　فلك بيا نَوي فتنې کا را بر سېري
دَ دې دور په يارانُو باور نشته　　په زمان ورته اغيار شي يار دَ غوېري[3]
چه به ما ورته کاته له جاهَ نکړه　　له هغو خبري اَروم تېر و ببري
پرورښ ئې که په شهد و په شکر کړې　　دَ خرما تر خوند به نه رسېږي ببري[4]
دَ دستار دَ مرتبې به نه رسېږي　　که په لعلو مکمل کړې پائزېري
په ژوندون ئې دَ خوشحال دَ زړه دَ باسې
ستا کردې به ئې په ګور کښ نشي هېري

په طلب کښ د سستي وينم دروېشه　　چه وتَلي يې د دې خونی له وېشه
نعمتونه رنګا رنګ دئ په هر لوري　　په غوښتوني باندی نده جفا پېشه
څو طلب هونبره موندل دئ په دا دور　　بلکه لا تر طلب بخره مومي ببشه
د عسلو خواړه کله هغه مومي　　چه حذر کا دَ مچی له بده نېشه
لا دَوخته دَ طبيب طلب بايده دئ　　څو لا پايې په دنيا دَ زړه له رېشه
په هيڅ دين کښ ما وفا ليدلې نه دَه　　خبر دار يم د هر چا له دين و کېشه
په هر غشي چه زخمي شوم بيا مي وکوت　　هغه غشي وُ په تن ځما له کېشه
هيڅ پروا اندوه دَ بل د بدُو نکړم　　خوْ[5] دي پانڅي بلا له ځانه خوېشه

---

[1] دا د ستور، يوه چار ونيسه.

[2] لکه صدف.

[3] په بله نسخه کښ غېر راغلي دَي، غوېره او غوره سيد راحت په يوه معني راوړي دَي يعني منتخب.

[4] دَ هغه وني مېوه دَه چه په عربي ئې سِدِ يا نبق او په پارسي ئې کنار بولي.

[5] څو مي پانه څي بلا له ځانه خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پیغام د بوسې[۱] سود نشي خوشحاله
چه ځما[۲] په خوله مین یې را نېژې شه

په هر لورې دَي فغان دَ مرگ له لاسه — په هر لور په هر مکان دَ مرگ له لاسهَ
دَ آدم صورت ئې مرگ لَرَه پیدا کړ — خرابی شوه په جهان د مرگ له لاسه
همگي پیغمبران که اولیاء وه — دُوي په مځکه شول نهان د مرگ له لاسه
عاقبت به شي بې شکه بی گمانه — دا وَدان کورُونه وران د مرگ له لاسه
راسه ته هم دَ توښې په سر انجام شه — کاروانونه شول روان دَ مرگ له لاسه
اې خوشحاله که په تن شاه جهان شې
هم به درومې په ارمان دَ مرگ له لاسه

په هره کوځه گرزم که مي چا لیده رنگینه — گل مخه عنبر بویه هوسی چشمه مه جبینه
په خوله غنچه دهانه، په غاښونو در دندانه — په دواړو خوږو شونډُو تر شکرو لاشیرنه
په زنی لکه سیبه په غبغبو دلفریبه — په غاړه لکه زانې سبر قده تن سیمینه
په تور باڼه ناوکه په ابرو لینده بې شکه — په پوزه لکه لندي[۳] چه را پاځي له کمینه
گلگُوني ختي واړه مرصع مني په غاړه — ټېکه پر تندې اېښی په زلفینُو عنبرینه
په خوی خونی خون تېزه مهر چنه چنگ امېزه — بې باکه عاشق کشته بې پروا له دا دودینه
که زر خونُونه کاندې زړه ئې نشې لاندې باندې
لا نور ورپسې غواړې خوشحالېږي څو چه مرینه

پدنیا کښ نعمتونه رنگارنگ شته — دَ دیدن دَ نعمت کوم نعمت همسنگ[٤] شته
عاشقی دِ هغه کا چه لېونی وِئ — دَ هغو غرض پرې څه چه ئې فرهنگ شته
ما په عشق کښ دا همه واړه تر شا کړه — ته لا ښه یې چه دِ غم دَ نام و ننگ شته
ما وې زه به دَ زړه حال ورته عرضه کړم — یَو غماز ئې تر شیطان بتر تر څنگ شته
په آشتې کښ کشتن دَئ عاشق وژني — همېشه ژوندون هم دا دَئ چه ئې جنگ شته
خدایه ژر یو بل اورنگ لَره پیدا گړه — په جهان کښ ښادی نشته چه اورنگ[٥] شته
په وار وار ئې دَ خوشحال خاطر صیقل کړ
ولي کړه[٦] ته ئې لا پاتو څخو زنگ شته

---

[۱] په پیغام د بوسې سود د خوشحال نشي.

[۲] که ځما.

[۳] د دی ټکی معنی مطلوبه ده.

[٤] هم څنگ.

[٥] یعنی اورنگ زیب چه پاچا وُ.

[٦] ولی کښته ئې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پروت یم ستا په ور کښ په خیرات مي یاد لَرَه   دانا ښاد خاطر مي په پوښتنه ښاد لَره
څو کړې ظلم جور په څو رنګه طور طور   وکړه فکر غور اندېښنه دَ داد لَره
خیال دماغ دِ ډېر دَئ تر حساب تر حده تېر دئ   مرګ قیامت دِ هېر دَی ښه دا هونبره یاد لَره
مرم په انتظار کښ نشي په زاري زار کښ   سخت ځما پکار کښ تر سندان فواد لَره
شرعَ شته کتاب شته دَ عذاب دَ خوي عذاب شته   ښه که څه ثواب شته ته دا خوي معتاد لَره
خداي وته څرګند دَئ چه د خپل خاطر پسند دئ   څه مهر پیوند ئې هونبره دا عناد لږه
خوي خصلت چه ستا دئ واړه پټ ندي پیدا دي   مهر نازک دا دَئ ته ئې تل بنیاد لَره
ملك شته کښته پورته ګورم ستا دَ سترګو لور ته   مه درومه بل لور ته ځاي پدا سواد لَره
زلفي دِ زنجیر دِی پکښ ډېر زړونه اسیر دئ
څوک پدا تدبیر دِئ، چه خوشحال آزاد لَره

پدا کلي کښ څوک نه لرم نېکخواه   چه رشتیا وایَم هم دا لَرم ګناه
له ځوان مرده په خندا په هوس درومې   له نامرده جدا کېږې په آه آه
لکه سیوره وراندِی وروستو را سَره ځې   چه و هر لورِي ته ځم سبا بېګاه
لکه لاس په شمار دَ زرو پول تورېږي   په دوستی ئې سړی هم شِي روسیاه
زه په رغم دَ صوفي خراباتي یم   چه دَ مکر ذکر کا په خانقا
دَ زاهد پکار کښ څو رنګ اشتباه وِئ   دَ اوباش پکار کښ هیڅ نشته اشباه
که څوک زړه سوځې په ما ځاي دَ زړه سوي دئ   که مي لاس وَئ زه به ولی وم اکراه
چه ئې لافی دَ پاکی کړې څه ناپاک شه   راشه ګوره چه څه حال لَرِي تباه
وایې سر په عاشقی کښ درته څه دَئ؟   درته وایم که باور کړې یو ګیاه
رعیت لکه عیال ساته خوشحاله
په یاغی باندِي مهم کاندِي بادشاه

په هر کار کښ مصلحت شته   خپل پرَدِي ته نصیحت شته
چه لر بر له مصلحت شې   کله خیر برکت شته
دَ سړي هونبره ښادي دَه   چه په زړه کښ ئې همت شته
چه همت دَ سړي نه وِئ   مهیا ورته نکبت شه
سر هاله په تنه ښه دئ   که دَ سر سَرَه عزت شته
دَ سړي چه عزت نه وئ   دَ ژوندون ئې څه حالت شته
په صحیح غني هغه دَئ   دَ هر چا چه قناعت شته
دَ نېستی ئې اندوه مکړه   که په تن کښ دِ صحت شته
چه صحت دَ صورت نه وِئ   څه په کار که دِ دولت شته
دین دنیا دِ مبارک شه   که دانا سَرَه صحبت شته
اوس یاري مکړه خوشحاله
دَ یارئ سَرَه آفت شته

(c) ketabton.com: The Digital Library

پخپل قسمت راضي شه، تل دَ بل قسمت مه غواړه   فراغت دِ مبارک شه که دِ ونیوه دا دواړه
دَ ژوندون پیوند تړَلي په یوه اومه سپنسي دئ   دَ جهان غمونه پرېږده نور به څه ژاړې ځان ژاړه
خپل دِئ که پردِئ دِئ قلم وڅکوه په واړُو   دور دَ فساد شو پخپل زوي و ورور مه وياړه
هر چرته چه گرزم ځنی هسِي چاري وینم   کار مدار په نن شو، دَ سبا اندېښنه ولاړه
گوره کوم يو باد دَئ چه په درست جهان را والووت   زړه په چا ښه نشی لباسی شه خلق واړه
ما وې کلی مېشت دَی چه په کلي باندِي راغلم   تش کنده پراته دِئ خالي مېنه دَه اوجاړه
هر چرته چه گرزي په لاحول ترې تېرېږه   سل بلا په زړه کښ سل دانې تسپې په غاړه
ډېره سودا وشوه سل دعوې دَ سود په طمعه   وخت دَ مازديگر شو دلَ دادکان ونغاړه

تل وايې خوشحاله چه دنيا وته به شا کړم
لا خو دا دنيا دَه مخامخ درته وَلاړه

بر بر راشه نور وزه دل افروزَه   ستا په وخت مي آسوده شي سترگي پوزه
ستا په وخت سترگي دَ باغ گلَونه گوري   پوزه هم کاندي دَ بوي خوښي اندوزه
غوږ لا هم ستا له طفيله حظ حاصل کا   مغني شي عندليب په څو څو سوزه
په وصال دَ معشوقې عاشق فيروز شِي   دَ گلزار په وخت بلبله وِئ فيروزه
خپل غوړُونه ورته څك[١] کړه کنُدي واروې   راز دَ ميني دَ بلبلو له لوزه
د نوروز له فيضه بوټي خالي نه دي   فيض رسي هم تر سپاندِي هم تر ځوزه
که همه عمر دَ باغ گلُونه گورم   ځما خوا به پرې سره نشِي هنوزه
دَ بهار هوا هر گوره ښه هوا دَه   که آفتاب ورپسې ته نه وي تموزه

په راتله ورلَرَه ډېره خوښي راوړی
په خوشحال باندِي دي قدر دَئ نوروزه

پلاو وخوري يَوه لپه   ننه پريوزې اندر غپه[١]
هيڅ خبر نه وي له ځانه   نه له راسته نه له چپه
نه درود وي نه دي ذکر   هندو هم به وي بې جپَه[٢]
چه هوا وی درته ښه کا   زړه دي ځي په هغه هپَه[٣]
په هر ځاي چه له چا کښېنې   يا د راز وي يا د گپَه
ته به ځان تر هر چا ښه کړی   که ښه کېږې په غردپه[٤]

که پخپل فهم طبيب يې
د خوشحال تر فهم تپه[٥]

---

[١] غپ د سپې ږغ ته وايي، دلته نه ورسره جوړېږي ممکنه ده چه غپه وي يعنی غوطه، يا به خپ وي يعني پټ او مستور.

[٢] په هندي ذکر کول او خداي يادول.

[٣] خواهش او هوس.

[٤] په چاپي نسخه کښ (غروپ) کښلې دي، چه معنا ئی نه ده جوته، اما لکه په قلمي نسخه کښ چه غردپ کښل سوې دي، معنا لري يعني غر او دپ چه ځان لوړ گڼل او بر بر ويل دي.

[٥] په چاپي نسخه کښ رطب کښل سوي دي چه معنا ئې نسوه راته جوته اما د قلمي نسخو تپ لکه چه صحيح دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په رشتيا ويل غوړيږي د زړه غوټه　　دروغجن خو دي لکه سپيَ د غُلو سوټه
په درياب کښ خښته واچوي هيڅ نشي　　په ېو څو څانڅکي خوره شِي اُومه لوټه
د هغې ښځِي صحبت لکه دوږخ دَي　　چه مېړه وته تل کښېني په مخ نوټه[1]
پدا کار نادان هوښيار واړه پوهېږي　　د کابل خربوزه بِه ده تر پهوټه[2]
حڅوک خمونه تَشَوِي مستي ئې نه وي　　څوک دَ ميو عربده کا په څو گوټه[3]
د هغه ياري په کار نده خوشحاله
چه له خپلي خولې وباسي وينا جهوټه[4]

په هره تنگه خوله کښ برابر ندي خواړه　　په ځنو کښ حلوا دِي څوک نبات لَرِي تاړه
سَمِي کږې ډېرِي پخپل زړه لرې خپل يار ته　　ځکه دِ دَ زلفو وېښته سَم وِئ هم کاړه
بخت دَئ چه ئې اوس ستا له لبانو سرَه ښمه　　تا مي چه دَننه زړه په سره پېزوان ځاړه
زه دَ زړه بدخواه وم ما پرې وکړِ پرهارونه　　څه لَره مي وَئ دَ يار غمزو لَره لاړه
اور لرې په مخ کښ چه پټا مين کېدلم　　ما به پدا بله لمبه ننه زړه ځاړه
زلفی دِ تور مار دي زه ئې هسي وخورلم　　مرَم راباندِي نه جَي دَ دم گريو هيڅ پاړه
مست يم مَي پرست يم زه خوشحال په خرابات کښ
له ميو به وانوړم که مِي وژنی په وراړه

تا وې نورِي تر ما ښې دِي پسې درومه　　راته وايه تر تا ښه دَه بله کومه
چه مِي ستا وَ خرخشو ته نظر وَکړ　　دَ جهان په مخ به نه وِئ هسي سلومه[5]
دَ خاطر مرغه مي ستا په زلفو بند شو　　اوس به چرته ځِي چه نښتي دَئ په لومه
دا چه وايې درومه صبر کړه له ما نه　　بيا مي کومه بې صبري وه در معلومه
په عاشق باندي ئې تل ظلم و ستم وِي　　ستا دَ سترگُو وېره نشِي له مظلومه
زه لا اوس په زړه تنگي نوي عاشق يم　　په خندا خندا بورجل لَرَه را درومه
په خوشحال باندي که تل نارې سورې وِي
باز پروا کا دَ کارگانُو له هجومه؟

تا هنر دَ سرداری نه زده بهرامه　　سرداري دِ په خپل دور کړه بد نامه
هم تمامي خېلخانې لَرَه بلا شوې　　هم خپل ځان لَرَه بلا شوې بد فرجامه

---

[1] يعني په ترېو تندي وا نارضايي، په بله قلمي نسخه کښ دا مسرئ داسي ده چه مېړه وته کښېني په نغر لوټ.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يو ډول بې خونده خټکي دي مگر دا د هند مشهوره مېوه ده.

[3] يعني يوه هنده او يوه جرعه.

[4] يعني دروغ، دا کلمه هندي ده.

[5] څرگند، نوموړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا طاهر دَ کم عقلی په جرگه مړ کړ — اوس فارغ شوې دَ طاهر[1] له انتقامه
تا خپل ځان لَرَه دَ مرگ رخنه پیدا کړه — خپلخانه دِ په بد خوي کړه بې آرامه
په دا هسي بد خويی بې بخت نه يې — چه لا نه يې دَ خوني هاتي تر زاله
مشر ورور دی په زندان کړ ته خاني کړې — دا خاني دِ شه په ځان پورِي حرامه
چه خانی ته دِ هوس دئ زړه په زور کړ — لا ځايي وه ستا دَ زړه اندېښنه خامه

نور دِ نوم د ما دَ زويُو په شمار شمار مشه
د خوشحال خټك وينا پدا تمامه

تل په ځان کښېږدې تازه تازه نومونه — زه دِ پېژنم دَ زلفو په خمونه
نه ئې څوک ويني په سترگو نه په خون کښ — چه را رسي ستا له غمه دا غمونه
که مي ته دَ زړه له سوزه خبر نه يې — خبر دار مي پدا حال دي عالمونه
لکه ستا بانه په شمار په حساب ندي — هسي ستا دَ سترگو ډېر دِي ستمونه
بيا مِي هسي دا غمزې په غشيو وله — لکه تل دِ په ما خوار کړل کرمونه
نه چه زه يواځې ناست يمه ويرژلَي — لور په لور دي ستا له لاسه ماتمونه
ستا دَ تورُي دَ گزار حاجت هيڅ نشته — په وکښل ئې د عالم خېژي دمونه
مگر څوک په غاړُو غرونو ژوندی گرزي — ستا سپروُ په ويڼُو وَلړل سمونه
چه ډېر ډېر به ئې کښښول پرې پرهارونه — طبيبانُو څخه ورک شول مرهمونه
اوس دي غم لکه لوي غر دَي راته پاتُو — غر به نه اوړی دَ جا په اړمونه
يا دِ ستا دَ مخ ثنا خوشحال خټك کښ — يا دِ نه نيسی په گوتو قلمونه

چه خوشحال ئې په کاغذ يا په قلم کښ
په خاطر کښې هنوبره ندی المونه

تل چه ارته لمن څکوې په مځکه — غره توب لرې دَ مخ په خوبې ځکه
په بېسر دي رنکارنگه ټکي گوره — پدا شان به ښايسته نه وِي لوڅکه
چه دا هسي شېوه گره ځني زو وې — سَړی نه وُ ښاپېرَي وُ ستا ادکه
دَ مستی له مخه دا پرېشان ويَل کړم — چه دئ مزَي دَ ژوندون بولم څو ټکه
زه به تا وَته نژدې شم تا به گورم — که د ما گنده نه کېږي ستا کرکه
په بوسه مي دَ لبانو سر فراز کړه — همېشه په زړه لَرَم دَ شربت سکه[2]
لېونی دي د جمال نه يَم نور څه يم — چه پخپله خونه نه پرېږدم کځکه
لَون لَون شو لانونه[3] دَ شاهانوُ — دَ هر در رالَرَه بس دئ څو کنډکه
سر بازم وصال دئ غواړم هغه زه يم — لکه څوک چه په بل لوري غواړِي ورکه
دَ ښايست بخره ئې ورکړه د ترکانُو[4] — محبت را پيدا کېږي له تاجکه

---

[1] ظاهر.

[2] محشي تنده ورته ليکلې ده په چاپي نسخه (څکه) ليکلي ده، يعني ذائقه.

[3] محشي ورته طعامونه ليکلي دئ.

[4] و ترکانو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې توره په کار نه وِئ حبطه دَه   که ئې روغه وِئ دَ سپينُو زرُو تکه[۱]
مگر تا څخه سامان دَ سلطنت دَئ:
چه په هوډ مى سپېنه خوله غواړې خټکه!

تور وربل دِ په سپين مخ را آشفته شه   سمن زار دِ په سنبل کښ نهفته شه
عاشقانو دِ آرزو وکړه ليدن ته   چه دَ کښلِى مخ صفت دِ شنفته شه
څه خو سر له غرفې هسك کړه وئې گوره   لاله زار دِ په جوار کښ شگفته شه
تا چه زلفى پېچاپېچ سَره وَلول کړې   په گلونو کښ يو تور منگور خفته شه
هغه دُر دِ فخر کا که ئې تمېز شته   چه ئې پاسه دَ تېکى په تار سفته شه
ستا دېوال مگر دَ عشق په خښتو روغ دئ   چه ئې شيخ تر سيورِي کښېناست آشفته شه
ځکه هسي رنگه بوي لَرِي خوشحاله
دا غزل چه دَ بهار په وخت گفته شه

په زړه مي هسي نهال يې اې له دوو سترگو غايبَه   که بله نامه وايم نامه ستا راشي په ژبه
هر دم مي ډېره څله اضطراب شي ستا ديدن ته   په تَرِي باندي تل وي دَ اوبو مينه غالبه
تروه ترخه که نه وَي خوږو قدر به نه وُ   سکه ځکه جدائي شوه آشنايى سره واجبه
يوه دَ بېلتانه رنځور گرانه ده که نه وِي   نور همه زحمت آسان دي که نس خوږي دِي که تبه
نا څاپه دوه مشتاق چه سَره وَويني په سترگو   تر دا به بله نه وِي په جهان کښ عجائبه
په ډېر ضرور خوشحال دَ يار له مخه جدا کېږي
اروا کله راضي وِي چه بېلېږي له قالبه

په هغه جهان به خلاص وِي له عذابهَ   که دلې ئې سريکار وِي له کتابه
واړه زه يم چه مي هسي شراب بد کړل   گنه کومه بدي غواړې له شرابه
د شيطان له چارو ليري ليري گرزه   يو درنگ مه اوسه بې چنگ بې ربابه
د ښه مخ په ننداره کي خيريت دَئ   که ځما له لوريه چار نشي خرابه
چه دا هسي ارت ملك په خپل سر تنگ کړې   په خلوت کښ دِ چه څه سود دَي شيخ و شابه
چه ئې سرې لمبې په ځان کړې قبولي   د ښه بوي نفس پيدا شوله گلابه
هم حېوان ئې هم سړى يې هم ملك يې   که ته ښه په ځان خبر شې له حسابه
که خبر له حاله نشې درته وايم   په بَل نام به باله نشې بې دوابه
که پخوا ئې خرابي ده چا ليدلې   بيا به هم وِي د وجود مېنه خرابه
هر طناب ئې و دانا وَته معلوم دَي   دا خېمه وَلاړه نه ده بې طنابه
دَ خوشحال خټك په ژبه برکت شه
چه ويَل کا په پښتو له هَره بابه

ته چه هسي په غوغا درومې سيلابه   ولي هسي په ساعت کښ شې بې آبه
آفرين دِ په همت دَ لوي درياب شِي   چه په هيچري ئې چار نده کربابه

---

[۱] د قندهار په اصطلاح تېکى يعني غلاف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه په پورته د کاغذ وګړۍ درومي ‌ ‌ ‌ که رشتیا ده دا دِ درومي بې طنابه
د طوطي ژبه استاد غواړي د نطق ‌ ‌ ‌ ګڼه دَی به لا بتر وُ تر غرابه
چه په مخ کښ دِ نابود شِي واړه ستوري ‌ ‌ ‌ د اسمان په ستوریو وَ خېژه آفتابه
که لمبې ور باندِي بلي کا اېرې شِي ‌ ‌ ‌ د ژوندون هنر به نه ځِي له سیمابه
له یاقوته دِ هاله سیالي شبَه[1] کا ‌ ‌ ‌ که دَ اور په تاو کښ دا نشِي بې آبه
چه مرغونه وزر بیا مومي آلوزي ‌ ‌ ‌ هیڅ مقصود تر سرَه نه ځي بې اسبابه
په ځوانی کښ اوده وُ په زوړ والي
د خوشحال سترګي بیداري شوې له خوابه

توره چه تېرېږِي خو ګزار لَرَه کنه ‌ ‌ ‌ زلفي چه وَلَول شِي خو خپل یار لَره کنه
ولي راته وايې چه په کښلیو نظر مکړه ‌ ‌ ‌ سترګی چه پیدا دِي خو دیدار لَره کنه
شیخ دِ نمونځ روژه کا زه به ډکي پیالې اخلم ‌ ‌ ‌ هر سړَی پیدا دَئَ خپل خپل کار لَره کنه
تا وې چه ځما دَ خولې بوسه لکه دارو دَه ‌ ‌ ‌ غواړم دا دارو دَ زړه پرهار لَره کنه
ویني مِي د زړه خورې مګر نور څه لَره ندي ‌ ‌ ‌ زړه ځما پیدا دَي تا خونخوار لَره کنه
څه ژړا فریاد کړې دَ شهی دَ تورو زلفو ‌ ‌ ‌ ته ورتلې پخپله دې تور مار لَره کنه
خود به ستا تر مخه دَ ګیاه غُندِی څرګند شي ‌ ‌ ‌ ګل دَ لاله راوړه خپل رخسار لَره کنه
مَی شته چنګ و نَي شته دَ خپل یار سرَه خوشحاله
خپل بیاض په لاس کښ خو ګلزار لره کنه

تونګران په ملك و مال لَري تکیه ‌ ‌ ‌ درویشان په ذوالجلال لَري تکیه
دَ عارف ژبه ئې بند ګړه له مقاله ‌ ‌ ‌ عالمان په قیل و قال لَري تکیه
دَ عاشق سرَه چه هونبره استغنا کا ‌ ‌ ‌ ښایسته پخپل جمال لَري تکیه
که تکیه دَه خو تکیه دَ یوه خدای دَه ‌ ‌ ‌ چه په بل ئې کړې څه حال لَري تکیه
دا نابودي تکیې ګوره دَ وګړِي ‌ ‌ ‌ چه په ستورِي چه په فال لَرِي تکیه
دَ دنیا تکیې ئې ولیدې په سترګو
نور به چا وته خوشحال لَري تکیه

تر هر چا دَئَ د ما یار ښه ‌ ‌ ‌ شکر لب و شیرین بار ښه[2]
تر سنبولو ئې ښې زلفي ‌ ‌ ‌ تر ګلونو ئې رخسار ښه
توري سترګي تورِي ورځي ‌ ‌ ‌ تور ګېسو ئې تار په تار ښه
تنګه خوله ئې نېسته هسته ‌ ‌ ‌ لکه خوله هسي ګفتار ښه
لکه دُر هسي غاښونه ‌ ‌ ‌ لا تر درو سپین هموار ښه
تر وېښته ئې ملا نرۍ ‌ ‌ ‌ تن ئې لا تر سپېین چوتار ښه
قد ئې ښه تر سبر وني ‌ ‌ ‌ لکه قد هسي رفتار ښه

---

[1] په چاپي نسخه کي لمړی توري زبر او دوهم توري زور لري، په قلمي نسخه کي محشي (مشکېی) ورته کښلي دي، چه مصنوعي مرۍ ځني مطلب دي.

[2] خدایه راکړه د ما یار ښه ‌ ‌ ‌ شکر لب و شیرین کار ښه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه هر ځای وته ئې ګورم   سر تر پایه پریوار ښه
خدایه ماتې هغه خولې کړې   چه به وایي هندو بار ښه
هونبره کلي ډېر ښهرونه   پکښې نشته یَو نګار ښه
چه پکښې خواږه یاران دئ   پېښور تر هر دیار ښه
په موسم دَ ښو ګلونو[۱]   تر هر څه دَ میر ښکار ښه
ښه په هند کښ چنبا ګل دئ   تر دا ګل دَ وطن خار ښه
دَ سرای قدر نور چا نزده
په خوشحال دَي تر فرخار ښه

تا وژلی هم له خپله لاسه ښخ کړه   له دِ زړه باندي یخیږي زړه پرې یخ کړه
رقیبان دي لکه سپي دِي په کوڅه کښ   چه انګڼ دِ پاکیزه شی واړه چخ کړه
دَ جنت مېوې[۲] مې نورُو ته بخښلي   کله کله ځما په خوله سبې دَ زنخ کړه
هغه واړه مهیا دی په هجران کښ   چه واعظ وَ ما ته شرحَ دَ دوږخ کړه
که پرواز دِ دَ شهباز دَ شاهین ندئ   دَ مطلوب په لوري پرونه دَ ملخ کړه
چه دَ قدر دَ وصال نه وُ خوشحاله
په فراق دِ ښو یارانو اوس اَوخ کړه

ته چه دا حسن لرینه   ځکه هونبره کبر کړینه
تورِي سترګي په کجلو   په تنبولو شونډي سرینه
په مثال لکه شاهین یې   چه دَ زرُونو غوښی خورینه
که ته هر څو ښایسته یې   کبر مکړه وَ به مرینه
دَ خوشحال خاطر مفت ندي
فهم وکړه چه ئې وړینه

چه پلَو له مخه نه اخلې دلبره   مګر شپه دَ خوار عاشق شوه بې سحره
نه ئې زړه په ما نرمېژي نه ګروهېږي[۱]   خدایه څه مې سریکار شُو له کافره
نه مې خوب نه مې قرار نه مې آرام شته   همیشه را باندې تبه وِي شېبره[۱]
دَ وصال امید رمق دَي لَږ را پاته   او کنه بېلتانه وَوژلم اکبره!
په یوَه نفس کښ زر خطونه راوړي   په هر لور چه غورزَوَم دَ زړه کوتره
دَ معشوقي په پالنګ به هغه خېژي   چه له سَرَه نه بیرون کا دَ سر ویره
غلېواز چه هنر نه لَري آزاد دَي   باز په دوارُو پښو بندي دَي له هنره
څه وه څه شوه خبر نه یَم بیا به څه شِي   اې یوه خدایه ځما په حال خبره
څه یَوَه نېزه څه دوه څه تر دا زیاتي   دَ غریق اوبه چه پاس واوړي تر سره
مګر خضر مي مدد شي دعا را کا   چه لاهو بېړی مِي وَوزِي له خطره

---

[۱] دا درې وروستني بیته له یوې قلمی نسخې څخه را نقل شوه، په نورو کښ نشته.

[۲] منې.

ځو ئې ځله هر ساعت شِي هونبره ځله
دَ خوشحال سينه لګيږِي له حجرهَ

چه دا هسي په پالنګ راغله نوخېزه   الوداع دَه دَ خوشحال خټك پرهېزه
عقل لو عشق چه سَرَه دواړه په دعوه شي   بل مجال دَ عقل نشته بې ګرېزه
هم پخپله جنګ آغاز کا جنګيالیِ   هم پخبله صلح کاندِی صلح آمېزه
په بازي بازي وژلي کُټل نشي   په خندا خندا خونونه کا خونرېزه
زه د کښليوُ په دا کار پوري حيران يم   چه له چا نه زده کَوِي هونبره مکېزه
که له دله ئې شلوم شلوله نشِي   دَ دلبرُو ياري ځو ده دلاوېزه
غچول ئې هسي نه دِئ چه څه پربېږدِي   تر الماس ئې دَ غمزې توره دَه تېزه
قند و ګل سَرَه دا هونبره لذت نکا   چه خوله ورکا دَ زورل سَرَه آمېزه
د معشوقي نوم عاشق په جهان خوز کا   د شيريني بازار تود دَئ له پروېزه
که مي بې له تا نه نوره ياري وکړه   راته ګوره را ځکوم حديث په بېزه
په کاته کاته زړه لا درته تاوتاو شِي   دَ لرګي لښتي په غاښ کړې رېز مريزه
چه ئې سوز نه وئ له سازه   يا ئې سر له[1] سرو نازه
دَ ژوندون راحت ئې کوم دَئ   راته وَوايه همرازه!
غم مې واړه تار په تار شِی   دَ هر تار له ښه آوازه
په هر ځاُي چه ښايسته وي   ترې سلام مي دَئ له نيازه
ځما لاس له کاره ووزِي   چه په کار کښ شې شهبازه
چه دَ کښليو ننداره کړَم
ورته پاتو شم خوله وازه

چه له عشقه بله چار ګنِی افزونه   تر دا بله انديښنه نشته زبونه
باور وَکړه چه د عشق په کاروبار کښ   که زيات نه يم کم هم نه يم تر مجنونه'
ظاهري ګونه دَ زړه په حال ګواهي لي   که هيڅوک ندي خبر له اندرونه
ته ناترس به ګوته هم پرې لنده نکړې   که له دوو سترګو روان کړم دوه سيندونه
چه دَ زړه له تاوه وَوزِي غه خبره[1]   اثر وکاندي آخر په واړه زړونه
کل عالم دَ بېلتانه له لاسه زار کا   زه په ځو خبرو خوښ يم له بېلتونه
يو ئې قدر دَ وصال راته څرګند کړ   بل ئې سهل را ښکاره کړه نور غمونه
چه تا شان دَ ليلي کړ زه پوهېدلم   چه به ستا له لاسه ځاُي کړم غاړي غرونه
چه يك لُخته دِ خوشحال له زړه نه وَيوست
در پوهېږم ډار دِ نکېږی له خونه

چه وفا ئې له چا نه مونده په مځکه   وَ اسمان وته روان شو عيسی (ص) ځکه
په زرګونُو راته لاف کړې اوس يو نشته   آشنايِي له هر چا ښه دَه بې خټکه
دَ هغو له خولې کړې خبرِي اَورم   چه به ما وَرته کاته کوَل په کرکه

---

[1] هغه خبره چه د زړه له تاوه ووزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ راحت په وخت چه تَل تر تا ځاربږي　　په سختي کښ وېزاربږي له ابکه[۱]
ما وې واړه په احسان ځما بنده دَئَ　　همګی ئې زیست روزګار وُ له کوتکه
دَ معني په سترګو ګوره له دانا یې　　په ظاهر جامه که ښه برېښي لټکه[۲]
مروت یاري ترې مه غواړه خوشحاله
هر سرَی چه اُوبه وَڅښي له اټکه

چه ئې تا غُندِي را درومي په پوښتنه　　رنځوري دَه دَ هغه رنځور سودمنه
دَ بسیر موتي د لاس د سکندر کړ[۳]　　ښوریده ئې اشارت په جار و تنه
تل په تا پسې غمجن یم هونبره نکړې　　چه مي وَ پوښتې څه حال لرې غمجنه
که دِ سر له ما نه غوښت لتا می دریغ کړ　　بیا هاله وایه وَ ما ته دروغجنه
زړه مي ستا په لاسو درکړ تا خراب کړ　　هلك څه زده دَ زیبا طوطا ساتنه
خدای دي لاس دَ هغه چا په ته کښ پرې کا　　چه په قصد به پرې کوِي دَ ګلو وَنه
که یو ځَل ئې طماغه[٤] له سرَه پرېوزي　　چوز و باز ووته څوک ښئي وهینه
که دَ کښلیوُ وعده هر کله خلاف دَه　　خدای دي تا دروغجن نکاندِي په ژمنه
وَ خوشحال ته خو هم دا وایه مطربه
چه ځار ځار کله به رایشې مینه!

چه نه لَرِي ننګونه　　وئې مه وینې رنګونه
دا د ننګ دَپاره ګرزم　　پدا هسي ګړنګونه
صد رحمت را باندِي ښایي　　پدا هسي آهنګونه
په څو به ځَني درومې　　چه دَ زړه لَرم زنګونه
مهدي له غاره ووزه　　کښېږده پښه په پلنګونه
نه دین شته نه آئین شته　　شرم لاړ په فرسنګونه
مختورن[٥] ظالمان ډېر دِي　　چه آخلي قلنګونه
دَ عدل توره واخله　　ملك اسلام کړه په جنګونه
بیداره اوسه زرکی　　شاهین[٦] ګرزي په څنګونه
خوشحاله فهم وکړه
چه پر ېوزي خرسنګونه

---

[۱] یعني پلار.

[۲] یعني هغه توره چه په جنګ کښ کار نه کوی، پڅه ئي مخ اوښتې توره.

[۳] د بسیر لولو د لاس د سکندر شوه.

[٤] محشی ورته توپی لیکلې ده.

[٥] مختوري.

[٦] شهباز.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسی ښاېسته ئي زيړه گله ځکه تا په ځان شېدا کړمه بلبله
چه ئې طور ستا دَ تورُو زلفو واخيست ځکه بوي دَ مهر نه ځي له سنبله
دَ لبانُو بوسه بيا ورکړه مشتاق ته چه مستي ئې لا اثر وکې تر مله
چه په پټو سترگُو ناست ليدل دَ يار کړم خلق څه خبر له هسې رنگه شغله[1]
راشه خپل وژلی گوره پخپل وَر کښ په غمزو په خرخښو په تغافله
چه دَ خلقُو له نظره ئې امان وئ همېشه وربانديِ لولم څلور قله
لکه يار را سَرَه وُ په هغه شان دئ ښه چه بيا دئ مخ توري وشو چغله
لا به کله سر ځما په غېږ کښ کښېږدي چه دَ مښکُو بوي دئ دروُمي له کاکله
څوک چه صبر ستا له مخه راته وايي ځما څه غرض له صبر و تحمله!

درست عالم دئ په خوشحال بانديِ غوغا کا
باز پروا کا[2] دَ کارگانُو له غلغله

چه ئې بخره ازلي راغله اصيله[3] دا فلك ئې همېشه گرزي په سيله
چه عزيز ئې پخپل فضل و په کرم کړل چار به نشيِ د هغو چېري ذليله
چه پخپله ئې عطا په خلقُو نه کا دَ هر مال بخره به واخلي له بخيله
دَ حاتم په مسند ناست هغه زلمَی دئ چه دنيا ئې په هر چا بانديِ سبېله
دَ عارف په بخره علم لدُني دئ په الست ئې روزی شوی بې تحصيله
چه ئې واړه آمنا و صدقنا کړه دَ دانا وينا به نه ويي بې تاويله
دَ دې دور دروېشان خليفه بس دئ اوس خپل ځان لَرَه بل کار کړه عزازيله
که کامل دئ په جهان هغه کسان دي چه فارغ دي دَ دنيا له قال و قيله
عالمان دِي ره زنان چه غواړي نغاړي عالم عالم لَرَه زده کړي څو دليله
دا جاهل شيخان شيخان نه دئ شيطان دئ چه فساد ئې پيدا کېږِي له تهليله
که دَ ياره نه جدا وِئ دوه درې لوېشتي و عاشق وَته ښکارېږِي دوه درې ميله
زه هم ځکه په جهان کښ بې عديل يم په جمال مِي معشوقه دَه بې عديله

چه آرام ئې دَ خپل يار په ليدوُ وشو
دَ خوشحال له دله څه غواړي تعجيله!

څه به ووايې خوشحاله له تکميله له کماله
د هغه مرغه څه نوم دئ چه په اور کښ لَري ځاله
هم بېچون هم بېچگون دئ هم بې مثله بې مثاله
هم بې سره هم بې پايه بې وزره هم بې باله
په يَوَه نفس آلوزي څو عنقا درومي څو کاله

---

[1] شخوله.

[2] باز پرواز کا.

[3] دا بدله په چاپی ديوانو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَئ میوه د هغه باغ خورِي   چه ئې ونه نا نهاله
چه په دا مشکل خبر شې[۱]
ځان به خلاص کړې[۲] له جنجاله

چه په درست تومن اوڅارهَ ا   نن هغه ده ځما یارهَ ا
لا جنوتې سر کنډي   چه حجاب نه کا له پلارهَ
یو سورکی پیزوان په پوزه   ور بلوڅې یو څو تارهَ
مخ نسرینه مه جبینه   سنبل مویه پري وارهَ
شکر لبه پر طربه   هوسی سترګې ګل رخسارهَ
قد عر عره مو کمره   سر تر پایَ قلم کارهَ
په زړه سنګه شوخه شرنګه   جفا خویه زړه آزارهَ
زه ئې قتل په لیدل یم   دا را نه ده پروا دارهَ
چه مي نوم ورته څوک اخلي   و ښکنځولو ته تیارهَ
څه کړم کوم فکر علاج کړم   دم واهه نشې له ډارهَ
د دې خوي خصلت دا هسي   ځما دَه مینه بسیارهَ
دا یَو څه علامت وشو   په ما خوار دَ خداي دَپارهَ
که پَتِ نیاز ورځَني غواړم   په نیاز نه ده خبردارهَ
که خپل زور باندي ښکاره کړم   خیلخانه لَري خونخوارهَ
که ئې وغواړم په زرُو   زر هم ډیر غواړي بې شمارهَ
نه په زور شي نه په زر شِي   په جهان دِي دا دوه کارهَ
دَ خوشحال تکیه په خداي دَه
بیا پتا دَه شیخ رحمکارهَ

چه مي ستا کوڅه مأوا شه   غم ځما له زړه سوا شه
ستا کوڅه لکه بهښت ده   په بهښت کښ مِي زړه وا شه
زړه مي ستا دَ مخ په دور   له چمنه بې پروا شه
هغه راز چه دَ خلوت وُ   وَ هر چا وَته رسوا شه
عالم درد لَره دوا کا   دَ یار درد ځما دوا شه
شانه ورو وهَه په زلفو   پکښ زړه مِی سر هوا شه
چه ته مهر باندِي نکړې
خوشحال ځکه بېنوا شه

چه مِي ولیده پخپل انګڼ ولاړه ا   ما په ټیکي سترګي بیا مونده بیا ولاړه
که ښه مخ وته کاته کَول ګناه دئِ   دا ګناه دي وِئ دایم د ما په غاړه

---

[۱] محشي ورته لیکلي دي، چه مراد له دې هم مذکوره حقیقي زړه دئ.

[۲] خلاص کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو څه بځَن[1] زړه ئې راکړ هسې وایم   چه د ما وَې دَ جهان دلبرې واړه
زه جدا له یاره کوم خیر ناصحه!   په ژړا کښ راته وایه خیر غواړه
دَ ښه یار په جدایَی کښ گرم نه یې   که دِې دواړه لېمه ووزِې لا هم ژاړه
دَ طوطې خوراک شکرِې دِې خوشحاله ته
جگې جگې څه خو ورکړه دَ خولې لاړه

چه د زړه اخلاص دِ نه وِې له معبودهَ   لا عجب که ئې راضې کړې له سجودهَ
محرمانو اجازت موندلَې نه دَې   گنه ډېر به ئې خبر کړل له دې سودهَ
محبت غلام بادشاه بادشاه غلام کا   خبر واخله له ایازه له محمودهَ
خداې ځما تر فهم ښه[2] د عشق هنر کړ   که دا جار ده نور عالم وته نابودهَ
تورو زاغو د گلونو قدر څه زده   له جماله ئې بلبله شوه خوشنودهَ
په سند به د همه زړونو مردود شې   که دِ چار شِې تر یوه پورې مردودهَ
تر مطلوبه پورې شرط دَ رسېدو دَې   که تمامه لار په وینو شې آلودهَ
خو یو بخت دِ ناسازې را سَره نکا   تل کینه کوه له ما سَرَه حسودهَ
کل مقصود دَ زړه هورې چه هغه یار وې   بخته را شه ته مې ور وړه تر مقصودهَ
ما خوشحال ئې سودا کړې نادیده دَه
که کالې په بهانه ځې بې نمودهَ

چه دَ دواړو سترگو ښېر در څخه شته   پرئې خوره له ځانه ښېر در څخه شته
آئنې وته نظر کړه او گل بوې کړه[2]   چه خپل مخ دَ گل په څېر در څخه شته
که د زړه ځما په زړه دَئَ چه ئې تول کړې   تولَوَه ئې چه کمشېر[3] در څخه شته
ډېر به ما غُندې په عقل تېر و بېر کړې   چه وربل دِ تېر و بېر در څخه شته
تل دعا دربانډې کا ځنې خبرېږه   یو څو خوار له دله هېر در څخه شته
که جمال که ناز و خیال که کرشمې دِې   دا تر شمار تر حساب تېر در څخه شته
لَړ دَ مهر دَ وفا خویونه زده کړه   دَ جفا خویونه ډېر در څخه شته
عاشقان غریبان وژنه صرفه مکړه   دَ غمزې تېره شمشېر در څخه شته
که ډک مهر دَ خولې په خوشحال وکړه
خو که تش مهر برسېر در څخه شته

چه دا هسې رنگ مانې کړې بې گناهَ   ویره نه کړې دَ عاشق دَ زړه له آهَ
چه په هر لورِې روانه په شیوه شې   در سره ځما دعا درومې همراهَ
چه دِ هونبره ډېر دماغ وته وَگورم   بل دِ سیال په جهان نشته بې بادشاهَ

---

[1] په اصلي نسخه کښ بځَن دي ثه معني ئې نسو را ښکاره، د پښتو مرکې په لوي قاموس کي بخن په معني د رنگ ليکلي دي په قندهار کي هم دا کلمه سته مثلا واېي تور بخن، ژړ بخن وغېره، دلته هم ورسره جوئېږي يعني څرنگه زړ٠ ئې راکي.

[2] نظر کړه گل بسو کړې.

[3] د دې کلمې معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

معشوقه مي دَ عاشق غندنه نه کا   گل بورا وته ونه وې توره سیاهَ
یا په ما باندِي مَیَنه کړې دلبره   یا مي مينه ځني ما ته کړې اللّهَ
چا ته حال دَ زړه معلوم کړم خبر نه یم   یَو نېکخواه په جهان نشته بې بد خواهَ
رقیبان دي غوغا کا پروا مې نشِي   شېر به کومه اندېښنه کا له روباه
په يوه ګزار ئې درست مقصود پوره شو
چه نګاه ئې په خوشحال وشو ناګاهَ

چه له هر چا طمعه پرې کړې سلطاني ده   که دِ زړه په خاموشي کښې سبحاني ده
دَ خاتم دَ سخاوت خبری مکړه   لا پدا کښې هم دَ طمعي نښاني ده
په څو رنګه دَ یارئِ صفت کښېږي   زباني یاري، ناني یاري، جاني ده
تر جاني یارانو هر څه صدقه کړه   هم پدا سبب پکار دنیا فاني ده
دَ دنیا په پرېشاني کښې جمعیت دَئ   دَ دنیا په جمعیت کښې پرېشاني ده
چه له دوسته له دښمنه ښه سلوک کا   دَ هغو سرَیُو ښه زندکاني ده
چه په کور کښې مي څه وُ تر واړو تېر شُوم   و خپل یار وَته مي هسي مهماني ده
په زرګونه کتابونه ملا لولِي   الف بس که ئې غرض مسلماني ده
په نادان بادِندي هم رحم شته خوشحاله
معذرت د نادانانو، ناداني ده

چه دا هسي ئې اغازه عربده کړه   مګر تشه ئې له میو میکده کړه
عقل ډېره شعبده لَرِی په میُو   ساقی تار پتار ئې هره شعبده کړه
ښه جمال لَره پیدا کړه څما سترګی   له غه پسه ئې جمال مشاهده کړه
یَو ځَل بیا له زېبا مخه پَلَو واخله   دا په غم کښې پراته لا په غمزده کړه
ستا له غمه چه ډېر ډېر همېشه ژاړم   د واړو سترګو مِي خجله نربده[۱] کړه
دَ ویشتلو اه چه ولګي ښه ندئ   لا دَ وخته ئې دَ زړه له حاله زده کړه
دَ قلم له سرَه تور لوګي روان شو
چه خوشحال دَ دې غزل مسوده کړه

چه ئې میاشت کړه دَ اسمان دَ پاسه شقه   چه اَفتاب ئې را ښکاره کړ له شفقه
چه په سر باندِي ئې ابر سایه بان وَه   چه ئې پاتو جبرئیل شوله ابلقه
چه خوږې ئې دَ خولې لاړې تر عسلو   چه همه علم ئې زده شو بې سبقه
چه جمال ئې ښایسته په ملاحت وُ   چه دَ مښکو بوي ئې هېڅ وُ تر عرقه
چه سایه ئې دَ وجود په مځکه نه وه   چه بره ورته ګویا شو له طبقه
چه ئې تار په تار دَ باد په مخ خواره[۲] کړل   دَ تورات و دَ انجیل واړه ورقه

[۱] "نربدا" یو رود دی په هند کښې.

[۲] خپاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواړه[۱] کوَن په طفیل دَ هغه دِي مرتب او مهیا په ډېر رونقه
چه د دوست دار دَ څلور یار دَ اهل بیت دئ په هغو دَ ښو گواهي وله مطلقه
دَ عربو[۲] ثنا هیڅ ورنه رَسېږي
دَ خوشحال ژبه مښود کاندي ناحقه

چه ئې خوب په پالنگ نه وُ بې د پرو له بالښتَه | راشه گوره نندارهٔ کړه تر سر لاندي اومه خښتهَ
چه فاني دنیا دني دَه بود ئې نشته ناهني[۳]ده | ځکه دا ده اې نادانه د هوښیار تر فهم زشتَه
دا دنیا خارشتي بزه ده په ساتل ئې څه مزه ده | شپون ئې وشړي له بزو نه چه ئې پوه شي له خارښتَه
چه هم تول ځي هم دلیٰ[٤] دا طوفان دَئ که ژلیٔ | چه ئې ویږي[٥]موندي نشي، هي توبه له هسي کښتَه
ما لیدلې پدا چشمانو وراني مېني دَ شاهانو | یکباره ورځني ولاړه چه ئې درسته دنیا غوښتَه
د لکونو پیدا غول[٦] کړه د جهان گنجونه ټول کړه | نه به ته نه به ستا پښت وي، بیا سنجرشو یو څو پښتَه
د سیلاب په مخ دَ کور دَي دا دَني فکر دِ نور دي | چا به نکړه هورته خونه چه به دا په سیلاب رغښَه[۷]
په دنیا کښ که شداد شې بیا به ته په بلا یاد شې | که بهښت په دنیا روغ کړې څه دِ سود دَي له بهښتَهَ
هغو[۸]یو وړله له ځانه دا فاني دنیا اې ځوانه! | چه ئې تار په تار خوره کړه نه هغو چه ئې ونغښتَه
ما ئې ولیدل کارونه طور طور رفتارونه: | په ورتله په ستغ[۹] ځَتَنه په تلَه کندِي غُندي رغښتَه

که کم عقل که کانا[۱۰] یې که هوښیار یې که دانا ئې!
د میر باز غُندي ورزغله د خوشحال غُندي ترې ترتښتَه

څو دَ ملك وارث و نه وهي سرونه | هونبره چېري قرارېږي سمي غرونه
یا به ستا په وره ناره وِي یا به ژاړي | یا دِ تا له لاسه ویر دَ چا په ورونه
رخنه گر دَ ملك پرې ږده پخپل ملك کښ | په حکمت په زر وزور، په لښکرُونه
څُو په تورو، په توبریو، په نېز وشي | صد چندان شي په تدبیر په هنرونه
ورور او زوی دَ ملك په کار کښ قتل کیږی | نور په واړو باندې جوړ شول محضرونه
بې دَ تېغ له آبه نوری اُوبه نشته | چه جنگجوی سَرَه ساړه کا ټېرونه

---

[۱] چه کونین په طفیل.

[۲] چه عرب ئې و ثنا ته نه رسېږي.

[۳] تر دې کلمې لاندي محشي "نا هضم" کښلي دي.

[٤] درمن، د غلې کوټه.

[٥] وړیَ.

[٦] په مجهول واو لښکر او فوج.

[۷] چه په مخ د سیلاب رغښتَ.

[۸] هغه.

[۹] په غره کې نرئ او سخته لار.

[۱۰] محشي ناپوه ورته کښلي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سردار دَ رياست و نه په وينو   په لېږ شنو دَ اعداء کا ثمرونه
په ميدان کښ توئي ښېِ دِي دَ سر ويني   نه چه ډکه سينه وږي له ځگرخونه[1]
يا دَ مرد غُندِی شمله دَ دستار پرېږده   يا په سر کړه لکه شځه مېزرونه
خدايه چا وته ئې کښم څوک به پرېِ پوه شِي
ما وَېَلي هر يَو بيت دَي دفترونه

څوک به څه ساتې په پوهه په پندونه   په وېښته سَرَه ترلي پيوندونه
په يَوه قفس کښ بند کارگه طوطا کړه   سَرَه ببل به وِی دَ هر يوه سندونه
يا کُشتي د زورَوَرُو سره مکړه   يا د دُوي غُندي پيدا کړه مړوندونه
موږ پدا عقل روغ نه يُو لېوني يُو   معشوقه چه و عاشق وته غندونه
عاشقان دَ شاه دَ خولې يُو زر مو نشته   که په سر ئې ليدَل مومو سرښندونه
چه باور دِ په رشتيا خبره نکا   وَ هغو وَته به څه خورې سوگندونه
چه ناپوه سَرَه تېرېږی ډېر افسوس دي   دَ دانا سړی کيميا غُندِي ژوندونه
پخپل ښکار پسی به څرنگ باز آلوزي   چه باز دار ئې پسِې وا نکا بندونه
دَ شکرو خوند به هيڅ وربانډِی نه وِي   چه خبر وِي دَ خبرو په خوندونه
تا دَ زلفو په زنځير کښ خوشحال بند کړ
آفرين دِ پدا هسي شان بندونه

څوک خبر دي له فتنو د دې جهانه   نوِي نوي را پيدا شِي له دورانه
ما و تا غُندِي به څو باد وړي ياد کا   که خبر واخلې له مځکي له اسمانه
چه له باده دمه ډک وه که ئې گورې   باد ئې خاوره په ملکونو کړه پرېشانه
په شان شان مي دَ وجود ننداره وکړه   بيا به هم شِي څو رنگه په څو شانه
نه ئې زر نه جواهر شته يو تاوان دَئ   که به ښه کړې ځان ئې خلاص کړه له تاوانه
زمانه مي شوه په غاړه اې خوشحاله
که ئې گورې نه لتانه نه له مانه

څه به وايم د دې نفس له آزميښتهَ   نفس آدم دَي را يستلي له بهښتهَ
چه پکښې دَ دواړو کَونو مراد مومې   هغه چار دِ تر نظر لاندي کا زشتَه
د کيميا د بوټي گل کله مونده شِي   چه د پښو تلي گلگون نشي په غوښتَه
د سړيو په عظمت پوري حيران يم   چه په گور کښ توري خاوري هونبره نشتَه
بيا به څله څوک طلب دَ دنيا کاندي   چه ئې خلاص نه وِي يو دم د کار له کښتَه
که تر سر لاندي بالښت کښېږدِي د َپرونو   عاقبت به تر سر لاندي کاندي خښتَه
د دنيا مينه په مثل د خارښت ده   هيڅوک نه وينم خالي له دې خارښتَه
د صحرا په کاڼي رخه[2] د شيطان شوه   عيسي سر په مځکه کښېښو له بالښتَه
د زړه مينه په مثال لکه پټك ده   چه د گوي څښتن وَهَله هورته رغښتَه

---

[1] نه چه خوړين له عيبه غاړی ځگرنه، يا نغاړي ځگرونه.

[2] حسد، کينه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم ئې واړه د آشنا دَ بېلتانه دَئ
د خوشحال څه سريكار شه له جوړښتَه

څه بلا ډېره ښه ئې د بهار دَ گلو وختَه[1] كه ژر در پسې نه وي د خزان سيلی سختَه
په وخت دښو گلونو د وساله باده نوشلي د زړه اندوه دِ واړه دا عشرت يو سي يكلختَه
په وخت د ښو گلونو په خلوت دَننه ناست يې را وزه ننداره كړه ناسوتي شيخه بدبختَه
هر گل وته چه گورې گوښې گوښې ئې نگهت وي په رنگ سَره يَو ندِي نه يَو سَم دَ بل له رختَه
په سم دِئ كه پهٔ غره دِئ د بهار خاص گلونه آخر به ئې رژون وِي د گلونو له درختَه
چه تعين[2] دا هاړ گرمه سيلی راشي په چمن كښ گلونه د لاله لكه بادشاه پرېوزي له تختَه
چه كښته پورته زانې مرغاوئ تله راتله كا
خوشحال ختِك خوښ كړي په جهان كښ دا دوه وختَه

څه دَ بدُو ړغ وُ چه ماښام را باندي وه شه تندر وُ يا توپ وُ پرېږ مِې تخني تخني زړه شه
څه خوښي دَ ده وه، چه بيا ژر پسې اندوه وه چا وي چه په رنځ كښ معظم[3] په خوب اوده شه
دا ژوندون هيڅ نَدئ چه مي ساه ويني دا خلق زه په ځان پوهېږم اوس مي كار لكه دَ مړه شه
ما وې زړه مې سنگ دَئ، چه په هيڅ به نرم نشِي راشه كه ئې گورې په ژړا ژړا اُوبه شه
ما دَ معظم په ليدو مينه ماته نه كړه: څه دَ قضا رنځ وُ په هفته كښ څه وُ څه شه
رنگ ئې تر خوي ښه وُ، خوي ئې لا ښه وُ تر رنگه گل وُ دَ گلابو شگفته شه نور په تله شه
دريغه دريغه كه ئې مرگ په بد لېده وئ څو به مي پرې وركړل ولي مرگ مېلمه دَ ده شه
زور و ستم نه وُ، نه څه جنگ توري نېزې وې بل علاج ئې نه وُ، دَ ده مرگ دَ خدای په كړه شه
زه يواځِی نه يم دېر عالم پسې كباب دَئ آه دَي پس كېږِی. روزي نه وُ روزي نه شه
ښه تاريخ ئې راغَی "بې بدل معظم"[4]
خوشحال د دَه نيكه دَئ، دَ نيكه ئې داغ په زړه شه

څه غم د نعمتونو چه اختر راغَي دروېشه[5] په طمع په اميد اوسه دَ هر غني له وېشه
يو گل مي په دا باغ كښ ناگهان په نظر كښېووت عجب ئې خوشبويي وَه تر هر گلوُنو ښېشه
چه ما وكړه پوښتنه دغه گل له حقيقته ده كړي تحمل وُ د يوه اَغزي له نښه
نافې چه له اوله خپل ځگر وَكړ سرې ويني له وروَسته ئې روانه خوشبويي شوله له رېشه[6]
په څو به دَ ويشتليو له احواله نه خبرېږې چه هيڅكله دي نه ده چېري پښه په اغزي رېشه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کي نسته.

[2] چه تعينه دا هاز گرمه سيلی شي په چمن کښ.

[3] معظم د خوشحال خان کوچنی لمسی وُ، چه دا بدله ئې د هغه په مرثيه کښ ويلې ده.

[4] کلمات دَ "بې بدل معظم" د ابجد په حساب (۱۰۹۸) راځِي، چه دغه نو د معظم د وفات سنه ده.

[5] دا بدله په چاپي ديوان کښ نسته.

[6] له خوېشه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دو اویا مذهب سَرَه به ساز وکړې له دله
خوشحاله که خبر شې په تحقیق دَ عشق له کېشه

چه بنیاد دَ عاشقۍ چا کاوه — دا ئې څه پدا کار نه پوهېده
په جهان ئې یوه څه بلا پیدا کړه — یوه خدایه کور ئې وران کړې د هغه
دَ هغه جهان دوږخ په غوږو اروم — دا دوږخ مي پدا سترګو ولیده
څوک ناحق دَ بېلتانه له لاسه ژاړي — آشنایي دَه چه تاختونه کا په زړه
دَ هلك له لاسه والوزي مرغۍ — په ژړا ور پسې سرَه کا دوه لېمه
هغه وخت چه دَ زانګو او دَ وُنِي وُ — په مرغۍَ هیڅ نظر نه وُ دَ ده
څو لوئېږي آشنایی پرې دېرېږي — دروِمي دروِمي په اوړو کښ ښه وېښته
دَ وصال قدر غمجنو دَ فراق زده — دَ تشنه ژوندُون په څه دَئ په اُوبه
په حدونو سَرَه ولاړو اوس خوشحاله
په کوم لور نه سَرَه مُو مُو زه او ته!

ځما عشق په هغه شان دَئ لکه وه — ستا خاطر هغه سندان دَئ لکه وه
که ته هر څو بد قولی او بد عهدی کړې — قول عهد مي مهمان دئ لکه وه
خو خښې دِ لکه وې په هغه شان دي — فتنه ګر دِ سور پېزوان دَئ لکه وه
دَ رقیب خبره مه نغوږه اې یاره — چه رقیب هغه شیطان دَئ لکه وه
دَ بڼو په ناوکیو دِ غلبېل کړ — نښانه مي درته ځان دَئ لکه وه
په خاطر باندې مي داغ دَئ ستا له لاسه — ولي هسې بې درمان دَئ لکه وه
بل ګمان فکر خاطر لره در موړه — خوشحال ستا دَ بندګان دَئ لکه وه
چه دِ زړه هسې پرې ناز کوهَ دلبره
په خوشحال دِ خاطر ګران دَئ لکه وه

څو را سَرَه خلقه جفا ډېره هغه کس کړه — خداې مي پدا خوې کښ په ده مینه یَو په لس کړه
زار دَ خوار عقشق دَئ دَ محبوبي څه پروا ده — زه وَ غم ته روغ یَم ته تل خانده تل هوس کړه
زړه ئې دَ کافر دَئ خو په خوله کلمه لولي — څه ئې راته ستایې ما لیدلې دَه نور بس کړه
ګرزِی په ګلونو کښ ګندګي ور پسې غواړي — څه ئې په جهان کښ بده بخره دَ مګس کړه
ښه چه را پیدا شوې دَ بهار زیریه ګله — تَل دِ یادَونه غندلیب په هر نفس کړه
لېږ دي روانونه سبا کېږي اې ساربانه! — پاڅه دَ شتر په غاړه پوري اوس جرس کړه
ځه هغه شهباز شه، چه دِ ځاي په سر درو دَئ — نه لکه دَ کلي کارګه ګرزه غم دَ نس کړه
بخت دَئ که طالع دَئ که دا خپله فقیري ده — خداې مي چه شرئَ برابره دَ اطلس کړه
قدر دَ خپل ځان دَ عافیت ور څخه نه وُ — ځکه عاشقي هسي آغازه بوالهوس کړه
نورو حریفانو واړه ډکی پیالې نوش کړې
ښه چه دَ خوشحال پیاله ئې ډکه په بکس[1] کړه

---

[1] سید راحت زاخیلی لیکي: چه بکس په معنی د خورا لږ او نه څه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځو جفا را سَرَه ډېره هغه کس کړه — خداي مي مينه په ده باندِی يَو په لس کړه[1]
ښه چه راغلې دَ بهار زيريه گله! — اندېښنه دِ عندليب په هر نفس کړه
دَ گلزار په گل غرض نکا غُل غواړي — په جهان ئې بده بخره دَ مگس کړه
که زه خوار دِ دَ گلونو لايق نه يَم — ستا له باغه عنايت را خار و خس کړه
درست عالم پدا خبره خبردار دَئ — چه بلبله خپلي ژبې په قفس کړه
ته ئې شناخت، علم، ادب لَرَه پيدا کړه — نه چه گرزه بيهوده چاري عبس کړه
دَ ژوندون په قدر هيڅ خبردار نه وُ — عاشقی مي چه آغازه بوالهوس کړه
کله سول کله ژوندُون بخښل وَ ما ته — دَ عشق اوره په ما چاري دَ قفس کړه
دَ دنيا غمونه لږ ندي خوشحاله
نن دَ يار وَ مخ ته گوره واړه پس کړه[2]

چه په عشق کښ ئې و نورُو ته پېغور شه — اخ چه لاس په لاس په دَه پورِي دا تور شه
محتسب چه په اهداد وُ دَ مستانو — دَ رندانُو سَرَه ناست دَئ باده خور شه
چه پرون ئې فاسقانُو سَرَه جنگ وُ — نن هغه تر فاسقانُو لا څه نور شه
چه غيبت ئې بداوه دَ بل تر زنانه[3] — راشه گوره په غيبت دَ پلارو مور شه
که دَ ډيرِي په وکښل ئې ورته وايم — نصيحت دَ نېکخواهانُو باندِي اور شه
گوره څو عالم به لاندِي کا تر چلو — نن چه دا درياب را وَخوت موج ئې زور شه
صنوبر چه هونبره ډېره لوئي غوښته — ځکه هسي په باد ته په باد نسکور شه
چه ئې زړه تر گاڼی سخت هغه مې يار دَئ — بدي بخري څه ځما گاڼی په کور شه
توري سترگ ئې بلا دِي عاشق گوره — په بلا باندِي ور درومِي کر و گور شه
دا دَ خپل عمر دليل وکړه خوشحاله
چه لاله په باغ کښ وَغوړېده خپور شه

چه گټل خورول بخښل کا ځوان هغه — چه توره[4] لَرِي دَ توري خان هغه
کان دَ لعل دَ ياقوت دَ گوهر څه دَي — چه احسان ترې پيدا کېږي کان هغه
چه ئې ته په گېډه وخورې حبطه شِي — دَ مجلس سَرَه چه خوړ شِي خوان هغه
که د مال دَئ که دَ ملك دَئ که د لېچو — چه ئې توان دَ چا پکار شي توان هغه
په تمامه شپه په ورځ په مياشته کال کښ — چه دَ خداي په يادو درومي آن هغه
چه دِ څوک دَ وړاندِی وروستو ځَي دا څه شِي — په تنها وجود چه شان دَي شان هغه
وَ نور چا وته وران مه وايه خوشحاله
چه په قول عهد وران شو وران هغه

---

[1] خدای می لا وربانده مینه یو په لس کړه.

[2] هر څه بس کړه.

[3] تر زيانه.

[4] د دې کلمه معنی حل غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځان چه پېژني که گورې ښه هغه — چه ناحق په ځان غره دی څه هغه
واړه زړُونه فراغت وي په ښادي کښ — چه په غم کښ مردانه شي زړه هغه
سلامت لَره ئې نور عالم پيدا کړ — ملامت لَرَه چه روغ دَئ زه هغه
يا ياري يا اغياري دَه که ئې گورې — په دا دوه کښ نه ته دا شوې نه هغه
چه تر تا نه وړاندې وروستو ځي مله ندې — چه په لار در سَرَه سَم ځي مله هغه
چه په عشق سَرَه ژوندې دِئ هغه نه مري — چه بې عشقه ژوندې گرزي مړه هغه
چه دروغ تر خوله وَ باسې کله خوله دَه — چه رشتيا تر خوله وَباسې خوله هغه
هيڅ حجت له هيچا مه کوَه خوشحاله
هر چه تا وته څوک وايي ته هغه

څه لَرَه زړه ورې چه دَ زړه ساتل دي نه زده[1] — مست يم مستي کړمه گڼه هر هنر مي ښه زده
تل په اوښيو وينو همېشه ژړا آهونه — نور را خبر نشول يا مي سترگو يا مي زړه زده
ذکر فکر نمونځ روژه طاعت ور لَره بويه — شيخ ملا زاهد عابد صوفی په مېُو څه زده
کله دَ طوطيانو په گفتار کښ دا لهجه ده — راشه که ئې گورې زرکې تا کله دا تله زده
روغ عالم به چېرې دَ دردمن په حال خبرېږي — درد چه په چا تېر دَې په دردمنو هم هغه زده
څه زړونه ئې ورې ستا بارخو پرېشاني زلفو — ښه وه دا خبره چه يا غله زده يا ئې مله زده
ستا دا سور پېزوان چه فتنه گر دَې بې حسابه — څو رنگه فتنې چه دَ جهان دي واړه ده زده
چېرې به له دِله يَو يک مهر را بر سبر کړې — تل دِ که دا هسې دلاسې تشي په خوله زده
څه پوښتې خوشحال دَ بېلتانه په اشتياق کښ
سترې په منزل پوهېږي تږي په اوبه زده

چه پيدا چېرې په ملك کښ يو حبيب شه — لکه خار ورته په څنگ کښ بل رقيب شه
محمد (ص) ته ابو جهل نصيحت کا — راشه گوره څوک رنځور شه څوک طبيب شه
دَ دانا پخپل وطن کښ قدر نه وي — دُر هاله قدر پيدا کړ چه غريب شه
په چمن کښ رنگارنگ گلونه ډېر دئ — دَ زړه داغ مي دَ لاله دَ زړه نصيب شه
که ئې رنگ و بوي و گل نه وَئ ورکړي — مبتلا به باندې ولي عندليب شه
راشه تور و سپين دَ سترگو ننداره گره — هغه يار را سَرَه لا تر دا قريب شه
چه پرون را سَرَه يار وُ خبر نه يم — نن له ما نه بيا وېزار په کوم تقريب شه
تناوُنه ئې دَ زلفو دِی دا زړه مي — لکه ملك دَ ياغي لاندې تر تخريب شه
چه ئې پرېښوه يارِي دَ لېونيُو
گمان مکړه چه خوشحال خټك لبيب شه

چه مي زړه پرې ښه کېده له واړُو بد شه — ښه خو دا چه اوس يواځې دا حد شه
که ژوندُون دَ خلقو دا دَئ گه ليده شِي — ښه وَ ما ته مري خلق دَ لحد شه
دَ دنيا ياران مِي وليدَل په سترگو — هر سړَی ځما په سترگو لکه دد شه

---

[1] تا د زړه ساتنه نزده — مست يم مي پرست يم گڼه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه حيا شته نه وفا نه خپلوي شته　　خلق واړه په معني لکه مرتد شته
چه ئې نن کانده له ما سَرَه خپل قوم کا　　مگر دا جور له قومه په احمد شه
تفحص دَ تور و سپين نشته په چا کښ　　دَ همه عالم په سترگو کښ رمد شه
تور به چا ته يادَوَم چه رد گمراه دئ　　چه پيدا ځما له ځانه خلق رد شه
فرزندان چه مې له گېډې نه پيدا دئ　　پوخ ځما له ناخلفونه کبد شه
په طالع په بخت دَ مال و ملك څښتن دئ　　بخت هغه دَئ چه په بخره دَ بخرد شه
له هغه بخته ځما توره بلا دَه:　　چه له هَرَه نا همواره په مدد شه
چه دَ پلار له ځانه ښه زويه پيدا شي　　ته به وايې چه ژوندون ئې مجدد شه
چه قابل ئې پيدا نشِي په اولاد کښ　　که هزار زويه دَ پلار وِئ بې ولد شه
دَ بهار گلونه هيڅ دي چه تېرېږي　　ښه هغه وَ ما ته گل دَئ چه سرمد شه
که په ذات کښ دَ خوشحال آل و اولاد شته　　په صفات کښ لم يلد و لم يولد شه
يخ دَ نمو وَ تا وته نه دَرِی خوشحاله!
په دا څه که يَو ورَځِې منجمد شه

څو په باغ کښ لا يو گل دَ نو بهار شته　　دَ بلبلو دَ طوطيانو پرې جيغار شته
نن دِ غم له ما نه ځان ساتي که ښه کا　　چه په سېل دَ بهار را سَرَه يار شته
چه له ياره سَرَه مست دَ گلو کښت کړم　　محتسب که را نيژدې شِي پايزار شته
شيخ ملا دِ ځما غم په بهار نه خوري　　چه رباب و سرينده غُنډِي غمخوار شته
نه به زه دَ ميو جام کښېږدم له لاسه　　نه ځما له پارسايئِ سَرَه کار شته
ما وَ خپلی پارسايی ته رخصت ورکړ　　په دا نورو پارسايانو مې اوس ډار[۱] شته
ساقي بيا ځما دَ ښهر خبر واخله!　　لا يو څو په کوڅو پاتو پرهېزگار شته
گل و مل ساز و سرود ساقي سرې سترگي　　[۲]لا به ډېر عالم رسوا کا چه دا چار شته
چه په هَرَه پياله عقل له ما زدويي　　دَ ساقي منت را باندِي په بار بار شته
دَ گلونو په موسم کښ خوار هغه دَئ　　چه ئې نه پياله په لاس نه ئې نگار شته
نن هغه شاهِ جهان دَ زمانې دئ　　چه دسته ئې دَ گلونو په دستار شته
چه نا اهل په غفلت ورباندِي نه ځي　　ځکه وصل دَ هر گل په څنگ کښ خار شته
دَ بهار زېبا گلونه سوداگر دئ　　لخلخه به ځَني پېرِي چه خريدار شته
نن خوشحال دَ زړه داد دَ عشرت ورکړ
دا څو ورَځِي غنيمت دِي څو گلزار شته

څو په باغ او په بوستان کښ لا لاله شته　　دَ بلبلو دَ طوطيانُو پرې ناله شته
نن دِ غم له ما نه لېري ليري گرزِي　　چه په وخت مي دَ بهار په لاس پياله شته
که می يار په لاس باده واخلِي ساقي شِي　　پرې مي ډار شِي چه ئې زهد صد ساله شته
را ئې وښيه چه ځَم تر پښو ئې پرېوزم　　که په دهر کښ څوک ما غُنډِي واله شته
دَ بهار په زېبا گلو ډېر وېرېږم　　چه باران شي دَ باران سَرَه ژاله شته

---

[۱] وار.

[۲] ساز و سرود د ساقی سترگی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار په سيل تل درومه خوشحاله
يو څو ورځې چه دَ ګلو پر کاله شته

چرګ دي خپل چرګ والي کا که ئې رضا دَه   چه له بازه بازي کا دَ ده قضا ده
هغه چاربه مخامخ په مخه ورشې   چه دَ چا دَ هغې چارې تقاضا ده
څوک به خوښ سرَه پرېږدي په جهان کښ   دا دَ ځَايه دَ دې دهر اقتضا ده
تېره چار چه يادَوې فايده ئې کومه   وَ دانا ته مضا واړه مامضا ده
دَ ګمان لرې به تار په تار خپرې کا   دَ يقين اندېښنه بهَ تر بيضا[1] ده
دَ خوشحال په ويل غوږ او فکر بويه
چه موندنه دَ خبرې په امضا ده

خپل پرَدې چه چا لينده په لاس اَخيستهَ   هر يوه کړه ما تشه درسته درستَه
چه قضا د ما د چا په غشې نه وه   د بادشاه لينده ئې هم کړه په ما سستَه
چه تعليم ئې د سيفې[2] له ما نه اَخست   بيا هغو د ما د بدو وسيفي لوستَه
په زرګونه راته لاف کړې د يارئَ   په دولت کښ ئې د ما بلا اَخستَه
اوس چه ورځې د نکبت راغلې يو نشته   چه ځَما دپاره ووزي له بايستَه
که بادشاه له تخته پرېوزي نا آشنا شي   بادشاهي ده د دولت په تار اَمستَه[3]
د نکبت ورَځې په مثل د دانو دې   ښايسته سرَې وباسې له ښايستهَ
هنرونه ئې عيبونه شي خوشحاله
د سرې چه چار دَ بخت شې سسته پُستَه

چه مې وليده دَ زړه په سترګو خپل زړه   دَ خپل زړه غُندي مې وَ نه ليده بل زړه
عاشقي دَ خداي بلا دَه عاشق مشې   څوک په سرو سکروَ تويښې لَرې تل زړه
په وَيل وَيل مې هيڅ تقصير وَ نه کړ   که ستنېږي له دلبرُو په وَيل زړه
عاقبت به اَفت سر لَرَه پيدا کا   چه جار وَزې دَ بتانو په بورجل زړه
ور ئې واچَول دَ زلفو خنځَيرُونه   که هر ګز اَموخته نه وُ په ترل زړه
دَ خپل سر په مهر هم دا هسې نه وِئَ[4]   لکه خوښ شِې دَ دلبرُو په ښکنځَل زړه
ډېر ئې صبر شکيب وَکړ نه پاېئږې   نور له تنه جدا کېږې په نيوَل زړه
دَ خوشحال خټك فرياد له نورُو ندې:
په دَه هونبره چارې وکړې واړه خپل زړه

---

[1] محشی ورته کښلی دی چه مطلب لمر دی.

[2] محشي ورته ليکلي دِي چه يوه دعا ده.

[3] محشي ورته ليکلي دي "پېيلي"

[4] د خپل پېر دعا هم هسی رنګه نه وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وايم هغه نکا دا ځما زويه گمراه　　اغېزه هيڅ پرې نشي يا خو ما گڼی بدخواه
که کار په ديو نشي په شماره دي دَ غوييو　　کميي دَي دا دَ ديو که د ما دئ دا گناه
که ما دَ ځان بدخواه گڼي دا لا بله بلا ده　　هيڅ پلار به په جهان بدخواه دَ زويه وِي آه آه
چه پلار دَ چا مزَري وِئ مزر کتَي ورځني زېږي　　د ما زويه وگوره دَ جيفې گيدړ روباه
څو ډېر دِئ که قابل وَي دا به څه بلا ښه کارو　　يو شير دَ درگه ښه دَئ نه گيدړ پکښ پنجاه
د نورو نو څه اخلم د ټومي[۱] بيوجه څو دي　　يا عاق يا عاق ته روغ دي خو دَ وارړو مخ سياه
دَ ما په نامه زرشول دَ بی بی په ذات زرنيخ شول　　زرنيخ په نرخ دَ زرو کا قدرت لَری آله
هر کار ئې په تقليد دئ تحقيق نلَرِي پذات کښ　　نه نام نه ملگري شته[۲] هونبره گنچ هونبره سپاه
ارمان ارمان چه زوړ شوم يوَ قابل زويه مي نشته
چه زه خوشحال دعا گړم په سبا او په بېگاه

چه تا وَته نظر کړم نور مِي هېر دِي ښايسته　　په طور دِ مين يم گڼه[۳] ډېر دِي ښايسته
هم ځان راته ښکاره کا هم مي ورک شِي ژر له سترگو　　پدا کلي کښ واړه پري څېر دِي ښايسته
تلخي ئې دَ هجران بده بلا ده عاشق وژنِي　　چه دا ئې را په ياد شِي څه گنډ هېر دِي ښايسته
ياران لَری زرگونه دَ هر چا سَرَه ساز باز گا　　په قول په وعده ځکه تېر بېر دِي ښايسته
تل جور تل جفا ستمونه په عاشق کا　　په دا واړو کارونو کله سېر دِي ښايسته
دَ چين او دَ ماچين مي اروېدلي دِي په غوږو　　په سترگو مي ليدلِي دَ بونېر دِي ښايسسته
ځوانی ولاړه خوشحاله راوړه زر که عاشقي کړې
يا زر دِي يا ځوانی چه ورته زېر دِي ښايسته

چه پرېوزِی څوک له پاڼه موميتايی ور لَره بويه　　په کور کښ چه تيار شي روښنائي ور لَره بويه
چه کار دَ چا مشکل شِي تدبير و بله کښېني　　دا کار څه آسان ندي دانا ئې ور لَره بويه
په کاڼي کښ مرآت شته دَ کيميا بوټي په غره کښ　　طلب چه د دې کار کا بينائې ور لَره بويه
که لُور دَ اورنگزېب وِئ معشوقه په اصل لويه　　دا کار ئې منظور نديَ پارسائي ور لَره بويه
که هر څو ښايسته وِی معشوقه په هنر پسنده　　دا کار ئې هم پکار دَی بخت ځائی وع لَره بويه
که څوک ښايسته غواړِي په کوڅه کوڅه دِ گرزي　　په هر ښهر په کلي گدائي ور لَره بويه
يَو زړه دَ خوشحال ندئ چه جهان پکښی ليده شِي
دَ هر چا زړه مرآت دَئ صفائي ور لَره بويه

حيران يَم نه پوهېږم چه له ياره مخ پوښل څه　　اغيار وته په قهقه لا له ورايه خندېدَل څه
که نه ئې وِي په زړه کښ دَ عاشقه سَره مهر　　سکه ده وته دا غنج و دا دلال او دا ښکنځل څه
هغه مي چه ليدلَي دَ خپل يار ښايسته مخ دئ　　که حوري که پري وِي وَ بل مخ وته کتل څه

---

[۱] د دی کلمې معنی حل غواړی.

[۲] نه ملك گېری شته.

[۳] که نه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه ئې دِي ويلي چه زړه يو دَي يار دِ يو دئ　ښه ده دا خبره چه سر يَو او سودا سل څه
زار ژړا هغه کا چه د يار له مخه دور وئ　وخت دَ يار دَ وصل کوک په کوک نارې وهَل څه
خوشحال دِ ښه چه مړ کړ ته په کوم توکي دلگير يې
تر سر دِ صدقه شم گنُدِي تا ته چا ويل څه

خپله پوهه به لَرم خپله لَره　وَ هر چا ته خپله پوهه دَه کره
که فاسق يم که فاجر يم دَ خپل ځان يم　دَ زاهد دَ عابد څه دئ را سَرَه
ليونی که مسخره دَئ و عالم ته　عالم هم وي لېوني ته مسخره
په معني پانې گلونه دِي خبري　دَ سرِي کرده دَ وني ثمره
نن يوازِي يك تنها له ياره ښه يم　څوک د غيرو د وهم نه وِئ را کره
دَ نور چا غرض پرې نشته چه صراف وِئ　هم هغه زده په سَرَه په نا سَرَه
په ښوره مځکه کښ کله شِي گلونه　درته چا وې چه گلونه پرې کره
شاړي[1] تل په کُن پره گرزي[2] خوشحاله
مَرَنی ليندی به ځِي په سر پره

خواړه عمر غُندي تلنه کوې ښه[3]　په مدت دَ ديدن ژمنه کوې ښه
په ناستې دِ رغېدن دَ بيمار وشي　په وَلاړي پښې پوښتنه کوې ښه
خوي دِ درست دَ ترهېدلي غرڅه واخيست　وراندِي ځې تر شا کتنه کوې ښه
دا دَ زړه ښهر مي ستا دَئ چه په سترگو　باندِي هر کله ختنه کوې ښه
په خوله ما سَرَه دروغ دروغ يارئ　وېزاري دَ زړه دذَنه کوې ښه
هم په څو رنگه غموُنه باندِي کښېږدې　بيا گله له دې غمجنه کوې ښه
هم په څو رنگه عتاب کړې بيا پخپله　بورجل ځاي ته مي بلنهَ کوې ښه
په زمان کښ يو گلزار دَ وصل نهال کړې　بيا پخپل لاس ئې وکښنه کوې ښه
وصل هجر دِ دا دواړه پخپل لاس دِئ　چه مانه له خپل مينه کوې ښه
دَ خوشحال په زړه دِ کښېښول داغونه
پرې دَ مالگو دُوړَوَنه کوې ښه

خوله مِي غوښته له نگارِ را ئې نکړه　دَ رقيب په خوله شوه اَري را ئې نگړه
ما وې دروم‌م ستا له وره دعا راکړه　په فرياد او په چيغاري را ئې نگړه
صبوري له جفا کاره ياره غواړم　را ئې وکړې ځني چاري را ئې نگړه
په يوه جلوه له ورايه رغېدې نور　دا ځما سترگي بيماري را ئې نگړه
دَ يوې غمزې په طمعه ورته گوره　عمر تېر شو پدا لاري را ئې نگړه
په اميد وم چه يَوه پياله به را کا　هغه مستي شراب خواري را ئې نگړه

---

[1] شاړ يعنی سست او کاهل.

[2] درومی.

[3] دا بدله په نورو نسخو کښ نسته، له يوې قلمی څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَېِ در به کړم بوسه دَ خوږو شونډُو   را نېژدې نېژدې شوه باري را ئې نګړه
ګلدسته ئې چه له باغه وه ویلې   که ئې ورکړه وریباري را ئې نکړه
هسې نه چه ئې د زړه دلاسا نزده   دلاسا لَرې تیاري را ئې نکړه
زه خوشحال دَ یوه کښلې په طلب وَم
دا فلك لَرې بسیاري را ئې نګړه

خاتمه که دَ سرِي په خیریت ده   تر صحت ئې چار بهتره دَ زحمت دَه
په زحمت کښ ئې نخوت له سَره وزي   رنځوري نافي دَ کبر دَ نخوت دَه
هر زحمت چه دَ سړی په وجود ورشي   معافي ئې دَ ګناه په روایت دَه
په یوه تبه چه لَړه په چا ورشِي   هغه هم د ګناهونو کفارت دَه
په هر چا باندِي چه ډېره تبه ورشي   په صحیح چه دغه چار دَ مغفرت دَه
هغه کس ولي دَ خداي دَي ګمان نشته   دَ هر چا چه صبوري په مصیبت دَه
غم ښادي چه وَ سړی وته رسیږي   همګِي واړه له ځایه په قسمت دَه
په ښادي کښې دي ئې شکر سړی کاندي   په غمونو کښ دَ صبر چار فرحت دَه
چه دا دوه چاري لَرِي حبیب اللّٰه دئ   په وَیل نده دا چار په عنایت دَه
وار په وار به په خوشحال باندِي ور دورمي
هَرَه چار چه دَ محنت یا دَ راحت دَه

دا تاو تاو زلفي ښکاره کړه تر نقابهَ۱   چه ځَار ځَار ئې شم له هره پېچ و تابهَ
زه چه چېري تا ته سوال کړم ته ښکنځل کړې   نور به څه غواړم تر دا خاصه ځوابَه
د سمند سمونه سره په وینو درومې   ګوره بیا دِ د چا مېنه کړه خرابَه
تا به هسي بې صرفه قتلونه نه کړل   که دِ وېره شوَې له خونه له عذابَه
لکه څوک چه له تېرو تورو وېرېږي   هسي ډار کَوم زه هم ستا له عتابَه
چه د کښلي زیبا مخ نظیر دِ غواړم   په نور څه مي نظر نشِي بې آفتابَه
که فتنې او خرخښې د کښلیو دود دي   نه چه هسي هونبره ډېري بې حسابَه
زه خوشحال که له تا خواست کړم مستحق یم
خوله زکوة راکړه د حسن له نصابَه

دا ځَما زړګی پخپل زړګوټی۲ نَسه۳   چه دي زړه دَئ ځَما زړه هم هسي کَسَه٤
دا دَ وړکیو خوې د څه ونیو په لاس۵ کښ   چه زر زر څه ورکوي بیا ئې را نَسه
زه به هیڅکله د تا له وره وانوړم   که هر څو وایې چه مه راځه ناغسه

---

۱ له نقابَ.

۲ زړګوټ کسه.

۳ دا بدله په جاپې دیوان کښ نسته.

٤ هسی نس.

۵ په لاسو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو دَ شندی[1] گل څه ښه لیده شِي   روخ ئې ندي چه سیالي کا له نرگسه
چه ئې تل و غوا و غېلو[2] ته سورې دي   خداي دي واخله دَ بېدردُو مجالسه
هر دم دار ئې پخپل کار کښ دَئ خوښ کړي   که سړی دي که پېری که کوس[3] وغسه
چه یو هم دَ زړه ساتوني پکښې نسته   توبه توبه دَ خټکو که اولسه
زه خوشحال چه په مزریو باندي تیځ[4] کړم
تا ته څه رنگه گیدړ شوم رترومي[5] کسه

دلربا پسره راشه   ای زېبا بشره راشه
چه دَ ښهر ښایسته دِئ   تر هر جا بهتره راشه
سر تر پایه واړه ناز یې   ځما ناز پروره راشه
په خوږو خبرو شهده   په خندا شکره راشه
چه دي نه وینم هېڅ عیب   تمامي هنره راشه
توره شپه دي تورِي زلفي   په ښه مخ سحره راشه
د سما قمر بوسه کړم   د عنبرا قمره راشه
دَ راتلو لاري دي گورم   اې ځما دلبره راشه
څه به وایم چه بې تا مرم   اې په زړه خبره راشه
چه پسو تر و تازه ځې[6]   د چنډن شجره راشه
چه دي نه ویني نور ړوند شي
دَ خوشحال بصره راشه

دَ یار غم به په تنها صورت زغممه   دا بیدرد عالم به نه را خبرومه
چه دا اوښِی مِي غمازئ دَ فراق دِئ   زه ئې ځکه په گرېوان کښ تویَومه
همېشه ئې پدا فکر در مانده یم   چه دَ خوږ خاطر علاج په څه کومه
ملامت ئې دَ عاشق دَ سر بگړی دَه   دا بگړی له سَرَه چرته اچومه
دَ هجران دَ آتش لا لمبې تازه شِي   څو دَ صبر اُوبه زه پرې پوړومه[7]
آشنائي له جدایَی سَرَه ښه ده   دَ مرهمو قدر داغ څخه گڼمه
له طبیبه خلق هیله دَ شفا کا   زه خسته دَ خپل طبیب له لاسه مرمه

---

[1] یوه ونه ده چه ترخه میوه لري په هندي ئې پکائن بولي.

[2] چه هم ئې تل د غوا د غېلو نه بیور دئ.

[3] د دې کلمې معني نسوه را ښکاره.

[4] تېځل یعني د آس تند ټوپ.

[5] عیناً ولیکل سوه.

[6] یې.

[7] په خوله او په نفس سَرَه اوبه څاڅکي پاشل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یاره ته چه جدایي جدایي وایې
زه خوشحال دَ دې خبري توان لَرَمه؟

دَ اسمان په حکم څه فتنه بر پاي ده — نزده چا چه قراري ئې په کوم ځاي ده
بنديوان ئې اورنگ زېب لَرَه روان کړم — ننداره مي په هر ښهر په هر سراي ده
پښتانه مي چه حال وَوينِي کباب شي — په ليده مي دَ هر جا ژړا هاي هاي ده
لوي هلك مي نندارو لَره را درومي — دَ هندو دَ مسلمان ناره واي واي ده
زه هر چا وته موسېږم ترې تېرېږم — چه دَ واړو اندېښنه راته نماي ده
نه يواځې په ما ظلم، ستم وشو — زمانه دا هسي تل کا پخپل راي ده
په هر ځاي مي په څوکی راځي فوزونه — د بد به مي دَ مزري يا دَ هماي ده
په وَلاړ کښ هاتي شمار په يوه غره دئ — اوچه پرېوزي په دوه غرونه ئې آواي ده
زړه مي درست سوري سوري لکه غلبېل شو — محرومي دَ ليدو بده غم افزاي ده
گنُدې وې چه بازي بيا را وَجار وزي — همگي عالم وَيل کا چه اوس باي ده
که په اور کښ دَ سرو زرو وَښي پرېوزي — عيب نشته پدا کار کښ ئې جلاي ده
نورې واړه تکيئې تار په تار خپرې شوې
دَ خوشحال خټك تکيه په يَوَه خداي ده

دَ جهان خوبني همه دَ هغه کس ده — چه ميشته ئې دَ محبوبي په جوس[1] ده
دَ ښه مخ له نندارې چه نظر نيسي — که ئې گورې هم دغه هوا دَ نس ده
که سوگند راځني غوارې هم به وکړم — تر اول مي پتا مينه يَو په لس ده
دېرى ميني آشنايى څه په کار ندي — يَوَه زړه لَره يوه آشنائي بس ده
چه دوه ښه خواږه مَين سرَه دلگير کا — دَ غمازُو وينا څه دَ سترگو خس ده
بې پروا بې فهمه مه راځه خوشحاله
په پالنگ مي دېره وېره دَ عسس ده

دَ چمن په لوري وخوځه له کاخهَ — چه د گلو ننداره شِي انتساخه
گل چه ستا تر لاسه دراغي تازه شو — لاس دِ لا لَرِي شرف د گل تر ښاخه
غنچه گل ستا له خولې سرَه سيالي کا — خوله ئې باد په طما چه کړله فراخه
د ښه مخ خوبي دِ ښه دَه لا تر گله — په زړه هم سختي لرې تر سنگلاخه
چه تر اور تر اوبو وزي هاله ور شِي — سور پېزوان د ستا د پوزي[2] تر سوراخه
غه خبري چه بې ستا له مخه کېږي — له هغو خبرو ونيوَي صماخه
په بېمارو سترگو تل پهي[3] کښېښنوې شِي
د خوشحال په لېمو پښه کښېږده گستاخه

---

[1] محشی دې کلمې ته په قلمی نسخه کښ کوڅه او غولی ليکلی دی.

[2] دَ شاه دَ پوزي.

[3] پټی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ښایست په کار کښ نه لرې څوک سیاله   دَ یارئ په کار کښ نه یې هونبره[1] ساله
هونبره کبر خیال چه ستا دَئ دَ چا نه دئ   څو به زار کړم ستا له کبره ستا له خیاله
ستا په تش لیدو ځما دَ رنځ علاج شِي   کښه مرمه وَوېرېږه له وبا له
تا ویشتلَي یَم پخپل گزار پوهېږې   چه دَ سترگو دِ گولی دِ ي څو مثقاله
پرې د صبر پهي[2] بِږدم واړه خسا[3] کېږي   چه په زړه باندي مي داغ دَئ ستا له خاله
جگي جگي ماڼي مه کوه پخولا شه   خرخښو فتنو دئ زه کړم بې مجاله
خرخښو فتنو دی مرگ وَته نېژدې کړم   چه یَو دم را سَرَه نه یې بې جنچاله
راته گوته ښوروې نا خواله وایې   حال به وَوینې دَ مور دَ ځان زواله
دَ خانی دَ توري ځاي نشته په عشق کښ
معشوقې وته مریَي اوسه خوشحاله

دَ عشق بخره ازلي دَه په جنگ نده   په کتاب په مسئلو په فرهنگ نده
په قسمت ئې له ازله دَه راوړې   دا دَ سولو بخره اوس دَ پتنگ نده
خلقې ئې سَرَه درغنۍ[4] ککر کړې   لا دَ مستي دَ غمزې توره رنگ نده
تل دَ یار دَ صورت نخښی پکښی گوره   له دنَنه آئینه دَ زړه رنگ نده
دا پیاله چه ما نوشلې دَه پرې مست یم   دا پیاله مي دَ شرابو دَ بنگ نده
دَ اغیار سَرَه یَو دَم ناستي ښه ندئ   هیڅ خپلوي مي دَ زجاج او د سنگ نده
دَ گلونو په موسم کښ هغه خوار شول[5]   چه گلرنگه معشوقه ئې تر څنگ نده
لېچي څه لَره غړي توره وکاږي   که دَ خوارو دَ وژو په آهنگ نده
که زه نه یم لېونَی په آهو سترگو   مسله مي دَ آهو پسې لنگ نده
کله کله خوار خوشحال وَته نظر کړه
دَ عاشق نمنځنه هیڅ عیب و ننك نده

دَ مجاز عاشقي عین حقیقت ده   وَ هغې ته زینه ښښې دَ صورت ده
تر ثرا تر ثریا که فهم وکړې   په څلور کنجه غوغا دَ محبت ده
په جهان به هیڅوک نه وُ که عشق نه وِئ   د بد به دَ عشق قائمه تر قیامت ده
چه په مینه کښ یو زړه او یو ابان وِئ   تر هر چا دَ هغو چار په برکت ده
دا یوه وینا دَ زړه په غوږو واروې   چه بهتره دَ اورنگ تر سلطنت ده
سر دِ درومي مال دِ درومي پت دِ نه ځي   د سړی د چاری کل خوبي په پت ده
چه یَو ځله زړه دَ چا په مینه بند کړې   په شلول ځني کمي دَ مرموت ده
چه د نیت غلطي لَري بلا به ورشي   تر هر څه بده بلا غلطي دَ نیت ده

---

[1] محشي میانه ورته کنبلي دئ.

[2] یعني د زخم پټی.

[3] یعنی بد بوي او متعفن.

[4] د دې کلمې معنا حل غواړی.

[5] هغه گرم دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ئې خداي ورکا وَ چا شکر دِ کاندي   په جهان کښ لويه بخره دَ همت ده
په تېره الماس دَ پاسه قدم ږدي   يوه څه باريکه لار دَ شريعت ده
چه کړو ته نصيحت وايې خوشحاله
وايه څه فائده ستا دَ نصيحت ده

دَ سپېرو خاورو غوغا ده   چه پکښې غوزري هوا ده
و حباب وته وگوره   څه دِ نوره تمنا ده؟
گمان نکړم چه به ستا شي   دا چه ته وايې ځما ده
چه به کانده فنا کېږي   کانده نده نن فنا ده
دَ هلکو لوبې گوره!   سرشته دَ هر چا دا ده
ته لا طفل دَ اوښي يې   که دي ږيره کربلا ده
دا درکاه يوه بوډۍ[1]   گه خندا که د ژړا ده
چه ئې يو ځله اړاند کا   دا هم لويه تماشا ده
راشه وگوره په سترگو   چه دَ چا وه اوس دَ چا ده
خو يو وهم خوب و خيال دَئ   کوم ژوندون کومه دنيا ده
دَ نور چا نده خوشحاله
ستا دَ خولې وينا هم ستا ده

د شرابو مستي زر شِي نيست و هستهَ   لا يزاله مستي نه درومي له مستهَ
چه مي نوم په جهان لاړ شو درندیَ   درندی کار به نه پرېږدم له دستَه
که بادشاه ئې په زندان کا غم ئې نه وِي   د آزادو آزادي دَه له الستَه
نه ياري شته نه خپلوي واړه غلول دي   چه خبر شوم د وگړي له بر بستَه
د ښادۍ په اميد اوسي په غم کښ   تل په شپه پسې را درومي ورځ پيوستَه
د مقصود گوهر په لوي درياب کښ پرېووت   غواصان پکښ غوټې وَهِي په مرستَه
په ادراک له قعره نه گوري ساحل ته   هغه کب چه وېره وَويني له شستَه
د عاشق خاطر او خيال لکه درياب دَي   چه څپه ئې کله لوړه کله پستَه
د خوشحال له زړه د يار محبت نه ځَي
لکه مينه د خپل بت له بت پرستَه

د سبا نسيمه! راشه[2] و گلشن ته   د گلونو انتظار دي شگفتن ته
زاهد څه خبر له عشقه چه عشق څه دَي؟   د گلونو له حاله څه وايې زغن ته
زاهدان چه په پنځه وخته سجود کا   زه دا يم په سجده پروت يم و وثن ته
د ليدو په ننداره ئې نه مَرېږم   که هر څو په ځَير ځَير گورم و ديدن ته

---

[1] دا ځائی يوه بوډۍ.

[2] زر راشه گلشن ته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته خوبا، د شقایق په زړه کښ داغ ږدي   چه په شین[1] شین درومې و چمن ته
قهر مهر دِ دورځیو په منځ وینم   د جبین تخته دِ ښنې و لوستن ته
کله جنگ و خرحښې گرې کله مهر   زه په زړه ساده حیران شم هونبره فن ته
که د ما په مرگ دِ زړه دَي دایم زه هم   ستا جفا جور نزدې کړم و مردن ته
اوس دِ اور را باندي بل کړه په ستنه[2] شه   چه لوگي دِ ننه نه وزي پیرهن ته
که تل ستا له لاسته توره د ستم وي
ما خوشحال قبوله[3] کړی و گردن ته

د خوبا له بې نیازی سل اوخه   چه ځما له کاره تښتې په فرسخه
د یارئ په کار و بار کښ فهم وکړه   چه را نه شِي د بدانو سینه یخه
ځان او زړه صبر آرام ئې له ما یووړل   له ژوندونه خو هم دا څه وُ را څخه
که جهان په تا ښندم ته ئې قبول کړه   دَ مېړي په لاس خو پښه ده له ملخه
هر چه نن د محبت په اور وریته شول   ترو ئې کله پروا کیږي له دوږخه
ډېر بندي ئې د زلفینو په کمند شول   کله وِي چه به دوي خلاص شِي له دې پخه[4]
خوار خوشحال چه بکښ پرېووت وتي نشي
څه بلا یې دَ شهی چاه زنخه

دواړه شونډې کړه په بیارته   دُر ریزي وکړه خپل یار ته
زه چه ستا و مخ ته گورم   زړه مي نه کیږي گلزار ته
گل له شرمه خولې پرېږدي   چه نظر کا ستا رخسار ته
که مي وار در باندي جوړ شي   منتظر یم و خپل وار ته
گله دا درباندِ[5] ښایي   چه ځیر ځیر گورې و خار ته
که وفا کا که جفا کا   یار، دم مه وَهَه اغیار ته
آئینې وته نظر کړه   که دِ مینه شِي گلزار ته
زار وَ چا ته کړې خوشحاله
چه دِ نه گوري څوک زار ته

درته چا وې چه دَ یار سرَه جفا کړه   دَ اغیار سرَه وفا، مهر خندا کړه
چه دَ پله خاوري دِ سترگو لَره غواړي   دَ هغه سرَه فتنې جنگ و غوغا کړه
هغه ته یې چه له ما دِ محبت کړ   که غه هونبره مینه ما سرَه نور چا کړه
که په اور مي کښینوې په اور به کښېنم   چه دِ ځای په سترگو کړم راته دِ شا کړه

---

[1] تر دې کلمې لاندي محشي ناز او خیال کښلي دي.

[2] ستنه یعني واپس او تر شا.

[3] ما خوشحال ده قبول کړې.

[4] محشي زندی تر لاندي کښلې دَه، مگر په بله قلمي نسخه کښ مخ لیکلي دي.

[5] وربانديِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بادشاه دَ گداي څه وُ دَ يارئِ　　څه کړم خداي مي ستا په مخ مينه پيدا کړه
که ځما په مرگ دي زړه تېغ را واخله　　دَ قصاب غُندِي مِي بند په بند جدا کړه
زه خوشحال څه جيوارئ[1] د سبګل نه يم[2]
دَ دنيا خونه مي ستا په مخ ببېديا کړه

درسته شپه دئ په کوڅه کښ مرم له سوړه　　لاس مې مات شه که دِي نکړم روړبوړه[3]
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالی کړې　　ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَره يو رنگ دَئ　　سر هوا لويي دا هوببره سَمَه کوړه
حال دِي واړه وار په وار راته معلوم شو　　تِگه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې　　ولي ما لره راځه د دردو روړه
پکښې زړه دَ خوار خوشحال دَئ چه خوږ[4] نشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفيني نموړه[5]

د ماړه تر فهم هيڅ نده غنمينه　　ولي وږي ته حلوا ده اوربشينه
په تونگو باندي اطلس لکه شړئ وئ　　په نادار باندِي سړيه ده وربښمينه
وَ مجنون ته دَ ليلی خبري وايه　　نه له علمه، له مذهبه، نه له دينه
هغه خداي چه دَ هجران غمونه را کړه　　که دَ وصل ښادي را کا توان لرينه
خدايه کله به ديدن دَ آشنا را کړې　　چه به زه پرې ماتَوم دَ زړگي مينه
يَو ځَل بيا په حيات وليدي په سترگو　　بيا له پسه لکه مردن وِئ هم دي وينه
نمر په کوم لوري پرېوزي چرته خېژي
په خوشحال باندِي يوه شوه توره سپينه

دَ گلونو قدر چا زده　　يا بلبلي يا بورا زده
په جهان کښ به يَو يوَ وِئ　　چه هنر ئې دَ کيميا زده
چه وفا ور ځَني غواړې　　بې وفا کله وفا زده
که جهان در خبر ندَئ　　ما په تا زده تا پما زده
ته ښادي کړه زه به غم کړم　　تا خندا زده ما ژړا زده
رنگ دِ ښه دَي خوي دي بد دَئ
زه خوشحال يم ما رشتيا زده

---

[1] د دې مسرئ معني حل غواړي.

[2] د دې مسرئ معنی حل غواړی. په بله نسخه کښ دا بيت په دې ډول دی:

خوشحال نه د يواليا نه قمار باز دی　　د دنيا خونه ئې بيا تالا تالا کړه

[3] که ونکړم روړ پطړم پي دې بدله کښ دَ سوړ، روړ، پوړ، روړ، نموړ، معناوي تحقيق غواړي.

[4] چه خور نشي.

[5] محشي ورته کښلي دي: يعني ړمنځوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ صبا باده گذر په چمن بیا کړه   په چمن کښ رنګارنګ ګلونه وا کړه
زه دِ توان دَ خرخښو لرلَی نشم[1]   که دِ زړه ځما په مرګ دَئَ دا ادا کړه
بې نیاز څه خبر له نازه چه ناز څه دَئَ   ستا دَ سترګو بلا واخلَم ناز پما کړه
زه له خپله بخته چا وَته فریاد کړم   چه پرُون ئې راته مخ وُ نن ئې شا کړه
خوله مي ډکه شوه په شهدو په شکرو   چه سحر مي ستا دَ لام و بې[2] ثنا کړه
عاشقي که سرا سر واړه بلا دَه   ما په ځان دَ زړه قبوله دا بلا کړه
زه خوشحال کم زوري نه يم چه به ډار کړم
په ښکاره ناري وهم چه خوله ئې را کړه

دَ دانا په ځان بلا شوه خپله پوهَ   چه هر ګز ئې خالي نه وِي له اندوهَ
چه فلك وَ چا ته عيش و عشرت ورکا   هونبره ډېر ورباندې کښېږدي څو ستوهَ
کله ونه دَ خزان په وخت لغړه   کله بیا خوبي دَ پاڼیُو پرې انبوه
په ناحق ئې په میدان په سَمَه غواړې   چه دَ غرونو غرڅه نه ګرزي بې کوه
چه مي وليدې څو خولې هونبره خبرې   را څرګند شول واړه دو اويا ګروه
پخپل زوي او ورور باور نشته خوشحاله
غافل مشه دا جهان له مکره دروهَ

درسته شپه دِ په کوڅه کښ مرم له سوړه   لاس مي مات شه که دِ نکړم روړه بوړه
ته په څو بې غمه خاندې خوشحالي کړې   ځما غاړه په ژړا در پسې بوړه
هم مي بې حسابه پوري کړه په سترګو   دَ رنجور غُندې مې بیا له سترګو توړه
ستا دَ خوي دَ زلفو کار سَرَه يو رنګ دئ   سر هوا لوئي دا هونبره سَمَه کوږه
حال دي واړه وار په وار راته معلوم شو   ټګه ياره په زړه تريخه په خوله خوږه
ځما يار چه ميخوري کا په بدل ئې   ولي ما لَره راځه دَ دُردو روړه
پکښې زړه دَ خوشحال دَي چه خوږ نِشي
ډمي ورو ورو دَ شهی زلفيني نموړه

دَ ناکس له آشنايى توبه توبه   دَ شونډې[3] له روڼايى توبه توبه
چه پردې ئې په الماس جراحان پرېکا   له دې هسي ښڼايى توبه توبه
چه وَ لَور ئې په زرګونو جن بدرنګه   له دې هسي کتخدايى[4] توبه توبه
چه په جهل و حماقت دانا ځان بولي   دَ احمق له دانايى توبه توبه

---

[1] د خرخښو لرم چه کړې ئې.

[2] ل او ب: لب.

[3] يو راز لرګى دى، چه د ځراغ پر ځاى ئې د روڼا دپاره لګوى عموماً د لرګو ځراغ ته هم شونډې وائى.

[4] که خدايى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سفله دِي دَ سيفه دِي واړه توكي   له خودئ خودستايئ توبه توبه
كه هزار رنګه شيخي، زهد، تقوا كا   دَ جاهل له پارسايئ توبه توبه
چه عمل ورسَرَه نشته تش وَيل كا
دَ خوشحال له ګويايئ توبه توبه

درخو[1] خود په اَدم خان باندِي شيدا وه   تر دا منځ دَ ميروګي ژبه بلا وه
چه په منځ كښ دلال نه وئ وصال نه وئ   په مجنون باندِي مَيَنه كه ليلا وه
پخپل يار پسې ژړا ننه په زړه كښ   دَ عالم سَرَه په زور ځما خندا وه
چه غوټۍ ئې شګفته كړه په چمن كښ   كه دِ زده دا چاره واړه دَ صبا وه
چه ئې ګل دَ بهار ستا وَ مخ ته ونيو   ستا دَ مخ خوبي تر ګلو لا زيبا وه
هونبره رنځ محنت اَفت ځني پيدا شو   ځو ځما دَ خوار خاطر مينه په تا وه
دا نن شپه چه په ما تېره شوه بې ياره   ته به وايې په دوږخ كښ مي مأوا وه
نن خپل بخت را سَرَه درسته مخامخ كړه   چه پرُون راته يګلُخته شا په شا وه
ما وې زه يم چه پياله لَرم په لاس كښ   ولي دا پياله په لاس كښ دَ هر چا وه
بس چه بيا ئې ستا جمال په نظر كښېوت
دَ خوشحال خټك د زړه ځله[2] همدا وه

دَ يوه بادشاه په حكم شوم اګاه   امر نهی مي قبول دِي دَ بادشاه
يا مهدي يې يا عيسى چه را ښكاره شوې   په جهان دي غلغله وشوه ناګاه
دَ مهدي او دَ عيسى دَ وړاندي څه دئ   هم د جال هم دَ دجال واړه سپاه
خير اَباد لَره دِ را يشي لښكره   چه احوال دَ غليمانو شِي تباه
چه خيبر لَره ما بولې قضا كېږي   ډېر كارُونه په دا ملك دَ خير خواه
دريا خان درويزه واړه په حضور دي   ګويا زه هم په حضور يم دَ درګاه
خواه ناخواه كه امر دا دَئ چه را درومه   دا بنده به در روان شِي خواه نا خواه
دارنده دَ عريضې ځما دَ لوريه
زباني خبري هم لَرِي همراه!

د سپي غُل د دروغجن په خوله كښ تل كړه   په رشتيا خبرُو خوله دَ سړي كښبُل كړه
هر عمل چه سړی كا مصمر به نشِي   درته چا وې چه لوګي مكره اوربل كړه
ګه پوهېږې چه دَ بل جهان حساب شته   ته پدا جهان نظر پخپل عمل كړه
ستا د خولې چينه حنظل دَه هم عسل ده   وَ هر چا ته تويَونه دَ عسل كړه
چه دَ دين دنيا كارونه درته پېښ شي   دَ دنيا تر كاره كار دَ دين اول كړه
چه دَ مښكو دَ نافې شميم را خپور شي   را ښرګندي توري زلفي تور وربل كړه
ساقي وخت دَ نو بهار دَئ شراب راوړه   دَ شرابو سَرَه نقل دَ خولې مل كړه

---

[1] درخو او آدم خان په پښتنو يوسف زو كښ دوه مينان وه چه په عصر ګښ د مغولي اكبر پاچا تېر سوی دی، ميروئې ريبار وُ.

[2] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خلل دَنَي اومَي مکړه زاهده　　چه موسم دَ بهار تېر شِي بيا خلل کړه
چه يَو دم دَ عشق له اوره خالي نه وئَ　　خدايه څه دِ دَ عاشق ټټر منقل کړه
ستا دَ مخ په دَور زه جهانگير شاه يم　　راته کښېنه کرشمې د نور محل کړه
ستا دا توري سترگي خو توري بلا دئَ　　درته چا وې چه ئې توري په کجل کړه
که هزار ځله شيخي کوې خوشحاله
چه ښه کښلي در نيژدې نور ئې کښل کړه

د ښايست سَرَه سل نوري چاري بويه　　چه عاشق په ځان مَين کاندې مهرويه
تل دَ مښکو بوي روان په بستر نه وئَ　　دربغه دربغه دَ مهرويو گفتگويه
عاشق يو لکه لېوه په شمال پائي　　بل په غټي سترگو خوب کا لکه سويه
په سبا پسى ئې مرم نه سبا کېږي　　دَ هجران شپه ئې پما سوه تر کال لويه
ځما دواړه سترگي جوي ته سبر قد يې　　سبرونه جدا ښه نده له جويه
اوس دَ جونو هوس مه کَوَه خوشحاله
پښتنې جونه ترهېږي له دوه مويه

دَ ليلې دا مخ څو ډېره زيبائيی ده　　دَ مجنون ور پسې هونبره رسوائيی ده
که مي سل هنره کړل تر سَرَه نشول　　يوه څرنگه نابوده آشنائې ده
چه د سترگو ئې تقوا سره مېرځي ده　　په ناحقه مي نېولې پارسائيی ده
چه ئې سيوره په ما وه لکه بادشاه وم　　ستا دَ تورو زلفو سيوره همائيی ده
په وار وار را څخه يووړل عاشقيه　　که هر څو را څخه پوهه دانائيی ده
ٰچه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت شته　　تر دا هسې وصل به جدائيی ده
دَ خپل يار په مخ اوس ندي مين شوي
د خوشحال په زړه کښ دا مينه ځائې ده

د دنيا دَ سود دَپاره کونِ او کوره　　څه خو شرم مروت وته وگوره
په درست عمر هغه ځاي ورپسې غواړې　　چه دِ پرېوزى له پلوه چرته توره
په زړگي باندي د توره سوی داغ شِي　　چه دِ توره يا پيسه وزي له کوره
د لوي غره گندې پتا باندي پريوزي　　چه دَ کوره دِ ډوډي وزي نان کوره
دَ دنيا مينه پتا باندې درياب شوه　　ته پدا درياب کښ ډوب لاړې هر گوره
که پدا درياب کښ هر څو لا نبوزن يې　　عاقبت به پکښې بيا پرېوزې له زوره
که هر څو پخپل حرص کړې دنيا ټوله　　دا به واړه دَ اجل سيلى کا خپوره
گورستان لَره به هسى شان مفلس ځې　　لکه وَزووې اول له خپلى موره
چه ئې خوښه عقيده دَ قلندر شوه
خداي به نکا دَ خوشحال عقيده نوره

دَ دلبرُو په ستايَنه　　ما پخه کړه خپله ينه
ناترسي دَ ديو گوره　　چه په حال نکا پوښتنه

زه به ولي هسي خوار وم   که دَ حال وَي گوېړنه[1]
تل ئې خيال دَ تورو زلفو   شندي کا په زړه دننَه
چه جمال ئې را په ياد شِي   لاله گل ته کړم کَتَنه
دَ زړه سود دَ ده دَ قد کړم   په شمشاد په سبروَنه
نه سلام شته نه پيغام شته   نه ئې پيك شته نه ئې ژمنه
په ارمان ئې ورځ و شپه مرم   يوه نه لرَم نيازمنه
سپينه بِيره نده غم ده   ډېره مه کړه لَټَونه
چه نه زر وِی نه ځوانی وِی   عاشقي ده دروغژنه
پدا هونبره ډېره مينه   يوه نه لَرَم ميَنه
چه خوشحال نده موندلې
دغه دَي دغه غوښتنه

دَ جهان په مخ به ډېر وِي ښه مخونه   ولي زړه مي ستا وَ مخ ته وکړ خونه
کله کله مي له حاله خبر واخله   که دِ چېری اندېښنه کېږِي له خونه
دَ فراق په شپه سور کټ په ما سور اور شِي   يَو زمان مي باندِي نه لگی اړخونه
په ښو مي زړه وَ سترگو ته را گاږِي   لکه مست لَرَه کباب ځِي په سيخونه
نو بهار ئې په راتَللو شگفته شي   دَ لاله تر گلو ښه لَري بارخونه
ځو غمزې ښېوې فتنې جلوې مانې کړې   هونبره کېږِي په خوارانو شواخونه
که دا سرې شونډي د لعل غاښ دِ گوهر دئ   شرارې دِي ستا په غاښو کښ ميخونه
توري زلفي دِ په لېچو باندِي زانگِي   ښاماران دِي دَ چندڼُو په ښاخونه
چه ئې يو زمان له سترگو جدا کېږِي
دَ خوشحال په مخ دَ اوښيو ځِي ورخونه

دَ جهان په مخ به نه وِي هسَي تا غُندي دلبرهَ   پريرويه، عنبر بويه، سنبل مويه، سمنبرهَ
گلعزاره زلفي ماره شهسواره خوش رفتاره   باده نوشه ميفروشه قصب پوشه مو کمرهَ
دلنوازه سر فرازه عشوه سازه لعبت بازه   خود پسنده سر بلنده شکر خنده لب شکرهَ
طربناکه گرېوان چاکه تَل بېباکه تش تپاکه   خود آرايه خود نمايه خود ستايه خوش هنرهَ
غزلخوانه خوش الحانه دُر دندانه لب خندانه
عنبر خاله پُر خياله تل خوشحاله د زړه غورهَ

دا ښه گل چه ئې کمي دَ جمال نشته   دَ وفا ئې حيف دا دَئ چه حال نشته
که وفا بقا ئې هم وَئ څه به ښه وُ   دَ ښايست ئې پدا دور څوک سيال نشته
عالم زړه په هيڅ خورسند کا چه وصال وئ   دَ هر چا بخره هجران دَئ وصال نشته
چه ئې وصف دَ جمال کاندِي تر سره   هر چا زده دَ واصفانو مجال نشته
منو نه منو نه ظلم جور پکښي پروت دئ   دَ ناترس خاطر ئې مهر مثقال نشته
دَ غمزې په تيغ عالم وژنی غم نکا   ته به وايې چه ثواب دَئ وبال نشته

---

[1] گروېږنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه ډک په ښو ګلونو په هر کال وُ دَ دې باغ هغه ګلونه سږ کال نشته
راته څه وايې چه يار پتا مين دَئ مختصر به درته وايم څه حال نشته

ما خوشحال وَته په زوره نارې وکړې
چا وَ ما ته ځواب راکړ خوشحال نشته

دا غليم سرَه به نکا مکر دروه مګر ډېر تر بلا تېر په عقل پوه
بد خوئِی به دَ خپلوانُو سَرَه حؤک کا چه پخپله پخپل ځان پسندي اندوه
ما چه وليدَل اتلس زره قومه دَ خپل ذات سَرَه الفت کا هر ګروه
دَ محنت په وخت يَو مل را سَرَه نشته دَ راحت په وخت زرګونه وُو انبوه
په خوښيه کښ زاړه لکه زلمي شي ځوان زلمی تر زاړه لا کاندِي ستوه
دَ ګزار په ځاي اوس نه وينم هوسيه په ځواني مِي له کبلي ليده په کروه
غر به هم لکه وېښته هسِي نرَی کا
که غمونه دَ خوشحال کښېږدي په کوه

دم به نه وَهې له خپله زورَ زرَه که[1] دي وَ ويني يار وار وې کورَ کرَهَ
چه وَتا وَته نيژدي شِي هغه تور شِي په ستنه راځِني ګرزه تورَ ترهَ
يو يو هور[2] دي چه شاهين ځني آلوزي مشګيرک لکړ مکړ له هوره هرهَ
دَ صبا په ياد نشاط وِي دَ ګلونُو که جنبش کا دَ بلبل له شور و شرهَ
پېښکښي غواړِي دَ اوښيو مرغلرِي دا ګوهر په دواړُو سترګو وده[3] ورَه[1]
د خوشحال شعر حلوا دَئ دَ شکرو
ستا په دا حلوا څه کار غُل خوره خرهَ

دواړه زلفي ئې پرېشاني په څوشانه په جبين خورې ورې په لب خندانه
له مستَی ئې سر تور ګرېوان شلېدلي صراحي په لاس نيولې غزلخوانه
په خمار ئې سترګي سرې و بله اُوښتي نيمي شپې را باندِي راغله ناګهانه
سپينه خوله ئې ځما غوږ وته نېژدې کړه په نرمي ئې دا وينا کړه را بيانه
زه خورې زلفيني ستا په پالنګ راغلم ته تر اوسه لا اوده يې ځما ځانه
هر عاشق لَرَه چه هسي شاه ور درومي نور ئې کومه آرزو وِي له جهانه
څو پيالې ئې پيايي وَ ما نه راکړې دَ توبې پرده ئې واخيسته له ميانه
چه له هسي رنګه حاله خبر نشوې شيخه ځکه ځما چار دَه په تا ګرانه
عشق راغلَي دَ توبې په ماتَول دي هيڅ بدی را باندِی مه وايه نادانه
که خوشحال غُندِي دِ يار باده پرست وَي

---

[1] که ئې ووينې.

[2] محشي ځاله ورته ليکلې ده.

[3] يعني اوروه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا به هم کړه دَ توبې خونه ويرانه

ذرې ته چه هسې برېښنې منوره   که پوهېږې دا برېښنا دِ ده له نمره
وايې لار دَ ختو نشته وَ اسمان ته   زه به لار درته پيدا کړم بې هنره
دَ عشق شور که دَ عاشق دَ زړه قضا دَي   له دې شوره خالي مشې ځما سرَه
هم دَ خلقو ملامت هم ستا ناسازي   دا به شوې چه يار مِې ته نيوې په غوره
راز ئې ولي ښکاروه ښه چه په دار شُو   دَ منصور سزا تر دا وه لا بتره
وير مې دا دئ چه له کښلو به جدا شم   څه له خپله سرَه نه دَه ځما ويره
زه به غوږ دَ ناصحانوُ په پند نه کړم   که ئی اروې دا وينا ده مختصره
وايې وَمرَه چه دِې زه له غمه خلاص شم   ځُما دا دعوه لنډېږې تر محشره
دَ خوشحال ژړا په دا دَه نور څه نه ده
چه په مهر ورته نه خاندې دلبره

راشه که ئې اروې دا خبره ده نادره: چه وَواته له سترگو هغه ووزې له خاطره
مرم چه جدا کېږې ته مي روح يې که پوهېږې   مه درومه لمانه راته تل اوسه حاضره
بخت مې مَرَور شې چه په نورو دِ نظر شي   بخت راته ناظر شي چه وَ ما ته شې ناظره
هر حسن دِ ډېر دَئ دَ ليلا تر حسن تېر دئ   زه چه دِ مجنون کړم په چشمانو ئې ساحره
ډېرې دې نگارې هوسې سترگې پرې وارې   تا غُندې به نه وئ شوخه شنگه دلاوره
شونډې دِ ياقوت دِې غاښ دې دُر دَ زړونو قوت دئ   درسته دِ دا تنگه خوله حقه دَ جواهرو
لام و بې ئې ځېښنه چه ښه کښلې شې در پېښنه   تل شکر وَکاږه چه شکرې خورې شاکره
ډېر دَ ملك شاهان دِي چه دَ کښليو غلامان دي   تا دا قدرت ورکړ وَ دلبروُ ته قادره
تل له ډېره خياله څو پېښې کړې له خوشحاله
هم روغه، هم جنگ کړې، مهر جنه هم قاهره

راته نيسي جانانه، دَ شرابو پيمانه   دَ شرابو پيمانه، راته نيسې جانانه
معني په چغانه، راشه بيا کښېږده لېندئ   راشه بيا کښېږده ليندئ، معني په چغانه
کور دَی دا که بتخانه، بکښې ټولې جونه ناستي   پکښې ټولې جونه ناستي، کور دَئ دا که بتخانه
پاس په سر د آشيانه، تور کارگه قمر تر لاندې   تور کارگه قمر تر لاندې، پاس په سر د آشيانه
گوره جوړ دام ودانه، زلف و خال د هغې مستي   زلف و خال دَ هغې مستي، گوره جوړ دام و دانه
په گيسو کښېږده شانه، چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي   چه دَ مښکو بوي لا ډېر شي، په کيسو کښېږده شانه
عشق مجنون کا فرزانه، شك گمان نشته پدا کښ   شك گمان نشته پدا کښ، عشق مجنون کا فرزانه
ته عاقل زه ديوانه، څه مو روخ دَ ملگريه[1]   څه مو روخ دَ ملگريه، ته عاقل زه ديوانه
دا غزل دَئ رندانه ما خوشحال خټك ويلي
ما خوشحال خټك ويلي، دا غزل دئ رندانه

---

[1] ته عاقل زه ديوانه څه مهرخ د ملگريه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنګینه کالي اغوستي را ښکاره شه ناګهانه — راته وګوره وَخانده خوشحالي مي کړه پر یوانه
خداي دِ تا له وړیو سترګو نه وژغوري دلربایه — چه ټیکه په جبین کښیږدې او سینګار وَکړې څو شانه
هغه دم چه تور ګیسو پخپل صورت باندې خپاره کړې — خوشبوئي دَخاصه مښکو په درست غولې شي پرېشانه
ځان و زړه مې هم چاپېر ور سرَه درومي اې نګاري — چه ګهې په شین شین په انګڼ کښ شي روانه
دین و زړه صبر و آرام را ځنې ولاړل اوس پوهېږم — چه یَو ځان دَې راته پاتو دا به هم یوسي له مانه

دَ یارۍ دَ آشنایي دودونه هېڅ له تا پټ ندي[1]
ولي څو کړم په خوشحال باندي خاوند کړَلې نادانه

زړه مي بیا واله مجنون شه ښه چه شه — پخپل یار پسې مفتون شه ښه چه شه
هغه غم چه په مثقال په شیرشاهي وُ — اوس تر منو نو لا افزون شه ښه چه شه
بې دَ یار د مخ له خیاله بل فکرت مي — له خاطره نه بېرون شه ښه چه شه
دَ وصال په وخت مي قد لکه الف وُ — په هجران کښ لکه نون شه ښه چه شه
لکه قدر دَ وصال را څخه نه وُ — چه په بخره مي بېلتون شه ښه چه شه
په هوا په اشتیاق ئې دَ سرو شونډو — که مي ویني درست لړمون شه ښه چه شه
زړه هر ګور په غیرو چارو مبتلا وُ — چه له غیرو چارو ستون شه ښه چه شه
زه ئې درست له هره حاله نه خبر کړم — چه دَ هند پلار مي یون شه ښه چه شه
هیڅ مکتب له یوه فیضه خالی ندئ — چه می ځای دَ سر زنګون شه ښه چه شه
عاشقان په عشق کښ هر کله زبون وئ — که مي زړه په عشق زبون شه ښه چه شه
چه ئې توره دَ غمزې راته په لاس کړه — که مي آس ورته هارون شه ښه چه شه

چه ئې پښه دَ دلبرۍ په رکاب کړه
دَ خوشحال زړه ئې شګون شه ښه چه شه

زړه را پسې سر شو راته وایي چه وئېږه — وایه وایه وایه له وَیلو مه درېږه
تش شه له خروشه، څو په تا کېږي له جوشه — ژاړه ژاړه ژاړه په سبا بېګا نخولېږه
ظلم جور ستا دئ چه په نر ناحق پما دئ — مکړه مکړه مکړه له آزاره وَ وېرېږه
سوی لوغړن یم، تل په آه و په شیون یم — وسوم وسوم وسوم درومه اور در وَلګېږه
اوس خو بې پروا یې که زه وَمرم بیا به وایې — مرمه مرمه مرمه څو لا پایم وَ پوهېږه
څه وایم چه څه کړې، سراسر واړه ښه نکړې — جګي جګي جګي په رشتیا مي مه قهرېږه
تل دِي تېرېده دي ښه له هر چا سرَه ښه دي — ښه کړه ښه کړه ښه کړه دَ جېکخواه خبري نغوېږه
کبر لوئي مکړه چه دعا ګټې هغه کړه — وینه وینه وینه ولي مهر کړه تېرېږه

رېږدي غاړي غرُونه دَ خوشحال په فریادونه
واروه واروه واروه راشه څه خو وکروهېږه

زړه می یوور[2] یو خورد ساله — ښایسته پري مثاله
په دوو زلفُو عنبر پاشه — دواړه ورَځیي ئې هلاله

---

[1] دودونه پټ ندي له تانه.

[2] زړه مي یووي خورد سال.

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري سترگي ئې تور زاغ دئ را پيدا دَ باز له ځاله
گلعذار ئې لاله گل دئ غاښ ئې دُر شونډې ئې لاله
تر ښه قد و تر قامت ئې سبر هم بې اعتداله
تر وَيل ئې نه رسيږي دلربا شيرين مقاله
تر يانه پورې پوچې[۱] دَ خطا دَ ملك غزاله
دَ خوشحال معشوقه دا ده
خوله ئې ميم زلفي ئې داله

زه يو يار غواړم زيبا ښه سر تر پايه دلربا ښه
ښايسته په شپږ جهته هر اندام جدا جدا ښه
څو دَ ښهر ښايسته دي دَئ په حسن تر هر چا ښه
تن ئې ښه دَ گل تر پاڼيو تمامي قدر و بالا ښه
دواړه زلفي عنبر پاشي گلغدار تر لاله لا ښه
توري سترگي توري ورځې تور باڼه اوږده والا ښه
تنگه خوله حقه دَ لعلو غاښ ئې دُر قيمت بها ښه
گبينه ئې سر دَ ژبي دواړه لب ئې تر حلوا ښه
گلرېزي كا په خبرُو تر شكرو په خندا ښه
څړه نيازو څړه ناز وئ په جفا ښه په وفا ښه
كه مي وژني تېغ را واخلي دَ ده تېغ لگي په ما ښه
كه هوا ده دَ ښه مخ ده نشته ښه تر دا هوا ښه
هر چه دا هوا ئې نه وِئ هغه ندئ په دنيا ښه
دا غزل چه خوشحال ووې
څوک به ووائي تر دا ښه

زمانه راته په څو پرته په څو وه زه ئې واخيستم خوني مزري درَو وه
وداني ئې په ډېر غم په ځگرخون وه ويراني ئې راشه گوره په څه دَو وه
دَ بېدردُو ياري ما غنم گڼله چه مي وليدله سر تر پايه جَو وه
تندر تل په مناره باندې پرېوزي دَ خسوف بلا دَ مياشتي په پرتَو وه
حق نا حق ئې وچ لانده وبله كښېښول ظالمي دَ اورنگزيب پره د لَو وه
هغه تور هندو بچه به چرته غواړم چه ځما دَ زړه متاع باندې گرَو وه
دَ زړه نوي ښه ياران وُ خداي جدا كړه
دَ خوشحال دَ زړه دمه په هغه نَو وه

زه خبر ور ځني نشوم بهار تېر شه د گلونو لَون واړه په بل پېر شه
حيف دا چه دَ گلونو عمر لږ دَئ په جهان كښ دَ اغزيو عمر ډېر شه

---

[۱] بوڅې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ بهار بلبلي نه راځِي په سيل[1]   مګر زړه ئې دَ بهار له سيله سېر شه
هغه ګل چه دَ حمل وُ په جوزا کښ   ځاي ئې پاسه په سوات يا په بونېر شه
خوږ ژوندون جدا له ښه شيرينه ياره   په ما خوار باندِي يا زهر يا ګنډهېر شه
هونبره غم دَ بېلتانه لَرِي په زړه کښ
دَ خوشحال له دله ګښت دَ بهار هېر شه

زه هم چېرى فرزانه يم لا تر اوسه   تَل بيخوده ديوانه وَم، ديوانه يم لا تر اوسه
جدايي نشته وصال دَئَ ځَني[2] بعد هم خيال دئَ   له هغه چه[3] همخانه وم، همخانه يم لا تر اوسه
چه راغلي په جهان يم خبر شوي پخپل ځَان يَم   دَ رازُونو خزانه وم، خزانه يَم لا تر اوسه
په عالم ځَما خبري، خلق کا په نيژدِي ليري   په وګړِي افسانه وم، افسانه يَم لا تر اوسه
چه د مخ پلو ئې واشو، يِو مشال وُ چه نما شو   هغه دم پرې پروانه وم، پروانه يَم لا تر اوسه
ناوکى ئې د مژګان دِي چه بلا د ما د ځَان دي   ورته عمر نښانه وَم، نښانه يَم لا تر اوسه
چه ئې ځَان سَره آشنا کړم له هر چا ئې شا په شا کړم   له عالمه بېګانه وم، بېګانه يَم لا تر اوسه
هغه بحر چه محيط دَئَ په افراط او په تفريط دئَ   دغه بحر در دانه وم، در دانه يَم لا تر اوسه
هغه شان له خپله ياره بې وکيله بې ريباره
زه خوشحال چه يګانه وم، يګانه يم لا تر اوسه

ساقيا آتش مزاجه   له صفا مينا زجاجه
دَ شرابو پياله راکړه   د همه زحمت علاجه
نه يَوَه پياله دَ ميُو   نه د درست جهان خراجه
زه او مَي اې محتسبه   که مي خو نه سِي تاراجه
ور ګدا دَ ميخانې شه   که شاهي غواړِي له تاجه
د رندانو بازار تود وِي   دَ شرابو له رواجه
صومعې ته تله له ديره   ياره کار دَي بې منهاجه
دَ ساقي پياله را واخله   بکښ ډېر دَي ابتهاجه
ساقي هر کله دِ وينم   مه جبينه، مخ سراجه
دَ بلورو پياله ډکه
د خوشحال دَه احتياجه

ستا په داغ راغلَم له موره   خداي مِي مکره د غمه[4] نوره
کم خدمت يَم په خدمت کښ   ځُان لازم وينم هر ګورَه
که زه هر څو کم خدمت يَم   ته خپل شرم وته ګوره

---

[1] د بهار په سيل نه راځي بلبلى.

[2] ځني بعد و هم خيال دئ.

[3] چا.

[4] تغمه.

خانه زاد بندي کمين يَم — هم بې توانه هم بې زوره
توان او زور مي واړه ته يې — بې تا نه پېرم[1] په توره
بد غليم راته په ځَو[1] دي — له غليمه مِي وَژغوره
ته شفيع دَ قيامت يې
خوشحال وساته له اورهَ

ستا دَ زړه سختي مي سر تر پايه وليدله — سنګ به سينه ووړ کړي ستا له هسِي سنګه دله
څه خورا ښکاره شوه په خيل دَ سترګو ولاړه — ما وې دَ اسمان برېښنا وه نه مي بېژندله
نوره دنيا نشته چه څه وه را څخه خلقه! — وار په وار مِي واړه په دلبرُو وَښندله
ناز که کرشمې دي که غمزې فتنې جلوې دئ — اوس مي په دا کار کښ سرَه درست وپسندله
ګل چه شګفته شِي عندليب باندي نارې کا — نشته يَوَه کښلې چه پرې وبولم[2] بدله
ياد مِي هغه وخت دئ چه په شپه به سرَه ناست وُو — شمعي به ژړا کړه، صراحي به خندېدله
اور چه په ځان بل کړي پخپل ځان باندِي لګېږي — اوس مِي دا خبره په زړه ښه وَلګېدله
تل ګونه وَهلې، هر زمان ساره آهونه — ما چه عاشقي کړه خود په ما به دا کېدله
سرې لمبې ئې بلې دَ خوشحال ختِك په زړه کړې
سرې ختي اَغُوستي په دا لاري تېرېدله

ستا په سترګو کښ فتنې کاندِي خوابونه — تورِي زلفي دي هم ډېر لَرِي تابونه
که ته زر حجا به ونيسې په مخ کښ — را ښکاره وِي ستا جمال تر حجابونه
دَ جنت حوري که وَګوري ستا مخ ته — نور به واچوَي له شرمه نقابونه
که شعلې دِ را ښکاره شِي له جماله — لور په لور به سر څرګند کا آفتابونه
زه چه ستا دَ بېلتانه په لمبو وَسوم — نور مې څه دِی دَ دوږخ په عذابونه
ستا دَ خيال مېلمه مي ناست دَئ په کوګل کښ — تل مي خورې دَ زړه دَ غوښو کبابونه
تا وې ما وَتا ته ډېر ځله خوله درکړه — دَ يارئ په کار کښ هم شي حسابونه
زه وَ تا ته دعا کړم ته ښکنځل کړې — هم لتا ښائِي دا هسِي ځوابونه
ته چه حال دَ خپل عاشق غواړې په شرح
بويه دا چه خوشحال وکښِي کتابونه

ستا دَ راغلو منت ډېر لَرم نسيمه — چه ګلوُنه غوړوې ځما په سيمه
و صبا وَته ئې هيڅ بېځايه نه دئ — چه خبر شوم دَ ګلُونوله تسليمه
دَ بلبلوُ بې خودي بې ځايه نده — چه مستېږی دَ ګلونُو له شميمه
بيم دَ هجر دَ چا سرَه جار وَزِي — هيڅ عاشق به خالي نه وِئ له دې بيمه
ګل بلبل سرَه ښه وصل لَرِي دربغه — که دا چارَ همېشه وئ مستقيمه
کله وصل دَ خپل يار کله هجران وِئ — سربښته دَ عاشقی دَه دا قديمه
دَ بهار په وخت چه کښت دَ ګلزار نکا — هغه څوک به اندېښنه لَرَي سقيمه

---

[1] په چاپي نسخه کښ څو ليکلي دي، په بله نسخه کښ پځو دي چه معني ئې حل طلبه ده.

[2] ولولم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلوُ د گل بوي لکه وصال دئ | که ئې رنگ په سترگو ويني نديمه
هر ورق ئې معرفت دَ گردگار دَئ | و هر گل وته کاته وَکړه حکيمه
کله هر لوري ته گل دَ بهار گورې | کله نه وينې يو گل پخپله سيمه
يَو مى يار دوهم گلزار ساز و ساقي شته | نن مي کومه اندېښنه له غين و ميمه[۱]

دَ گلزار په اشتياق دَئ په خزان کښ
په خوشحال باندي کرم وکړه کريمه

سترگی دِ مستان دِي ځما زړه ښيښه مهينه | پړوکی پړوکی مه شه چه ئې کنج په کنج وهېنه
سپېن سبا دِ گوره دَ ټېکي په شفق بند کړ | جگي جگي رايي واخله له جبينه
کښلي دي که گورې چه مخ پټ کله ځرگند کا | گل دَ بهار ندِي را زېږي له زمينه
واړه به سبب دَ بد اصلانُو دَ هنر وِئ | هر آفت چه گورې چه را پاڅِي له کمينه
مست په بهار راغلي په سرود دِ گوتي کښېښوې | ځو به لا وبا سې دِېر دِ وياسته له دينه
چرته لوئېدلې نوم دِ خپور په جهان نه وُ | غوغا وشوه په ښهر چه ئې کوزه کړې له زينه
تل جام دَئ د شرابُو ستا په لاس توبه په شونډُو | دَ خلقو لړمون شين دَي که پوهېږې ستا له شينه[۲]
حيات لايزال به دِ حاصل شي که باور کړې | دَ زړه ليدوني[۳]دواړه که روشن کړې له ياسينه
دَ عشق[٤] دَ محبت دَ ناوي مهر ماسوا دَئ | اول ئې درته وايم چه ئې ورکړې له کابېنه
هر ځو ئې که پټه، په ټټر کښ وِي ساتلې | ځه بده بلا ده نه پُټېږِی دَ زړه مينه
کله منت اخلِي دَ يوې گېډِي دَپاره | هر چه همت ناک دِي که په کور لړِی جوينه
زاڼِي بتي گوره چه په هر لوري غوغا کا | هيڅ درنه پوهېږم چه په چوته يې شاهينه
هر چه دانايان دي په امان امان تېرېږي | هي توبه له دوره الامان له دې آئينه

نوم به دِ هر گز په ژبه وانخلي په عمر:
دا يارِي دوستي چه ستا خوشحال ته شوه مبينه

سپېنه ږيره دَ مردانو کد خدايي دَه | دَ غاښونو پريوتَنه رسوايي ده
دَ سرِی چه غاښ په ځاي وِئ ږېره سپينه | پدا هيڅ زوړوالي ندئ برنايی ده
دَ خضاب ځواني دَ چا ده دَ احمق ده | تر دا کله ږېره ښه په ښه نايي ده
زوړ سرِی دِ دَ زوړوالي اندوه نکا | که په ځاي ئې دَ چشمانو بينايي ده
زاړه مرد لَره ليده دَ دلبر ځه دئ | په معنی دَ خوړو زړونو موميايي ده
شيخ به کله عاشقي له لاسه پرېښوه | لاس و دست ئې نه رسېږي پارسايي ده
که خوشحال له عمر ولاړ تر اَويا تېر شو | لا په زړه کښ ئې دَ کښليو آشنايي ده
تورِی ږيرِی سره وصله ناداني ده | سپينی ږېري سره وصله دانائي ده
شيخ به ولي نندارہ دَ کښليو نکا | چه دَ ده دَ زړه دَ خوړو موميائې دَه

---

[۱] غين و ميم يعني غم.

[۲] محشی ورته کښلی دی يعنی ستا له شين خاله.

[۳] يعنی د زړه سترگی.

[٤] د زړه د محبت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زوړ خوشحال چه دَ دلبرو دیدن غواړي
دَ دلبرو په وصال کښ روڼائي[۱] ده

سر دَ سره بیا جنون را باندي زور شه   یا دَ میني لېونَی شوم خوي مي نور شه
که هر څو پندار کِوي پروا پرې نکړم   دا هنر مي و عالم وَته پېغور شه
دَ ساقی دَ میو هسي شان اثر دئ   په خمار کښ مي دستار له سره خپور شه
حریفانو په هاي هاي باندي نارې کړې   چه ساقي دَ میو داد کړ جام نسکور شه
هو دا کار دَ ازمیښت ندئ نور څه دئ   چه ځما بلا ځما دَ سترګو تور شه
که ګداي له لوږي مرِئ علاج ئې نشته   چه د دور د خواجه روزګار په پور شه
په خاطر باندیي مي ډېر داغونه جوړ وه   ولي ستا له لاسه داغ باندي انځور شه
خوب خندا دِ له خاطره فراموش کا   دَ هغو چه دَ ویشتلی په چم کور شه
هر کالی چه د رضا پکښي مونده شِي
دَ خوشحال خاطر مي ښهر دَ لاهور شه

ښایسته نه دئ بلا دئ آشنایی ئې دَه له غمه[۲]   آشنایی ئې دَه له غمه زه نارې وهم عالمه
زه نارې وهم عالمه، عشق یَو یم دَئ په موجونه   عشق یَو یم دئ په موجونه. الحذر له هسي یمه
الحذر له هسي یمه، چه عالم پکښي فنا دي   چه عالم پکښي فنا دئ، دا دریاب روغ دَی له دمه
دا دریاب روغ دَئ له دمه چه ساحل ئې لیده نشي   چه ساحل ئې لیده نشِي ډېر غرقاب دئ تر قلزمه
ډېر غرقاب دئ تر قلزمه، نه زیارتېږی نه کمېږي   نه زیاتېږي نه کمېږي، تر ابده تر قدمه
تر ابده تر قدمه، چه شنا کا پدا یم کښ   چه شنا کا پدا یم کښ، چه دعواي لَرَی محکمه
چه دعواي لَرَي محکمه، هغه دُر وریسې غواړي   هغه دُر وریسې غواړي، چه بهار لَرِي اعظمه
چه بها لَرِي اعظمه، هغه دُر ئې ښه جمال دي   هغه دُر ئې ښه جمال دي، چه خوبی ده باندِي تمه
چه خوبی ده باندي تمه، په جمال ئې زلفي مار دي   په جمال ئې زلفي مار دي، خبر دار ئې یم له سمه
خبر دار ئې یم له سمه، په څو قسم تور ماران دي   په څو قسم تورماران دي، څوک دَدم دِي څوک بې دمه
څوک دَ دم دي څوک بې دمه، هغه مار خوشحال خوړلي
هغه مار خوشحال خوړلي، چه ژوندی دَئ تر دې دمه

ښځَه بویه هوسناکه، خنده رویه، مهرجنه   پاکیزه په زیست روزګار کښ په ښه بوي باندي مینه
دَ صحبت په رموز پوهه، زړه ئې خلاص له مکره دروهه   کم خوراکه خوش پوشاکه، همیشه ناسته دننه
په وصال دَ یار خوشحاله، یار ئې خوښ له قیل و قاله   چه له یاره نه جدا شِي، هم غمجنه هم خیرنه
له نېکانو همنشینه له بدانو په زړه خوړینه   له موروالي ئې توبه کا که ئې مور وِئ دروغجنه
دَ مېلمه پکار حاضره، په پخوالی بهادره   حق دَ چاري په ځاي راوړي، په رنځور باندِي پوښتنه
پاکیزه ئې د کور صحن، نه په غولي کښ نور لحن   پر ستاري ترې خوشنودي، ښه دَ هر چا په ساتنه[۳]

---

[۱] برنایی.

[۲] په دې بدله کښ صنعت د ردالعجز علی الصدر مراعات سوي دئ.

[۳] ستَنه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دا هسي څوک پيدا شِي دَ خوشحال په لاسو راشيي
هيڅ تقصير به ئې ونکا دَ يارئِ په پالَنه

قربان دي تر نامه شم محمدَ (ص) پيغمبره — اول ثنا دَ خداي ښايي بيا ستا ثنا ده غورَه
ادم که دِ پدر دَئَ په معني کښ ستا پسر دئَ — تر وارُو مرسلانوُ مقدمَ مؤخره
دَ نوح نجات له تا وُ دَ طوفان له امواجونو — گلزار په خليل اور شو ستا له رويه اې سروره
چه خلاص شو له کشتنه اسمعيل مَړي قربان کړ[1] — چاره دَ ده له حلقه ستا اروا کره لَره بره
موسی په کوهِ طور دَ تجلي طاقت را نه وړ — تا وليده دَ سر په سترگوُ خپل مولا بهتره
موسی ته څرگند نه وُ عِسی ته ښکاره نشو — په قاب او په قوسين په هغه اسرار خبره
ستا صفت به خوشحال څو کاندِي په ژبه
انه وانت المولا و افضل تره

نجومي چه قدم نږدي بې نجومه — موت و فوت و ناکامي مومي له کومه
چه گړي گړي دَ ورځو شپو تېرېږي — پکښي راشِي په چا ښکه په چا شومه
ځان به خلاص نکا دَ بد ساعت له شره — نجومي ئې که خبر دَئَ له علومه
نېك و بد ئې په قبضه کښ دَ قضا دئَ — بېهوده خبري مه پېمه ور درومه
مقدر به په هيڅ رنگ مبدل نشي — هر سړی لَرَه ورځې بخره مقسومه
که په پوهه افلاطون دَ زمانې شِي — دقيقه به دَ قدر نکړِي مفهومه
گډُي[1] چرگ تر زمکه لاندِي اُوبه ويني — ولی نه وينی په زمکه باندِی لومه
په تمځرِی نن دَ گانده حال معلوم دئَ — ولي بند شِي دَ هلکوُ په کړکومه[2]
ورځ و شپې سرَه همه ندِي يکساني — نن يوه ده کانده بله شي معلومه
وَ سړِي ته وار په وار هغه رسېږي — چه دَ ده په پېشاني باندِي مرقومه
په خوشحال يوه هغه دَه بله دا شوه
بيا به گوره په قسمت پېښه شي کومه؟

که اغزي وي ستا له لاسه — تر گلونو دي دَ پاسه
د زړگوټي سر مي ته يې — که ياران لَرَم بې قياسه
چه به بل تر تا را تېر کړم — دا ويي دَ زړه و باسه
که دَ نورُو سرَه خاندم — جهان نه دَي بې لباسه
له ماڼيه به دِ ومرم — څه خو مخ را وجار باسه
که څوک تا غندي ښکارېږي — څربښت ببل دَي تر اماسه
تر هغه به نادان څوک وي — چه خربښه گڼِي تر آسه
دَ اغيارُو سرَه خانده
په خوشحال تندر پرېباسه

---

[1] ملا چرگګ.

[2] يو راز دام دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په هند کښ نشته سپينه   هوسی سترګه مه جبينه
خدايه ته وَ ماته راکړې   يَوَه سبزه نمکينه
به دوو زلفو عنبر پاشه   په دوو شونډو شکرينه
چه هر ځاي وَته ئې ګورم   ښايسته ګښلې مهينه
هوسناکه ښېوه ګره   شوخه شنګه زړه سنګينه[۱]
دَ يارۍ په علم پوهه   سخندانه نکته چينه
ورځ و شپه کا ځني چاري
په خوشحال دَ ګُښلي مينه

که هيڅ نه وائ چه ويل راشي له ياره   ټول دَ يار مهر په لاس راکړه ريباره
سره لاله په هغه محَکه شګفته شِي   چه خولې دِ باندِي اوري[۱] له رخسارهَ
دَ غمزې په تيغ مِي وژني زه دعا کړم   چه ځما په خون ئې مه نيسې دا دارهَ
چا وې خپل نتلي کښ چه ئې په ياد وِي   بخته وخت دَي چه ئې ونه وزم له شمارهَ
يوه شنه پاڼې خپل بخت په لاس را نکړه   خلق څو ګلوُنه وړِي له دِې ګلزارَه
په آرزو آرزو کښ هسي لېونی شِي   چه خبر شوم دَ عاشق سرِي له کارَه
که ئی درست په سيند کښ ډوب کړې هم به سېځي   چه ښېځل ئې په نصيب شوله روزګارهَ
په وژو دَ عاشقانوُ هسي ځغلِي   نيم بسمل ئې په ځاُی پرېښوم له تلوارهَ
چه ئې ستا په کوي کښ ځاي ونيو نور مور شوُ
د خوشحال خاطر له باغه له بهارَه

که ګذر په خير آَب آباد وَکړې نسيمه   يا دي ګشت وشي دَ سراي دَ سيند په سيمه
په وار وار سلام ځما ورته عرضه کړه   ور سرَه ځما دَ لوريه څو تسليمه
اباسيند وته ناره وَکړه په زوره   وَ لنډِی ته وينا وَوايه حليمه
کندي وي چه بيا مي ستاسِي جام نصيب شي   په ګنګا جمنا به نه وُ له قديمه
که دَ هند له هوا زار کړم څو به زار کړم   دَ اُوبو بلا ئې لابده عظيمه
که دَ نهر اَوبه څښې ګلمې پرې باسي   هم دَ هر کوهی اوبه ندي بې بيمه
چه سرِې اوبه دَ غره نشته په هند کښ   تری توبه که واړه يک دَي له نعيمه
تل به هيڅوک نااميد په جهان نه وِئ   په کريابو کرم کېږي له کريمه
دَ ويشتلي وَ صحت ته اميد وشي   دَ پرهار ئې چه کمي وشِي له ريمه
خدايه زړه مي په وصال دَ هغو خوښ کړه   دا چه اوس ورځئي لېري دَي دوه نيمه
عاقلان به هيڅ انکار ور باندي نکا   هر افعال چه صادر کېږي له حکيمه
هميشه به په هند نه اوسې خوشحاله
عاقبت به عاصي ووزي له جحيمه

که مردي دي په دستار ده په منډوسه   سکه مردي دي مبارک برېتونه پوسه

---

[۱] دلنشينه.

کشکی زه دَ نا مردانُو په شمار وَي　　چه فارغ وَي له ارمانه له افسوسه
د لوهړ گلونه ښه دي تر نلگوس　　ولي بيا چېړي لوهړ چېړي نلگوسه
چه ظاهر باطن ئې دواړه حبطه وئ　　منافق سړی بتر گڼه تر کوسه
په دروغ په نا راستی کښ ډېر غم دئ　　دَ رشتيا روزکار کوه بې غمه اوسه
چه به هر کله جفا کړې وفا هم کړه　　دَ اغزيو سَرَه گل لَري پلوسه[1]
په جهان کښ بد خويي واړه دوږخ دَه
د خوشحال له دله خوي دَ بدو يوسه

ستا له خويه نه مې خوږينه دَه اينه　　ځکه هسي وهم کاڼي په سينه
که دِ زړه دَئ چه مي مينه در ښکاره شي　　راشه وَنيسه وَ مخ ته آينه
چه دِ زه دَ وَر ملنگ شوم خز به څه کړم　　راته توره شړئ بس دَه پشيمينه
کله کله راته گوره ستا نوکر يم　　راته بس ده هم دا هونبره مهينه
خزينه دَ سرو مهرانو دَ شاهانو　　ستا دَ راز لَرم په زړه کښ خزينه
وايې ته کله په مخ ځما مينَ شوې　　ستا په مخ باندې مين يم ديرينه
چه ځما سَرَه ئې ستا دَپاره کاندې　　خوښ يم ستا دَ رقيبانو په کينه
ماتېدل ئې هيڅ دشوار ندئ که گورې　　چه وَ کاڼي ته بېژدې شی آبگينه
دَ بادشاه په تخت و تاج پوري خندا کا　　دَ درويش بوريا، ټوپیَ، پشمينه
انگوري ترخه شراب ور لَره بويه　　ميخواران له گبينه لري گينه
ورځ هغه ښه دَه چه ته پکښې خوشحال شې
که شنبه که سه شنبه که آدينه

ښه ښه بخ بخ دلداره　　وفا جويه غمگساره
چه کنم چه چاره سازم　　چه دِ زړه[1] کړم را کناره
به که گويم از فراقت　　چه مې زړه شو پاره پاره
نکند بدل سرايت　　که زاري کومَ بی شماره
تو چه سنگدل نکاري　　چه مې ستا وَکړه نندارہ
به عاشق بې سروبا　　ستم مکړه ستمگاره
به نگاه گاه گاهی　　مهر کړه دَ خدای دَ پاره
اې نگار من حذر کن　　دَ ويشتليُو له آزارهَ
نرود ز درگه تو!
که خوشحال شړې سل واره

لا منت لَرَم پدا هم له اسمانه　　نندارہ دَ ابا سيند له مير کلانه
په تيراه په سوات په خوړه ور په ورشوم　　بيا مي کوم لوري ته ته بيايې اسمانه
لکه گوي هسي په حکم دَ چوگان يم　　درست وجود پرهار پرهار يم له چوگانه
سر نوشت مي له ازله مگر دا وُ　　زه به څه لَره مانه کوَم له چانه

---

[1] يوه د غره اغزنه ونه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

قديمي دَ پښتنو جهل خرتوب وَ اوس په طمعَ په حرص درومي له ميانه
که رشتيا وايم شير شاه دا هسي نه وُ لکه موږ يو نه پيدا له کوهستانه
پښتانه چه بې ننگي کا څوک ئې څه کا گورستان لَرَه به درومو له ارمانه
دَ ختکو دَ نفاق له ناپوهئ يا چه غم لرَم له خپله خاندانه
چا وته وايم څو به کښم څه هونبره ندئ چه تمام شِي له مذکوره له بيانه
دا داغُونه چه خوشحال لَري په زړه کښ
رغېدل به ئې په تا کېږِي سبحانه!

که غواړم نه يې مومم هسي تا غُندي مهوشه خنده رويه سنبل مويه گلعذاره پياله کشه
سمن بره قد عرعره مو کمره لب شکره آهو چشمه څړه خشمه مهرجنه منقشه
دلنوازه سرفرازه چشم بازه عشوه سازه تيز نظره غمزه گره په دوو زلفو مشوشه
سر بلنده خود پسنده[۱] خود نمايه دلربايه د عاشق دَ ځان بلا په رنگ زيبا په خوي آتشه
طربناکه تل بيباکه گريوان چاکه تش تاپاکه[۲] زړه ئې سخت لکه آهن په مخ يوه آينه بې غشه
د زلفينو سر ئې تاو لکه نخوش د ماهي گېر شو
کله وي چه خوشحال خلاص شي له دې هسي رنگ نخوشه

که دا ستا سترگي دا وجار باسم ځان ته له ښادئ به نور شا کړم و جهان ته
يو زمان مي که دا ستا ليدل نصيب شِي نور به سترگي پورته نه کړم گلستان ته
طبيبان دِ خپل دارو ور څخه کښېږدي تا ويشتلي مينه نه کا و درمان ته
کفرستان د شاه د تورو زلفو گوره چه په څه رنگه تاوېږي و ايمان ته
چه په ما باندي تېرېږي ستا په عشق کښ خداي دِ هسي حال پېښ نکا مسلمان ته
په جورا[۳] بورا به هم نکا وتنه عاشقان کله خالي دِي و سهمان ته
اول ښه شهپر پيدا دَ الوتو کړه بيا له پسه الواته کړه و اسمان ته
په فراق د ښو يارانو چه ډېر ژاړم دواړه سترگي مي پېغور کا و باران ته
چه پخپله افغاني ژبه نادان دَي په تورکي خبري څه وايې افغان ته
ما ئې دواړه شونډي بيا موندې په کور کښ نور دِ لعلو لره درومي بدخشان ته
هغه شونډي چه ځايي بې پاېو سرې دِي هغه شونډي څه حاجت لري و پان ته
له خوشحاله ئې بهرام غُندي پيدا کړ
دم واهه نشي څوک څه وائي يزدان ته

ساقي بيا دَ ميو مهر کړه چه عيد شه دَ رندانو دَ ښاديو وخت جديد شه
په هر لوري يو آفتاب دَي ځلېدلي ښاپېرک ئې له جماله نه کور ديد شه
په هر څه کښ ننداره دَ هغه مخ کړم چه له ډېري پيدايئِ ناپديد شه

---

[۱] هنر منده شکر خنده.

[۲] تپاکه.

[۳] دا بيت عبياً وليکل سو، په ټولو نسخو کي دغسي دي، اما معني ئې نسوه راته ښکاره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم هغه دي همېشه ژوندُون موندلي   چه دَ مستي دَ غمزې په تېغ شهيد شه
زمانه په خلقو هسي ازمېښت کا   چه يوسف دَ قبطيانو زر خريد شه
واړه نخښی ئې په زړه وينم حضوري   که اشنا په ليري حد له ما بعيد شه
هر چه ستا دَور دَ سپيو په حساب وئ   په جهان کښ هم هغه سړی سعيد شه
خط و خال په ښه جمال باندي يو دود دئ   نه چه حسن دَ خوبا پدا مزيد شه
چه دِ نوم دَ خوار خوشحال په ژبه واخيست
په درست عمر کښ خو نن ورباندي عيد شه

سپين نمری[1] اغوستي په ښو سرې کوښي نو خطه[2]   څه رنگه را درومي لکه تکه سپينه بطه
سل دئ سره کښېني واړه يَو تر بل بهتري   خداي ړوکه به زه کوم تا په واړو کښ غلطه
بخت غُندي نا گاهه څما خوار کره سيده شو   راغله دِ په قصد وُ که دا راغلې بې نمطه
وايم[3] چه که واړه زاري زه راوړم خپل کور ته   څوک چه چا ته زار کا دَ دلبرُو له سخطه
راشه سر مي پرې کړه لا به ښه شم په وفا کښ   خود په دا پوهېږې قلم لا ښه شې له قطه
ډېر په درياب کې شي واړه مټ کا دَ وتلو   څوک پکښي لاهو شې څني وريشي تر شطه
لوړي لنډي نورو ده خوشحال ده غوره کړې
نه لوړه نه لنډه په قد ښه روغه وسطه

سترگي ستا غرَوِي زړه   سترگي ستا پټوِي زړه
چه دا خوله خوځوِي دَی دَئ   ژبه ستا ويَوِي زړه
چه څه کار په لاسو پښې کړې   دا هم ستا ښورَوي زړه
اوريده په دواړو غوږو   هم پتا آروَوِي زړه
چه نېکي کړې يا بدي کړې   واړه تا سندوي زړه
چه خندا کړې يا ژړا کړې   خندَوِي ژړوِي زړه
دواړه کَونه لکه تن دي   کار دَ تن جوړَوِي زړه
زړه بې چون و بېچگون دئ   څوک دا غوښه کڼی زړه
دَ خوشحال په زړه کښ يو دَئ
څوک ئې څه لټَوِي زړه

ستا له خاله مي يو داغ دَئ په سينه   چه همېش را سَرَه يار دَئ ديرينه
تا چه واغوښتې دَ خيال جامې رنگيني   بله ستا په دَول نشته رنگينه
يو گلزار پکښي ناگاهه شگفته شي   چه په مخ دِ مخامخ شې آئينه

---

[1] يعنی کالي او لباس.

[2] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

[3] وايمه چه واړه زاري ما راوړي خپل کورته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې پدا چه ښایسته وُو وته گوري — په بل څيز مي له چا نه کېږي کينه
ساقي نن له لاسه څه خو باده پرېږده — چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دَ بادشاه دَ سره تاج ئې مخى ندى — دَ درېوش دَ سر ټوپۍ پشمينه
زه په عشق کښ مستثنا لکه مجنون يم — چه مي نشته په ډېر قرن قرينه
دا څه راز د ميني ندئ په کوگل کښ — دا مي ينښې دَه په زړه کښ گنجينه
مَى خورئ لَره شنبه خوښوِي خلق
وَ خوشحال ته څه شنبه څه آدينه

سا په غم کښ مي آرام له زړه بيرون شه — دَ غرڅه غُندي مي خوب په ځگر خون شه
همېشه په غاړي غرُونه سرگردان يم — پدا دور مي درست ډَول دَ مجنون شه
عاشقي سړی رسوا کا هاله وَمري — ښه هغه چه مړ په تبه په طاعون شه
گوره څو عالم به لاندې کا تر چلو[1] — چه روان مي تر دا دوو سترگو جيحون شه
هډيره ئې دَ شهيد په څنگ کښ بويه — هر سړی چه مړ په توره دَ بيلتون شه
په گلونو به ئې ږغ کاندِي بلبلي — دا گلزار چه په بياض ځما زرغون شه
چه درست کال ئې بيا بيا وايم لا يو راز دئ — دا يو راز تر دفترونو نه افزون نشه
په زر ژبه ئې ستايه واړه يو راز دئ — عبارت که مختلف شه يو مضمون شه
عشق خوشحال وته يو هسې سبق ورکړ:
چه ئې زړه د قال و قيل له درسه ستون شه

شپه دَ بېلتانه ده پهر پهر کال پما شه — بانگ دَى دَ چرکانو په هزار هيله سبا شه
رايشي گلزار ته وار په وار ننداره کاندي — وار په وار پرې تېر شي اوس که گورې وار ځما شه
پېغام راوړي دَ وصل عجب ښه راځې په مهر — هد هد دَ يار له لوريه نن پما باد صبا شه
په وخت دَ مشغولا دَ گلو کله آواز کاندي — چه درومي له گلزاره په چيغار چيغار طوطا شه
په درست عمر ئې مهر د سکوت په خوله وهلي — ځما دَ زړه طوطي دَئ چه نن گورمه گويا شه
رنگ چه باندِي پرېوزي آئينه دَ زړه تبى شي
زړه دَ خوشحال گوره له هر زنگه مصفا شه

شيرازي که ښه خوراک وُ واروه تېر شه — ملوکي که ښه پوښاک وُ واوره تېر شه
که خپلوي دَ زن فرزند وه حال ئې دا دئ — که له خلقه زېست و ژواک وُ واوره تېر شه
که منصب وُ که خالي که سرداري وه — که په لاس ملك و املاک وُ واوره تېر شه
فرش فروش نقش و نگار دَ محلونو — که بستر مي عطرناک وُ واوره تېر شه
چه له ښکاره به په خيال راتلم وَ کور ته — سور به تل ځما فتراک وُ واوره تېر شه
خپل پردي نېکان بدان له هره لوريه — په دربار مي په بلغاک وُ واوره تېر شه
تار په تار دَ اکوړ خېلو کډی ولاړې — پدا ږغ مي ځان هلاک وُ واوره تېر شه
اوس ئې روخ دَ ملنگیَ دَ دوهې دَئ
دَ خوشحال چه سراي او تاک وُ واوره تېر شه

---

[1] تر څلو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شل کارُونه پرېږده ننداره ئې دَ جمال کړه
دواړه کسي واخله په سپين مخ باندي ئې خال کړه
کښېنه په انگڼ کښ مخامخ چه ورته گورم
تور لونگين د واړه چندڼ هار په سينه ټال کړه
راغلې و بازار ته درست وجود کړه لکه کسي
گوره که ړوند نه ئې ننداره ئې دَ کمال کړه
تله دِي تېرېده دئ ښه له هر چا سرَه ښه دي
ونه دَ نېکی په دا باغ کښ نو نهال کړه
واړه ورکَول دَ جهان گوره عاريت دئ
غم دَ بېلتانه ځما زړگيه په وصال کړه
بې دَ يار له ميني چه به کور دَ دنيا جوړ کا
واروه درته وايم خداي ئې ميني په زوال کړه
ته هغه رستم يې چه شاهان دِ طلبگار دي
چا درته تلقين کړ چه خدمت دَ پيرزال کړه
الف دِ دَي سرېښي ستا په ميم چه درته گوري
په دواړه لوريه زړه وړې په مخ دواړه زلفي دال کړه
نور خلق پښبو دي چه پرې بار نشته دَ ميني
بار لَري دَ ميني ناز و نياز په خوار خوشحال کړه

عيب جوي سرَه مي هونبره دَه کينه
و به نه نيسم وَ مخ ته آئينه
خداي دِ ما بېغمه نکا په دنيا کښ
زه او غم سرَه ياران يو ديرينه
ساقي څو خمار شکنی پيالې راکړه
چه په سر کښ مي خمار دَئ دوشينه
دا يم زه ورپسې سر يم که ئې مومم
په دوران کښ مونده نشي خزينه
نن ئې مکړه تفحص وايه چه نن دَئ
که ئې بيا مومې په قرن قرينه
لاله ځايه چه خوشحال په جهان راغي
دَ لاله غُندي ئې داغ دَئ په سينه

فراق څه رنگ را اُوږده کړه پما نن شپه
دَ جوزا شپه ئې بلدا شي په غمجن شپه
په فراق کښ مي په سترگو خوب حرام شه
په هيچا باندِي ورمشه دَ لېچن شپه
چه رېبار ورته پيغام دَ وصال راوړي
په هوس هوس تېرېږي په مَيَن شپه
دَ فراق په شپه اميد دَ وصال څه دَئ
که ئې گورې په معني کښ ورکه ستن شپه
دَ دوهې ملنگ هم تېره کړه دوهې ته
که تېرېږی په تونگرو په برستن شپه
روغ عالم بې غمه خوب کا خبر ندئ
چه په څه غذاب تېرېږي په دردمن شپه
وَ وصال وته هجران دَئ ورنيولَي
ښخه شوې وه دَ ورځَي په لمن شپه
ورځ ئې ما ليدلې نه ده په درست عمر
خداي به نکا سپين سبا دَ دروغجن شپه
دا نن شپه چه په خوشاحل دَ فراق راغله
ور دِ نشي هسې سخته په دښمن شپه

که مي يَو ځله رسد وشي تر سيندهَ
نور دِ مه وينم په تورو سترگو هندهَ
نه به سترگي د سرِی په چا خوږې شي
نه ئې ما ته په اوبو شي دَ جا تندهَ
دَ پېپلو پاني خوره په غره کي اوسه
نه چه پان د هندوستان خورې ځما جندهَ[1]
په هغه بازار به څو سود و سودا کړې
چه کارگه پکښ قدري دَي تر شهندهَ
اې وروستيَ عقله دريغه که پخوا وَي
ما به ولي پخپل ځان کړه هونبره شندهَ

---

[1] يعني ځما گله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چه وشول هغه واړه در بخښلي
اوس خوشحاله په لاس مه نيسه ناپسندهَ

که عالم وته دلخواهه[۱] بادشاهي شوه
عاشقي وَ ما ته لا عالي جاهي شوه

دَ تقوا په کار و بار ډېر خبردار يم
ولي څه کړم چه نصيب مي گمراهي شوه

شاهدانو ته دَ خضر عمر غواړم
حيف دا دَئ چه دَ عمر کوتاهي شوه

چه له ځايه ئې گناه لَره پيدا کړم
که نظر وکړې ځما بېگناهي شوه

يار مي وليده له ورايه شکر دا دئ
چه قبوله مي دعا سحرکاهي شوه

لکه ستا کسي په خوارُو برابر شي
دَ طالع تر روڼا ښه دا سياهي شوه

زه دَ يار په جفا هيڅ اَهُونه نکړم
راته غم دَ رقيبانو بد خواهي شوه

ستا دَ سرو شونډُو په دَور مي حلال شول
ښه چه اوس روا دَ ميو مناهي شوه

سربازي يا دَ پتنگ يا دَ عاشق ده
يا قسمت دَ مجاهد يا دَ سپاهي شوه

بخته دا ځله ئې راوله تر غاړِي
چه ببري مي پدرياب کښ تباهي شوه

که خبر له حاله نه وَئ څه به ښه وُ
و خوشحال ته غم دا خپله آکاهي شوه

که په زړه کښې دِ د يار مينه ځايی ده
سکه ناحقه دِ له غېرو آشنايي ده

مخ ئې کله دَ يوسف غُنديِ زيبا دئ
دَ يوسف تر مخ ئې زياته زېبايي ده

چه ئې رائ دَ خپل خاطر وي هم هغه کا
په دلبرو مسلمه خود رايي ده

که دِ زړه وي چه دا خوږ خاطر مي روغ کړې
دَ لبانُو مچه راکړه موميايي ده

زه او ستا دَ دوارُو شونډو مَي هغو زده
چه ئې نن په لاس نيولې پارسايي ده

دَ معشوقي په ترخه کښ ډېر خواړه دِئ
چه ئې گورې نېکنامی ئې رسوايي ده

چه په خلقو کښ دوږخ دوږخ يادېږی
بل دوږخ په جهان نشته جدايي ده

په پېغور په تور په زور به ځني نه ځي
دَ هر چا چه خپله بخره شيدايي ده

دَ افسون دَ سحر کار دا هسي نه وِئ
دَ خوشحال په زړه کښ دا مينه ځايي ده

که يو ځله مخ ښکاره کا له نقابَه
د ښايست نامه به واخلي له آفتابَه

لاله گل به ئې له مخه خوبي پور کا
په زلفينو به سنبل کاندِي بې تابَه

خلق څه لَرَه تهمت په زمانه ږدِي
په[۲] چشمانو ئې دنيا کړله خرابَه

د خمار په علامت ئې سترگي سرې دِي
که چا بې وخته بيداره کړله له خوابَه

د خاطر ويني ئې نوش په ځاي د مېو
بيا ئې نقل هم د زړونو له کبابَه

خاصه مرگ د معشوقې د مقتولانو
چه جنت لره به درومي بې حسابَه

ځما زړه قبله نما شو نه جار وزي
و بل لور ته ستا د ورځيو له محرابَه

په وعده ئې زړه خوشحال مکړه خوشحاله

---

[۱] بهتره.

[۲] چه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وفا طمع څوک نکا له حبابَه

که دیدن شوَي بې نصیبه   ما به ولیدې حبیبه
په پرهار مي اور بلېږي   دارو مه سېځه طبیبه
زه د یار یم یار ځما دي   تر منځ څه غواړې رقیبه
لېونی به لېونتوب کا   بې پروا دِي له ادیبه
و عاشق وته ناصحه   څه ویَل کړې بې تقریبه
تر فرهادَ تر مجنونه
په خوشحال پېښه عجیبه

که ناګاهه را ښکاره شِي هغه خوبه   زړه به یوسِي له عاقله له مجذوبه
رقیبان به سر نګون له غمه پرېوزي   که په راي کښې د خپل ېیر دروغي محبوبه
هر زمان په نوی نوی غم اخته شوم   چه تل تل نوې شېوه کا دل آشوبه
د یوسف د مېني لاف واړه عالم کا   ولي بل پسې ړوند نشو بې یعقوبه
که لا څه درته د سر و مال وجود وي   په دا فکر به ور نشې تر مطلوبه
ته ئې تل په سر دعا کوه خوشحاله
که دِ نوم په ژبه نه اخلي محبوبه

که نیولې زرکه باز پرېږدي له چنګه[1]   زه هم له لاسه پرېږدم شوخ و شنګه
ور په ور کلي په کلي پسې ګرزه   دروېزه که دَ دیدن مومې ملنګه
ګل که هر څو ښایسته دئَ پدا باغ کښې   که ئې وینې بیا اغزي لَړي له څنګه
چه دِ توان رسي په لوي دریاب کښې ګرزه   په بېله کښې دي زوال وینم نهنګه
عاقبت به ککری ورباندِي کښېږدې   تر څراغ چه کیږ وښَي ګرزې پتنګه!
پند ګویان چه عاشقانُو ته پند وائيِ   دَ هوښیار په پوهه سر وَهِي له سنګه
تر سهار مِی د یاره سَرَه ناز وُ   درسته شپه راته کوتاهه شوه تر درنګه
هغه یار که په پالنګ را سَرَه نشته   دا هم شکر چه ئې بوي ځَي له پالنګه
چه ئې زړه دَ معشوقې په مینه مست شي   دَ هغه سړیُو څه له نام و ننګه؟
لېونی به لېونی نه وُ عالمه   که ئې بخره وَئَ له عقل و له فرهنګه
که لیلې و نور عالم ته کښلې نه وه   پدا څه، چه وَ مجنون ته وه خو شرنګه
دَ عمزې په تېغ ئې خوږ ښه يې خوشحاله!
مَرَنَي په روغ صورت نه ځِي له جنګه!

مرد هغه چه زړه ئې ویښ سترګي په خوبهٔ[2]   پخپل سپي[2] ئی ګمان شي د لېونتوبهَ
درویشان دي دعا کا زه ئی په ځَان کړم   که د زړه نه مي روان شي دا زهوبه

---

[1] دا بدله په چاپي نسخو کښې نده راغلې.

[2] دا بدله په چاپي نسخه کښې نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مخ ډېره ښایسته ئې نوم دي څه دئ   د عاشق د ځان بلا فتنه آشوبَه
که په توره ئې ځواب ورکړی مردي ده   که وجود دي څوک آزار کاندي په چوبَه
په هغه لاري چه پل ږدې هسي وایم   که بانو کړم د هغې لاري جاروبَه
که هر دم ورته ژړا کړم فایده نشته   سنګین زړه به ئې په چا نشي نروبَه
د دنیا سختۍ تل نه وي غم مکړه   په حلوا ګندي بدل شي دا اتوبَه[1]
که په تور د عاشقۍ بندیخناه شي   د عاشق له دله نه ځي تلا توبَه[2]
که مي لاس ورباندي بر شي هېر مي ندي   ډېر سرونه به چت پت کړم په میخ چوبَه

ستا په تش دیدن مي هسي زړه خوشحاله شي
لکه تږی په اوبه شي ښه خړوبَه

که رشتیني محبت لرې مه ناړه   په یوه ناره ښېل شوي یار وژاړه
دَ رسا ویشتلی کله توان دَ ږغ وئ   په فراق کښ نارې مه وهه له باړه[3]
په معني کښ جدائي نشته وصال دئ   دَ آشنا په غم کښ خوښ اوسه تل ویاړه
په هجران کښ هغه هسي شان وصال شته   لکه څوک له خپله یاره لاس تر غاړه
دا دیدن لکه په پټو سترګو کېږي   دا دیدن له وازو سترګو نه مه غواړه
لیلا پلار کره په سل پردو کښ ناسته   مخامخ وه وَ مجنون وته وَلاړه
پسله مرګه هم جدا نه وِئ رشتیني   په یوه لحد کښ ورشي سَرَه دواړه
دَ رشتیني میني ډار د زوال مکړه[4]   چه رشتیني عشق لَرِي سلام په واړه

دَ یار غم دِ دَ خوشحال له دِله نه ځِي
دَ فاني دنیا خوښي که لاړه لاړه

که ملیح یې دَ زړه مینه په ملیح کړه   که قبیح یې دروه‌مه چاری دَ قبیح کړه
دَ بهار ګلونه ډېر دِی واړه ګوره   چه دِ زړه وِئ هغه ګل پکښې ترجیح کړه
که دِ زړه دَئ چه دَ مخ ثنا ئې وایې   دَ بلبلی غُندي خپل زبان فصیح کړه
مسیحا دَ رنځ وَ هر لوري ته ډېر دِئ   دَ خپل رنځ دوا دَ وخته په مسیح کړه
له ازله ئې رند رند زاهد کړ[5]   زه به ډکی پیالې اخلم ته تسبیح کړه
په حسد په رخه څه ځما پروا دَه   چه دِ پټه کینه کړه اوس ئې صریح کړه
زه که بد یم هم دَ یار دَ سترګو تور یم   و هر چا وَته ځما دَ عیب تشریح کړه

---

[3] یعني نفس.

[1] لیټی، اړوب، ړوز، د مېده اوړو هغه لیټی چې په اوبو کښ نرمه پخه شي.

[2] جوش او خروش.

[3] یعنی دَ ګولی خراش او زخم.

[4] نشته.

[5] له ازله ئې زه رند ته ئې زاهد کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ توبې درياب ئې تا لَره پيدا کړ   دَ گناه له تور يو ځان لکه صبيح کړه[۱]

دا دَ سر په سترگو مه گوره خوشحاله ته
که دَ زړه سترگي لرې ښه ئې صحيح کړه

که نيمگړې پياله را کړې ساقي تا زده   همگي مدار په نيت دَئ باقی تا زده
دَ شرابو په مستي بې خوده ولاړې   که له سره نه دِ پرېوزي تاقی[۲] تا زده
دَ بابا په رضا ځه جنت به مُومې   روايت مي درته وکړ عاقي تا زده
زه دئ وخوروم په مار دَ تورو زلفو[۳]   حال مي خود وينې په سترگو راقي تا زده
دَ خوشحال غُندِي همېش په ځان ناچاق يم
ته چه تل په صورت چاق يې چاقي تا زده

که هوښيار دئ که نادان دئ که سادکه غله   هيڅوک نه وينم دَ خپلي لاري صله
يو په غم شريك يار نه وينم په ملك کښ   خلق تشي تسلې کاندِي په خوله
دَ مېړيو غُندِي يُون دَئ و دانو ته   چه و ما وته عالم کا تله راتله
چه اميد دَ مېړي نه وِي وَ دانو ته   وَ هغه لورِي ته نکاندِي هيڅ تله
خپل ويشتلې غرځه مه پرېږده خوشحاله
ځاي په ځاي ئې ويني توئِي دِئ په پله

گم گشته او گم گشته سرَه رفيق شه   گم گشتن دَ دواړو تنو په تحقيق شه
دَ شرابو جام په لاس شاهد بازي کا   شيخ دَ ښهر عبادت پرېښ زنديق شه
يو ئې اصل سرَه دوه اويا مذهبه   خدايه څه بني آدم فريق فريق شه
عشق څه هسي آسان ندئ هونبره خلقه   په بلخيو کښ خو يَو سرِی شفيق شه
دَ اسمان دَ ستوريو هم و بله فرق دئ   ځکه غوره په يارانو کښ صديق شه
چه توفيق ورسره مل شه کار آسان دئ   کل مدار دَ واړو خلقُو په توفيق شه
آزاده به له چا طمعه اميد نکا   چه به طمعه له چا کا کله عقيق شه
دَ غليم مهر په هيچا باندِي نه وئ   يو فساد وربادِي کاندي چه شفيق شه
وَ خپل بخت وَته تسليم کړه چه غليم دئ   همگي دَ غم په بحر کښ غريق شه
نور که سل پيالې آخلي دَئ دي سل څښي
چه خوشحال دَ باده نوشو په طريق شه

گوره دَ يار مخ ته بيا لېمه پرې ولوه   زړونه دَ بد رنگو رقيبانو ويلَوه
دا دَئ هغه مخ چه په هجران کښ پسې ته مرې   اوس ئې په وصال کښ دواړه لوريه کښلوه

---

[۱] په توريو تور يې ځان صبيح کړه.

[۲] طاقی.

[۳] زه ئې وخوړم په مار.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه پېښبکښې دَه په وصال کښ درته وایم — دُر ئې په لَمن کښ ورته ګوره تلَوَه
زه دَ بېلتانه په حال خبر نه وم خبر شوم — خداي له خپله یاره نه هیڅ یار مه بېلَوه
تندر دَ رقیب په کور پرېوزی قهقه خانده — سپینه آئینه دَ ششت[1] خپل یار ته ځَلوه
یو ځَله چه زړه دَ چا په مهر مینه بند کړې — شرط دَ یارئ دا دَئ زړه بل ځاي مه نښلوه
کډي دِي دَ زړونو ستا دَ مخ په لور رواني — واړه ملك بوستان دَئ په هر ځاي ئې ملَوه
درسته دِله خپلو نمریو وَ ایستم خوشحاله
یو دَ غاړي هار مي دَ ګلونو مه شلوه

لکه زه یم پیدا شوَي پدا مینه — دَ نور چا به هسِي نه وِئ پیدا مینه
دَ قصاب چاړه په غوښو هسي نکا — لکه کا د ما په زړه دَ اشنا مینه
درست عالم را باندِي غاو کا زه حیران یم — چه له زړه به په ځو لیري کړم ستا مینه
په یوه تن کښ دا دواړه توکه نه وِئ — هم دَ حسن استغنا هم دَ چا مینه
نه به بوي دَ مښکو پټ شي په نافه کښ — نه به پاتو شي مخفي دَ شیدا مینه
ما په سحر په جادو تقصیر وَنکړ — دَ ناترس خاطر ئې نشي په چا مینه
په ژړا مي به دوه سترګي وچي نکړې — که پما شوې دَ خپل یار په ژړا مینه
لور په لور ئې په همه عالم رسوا کړ
کشکه نه وَئ دَ خوشحال دا رسوا مینه

لکه[2] ستا دَ زلفو تاب شته — په سنبلو کښ هم تاب شته
لکه ستا دَ خولو بوی دَئ — هسي هم په ملك ګلاب شته
ستا دَ مخ ترې خال به بِه وِئ — په خطا که مشك ناب شته
لکه زړه ځما ستا شوندِي — نه کباب شته نه شراب شته
که و نمر ته خاته ګران دِئ — دَ زلفیینو ئې طناب شته
چه کاته دِ په حساب شول — دَ یارئِ هم حساب شته
کښلي دېر وه ما ته یار کړې — تل دَ ګلو انتخاب شته
کل پما شهد شکر دِئ — که دِ قهر یا عتاب شته
مجنون مړ ندئ ژوندی دئ — چه لا ما غُندِي خراب شته
دَ هجران په شپه مرګ غواړم — ځما سترګو ستاسی خواب شته
چېری نه په بل مرګ وَمرم — دَ غمزو دی هم شتاب شته
چه مي وژني کوز به کورم — له اشنا سترګو حجاب شته
ما خپل خون ورته پل کړَي — که د ما د مرګ غذاب شته
دَ چا مَي مي په کار ندئ — چه مي خپل لبِ لباب شته
دروغجن یم که دا شعر — دَ میرزا په درست کتاب شته
دا غزل چه خوشحال وَوې
نن ئې چا ځخه ځواب شته

---

[1] یو راز پسول دی، چه هنداره پکښې وی. په یوه نسخه کښ شست هم راغلی دی، چه مطلب ګوتې ده.

[2] د لکه پر ځای کله ښه ورسره لګېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له حاله ئې خبر شه که شته شته که نشته نشته　　قلاش و قلندر شه که شته شته که نشته نشته
که لَږه دَه که ډېره واړه ونیسه په تېره　　په خوي دَ پیغمبر شه که شته شته که نشته نشته
دَ عمر څه اندوه کړې څه اندوه دَئ که ځان پوه کړې　　ژوندَی تر گوره ورشه شه که شته شته که نشته نشته
بادشاه دَ بحرو بریې، که قانع په خشك و تر یې　　دَ دهر سکندر شه که شته شته که نشته نشته
که دُر دِئ که گوهر دئ که گلوُنه که شجر دِئ　　دَواړُو بې خبر شه که شته شته که نشته نشته
بې وخته غواړې بد کړې بیهوده رخه حسد کړې　　به صبر تونگر شه که شته شته که نشته نشته
مه ژاړه مه پرې ویاړه غم ښادي پرېږده دا واړه　　واقف پدا سیر شه که شته شته که نشته نشته
بلا دِئ چه ټولېږی په هیچا نه پا　تو کېږي　　فارغ له سیم و زر شه که شته شته که نشته نشته
له یاره مهر غواړې که ئې نه مومې نور ژاړې　　دَ یار په رضا سر شه که شته شته که نشته نشته
که وصل که هجران دئ دواړه ما وته یکسان دئ　　آرام پخپل مقر شه که شته شته که نشته نشته
څو سعیَ څو طلب کړې اندیښنې په روز و شب کړې　　په واړه برابر شه که شته شته که نشته نشته
لږ عمر ډېر غمونه په زړه هونبره ستمُونه　　قانع په خشك و تر شه که شته شته که نشته نشته
پخپل هنر نظر کړه څو ژوندَی یې خپل هنر کړه
خوشحاله شیر نر شه که شته شته که نشته نشته

لکه مخ ځما د َیار دَئ نمر خو هسي وي کنه　　لکه زه په عشق کښ زیږ یم زیږ خو هسي وئ کنه
دَ عالم ډېري خبري لور پَلور توري لښکري　　زړه مې نه خوځي له ځایه غر خو هسي وئ کنه
بې دَ عشق له شور و شره چه هر گز ځما سَره　　نه ځې نور څه هر څه دروِمي سر خو هسي وئ کنه
چه ئې ربېم عمل لا کا چه ئې ورک کرم ځان پیدا کا　　ورَځ و شپه دا هسي کر کړم کر خو هسي وئ کنه
تا وې درومه نوم مې زبر کړه بل سبق له زړه بدر کړه　　تل مي ته یې په خاطر کښ زبر خو هسي وئ کنه
و هغه ته مي سر کوز دَئ چه معلوم ورته رموز دئ　　په خبره نه پوهېږي خر خو هسي وئ کنه
پدا باغ کښ یَوَه ونه تل تازه تره برخنه　　چه ئې اُوړي ژمَي بر خورم بر خو هسي وئ کنه
چه آزاد مریي ور دروِمې خپل مراد ور ځني مومي　　په هیچا ندئ ترلَي ور خو هسي وئ کنه
په یوه زمان تر یاره ورشي راشي څو گزاره
دَ خوشحال خاطر تېز پردَي پر خو هسي وِئ کنه

لا یزاله پادشاهي که چا موندله　　کیخسرو به وَ خسرو ته نه سپارله
جام دَ میو را پلاس کړه ساقي گوره　　په هر لوري دا ځما دَ غم کرَله
په امان امان یوه لا تېره نه وئ　　په زمان زمان ښکاره کا فلك بله
ډېر په باد ولاړَل د تا غُندې باد وړي　　ته ئې وروستو دُم کړه یې ځما دله
جام و ساز ساقي بهار واړه اسباب شته　　صراحي ولي خالي وینم له مُله
په جهان دَ نیکو نوم بویه خوشحاله
چه یادگار به وِئ تر تلو هم تر تله

لور ته لور مي په جهان گرېوان پاره شه　　کور په کور مي دَ رندیه کار ښکاره شه
چه مي پته په لستوني کښ نوشله　　دَ هغې پیالې جهان په ننداره شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څه زړه ندئ چه اوس مهر پما کا   راته نرم هغه سخت سنګ خاره شه
چه دَ عمر څه مایه تر واړُو تېر شوم   دَ خوښۍ ملك ځما په اجاره شه
اوس به کوم ارمان کوم سوبه مي وشوه   چه رقیب دَ یار له وره آواره شه
دَ هغه قدر لرم ترې به ځاربېږم   چه په غم کښ چاره جوي دَ بېچاره شه
اوده بخت وته مي ډېري ناري وکړې   وېښ له خوبه په وروستی نرې ناره شه
جدائي ورځني مرګ دَئ سرَی وَ مري   دَ بتانو وصل عمر دوباره شه
که خپل ځان هوښاره وِی هوښیار به نشِي
اوس خوشحال دَ لیونیوُ شماره شه

له تا نه چه جدا شم په ناکام په ورځ و شپه   نه خوب نه مي خوراک دَئ نه آرام په ورځ و شپه
بل خیال فکر ئې نه وي بې د یار له رویه مویه   دَ زړه په حال خبر یم زه مدام په رځ و شپه
دَ مخ ثنا ئې وایم دَ زلفینو ئې صفت کړم   په خوله که په خامه وِئ صبح و شام په ورځ و شپه
یَو ښه نظر چه وکا، سرمایه مي دَ ژوندون شِي   کافي دَي خلوتي ته یَو بادام په ورځ و شپه
دَ مښکو دَ کافورو خوشبوئي به تر قربان کړم   که ستا له لوریه راشِي یَو پیغام په ورځ و شپه
دَ مښکو ګل قندي به ئې خوشحال ترې صدقه کا
که ته مي سر فراز کړې په دشنام په ورځ و شپه

ما پټ درله[١] کوګل کښ همېشه اسرار دَ زړه   آخر ئې خوناب وکړ په هر لور پرهار دَ زړه
له پښې اغزي مشکل دَئ په حکمت له تلي خېژي   دانا طبیب بایده دَئ چه وَکاږي خار دَ زړه
دَ نورُو تونګري که دَ دنیا په سیم وزر شي   پدا به تونګر نشي بې دیدنه خوار دَ زړه
دَ شونډُو دارو ورکړه که ئې ته په روغول یې   په سترګو ئې علاج کړې، خو به مري بیمار دَ زړه
که ښه دَئ هغه زړه دَئ چه مین په هیچا ندئ   چه یَو ځله مَین شِي نور تر تلو زار دَ زړه
غمجن په ډار دَ هجر خوښ دَ وصل په امید کښ   په اور او په اوبو کښ کړ خداي څه روزګار دَ زړه
دَ یار مهر تر ما راغي د ما مهر تر یاره   رشتیا ده دا خبره چه دَ زړه ده لار دَ زړه
چه خپل اختیار ئې ټول دَ خپل اشنا په لاسو ورکړ   رحمت ئې پدا کار شه خو هم دا دَئ کار دَ زړه
خوشحال خسته به اوس دَ خاطر راز وَ چا ته وایي
چه ولاړ ورته ئې شا کړه دماغي ښه یار دَ زړه

ما د شیخ او د ملا حکایت نزده   ما بې میه نیه بل روایت نزده
چه ئې نوم دَ عاشقانو په شماره شو   دا هم ښه که بوالهوس محبت نزده
ته چه هسي په چمن کښ چمان کېږې   سبره تا ځما دَ یار په قامت نزده
عام عالم وته پخپله ځان نادان کړم   هسي مه وایه چه ما کنایت نزده
دَ درویش په زړه کښ درست کتاب مرقوم دئ   که په خوله ئې دَ عربو لغت نزده
وایې تا سره مي نیت دَئ دَ یاریه   هسِي هېښ یم ګڼه ما په تش نیت نزده
نادان یار به صدقه تر هوښیار یار کړم   نادان یار دَ آشنایی قیمت نزده
عاقلانو څخه څو رنګه حکمت دَئ   لیونیو یو دَ عقل لو حکمت نزده

---

[١] در په کوګل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ عاشق ته نصيحت مکړه ناصحه! خود پوهېږې چه عاشق نصيحت نزده
دَ خدمت له نتيجې نه چه محروم شوم زه لايق نه يم که تا عنايت نزده
چه بې سته مېلمه کېږي هغه زه يم له آشنا مي دَ هندو غُندِي ست نزده
زاهدان چه نمونځ روژه کا جنت غواړي
ما خوشحال دَ مزدورئ طاعت نزده

ما په ننگ دَ پښتانه ځوانان قربان کړه بيا مي غوره غوره جمعَ ښه ځوانان کړه
دَ سرِي دَلاسه مړه وَئ څه به ښه وُ لېوني کوټه سپی مړه گوره شېران کړه
هونبره کوټي کوټي کوټي ارمانونه هر نفس ځي په ارمان ارمان ارمان کړه
په يوه ساعت ښادي په بل غمونه په لحظه لحظه تېرېږي د اسمان کړه
چه په شپه را سَرَه ټول وو په زرگونه په سبا ئې له ما واړه ځان په ځان کړه
ځني مړه ځني ژوندي له ما جدا شول زه جدا په غاړه غرنو په ارمان کړه
چه شاهان ځوانان مي ومړل هاله مرد يم که دَ هر يَوه مي ساري سل ډمان کړه
يو مهلت دَ عمر بل مدد دَ بخت وئ په دښمن باندِي مي وشوې پدا شان کړه
لوي ئې قتل، هلك بند، ښهرونه سوي مال اُلجه بنديان دِ کال واړه جهان کړه
چه نو ښهر مي واهه کوهاټ مي پريښ لا هاله ځما دا کړه وُ دَ نادان کړه
چه بد اصل سَرَه ښه کا کله ښه کا دَ موزي سَرَه څه سود دَي دَ احسان کړه
ښه خو دا په خوشحال وشوه بيا تر کاله
گوره څه رنگه ښکاره شی دَ سجان کړه

ما د نيت خبره ووې و ناکس ته[1] نور څه نه په نن ئې ووې و عسس ته
خوړې شونډې به ئې نه مومې وَهَه ئې سر په دواړه لاسه وايه و مگس ته
دَي پخپله د خپل ځان په سوختن دَي د گداز له حاله څه وائې ققنس ته
زه چه نن دا رنگينه خبري وايم پرې پوهېږم چه به پاتو شِي بيا پس ته
و طوطينو ته مي پرېښوې خبري دا مرداره جيفه پاتو شوه کرگس ته
يا ئې رنگ يا ئې آواز د ځان بلا شِي څوک چه اَچوِي مرغونه و قفس ته
گله نور عيب دِ نشته عيب دِ دا دَي چه په وازه سترگو گورې و هوخس ته
د غفا[2] د کال بهار گوره خوشحاله
چه د مړو به ئې هوا وشِي هوس ته

مه وَی هسی کلی چه دَ چرگو کولې خورينه شل خمبې[3] په کور کښ د نېستی له غمه مرينه
بل فکر ئې هېر دَی خو په غم دَ زرو پول دئ نر ښځې ئې واړه خو تنگې تنگې لرېنه
ډېر ئې ملکان دي پکښې ښه ملك هغه دئ هر چه بې ننگي کا دَ چا بډِی رشوت خورينه

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کي نسته، له يوې قلمي نسخې څخه نقل سوه.

[2] غفا د ابجد په حساب ١٠٨١هـ کېږي.

[3] خمبه: انار خانه، د غنمو د ساتلو کوټه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښېني په مسجد کښې د سودونو کا خبري   یا د خور د لُور د وَلوَرونو وَيل کړينه
لس کالونه تېر کا په يوه جامه خبرنه   کوز وجود برمنډ په سر ځيره کښېږدي زرينه
خاندي پروا نکا شرم نلَري د تېښتي   ډېري بې شرمۍ د ژوندون دَپاره ورينه
جنگ لَرَه چه ورشي نور څه هيڅ نکا بې تېښتي   جوړ چار وسله تښتي سکه ورور ته نه دَرينه
هيچيری د شولو د سری برکت نه وئ   شل شي شول شي شوم شي چه همېش شولي کرينه
نوم د ودانئ ويران ښهر دي خوشحاله
لا تري ويران مشه ورځ په ورځ دَه کهترينه

ناز، نخرې، مهر خندا. فتنې، جنگونه   دَ خپل يار سَرَه هم تا زده دا رنگونه
کله کله خواپخوا غاړه غړی   کله تښته په دوو پښو په غورزنگونه
چه ځما سَره ئې ناسته په پالنگ وه   اوس له ما په چرته لاړ په فرسنگونه
په ليدو پسې کچکول واخلي ملنگ شي   مينه کا دا هسې چاری آهنگونه
په نصيب د روغو زړونو فراغت دئ   په قسمت د خوږو زړونو لهنگونه
عاشقي به هغه کاندي چه تر شا کا   زيست، روزگار، شرم، پېغور، وېره ننگونه
چه بوسې د جفا جويو د خولې اخلي   گنُدي اخلي د ياغيانو قلنگونه
څوک مايوس څوک په اميد د يار د وصل   څوک پراته غاړه غړي په پالنگونه
په ليدو به ئې د گور مړي سر هسك کا   که پرې دورمي د پايلو په ژرنگونه
که پستې پستې خبري دراز نکا   د جنت د حورو مه وينم رنگونه
زه خوشحال د آهو چشم ميني سر کړم
د غرڅه غُندي په هسې گرنگونه

نن په سترگو ورځيو له ما خوار زهد تقوا وړه   ناز و غمزې وکړه عقل و صبر مي سبا وړه
شيخ ملا قاضي مفتي صوفي سَرَه يو ځاي دي   پا څه ښېوه وکړه يو يو څېز مې له هر چا وړه[1]
جور د اغزي وړي چه وَ گل وته هوس کا   يار که ښايسته وي ته ئې هم جور و جفا وړه
دَور د اورنگ دَئ د ريا زاهدان ډېر دئ   پټه په لستوڼي د شرابو ډک مينا وړه
تل چه عاشقان دي پسې تعيين رقيبان دئ   ته چه عاشقي کړې د وگړي شور غوغا وړه
مال دَئ که مې ملك دئ څو لا مړ نه يم ژوندي يم   هر چه ستا په خوا دئ هغه واړه لا پخوا وړه
ډېري دي نگاري ښايسته پري رخساري   نورو لره نور څه ته ځما زړه په تنها وړه
شونډي د حلوا دي عاشقان د حلوا وړي   ښه په وړيو ځه په پَلو پټه دا حلوا وړه
تا ويل خوشحاله يو کالی به له تا غواړم
زړه دَي نور څه ندئ ښه در کړي مې وَتا وړه

نن ئې بيا د دلبری خنجر تر ملا شه   ښه چه سر ئې لا اوله په بارسا شه
ښه چه ژر د مختوری وشو رقيبه!   هغه يار چه مَرور وُ بيا پخولا شه
ما وې بخت به يو ښه يار را کا وَ ما ته   چه د درست جهان ناترس وُ يار د ما شه
گل پدا سبب ارزان دورمي په بَيَه   چه ئې ډېره بقا نشته بېوفا شه

---

[1] يو څه څزه له هر چا وړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بلبلو باندي زېَري دَ بهار کا   چه نرگس په هسي سخته څِله وا شه
راشه گل وَته نظر وکړه اَغزي ته   گل په هونبره زيباييه يار دَ چا شه؟
دَ فراق شپه ئې چه هونبره اوږده نه وه
په خوشحال باندِي هزار ځَله[1] سبا شه

نشته بانگ دَ مؤذن په درست تيراه   مگر واورې بانگ دَ چرگ په سحر گاه
که اورکزي ئې سراسر واړه گمراه دِئ   آفريدی دِئ تر گمراهو لا گمراه
دَ اسلام ارکان احکام حلال حرام شته   آفريدي اورکزئ ندي پرې آگاه
نه ئې نمونځ دَ جنازو نه ئې امام شته   نه زکوة نه سرسايه نه دَ زړه تراه
ښه هغه چه مستقيم په شريعت وِئ   بد هغه دئ چه په شرعه وِئ تباه
دَ دنيا چارِي همه واړه فاني دِئ   که باقي دَئ خو يو نوم دَئ دَ اللّه
چه يکلخُته دَ دنيا په کار گښ غرق وِئ   له هغه غافله زويه نه آه آه
په اوبو سره گندگی له تنه درومي   په توبه په استغفار سَرَه گناه
موحد دَ تصوف دَ رسالو دَئ   مسئله دَ شريعت کښِي گناه
کله کله چېري وَ وايي دا هونبره   ځَني ځَني لآ اِلهَ اِلا اللّه
چه گناه همېشه کا توبه ئې نه وِئ
له هغه قومه خوشحال غواړي پناه

نامرد مل دَ چا مل مشه   سر په بد نائي کل مشه
پی غوړي واړه مردار کا   دَ خپل کور پيشو غل مشه
يَو چه دوه ورته ښکارېږي   څوک په سترگوُ احوال مشه
چه يا سېب يا بهي کېږي   بصل مشه حنظل مشه
دَ غوټی غندي موسېږه   دَ ابرو تر منځ خل مشه
په ويَل که ډېر افضل يې
له خوشحاله افضل مشه

نسته هسي مينه د يارانو خاص الخاصه   چه يو ځَبله ځَارېږي په جهان کښ له اخلاصه
يو راز دَي پدا کار کښ که ته ښه فهم پرې وکړې   چه شمعَ سر جنبانه پروانه ورته رقاصه
له مرگ مي څه غم کړې چه دَ عشق په شريعت کښ   قاتل په شرعه خلاص دَئ له ديته له قصاصه
له لاس مي رقيبان په تېره توره سَرَه پرې کا   لَمن به دِ لا هم ځَما له لاسه نشِي خلاصه
زاهد به په عشرت ځَما له بزمه نه خبرېږي   دَ عامُو څه مجال دَئ چه خبرېږي له خواصه
چه وگورم و تا ته همگي په درُو پرُ يې
څه خېژي اې خوشحاله له محيطه هم غواصه

نصيحت دَئ که ئې اروې درته وايي بېچاره   نفس به ډېر څه درته وايي پسې مشې آواره
روحاني بخره دَ چا دَه چه ئې مينه په درويش وِي   نفساني بخره دَ چا دَه، چه جاهل وِئ هيچکاره

---

[1] هيله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه وَهل خوړل خورول کا، هغه باز دَئ یا شاهین دَئ   چه ئې سوړي لَره وړینه، یا میږَی دَئ یا فاره
علم تا بیایي په پورته، جهل تا بیایي په کښته   یا عیسی لَره ور درومه، یا قارون ته ځان سپاره
چه ئې علم فضل نه وِئ چه په تخت دَ پادشاه کښېنِي   یا یو یَږ دَئ یا لېوه دَئ، یا ئې ګاو و خر شماره
بېوفا دروغجن مشه، نا سپاس حق ناشناس هم   ره زني کړه بنګ شراب خوره څرخ وهَه په دو تاره
دَ نباتو حلوا مه خوره چه منت ور سره مل وِئ   خپل کشکاب دَ خپل محنت خوره په سر راوړه پشتاره
که وعده په قیامت وِئ، هوس مکوه وَ پورته   څو توانېږي ښځه مکړه که په مخ وِئ ستاره
په هوا په هوس تللم، لا تر اوسه هسي زغلم   وا ویلا دَ نفس له لاسه ګرېوان چا ته کړم پاره
څوک نېکخواه په جهان نه وه چه ئې ما ته هدایت کړي   چه خبر په قباحت شوم، پکښی ډُوب یم یکباره
لوی دریاب دَی توره شپه ده پکښی ځي ځما بېړیه   خدایه خضر را ښکاره کړه چه لاس را کاندي ښکاره
هنر هم پخپل مقدار شته، دانش هم شته پخپل قدر
که یَو بخت ور سرَه مل وِئ دَ خوشحال کړه ننداره

نه د ما د زړه لربر دِئ ښایسته   همېشه مي دَ زړه سر دِئ ښایسته
خپل ژوندون دَ ده دَ مخ دَپاره غواړم   له دننه مي خبر دِئ ښایسته
بت پرست دَ یوه بت یم نه دَواړُو   که بتان مي دَ آذر دِئ ښایسته
زه به مخ دَ یار مخَي نکړم دَواړُو   که ګلُونه سراسر دِئ ښایسته
زه له ډېري ځلي یو پرېږدم بل ګورم   سرَه یَو تر بل بهتر دِئ ښایسته
خال و خط به ئې دما له زړه ولاړ نشي   که بیرون مي تر بصر دِئ ښایسته
په وار وار ترې لعل و در دي را توئېږي   ستا ویل لکه سره زر دِئ ښایسته
په خطا که په ختن که په کشمیر شته   نه چه دا مي تر دلبر دِئ ښایسته
که هر څو دَ ځوانی عشق لَري خوشحاله
دَ زړو، نه مکدر دِئ ښایسته[1]

نه ئې ملك نه ئې لښکر نه ئې ګنجونه   تر خانانو دماغي دي کښلي جونه
که خانان په زر په زرو په توره ناز کا   کښلِي مخ لَري ښېږې غنزې غنجونه
یا دَ کښلیو دَ زړه راي دَئ چه مي وکوت   یا دَ لوي دریاب په څو رنګه موجونه
څوک به روغ سلامت پرې نږدي په ملك کښ   بیا ئې باندې کړل تاختونو ته سرجونه
په رقیب شه، په غماز شه، په بد خواه شه   چه به کښلیو لَرَه ځي هغه رنځَونه
بل سر مه ځَه په دلبرُو کښ ئې غواړه   اُوه ستوري دَ اسمان د وولس برجونه
زه نامي په دا خبره نه پوهېږم   چه عالم ئې راته کا په مخرجونه
په چا داد په لپه نمنځ کوې فلکه   په چا لونې په اوړیو په چجونه
دَ خوشحال خاطر ښېښه دئ مات دِ نشي
ستا دَ سترګو مستي وري په څو کنجونه

نن دِ دور دَ خوبیه دَي دماغ ګره   یا دَ یار په زړه مرهم ږده یا ئې داغ ګره
په خندا خندا راځَه غاړه غړي شه   د خپل یار خاطر له غمه نه فراغ کړه

---

[1] د زړونو په ګذر دِي ښایسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو په تور تم کښ مې زړه ورک شه — چه ئې بيا مومم ښکاره دَ مخ څراغ کړه
دَ مخ خال دِ تور کارګه دَئَ څما زړه وري — دَ بازونو دَ شاهينو ښکار په زاغ کړه
دَ خلوت په مخ کښ ناست زاهدان ښه دِئَ — ساقي زه چه زاهد نه يم ګښت دَ باغ کړه
ساقي لور په لور ګلزار دَئَ چه ليده شِي — له توبې نه کړه توبه په لاس اياغ کړه
ګوره کوم لوري ته لاړ دَي مونده نشي
دَ خوشحال دَ زړه پيدا چرته سراغ کړه

نيمي شپې مي په پالنګ راغله دلبره — پريرويه، عنبر بويه، سمنبره
رنګينه جامې اغوستي زرنګاري — سره درسته تجلي وه پا تر سره
په سپين والي دَ مخ سپين لکه مؤمنه — په تور والِي دَ طُرې لکه کافره
سر يې تور، ښيبنه په لاس، باده څښلې — دَ مستىَ پخپل ځان نه و خبره
دَ پائلو دَ څړيَ[1] ئې شرنګهار شو — زه له خوبه را پرتاب شوم ډير په ويره
ما وې ګوره ښاپيرىَ وه، که حوره[1] — چه دا هسِي شان په ما شوه برابره
توري ورځِي يې لينده بانه يې غشي — غاښ ئې در قيمت بها په لب شکره
په خندا خندا ئې دا وَوې وَ ما ته — چې و َما وَته نظر کړه بې بصره
ته ما نه پيژنې، زه هغه خوبا يَم — بله نشته په خوبى تر ما بهتره
عاشقان څما دَ خولې په کلِي ډير دي — بختوَر ئې، چه مي وَنيوې په غوره
څو بوسې ئې دَ لبانوُ و ما راکړې — حقيقي پياله ئى راکړه له احمره
درسته شپه مُو سره راز په پالنګ وکړ — دَ وصال خوبنې ئې لا نه وه تر سره
چه آواز دَ مؤذن دَ اذان وَ شو — په سحر له ما نه ولاړه ناز پرورده
چې په ډير ارمان محبوبه ځنِي درومي — کشکي شپه دَ خوار عاشق وَي بې سحره
چه له هسِي محبوبا خوشحال جدا شو
دَ آتش لمبې ئې درومِي له بستره

نشته هسي سر چه به خالي وي له دماغه[1] — کوم دَي هغه زړه چه به روغ پاتو دِي بې داغه
چرته پسې درومم په کوم لورِي به ئې مومم — ورکه مونده نشِي بې رهبره بې سراغه[1]
مست يم مي پرست يم همېشه اياغ په دست يم — يو ساعت چه ځِي راباندِي غم دَي بې اياغه
باغ دئَ د هغه دَئَ په هر چا چه دِ پېرځو دئَ — زه په ارمان تل وَ يوه ګل يَم ستا له باغه
ګل دَ عندليب دَئَ په قسمت دَئَ په نصيب دَئَ — درومه درومه درومه په جيفه ګرزه کلاغه
تل هوا هوس کړه، تر اوله يَو په لس کړه — ستا له غمه څه دئَ که زه لاړم له فراغه
ورَځ وَرباندِي شپه دَه په تورتم کښ ئې ميشته دَه
کله به ليده شې د خوشحال دَ زړه څراغه!

وچ لرګي وبله کښېږده — اور پرې پورى کړه نور پرېږده
په تېرو تېرو اَغزيو — تا ته چا وَيل چه پښې ږده
پکښې ظلم ډېر ستم شِي — له بيداده ښهر لېږده

---

[1] دا بدله په چاپي ديوان کي نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خزان سیلی راغلې لکه پاڼي هسي رېږده
تل هلکان دَ خپلو اوښیو دَ گرېوان په اوبي بلېږده
په اعوذُ په لاحول سر آخله له سر وېږده
اوس پیري راغله خوشحاله
دَ ځوانۍ چاري پرېږده

وخت دَ نو بهار دَئ، زه جدا له خپله یاره دریغه، دریغه، دریغه، چه بې یاره ځي بهاره
ژاړي غاړي غرُونه په احوال دَ عاشقانو سیل د واوره ندَي چه را درومي له کهساره
اور دَ خوږو زړو دي[١] چي دَ غره په ونو بَل شو شنې ډېوزي خېژي له نښتره، له چناره
غواړې چه احوال دَ فراق جنو، در معلوم شي گوره هغه زاڼَي چه جدا ځِي له قطاره
دا څه معلومېږي چه جهان دَ ماتم ځاي دئ شنې جامې اَغوستې دَ طوطیانوُ له چیغاره
نوري نارې نشته، خو نارې د بېلتانه دِي راشه که ئې اروې دَ رباب له هره تاره
رنځ مي نه کمیږِي، په زمان، زمان زیاتېږي زر راځه طبیبه گڼه مرَم دَ خداي دَپاره!
مرگ دَ رقیبانو بل[١] ژوندُون د حبیبانوُ خدای ړو په هنگام د وصل کېږي دا دوه کاره
څه شو که لا دم وَهِي په شمار دَئ دَ ژوندیو رنځ چه لا دوا شِي، طمع پری کړه له بیماره
پاتو سړي نشول، چه دا گرزي ددو دام دئ ځکه ویره نشِي دَ دردمنوُ له آزاره
هسِي خوار و زار شوم زه خوشحال په عاشقی کښ
خپل دِئ که پرَدی دِئ راته نه گورِي له عاره

وړاندِي وروستو دوه عدمه پدا منځ کښی یَو دوه دمه
خو هم دا ئې چه لیده شې که څه نور څه یې آدمه
چه دا دوه دمه دِ نه وِي په حساب تر جیفه کمه
ستا غفلت وته حیرت یم پخپل ځان باندِی ستمه
دَ حرص په وزر گرزې هم په غرونُو هم په سمه
که بادشاه دَ درست جهان شې چار دِ تېره شِي تر جمه
بادشاهی به دي خلاص نکا چه اجل درشِي له همه
څو روزگار هونبره ئې فکر څو دنیا هونبره ئې غمه
په زړه یو درم یو داغ دي دوه داغُونه دوه درمه
څو عالم سرَه گډېږي غم به مومي له عالمه
چه وَ هر څه ته ئې شا کړه په هغو دَه مسلمه
چه نه څه اَروې نه وینې زړه دِ خلاص دَي له المه
ته هم ډېر ښه یې خوشحاله
ولي ځار دِ تر قلمه

ودره چه څه خو په یارۍِ شې خبره گورُو[١] به چه څه شېوه په لاس واخلې دلبره
لا دِ[١] څه تر اوسه هغه قدر ندي لیدلَي ځکه دَ خپل قدر په لافو سر یې صنوبَره[١]

---

[١] گوره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځاي دَ چپ و راست چه د ګافور دَ پاسه ندي   ته ئې څه سيالي له تورو ُ زلفو کړې عنبره
څوک چه نظر وَکا هغه ښه کښلي دلبر ته   ځي له ډېري ميني دَ يوسف سوره کازبره
ته ئې چه دَ مخ سرَه نن شپه برابري کړې   شمعي! دا دعوه تر سبا يوسه برابره
مينه هسِې څېز دَه چه په چا باندِي مين شوې   ولي وينځه نه وِي تر بې بې شِي په تا بره[۱]
لارِي دِي بې شماره زر کوڅې دي تر معشوقی   څو به پکښي درومې قدر مه پِده بې رهبره
مه پرېږده له لاسه کار و بار دَ عاشقَی   چار دَ عاشقی تر هر څه دَه معتبرَه
هَرَه شپه چه درومې په خوشحال باندي دوږخ دَه
شپه د جدايیَ که رسېږي پيغامبره[۱]

هر عاشق چه بهره مومي له حضوره   په هغه باندِي سلام له ما مهجوره
ښه دِ قدر دَ وصال دَ ساعت زده کا   وَ ناظر ته تل جلوه نکا منظوره
اوس د ديو جونو وينځو په ځاي نده   درخانی آدم خانَ کړه مشهوره
چه پدا هسي جمال ورځني زووې   بوره مور دِ ښاپېريه وه که حوره
يار به چا په يوه درنګ له لاسه پرېښ   جدائِی له ياره نشِي بې ضروره
صبر تا لمانه درست په کاته يووړ   بيا وَ ما وَته وَيل کړې نا صبوره
زه لا هسی په يارئِ کښ غوڅ نه يم   چه لَمن به دِ پرېږدم په تېره توره
لکه باد چه لوي نښتر وُلی په مځکه   هسي رنګ ور پسې ولوشتم بيخ پوره
دَ ښه يار ديدن دَ دراړو سترګو نور دئ   خداي دِ نکا دَ هيچا سترګي بې نوره
که اسمان او مځکه خوله وبله وروړي
دَ خوشحال خاطر به نه وِي بې سروره

هغه کار لکه په تور وه[۱]   ما ليده چه په سپين نور وه
چا به مښك په کافور ورکړه   ولي بيه نه وه زور وه
تل په شپه بازار خپرېږي   په روڼا ګوره چه خپور وه
يا يو خوب وُ چه ليده شو   يا يَو خيال خالي بيور وه
چه ځګر خوري دَ خپل زويه   عجب ښه مهر دَ مور[۲] وه
اوه غله[۳] پرې حواله وه   څه ناتار شه يو څه په کور وه
لږ ئې راکړه ډېر ئې يووړل   پوروړی ئې سود خور وه
ما ته وَليدې خوشحاله
چه دِ څو نبره زور و شور وه

هر سړی پخپل کنګاش پوهېږي ښه   پخپل زيست او په معاش پوهېږي ښه
بزرګر د کر د کيلی هنر ښه زده   بازرګان پخپل قماش پوهېږي ښه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی، چه مطلب له تور او سپينه تور او سپين وېښته يعنی ځلمی توب او زوړتيا ده.

[۲] محشی ليکی چه مطلب ځنی مځکه ده.

[۳] يعنی اوه ستوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولول به ئې هغه کا چه ممسك وئ — په بازَنه ئې قلاش پوهېږي ښه
څوک دِ هيڅ ورته د مټ خبره نکا — عاشقان پخپل تلاش پوهېږي ښه
دَ شرابو صفت څه کوې نور چا ته — پدا کار رند و اوباش پوهېږي ښه
دَ عسلو په حلوا ماړه ناپوه دئ — گرسنه په نان و آش پوهېږي ښه
قلمزن حساب کتاب هندسه رقوم زده — شمشېرزن پجنگ پر خاش پوهېږي ښه
وَ خوشحال ته وايي خلق ښه پوهېږې
ظن دَ خير دَئ دَي كاش پوهېږی ښه

هر چه ستا دَ زړه رضا واړه هغه کړه — څو چه زړه دَ چا خوږېږي هغه مکړه
که د کسب و د روزکار نه يې نه مرد شته — دَ نامرده پوډۍ مه خوره ځان خفه کړه
يار هغه چه دَ تنگڅې په وخت پکار شي — چه دعوا کا دَ يارئ حال ئې زده کړه
چه تنگڅه دربانديِ درشي که مېړه يې — په تنگڅه کښ دَ خواريه ځان ور مکړه
په خواري کښ زيست روزگار تر مرگ بتر دئ — يا دَ بل کېږه يا خپله گېږه بژه[1] کړه
له ځوانمرده هونبره غواړه چه د زيست شي — دَ نامرد خونه همه واړه الجه کړه
غلېواز دَ بل منگولي وته گوري — لکه باز ليري نېژدې خپله غوټه کړه
که دعوه دَ مړنتوب لرې په زړه کښ — آس دوند تلاښ په غشي په لينده کړه
يو هر بيت ئې دَ حلوا خوږه نمړئ ده
که مشتاق يې دَ خوشحال ويل مزه کړه

هر آفت چه په درست عمر را دو ځاروه — چه مي خير کړ درست ځما دَ ژبي کار وه
چه وداني چاري وراني په ساعت کا — چه مي وليده په چارو کښ تلوار وه
دَ هر چا ياري مي وليده په سترگو — هم هغه راته بلا شه چه مي يار وه
نا همواري به هر گز ورپېښې نشي — که پخپله اندېښنه سرې هموار وه
صبرناکو سَرَه جور فلك نکا — دَ فلك جور له چا چه سبکسار وه
پدا باغ کښ مي ډېر گل تر نظر تېر دی — دَ هر گل تر څنگ ما وليده چه خار وه
زړه په طمعه دَ وفا بې وفا کړه — پخپل ځان باندې پخپله ستمکار وه
که هر څو باندې مرهم ږدي نه رغېږي
دَ خوشحال په زړه دا څه دَ غم پرهار وه

هر گز به توبه نکړم دَ ښه دَ نندارو زه — شيخان پېران دِ واروې دا يم وايم په ناروه زه
که ما دَ عشق خبره په ايما تر دا پخوا کړه — ښکاره به ئې اوس وايم په رباب په دو تارو زه
که نور عالم گلونه په دستور اوړي خپل گور ته — راوړم دَ يار له باغه هَرَه ورَځ په پشتارو زه
زاهد وائي و ما ته راشه کښېنه تسبيحات کړه — يَوه مي ده نيولې نه يم هيڅ پدا شمارو زه
گداي غُندي جار وزم سينه سوي په طلب کښ — که ډېر لَرم په کور کښ هر قماش په انبارو زه
پرهار ئې دَ ښو دَ غشي لا بده بلا دَه — وتَلي يم دَ غشو دَ نېزو له پرهارو زه
خوشحال غُندي که سود لَري که زيان ځما قبول دَئ

---

[1] سيد راحت دا كلمه په معنا دَ قرباني او خونرېزي را وړې ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عادت یم دَ غمونو دَ اندوه په اجارو زه

هم خداي غوارِي نادانه هم فاني دنیا نابودهَ — په څو به دِ روزي شِي فکر وکړه دا دوه سوده
چه سر په مځکه کښېږدي زړه دِ ډوب په اندېښنو شِي — په خدایږو که خبر یې د خاصانو له سجوده
په زړه د کعبې مینه د کعبې په لور روان شِي — یو غول دَي په بیانان کښ بل[1]سر سر کا بې مقصوده
یو وهم دَي که څه دَي، چه په خلقو باندِي پېښ شو — دنیا دنیا هیڅ نشته که نمود که نه نموده
سیلاب دَ پاسه راسي په غورځَي په کښته درومي — موجوده د سېلاب دَ اوبو هم ده نا موجوده
ایاکَ نعُبدُ لولې په سبع مثاني کښ — د زړه دِ څو هوا دِي، هغه واړه دِي معبوده
په صافه ائینه کښ هر چه ووینې په سترګو — په لاس اخیسته نشِي آئینه په رنګ آلوده
په څو رنګه کنجونه په هر لوري په جهان کښ — ته باد په لاس شناځ[2]شوې حبطه په هیڅ خوشنوده

خوشحاله ځواني ولاړه په پېرئَ کښ اوس مې کړه
حاصل چه په ژوندون دي هغه چارو[3] ګنه زوده

هیڅ خبره نه وه چه به ما تر خولې یسته — ستا دَ خولې تشبېه مي غوټی ولي راوسته
ستا دَ خوږو شونډو چه ساره شي بیارته ګرزي — ځکه مګس سر وَهِي دا هسِي دود سته
زه او ته پدا دور تر واړونه افزون یو — څه حیران مجنون وُ څه لیلا خواره خسته
ستا دَ تورُو زلفو ځنځیرونه دِئ په پښو کښ — نه شم چرته تلَلي درته پروت یم پا بسته
هر زمان ستا خیال دَئ چه ځما په سترګو ګرزي — وینِښ یم که اوده یم که وَلاړ که نشسته
ګل اوسې په حسن اما ګل مشې په عمر — راغله سر فراز شوم ستا له باغه ګلدسته
واړه هغه حسن لطافت دَئ ستا په مخ کښ — چا چه دَ یوسف (رض) قصه و ما ته وَلوسته
ګله سبروَنه هسې سَمَه ده په قد کښ — چا نامه دَ سبر ستا وَ قد ته آخسته
ورَځِي دِ لینده دِئ تور بانه دِ تېره غشي — وله صرفه مکړه چه دِ ډکه ده درسته
تا ویل و ما ته څو ډېر غم غوارِي له ما نه — ستا په غم خوشحال یم څو را درومي پیوسته

زړه لري دَ کاڼي په خوشحال باندِي پوست نشو
څه شو که د خولې خبره کړې چېري پسته

هر تشنه چه دَ وحدت په سیند سیراب شه — نور همه جهان و ده وته سراب شه
چه په زړه ئې دَ وحدت ډیوه شوه بله — تجلي به ئې له مخه ځِي آفتاب شه
چه دَ عشق دَ نافې بوي پرې لګیدلِي — درست صورت ئې سر تر پایه مشکناب شه
هر چه ولېږ له هستیه و نیستی ته — فراغت دَ دوارُو ګونو دَ غذاب شه
چه توروه ترخه قبول لکه دریاب کا — هم هغه دَ قیمتي درُو مآَب شه
چه لمبه ئې دَ آتش کړه په ځان تېره — له غه پسه دَ ګلابو ګل ګلاب شه
که په زړه کښ ئې سختي وه لکه پونډه — هم هغه دَ زمانې دَ اور په تاب شه

---

[1] تل سر سر کا.

[2] شناځ هغه ژي بولي، چه له بادَه ډک کې، او لامبو په کوي لکه د لامبو کړو.

[3] هغه چار ګنه ته زودَ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ ډېرو اندېښنو نه ئې زړه ورکړ پــه مثال لکه خسرِي دَ درياب شه
دَ شرابو خوښي هيڅ نه وِئ بې نقله نقل څه دِئ معرفت عمر شراب شه
دَ کمال کسب پايه دَ سعادت ده هغه ښه چه دَ کمال په اکتساب شه
ته هم زړه مراد وغواړه له عالِمه چه په علم ئې عمل وکړ کامياب شه
چه دوستي دَ محمد (ص) لرې په زړه کښ مينه دار ئې په اولاد او په اصحاب شه
چه له شرعي يَو قدم دروِمې بې روخه وگو شمال وته تيار لکه رباب شه
په هغه مِې زېرَی وکړ چه دفتر ئې واړه ډک خاصه په کښلو دا ثواب شه

په حيات صورت به وگڼِي ځان خاورِي
چه خوشحال غُندي خبر پخپل حساب شه

هر سړی چه په لاس ونيسي غلطه زمانه ورته پيدا کا ډېر سخطه
محبت محنت په خط کښ سرَه يَو شِي محبت سره جدا شِي له نقطه
مه يکلُخته مرني شه مه غوولي په دنيا کښ هره چار ښه دَه وسطه
مصلحت ئې په هر قط کښ دَ خوبی دَئ کاتبان چه قلم نه پرېږدِي بې قطه
د مرزي منگل گاوزي غواړي غويري[1] د شاهين حمله په زاڼي دَه په بطه
بې ښه مخه به دئ قدر و قيمت نه وِي د ښه مخ قدر ښه زده کړه خال و خطه

چه مدد ئې مهتر خضر دَئ خوشحاله
د هغه ببړئِ ورسِي تر شطه

هو پدا قائل يم کښلي ډېر دِي لور پلور شته خداي ړو که دَ حسن سپاره تا غُندِي يَو سپور شه
تا وِې چه غم مکړه يوه ورځ به دِ غم وخورم څه لَره به غم خورم چه مي تا غُندِي غمخور شته
ستا په سر سوگند خورم ته ځما و سر ته لورِې ښه مهر دِ دا دَئ که لا ښه مهر دِ نور شته
اې چه راته وايې عاشقي شرم پېغور ده واړه مي قبول دِ که مي شرم که پېغور شته
خلق مې چه بولی ستا له مخه و گلزار ته بل بهار به څه کړم چه مې يو بهار په کور شته

حکم امر ستا دَئ که مي بولې يا شړې مي:
څه به درته وايم دَ خوشحال بنده څه زور شته

يا ځما دَ بېنايئِ نظر نشته يا پدا نېژدې ملکونو دلبر نشته
که اختر نه وِي دَ يار سرَه اختر دئ بې مَيَنَة که اختر دَئ اختر نشته
شپينه خوله که را کَوِي په ځان اړ يم معشوقې له ما نه زر غواړِي زر نشته
په اول وصلت[2] دَ عشق په توره لاړ شو دَ عاشق سری په تن پوري سر نشته
که غوټې پسې وَهې په لاس به در شِي چا وې دا چه په درياب کښ گوهر نشته
نور توروه ترخه که خورې گندِی پيدا شي و طوطي ته هسِي وايه شکر نشته

---

[1] د مزري منگل کاوز غواړي يا غويره.

[2] وهلت.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا غزا لَره به زه خپسر[۱] کافر کړم ... څه ارمان کړې چه څوک وژنم کافر نشته
په شامت ئې د ماترې[۲] غر نړېږې ... لا پدا دَ افریدیو بصر نشته
دَ شمال ښَېَنَه کا په جنوب درومې ... دَ ښکارې سرې په ژمنه[۳] باور نشته
که دَ جنگ پکار کښ ډېر دې حکمتونه ... څو صابر نشې زلمیه ظفر نشته
څه عجب بادشاهي لکه خورشید کړم ... یك تنها په جهان گرزم لښکر نشته
نن د َواړو دلبرانو غوره ته یې ... که دِ یَو لونگ په پوزه زیور نشته
دَ عنبرو بوې اَلوزې ستا په کوې کښ ... واړه َستا دَ زلفو بوې دَئَ عنبر نشته
په څو غره په غره دَ باز غُندِې پرواز کا
بیا به واېې دَ خوشحال خټك پر نشته

یار مې بیا دَ رقیب یار شُو دریغه دریغه ... په خبرُو دَ اغیار شُو دریغه دریغه
یو څو ورَځې ئې په زړه کښ مهر ځاې وُ ... بیا بې مهره ستمگار شو دریغه دریغه
هغه گل چه مې ساته دَ زړه په وینُو ... مل دَ هر خس و هر خار شو دریغه دریغه
و قصدمنو ته کاته ځما په قصد کا ... دَ وژو مې روادار شو دریغه دریغه
بې له تا مې دَ ځگر وینې خوراک شوې ... تېر مې عمر په دا کار شو دریغه دریغه
پسرلَې[٤] چه تل بلبلو پر چیغار کړ ... دَ خزان له لاسه خوار شو دریغه دریغه
بیچاره خوشحال په طمعه دَ وصال وُ
دَ هجران په غم گرفتار شو دریغه دریغه

یار مې غوښت چه مې اندوه یوسي له دله ... نه چه کا دَ ما په زړه دَ غم کرله
زړه مِې وسپاره وَ تا ته چه ساته ئې ... نه چه ته ئې سَرَه وَ سرویه[٥] په بله
یَو پیغام ئې دَ وصال را لَرَه راوړ ... دَ جهان خوښې ئې ما وَته بخښله
له اوله عشقبازي راته بازي وَه ... اوس همه راته را پېښه شوه مشکله
خدایه تا په ښایسته وو مبتلا کړم ... چه له غمه ئې خالي نه یم هیڅکله
که همه دنیا ځما په لاس و دست وَئ ... ما به کُل دَ یار په زلفُو وَښندله
دَ هجران دَ تورې هسې شان گزار دئَ ... چه پرهار ئې بل ځاې نه کېږې بې دله
که دَ مستې دَ غمزې دَ تېغ مشتاق بې ... لُمرې خپله خون بها کړه ورته پله
که مې دا ځَله صورت له غمه خلاص شِې ... نور توبه له عاشقی له حاصله
ما په هیچا محصل نه وُ گمارلې ... تا وَ ما ته خپل خاطر را کړ پخپله
که یارې دې دَ خوشحال سَرَه هم دا دَه

---

[۱] محشی ورته کښلی دی یعنی صورت او ځان.

[۲] د یوه غره نوم دی.

[۳] یا ځمنه یا زمنه یعنی وعده.

[٤] غه بهار.

[٥] یعني په شدت سره موښل او سولول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا یاري ئې[۱] سر تر پایه وَ لیدله

یوه بده زمانه شوه دریغه   دَ هر چا مي دَ خاطر مینه آمیغه[۲]
مهر، مینه، محبت له زړونو لاړ شو   سینې ډکی شوې همه له مکره ریغه[۳]
چه ئې ځاي په دواړو سترگو باندي زه کړم   هم هغه مي هلاکت غواړي بې تېغه
چه دَ دې دور فتنو وَته وَگورم   ولي کاڼي تیږي نه ووري له مېغه
د زړه[٤] راز له بېدردانُو نه پټ ښه دئ   که له درده دي سینه شي سَرَه هېغه[٥]
په نوبت به د هر چا تر ځگر خېژي   د قضا نېزه و هر چا وته نېغه
که په تن شاه جهان دَ زمانې شي   هم دئ نه وینم خلاصی دَ مرگ له تېغه
که بازوان[٦] ئې پسې ورو کاندِي بندونه   دَ کرغول[۷] ئې علاج کوم دَئ بې کرېغه[۸]
فهم وکړه که خود بین او خود نما شې   زمانه به دي پایمال کاندِي تر زېغه[۹]
زورَور چه په لاس ونسِي ناسازي   هي توبه دَ زوروړُو له بلمېغه[۱۰]
دا په خم ختلې غوا که هر څو لویشې   سیم وزر به ئې حاصل نکړې له لوېغه[۱۱]
تا به چېري هونبره کبر هونبره خیال کړ   که دِ وئ رنگ زیبا په صورت سبېغه[۱۲]

چه دِ ښه له خویه بویه خبر دار شوم
له خوشحال سَرَه یاری کړې په دروېغه[۱۳]

یار ځما کَرَه دنَنه   زه ئې سر یم په غوښتنه
عجب حال راباندِي پېښ دَئ   درومه هېڅ مکره پوښتنه
دَ وصال لپه اوبه وَمري   اور چه ولگي په ینه

---

[۱] مي.

[۲] دا کلمه حل طلبه ده.

[۳] محشي ورته لیکلی دئ فریب.

[٤] د زړه داغ.

[٥] دا کلمه حل طلبه ده.

[٦] که بازدار.

[۷] دا کلمه حل طلبه ده، په چاپي نسخه کښ گرغول دئ، په یوه بله نسخه کښ داسي دئ: د کرغولي علاج څه دَي بې کوریغه.

[۸] دې کلمې ته په یوه قلمي نسخه کښ محشي تېښته لیکلې ده.

[۹] دا کلمه حل طلبه ده.

[۱۰] دا کلمه هم حل طلبه ده.

[۱۱] دا کلمه په دوو قلمي نسخو کښ تویغ لیکلي ده، په یوه نسخه کښ محشي ورته کښلي دئ لوېشل.

[۱۲] دا کلمه هم حل غواړي.

[۱۳] لکه په عربي په پښتو کښ هم په شعري ضرورت سره اماله راځي، دروېغه اما له د دروا غ ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنگ کښ زیړ لیده شې ګنګونه یې کرکمنه
کوم ماتم در باندې پېښ دَئ دَ اختر په ورځ خیرنه
خوشحال تل په غم کښ ښه دَئ
غم دِ نه ځِی له غمجنه!

یار مي کبرجن شو څه به وواېې و ما ته[1] درومه صبوري کړه نور به څه وایم و تا ته
صبر به هر ګز له هسي یاره وکړي[2] نشي دروممه سکه دعا کړه چه دِ مینه شِي ترې ماته
تل دعا زاري کړم لا مي مینه پرې زیاتېږي ژاړه ژاړه ګُندي غوږ کا ستا ژړا ته
تل په ورتې ورتې[3] ژاړم لا ئې زړه په ما ښه کېږي لا په ورتې ورتې ژاړه چه ئې لا شِي خوښي زیاته
خوښ به لا هاله شِي که زه ومرم په ژړا کښ وَمره چه دا مرګ دِ لا بهتر دي تر حیاته
زه په مرګ راضي یم رقیبان به خوارایخ کا مخ دَ رقیب تور شه، ګوره ته دَ یار رضا ته
ښه په مرګ راضي خوشحال یوه خبره وایم
یار که مخامخ په وخت دَ مرګ کښېني وَ ما ته

یو قرین هسِي پیدا نشو را څخه چه دِ ما په زړه ئې نکړه منګل ښخه[4]
چه احوال دَ هر یَوَه راته معلوم شو هر یَوَه ته مي تیار کړل یو څو چخه
آشنایی دَ نا اهل عالم نه دئ په هر لوري تېرې تورِي دِي نا څخه[5]
که په دو کښ چېري لږه بدري[6] وخورم له چا بله وینا وانروم بې اخه
دَ هر چا سَرَه چه کښېني ورته رام شِي نور و غاړي ته تیار کا لومه پخه[7]
کوته سګ دَ زمانې هر ګوره ډېر شول لکه پزانګ[8] د زاوه ونیسه کړخه
چه رقیب ئې خوار زار په نظر کښېوت
دَ خوشحال خو هم په دا شوه سینه یخه

---

[1] لمړي مصراعونه پوښتني او دوهم ځوابونه دي.

[2] وکړه نشي.

[3] په ورته ژاړم.

[4] ښخَ یا شخَ دواړه لګېږي.

[5] محشي نېزه ورته کښلې ده.

[6] یعني غلطي او خطا وتل.

[7] محشي زندئ ورته ګښلې ده.

[8] دا مسرئ په دوو قلمي نسخو کښ دغسي دَه، عیناً ولیکله سوه، په بله نسخه کي (واوه) لیکلي دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی

آدم خېلی افرېدی دِي سرِي او سپيني / پکښي نشته ښايسته. په رنګ رنګيني
غټِي سترګي لوی بانه، فراخي ورَځِي / شکر لبي، ګل رخساري، مه جبيني
تنګِي خولې لکه غوټی، هوار غاښُونه / سر ئې ګرد په تورُو زلفو عنبريني
په وجود کښ لکه ها[1] له وېښتو خلاصي / پېښې کمکی غُنډِي پنډی، پهن سرېني
ترنځی[2] کېږي، سينه وري، ملا نریِ / قد ئې سم لکه الف، په تن سيميني
که دَ باز غُندی مې ګښت په غروُنو کېږي / ښکار مې هم شوَي ښايسته زرکي ثميني
باز که چوز وِي که کرج[3] طلب دَ ښکار کا / لا تر چوز وِي دَ کرج غوټې مهيني
يا اُوبه دَ لنډِي سيند يا دَ بارِې دِي / چه په خوله مې تر شربت لګي سيريني
دَ ما تري غاښي نېغ درومي اسمان ته / په خاته خاته لنډېري باندِي سپيني
آدم خېلُو سرَه زه په تيراه راغلم / نور رخصت ورکړَي خورِ په زړه خوږيني
مينه واړه کار دَ اور لَرِي خوشحاله
که لمبه ئې پټوِې لوګي ئې ويني

ارتينې په عقل کمي / خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سرَه سَم يې / دُوي له تا سرَه ناسمي
زر نېکی ور سرَه وکړه / په يَوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني / چه ئې ته ګټې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندئ / هميشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي / په معني کښ نا آدمي
تا به ګرم په لږ ګناه کا / دوي په لوي ګناه نا ګرمي
څو ئې کج ورِې هونبره کجي / څو ئې درد ورِې هونبره خمي[4]
په هر کار کښ ديګر ګوني / په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښايسته دئ / په درون لکه ارقمي
نور څه مه وايه خوشحاله
تر وجود ښې دِي عدمي

آشنائي دِ را ښکاره شوه بې وفا يې / چه څما سرَه آشنا دَ بل آشنا يې
وَ بل باغ وته به سترګي ګړې نکړې / چه څما دَ باغ بلبله يا طوطا يې
لا به کله ځاي څما په سترګو وکړې / ته مَيَن د ما دَ دوو سترګو توتيا يې

---

[1] ږنګری چه چاغی او لوئی نه وی.

[2] يعنی هګی.

[3] محشی ورته کرېزی ليکلی دی.

[4] څو ئې ګنج ورِې هونبره کجی   څو ئې درد ورِې هونبره زخمی، يا څو ئې خيال ورِې هونبره خمی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه جدا له تا په سوز و په ګداز یم ته په ګښت دَ ګلستان په لاس مینا یې
په لیدلو دِ خوښی در سرَه راوړې لکه تللي یاغي باز راغلَی بیا یې
دَ امید غوټې مي واړه شګفته شِی چه دِ ووینم په ما لکه صبا یې
ستا په مینه پوري سل کا نخوالُونه دَ خوشحال دِ له په چا باندِی شیدا یې
مسلمان به درته څوک وایي خوشحاله
دَ هوا ځینار[1] په غاړه یو ترسا یې

آئنې وته نظر کړه شېوه ګري خود به ستا د حسن وکاندي خبري
دَ ړندو سترګو حاجت دَ رنځور نشته په بد رنګي ناوي څه بولې سندري
مرجونا[2] په مټ پرده دَئ پدا نه دَئ چه ئې راوړې مرعچچي مرغلري
چه نه مهر نه تپاک نه پکښ شناخت وي له هغو بې درد وتښته لري لري
چه میوه ئې د کابل خوړلې نه وِي د هغو تر فهم وڅکي دِي کُر ګُرَي[3]
پټه مینه دَ سړي ننه لړمون خوري د َوښو تر لمبې بد وِي اور د سرَي
زه که غره په غره جار وزم عیب کوم دي تل مزري ګرزي په لوړِي په ژوري
په ختا ختن دَ مښکو قدر نشته نه په هند کښ څه قیمت لَرِي شکري
حق باطل سرَه بېلېږي را بر سېر کړه مځکي څو به دَ قارون خزانې نغري
چه دَ ننګ توره دِ واخیسته خوشحاله
درومه سوات ته څه ختِك څه ئې لښکري

افعان بچه شوخي! هر ګز په عاشق باندي لطفي نکني رحمي، دا هم کله څوک کاندي
یك لحظه بیا بنشین، ما خوښ په ښه خندا کړه قربان سرت ګردم، چه نوُر و وَته خاندي
ګل لاف لطافت زر چه ته په چمن راغلې ازغایت خجلت شد، سر ګشته ستا دَ وړاندي
دکان شکر یعني ستا ښه خوږه خولګی افشان شکر یعني ګاهي چه ته وخاندي
کبك دري و عنبر، دا دواړه حبطه شيِ ګاهي که تو بخرامي، دوه زلفي آوېزاندي
خوشحال دلش شیرې ستا سترګي لکه شوي
ایواي که شد شېرې تر لکه شوي لاندي

اي دلبر لاهوري باللّه که برخ اوري
خوبان جهان پیشت چون پیش مهي ستوري
پرواي شکر دارد آنرا که تو مي زوري
خواهی که کنی شادم یکخنده بدین لوریي
غمهاي تو بر جانم چون ابر اسد اوري
عالم بتو می بینم در دیدهٔ من توري

---

[1] د زبار مغنن دی.

[2] دا بیت عېیاً وکښل سو، په یوه قلمي نسخه کښ پرده لیکل سوې ده.

[3] په قلمي نسخو کښ په کاف او راء لیکل سوي، مګر په چاپي نسخه کښ ګُرګرِ دي. اما په خیال کُر صحیح دي ولي چه کور د غره بدخونده انګور دي او د دې کلمې املا په یوه قلمي نسخه کښ کور ده. ګرګرد غره بله مېوه هم ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مي جنگی و می خندی　اینهاست ز خمسوري
سوداي رخ خوبت　اندر دل من ښوري
در کویتو چون روهي
صد شیفت سر توري

ازلي بخره چه چا راوړه له خدایي　نوریدل به ئې په چا شی راته وایي
چه دِ زړه راضی دَ چا په آزار نه وِئ　ته پخپله بخره خوښ اوسه همایي
دا ئې واړه دَ فراقه نه فریاد دئ　چه په څو رنگه نارې اَروې له نایي
که په اصل دَ سید بادشاه زاده وِئ[1]　چه هنر ور څخه نه وِئ مه ئې ستایي
که هر څو دِ زور قوت تر هر چا ډېر شي　دَ خدایيِ دعوه ککړه که خدایي
یو ساعت چه په طاعت تېر کړې دا ښه دئ　دَ دنیا له کر و فره هوي و هایي
کله گل غُندي نماي کله بلبل شې　څوک به نه وِي لکه ته یې خود نمایي
بله بخره به په زور له چا وانخلِي
دَ خوشحال بخره چه توره ده له ځاېي

اوس خو کار د وار د پار دئ　که د زویه که د پلار دَئ
یا د ما زویه دا شان دئ　یا د هر چا دا روزکار دَئ
نه په حق نه په ادب دئ　خبر نه یم دا څه کار دَئ
چه پخپل اولاد نازېږي　هغه کس کله هوښیار دَئ
دَ اولاد په کار خبر شوم　اولاد واړه لَړم مار دَئ
دیرش مي زویه په شماره دئ　دَ نمسیو مي څه شمار دَئ
لوی هلك واړه خبر دِئ　هر یَو جنگ وته تیار دَئ
اورنگ شاه وته نظر کړه　چه یو څه خوني خونخوار دَئ
وروڼه پلار ئې وبله کښېښول　بادشاهی کا شهریار دَئ
چه ژوندَی گرزې خوشحاله
لا منت دَ گردگار دَئ

اور ئې ولگي په خونه چه عاشق شي　کور ئې خپور لکه د قیس او دَ وامق شِي
یَوه زړه لَره یوه مینه کافي ده　څوک چه ډېري میني کا دَ غم لایق شِي
د مجنون له حاله څه وایم چه څه دئ　په ژوندیو کښ به کوم تر ما فائق شِي
ډېر عالم دَ میني لاف وهي په ژبه　مرد هغه چه په دا لافو کښ صادق شِي
چه ئې لار دَ خولې یَوه دَ زړه وِي بله　یوه خدایه مخ دِ تور دَ منافق شِي
دَ راحت په وخت هزار یاران وِئ　دَ محنت په وخت کښ یَو یو موافق شِي
دَ نیمگړو طبیبانو ادراک نشته
دَ خوشحال دَ رنځ علاج به په حاذق شِي

---

[1] که په اصل دئ سید یا شاهزاده وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

آه که یَو ځله مي یار راشي په دست کښي — لکه لوی ماهي دَ خوار صیاد په شست کښي
چه په هر زمان ئې ونیسي وَ مخ ته — دَ گلابو گل پیدا شي ستا په شست کښي
ناز غمزې شېوې چه تا زده نور چا نزده — سر یې نن دَ دلبری په بند و بست کښي
دا خوبی به دَ گلزار تر تلو نه وئ — ساقي ستا کومه خوبي دَه په نشست کښي
ساقي جام دَ میو مه پرېږده له لاسه — څو دَ عقل څه ذره وئ لا په مست کښي
دانایان فکرونه کا ور نه رسېږي — دَ دلبرو تنگي خولې په نېست و هست کښي
په بلند همت کښ پورته پورته درومي — کښته کښته گښته ځې سړی په همت پست کښي
په طلب به ئې خوشحال تقصیر و نه کا
په مدد دَ طالع راځی په دست کښي

اې چه لافي دَ زنځور دَ رغېدو کړې — دَ خپل کلي رنځور روغ کړه ما به سو کړې[1]
نور به ستا په رضا ځم توبه وکښلې — خو که دا ځما گناه تر پښو کړې
یوه ورځ به په مرگي سَره جدا شو — یاره تل دَ بېلتانه خبري څو کړې
تور بانه راته ځښې په دا پوهېږم — یوه ورځ مي به په دا تېرو نېزو کړې
د تیراه اوبه دِي وڅښې خوي دِ نور شو — آفریدي غُندِي خبری دَ الجو کړې
چه په زړه ئې گرزوم په تا معلوم دئ — توریتي[2] غُندي وَیل توله دَ زړو کړې
ستا په خوي[3] مي وېره شِي ظالمان ځوان مري — له آزاده وېره وکړه ظلم څو کړې
که دَ غشی په ویشته سره خوږېږې — زه چه ستا په تیر زخمي[4] شم ما بخښو کړې
وایې تا وته به وَکړم اوس ښکنځلې — لا به کله دا نبات په ما پېرځو کړې
دَ طوطا خبرِي هم دا هسِي نه وِي — په بند بند و مشغولا وَیل ورو ورو کړې
ستا په ډېر مانِي به حال دَ خوشحال څه شِي
چه په لږ مانِي ئې ډېر په اندېښنو کړې

برایه مي زړه خبري ستا دَ ناز وې — له خوښی به ئې یوه وینا باز باز وې
دَ هجران له دوکه مرم هغه مي وژني — چه به ما او تا جدا له غیرو راز وې
دوه په دوه به سَرَه ناست وُو تر صباحه — دَ یَوه راز مو انجام دَ بل آغاز وې
همگی په مثال شهد یا شکر وو — چه به تا راته ترخه ترخه ناساز وې
ستا له زلفو عقل سترگو ته فریاد کا — کله چا دَ غلو خبري په غماز وې
چه له یاره ئې بېلتون په ډېر ارمان وُ
دا غزل خوشحال په وخت دَ بانگ نماز وې

---

[1] یعني ما به ژوبل او زخمي کوې د قندهار په محاوره ئې مصدر (ځکرېیل) دي.

[2] دا کلمه دَ سید راحت په لغاتو کي داسي املا ده، ترویتي یعني نجومي ماخود له رویت یعني نجوم.

[3] په مرگ.

[4] زخمي شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا د عشق دریاب را وخوت چلي چلي　　عاشقان پکښ لاهو شول بلي بلي
که د سر ملاحظه نکړي[۱] غواص شي　　مرغلرې په دریاب کښ تلي تلي
دَ پتنگ محبت لا پسې زیاتیږی　　چه دَ اور لمبې لېدې شي بلي بلي
ناگهان ئې مخ ښکاره کړ بیا ئې پټ کړ　　په خندا ئې دا وېل چه جلي جلي[۲]
ما وې چرته به وئ کان د خوږُو قندو　　شاه وَ لب ته اشاره کړه دلي دلي
د عشق بخره عطایي لکه ایمان ده　　مونده نشي په کوښښ په ځلي ځلي
چه دئ خوله له ما غوښته و تا مي درکړه　　دا چه بیا له ما مانې کړې ولي ولي
همېشه پسې جار وزه شها غواړه　　که دِ پښې دَ طلب نه دئ شلي شلي

زه خوشحال به بل دَیار برابر نکړم
په جهان که کښلي ډېر شي ډلي ډلي

بیا له کومه لوریه هسی را پیدا شوې　　چه ځما زهد و تقوی لَره بلا شوې
ستا نظر لکه تور باز زړه مي تارو دئ　　په تور باز دَ تور تارو غوښې روا شوې
په بار بار دِ دَ خندا منت را باندې　　چه په ما دی نظر وشو پخندا شوې
په فراق دی ځما دواړه سترگي گوره　　ورځ و شپه لکه څڅواکی په ژړا شوې
هغه شونډي چه درود و تسبیحات وې　　راشه وگوره دَ میُو دَ مېنا شوې
وَ هر چا وَته دِ مخ دَ لاله گل دئ　　که ځما تر سترگو دا رنگه زیبا شوې

په باطن کښ دئ دَ زړه په سترگو وینِې
په ظاهر که له خوشحاله نه جدا شوې

بیا وَ ما وَته غمزې نگاري وکړې　　دَ جلاد تر تبغ ئې لا خونخواري وکړې
چا ئې شمار دَ زلفو هیڅ نکړ تر سره　　دَ تار تار ئې عاشقانو شماري وکړې
چه دلبري لَرَه درومي یوه لار ده　　مشتاقانو پسې ډېري لاري وکړې
په نري آواز کانه دي نه خبرېږي　　ځکه ما هونبره په زورو ناري وکړې
څوک چه سترگي غړَوي تر هغه واړوُ　　ما په پټوُ سترگوُ ښې ننداري وکړې
څوک خبر ورځني ندي خو ما هم زده　　چه ئې ما په دوو رخساروُ چاري[۱] وکړې

ته چه ډېري آشنایِی کړې خوشحاله
په هر لورِي دِي د غم اجاري وکړې

بې یاریه دِ دا خوار مري یاره وه ئې　　رقیبان پدا خوارېږي خاره وه ئې
تا وې مخ به در ښکاره کړم صبر وکړه　　نور مي توان دَ صبر نشته ښکاره وه ئې
زر فتنې را سَرَه کړې زه ئې آخلم　　که یَو خَل چېرې غلط شوم شماره وه ئې
تر جمال ئې ډېر پتنگ غُندي ځارېږي　　ستا دَ حسن کمي نشته ځاره وه ئې
چېرې نه چه سلامت له پرې ووزي　　یو عجیب غاری غوڅه دي څاره وه ئې
منتونه دِ دَ خولې را باندِي بار دئ　　ستا تر سپینه خوله ځارېږم باره وه ئې

---

[۱] که د سر ملاحظه کړي غواص مشه.

[۲] یعني سوځه سوځه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

وَ هر چا وته مرهم شه ورته خانده
گناهگار خو یَو خوشحال دَئ خواره وه ئې

بې ښایسته دَ هیڅ مخ ننداره نشي — چه گل پرېوزي محبت له خاره نشي
دَ هجران دشوار دشوار تر هر دشوار دئ — د چا چا دِ په هجران دشواره نشيي
اندرون خاطر مي درشت پاره پاره شو — اوله خولې نه مي فریاد له ډاره نشي
ٰدَ دې هسي رنگه رنځ علاج هم دا دَئ — چه زگېر وَئ مي په طبیب اظهاره نشي
دَ خاطر علاج می ژر وکړه طبیبه! — چه مي زړه پاره دَ خداي دپاره نشي
دَ هجران له دوکه وایم چه نارې کړم — ولي څو کړم چه زبون شوم ناره نشي
ما پخپل صورت دا کار دَي ازمېلي — له هر څه نه صبر شی له یاره نشي
په وَیل کښ فهم وکړه اې خوشحاله
چه دَ یار دَ میني راز دِ ښکاره نشي

بې دَ یار له مخه نه وینم په کسي — دواړه کسي ملك دَ نمر په شغلو کسي
زړه مي ستا په زلفو بند شو تا کباب کړ — څوک شهباز هم دَ کباب دَ پاره نیسي
خداي دي ستا دَ غاښو شونډُو امان وکا — لال و دُر په نظر مات کا بد حرصي
ما له خپلو شونډُو مه شړه بل لور ته — دَ حلوا له خوا نه نه درومي لوغسي
ستا دَ مخ په مینه سوځم لولپه شوم — دَ اًتش لمبه هیڅ نه پرېږدِي د سَسِي
که ئې چېرِي دَ قدم خاوري مونده شِي
خوار خوشحال به ئې رنځور[1] لَره را نیسي

باد ئې لاس په پلَو کښېږدي سَرَه رېږدِي — گل ئې مخ وَته نظر کا خولې پرېږدِي
لاله ورایه رنگ و بوی ورته پېښکښ کا — چه په سیل دَ بهار دَ گلو پښې ږدِي
څو مي ستا مَړوَند دَ سر سروېږدَي نشي — سر به هیڅ کله کښېنږدم په سر ویږدِي
هغه کس چه مي داغ یېښَی په خاطر دَئ — هم هغه به ښا مرهم ور باندِي کښېږدِي
څو خپل زړه نیسم دَ زلفو له سودا نه — راشِي بیا دوري درازي راته بلېږدِي
دَ خوشحال خاطر په مثل کاروان سراي دَئ
اندېښني پرې کاروانُونه ملي لېږدِي

بېهوده ئې دَ دستار په شمله خیال دَئ — چه په وخت ئې دَ مردیه حال بل حال دَئ
مرتبې دَ هر چا نَدِئ سَرَه سَمِي — دَ خره بار دَ فیل په شا باندِي مثقال دَئ
څوک جرعه دَ میو نه لَري په جام کښ — دَ چا جام دَ صافو میو مالامال دَئ
دا گلشن دِ همېشه تر و تازه دِئ — چه ئې خېز دَ ښو گلونو کال په کال دَئ
په خوزه مېوه دَ وني قدر شناخت دَئ — دَ سرِي قدر د نیکو په خصال دَئ
په ناحق به گرم مانه له هیچا نکا — دَ بدانو غلیم واړه خپل افعال دَئ
که جنت لَره څوک بیایِي یا دوږخ ته — بله نه وینم په منځ کښ خپل اعمال دَئ
کشکه پاته شي تر تلو دا وَ ما ته — په دنیا مي دَ هر چا سَرَه جنجال دَئ

---

[1] رنځو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دَ پلار او دَ نيکه هنر ئې نه وئ   هغه زويه پيدا شوي غير سيال دَئ
ته چه لافي دَ مردانو دَ ميدان کړې   په ميدان دِ کوم راوړَي استقلال دَئ
دَ شهباز تر ځايه کله بابښې رسيِ   که راوړي ئې له ځايه پرو و بال دَئ
که همه خلق ئې سر شيِ په غندنه
بېچاره خوشحال پخپل هنر خوشحال دَئ

بدبختان دَ مور په نس کښ بدبختان دئ   چه دَ مور له نسه پرېوزي هغه شان دئ
په دنيا کښ زيست روزګار په بدبختي کا   بل جهان لَرَه بد بخت شقي روان دئ
حميده چاري چه کا پکښ ناخوښ دئ   څو چه شي په ذميمه کښ دل شادان دئ
چه هوا ئې دَ خپل نفس په هغه لور ځي   پيروي ئې په هر کار کښ دَ شيطان دئ
که قدم چېري ثابت کښېږدي په لارِ   په دوهم قدم بيا ژر په زړه پښېمان دئ
کتابونه دَ اسمان دَ مځکي لولِي   په عمل ئې فرق دَ مځکي دَ اسمان دئ
په باطن ئې زړه ګمان سرَه لَرلَي   په ظاهر وَيل په ژبه مسلمان دئ
په خبرو کښ ئې فيض مونده نشيِ   مذبذب په قول، عهد په پيمان دئ
په طاعت په عبادت کښ که بلعم[۱] شي   په آخر دَ نس په نغته[۲] بې ايمان دئ
زه خوشحال خټک بنده دَ هغه چا يم
چه ئې رو دَ زړه دَ خولې سرَه يکسان دئ

بخت دولت دا واړه توکي فلکي دي   نه پذات نه په ښايست په زيرکي دي
دم به نه وَهي په دم وَهل کښ زيان دئ   ننداره دِ دَ جهان کا چه ذکي دي
غم اندوه شدت هغه وړي خپل زړه ته   چه په کار دَ مشيت په زړه شکي دي
په يوه نسب کښ نېك و بد پيدا شي   محمد (ص) و بو لهب دواړه مکي دي
چه په عقل پوهه کم دِی تر هلکو   نن هغه دَ دنيا مال لَرى لکى دي
دَ مردانو قدر ورک شو بلا دا شوه   چه په هر چا پوري ډېرې غيڼکي دي
چه دَ پلار په خوي پيدا دئ هغه زويه   چه دَ مور په خوی پيدا شول کوسکي دي
څوک په غم دَ نام و ننګ په جهان راغله   څوک په فکر دَ طباخ د شحنکي دي[۳]
هيچا ما سرَه يارى نکړه تر سرَه   خټك واړه پوز پرې کړي بوڅکي دي
نه ئې بوي شته نه ئې رنګ شته نه ئې خوند شته حاسدان مي دَ سپلمُی خټکي دي
په زمان زمان ئې څرخ وِي وَ بل لور ته   اندېښني دَ زړه په مثل توتکي دي
کله يو سر کله بل سر لکه[۴] کوډه   تدبيروُنه دَ هلکو مړدکي دي
رنګا رنګ ويل د خداي لَره خوشحاله
دا وَيل دِ لکه غشي ناوکي دي

---

[۱] وايي چه بلعم باعور ډېر عالم يهودي و، چه آخر په هوا دَ نفس په مخالفت دَ حضرت موسی کافر سو.

[۲] نغوته.

[۳] څوک په فکر دَ طبق د ښانکي دِی.

کله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا ئې واغوست سپین کمیس پټې پټې　　بانډې زلفي څنډوي لټې لټې
څوک به ستا سَرَه څه نرد کا دَ خوبیه　　چه په هره منصوبه ګټې ګټې
وایې څوک به زړه د ما له لاسه خلاص کا　　درېغه څه خبرې کړې کټې کټې
عاشقان به دِ له وره نه وانوړي　　که هر څو ئې لکه سپی رټې رټې
چه نرې نرې سپېنسې غرم دَ شعر　　په بیاض بانډې ئې ږدم اتې اتې
دواړه شونډې مې عسل دې اې خوشحاله
په څه دود ئې په حرص څټې څټې

په خاطر بانډې مي نه وئ پروتي لړي[1]　　څو خاطر مې لټوی[2] هونبره می کړي[3]
په بل رنګ مي به زړګي بانډې سوړ نشي　　رقیبان شول دَ نوکونو تر منځ شپړي
و هر چا وته چه وګورم فریاد کا　　یو زه نه یم د جهان دِئ سپنې خوړي
دا دوه توګه و هوښیار وَته یو راز دِئ　　د نامرد سرې برېتونه برېت د مړي
په جهان به هیڅوک نه وِی چه آزاد وِی　　ځنی عشق اندوه بنده کړه ځنی لوړي
چه احمق سَرَه یارې کړې خبردار شه　　یوه ورځ به په تا وکا کار دَ یږي
چه بې علمه تصوف وایې باور کړه　　دا مې واړه[4] بوس دانې سَره آغږي
هیڅ مذکور ور سره نه بویه نه ښه دَی　　په نادان دې دَ دانش خبرې زوړي
چه دې لاس په ګیرړ نه رسي خوشحاله
و مزریُو وته څه لاسُونه مړي

په څه شان ئې دواړه زلفي کج په کج کړې　　یکباره ئی دَ عالم مبنی په چج[4] کړې
توري زلفي ئې زنجیر مخ ئې کعبه دَئ　　دا زنجیر په لاسو وَنیسه که حج کړې
که یَو دم دئ دا زنجیر په لاسو کښېوزي　　همېشه به دَ خپل زړه په حال فرج کړې
بیا هاله دَ یګانګیُ له حاله لاف کړه　　که دَ غیر اندېښنې له زړه خرج کړې
زه تر نام و ننګ تېر شوم ستا دَ پاره　　ته به څو ځما دَ کار دَپاره بجْ کړې
قند و ګل چه یادَوم مقصود مي دا دَئ　　څو بوسې که له ښکنځا سَرَه مزج کړې
ما خوشحال له خپله ځان نه خاطر موړ کړ
چه دا هسې دَ غمزې په تبغ حرج کړې

په ځوانانو پوري پیچمی[6] کا ولاړې　　ته په شپینه بږیره خوله ور ځني غواړې
دَ ځوانی هوس مکوه چه زوړ شوې　　اوس له تا نه ځوانِی چارې ولاړې

---

[1] په خاطر بانډې مي پروتي ندي لړي.

[2] پټوي.

[3] ئې کړي.

[4] یعني کورونه ئې ور غلبیل کړه. دا د پښتو محاوره ده.

[5] یعني ښته او ګواښل.

[6] یعني ریشخند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېر ساعت به دِ دَ عمر بیا رانشِي   ورځ و شپه که په زار زار ورپسې ژاړې
که ئې بیا له مځکي اَخلِي سود ئي کوم دَئ   چه له خولې په مځکه پرېوزي دَ چا لاړې
د خوشحال ویل په زړه دَ اوریدو دِئ
چا ته نه کاندي.......................

په هَره زمانه تر لیلا کنبلې پیدا کېږي   مجنون ور لَره بویه چه په مخ ئې شیدا کېږي
په رنگ په هنر نده نه دا کار په سحر و دم دئ   یو سِر دي دَ زړه مینه چه په چا هویدا کېږي
چه څوک په مهر مینه سَرَه خپل پیوند محکم کا   که سل توري را واخلِي[١] سَرَه چېرى جدا کېږي
یا حسن دَئ یا عشق دَئ دَ دنیا پدا بازار کښ   په ناز او په نیاز سَره دا دواړه سودا کېږي
خوله ونغاړه ناصحه چه و ما ته نصیحت کړې   ښه مخ وته مه گوره وایه دا به په ما کېږي
په سر ترِلي ندئ نه اندوه دَ دوږخ کاندي   دا کار چه عشقان کا وایه کله په چا کېږي
به رب د ما سوگند دَي واړه گل په ما اغزي شي   چه بې له زیبا مخه مي گلگښت په صحرا کېږي
خپل زړه مي لوي مفتي دئ روایت ورځني غواړم   چه صبر کړم له یاره وائِي کله روا کېږي
یاري چه تازه وکړې صبر فهم پکښې بویه   په ورو ورو نوي یار په هنرونو اشنا کېږي
انبار انبار پراته دِئ عاشقانو ته غمونه   پېغور دَ عاشق دا دئ چه ئې غم وَته شا کېږي
که ناز کا که خیالونه واړه وړه دَ دلبرانو
خوشحال چه مین شوې که ئې نوري بلا کېږي

په څه دود ئې ځاي نېولَي ستا تر څنگ دئ   دَ رقیب خبره مه منه بدرنگ دئ
زه چه ډېر ډېر ستا له ډېره جوره ژاړم   تر دوو چشمو مي چشمه بحر د گنگ دئ
ښاپیریه دِ په هورته هورته گرزي   نن په دا لوري دَ شاه د باهو شرنگ دئ
لاس ئې مه پرېږده له لاسه خوله ئې واخله   پرېوتلی په یاغی راجا قلنگ دئ
په زړه مهر محبت په خوله ښکنځل کا   څه عجب زیبا دَ دوو مینو جنگ دئ
لکه سپی دَ خپل څښتن جور و جفا وړي   خوار عاشق تر معشوقه پوري بې ننگ دئ
په رو رو باندي قدم کښېږده خوشحاله
خداي دي بل دَ جا خطا نکا گړنگ دئ

په زړه سخت بې مهره یار یې   جفا کار و دل آزار یې
که هر څو په کوکو ژاړم   ته لا خوښ ځما په کار یې
تا ویشتلي یم فریاد کړم   که خبر په خپل گزار یې
زه مرهم کړم له تا طمعه   ته مي مالگه دَ پرهار ئې
زه به تل ژاړم و تا ته   که ته خوښ ځما په زار یې
زړه دِ وسپاري و غم ته   دَ هغو چه ته دلدار یې
څوک به څه وائِي و ما ته   ته یو څرنگه نگار یې
چه پخپله عاشق وژنې   هم ئې ویر کړې په چیغار یې
کوم گناه دي عاشق کړَې   چه ئې خیره په ناتار یې
کله درد کله دوا شې   کله خار کله گلزار یې

---

[١] سل توري ور واخلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په خوشحال دِ غم نازل کړ
چه اغيار سرَه کنار يې

په کاته کاته مي سترګي په خاته شي   چه خبر دِ دَ راتلو را باندي وشي
ته خو اوس له ما نه ولاړې مروَر شوې   دا ځما ياري دِ هم ګندي په زړه شي
ګوره تا را باندي کومي کوډي وکړې   که په پښو در ځني درومم زړه مي نه شي
چه ديدن دَ مَين وکړمه تازه شم   لکه کښت چه په باران سَرَه اوبه شي
دَ ښه يار ښېلتون دَ ستوني پرېکوَل دي   په يرغ به ستوني چېري پرېکاوه شي
په ارمان د هغه وخت يَم درېغه درېغه   که دَ زني سبب ئې بيا د ما په خوله شي
دَ خپل يار د جدايی هسي کار دَئ   لکه ساه چه له وجوده په واته شي
بخته هونبره مدد بيا را سَرَه وکړه   چه په غېږ کښ مي بيا تللي يار اوده شي
دَ خوشحال سلام په واړو ښو يارانو
ګوندي بيا مي په ليدو و سَرَه زړه ښه شي

په ښه مخ به څو تابان يې   ښه تر مياشتي دَ اسمان يې
که پرون وې زړه او سترګي   راشه نن ځان دَ جهان يې
لکه سيوره په پښو پروت يم   زړه هورې چه ته روان يې
خداي په ښه جمال يوسف کړې   په ګروړونو هم ارزان يې
که دِ دوه کونه قيمت شي   په دوه کونه رايکان يې
دواړه شونډي دي ياقوت دي   مرغلری په دندان يې[1]
په رشتيا وَيل بد مه وړه
خوشحال ستا دَي ته دَ ځان يې

په وار وار دِ د خندا منت را باندي   چه له ورايه را ښکاره شې راته خاندي
چه ئې زړه تر کاڼي سخت دَي پر مين شوم   لاس دِ نشي دَ سرِي تر کاڼي لاندي
چه بل مخ وته نظر کړم د هِداد شم   توري زلفي ئې دُرې دي آوېزاندي
چه ئې توره د غمزو راته تېره کړه   اوس خو بهَ شهيدي دَه ستا دَوراندي
رنګ و بوي دِ د خپل ځان هسي پيدا کا   که په رنګ د ياسمين دَي ګل دَ سپاندي
زه به څه لره له نوره خلقه زار کړم   په ما واړه چاري زړه دي چه ئې کاندي
اوس خوشحال ختګ خپل يار په غېږ کښ ونيو
رقيبان دِ سترګي اړوي نغلاندي[1]

پښتانه که آدم زاد دي   په خويونو کښ هناد دي
نه حکمت لَري نه عقل   خوښ هر ګوره په فساد دي
نه دَ پلار په وَيل کار کا   نه په نغته دَ استاد دي
چه په ديو ګښ يو ښه وي   دَ هغه دَ سر جلاد دي

---

[1] په خبرو دُرافشان يې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو دَ بل په کمي ناست دي   ځکه تل په بلا یاد دي
اول زه دا نور له پسه   څو شته واړه دَ هیداد دي
په نفاق ئې واړه ورک کړل   که شجاع دِ که جواد دي
نه ئې قدر شته نه پدل   ډېر تر مور او تر جراد دي
دا لا شکر کړه خوشحاله
چه بنده نه دِي آزاد دي

په گرد کوي توگشتن مراد ځم دئ   بود که روی بینم که کعبه ما دئ
من این جمال ترا خود مثال کي یابم   که خود جمال تو از ماه و مهر پیدا دئ
منم که غیر ترا در جهان نمی بینم   خلاف نیست خبردار حق تعلی دئ
نمی شوم متحمل بروز وعده وصل   بیا بیا که دلم خوار زار بې تا دئ
جدا زروی تو چونم بگویم ای مه من[1]   چناچچه تشنه وَ اوبو ته نا شکیبا دئ
گمان مبر که بگردد ز عشق تو خوشحال
چرا که بررخ خوب تو ډېر شیدا دئ

په نیکي به له بدانو نه خلاص نشې   بویه دا چه لکه دُوي وِي هسي ته شې
دَ غنمو په لذت به نه پوهېږي   دَ هر چا چه زیست روزگار وِي په اوربشې
دَ غلیم سترگي به ټاګنی خسرِي   که په زړه کښ ورته کسي دَ لېمه شې
دَ بد خواه د بد خواهیه خلاصي نشته   که اسمان ته الواته وکړې مرغه شې
په پاکی کښ به دِ ګډی کا میتاځي   په صفت کښ که بد ذات سر اوبه شې
دروغجن به دِ بیا لیري کا دَ زړه نه   که هر څو ئې په رشتیا پورِي په زړه شې
د بد گویو له ویلو خلاصي نشي   په پاکي که تر فرښتو نه ورته ښه شې
آفتونه په ګډون کښ دِي خوشحاله
ښه خو دا چه که دا یم غرڅه دَ غره شې

په ښایست کښ دي څوک نشته دَ سپالِی   که دِ څه خو مهر هم وي نتیالِی
ورځ په ورځ دي دَ خوبی گل غوړېږي   ته لا اوس دا نوي بوټي په زالِی
په پسا له به مینه کا چه رنگ ئې نه وِي   ته گلرنگه څه محتاجه د پسالِی[2]
ستا دَ مخ سپاهیان همه توري پرې باسي   ولي دوه سترگي دِ لا دِي جنگیالی
زه چه ستا دَ وَر په تورو خاورو پروت یم   راته خس دي دَ بخملو نهالِی
دَ پایلو په آواز سَرَه دِ وېښ شِی   چه پرې دروميِ تصویرونه د قالی
ته خو اوس دَ زهد لاف کوې زاهده   که ئې وَوینې زړه ټینگ کې مرد هالی[3]
زه به نیت درباندي وهارم باور کړه   که دِ ځای دي د هاتی په انبالی

---

[1] به آرزویتو چو نم.

[2] پساله یې.

[3] هاله یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خداي دِ امن دَ خوشحال دَ سترګو وکړه
په خندا خندا چه ځي په خوشحالی

په دانا مي دَ ناپوه ديدن الم دَئ   د ناپوهو د صحبت نتيجه غم دئ
چه دانا مي دَ نادان سرَه ګډون کا   دا ئې واړه پخپل ځان باندي ستم دئ
بد سړی که په ظاهر سرَی ليده شي   په باطن کښ نور څه ندئ مار لړم دئ
دَ بدانو په صحبت کښی دين دينا ځی   شك پدا خبره مه وکړه قسم دئ
د ناپوه سرَه په جشن حاضر مشې   دَ دانا سرَه قبول کړه که ماتم دئ
که بې عقل تر يوسف ښايسته روغ وي
دَ خوشحال خټك په پوهه يو صنم دئ

پدا قول دَ درست خلقو اتفاق دئ   ګُله ستا خو څو ورځې طمطراق دئ
که دَ رنګ خوبي ئې ستا يې بود ئې نشته   په جهان کښ که باقي دئ خو اخلاق دئ
هسي يار دِ غوري خداي را ګړ په غېږ کښ   چه په نونس توکه دئ په حسن طاق دئ
لکه تېږي و اوبو ته په تلوار دئ   خسته هسي دا خپل يار د مخ مشتاق دئ
سلامت دِ ارزاني وِي په شيخانو   ملامت ئې بخره کړي د عشاق دئ
چه يَو ور په سړی وتړي بل وا کا   رزق به هر چا ته رسېږي خداي رزاق دئ
ګه ئې سر له تنه درومي نور به نشي
دا خوشحال چه دَ خپل يار سرَه ميثاق دئ

په ورو ورو څه خو خبر شوم ستا له ميني   لکه اور ليدلي نه لوګي ئې ويني
پردېسي حيران برېشان له خلقه تشي   دا پتا پسې جوګي شوم که مي وينې
چه په تا پسې ژړا کَوم دَ اوښيو   عاقبت به دا ژړا وکړم په ويني
چه هغه ساعت په ياد کړم لولپه شم   چه به تا راته خبري کړې شيريني
څوک به تا غُندي پيدا په جهان نه وئ   هوسی سترګي، عنبر موئي، مخ نسريني
هغه وخت را څخه ولاړ چه مي به کښل کړې   دواړه ستا ميګوني شونډې شکريني
که خمتا واغونډې لا ښه شې تر نورُو   که څو رنګي جامې واغونډې ورېښميني
ته مي پاس د زړه په سر باندِي ميشته يې   نوري واړه يو سر بل سر دلنشيني
ستا په خوي پوري حيران يم خوي دِ څه دئ   په ثنا را سرَه جنګ کړې نازنيني
لکه زه پتا مجنون دا هونبره نه وُ   نه فرهاد هسي مَيَن وُ په شيريني
عشق تنها څه په ليده دَ سترګو ندئ   لا دَ خولو په صفت هم کاينې خوړيني
دَ خوشحال د زړه دَ خوني لکه څراغ ئې
لا به کله را ښکاره شې مه جبيني!

په درياب کښ چه جهاز بيائي نا خداي دئ   چه ساتي ئې دو بَوي ئې هغه خداي دئ
بادشاهي ئې په نصيب او په قسمت وئ   چه سايه دَ چا په سر کاندي هماي دئ
څوک چه طمعه له چا کا په حقيقت کښ   که بادشاه دَ درست جهان شي لا ګداي دئ
درته چا وې چه پرې مه پرانزده غوټيه   تأمل دَ هر سړي ګره کشاي دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

يا د ښو زويو سندري وې د زرو[1] يا د توري په ميدان کښ هوي و های دئ
د هغه دَ غلطی اندوه نه وئ چه رفيق ئې په سفر کښ رهنماي دئ
وچ ککړ ټټر داغداغ په منځ کښ هيڅ نه چه ناري دَ جداييه وهي ناي دئ
خوي خصلت وته ئې هم نظر دَ کړو دئ که جمال ئې په څو رنګه دلرباي دئ
په هزار ژبه ئې ستايه بلبله ګل پخپله دَ خپل حسن خودستاي دئ
که باغونه که راغونه که څه نور څه
چه دِ زړه پکښي خوشحال شو هغه ځاي دئ

په هر ځاي چه قدمونه په خرام ږدي سل منته پدا مځکه په هر ګام ږدي
زه به چېري آزادي ور ځني مومم چه دلبره راته تل دَ زلفو دام ږدي
که تر نوم او تر ننګ تېر شوم غم ئې نشته عاشق هر کله قدم په ننګ و نام ږدي
نه بهار شته نه ساقي شته، نه مينا شته اوس به څوک ځما په لاس دَ ميو جام ږدي
څُوک ئې نه پسندي پما هسي بدنام شوم دَ نيکی نام چه څوک په ما بد نام ږدي
په صحيح سالك هغه دئ پدا لار کښ چه قدم دَ ترقی په مقام ږدي
زه د کښليو په پښو سر ږدم که نور خلق خپل سرونه دَ پيرانو په اقدام ږدي
ستا دَ خيال فکر نه درومي له دله په زړګوټي مي داغونه صبخ و شام ږدي
راشه ګوره دَ خوشحال دَ خاطر ويني
په بياض باندي چه هر حرف د کلام ږدي

په ناحق په ما منت کاندي وګړي ما دا هسي منت ندئ دَ جا ورَي
زه له ځايه دماغي په جهان راغلم ما دا هسي دماغ اوس ندئ را ورَي
که درست باغ دَ ميو ډک و ما ته کښېږدي تر همت پوري مي څه دئ يو خسړي
په يوه بېلك[2] ئې نن تر هر چا به کړم بل ئې هم دئ په سبا راته نومړي
هغه کوم سبق د ناز او د نياز دَئ چه و ما ئې په ايځي[3] ندئ را کړي
په خوږه خندا دَ خضر عمر را کا په ماڼي سَرَه مي بيا کا لکه مړي
يو څه بند مي دَ غماز په غاړه پرېووت لا تر اوسه ګرزوم دَ غاړي پړي
له اصلي فولاده هاله تېغ رغېږي په وار وار چه ځني لاړ شی اوسپن خړي
دَ جهان په واړو ونو نظر وکړه هَرَه ونه خپل خپل خوند لَري خپل زړي
زه د يار غمونو درست په زړه رنځور کړم لا مي نه دئ دَ زړه حال و چا ته سپړي
دَ تازيانو په ميدان باندي غوټي دئ کوته هم ورپسې زغلي لبغړي
چه و چا وته شمار يا ئې بيان کړم هونبره غريو مي له فراقه ندئ نغړي
هغه مخ ئې پخپل کور په پالنګ ښا موند
چه خوشحال وُ په طلب ور پسې سترې

---

[1] يا د ښځو ئې سندري. يا د ښوزوېو سندري د زووو دِي.

[2] محشی ورته غشی ليکلی دي.

[3] ايځګی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په سینه کښ مي اوده مینه پهر جا کې[1] ځما ستا محبت ګوره کیسي لا کې
دَ رقیب وینا ئې یاده شوه که څه شوه سپینه خوله ئې په خندا راوړه پهر باکې
په بازي بازي وژلي کټل نشي ځکه ما په مسخرو وژنې بیجا کې
زه خوشحال چه لا له ورایه ور ښکاره شوم
په خندا خندا ئې وې چه آو میرا بیرا کې

په دا کلی کښ ډېر کښلي چوڼ چوڼ خلق دِي وکښلي
ما په دواړو کښ یو یار کړ نور مي شمار کړل لکه کښلي
هغه هم هسي بد خوي دَئ چه په زور را سره ننښلي
که د ده له چارو وایم را ئې هېڅ ندي برېښلي
ولي څه کړم پرې مَین شوم چه څه کا واړه بخښلي
خو مَین په هیچا مشې په بلا دی مین لښلي
ګاه کباب په جدائي کښ ګاه په وصل زړه وکښلي
عاشقان دِي سینه سوي له اندوه سَرَه اَخښلي
په خمار هغه پوهېږي چه شراب ئې دِي نوښلي
په دنیا کښ به هر چا وِئ په ارمان لاسونه مښلي
چه و ما وته ئې فاش کړل څه رازَونه دِي پوښلي
دَ خوشحال غُندي په عشق کښ
نشته نور په رنګ ځېښلي

پښتانه په عقل پوهه څه ناکس دي کوټه سپي د قصابانو د جوس[2] دي
بادشاهي ئې د مغل په زرو بایله د مغل د منصبونو په هوس دي
اوښ له باره پخپل کور کښ ورغلي په اولجه د اوښ دَ غاړي د جرس دي
دَ نفرین لایق په نام سره بنی دئ له اوله که دا نور وریسی پس دي
بې ننګان دَ بې ننګِی کار و بار کا ننګیلالي د ننګ پکار کښ هر نفس دي
سر ئې هوري قندهار بل ئې د مغار دي
تر دا منځ همه میشته واړه عبس دي

په هر کسب کښ چه یې حبیب الله بې که له خدایه له رسوله نه آکاه بې
په محشر به له تا عدل ایمان غواړي که په تخت دَ پاسه ناست دَ ملك بادشاه یې
نفسه تا دا هسي زه مذبذ بین کړم هم توبه هم ګناهونه څه ګمراه یې
نور څوک څه لَره بد خواه ګڼې ناپوهه چه پخپله دِ خپل خوي، دَ ځان بدخواه یې
زمانه به دِ بد رنګ کا غره شمه که هر څو پخپل جمال ښکلي تر ماه ئې
په خاته کښ ئې هیچېرې ثقل نشته تل چه پورته کښته کېږي یوه ساه یې
که پخپل ګمان کښ ځان و تا ته کوه دئ و قضا وته پمثل لکه کاه یې

[1] د دې بدلی د پای کلمې هندی دی چه ذواللسانین صنعت پکښی مراعات شوی دی.

[2] محشی ورته کښلی دی: غولی او انګې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال وېسا په سخت ساعت په تا ده
اې چه ته دَ درمانده وُو پشت پناه یې

په دا څه که دَ بنګښ راته ږنګ ږنګ دئ — زه هم ښه یم د ما هم برغو[۱] تر څنګ دئ
عقل زور دَ غوریه خېل تر بنګښ زیات دئ — غوریه خېل را سَرَه هم وَلاړ په ننګ دئ
د بنګښ نه هونبره زور وینم نه توره — دا په کوم توکي له ما سَرَه په جنګ دئ
غوریه خېل که په ناکام ور سَرَه زیست کا — په رضا ورته بنګښ نیولی تنګ دئ
غوریه خېل او بنګښ دواړه مغلي دي — همېشه ورته مغل وهلي لنګ دئ
که زه ګورې[۲] دُرد آشام ورسره شمار یم — خوار هغه چه ئې لما سَرَه آهنګ دئ
هر ملخي دَ سر بازیه هنر څه زده — چه پدا هنر کښ سر ښندي پتنګ دئ
لا تر اوسه ئې ماغزه په قرار ندي — چا چه ما سَرَه وهلي سر په سنګ دئ
د کینډیو[۳] په ځګو کښ ئې ګولی دئ — که لیدلَي چا د ما دَ ښکار تفنګ دئ
لا په خوب کښ په لرزه پرېوزي له کټه — چه د چا تر غوږ د ما د توري شرنګ دئ
که پدا دَرومي ګورې هغه زه یم — چه مي داغ په خاطر یښَي د اورنګ دئ
درست جهان مي و مغل وته خېبر کړ — ځاي په ځاي ئې پښتانه وَته قلنګ دئ
ځني څه لوئي دعوې لَرم په زړه کښ — ولي څه کړم چه پښتون واړه بې ننګ دئ
خو طالع را سَرَه هسِي مدد نکا — ګنې تېر مي تر فریدونه فرهنګ دئ[٤]

د خوشحال دَ زړه د حال ننداره وکړه
که په تخت دَ پاسه کښېني هم ملنګ دئ

تا په دوو سترګو مکحولي — چه ئې واړوې ملولي
په حیرانو عاشقانو — سل بلاوې کړې نزولي
نه ئې شمار نه ئې حساب شته — خلقې دِ کړې مقتولي
راز مي هیچا ښکاره نکړ — ځما اوښی دِی پدولي
نه په سر یم نه په مال یم — نه په ملك یم نه په پولي
پوه په نام و په ننګ نه یم — په فروغي په اصولي
چه دَ عشق الا بلا دِي — همګي مي دِي قبولي
لاف مي ستا دَ پالنګ وکړ — که رسېږم تر مقبولي
هیڅوک نشته چه پرې پوه شِي — ښې خبري دِي معقولي
چارې واړه په قسمت شي — نه په ځَلي نه په ځَولي

بخت په کور ورکړه خوشحاله[٥]
تار په تار زلفي مختولي

---

[۱] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[۲] که زه ګورې درد آشامو سره مل یم.

[۳] دا کلمه حل غواړی.

[٤] ګنې تېر می تر شېر شاه بادشاه فرهنګ دی.

[٥] بخت به کور درکړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته په څو دَ دنیا میني مبدل کړې　　فکر نه رسي هوړې پسې جدل کړې
هره ورځ دَ دې فاني دنیا دَپاره　　زر فتنې الا بلا دغا دغل کړې
که دِې خپله مدعا پکښې درستېږي　　بې صرفه به اور دَ پلار په خونه بل کړې
که کافر درته دَ سود خبري وکا　　دَ خپل سود دَپاره ځان د کافر مل کړې
که دې سل چارې دَ زړه واړه پوره شي　　په حرص به دوه سو نورو ته تړګل[1] کړې
چه دَ عمر بقا نشته واړه هیڅ دئ　　که ګنجُونه دَ قارون په کور کښ تل کړې
چه په دواړُو سترګو ړوند په غوږو کوڼ شوې　　لال په خوله غفلت په لاسو پښو هم شل کړې
په پنځه کښ دي دَ ځان رستګاري دَه　　ته پدا کښ هم په څو رنګه خلل کړې
که څلور دئ که پنځه که شپږ اُوه دئ　　له اصلي چارُو ئې واړه معطل کړې
ښې خوږې چارېې دَ دین درته ترخې شوې　　نفس ترخې چارِې وَ تا وته عسل کړې
عاقبت به دئ دَ ګور په خاورُو خوب وئ　　چه ئې اوس په نهالي او په بخمل کړې[1]
ستا پخوا هم دَ دنیا طالبان نور وُ　　چه[1] ئې مېنې تار په تار خوړې اجل کړې
بهشت ځاي دَ پرهېزګارُو دَئ خوشحاله
ته بهشت وَته هوس په کوم عمل کړیې؟

ته چه سترګې توروې خود به پوهېږې　　لونګین چه ښوروې خود به پوهېږې
سر تر پایه جامې واغوندې ګلګوني　　ځان چه هسي جوړوې خود به پوهېږې
تور سنبل دَ باد وَ مخ وَته وَلاړي　　چه په ګل ئې خوروې خود به پوهېږې
په ورځ سل ځله آشتي کړې هم جنګونه　　هر دم خوي چه نوروې خود به پوهېږې
هم په لاس د میوه جام را کړې چه نوش کړه　　بیا مې جام نسکوروې خود به پوهېږې
خپله څه دَ درست جهان فتنې نازُونه　　چه عاشق ته پوروې خود به پوهېږې
مګر لږ دِی دَ خوشحال دَ زړه غمونه
باندې نور تندوروې خود به پوهېږې

توري سترکي ستا دِي اې زیبا نګاري مستې　　تور نرګس شهلا دِي اې زیبا نګاري مستې
تا چه بوسه را کړه زه پرې بې حسابه مست شوم　　شونډې دِ صهبا دي اې زیبا نګاري مستې
ما چه ستا دا ښه کښلي بارخو په سترګو ځېر کړه　　ګل د لاله دا دِي اې زیبا نګاري مستې
خوله[1] به دِ آخلِي چه پر ستا دَ خاطر مینه　　ډېر په تا شیدا دِي اې زیبا نګاري مستې
هر چه ستا له ظلمه و نور چا وته فریاد کا　　واړه بې وفا دِي اې زیبا نګاري مستې
خوب کاندي بې غمه یا ئې چېري قراري شي؟　　څوک چه بې له تا دِي اې زیبا نګاري مستُې
چارې په ما وکړې وائي چاري ځما ندي　　ستا نَدې د چا دِي اې زیبا نګاري مستې
تا ووې خوشحال ته نوري لا تر ما زیبا شته
څوک تر تا زیبا دِي اې زیبا نګاري مستې

---

[1] خوله به دِ هغه خوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چه هسي حکم ناز کړې په وګړي   په تا څه دَ چا پوره دَ چا نيمګړي
دَ درياب سَرَه درياب وي يو څو وخته   بيا په هر لوری پراته وي اوبو وړي
چه ئې څو په پورته لوړي لوړي وَړِي   د هغو مانې وګوره چه لوړي
لکه ته يې بېهوده ياوه باد وړي   جهان څو دا هسي ياد لَري باد وړي
طمطراق دَ جهان کل واړه عبث دئ   هوښيارانو وته کم دَي تر خسړي
دا چه تا وته ژوندی دئ ژوندي ندئ   دا وَ ما وته ښکاريږِي لکه مړي
چه خوږې مېوې لري خوشبوي ګلونه   پخپل باغ کښ دي کښېښووې هغه زړي
په آواز سَرَه سری بنديخانه دئ   د څاروي علاج په ترکيږِي په پړي
جنتي دوږخي پټ ندئ ښکاره دئ   خپل عمل دِي په نوم نوم واړه نومړي
زلزله په جهان ګډه شوه خوشحاله
دَ اسمان له شدتونو کنډي رغړي

ته چه خيال په زر زري جامو کړې غچي[1]   د اسمان ستوري بهي نشِي په دا ټچي
که بادشاه دَ مملکت شِي په تخت کښېني   چه به تل په جهان نه وِي دا په پچي
ځان چه کم ګڼي تر بله هغه لوي شِي   دَ سليمان ګُتې پدا راغله په خچي
ځما ستا په خوله به مرګ کا توري خاوري   که ته هر کله حلوا خورې زه خمچي
وداني دَ درست جهان په محبت شِي   راشه ګوره محبت دَ مچ دَ مچي
زه خوشحال که خپل مين په ژړا مومم
په ژړا به پسې نه کړم سترګي وَچي

ته هغه ليلی يې چه دِ تل په بخره ناز دئ   زه هغه مجنون يم چه مي تل سر پسې نياز دئ
ما وې خو يو زه يم نن شهره په عاشقي کښ   لا تر ما د نور وګړي لاړ ليري آواز دئ
زه تر عشق ځاريږم تر هغو چه عاشقان دئ   واړه عشق پکار دئ حقيقت دئ که مجاز دئ
رايشی له کومه ځاي په څو وکا په زړه کښ   هيڅ پرې نه پوهيږم عشق يو څه سوز و ګداز دئ
هې دَ خداي دَپاره تفحص را پسي مکړه   پلار ته وايه نشي عشق يو هسي مخفی راز دئ
توري توري زلفي کبود خال لکه کوتره   راشه که ئې ګورې پرې بندي يو څه شهباز دئ
سکڼي د زړه ولي چه په شونډو کښ موسيږی   تيغ ئې دَ غمزې دا ځله لا څه تېره ساز دئ
هر څوک يو يو بت لَري خپل بت وته سجود کا
بت دَ خوشحال ته يې تل ئې تا وته نماز دئ

تمامه شپه دَ ژمي په هي هي پما تېرېږِي   چه ته د ما طبيب ئې رنځ به لا ځما زياتيږِي
دا سحر دَئ که مينه که څه لا بله بلا ده   که هر څو ئې له دِله هېرَوم نه را هېرېږِي
خپل زړه وته نظر کړم پدا هونبره محبت کښ   يَو هسي مستسقي شو چه په بحرنه اوبيږِي[2]
يوسف د زمانې دئ درست جهان په روشندلي   دا يو جهان لا پرېږده چه په دوه جهان پېرېږِي
دنيا لکه حلوا دَه، ښه شيرينه مزه ناکه   حريص ئې لکه مچ دئ باندِي غورزي نه مړېږِي

---

[1] په دې بيت کښ دَ غچ او ټچ معني جوته نسوه، سيد راحت ليکلي چه غُچي يو تکيه کلام دي چه په اصل کښ (خو چه) وُ، دا بيت حل طلب دي.

[2] نه سړېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ننگ کا ننگیالی دئ ورته یښي دي وه کاره — یا کام دَ ننگ حاصل کا یا دَ دوي مینه سپېرېږی

که مښك[1] وُ که ګوهر وُ همګي ولاړل خوشحاله
و ځان وته وګوره چه اوس څه عمر تېرېږي

توري سترکي ستا دِئ بیا په تورو رنجو کړې — دوه توري بلا دئ پرې مي وژنې بابا مرې
وخاندې و ما ته شونډي بوڅي په ناخوال کړې — دا فتنې ښبوې دِ بیا له کومه دِي راوړې
زر دِ که په وَر مري په هیجا دِ زړه سوي نشي — زړه لرې دَ کاڼي بیا خپل ځان بولې ښه زړې
هیڅ در نه پوهېږم که رشتیا وایې که پېڅمي — ما وته دِ خوله دَه په خندا خندا نومړې
پټې پروتي ښې دِي څه به دم وهم و چا ته — ما څه هونبره ندئ ستا فتنې ناسازې وړې
ما وې چه ځما ده موزي یووړه سیه چشمه — څه شو کوته نېسي دَ پرې هوسیه سترې
ته پدا خیالونو په ښبوو غمزو موجونه — سیند دَ اباسیند سوې چه څو څو بېړیِ نغړې

څه لَره خوشحاله تا دَ زړه کیسې ښکاره کړې؟
ستا دَ ظلم ندي ما و چا ته کیسې سپړې!

تر هر چا نه د رشتینو کار اول دئ — خداي پخپله دَ رشتینو سَرَه مل دئ
په معني قلپه روپي زه مخ ئي تور شه — هر سرى چه په یارى کښ په زړه غل دئ
دَ بد بویو بد بوئي به پټه نشي — که په سل پردو ئې ونغاړې بصل دئ
که دَ زړه سترګي دِ شته ننداره وکړه — دَ جهان په واړو چارو کښ خلل دئ
ابا سیند وَته نظر کړه وَدرېږه — ستا دَ عمر دَ اوبو غُندي چل چل دئ
که دَ خولې وَیل دِ ښه دئ پدا څه شِي — چه ښکاره دِ و عالم وته عمل دئ
نه به زور پرېږدي نه ځوان نه نن زوولي — چه ناڅاپه ناتارُونه کا اجل دئ

بد کردار به نیك ګردار نشي خوشحاله
دَ شیطان لښکروُ لاندي کړِ قبل[2] دئ

تا یارى له ما نه پرې کړه که پښېمان ئې — بیا را درومه هغه زړه یې هغه ځان یې
همېشه د ما دَ باغ زرغون طوطا وې — اوس خبر نه یم طوطا دَ کوم بوستان یې
زاړه هم کله ځوانان وه وار ئې تېر شو — په زړو پوري خندا مکړه که ځوان یې
یو جهان دا د ظاهر بل د باطن دئ — راته ووایه دَ کوم یَوه جهان یې
که طامع په سریر پاس کښېنې ګداي دئ — که وَاَز وَته دِ شا کړله سلطان یې
په بل ځاي مي پېرځو نه یې دَ یار غمه — ته د ما د زړه د مات کودي[3] ریحان یې
غم الم به دِ وَ نه رسیي وَ زړه ته — که دَ خپلي ژبي هر کله پاسبان یې

ته جوهر دَ لویی نه لرې خوشحاله
د کم شناختو په بازار هسي ارزان یې

---

[1] محشی ورته لیکلی دی چه مطلب له مشك وا ګوهره تور وېښته او غاښونه دی.

[2] محشی حصار ورته کښلی دی.

[3] دا کلمه عیناً ولیکه سوه تصحیح او حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا چه دانا سازي چاري دي را کړي   لا دِ خوار سره نده بابا مړي
چه مي هسي شان په خوارو سترګو ګوري   ما دِ دا ناسازي نه دئ چا ته سپړي
ته پدا حسن دَ ګل غُندِي پيدا يې   بوريٰ[1] مور که ښاپېرئِ يې را وړې
راته وايې صبوري در څخه څه شوه   تا په تورو سترګو نده له ما وړې
بيا په کوم توکي دا هسي بې قولي کړې   تا وَ ما ته سپينه خوله نده نومړې
دَ تقوا سپاهيان چه ستا په کوڅه تېر شي   دَ عمزې په تېغ ئې کښېنوي پڅړي
دَ خوښئِ مفرح را عنايت کړه   تا دَ غم ګولئِ ډېري دئ را نغړي
ګوره کوم به دِ په بخت په طالع مومي   خلقې دِئ په طلب در پسې ستړي
په پله پله در پسی څَم دَ پرېښو نه يې   ځايګهي ويشتلي درومي له بغړي[2]

چه مَيَن شوې درست دَ يار په رضا درومه
اوس که خپله رضا کړې خوشحاله پرې[3]

تر دا دوو سترګو مي اوښي بهېدلې   په فراق کښ تر لَمنی څڅېدلې
ستا دَ وصل اش رمق دَی راته پاتُو   وايې څه رنګه بې ما نه پائېدلې
ستا په غم کښ مي دَ زړه نندارہ وکړه   بکښې واړه سرې لمبې وې بلېدلې
دا هم بخت چه په بالښت دَ خسته راغلې   وی دي اوس په زکندن ئې خندېدلې
زه نه ګرم نه ملامت نه مِي حؤک يار کړ   ته په کوم توکي دا هسې قهرېدلې
ځاي په ځاي درته بلبلُو مېشته وکړه   لا دئ اوس دَ باغ غوټئِ غوړېدلې
اوس دِ يار په غېږ کښ ونيوه هوس کړه   چه ئې ډېر په بېلتانه کښ رنځېدلې[4]
ځکه تل دَ باد له لاسه خوري څپړي   چه له قد سَرَه دِ سرو سمېدلې
اوس ئې جور و جفا وړه دا دئ سزا دَه   فکر وکړه چه په چا مين کېدلې
دَ رقيب ګونه چه نده شوه لېده دئ   چه وَ ما ته په ټولی کښ موسېدلې
په زړه ياد لَره دا اور چه دئ را بل کړ   يَو تر شا نظر دئ نه کړ تېرېدلې
بې دَ يار له مينی واړه لکه باد دئ   چه په زړه مي ډېري ميني ګرزېدلې

چه په تلل شوې له خوشحاله لکه عمر[5]
که ئې ډېره بلا کړه نه درېدلې

تورو زلفو دِ په غوړو دئ خولې ښنې   په څو تار په تار پرېشاني سَرَه نښي[6]
دا ځما دَ پرېشانيه نه څه وائې   که ئې لا نوري اوړدې دِي درته بلښې

---

[1] بلی.

[2] د دې کلمې معنی حل غواړی.

[3] مخفف دی د پريي يعنی ملامت هستی.

[4] پخسېدل.

[5] لکه عمر له خوشحاله.

[6] تشی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ننداړچي چه ورته گوري کټ کوټ کېږي   دَ مخ نخښي دِ بلا دِي کوښي گوښي
تر لبانو دِ خجل آبحيات دئ   په باڼه په سترگو سهم و تېر کښي[١]
چه مين شي قبلوي مکر دروهونه   په ياري مي قبول کړي که بنگښي[٢]
زه خوشحال دِ دَ بدئ نېکي گواهي لم
دَ ښايست مخي دِ نشته په خوي وشي[٣]

ته چه دا دماغ لرې   څوک به څه فراغ لرې
توره شپه دِ د دواړه زلفي   پکښي مخ څراغ لرې
دا د خال دَ ورځيو ندئ   دا دَ زړونو داغ لرې
واړه باغ دَی په گلونو   يو څه کښلي باغ لرې
که ساعت دئ ساعت دا دئ   چه په لاس اياغ لرې
چه طوطی دِ دَئ په لاس کښ   څه نظر په زاغ لرې
بيا و کوم لوري ته ورک شو
دَ خوشحال سراغ لرې

ته چه دا ښکلې چهره لَرې نگاري   ځکه تا په عاشقانو وَکړې چاري
چه دِ لاري دَ ديدن راباندي بند کړې   د ما اوښي په گرېوان ځِي لاري لاري
چه گهي گهي دِ وَوَينم له ورايه   دا لا هم بې بخته نه يم شکر باري
هره ورَځ تازه مانَې تازه جنگونه   تَل دِ ما ته تېرې تورِي دِي تياري
که دِ غاښ و شونډِي گورم دُر مرجان دي   که دِ مخ وته نظر کړم مه رخساري
دريغه نور نور سحرگر په ملك پيدا شوي   چه دا ستا سحر ئې مات کړَي سحر کاري
خو په ما باندِي چه راشِي ځان نادان کا   گڼه نشته نوري تا غُندِي هوښياري
په کوڅه ئې باد گدر نکا خوشحاله
ته له کومه ساز وې ورته ريباري

ته چه سر تر دېوال هسك کړې سرِی گوري   د کس تا ونخښي دِ نشته تر وا نوري
که دِ زړه د غينې په عشق نه وِي بايللَي   په واده په وير څه هر لوري ته ښوري
پرده پوښي په ضرور وزي لمانځه ته   سترگي وازي په بازار گرزِي سر توري
يا ئې نيت د کاسيرئ[٤] يا د مېړه وِي   هره کنُډه چه لاس سره کا سترگي توري
په هغې باندي گواهي دَ بدئ وله   چه ئې گښت په نورُو خونو خپل وَر پوري
د مېړه په ږېره نه خاندِي نور څه کا   چه دَ بل سَرَه خبري کا خمسوري[٥]
دَ خوشحال وَيل به بې مضمونه نه وِي

---

[١] تير کښ يې.

[٢] بنگښ يې.

[٣] وش ئې.

[٤] فاحشگي يا قحبه والی.

[٥] آسان، آزاد، بې باک.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چېري نه چه ئې مزاقو سرَه شموري

تر مکې تر مدینې ولاړې حاجي — لا دَ نفس له خویه هیڅ نه یې ناجي
صفائي دَ زړه په کار ده نه دَ ږېرې — څو په ږېره گرزوې شانه عاجي
صوفي لافي دَ سلوک کا هم دا لافي — سراسر گنه دَ ده بې منهاجي
په ملا توره تیاره شوه چه حق پوش شو — که په لاس ئې فتاواي وِئ سراجي
علم څه دئ په معني کښ گبینه دئ — کاسه هم ور لَره بویه خراجي
دا تاراج لکه شیخان کاندي په مکر — افریدي ندي دا هسي تاراجي
دا ئې سحر دَ بابل د مځکي راوړ — چه درست اوښ په کُت کښ ومانده حاجي
نور به وساتم خپل رخت پخپل صندوق کښ — پدا ملك دَه دَ ښه رخت بې رواجي
نه جیحون دَئ نه سیحون دئ لا افزون دئ — دَ خبرو دریابونه مواجي
که صاحب په لاري پلی نفر سپور ځي — خو هم بیا صاحب صاحب پاجي پاجي
له اوله تر آخره په جهان کښ — دَ سید غُندي حؤک نشته معراجي

زه خوشحال ختك په حب دَ اهل بیتو
خارجي او رافضي کړم اخراجي

تور وربل به ئې وَ چا وَته غوړېږي — په وصال به ئې دَ جا ټټر سړېږي
دَ شونډانو له بوسې به ئې بس نکړم — په خوږو نباتو کله څوک مړېږي
نور به کومه آرزوي لَري په زړه کښ — چه ئې سترگي کښلي مخ وَته غړېږي
عاشقان تر تورُو خاورو لاندي نه مري — پدا سپین وېښته به څرنگه زړېږي
بیا به توري بلا لا توري بلا کا — چه ئې تور رانجه وَ سترگو ته اوړېږي
دَ ښو ناوک ئې نه دري تر زغرو — څوک به هسي ناوکیو ته برېږي
دَ فراق غمجن په مرگ تر ژوندون خوښ دئ — چه په غم کښ په آه آه سَرَه سړېږي
دَ جهان عمارتونو ته نظر کړه: — ځني نوي نوي شي ځني نړېږي
ما وې نن دَ زمانې ژبه ورزه یم — یوه کس وته د ما ژبه اړېږي

د دې باغ گلونه لږ ندئ خوشحاله
تازه تر تر تازه ترو نور غوړېږي

تازي سپی چه په نمرئ مومې وېریا دئ — سپین و سره باندي ښنده که په بهار دئ
په کوټه باندِي دا دواړه حبطه دئ — چه دِ تش په غولی گرزي هم بلا دئ
که ئې ته په منت مومې دا یې مخله — که دَ چا په باغ کښ بوټی د کیمیا دئ
بخت چه کوږ شي یوه تن ندئ راوړي — چه د خداي باندي پېرځو دِئ د هر چا دئ
دَ اسمان پېرې دائم نه وِئ یکساني — که ئې څرخ دئ نن پتا کانده په ما دئ
یوه ورځ به ئې دا رنگ زیبائی نه وی — راشه گوره چه گل څه رنگه زیبا دی

دَ هر چا یاران دا هسي بې وفا دئ
که خو یار دَ خوشحال هسي بې وفا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته دِ تل اوسې پدا شهر یاری کښې — که زه عمر تېروَم پدا خواري کښې
غم دَ یار دَ جفا هیڅ را سرَه نشته — خداي دي ما بې پته نکا په یاري کښې
هغه یار دي خداي له هرَه رنځه ژغوري — زه که پروت یم همېشه په بیماری کښې
په زاري زاري به ما په ځان مَیَن کړ — که ئې مینه زیاتېدلای په زاری کښې
لکه باز دَ زړه په وینو آموخته شو — بل به نه وِئ هسي ترُک په خونخواري کښې
دَ رهبار منت ئې ډېر را باندِي بار دئ — چه مي یار مونده دَ ده په رهباري کښې
خداي په ما باندي نادان کړ بخت مي تور دئ — که وېښته چوي په ډېره هوښیاري کښې
نا قرار دَ خوشحال زړه همېشه ښه دئ
یو زمان دِ نه وِي بند په قراري کښې

جهان شرم نام و ننگ دئ — که دا نه وِي جهان ړنگ دئ
چه وفا ور څخه نشته — گل به څه کړې چه خو شرنگ دئ
چه ئې عشق تر سرَه کړي — نور حوَّک نشته خو پتنگ دئ
د ښایست کمی ئې نشته — ولي یار می په زړه سنگ دئ
ترښکنځلو ئې ځارېږم — بیا ئې چا سرَه دا جنگ دی
په ښاغلیو جهان آرت — په غوولیو باندِي تنگ دئ
ښه چه راغللې په غېږ کښ — بیا مي لېري دَ زړه زنگ دئ
چه خوشحال باندي ناستې کا
دا پوزَي ندئ اورنك دئ

چه پخپل عیب بینا شي — سړی هاله درست دانا شي
ناداني ئې پته نده — چه له ځانه ئې ثنا شي
دَ بلا اندوه به نه کا — چه له خداي سرَه اشنا شي
په دنیا به دین حاصل کا — چه خبر په لَن تنا شي
په جهان باور پیدا کا — چه رشتینې ئې وینا شی
چه غني په قناعت شو — له هر چا ئې استغنا شي
ابدي ژوندُون به خپل کا
چه خوشحال غُندي فنا شي

چه توفیق ورکَوي رب العالمین دئ — له آزاده په ستنه اوسه درست دین دئ
په هر لور چه غورزوي سړی هوا ده — دَ هوا فرس وَ هر لوري ته زین دئ
څوک چه خوښ نه وي له ځانه هیڅوک نشته — هر سړی خپسر دانا گڼي یقین دئ
په بهبود دَ خپلي چاري هر څوک مت کا — پخپل زړه کښ هر تنگ خرغ بالا نشین دئ
دَ دستار دَ سیوري رنگ واړه یکرنگ دئ — که دستار په سر یا سوریا تور و سپین دئ
حبشي که په ځان نوم د کافور کښېږدي — سر تر پایه و هر چا وَته مبین دئ
ازمېښت دَ دهرو گوره خوشحاله
چه ملك دَ شیاطین سرَه قرین دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه خون په غاړه کېږي له دې کاره څه خو غم دئ   یاران ځما په کور کښ زه په کور کښ یم ستم دئ
چه هونبره ښه مخونه پدا خاورو کښ په گور دئ   چه د یو لَره درومم گور و ما وته ارم دئ
پیري داغله زبون شوم که څه نور څه علالت شو   چه زه کړم هغه نشِي هغه ملك هغه عالم دئ
که ښه وایم وَ چا ته هم ئې بد نیسِي په زړه کښ   یا بخت دي دَ مغلو یا ځما څه عقل کم دئ
نه بخت دي دَ مغلو نه زه هیڅ په عقل کم یم   دا کل واړه پېړي ده چه مي کار برهم درهم دئ
مغلو ته چه گورم هغه هسي مغل نشته   د تورو وار ئې تېر شو اوس ورپاتو یو قلم دئ
پښتون په زرو نیسي په فریب په ټېټالونو   په ما ئې اثر نشي لا په ما دَ خداي کرم دئ
نه مچ یم نه کارگه یم چه په کړو مرو کرزم   یا باز یم یا شاهین یم پخپل ښکار می زړه خرم دئ
که ما غُندي نور هم وَئ پدا کار به ډېر خوشحال یم   چه ما غندي څوک نشته ځکه پروت را باندِي غم دئ

ایمل خان دریا خان دواړه په ښه رنگ تېر شول په ننگ کښ
دَ دواړُو په فراق کښ ځما تل آه و ماتم دئ

چه تا گورم حیران شم چه ته څه رنگه بشر یې   زووَلي یې له حوري که سرِی پرِي پیکر یې
د ماء و طین له میانه څوک دا هسي پیدا ندئ   پدا حسن جمال تر میاشت و نمره لا بهتر یې
چه شونډو ته دِ گورم تر یاقوتو لا تېرَي کا   چه زلفوو ته دي گورم په عنبرُ معنبر یې
که هو څو دَ لاله گلُونه ښه دِي په چمن کښ   په دواړو اننگیو داغ دَ واړو دَ ځگر یې
که خوار دِي هغه خوار دِي چه محرم دي له دیدار دي   که سخ دَي د هغو دَي چه ئې ته نورالبصر یې
که آه نالش مي وکړ مسلمان نه یم کافر یم   را واخله تېره توره که مشتاق دَ ما دَ سر یې
په حسن په ښایست کښ دِ څوک سیال په جهان نشته   که دا عیب دِ نه وَی چه په زړه لکه حجر یې
زه ستا له ډېره غمه همېشه په آه واوه یم   په څو په آسایش بې غمه پروت پخپل بستر یې

خوشحال وته دِ ووې چه بې ما به په څو پایې
په څو به ژوندَی پایم ته مي خود په حال خبر یې

چه دا هسي بې نیازي کوې دا ښه کړې   زه به نور یاران پیدا کړم ته به څه کړې
دَ بل څراغ غُندي په شپه دَ هجران راشه   چه په راغله مي روښان د واړه لېمه کړې
خوله ما نه نوره مکړه دَ زړه مینه   نور مي کل واړه منلي دِئ چه څه کړې
د ما زړه ورځني صبر وُ چه گنگ دئ   نن ځما طوطا یو څو خبري وکړې
په ژوندون له ما نه مه ځه دَ یار غمه!   ته به سم د ما له ساهي سرَه تله کړې
گوره بیا دِي څه په زړه کوم مي گناه دئ   چه لیدو لَره دِ درشم ځان اُوده کړې
دَ غمزې توره دي ماته شه په ما کښ   غم می دا دَئ پس له ما به نور پر مره کړې
وایې ستا په عیادت د ما رضا ده   مگر ومرم هاله سر د ما په وره کړې

چه تر خولې د بېلتانه دَ ویَل وباسی
د خوشحال خټك روزگار په اور اوبه کړې

چه دَ پلار په نصیحت نکا ږغري   دَ هغه زویه دانه شه په مري
دَ پرُون ورځي به نن حلاوت نه وئ   که ئې گورې ورځ په ورځ ده کهتري
لکه موږ دَ بابا زویه وُو په نغته   اوس په دا دور له چا طمعه لَري
که له پلاره زویې مومي په راي درومي   گنه نکا زیست روزگار دَ پسپري

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور ئې واړه سربښتې برهم درهم شوې   خو په ځاي دَه سربښته د نوکري
دا هم هیڅ حق دَ نمك ته نظر نکا   په نایافت کښ بهانه غواړي نري
اوس په سپینه ږیره زر غواړه خوشحاله
که په زړه لرې دعوې دَ سر دري

چه په خیال په زر زري جامو کښ درومي   که نظر په خوار وکړې ثواب به مُومي
بکښي ځرنګه هوښیار مرغونه بند دئ   ستا دَ ورځیو خال دانه دي زلفي لومي
ستا دَ شونډُو سره به ولي هسي نه وي   چه پرې هر کله دَ زړونو ویني شومي[1]
زه به تا غلطه نکړم په ټولی کښ   که هر څو دَ خلقو[2] جونه شِي هجومي
دَ مجنون مینه یواځې په لیلي دَه   تر نظر پوري ئې نوري دي معدومي
ناز نخرې ښیوې غمزې فتنې خیالُونه   پدا کار به وِي تا غُندِي څوک سلومي
دَ ښایست سَرَه هزار کارُونه نور دئ   چه ئې ته لرې، نه نوري بروسي شومي
چه رضا ئې په جفا وي نور مي ستایي   دَ دلبرُو خرخښې دِئ را معلومي
و خوشحال ته چه دَ نورُو نوم اَخلي
بې له تا[3] به مینه ما ته شِي په کومي؟

چه په سب دَ ابوبکر د عمر دئ   که په خوله کلمه لولي هم کافر دئ
دَ هغو په مرګ ثواب ګټلَي بویه   چه بدګوي دَ ذي النورین دَ حیدر دئ
رافضي خارجي دواړه باور وکړه   تر سګانو تر کوسانو[4] لا بتر دئ
تر مهدی پوری یوولس دِی یا دوولس   چه همه زویه نمسی دَ پیغمبر دئ
همه واړه امامان وه دَ خپل دور   همه واړه دَ دنیا دَ دین سرور دئ
له اوله تر آخره که ګروهېږي   دَ بي بي اولاد مي واړه نور بصر دئ[5]
چه دوستي ئې دَ سید نه وِئ په زړه کښ   دَ هغو سرِیو تل خاوري په سر وِئ
تر هلال او تر بلال (رض) ئې صدقه شم   لا رانجه مي دَ پله خاوري دَ بوذر (رض) دئ
په سرو زرو کښ کمي دَ قدر نشته   صحابي دَ پیغمبر واړه سره زر دئ
زه خوشحال خټك هغه سني مذهب یم
چه یاران را باندِي واړه برابر دِئ

چه په سپینه ږیره کا ځواني نکاري   پخپل ځان باندِي به و کا ځَني جارِي
که په خوله دَ زاړه یار تر سر جارېږي   په زړه ندی ځواني هیڅ دَ زاړه یارِي
نیك و بد پدا جهان کښ پیدا کیږي   نیك و بدي دَ زاړه نه دئ وېزارِي
خو ښه ځوان د ځواني ښځې په غرض دئ   که بادشاه وِي دَ زاړه نه وِي آزارِي

---

[1] د زړه ویني پشومي.

[2] د خلقو خونه.

[3] بې له تا ئې مینه.

[4] دې کلمې ته محشی د خربشوی ترجمه لیکلې ده.

[5] د بتول اولاد دی واړه تور بصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پـه کم ذات پـه اصيل هيڅ نـدِئ راغلي   ښځي واړه دَ ښه کار دِي طلبګارِي
زوړ دِ ځواني ښځي نکا که ئې کاندي   فکر بويه چه له ښه ځايه دي بارِي
له ښه ځايه له ښه کوره ستر پوښي   پـه حيا پـه شرم ننګ وِي خبردارِي
چه پـه پلار نيکه دَ ننګ و ناموس نه وِي   هغه ښځي قباحت ته دِي تيارِي
اوس پخپلو زَړو خوښ اوسه خوشحاله
دا د دَور ځواني مکړه ناپکارِي

چه خداي پـه بت مين کړم که دا عيب دَي هم وِي دي   سجود که دوثن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
عالم وائي عاشق شوې زه سوګند خورمه چه کله   درست خلق دروغجن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور خلق خپل زيست کا زه سر تور مسله لنګه   پـه ملك ګرزم ديدن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
کافر يم که ئې وباسم هغه ساعت له ژبي   ستا نوم چه زکندن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که ستا کوڅه جنت سَره څوک سَمه راته کښېږدي   کوڅه به دِ وطن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
تحسين لره بل نه لرم چه هونبره ډېره مدحَ   د خپل شعر سخن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
چه ځوان وم دا يم زوړ شوم پـه رشتيا رشتيا خبره   عالم د ځان دښمن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
شيخان او زاهدان واړه پټ پسې شا ويل کا   پـه مخ ئې منبرهن کړم که دا عيب دَي هم وِئ دي
که نور پـه صهبا مست دِي زه خوشحال پـه خرابات کښ
مستي ئې پـه ديدن کړم که دا عيب دَي هم وئِ دي

چه مي ولېيدې دا ستا سترګي خونخواري   چه تر اوسه لا ژوندَي يَم شُکر باري
پـه ياریَ به دِ هېښ وِي چه غلط شِي   چه څلور پيسې لَرِي دَ هغه ياري
ما يَوه دَ زړه پـه غوره دهَ نيولې   که هر څو پـه جهان ډېري شِي نګاري
وې[1] ئې څو لرې ګلِې ځما زړه کښ   تر حساب و تر کتاب تېري بېشماري
دَ مېړي چه وزر نه وِي هونبره ښه وي   قباحت دَي تجاوز له خپلي چاري
اوس به ولي پـه غلا غلا دَ ميني کار کړم   چه پـه حال مي خلقې شوې خبر داري
پـه خاطر به دِ قراره قراري وِي   که دا خپلي سترګي ونيسې قراري
بې اثره به دا اوښي پاته نشِي   چه مِي ورځ او شپه پـه مخ ځِي لاري لاري
نه يواځِي دَ لاله پـه زړه کښ داغ دي   پـه دا باغ کښ سينې ډېري دِي داغداري
پـه خوشحال ئې عندليب غُندِي اور بَل کړ
چه پلَو له مخه واخيست ګل رخساري

چه صحبت د ملوکانو سره کاندي   بويه دا چه ويل نه کا لاندي باندي
پـه رشتيا وَيل دِ هسي باوري شِي   چه پيدا کا خپل عزت د ده دَ وړاندِي
که ئې دواړه پېښې تناکي پـه خدمت شِي   د خدمت منت د نه[2] کا پـه ده باندِي
حاسدان به ئې زوال د دولت غواړِي   همېشه دِ لوګوي[3] و ځان ته سپاندِي

---

[1] وايي څو لرې.

[2] وَنَکا.

[3] يعني دُودَوِي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د غضب په وخت دِ ليري ځني گرزي   د خوښي په وخت دِ عيش ور سَره کاندي
چه نادان ته نصيحت وايې خوشحاله
دا دِ واړه ناداني دَه په ځان خاندِي

چه نظر دِ په اغيار هورې دلې وئ   ځما اوښي په بارخو ولې ولې وئ
ته چه هسي ښايسته يې گرم خو نه يم   که مي تل در پسې هسي وا ويلې وئ
چېري نه چه څه دِ ورسي خاطر ته   که له چا سَرَه مي تشي تسلې وئ
يو ځل بيا سر توره مسته را ښکاره شه   چه گيسو دِ په سپين مخ شملې شملې وئ
ته به وايې دَ گلاب په گل شبنم دئ   چه بارخو دِ د نماستې په وخت خولې وئ
دَ رقيب له ويری بل لوري ته سترکي   او دَ زړه مي ستا وَ مخ وته حملې وئ
په عاشق باندِي دَ پلار نصيحت اور دئ   اوس به چېري د دې نور خلق په خولې ويږئ
چه له سترگو مى[1] غړېږى غنم رنگه   جدائې ئې لکه قحط دَ غلې وئ
د ناپوهي خوبا ټول مهر په يار شي   دَ هوښياري په سر څو تېري مامِلې وئ
زه خوشحال به دِ وانوړم له ليدنه
په دربار دِ که هر څو پروتي کلې وئ

چه دانا نه کړې گردش دَ زمانې   نور به زده نه کړې دانش د زمانې
زر پېرې لَري دَ سترگو په ځنبل کښ   خبر دار شه په روش د زمانې
په يوه زمان دِ شاه بيا دِ گداي کا   څه باور په نوازش د زمانې
په خزان کښ دَ بوستان په ونو راشه   څه وُ څه شو بيا پوشش د زمانې
کله مځکه سپېره ډاگ کله گلوُنه   څه اميد په آرايش د زمانې
د سفله غُندي ئې ورکړل را نيول دئ   غره مشه په بخشش د زمانې
د حلوا سَرَه ئې زهر هلاهل دئ   که لذت لَرى خورش د زمانې
پت اميد دِ پلار دَ زويه سَرَه پرېکا   څوک دِ نه غواړي سازش دَ زمانې
شاه جهان بادشاه دَ چا په بند بندي دئ   راشه گوره آزمايش د زمانې
حقيقت ئې سر تر پايه را معلوم شو   راته مکړه ستايش د زمانې
زر علته زر فساده زر عيبونه   پيدا کېږِي په کاوش د زمانې
چه ئې شا کړه دَ دنيا وَ آسايش ته   هم هغه کا آسايش د زمانې
چه دا هسي ئې گردې دَ زړه پياد وِئ
لا خوشحال لري خواهش د زمانې

چه دا هسي ورَځي غوټه کړې خبرِي   بد خواهان به زړه را يخ کا شېوه گرِي
يا ځما تر فهم ښه شوې، عاشق ړوُند دَي   يا څوک نشته په ښايست تر تا نادرِي
ستا تر شونډوُ تر غاښونو به ئې ځار کړم   که ياقوت دِي که سره لال که مرغلرِي
دا څه جام دَ ميو نه دَي چه ئې ته څښې   دا مي ويني دَ عاشق دِي چه ئې نغرِي
هغه کار لکه دوه تورُو سترگو وکا   هسي کار نشِي په توره[2] په لښکرِ

---

[1] ئې.

[2] په تورو په لښکرِ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوه قدمه ښېلتون هم له یاره مرگ دَي ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ څوک په څو[۱] پایي ژوندَي له یاره لري
دَ ښېو ناوک ئې ښوَي درومي تر زړونو ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ دَ ترکانو غَشي ښوَي درومي تر زغرې
دواړه شونډې یې د خوشحال خټك په خوله کړه
د طوطیانُو ور کوِي خلق شکرې

چه می زړه پسې مېښ مېښ شي ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ صبر و هوښ پسې لېښ لېښ شي
د هغو شونډو شربت به ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ یا نصیب چه کله چیښ شي
په پرهار مي ظلم کېږي ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ چه توبري ځَني وکیښ شي
په خزان کښ نوري وني ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ توان لري چه سبر سریښ شي
زه ئې ناسته په پالنگ یم
که خوشحال له خوبه ویښ شي

چه ژوندی دي غم دئ نکاندي د لوړې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ شنه طوطي لَرَه شکري نه دِئ لږې
په شکروُ په نباتو ئې[۲] سود نشِي ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ چه په چا [۲]شوې ستا دَ خولې خبرى زوږې
په لحظه لحظه دي ووینم قهر قهر ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ په ځایي خصلت دا هسي خوږې[۲] خوږې
ستا په لبو[۲] به لباب شم په دا خوښ یم ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ که هر څو می دَ اوره غُندي اَغږې
دا چه اوس درته حاضر دئ ښه ئې گوره ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ په هجران به ئې اَخر لاسُونه مړې
عقل و هوښ ئې و سړي وته پیدا کړِ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ دا چیچل داړل دَ پړانگ دئ یا د یړې
دا بېدرد که په ظاهر سړي لیده شِي
وَ خوشحال ته مج مېږي دئ ماشي سپږې

چه ما کړی په جهان کښ رنا سترکي۲ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ بې له تا مي خوږې نشوې په چا سترگي
که ستا[۳] له مخه وگورم بل مخ ته ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ په قطع دئ ړندې شِي ځما سترگي
ښکاري چه غرڅه وُلي ورته گوري ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ته یو سر بل سر مکړه له ما سترگي
هر گور[٤] مي له هیبته وار خطا شې ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ ‏ چه[٥] واړوې دَ ما ته شهلا سترگي
خوشحال غریب په در درته وَلاړ دئ
ته هم کله و ما ته کړه وا سترگي

---

[۱] به څو.

[۲] سترگه مفرد او جمع ئې په اوسنی املا سترگي په معروفه یا راځي، مگر چه په اصلي نسخو کښ د گاف په زېر وُ نو موږ پر خپل حال په دغه ردیف کښ پرېښو.

[۳] که زه ستا.

[٤] هر گوره له هیبته.

[٥] چه ته واړوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مزري خپلي منګلي نه کا کښلي   هونبره نه وئ ځربي غوښي ورته تلي
مرجويا[۱] دَ دُر مرجان هاله اُلجه کا   چه قبول کاندِي دَ بحر خوني ګلي
عاشقان چه تر سر تېر شِي هاله کُښل کا   دَ دلبرُو پستې خولې لکه بخملي
باز چه والوزي له ځَالي هاله ګورِي   دَ کبکانُو ښايسته سترګي کجلي
چه دَ اور بڅرى باد سَره رفيق شِي   بيا هاله کا په ملکونو لمبې بلي
چه سيلاب دَ غره دَ سَرَه نه روان شِي   بيا هاله بيا يې په مخ ډېري خځَلي[۲]
په تحصيل پسې ئې ځَکه[۳] کوښښ بويه   که قسمت به دَ چا زيات نشي په ځَلي
خبر هنر له لاسه مه پرېږده خوشحاله
خوره خوره وه وه واړه غصې خورولي[٤]

چه و باز ئې   ورکوَلي تېرېي نوکى   تر تېتو به ئې يستې دَ زرکي ځوکي
دا باښې نظر دَ چتیٰ[٥] په لکیَ   د شهباز نظر د ميور[٦] په ځونکي
دَ کارګه توره مشُوکه دَ ګندګى دَه   قند لايق دَئ دَ طوطي دَ سرې مشوکي
د ګلرنګو ناز په هر کله دَ ورو دَئ   بيهوده بې ځَايه ناز کا رنګ املوکي
يا به سر دَ خپل ورمېږ په وينو رنګ کړم   يا به کُښل کړم دغه ستا شونډِى ملوکي
آفرين دِ په دا تورُو شهلا سترګُو   چه ئې کښلي دَ کشمير کړلې مملوکي
لا به کله هغه ګل په چمن راشِي   دَ نرګس ګلُونه ګورِي سترګي بوکي
دَ هجران له غمه هيڅ سرَى خلاص ندئ   ځوک په ورو ورو ژړا ژاړِي ځوک په کوکي
چه توبه دَ مُلو کا، په وخت دَ ګُلو   پرې ښايي که دَ هغو په ږيره توکي
يا د ښو زلميُو ږغ دَي په ميدان کښ   يا دَ ښو دلبرُو ځَي په جهان کوکي
دَ زاړه خوشحال ځَوانى په بوسه نکا
ښښتنې جونه بخيلي بد سلوکي

چه يَوه مي دَه نښولې   په رشتيه مي ده نيولې
لکه يو يو مرد ئې نيسي   هم هغه مي ده نيولې
ځوک دِ هيڅ ملامت نکا   عجب ښه مي ده نيولې
اوس به نه درومي له ما نه   چه له زړه مي ده نيولې
په هيڅ رنګ به پرېښوه نشي   چه تر پښه مي ده نيولې
ګُندي وِي را باندِي راشِي   سر پره مي ده نيولې

---

[۱] يعني غواص.

[۲] يعني خس او خاشاک.

[۳] ځله.

[٤] دا مصراع حل تلبه ده، په نسخو کښ ئې املا مختلفه ده مثلاً (خوره، خوره دواړه غصې خورولي يا خوره خوره وه وهه واړه غصې خورولي.

[٥] د شتى په.

[٦] يعني طاوس.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که ئې نه وینم په سترګو ښایسته مي ده نیولې
ګُندي سَمَه شِي عالمه که کړه مي ده نیولې
د خوړو هیله خوشحال کړم
چه ترخه مي ده نیولې

چه یو ګړَی په جمعَ زړه ښه مخ وته وګورې   که درسته دنیا ستا شِي هم څه نده دا تر پورې
دا خوي ځما قدیم دَي چه[1] ما اوس ندَي راوړې   چه بې له زیبا مخه راته خس وې چاري نورې
دَ خلقو تهمت یَو سر دَ هجران غمونه بَل سر   هم ته مي به له هسي رنګه سختي بلا ژغورې
دا اور چه په ما بَل دَي دَ خپل یار له جدایی   نه ګرم نه ملامت یَم که تل ویني ژاړم تورې
آشنا ته وایه نشِي نا آشنا به څه خبرېږي   دا راز چه له ما نه دَي اروېدلي خپلي سپورې[2]
ناوک ئې د مژګانو دَ ابرو په کمان جوړ کړ   ما نه زده د چا تر زړه به ووزي پوري ووړې
ښه باز دِ دَ خوشحال خټك خاطر په لاسو کښېووت
په قدر ئې خبر شه چېري نه په لړ ئې پلورې

چه ئې هسي لایعقل ولاړم په شومي   دا پیاله دَ چا دَ لاسه دَه څه نومي
خدایه څه دِ یو باد وَرَي زړګي را کړ   چه همېش دَ عشق دَ باد په مخ کښ دړومي
پدا هم لا رقیبان کا په ما رخه   چه مي زړه دَ یار په یاد وُ راحت مومي
ما لا حرف نه وُ له یاره بدل کړي   دَ سحر خروس دِ وویشت شي په کومي
بیلتانه دَ ما په قصد چاړه تېره کړه   د قصاب دلسوزي نشي په ورغومي
واړه دوک مي دَ اشنا دَ بېلتانه دئ   په دروغه سر ترم بهانه د دومي[3]
چه ئې بې له ده بل خیال نشته په زړه کښ
دَ خوشحال دلبره کومه ده څه نومي؟

چي دَ عشق په ګرانه لار کښ ډېر خطر دئ   هر قدم چه پکښ اخلم ډار دَ سر دئ
که سینه مي سَرَه چاک کړې و به وینې   چه مي ستا له غمه وینی درست ځګر دئ
ستا دَ مهر باران نه اوري چه شین شي   ما په زړه کرلَي ستا دَ میني کَر دئ
ستا په راز به ژبه هم نکړم خبره   تَل تر ژبی رسېدلَی راز سمو دئ
زه له عشقه خبر نه یم چه عشق څه دئ   هونبره اَروم چه له حسنه ئې اثر دئ
چه ئې عشق تر سره کړي هغه کم دئ   پدا کار کښ لاف وهلي یوه هر دئ
صبر مه غواړه له ما د عشق په کار کښ   جو دانه صبر پر ما باندې لوي غر دئ
عاشقي لا زه ته نه وو چه پیدا وه   نه چه ما وتا ګډ کړې دا هنر دئ
خو ځما طالع ښه ندئ یار جفا کا   ګټه کوم یو په وفا تر ما بهتر دئ
د عشق غم له خلقه پټ لَره خوشحاله
څه ئې پټ کړم چه جهان ځني خبر دئ

---

[1] څه.

[2] مور.

[3] یعنی زکام او یخ وهل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه پیدا شوه جدائي کشکه نه وَی اشنائي
دَ بلبلي بخره نول ده د گل بخره ښکلا دَهٔ
تا چه شان د لیلۍ واخیست که مجنون شم را ښائي
د لیلۍ دَپاره سر شو خوار مجنون په گدائي
چه عاشق شو قبلوی دې پېغور رُونه رسوائي
ستا په در دوهان[1] وهلي درته ناست یم دوائي
که پل بل لوری ته واخلم ته مي بوله هر ځائي
چه به زه بې تا نه پایم بې چیچي لوښتي پائي
چه ئې ولیدې په سترگو
خوشحال ځکه تا ستائي

چه ئې درې ځیزه حاصل وئ دَ هغه خوښ به تل وئ
اول خپل صورت ښاغلي بیا ئې ښه صورت واصل وئ
غه دریم وایم چه کوم دئ دَ دنیا دولت ئې خپل وئ
چه پدا کښ ئې یو نه وئ پرېشاني به ئې په دل وئ
چه ئې یو وِئ پدا درې کښ غم به تل باندي نازل وئ
هر چه درې واړه ئې نشته که چا مړ کړ هم د گل وئ
دَ خوشحال ویل معقول دي
پرې به خوښ شي چه عاقل وئ

چه بندي د یار دَ زلفو په کمند دئ بهانه ئې د خلاصَی دغه بند دئ
سر مي یار وَته پېښکښ کړ لا شرمېږم دَ نادارو عذر پټ ندئ ځرگند دئ
نه شکري دئ نه قندي نه نبات دئ دَ شهی د شونډو لا گوښي بل خوند دئ
څه صفت دَ هسی حسن په غزل کړم چه په نونس بابه کل شکل پسند دئ
څه به غم د مال و ملك د دین و دل کړم چه لا ستا له غمه روغ گرزم اند دئ
یَوه زړه لَره یوه اشنائی بس ده نور به ډېري یاری نه کَوم سوگند دئ
پخپل زړه مي به دا هسي شندي نکړې کله هم دَ عاشقِی کار پسند دئ
د خوشحال ختك دِ ستا په سر شوگند وئ
که ئې بې تا په نور څه زړه خورسند دئ

چوهري دَ خپلي خوني په بوي خوښ وئ ولي بوي ئې په چمیار باندي آتش وئ
نور وگړی دَ چمیار له خوني تښتي په چمیار دَ خپلي خوني بوي دلکش وئ
هسي رنگه دَ هر چاري تفاوت دئ یو تر بل پوري مطعون او مشوش وئ
دَ دهقان فهم په پاله[2] یا په یوم دئ
دَ سپاهي نظر په توره په تیر کش وئ

---

[1] دو نهـ.

[2] یعنی دَ یوی تبش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دلبره دلربا ده هغه ته يې   چه خود رايه خود ستا ده هغه ته يې
چه دَ کبر دَ فتنو دَ خرخښو ئې   په همه عالم غوغا ده هغه ته يې
چه مشتاق دِ دَ خندا دَئ هغه زه يم   چه دِ تل وَ ما ته شا ده هغه ته يې
په جهان که ښاېسته وه بې حسابه   چه په واړو دی خندا ده هغه ته يې
دَ پسرلي گلُونه څه دِي چه ئې ستايم   تر گلونو چه زېبا ده هغه ته يې
ستا د مخ مي په څراغ نشته وتَنه   چه دَ توري شپې روڼا ده هغه ته يې
خپل عاشق سَره وعده نکړې تر سَره   چه په عهد بې وفا دَه هغه ته يې
که هر څو دِي دَ خوشحال معشوقې ډېري
چه ورتېره تر هر چا ده هغه ته يې

چه ايرو غُندِي ئې پروت په دربار نه وئ   دَ هغو به وَ اسمان وَته لار نه وِئ
عندليب چه په گل رايشي ناري کا   وائِی دا چه يَوه ورځ به گلزار نه وئ
دَ زړه چاک مي به په هيڅ سَره ور نشي   څو گنډلي ستا دَ زلفو په تار نه وِئ
ستا د زلفو نوم به نور په خوله وانخلم   دَ هوښيار پاړو تور مار سَرَه کار نه وئ
تر هندوي مه شه کم دَ يار په پت کښ   چه ئې هيڅ له بله اوره نه ډار نه وِئ
په ما هر زمان اختر دَئ چه يار وينم   بې اختره به هاله شم چه يار نه وِئ
په کوم ځاي مي به مرهم کښېږدي طبيبه!   چه دَ يار دَ غشي نخښه پرهار نه وِئ
په هغه دَ عاشقِی نوم حرام دَئ   چه په يار پسې ئې درست صورت خوار نه وِئ
هيڅ مانه له ياره مه کوَه خوشحاله
دَ دنيا ساعت به تل په قرار نه وِئ

چه په زلفو عنبر ساده هغه ته يې   چه په شونډُو شکر خاده هغه ته يې
چه نازک ئې دئ اندام دَ گل تر پاڼي   په قد ښه تر عرعر لا ده هغه ته يې
که هر څو شِي په جهان محبوبي ډېري   چه خوشرنگه تر هر چا ده هغه ته يې
له عذابه له وبا له دِ ترس نشِي   چه پدا دور ترسا ده هغه ته يې
چه اثر مي دَ ژړا وربانديِ نشي   چه پدا زړه حجر آسا ده هغه ته يې
چه تمامه شپه دِ خوب په ما حرام کړ   چه دَ ستر سحر بلا ده هغه ته يې
چه له ميني ستا په سر لوړي خوشحال دئ
چه دَ ده دَ سر قضا ده هغه ته يې

چه ئې عمر دَ ښارويو سَرَه تېر وئ   زيست روزگار دَ هغو هم په هغه څېر وئ
چه سلطان غُندي رانده شي څوک ئې څه کا   که هر څو ور څخه علم هنر ډېر وئ
ځوانان واړه برابر ندي په وزن   ځني من، ځني نيم من ځني نيم سېر وئ
که په زړه بانديِ پراته دِئ زر غمونه   چه مي يار په نظر کښېوزِي واړه هېر وئ
دَ شکر و تر حلوا به ئې لا ښه خورم   که دَ يار له لاسه زهر يا گنډ هېر وئ
دَ ښه مخ په ننداره به لکه روغ ځم   که په تن مي پرهارُونه دَ شمشېر وئ
هر عاشق دِ عاشقی ته هوس نکا   دَ عشق لاف دِ هغه ځوان کانديِ چه شېر وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربغه بیا را سَرَه ژر غاړه غړي شوي   چه فليل په زلفو پوري دَ اجمېر وئ
دَ خوشحال خټك خو كښلي مخ په كار دئ
كه د سوات كه دَ پكلي كه دَ بنېر وئ

چه په زړه ئې ستا دَ غم غشي سيده شي   قراري به ئې له دله رمېده شي
همېشه به ئې سريښی په زنگون وئ   په فكرت به ستا دَ زلفو خمېده شي
توري سترگي توري ورځي سَرَه زيب كا   بيا په تېره چه و سمه پر كښيده شي
په ټټو باندِي ئې خط دَ وېښتو ندئ   دا ئې سيوري دَ څړی ده چه ليده شي
ستا خوبي ځما په پوهه ډېر تېري كا   دَ يوسف خوبي كه هر څو اروېده شي
په ښو باندِي مي پښې په احتياط ږده   چېري نه چه مي بانه پرې خليده شي
ځان و زړه مي هغه لور وَته پرواز كا   هغه ځاي چه ښه دلبره شنيده شي
زه پدا سبب په دوو سترگو مَيَن يم   چه چهره دَ ښو يارانو پرې ليده شي
له قسمته زياتي مه غواړه ناپوهه!   و هر چا ته خپله بخره رسيده شي
لاس په لاس ئې گرزوي هنر آموزي   چه ښكاره دَ هنرمندي كښيده شي
په ژړا مي به و نه غلوې خوشحاله
كه دئ سرې ويني رواني تر ديده شي

چه ښېرې وَ ما ته وكړې ژونده وې مي   چه مي ياد كړې په ښكنځلُو نهاله وې مي
دا چه وايې راته ځير گوره چه مور شې   كه تمام عمر دئ گورم مره وې مي
غمازانو اَغزي توي دَ غمازئ كړل   چه دَ دوي په وينا غوږ كړې پرې څكوې مي
ما خپل زړه وَته وَيل چه اې بد خويه   څه په هر صورت مَين شې سوړه وې مي
وئې عمر مي پدا بد خوئي تېر شو   څه دا اوس راته ويل كړې اړه وي مي
كه می سر په عشق كښ درومي هم دِ لاړ شي   خپل وژلی راته شمارې وېره وې مي'
كه دَ زهرو پياله راكړې هم به وايم   خداي دِ خير وَ تا دركا ژونده وې مي
چه گهي په مخه رايشې كنكس[١] خورې   يو تر شا نظر وَنكړې ځوره وې مي
كشكه زه دربانْدِي نه وَى مَين سوي   تا ناداني مينه نه زده پخه وې مي
ما خوشحال څخه په ذات دورنگي نشته
دَ زړه حال مي در معلوم دَئ ويه وې مي

چه درومې په انگڼ كښ درست انگڼ سَرَه يو گل شي   د مښكو بوي را پاڅي چه دِ تار په تار كاكل شي
چه سترگي كړې ور پورته په نرگس شي بلا سازه   چه زلفي كړې نمودي حبطه واړه سنبل شي
دَ ملا دَ وېښته فرق به دِ هيڅ يَو سَرَه و نكا   كه واړه دانايان می په دا فكر تأمل شي
عالم وايی و ماته له ښه مخه صبر وكړه   حيران يم له ښه مخه په څو صبر و تحمل شي
دَ خوشحال خاطر ئې هسي ځني يوور تورو سترگو
كله صيد دَ شاهينو تر مښكو تر منگل شي

---

[١] دا كلمه عيناً وليكله سوه، راحت زاخيلی گنگوسی په معنی د پټه خوله والی او خاموشی او سر گوشی را وړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چا به راکړ په پالنگ دا هسي کښلې   که مي نه وَئ په ازل په قسمت کښلې
شیخ دَ حورو صفت کا زه دَ دلبرَو   دا ځما هغه دَ ده دعوا پرېښلې
عاشقان ئې صد هزار دِئ په هر لوري   سر گښته حيران پرېشان گونه ځيښلې
په دربار ئې سنا سي شه ورته کښته   تار په تار دَ سر وېښته ايرې موښلې
که هر څو دَ خلقو جونه ښايسته دئ   ما يَوه ده غوره چونِ پکښي وکښلې
لا به کله ننداره دَ هغه مخ کړم   چه مي گډه دَ خاطر ده پسې لښلې
دَ هغې پيالې مستي لَرم په سر کښ   چه پرون مي دَ ساقي له لاسه څښلې
نه د مښکو پټېدنه نه دَ عشق شته   په ازل ئې نه دِئ دا پردې پوښلې

چه مي تل دَ مخ ثنا وايې خوشحاله!
په صله مي سپينه خوله درته بخښلې

چه گلرنگه معشوقه لَرِي په کور کښ   دَ صحرا سيل دِ وسېځی په اور کښ
په هجران کښ مي ژړا هغه خندا شوه   چه مي يار سَرَه خندا وه په بيور کښ
لکه لوند خرڅوړي تا وکړې نم ئې نه وئ   بېلتانه هسي پخوړ[1] کړم پخپل زور کښ
دَ عشق ښور دِ دَ عاشق له دله نه ځي   په جهان ئې فيروزی دَه پدا ښور کښ
په هر ځاي چه دَ رندانو مجالس وئ   تر قيامته به يادېږم په څلور کښ
شور و شر به دَ رانجا[2] په جهان نه وُ   که د هېر صورت پيدا نه وَئ په شور کښ
که خبر به دَ دُرخاني د مخ نه وئ   آدم خان به ځَني څه غوښتل په کور کښ
پښتنې جونه دِ زلفی باد ته نيسي   چه شمال ئې بوي راوړي په رنتهبور کښ
دَ عاشق له نام و ننگه سَرَه څه دئ   څه مي غم که آشنا موم په پېغور کښ

دَ خوشحال دَ زړه مي ښه ننداره وکړه
سمندر غُندي بازي کا په بل اور کښ

چه له ورايه را څرگنده مسته شاشي   دَ جمال ئې په څو رنگه تماشا شي
چه پلَو په مخ کښ وَنيسي ماښام کا   چه پلَو له مخه ليري کا سبا شي
دَ جمال خوبي ئې زياته دَه تر نمره   چه ديدن وته ئې غټ گورې په چا شي
تر يانه پوری ئې گوډه سي کوتره   تر وَيل پوري ئې گنگ گويا طوطا شي
حبشي زلفي ئې پاس په سينه زانگي   يماني بارخو ئې گل غُندِي نما شي
مرگ مي سل ځله قبول بېلتون دِ نه وِئ   دَ دې هسی يار بېلتون تر مرگ بلا شي
په مانِې ئې مرده شو يو کرَه عيد وئ   په خندا ئې جوهري لرَه ژړا شي
توري خاوري دَ رقيب په سر کا توئي   چه گله له منځه وباسِې پخولا شي

چه په نه ليدو ئې نه ومرې خوشحاله
ځکه هسِې دا جهان بلا په تا شي

چه محبت په ځان قبول کا نور راحت شي   چه عارف دَ مصيبت شي عافيت شي
که فلك ئې دَ مزری په خوله کښ ورکا   خداي دئ نکا چه عارف پکښ غارت شي

---

[1] ښښتېځلی او په تکليف اخته.

[2] رانجا او هېر په هند کښ دوه مينان وه چه په هندی کښ ئې قصه مشهوره ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه باد کله ئې مخ کله ئې شا دَه　　بیهوده غرور دَ هر چا په دولت شي
یو لاله په غوړیده بل رژېده کا　　شگفتن دَ باغ د گلو په نوبت شيِ
دَ یوه ماڼی شي سر دَ بل نړېږي　　په جهان کښ نوی نوی عمارت شي
وا ویلا ژړا ناره ساړه آهونه　　خو هم دا په ورځ و شپه په هر ساعت شي
دا همه چاری دَ ده دِئ چه را کېږي　　یَوه خدایه کور دِ وران دَ محبت شي
هغه شان لکه په توروُ اوس په سپین دئ
د خوشحال مجاز به کله حقیقت شي

چه راغلی په حیله دَئ　　عقل ځکه عقیله[1] دئ
که مثال ئې له ما غواړې　　عشق مزري عقل نیله دئ
آشنائي ئې دا جمال ده　　چه مین په جمیله دئ
پرواز نه پرې پرپري کا　　اور ځو بل په فتیله دئ
خوار مجنون دَ عشق په کار کښ سپك په قام په قبیله دئ
هم خالق ته هم مخلوق ته　　واړه کار په وسیله دئ
دَ خبري په میدان کښ
نن خوشحال ختك قبله دئ

چه ښکاره په آرایش کښ شگفته شي　　صلوات ئې په جمال باندِي گفته شي
آشفته کاندي روزگار دَ پرهېز گارو　　چه ئې زلفی په عذار و آشفته شي
چه ئې نه وینم زه هسي ځلباند شم　　لکه گل له عندلیبه نهفته شي
چه دَ غوړو دُر ئې نه وینم په سترگو　　دُر گوهر مي په هر هر باڼه سفته شي
دَ وصال په وخت هم خوب دَ عاشق نه وِئ　　ترو بې وخته په هجران په سوخته شي
ښه خو دا چه ئې برقع په مخ پرَته ده　　او که نه پرې به وگړَي الپته شي
زړه مي وائې چه ورتلي په درئې اېل کړَي　　په هر ځاي چه ښه محبوبه شنفته شي
وَ خوشحال ته د دې باغ غنچه ښکاره وه
چه به دا رنگه گلونه شگفته شي!

چه ادب لَرِي سړَی سړَی هاله شي　　بې ادب سړَی سړَی کله باله شي
څه پتونه ئې په شمار په حساب ندئ　　که په چا د آشنایی پت پاله شي
چه همت دَ سړی څو قدر ئې هونبره　　دَ تمیز په تله هر سړَی تاله شي
دولتمن سړَی هغه بللَي بویه　　چه له سینده ئې جدا دَ چا واله شي
هر سړی چه دولتمن شي که دانا وِئ　　په هر کار کښ دې نظر پخپل کاله شي
که دَ توري کار دَ ځوان دَئ یا د نور څه　　مصلحت دَئ دَ هغه چه په زاله شي
دولتمن دِ په هنر په علم مې کا　　که هر څو ښایسته مخ وِئ بیا پساله شي
څوک دنیا وته مریونه دي خوشحاله
شاه زلمیو ته دَ لوبو چنغاله[2] شي

---

[1] یعنی پښې‌تړ، هغه شی چه د اوښ پښه په تړی.

[2] چنغاله هغه نجلی بولی، چه مېړه ئې معلوم سوی او نامزده شوې وِی، اما واده ئې نه وی سوی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ړانده وته اسمان ښئيي يا ستوري — وايه ړُوند به ئې په کومه سترګو ګوري
روڼا ورځ په ښاپېرک باندې تور تم شوه — روښنايي دَ نمر ښکارېږي په هر لوري
که څښتن ورته زورل[۱] کا يا ښکنځل کا — مريی هم په زړه کښ هسې څښتن زوري
بيا به شنې په پاڼيو نشي وچي وني — که باران د ښنکال په شپېو ووري
زور قوت دَ هر چا سم برابر ندئ — څوک له ځايه زورَور شول څوک کمزوري
راشه نن د د نخاس ننداره وکړه — يو کالَي په بها پېري بل ئې پلوري
چا دَ سر دَ پاسه سور منديل ترلي — ځني هسي خوار حيران ګرزي سر توري
دَ چا حکم دَ چا لاس دربانديِ نشته — پخپل بخت پخپل قسمت پريوزې غوري
په تلوار په اضطراپ چه صبر نه کا
دَ خوشحال خاطر سيماب شو سرَه ښوري

چه مي خپل مَين نيولَی تر آغوش دئ — دَ جهان هوس مي واړه فراموش دئ
ساقي زه څه هوښيار نه يم باده راکړه — لېونتوب دَ لېونيو پرده پوش دئ
چه پرُون ئې اهانت دَ مي خور وکړ — نن هغه دَ ميو ډک سبو په دوش دئ
ساقي ترس دَ محتسب دَ دُرې نشته — چه بابا ئې دَ مجلس سرَه مي نوش دئ
هدايه وقايه څه لولې وَ ما ته — چه ځما دَ ناي و نَي په آواز ګوش دئ
دا ګلګون شراب دَ کومي ميخانې دي — چه صوفي ئې په جوعه سرَه مدهوش دئ
دَ بهار په وخت به څه له ميو اَوړم — چه سرود دَ مغني په نوشانوش دئ
بيا به دا ګلوُنه نه وئ ميخوري کړه — دَ بلبلو په آواز کښ دا سروش دئ
ډېر دَ باد سپاره په خيال تر ما تېرېږي — همېشه پدا بازار کښ پوشا پوش دئ
چه په ډېر ارمان دَ يار له مخه بېل شو
دَ خوشحال په بخره هر کله خروش دئ

چه لرې پخپله خونه کښ خوشخویَ — دَ جنت هوا به هم کړې درې شويَ
دين دنيا ئې دواړه کښېوتل په لاس کښ — چه په کور کښ ده خوشخویَ هم خوش رويَ
دَ بلبلو غوغا تل په هغه ګل وئ — چه صفت ئې شِي له رنګه هم له بويَ
زه دلې له غمه مرم چه جدا کېږې — په شانه سرَه د شاه دَ زلفو مريَ
چرته وېر چرته سندري په جهان کښي — که ئې ګورې دهر نه دَئ بې هاي هويي
ګلدستې دِ دَ بهار را لَره راوړې — پيکه ښه راغلې په وخت دَ يار له سويَ
په جنت کښ پراته چېري چرته درومي
چه خوشحال شړي عالم د ېير له کويَ

چه په اَن و آن په مځکه په اسمان دئ — په غمونو په ښاديو کښ انسان دئ[۱]
دا يوه شمځه دَ ځان ويني بلا شوې — چه سړی سرَه ئې غم په هو زمان دئ
دَ نامرد دَ مرد پدا تفاوت وشو — په نامرد شرم آسان دی په مرد ګران دئ
کشکه ته پدا دنيا همېشه پائې! — په احتياط احتياط کښی ډېر خلق طوفان دئ

---

[۱] زورې کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ ځان که دَ ایمان بد خواه می ډېر دی　　ما په خدای باندِی سپارلی ځان ایمان دئ
ببگیالی چه دَ اخلاص توره په لاس کا　　ډېر لښکر ئې تر همت پوری کاروان دئ
له اوله تر آخره څو روزکار شته　　چه عالم باندِی غوغا کا دا جهان دئ
په ښادی سَرَه شریك دی اولسونه
غم یواځِی دَ خوشحال خټك دَ ځان دئ

چه وربل دي په سپین مخ آشفته کېږِي　　په ماښام کښ روڼا ورځ نهفته کېږي
که د مخ ښایست ئې دا دَئ چه لیده شي　　لا به ما غُندي پرې ډېر الپته کېږي
په ښو ئې اوښي ندِئ آوېزاندي　　همگي دُرو گوهر دئ سفته کېږی
یو ئې رنگ یو ئې نگهت یو ئې وِی پانې　　پدا باغ کښ عجب گل شگفته کېږي
په ژړا مي به پوهېږې خوب و نه کا　　هغه څوک چه په گیسو ئې خفته کېږي
دَ خوشحال دَ خولې خبري خوشي ندئ
دا همه دَ یَوه حاله گفته کېږي

چه مور پلار ځني آزار شِي هغه عاق دئ　　دَ عاق زویه ځاي دوږخ په اتفاق دئ
هغه مور او پلار به خلاص نه وِئ له غمه　　چه فرزند ځني زوولي بد اخلاق دئ
هغه زویه به آخر په خواري خوار شي　　چه ښکاره ئې دَ خپل پلار سره نفاق دئ
دَ اورنگ بادشاه په دور رسم دا شو　　چه هر زویه دَ خپل پلار دَ سر مشتاق دئ
نن هغه قطب آفاق گڼِي خپل خپسر　　چه گواه ئې دَ عاقوالِي درست آفاق دئ
ناخلف زویه په گور خلف دِ غواړِي　　هر پدر چه دَ پسر په اشتیاق دئ
دا ځما همه گله ده دَ تېتوانو　　را ئې وَښیه چه کوم پکښې تفچاق دئ
دَ تېتوانو نه همه تېتوگي زېږي　　که الغېر[1] ئې دَ عرب یا دَ عراق دئ
دَ هغه اسلام اسلام ندي خوشحاله
چه بهتر ورځنی گبر په میثاق دئ

چه دَ خولې ویَل ئې نور دَ زړه ئې نور وِئ　　دَ هغه به مخ په دواړه لوریه تور وِئ
دَ ناپوه سَرَه راضي نه یم په باغ کښ　　دَ دانا سَره قبول لَرم که اور وئ
که په لاس کښ ئې ډک جام کښېږدي څه سود دئ　　دَ هغه چه له ازله جام نسکور وئ
نالایق زویه دِ خداي دَ چا لوي نه کا　　چه په ځان دَ ده له خویه پلار او مور وئ
ښه لایق زویه مور پلار په نېکي یاد کا　　نالایق دَ پلار آزار دَ مور پېغور وئ
یو لایق زویه دَ پلار کرهَ لوی ښه دئ　　نالایق په څه شمار که درې څلور وئ
دَ غوولي زویه شور وِی پخپل کور کښ　　دَ ښاغلی په جهان کښ شر و شور وئ
که هر څو دَ سړي ډېر زویه پیدا شِي　　بیا په واړُو کښ خو یو زویه انځور وئ
هغه زویه خو په گور ښه دَئ خوشحاله
چه بهرام غُندي یواځِي دَ خپل کور وئ

---

[1] په ځني نسخو کښ د دې کلمې املا (ایغر) ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه دا هسي سحر گري سترگي ستا دِئ — په ناحقه دَ تقوا لافي ځما دئ
پښتني جونه مي ولېدې په سترگو — څوک چه تُركي دَ خطا ستائيي خطا دئ
ښاپېريه كه هر څو ستائيي وگړي — ستا تر حسنه تر جمال په شمار د چا دئ
تا چه وَويني مَين در باندي نشي — هغه زړونه غندي كاڼي دَ ښېديا دئ
واعظان چه يادَوِي دَ جنت حوري — ما پدا سترگو ليدل په دنيا دئ
يا به ستا زلفيني ونيسم په لاس كښ — يا به سر دربانديِ بايلم دوه وينا دئ
دَ ناموس خبري مكوه خوشحال ته
عاشقان له نام و ننگه بې پروا دئ

چه مي كړي هر آثام دئ — كه په خوله كه په اندام دئ
اوس له واړو توبه گار يم — په اخلاص مي دا كلام دئ
تر كرم را بانديِ وكړ — ستا كرم په هر چا عام دئ
په دوه سترگي مي منلي — چه دَ شرع هر احكام دئ
واړه امر مي قبول دئ — ترېِ توبه چه نهى نام دئ
استقلال دَ توبې راكړ — دَ شيطان دَ بلا دام دئ
ما ساته دَ ده له شره — نفس مي مدعي خود كام دئ
په توبه كښ ثبات راكړه — لكه حكم دَ اسلام دئ
پخپل لاف به هيڅ ونگړم — كه زه لافى كړم لاف خام دئ
چه توفيق له تا نه وِئ — دَ زاهد زهد حرام دئ
په هغه لاري مي بيايه — چه پريِ يښَي نبي گام دئ
نور به څه كرم ډېر خواستونه — دا يَو ما لَره تمام دئ
چه ثابت وَلاړ په دين دَئ
دَ خوشحال باندي سلام دئ

چه په زړه ئې گرزوې ورېِ[1] — يَوه ورځ مي به له وره وشړې
چه په تا پوري ئې زړه نه وِئ تړلي — په هغه پوري زړه څه لَرَه تړې
كه مي وړمي ساړه ډېر وِئ قبلوه ئې — مړې ايرې دَ نغري څه لَره لړې
چه ځَير ځَير ئې مخ ته گورم نه مړېږم — دا ځما سترگي به كله شي مړې
ستا خوږېِ شونډي نبات دي رقيب مچ دي — ښه خو دا چه ئې له شونډُو وَشړې
څو ځَوانان دِ پخپل ځَان دِ كښېنولي — لا به څو در بانديِ كښېنوې زړې
ياره ته چه له اغيار سرَه خندا كړې
دَ خوشحال په لړمانه دورمي چړې

چه د بخت د تالو سپين دئ تور به نشي — چه شيرين دئ له ازله شور به نشي
هر چه غوړ دَ محبت لَري په زړه كښ — كه پريِ زر كالونه تېر شي سپور به نشي
د دې نورو بازارونو خپرېدل شته — يو بازار دَ محبت دَئ خپور به نشي
خو چه وَزېږِى له موره چه بدذات وى — په وروري ئې غلط مشه ورور به نشي

---

[1] دا بدله له يوې قلمى نسخې څخه را نقل سوه، په نورو كښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه له یاره سَرَه کښېنم رقیبان مې — تل په بد نظر کاته کا کور به نشي
ځوک چه زور سَرَه ښکاره کا وزیانېږي — که پخپله بوسه را کا زور به نشي
هسی نه چه زور مي نشته زړه دَ ګورم — ته پخپله مهر وکړه زور به نشي
و هر چا وته رسېږي خپله بخره — چه ئې پلي په ازل کړ سپور به نشي
لاس په لاس سودا بهتره تر هر څه ده — مسافر په لار ولاړ یم پور به نشی
که هزار ځَله حکمت هنر تدبیر کا
دَ خوشحال په باب چه شوي نور به نشي

چه په حسن په ښایست دِي زوروَرِي — دَ هغو وائي بدلي یا سندري
رغېده ئې ستا دَ خولې په دلاسا دئ — دَ رنځورُو دارو ندئ له تا لیري
ما چه ستا دَ خوږو شونډو و لذت بیا موند — نه مي شهد په غرض دِئ نه شکري
عقل خپل فوزونه تار په تار خپاره کا — چه پرې رایشي دَ عشق خوني لښکري[1]
دَ ښو په تیر ئې بیا سَرَه پاش پاش کا — که خپل زړه وته پوښم دَ صبر زغري
تریانه دِ دَ خطا آهو خجل شي — چه په شین شین یون کړې ښېوه ګرِي
یو نظر په درست صورت علامت وکا — په مثال لکه بڅری وچی سري
تر خوږه خندا دِ ځار شم راته خانده — چه پرېوان کړې په ما لعل و مرغلري
چه ځوک بې عشقه څه وائي باور وکړه
لکه باد دِي په خوشحال هغه خبري

چه دَ خپل عقل وَیل کا هغه کله خردمند دئ — چه پوښتنه مصلحت کا هغه هم دَ عقل بند دئ
چه مې فهم فکر وکړ پدا خپله دانائي کښ — بل نادان را ښکاره نشو که نادان دَئ خود پسند دئ
تر مشرقه تر مغربه چا دا هونبره جهان وَغوښت — عقل علم هم دا هسي په جهان کښ چند در چند دئ
ګړ شه وغواړه باغونه په هزار رنګه مېوې خوره — راشه راشه راته وایه سَم دَ واړو لذت خوند دئ؟
لعل الماس دي په جهان کښ دُر مرجان شته دي مشکښی — واړه هیڅ پوشیده نه دي دَ هر چا قدر ځرګند دئ
هر سړی چه محنت نکا هغه کله راحت مومي — راشه راشه رنځ قبول کړه که ته ګنج غواړې ښه پند دئ
که ته راشې له اسمانه جبرئیل شې پدا څه شي — خوف رجا راوړه اې ځانه کاردَ توري یا دَ شخوند دئ
ځوک چه حکم ریاست کا سیاست دِ کا په شرع — اوس لا بلکه خلق بد شه په توره عمل هم سند دئ
ډېر به ښه ښه زویه راوړي دا نه پلاره ځلور میندي[2]
نن په واړه پښتانه کښ یو خوشحال لایق فرزند دئ

چه امید پدا ایام لي — دا امید ئې نا تمام لي
عافیت غغوښتل له دهره — دَ سبا هیله له شام لي
کل امید خامی تکیئې دئ — ځوک به څه تکیه په خام لي
په سراب دَ تږي خوی دئ — دَ اوبو ګواهي مدام لي
زه له غمه جار باسم — دئ را وړاندي شي سلام لي
په هیبت دي ناست و خېز کا — چه مزري څخه مقام لي

---

[1] چه پرې رایشی تنها دَ عشق لښکری.

[2] نه پلاره او ځلور میندی، نه اسمانه او ځلور عنصر دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دغه خون په خپله غاړه   چه دَ بیم په ځاي آرام لي
دَ خوشحال بلا هغه شو
چه سوگند دَ ده په نام لي

چه پخوا مي په خاطر نه وې لیدلي[1]   فلك ډېري ننداري را وښیلې
وار په وار می واړه ولیده اغیار وه   چه همېش ئې دَ یاری لافي وَهلې
په بخښښ ئې نر ناحقه غلطي کړې   وار په وار به جهان واخلي واړه خپلي
چه خبر له ځانه نه وه ما خبر کړه   له هغوی څو خبری واروېدلې
نه هغه شته نه په خوله کښی هغه غاښ شته   چه به ما په اننگیو وه چیچلې
چه په خوله مي کښلول پرې نازېدلم   دَ هغو دَ خولې مي واروېدلې ښکنځلي
چه ئې نن وکړ په چا کانده په تا شي   ویړیاندي چاري واړه دِئ په تللی
چه همېش به په تسلیم راته وَلاړ وه   دَ هغو مي څو ناسازی دِئ زخغملي
دَ جهان گلونه واړه بې وفا دِئ   بیهوده وربانديِ میني کا بلبلي
کشکه زه یو خر غڅکي وَئ سړی نه وئ   هونبره چاري سړیتوب را ونمایلې
دوه رفیق دِي دَ یوه په وَیل ږغ کړم   دا دوهم را باندي غرپ وهي چه غلې
نه د دین نه دَ دنیا دي ځني نوري   دَ یاغي دَ اہل په منځ کښ و بلښلې
چه اوربشي کړِي کله غنم وشي   پټه نه ده چه کرې هغه آخلې
یو ئې ټوله په محنت گا بل ئې یوسي   راشه گوره چا اولجه کړه چا ساتلې
یا دارو دَ لېونتوب وکړه خوشحاله
یا ناحقه دروغ خلقه سَرَه ملې

چا ئې راز د خولې تحقیق ندئ موندلي   که صفت ئې واړه خلقو دَئ ویلَي
په چشمانو کښ ئې سحو دَ بابل دئ   په ملال ملال کاته کښ ما لیدلَي
یَو نظر ئې راته وکړ نور په تله شوه   د ما زړه وړي دَ بڼو په تار پېیلَي
و چمن لَره چه درومم تللَي نشم   د مخ باغ ئې تر لَمني یم نیولَي
په هر لوري کښلي ډېر دِي خلق وائي   څوک د یَو راته ښکاره کا هسي کښلَي
چه و مرگ وته مي مینه ستا غمزه کا   خداي دِ ستا له لاسه روغ کا د ما څلَي
تر جلب نیولَي تل باندِي سپارلي کا   زړه مي پټ مړني سپور دَئ خال دِ پلَي
چا به بې دَ عشق له کاره بل کار نه کړ
د خوشحال دَ خولې ویل که چا منلي

چه سړی تر عقل تېر شِي مخبط شِي   زیست روزگار دَ مخبط سَرَه غلط شي
دَ حرص دریاب تر شرقه دَئ تر غربه   حریصان پکښ غوټې خوري لکه بط شي
نن ځما بېړی لاهو شوه په دریاب کښ   لا به کله دا لاهو بېړی په شط شي
دته درزي جامې قدر قیمت ډېر وئ   دَ اَغوستي سر و پاي قدر وسط شي
غاښ وتلی ږیره سپینه ازموینبت دی   لا د ما و عاشقی وته نمط شي
جاودانه خوښي دا ده په جهان کښ   چه دِ زړه دَ عشق په کار کښ منسبط شي

---

[1] چه پخوا په خاطر نه وې ما لیدلې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښایسته یاران مي هسي ملك ته ولاړل   چه نه ځاي دَ پیغامونو نه ئې خط شي
دَ خپل یار وَ تېغ ته سر کښېږده خوشحاله
دَ قلم خوبي هاله گڼه چه قط شي!

چه د لویو کتابونو دانشمند وِي   دَ هلکو کتابونو په کار بند وي
چه خرما ئې دَ بلوڅ نه وِي خوړلې   و هغو وته پټوي[1] خرما خوند وي
چه دَ هند په شکر قندو خبر نه وي   و هغو وته گسځري شکر قند وي
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلي ملك څرگند وي
هر سړي دَپل وطن ثنا صفت کا   د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وي
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته   ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وي
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترگو وینم
د هر چا چه بده پوهه غلط سند وي

چه ئې مخ تر گل زیبا دَئ یار ځما دئ   چه په مخ ئې عندلیب شوم کار ځما دئ
چه ئې تش په کوڅه تېر شوم لېوني شوم   که ئې ووینم په سترگو زار ځما دئ
که واعظ مي له ښه مخ له میني نیسي   که مي لاس ورباندي بر شي پلار ځما دئ
بې له کښلیه زیبا مخه که گلزار دئ   چه هر گل وته نظر کړم خار ځما دئ
چه هر لوري وته درومم په غم اوړم   ته به وایې غم یکلخته ښکار ځما دئ
همېشه به په ما وار دَ رقیب نه وُ   بیا له خپله بخته خوښ شوم وار ځما دئ
دَ خپل یار سَرَه دوږخ ځما قبول دئ   که بې یاره جنت مومم نار ځما دئ
بت پرست کله دَ بت له میني اوړي   زه که مینه دَ یار پرېږدم عار ځما دئ
زه خوشحال چه دَ منصور په مذهب خوښ شوم
اوس څه غم چه زه دَ دار یم دار ځما دئ

چه دَ خلقو نېکخواهي لَري په زړه کښ   مبارک شه بادشاهي لَري په زړه کښ
که ئې غوږ دَ دانشمند په نصیحت وئ   څه عجبه آگاهی لَریی په زړه کښ
دَ ناصح په نصیحت به اصلاح نشي   هر سړَی چه تباهي لَري په زړه کښ
دَ مردانو په معراج به ورتلي نشي   که دَ سعِي کوتاهی لَري په زړه کښ
مختورن دَ دواړُو کونو نه دئ څه دئ   چه هر چا سَرَه سیاهي لَرِي په زړه کښ
نېك بختان به اندېښنه کاندي دَ نېکو   گمراهان به مناهي لَري په زړه کښ[2]
په هغه هنر کښ ټینگ اوسه خوشحاله
هر هنر چه سپاهي لَري په زړه کښ

---

[1] دا کلمه حل غواړي.

[2] نېك گردار سره به فکر وی د نېکو   بد بختان به گمراهی لری په زړه کښ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه مي اوښي هسي آلا شوې دواړه سترګي مي سره لال شوې
چه په نور څه پسې ندي واړه ستا دَ مخ په خيال شوې
ليونَی شوم خوب مي نشي راته ته پري مثال شوې
نور مي محو شول له دله چه مي ته په زړه نهال شوې
دَ زړه داغ دِ مبارک شه چه مَيَن دَ شاه په خال شوې
خلق خوښ ګرزي هوس کا د ما زړه ولي بد حال شوې
مګر نول دَ بېلتانه دئ په ناله کښ لکه نال شوې
نور څوک هم شته دَئ اې غمه
که يوائې دا خوشحال شوې

چه ئې تل کښېښوې په سر دَ خيال درې تور وېښته شو دَ هغې سپيني وړې
دَ روانو اوبو کار دَ عمر يَو دئ بيا به ورځ و شپې را نشي دَ نرې
محبت بې خدايه واړه که ئې ګورې دَ درياب په مخ دَ خليو پل ترې
ته پدا حسن جمال چه درته ګورم نه پوهېږم ښاپېرئ يې که سرې
بې مدد دَ باد نه رسم مراد ته که هر څو روانوم دَ زړه بېړئ
ستا دَ زلفو له ښاماره وېره نکا چه تر خوله ئې ستا دَ ميني شي جرې
دَ خوشحال زړه په تقوا کښي لکه غرؤ
ستا په مينه بکباره شو و ووړي

خداي راکړه په غيږ کښ د رويبار منت را باندي سپينه خوله سرې شونډي دواړه زلفي اوېزاندي
يار را سَره يار دَي د هر غم مي غمګسار دَي غم اندوه مي نشته چه رقيب را رخه[٢] کاندي
پرېږده چه پرې سوځي ستا د مخ بلا آخلي عشق د لکه اور دَي عاشقان دِ لکه سپاندي
دا څه بارخونه دي، نه پرېشاني توري زلفي پروتو دِي په ګلو د سنبلو پاني تاندي
زه ور پسې درومم دَ يوه نظر په طمعَ بيارته نظر نکا هسي درومي مخ په وړاندي
بخت نه دِي نور څه دَي په دا هونبره ډېره مينه
ژاړي رخه کړوني چه خوشحال خټك ته خاندي

څو بېړئ پدا سيند کښ ډوبي ولاړې[٣] چه تخته ئی مونده نشيی که ئی غواړې
فراق هر څه ته لمبې دئ لګولي لکه لوند لرګی په اور يبښي څو ژاړې
غم ښادي سَرَه ترلي دِي له ځَايه هغه هونبره به وژاړي څو د وياړې
چا ئې نوم راته وا نه خيست چه دَ چا دئ منارې مي ډېري وَليدې وَلاړې
په زرو رنګه غموُنه دَ جهان شته په زرُو رنګه نارې واوره دَ خراړې[١]
لکه راي ځما دَ زړه هغه لا نور دئ خلق څو خبري کاندي غاړي غاړې
دا طومار څه هسي نه دَئ چه تمام شَي غوړوِي ئې پټوي ئې، لولي نغارې

---

[١] محشی ورته کښلی دی يعنی سرې.

[٢] حسد او بغض.

[٣] دا بدله په چاپي نسخو کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا لَرَه په کا و خپله کرده ده — لوند وِي حلق د هر سړي پخپلي لاړې
چه بې غمه بې وبا له ئې خواړه دِي — د بادشاه تر خوا نه به ګنم خځاړې
غافلان په غوږ کاڼه دِئ نه ئې اروي
دَ خوشحال خټك دَ خولې خبري لواړې

څو چه مینه دَ دنیا پرېوزی په زړه کښ — هونبره غم شدت بلا پرېوزِي په زړه کښ
څوک له ځایه پاکیزه ځني ناپاك دئ — دانا پاکو بد په دا پرېوزِي په زړه کښ
په یوه ښیښه کښ شاش د قاروري دئ — او دَ بلي ښه صهبا پرېوزِي په زړه کښ
چه څه نه ویني نه اَوري نه څه وائې — دَ سړي هغه هوا پر ېوزي په زړه کښ
چه څه ني ویني نه اروي نه څه وائي — وایه کومه تمنا پرېوزِي په زړه کښ
نېك و بد پخپل قسمت وِئ له چا نه وِئ — په ناحق کینه له چا پرېوزِي په زړه کښ
نه په پند ځي نه په بند ځي نه په نور څه — چه مزه دَ ناروا پرېوزي په زړه کښ
چه صحبت دِ له چا کېږِي هسي ته شې — هم هغه خو یو نه ستا پرېوزي په زړه کښ
دَ بلبل محبت یو دَئ له بلبل وِئ — چه د ګل ئې هر سبا پرېوزي په زړه کښ
نا آشنا عالم دَ چا په فکر ګرزي — اندېښنه خو دَ اشنا پرېوزِي په زړه کښ
د بهار په وخت دا درد وِئ دَ دردمنو — چه ئې سیر دَ صحرا پرېوزِي په زړه کښ
د خوشحال غندي به ښېل شي له عالمه
د هر چا چه دا سودا پرېوزِي په زړه کښ

څوک په لوري دَ کعبه ځي په هی هی — څوک دیوري لَره چلېږی په جی جی
دواړه توکه په معني په حقیقت کښ — په هر لوري غوزوي واړه دی دی
عاشقان ئې سل هزار یَوه معشوقه — په هر لوري وریسې دئ په پی پی
څوک په کور دننه ناست ور سره کېل کا — حڅوک همېش ور پسې ګرزي په لی لی
مېخانه یَوه هزار پکښې خمونه — دَ مستانو ئې نارې دِي چه می می
که همای دئ که کجر دئ که کرګس دئ — دَ هر چا مي خپل خپل شان دئ خپل فی فی
که څوک وصل د خپل اصل پسې غواړِي — چه نارې دَ خدایی وَهي نی نی
زه خوشحال چه دَ وحدت په میو مست شوم
وایم دا چه کاوس کله وُ کی کی؟

څوک به ستا د مخ نقاب کارتي پتي — څوک به ستا په اننګیو کښېږدي کوتي
که دِ بیا نوي شېوې په خاطر نه دِي — د وُربل غوتی دِ څه له ده آرتې
مظلومانو وته څه خو نظر وکړه — په دربار دِ فریادِي دِي څیري ختِي
چه ئې پسې شاله ما هونبره ویل کړه — مخامخ د هغو ولي ژبي نښتِي
پخپل یار به ئې کېدې دا هسي شندي — چه همېش د رقیب خبري نغوتي
یار په هر لوري جلوه کا ورته ګوره — که دِ نه دئ د لیدلو سترګي تِتي
په نوروز کښ دا غزل واخله مطربه — په آواز به دِ بلبلي شِي ساکتِي
ګل ته چا دا هسي زېب و حسن ورکړ — چا ئې هسي تِه په تِه پاڼي پرانتي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوشحال په پالنګ بیا راغله سر شاره
په زعفرانو په چووه[۱] لړلې ختې

ځما مرګ هغه زمان دی چه رشتیا دَ یار هجران شي — که هجران له منځه ووزي نور به هر مشکل اسان شي
زه به ځان جهان ښندمه، په اشنا پسي به ځمه — پرې به پاسه قدم ږدم، که دښتونه بیابان شي
تا زړه ورکړ یوه هرنه یوه هر یوه بشر نه — لکه اوبه دَ جوي له سرَه هورې ځي چه ښېل وان شي
یو خدنګ ئې وَویشمه وائي بل به دِ هم ولم — ورته پروت سر مي نېولَي چېرې نه پدا پښېمان شي
ما دَ شاه دَ خولې سودا کره په کرورونو ئې بها کره — خوله ئې لنډه دَ هر چا کړه مګر دا په شاه جهان شي
له یو هسي مي روزګار دئ، چه ګه یار کله اغیار دئ — په همه کاره هوښیار دئ خو په ما باندې نادان شي
دَ خوشحال خاطر سوخته دئ ستا په جور آموخته دئ
درد و غم ئې اندوخته دئ هم دا درد ئې بې درمان شي

ځما مَیَنه یاره چه نن ناست ځما په کټ یې — مونډلی مي په بخت یې که مونډلی می په مټ یې
آرام شته دَ زړه کام شته دَ چمن لاله غوړېږي — په دَور دَ شرابو ساقي ولي هسي لټ یې
نه دین لَرم نه دل لَرم نه صبر شته نه عقل — په دواړو سترګو ورځیو تا لا کړوني دَ درست هټ یې
چه مخ وته دِ ګورم لکه نمر هسي ځلېږي — قربان دِ تر جمال شم په معني تر نمره غټ یې
چه ته را څخه نه وې یو کنګال[۲] دَ زمانې وم — پادشاه دَ درست جهان یم چه له ما سرَه لټ پټ یې
پېرې به په ګلزار کړې که بلبله دَ ګلزار یې — ګندګی لَره به درومې که په اصل تور ګونګټ یې
دوه درې حجانه څه دئ چه ئې ته په مخ کښ نېسې — په زر پردو کښ کښېنه بیا د ما وته په چیټ[۳] یې
په خوب په بیداري کښ همېشه په فکر ستا دَئ
اورنګ وته خیبر دَئ وَ خوشحال وته کوهټ یې

ځما زویه دَ ننګ ندي نمر پټار[٤] دئ — پرې پوهېږم چه همه واړه مردار دئ
نه ئې لویه اندېښنه نه ئې لوي کار شته — دَ مغلو وَ طباخ وَته تیار دئ
دَ منصب دَ اضافو خبري کاندې — په عزت په حرمت کله خبردار دئ
اتفاق یګانګي ئې سرَه نشته — همګي روان په بېله بېله لار دئ
یو څرګند قابل هر ګز په دوي کښ نشته — که و دېرشو ته نیژدې د ما په شمار دئ
په الکش الکش[٥] ئې ستړي کړم ښکار نکا — د کوټه سپی کوکري پکښې سه چار دئ
یو څو دي پکښې هر ګوره نا پکار دئ — دا نور زویه مي لا لږ او ډېر پکار دئ
نه دَ نوم دئ نه دَ شرم نه دَ ننګ دئ — اندېښنې ئې د ناکس دَ ناسردار دئ
نه له پلاره نه پیدا دئ نه له موره — خو صندوق بخچې ئې دواړه مور و پلار دئ
چه به تلل دَ نا قابل سرِی دَ وړاندې — څو دا هسي بېرقونه نګونسار دئ

---

[۱] څو وه.

[۲] په شیدو ککړ لوښی چه اوبه ولغړوی، کنګال یې بولی.

[۳] دا کلمه په یوه نسخه کښ چټ لیکلې ده.

[٤] برګ بروګ ځناور یا مار.

[٥] په الکیش په الکیش.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شکايت له نورو مه کوهَ خوشحاله
چه خپل زويه هم په ننگ له تا وېزار دئ

ځما خرابه دله ته يو څرنگه خراب شوې | چه وو در څخه لاړل، په هر څيز پسې کباب شوې
دَ مښکو دور تېر شو دَ کافورُو دور راغي | چه نوم دِ د شباب وُ په نامه دَ شيخ شباب شوې
دَ باغ نرگس دِ هم لکه تازه وه هسي ندئ | دَ باغ دَ لاله گلو دِ هم پاڼي پيچ و تاب شوې
دَ خولې حقه دِ ډکه په گوهرو وَه خالي شوه | په حزن په حسرت دَ يوه هر دږ ناياب شوې
په باغ[1] به دِ چه کښليو ښايسته بلبلو ږغ کړ | يوه بلبله نشته ثمرې ئې دَ غراب شوې
ببرئ دِ دَ سينې په زور چه پاسه تله په غرونو | غوټه خوري پکښ گرزي اوس خسرې دَ درياب شوې
مزري به دئ له ترسه په هيبت وه په کوهسار کښ | نيژدې درته وېغ وېغ کا دَ گيدړو لا جواب شوې
چه ډکي په ښو مښکو په عنبرو هغه خولې وې | بد بوئ چار چوبې د زمانې په انقلاب شوې
په عمر چېرئ وېښ وې بيا به هم چېري وينښېږې | هَي هَي دَ خوشحال بخته ولي دا رنگه په خواب شوې
پېړې لَرې خوشحاله دَ اسمان ننداره وکړه!
چه څه وې پکوم شمار وې دا زمان په څه حساب شوې

خلقې واړه دَ شاه د خولې په غم دئ | چه د شاهي خوله ئې کښل کړه هغه کم دئ
چه د شاه د زلفو خيال لَرې په زړه کښ | هغه تل په زړه پرېشان په صورت خم دئ
که په زړه باندي ئې زر داغونه جوړ شي | چه دَ يار له داغه آه کا هغه گرم دئ
عشق يو څه عظيم بادشاه دئ که ئې گورې | چه گدا ئې له سلطانه محتشم دئ
ته دَ عشق سپروته سهل نظر مکړه | چه بې زرو بې لښکرو لکه جم دئ
دا دَ عشق د گدايانو هسې چار ده | چه د فقر په جامه کښ محترم دئ
دَ چندنِ دَ وني ځکه بوي روان شو | هر چه ولي ئې دَ عشق په اوبو نم دئ
چه له عشقه خبر نشول خداي ئې واخله | که ظاهر صورت بادشاه دَ کل عالم دئ
د آتش لمبه کړو لَره پيدا ده | په هغو دَ آتش څه غرض چه سم دئ
که په زړه زخم لرې دارو طلب کړه
د خوشحال وَيل دَ خوږو زړو مرهم دئ

خلق فراغت کا زه تل ستا په غم نيولَي | څه بده بلا وې زړه ما نه وې پېژندلَي
له کبره ډېره خياله به څه سم وايې و چا ته | دَ کلي د محلت سرَه چه زيست کا نا نمنځلَي
له گوره نه به پاڅي رنگينه جامې اغوستي | دَ حشر په ساعت به هم څرگند وِئ تا وژلي
چه سترگي په رنځور کړې برنده کښښې خوري زلفي | چه غټ به درته گوري يويو مرد بويه بللي[2]
هر گز به اروېدلي دَ ليدلو مخي نکړم | خوبی دَ يوسف اروم ستا جمال مي دَئ ليدلي
په ورځ دَ جدايئِ څوک څه وائِی و ما ته | مرده وته هم کله نصيحت دَئ چا ويلي
که پسله مرگه زړه دَ خوشحال وگورې په گور کښ
هر گز به دَ ښه مخ محبت نه وئ ځني تللي

---

[1] په باغ کښ چه د کښليو.

[2] يو يو بويه مرد بللی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلق نادیده دئ په خبروُ پسې ځغلي ځار تر عارفانو چه په حال دئ پوهېدلي
دو اویا مذهبه پکښې هونبره قال و قیلَ واړه سر هوا پخپل مطلب پسې دئ تللي
ډېر دئ کتابونه مشتمل په دېرش حرفونه کل واړه که گورې له الفه دِئ زوولي
سل بهي سل سبېه چه ئې مات په یَوه ځائ کړې سل به بلل نشي سَرَه یو دئ لا لیدلي
واړه نور دَ نمر دئ هم دَننه هم دَباندي هر چرته دا نور دئ په هر ښهر په هر کلي
زه خوشحال خټك یم دَ رندانو په مذهب کښ
نور وَیل مي نه زده مختصر دِئ ما وَیلي

خوله دئ غنچه گل ده تور گیسو دَ سنبل پاڼي پښې دِ دِئ دَ زرکي سپنه غاړه دِ دَ زاڼي
شونډې دِ ژوندون بخښې په سترگو کړې خونونه ژبه دئ شکري ده دننه په زړه پاڼي[1]
مهر دِ له دله لکه مو له مخه ورک شو رایشه نا ترسی لُور دَ ترک که د پټاڼي[2]
هیڅ پرې نه پوهېږم دا دِ زني که مټه ده خال دِ دَئ په زني که دانه ده د مماڼي[3]
ته په پالنگ پرېوزې زه حیران په فکر لاړ شم پنډ دَئ د گلونو که دا ته په پټه په پاڼي
زه هغه خوشحال یم چه دِ راز لَرم ساتلي
ولي هسي وایې چه تا عشق نزده ناځاني[4]

خندني هسي لر بر گرزي برسېږي برابر په تورو ورېښي سر تېږي
یَو مرغه په سر و په سپینو قیمت مومي بل هزار حیله په توره پیسه پېږي
په غوټه کښ ټپوس کله لکه باز دئ که ئې خلق دَ منگلو ځښتن شمېږي
مړني لیوه حمله په ښکَر ورکا د نامرد یا په ورغومی یا په لهټېږي[5]
دا دوه ځیزه پټوه په څه به پې شئ د نامردو نامردي د ښځو نمېږي[6]
اوښتو لره پخه کوتر بایده دئ دَ باز یو هنر هیڅ نزده کټمېږي
په جاهل خلق کښ ورک شوه چه عاقل دئ
یو یو بیت به دَ خوشحال پېږی په زېږي

خسته زړه مي چه نگار هورې هورې وئ هو بلبل مي چه بهار هورې هورې وئ
زه ئې ځکه دَ زلفینو په ارمان مرم هر څوک وائي چه گنج مار هورې هورې وئ
که ته یار غواړې ورځه رقیبان گوره د گلابو گل چه خار هورې هورې وئ
د ښادئِ خوان ئې نورُو وته کښېښ غم ئې واړه چه دَ خوار هورې هورې وئ
په هیڅ رنگ ئې اوښته ورځنی نشته لېونی منصور چه دار هورې هورې وئ

---

[1] مطلب ئې پان دی، چه خوله سره کوی.

[2] پټان یې.

[3] مېوه ده چه په غره کښ کېږی.

[4] نادان یې.

[5] دا کلمه په یوه نسخه کښی لېری لیکلې ده، دَ سیند خاوند کښلی دي، چه لټېره یعنی بله گرداو بیهوده.

[6] د ښځو حېض راتلل (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټپوسي مي په مردارُو باندې ګرزي   و هندی[۱] شهند چه ښکار هورې هورې وئ
په ګلونو باندي ګښت ګاندِې بلبلي   پروانه غريب چه نار هورې هورې وئ
نه په باغ وِئ په راغ نه په بل لوري
د خوشحال خاطر چه يار هورې هورې وئ

ښځکي له ښځکي نه خوند آخلي   همسايه له ګاونډي نه پند آخلي
څه به غم دَ صغيره ګناه هغه کا   چه په غاړه کبيره څرګند آخلي
هوښياران دَ نېکخواهانُو وَيل نغوږي   ناپوهان دَ بد خواهانو سند آخلي
دَ مظلوم آهونه کاني د غره سځي   ظالمان به آزارُونه چند آخلي
دَ هغه لاسونه مه سځې په اور کښ   چه له پښو دَ بنديانو بند آخلي
که په زړه کښي ډېر غبار دَ غليم پروت وئ   پرې خوروه چه غبارونه شخوند آخلي[۱]
خوشحال خپلو خوږو شونډُو وته پرېږده
چه طوطا خوږه مزه دَ قند آخلي

خوږې شونډې دِ شکري ندئ څه دئ   کښلی غاښ دِ مرغلري ندئ څه دئ
بې له تا چه راته نور مخونه ستائي   دا و ما وته خبري ندئ څه دئ
چه تسخير په تورو سترګو کا دَ زړونو   سيه چشمي سحرګري ندئ څه دئ
چه د زلفو په خنځير ئې مزري بند کړل   هوسی سترګي زورَوَرې ندئ څه دئ
چه د باغ سبري ئې پستي تر قامت دئ   پښتني په قامت ستری[۲] ندئ څه دئ
وايې نوري ميني ليري کړه له دله   ستا دَ مخ په دور ليري ندئ څه دئ
چه لاشه[۳] ئې دَ خوشحال په زړه څو خېږي
سرې لښتی ئې سرې بنبوري ندئ څه دئ

خبر ور څخه نه وم په څه خيال راغله پېري   په لوړو په ژوَرُو دم در حال راغله پېري
د سترګو په جوهرو مي په سی[۴] کښ را ښکاره شوه   په مښکو په ګوهرو مي په کال[۵] راغله پېري
تر مرګ څه کمه نده ما ئې ښه ننداره وکړه   په زور او په قوت په ملك و مال راغله پېري
په زړه چه را په ياد شي دَ ځوانی تلاښونه   د َوَاړو تلاښونو پايمال راغله پېري
دَ مخ ده که دَ تن ده که دَ لاسو که د پښو ده   د کل واړو خوبيو په زوال راغله پېري
اقبال په مثال ګل دئ تن په مثل لکه بوټي   په تن باندي چه راغله په اقبال راغله پېري

---

[۱] يعنی زننده.

[۲] يعنی جګی او لوئی.

[۳] لاشه يا لشه يعنی نېښ.

[۴] محشی ليکی چه سی د ابجد په حساب ۷۰ دی يعنی پر اويا کالو می د سترګو ليده لږ سوه.

[۵] محشی ورته ليکی چه مطلب له مښکو تور وېښته او له مرغلرو سپين غاښونه دی، او کال په ابجد ۵۱ کېږی چه پر دغه سن وېښته سپين او غاښونه وزی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ور درومه آئینې په یَوه کنج[1] دَ مخکي پرېوزه د کښلیو په جمال په خط و خال راغله پېرې
چه جونو وَته گوري خجالت ورځي پخپله په عشق او محبت کښ انفعال راغله پېرې
نه ښکار شته نه گزار شته اوس دِ جوړ سلامت گرزي
دَ تورو د غره بزونه، په خوشحال راغله پېرې

دا چه وایې چه دېر مهر په فلانې کړې په یاري دِ رضا نده بهانې کړې
ستا وصال په دعا غواړم نه ئې مومم ما په دېر ورتله راتله سترې ستانې کړې
زړه مې ستا وَ تیر ته نخښه دئ قتال! پرې به کله جوړ دَ غشیو پر خانې کړې
چه جمال وَته دي گورم حیرانېږم خداي په ما باندې یوسف دَ زمانې کړې
سحر گر په سحر توري اوبه پرن[2] کا تا ځما اوښي په مخ دانې دانې کړې
زه چه شونډې ستا په شونډُو باندې کښېږدم وایم نوشي مي دَ مېو پیمانې کړې
ځما زړه لکه مزرَي وُ خاوند خداي مي ستا دَ سترگو وِ هوسیُو ته ژانې[2] کړې
دَ خوشحال په دود به ستا ورته پراته وِئ
چه په پښو ئې ستا دَ زلفو زولانې کړې

دا چه وایی چه دا بد کړې یا دا ښه کړی[2] که رشتیا وایم زه نه یم واړه ته کړې
چه په بین الا صبَعین[1] زه خبر دار شوم په لحظه کښ څه چاري په زړه کړې
په خطا باندې عطا په طاعت قهر چه په وهم فهم نه وِي هغه وکړې
دا چه اوس وَ واړه خلقُو ته رسېږي چه دِي کړي په ازل دِئ هغه کړه کړې
دَ هر چا په باب چه شوِي هغه کېږي په هیڅ رنگ به خپل مبرم حکم نور نه کړې
چه ښگاه ډکي په شهد و په شکر دَئ په سبا دَ هغو خولو خاوري په خوله کړې
چه هر دم د العطش نارې وهینه په ساعت ئی د مقصود په رود اوبه کړې
په یوه مځکه یوه باغوان کَرَلي عباسي گلوُنه زیړ و سپین و سره کړې
د سحر گټنه ډېره تر هر څه دَه ځني ځني ورته وېښ ځنی اوده کړې
چه په تور وېښته مغرور پخپل پرهېز شي دَ صنعان غُندئ ئې خوار په سپین وېښته کړې
آلوده لَړَلَي درغَي درگاه ته
هیڅ مي نزده چه به حال د خوشحال څه کړې

دا خونِي سترگِي چه ته لرې دلبرِي په کشتن به خلقې کاندې ډېرِي
لا به کله ځما خوار طالع مدد کا چه به ستا سترگِي په ما شِي برابرِي
په حرام حرام راځه چه بوي ئې واخلم دواړه زلفي په عنبرو معنبرِي
په عارض دي دَ زړه داغ دَ لاله ورکړ یاسمن دي داَ پېغور کړل سمنبرِي
باز د جال کوتره وَوینِی پر وَرشِي تېوسي باندي پېرې کا لر و برِي
گوره چرته وي په چرته گرزېدلې چه فراق کړې هونبره اُوښِي را خبرِي

---

[1] کنج د زنگ پرېوزه.

[2] دا بدله په چاپي دېوان کښ نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتسب دِ ځنې ليري ليري كرزي
مست خوشحال څخه كوتك دَئ د ډنبري[1]

دا معنې دِي زورَوري[1] سمِي چېرِي دِي خبري
څوک چه لب كا سره بيارته ځنې توئي شي سكري
څوک چه كښېوزي په ويلو واړه وايي خاوري سَري
دَ مشكينو په بازار كښ تويی نه وي مرغلَري
خپلي خپلي شلومبې ستايي چه سلومبې پلوري گجُري[1]
هر هر سكښي ئې وَگوره په هنر زَغېرِي زغري
ډېر دِ ښه ووی خوشحاله
بس كړه مه درومه ډېر ليري

دواړه شونډي دِ خوږې شكر پارې دئ دَ گلابو گل د دِ واړه رخسارې دئ
دَ هغه خوني څه باک دَ چا له مرگه چه په تېغ ئې روغي شوي منارې دئ
چه دِ لاف دَ سپيني خولې كا هغه سر خوري په دربار دِ دَ سرونو انبارې دئ
د خپل يار كره دی گل نشته له باغه دَ اغيار كره پراته په پشتارې دئ
دَ دردمنو له آزاره وېره وكړه ورځ و شپه ئې ستا په وربانديي نارې دئ
شيخه ته راته دَ پند خبري وائې چه مي غوږ وربانديي ندئ شمارې دئ
پدا اور كښ دِ د ما لَمن و نه سوه په هر لوري رسېدلي شرارې دئ
حريفان ډكي پيالې اخلی له ورايه
د خوشحال خټك په بخره ننداري دئ

دَ الفت غُندي ئې ته په قامت سم كړې خداي ځما دَ زړه په سر باندِي رقم كړې
مخ به چېری راته سم كړې په ياري كښ كه دا خوي به تل ځما دَ عمره سم كړې
دا گلزار دَ هيڅ گلزار سَرَه سَم نه دئ چه زلفيني په سپين مخ راته خم كړې
در پوهېږم چه مي سر وته په څو يې كه هزار ځله ځما په سر قسم كړې
چه له دم سرَه مي كښته پورته كرزې ته په ما باندِي دا چاري په كوم دم كړې
هم دِي وَوژلم پخپله هم بيا گوره بيا په ما باندِي تېتر وهې ماتم كړې
چه په زړه مي كرزيدې هغه خبرِي كور په كور په هر ديار خوري عالم كړې
دَ هجران ورځِي چه كښې پشمار دَ عمر دَ قضا كاتبه عدل كه ستم كړې؟
چه ويار وته تَل غندې رقيبَ! څه په دا به دَ يار مهر له ما كم كړې
چه دِي سر تر پايه درست په غم كښ ليو[1]كړم
راته وايې اوس خوشحال اوسه څه غم كړې

دَ ځوانی په خوبيه كښ څه شك دئ د پېریِ عمر درست له عيبه ډک دئ
پرهارونه می په زړه تازه تازه شي د وروِلي په پرهار باندي نمك دئ
كه څه ښه در باندي راشي پر خوښ مه شه په ښادي پوري هر كله غم لك دئ

---

[1] دا كلمه عيناً وليكله سوه، معني ئې حل طلبه ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیحُ فریار دَ چا د ظلم جور مکړه　　په هر چا باندي چه شندي کا فلك دئ
غم ئې بې حکمته ندئ پیدا کړئ　　د نامرد دَ مرد په منځ کښ غم محك دئ
څو چه ډېر ډېر لذتونه ډېر غمونه　　ښه هغه چه بس ئې ګېډي ته کنډک دئ
توره چا وته ترم چه زه ملنګ شوم　　ښه خو دا چه مي په غاړه یو کوتك دئ
تفحص که څوک دَ خوږو زړونو کاندي
د خپل قوم له لاسه ورک خوشحال خټك دئ

د عطار خوني عطار وته اظهار دئ　　که جلاد ئې د خطا د د ملك تا تار دئ
خدایه ته مي په ښه مخ باندي مَین کړه　　دَ عاشق دَ عاشقی سَرَه څه کار دئ
څوک ئې هونبره مینه کښېږدی په کوکل کښ　　عندلیب چه په ګلونو مینه دار دئ
نه لیلی زده نه مجنون زده پدا منځ کښ　　یو نازک لطیف رموز باریك اسرار دئ
د هر څه رموز مونده شي په جهان کښ　　چه نظیر ئې مونده نشي ځما یار دئ
عقل صبر و دل و دین ولاړ شه په عشق کښ　　خو را پاتو یو ژوندون شه پدا لار دئ
د دې ښهر دلبر واړه زړُونه سَم خوري　　پل به نړدی پدا لوري چه هوښیار دئ
ساقي زه دَ جرعه نوشو غُندي نه یم　　ډکي ډکي پیالې راکړه ځما وار دئ
که دِ وینم په سترګو ستا په یاد مي　　شګفته تازه دَ عمر لاله زار دئ
چه سنبل ئې دَ زلفینو نمودار شي　　هغه ځاي دَ تورو مښکو څه مقدار دئ
تا هر ګز دَ چا دَ زړه دلاسا نزده　　چه پتا باندِي مَیَن شول تل ئې زار دئ
مګر ستا دَ زلفو نوسي ئې وکاږي　　چه مي مات د بېلتانه په زړه کښ خار دئ
دَ سونډک مونډک سیلی آحري کېږي　　په بلبلو خبر وکړ بیا بهار دئ
په وصال کښ ئې بادشاه دَ زمانې وُ
چه له کښلیو نه جدا شو خوشحال خوار دَئ

وایم له تا ولاړم که په ناسته می ملال یې　　کبر لوئي مکړه که هر څو صاحب جمال یې
ولاړم ستا له وره ستا په یادو به مشغول وم　　ولاړم له ما نه ځِې دا چه ته می په زړه نهال یې
زه غریب نامرد یم څه و ما وته ګواښېږې　　قهر کړه هغو ته چه دِ سیل دئ یا ئې سیال یې
هېڅ ګناه مي نشته چه مي وژنې یا مي ولې　　واړه دِ مستي ده نه ترلي په وبال یې
خدای خو خبردار دئ چه له تا به ئې دریغ نکړم　　لږ و ډېر مشتاق ځما دَ سر که یا د مال یې
تل جور ستم کړه هغه نه یم چه زړه بد کړم
سل جور جفا کړه بیا لېمه د خوار خوشحال یې

د دنیا خاني میري په زور و زر شي　　عاشقي په نور څه نشي پخپل سر شي
و عاشق ته نصیحت په مثال څه دئ　　لکه اور چه په پوکلو تازه تر شي
کار ځما او دَ مجنون سَرَه یو رنګ دي　　لکه دوه لرګي په اور کي سر په سر شي
چه په دار ئې آبدست کړ پخپلو وینو　　کوم سرِی به دَ منصور تر ځایه ور شي
څو به راز دَ زړه پنهان لَرم له خلقه　　عاقبت به لوي هلك ځني خبر شي
په هر باد پسې پرېشان پرېشان جار وړم　　که په بوي مي ستا د زلفو سوړ ټېر شي
خوار خاطر مي چه مقیم شو ستا په ورکښي　　کله وئ چه ستا له وره ور په ور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله چه په مهر بوسه راکړې ستا تر خوله دِ صدقه شهد و شکر شي
چه په غولي ئې نظر وکړم ستا له ورایه خارو خس ئې راته گل د پیغمبر شي
زه به هیڅکله وانوړم ستا له کویه کور او کلي که همه راته لښکر شي
که هر څو سړی وښته چوی په پوهه چه قضا ورباندي راشي کور و کر شي
دَ یار غم له خلقه پټ لَره په زړه کښ که لاله غُندي دِ ویني درست ځگر شي
چه ئې وروځې ور ښکاره کړې خلقو بویه
چه خوشحال ئې دَ کښتيِ قلندر شي

دریاب څه دَ جالې دَپاره نه ځي که څوک وائي پخپله رضا دورمي جاله هم ورسَرَه بیائي
په غرونو واوري اوري بارانونه په ملکونو له هیچا خبر ندئ چه په موږه هم څوک پائي
په دوولس برجه گرزي نمر پوره په دوولس میاشتي پدا خبر دار ندئ چه صیفي دَئ که شتائي
په درست جهان کښ گرزي باد حیران په څلور کنجه په هر لوري چه گرزي نا خبر چه څه پیمائي
مېوه غلي گلونه ځني رنگ رنگ نعمتونه له مځکي پیدا کېږي مځکه پروته گل ولائي
څلور واړه عنصر چاکران دئ اې خوشحاله
چاکر هغه خدمت کا چه صاحب باندي فرمائي

دَ دانا په حال نادان کله خبر دئ چه پخپله نادانی کښ اوتر دئ
د لېچن په سترگو وځلېده ستوري و عالم ته ئې ناري وکړې چه نمر دئ
دا داغونه مي چه ښښي په ځگر دئ خو هم ما زده چه مي پوخ ځني ځگر دئ
که څوک خپلي سترگي وساتي غم نشته چه په زړه تندر پرېباسي خپل نظر دئ
خداي دِ هیڅوک پدنیا کښ عاشق نکا عاشقي پخپل صورت باندي لښکر دئ
لېونَی زړه مي پرون په خندا ولاړ وُ راشه گوره چه نن بیا په ژړا سر دئ
چه د فکر مرجوېا له بحره وکیښ
راشه گوره د خوشحال کلام گوهر دئ

دَ چا به څه لره مانه له بله شي نیك و بده په عمل موندله شي
هر چه وَکړِي هغه به وَرېښي له خپله لاسه هره کرَله شي
دا خود نمایه محبوبه گوره چه کله گل شي کله بلبله شي
کله غوغا کا په خرابات کښ کله دَ ذکر په حلقه داخله شي
لون لون ښېوې ئې ډېری دئ اول به کومه یَوه ویله شي
نورو خوښیو وته به شا کړې که دَ یار دَ میني خوښي دِ خپله شي
شمعي چه ژبه په راز اوږده کړه ځکه ئې هسي کله وهَله شي
چه زاهدان ئې په زهد مومي دَ عاشقانو په آه گټله شي
جفا ئې واړه په وفا حساب کړه دَ یار جفا په وفا نیوله شي
که اور در لگی چا ته مه وایه چه اور را بل دَئ سینه مي سوله شي
خوشحال فهم کړه مجلس دَ عامو دئ
د منصور پیاله به په منصور نوشله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا نه زهد پارسائی دي چه کېږي   په هر لوري رسوائی دِي چه کېږي
نصیحت دَ دانایانو لکه باد شو   دَ وګړي خود رایئ دِي چه کېږي
هر ناپوه پخپله پوهه افلاطون شو   څه نابودي دانائی دِي چه کېږي
مخ بد رنګ زر و ګوهر زېور پرې پوري   څه بې ځایه زېبائی دِي چه کېږي
نه ئې داد نه ئې دهش نه ننګ نه شرم   دا دَ خلق کد خدائی دِی چه کېږي
دَ رشتیني میني بوي نشته خوشحاله
دَ دروغو آشنائی دِي چه کېږي

دَ دنی دنیا دا هسي قرارداد دَئ   چه ګهي ئې را نیول کله ئې داد دئ
عاقبت به دَ دنیا په غم غمجن شي   هغه زړه چه دَ دنیا په ښادي ښاد دئ
دَ دوشش نارې وهي دوه خال ئې پرېوزي   دا دنیا په مثال نر د سړي نراد دئ
له دنیا نه هیڅا کام موندلي ندئ   که شیرین وُ که خسرو وُ که فرهاد دئ
دَ دنیا مثال که وګورې عاقله!   په حساب لکه اُوبه یا لکه باد دئ
نه اوبه په یوه ځاي کښ قراري کا   نه دَ باد په یوه ځاي باندِي اِستاد دئ
مبتلا ئې همېشه په زړه محزون دئ   طلبګار ئې هر زمان په بلا یاد دئ
تر وفا ئې د جفا خویونه ډېر دِئ
ځکه هسي دَ خوشحال ځني فریاد دئ

دَ عاشق په زړه دباندِي بار دَ یار وئ   خداي دِ نکا چه به لاندي تر بل بار وئ
یَو ځل بیا سر توره مسته را ښکاره شوي   چه ئې زلفی اَوېزاندي په رخسار وئ
ستا په نه لیدن ئې شمار نه ئې حساب شته   اندېښنې په زړه اړاندي صد هزار وئ
چه تا ووینم تازه غزل انشا کړم   پرې بلبلي فریاد کاندي چه ګلزار وئ
په درست ملك کښ چه څوک لافی دَ ښایست کا   همګي دِ لکه سپاندي ستا بخار وئ
ستا تر هر چاري ځارېږم بلا دا شوه   په ما خوار پوري چه خاندې څوک به آر وئ
تا وَیله چه خپل زړه و ما ته راکړه   دا خوار زړه مي ستا دَ وړاندي که پکار وئ
زه خوشحال دَ یار دیدن وته تلوار کړم
تل بلبلي ځلبلاندي دَ بهار وئ

دَ ښو غشي ئې کل واړه د لدو زدي   عاشقان دَ دغو غشیو غم اندوز دي
نن مي بیا په نظر کښېوته مهر شه   تر لباس ئې شرمنده اهل نوروز دي
په مثال ئې توره شپه دا توري زلفي   ګلعذار ئې څراغُونه شب افروز دي
په بارخو باندي ئې خرپ دئ د غاښونو   دا چیچل مي دَ عاشق نو اموز دي
اغوستن لره ئې پاڼی د سوسن دئ   که دَ نورو جامې روغي شمند روز دي
د کوتری اشارت د دیو مرګ دئ   عاشقان تر کله تېر بازونه بوز دي
سر تر پایه په لمبه باندي ګذر کا
د خوشحال وَیل پدا سبب دلسوز دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ نادان په یارې څه لره څوک ویاړي   هر زمان ښکاره یاري را ځني غواړي
دَ یاریِ هنر هیڅ ورڅخه نشته   که پندونه ورته وایم راته ژاړي
هسي مست بې پروا یار ځما په کار دئ   چه د خلقو پېغورُونه سَرَه نغاړي
دَ رقیب په بد ویل عاشق داړه شي   لکه سپی پخپلو داړو سرې داړي
ډېر می وگانډه گرېوان د عشق پکار کښي   نور په ما نشي وهل د گرېوان نماړي
دَ وصال په وخت امان دَ رقیبانو   دَ بهار په موسم ډېر گرزی غوباړي[1]

هر شاعر څخه تازه مضمون دَ ځان دئ
د ښه لیندي صدقه خوري د ښکار شاړي

دَ همه خلقو نظر پخپل بهبود دَئ   په هر څه کښ ورته څرمه خپل مقصود دئ
چه څه درد دَ عشق لري ترې به ځاربېږم   که مؤمن دئ که کافر دئ که جهود دئ
چه خپل یار وَته نظر وکړم خوشحال شم   تر جمال پوري ئې بل جمال مفقود دئ
دَ یار مخ که په ظاهر له ما جدا شو   په باطن کښ هر زمان راته نمود دئ
دَ عاشق دَ آه له غشي بویه ویره   چه توبري ئې تمامي زهر آلود دئ
دا آسمان چه سراسر کبود لیده شي   پرې پوهېږې پورته لاړ دَ زړونو دود دئ
بیا ځما طالع مدد وکړ په خداړو   چه رقیب دَ یار له وره نه مردود دئ
دَ جهان ښاديِ کل واړه ځما دئ   غم مي کل واړه په بخره دَ حسود دئ

دَ خپل ور خاوري که ورکا ځان ئې واخلي
دَ خوشحال خټك پدا سودا کښ سود دئ

دَ خاطر مي له اندوهه نه څه ننگ دَئ   که ئې زده چه دا ښادی ساعت یَو درنگ دئ
لا مي یو خدنگ له زړه وتَلي نه وئ   بیا ځما په زړه نوبت دَ بل خدنگ دئ
هر سحر په ما له ورایه تېغ وکښلي   خول په سر یېنبي راځي په نیت دَ جنگ دئ
تر چشمانو مي اوره گټه بې نمه   تر محنت پوري مي غر لکه لا سنگ دئ
په خروار عیش و عشرت کاندي وگړي   خو د ما دَ زړه په بخره عیش تنگ دئ
ما دَ زړه په سترگو رنگ د زړگي وکوت   همگی دَ غم په سرو وینو کښ رنگ دئ
دا اسمان چه پاس په سر باندِي څرخېږي   په چا چتر مرصع په چا پلنگ دئ

دَ دنیا په لوئې څه باور خوشحاله
پرُون دَور دَ خرم[2] نن دَ اورنگ دئ

دلربا خوبا وربل دِ تېر و ببر دئ   هو هو تار ئې دَ عاشق تر زړه چاپېر دئ
دَ اوزبك تاړاک مي هم دا هسي نه وئ   لکه ستا د سترگو تاخت په خوارو تېر دئ
د ما زړه چه دَ مزري تر زړه تېرَي کا   ستا دَ سترگو وَ کبلَیوُ وته زېر دئ
هغه راز چه به ما تا سَرَه تنها کړ   نه به هېر شي له خاطره نه مي هېر دئ
د غمزې په تېغ ومرم خوني مي ته یې   بیا به وایې چا وهَلي په شمشېر دئ

---

[1] یعنی د خره مچ.

[2] خرم: شاه جهان، چه خپل زوی اورنگ بندی کَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ خوشحال و مرگ ته څه توري وکاږي
دبڼو ناوک دِ هم ور لَرَه ډېر دئ

دا کلام مي دئ هغو ته چه په هوش دئ   نصيحت ته ئې نيولي دواړه گوش دئ
په ټکي ټکي جامو کښ که لويي ده   دَ سپلمۍ ملخي هم الا چه پوش دئ
دَ مردانو دَ خپل شرم کاروبار دئ   نور ئې هر څه له خاطره فراموش دئ
دَ زنانو په حساب دِي مردان مشه   چه له زېبه له زينته هم آغوش دئ
شړۍ ور پښتون به سل په ډکه يوسي   کشمېرۍ چه بغرگ شالونه ئې په دوش دئ
هوښيارانو څخه ډېره هوښياري ده   په مجلس کښ چه سامع نشته خاموش دئ
په هغو ئې دَ جهان ښادي پېرځو ده
چه په غم کښ دَ خوشحال سَرَه په خروش دئ

دا ويي ځما دراز دئ   دا منزل دور و دراز دئ
تازي سوار دئ پکښي پاتو   حُه ټټو څه ټټو تاز دئ
دَ نائي ډېره ناسازه   دَ بل ډېرۍ وته ساز دئ
دَ دانش کښېدې بويه
نه دَ سرو زرو طراز دئ

دَ کمال لافي دِ نکا نا درستي   چه تلقين ئې دا کامل نه وِئ آختي
دانشمند دَ معما په علم پوه دئ   دَ ابجد په حساب څه خبر نا لوستي
هيڅ کمي و ځان ته نه پرېږدي په ژبه   دَ کردې په کار کښ غوځ په گيسو سکښتي
دَ دانا تر سر مي دُر گوهر نثار کړي   دَ نادان په سر مي پنډ دَ خاورو لوستي
ارادت ئې بر سېرن په وړاندي نه ځي   دَ خپل پير په عيب سر شه يقين سستي
دَ ململو قدر چا وته ښکاره دَئ   چه ململ ئې همېشه په تن آغوستي
په هغې يارۍ څه باور خوشحاله
چه پيوند ئې په وېښته سَرَه آمستي[1]

دَ يار غم کله اغيار وته وَلاړ دَي   دَ يار غم خو هم خپل يار وته وَلاړ دئ
د هغه بادشاه له ملکه عالم تښتي   چه د ظلم و آزار وته وَلاړ دئ
بې همت سړی له هر کاره غرېږي   همت ناک سړی هر کار وته وَلاړ دئ
د هغه شاعر مخ تور شه چه په طمعه   و هر وَر و هر دربار وته وَلاړ دئ
خلق هيڅ را خبر ندي چه په عشق کښ   څو فکرونه و ما خوار وته وَلاړ دئ
چه دِ توري زلفي ووينم حيران شم   په حيرت سړی تور مار وته وَلاړ دئ
په بورجل باندي دِ هسي نا قرار شم   لکه څوک چه و گلزار وته وَلاړ دئ
ليوني خوشحال په نن دَي ديدن ورکړه
د سبا فکر هوښيار وته ولاړ دئ

---

[1] محشی ورته لیکلی یعنی تړلی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ستم چه خپل آشنا دَئ په ما کړئ　　نا آشنا سړی به نه وئ په چا کړئ
په یارئِ دِ ئې هیڅوک غلط نشي　　وار په وار ئې درست عالم دي تر شا کړئ
گوره سر به ئې په رندکه په زاهد شي　　د غمزې خنجر ئې اوس دئ تر ملا کړئ
دَ مخ خال ئې تور تارو دَئ په گلزار کښ　　دَ زړه باز مي دَئ نظر پسې وا کړئ
خدایه ته ئې دَ زړه مهر په ما وکړه　　چه دِ زه په ظالم یار یم شیدا کړئ
دَ فراق غمونه هسي را پسې دئ　　درسته شپه ئې و ما خوب ندَئ را کړئ
زه به ولي دَ ښه مخ نندارې نکړم　　نندارې لره ئې زه یم پیدا کړئ
یَو وصال دَ ښو یارانو بل هجران دَئ
چه خوشحال ئې په خندا په ژړا کړئ

دَ تقوا لافي وهي دَ صادقی　　په قاضي ئې گواهان تېر دَ فاسقی
په رشتیا خبرُو هم متردد یم　　په وسواس کړم دَ عالم منافقی
دا چه وائي څوک به هست کړم څوک به نیست کړم　　سکه دعوا کاندي سړَی دَ خالقی
که عذرا په ملك کښ شته مخ دِ ښکاره کا　　زه په تن کښ زړه لَرم دَ وامقی
آدم زاد په تفاوت سړَه پیدا دي　　یَو په بل تېري لَري دَ فایقی
دَ بزرگانو په مسند هغه تېرَي کا　　چه لري واړه اسباب دَ لائِقی
ننگیالیو سړَه وېره دَ سر نشته　　سر سړی پرېکا دَ خره په سارقی
نمر په گوته پټاوه نشي خوشحاله
هېڅ منکر مه شه دَ خپلي عاشقی

دَ هغو چه گرزېدَنه ستا په تل شي　　ستا په تل به ئې آخر سرُونه تل شي
ستا چشمانو مي زړه یو بڼو قبل کړ　　دَ هغو به څه احوال وِئ چه قبل شي
دَ وصال دَ ناوي مهر څه دَئ غم دَئ　　هغه هم واړه یکباره معجل شي
عشق یو څه دَ مزري برېت دی په کوگل شي　　دَ رنځور ئې په څو ورځي رنگ بدل شي
ښایسته که هر څو لافي دَ ښایست کا　　چه ئې ته په نظر کښېوزې نور خجل شي
یو گلزار په یوه درنگ کښ شگفته شي　　چه ئې زلفي په بارخو باندې وَلَول شي
تر هرر حرف ئې دَ خطا نافې ځارېږه
آفرین دِ د خوشحال پدا غزل شي

دا چه گرزي کښېني پاڅي پایڅې لنډي[۱]　　شانکي وَهي در بلي څربي لنډي
دا همه واړه زهزن د طریقت دي　　خپلي خوني لَرهَ وړي پردئِ گنډي
نیك و بده چه و چا وته رسېږي　　پخپل ځان تري دا دواړه په ډوډنډي[۲]
د عالم رخنې تره په سبا دَي مره　　خبر نه دَي دا گیدي[۳] له خپلي انډي

---

[۱] دا بدله عیناً وکښله سوه اکثر ابیات ئې حل طلبه دي.

[۲] په بله قلمي نسخه کي ډونډ کښلي دَي.

[۳] گیدي سید راحت په معني دَ خره راوړي دي یعني دا خر له خپله انډي (بار) خبر نه دَي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورنځور ته ورکوه صحت په نذر[1] کښلي زوي[2] په دروغ ورکړه و شنډي
قتلولَي ورکولَي باور وکړه چه هم دا دِي په دنيا کښ دَ دين خنډي
چه به بې خداي يقين په نور څه کاندي د هغو دَ ايمان يو ورې شيطان ونډي
عالم کفر ته وباسه په زمان کښ دَي تر خپل ايمان وتلي لا په څنډي
شرعَ منډ۰[3] د بني ده چه ولي دَي يو قدم په بل سر نه درومي له منډي
دا ئې ذکر دَ کامل نه دَي اخستي لکه خرونه نارې شورې[4] وهي ترنډي
لا به کله دا سګان وژنې خوشحاله
چه به دا ثواب حاصل کړې پنډي پنډي

دا سړی خو په ادب سره سړَی دئ چه ادب ور سرَه نه وئ نور څاروی دئ
چه وفا ور څخه نه وئ سړَی نه شه تر هغه نه په وفا کښ بهتر سپی دئ
عادلان می دَ جنت دَ ګلزار ګل دئ ستمګر مي دَ دوږخ دَ اور لرګي دئ
سپی چه چا سره آشنا شي چه بر وَخوري و هغه ته ئې تم نه وِئ څو ژوندي وئ
دَ انصاف د څښتن غم دَ دوږخ نشته دَ انصاف مي تر طاعته لا پرخی[5] دئ
په ښه خوي دَ سړی قدر قيمت کيږي بد خصلت سړی يا د يو دَئ يا پيړی دئ
چه ئې علم هنر نه وِئ ځني تښته بې هنر سړَی که وګورې لا شي دئ
چه په پند په نصيحت دِ بندي نشه تور زنجير ور لَره بويه که مزري دئ
په روا په ناروا دَ ملحد څه دئ په مذهب دَ ملحدانو کوکري ورَی دئ
دَ راحت په وخت دَ يار تجربه نشي چه محنت در سره واخلي يار دِ دَئ دَئ
هر زاهد چه زهد واخلي بې مرشده
دَ خوشحال خټک په پوهه تش ملخی[6] دئ

دواړه شونډي دئ شراب پرتګالي دئ په سره والي له ياقوتو په سيالي دئ
په سپين والي په ښايست په زيبايَی واړه غاښ ئې مرغلري لآلي دئ
په ښېوه ښېوه چه پل کښيږدي په لاري کښلي پښې ئې دَ ګلزار په پايمالی دئ
په کاليو سرَه مخ ښايسته کيږي ستا په مخ ښايسته ستا دَ مخ کالي دئ
په طلب په استغنا چه تجربه شول عاشقان معشوقي دواړه جنجالي دئ
نن هغه سړی که غواړم مونده[7] نشي چه خوشحال د ما دَ زړه په خوشحالي دئ
هره چار ئې قبلوه که پرې مِيَن يې ښايسته کله له خياله نه خالي دئ

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کښ نظر راغلې ده مګر ندر به صحيح وِي.

[2] کښلي زوي ورکوه دروغ د شنډ.

[3] دې کلمې ته محشي لار ترجمه کښلې ده.

[4] دا کلمه په هره نسخه کښ جلا املا لري.

[5] د ضرورت نه زيات (درياب، پښتو لغت)

[6] پلی دی.

[7] نه ئې مومم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پە ورېښمينو نهاليو دِ نور خوب كا / دَ كوڅې خاورې ئې ما ته نهالي دئ
دَ فراق پە وخت د ما سترگو ته گوره / پە ژړا ژړا شپې ښكالي دئ
تل ژړا نارې بلغاكي خوب پە څو كا / چە ميشته دَ فراقجن پە حوالي دئ
زە دَ مستي پە پېزواند باندِي مَين يم / كە دَ مخ كالي ئې غوره غوټيالي دئ
نوم ئې مه اخله خوشحال وته پە ژبه
مخ ئې تور كە پە ياري كښ ټېټالي دئ

دَ هوښيار دَ نادان هونبره تفاوت دئ / څو دَ مځكې دَ اسمان پە منځ كښ وت[١] دئ
نادان څورب فراغت گرزي خوښي كا / هوښيار تل تر انديښنو لاندي چت پت دئ
كە پە ما باندي څرخ خورى پروا ئې نكړم / د هر هر كله دانا سره پە نښت دئ
كە حاتم شي يا رستم شي خوله ئې گوره / چە ئې لافي د خولې وكړې نور انډت دئ
عشق يو مست هاتي وَلاړ سَرَه ښورېږي / دا پە ځان خوني عاشق ئې مهاوت[٢] دئ
چە دِ كم اختر پرې وشو لوي به هم كړې / چە خيرن در څخه نشي دا يوخت دئ
څوک د بل د كورته[٣] خوري ور پسې گرزي / چا خوړلي به درست عمر ښكار د گورت دئ
د تحصيل او د ترتيل بلا پە ده شه / چە ملا د حق گويى پە كار ساكت دئ
حاجي ولاړوُ و مكې ته راغي ده مي / پە دروغو پە حرص ډک كړئ كت دئ
چە ديدن ئې دَ گلرويو سَرَه كېږي / مي دِ خوري نوروز دِ كا بهار ئې نت[٤] دئ
چە پە كور كښ ئې كښېږدي پە چا ئې نه خوري / خدايه مال ئې و ما راكړه چه معنت[٥] دئ
چە كردار ئې موافق د گفتار نه وئ / همېشه دَ دروغجن پە رېږه ډت دئ
دَ باطن پە سترگو گوره هغه مخ ته / ظاهري نظر دَ نمر پە ليدو تت دئ
دَ خوشحال كلام شيرين دئ تر نباتو
چە پە خوند ئې خبر نه دئ ورته كورت دئ

دَ سوخته وو، يو وصال دئ / چە هجران پكښ محال دئ
دَ يار غم چە معشوقه شي / نور ئې وصل لا يزال دئ
كە هزار پردې تر منځ وي / هغه واړه اتصال دئ
چە راځي دَ يار له لوريه / ورته بس هغه شمال دئ
چە پە عشق كښ ئې سوخته وئ / ور ښكاره هغه جمال دئ
دَ هغه بيلتون له كومه / چە تل خوښ دَ يار پە خيال دئ

---

[١] يعنى سورى او درز او فاصله.

[٢] دا كلمه هندى ده يعنى فيلبان.

[٣] يو قسم پخكړې چه د اربشو د اوړو او شوملو نه جوړېږى (درياب، پښتو لغت)

[٤] يعنى غنيمت.

[٥] دا كلمه عيناً وليكله سوه پە ځنو نسخو كښ مغت راغلې ده تحقيق غواړى كه داسى سى معنا وركوى، مال ئې و ما را كړه غنيمت دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخ دَ یار گوره په تیل[۱] کښی
دَ خوشحال خټك مثال دئ

دَ فساد فکر نشته خداي حاضر دئ   خپل ساعت به تېروم عمر آخر دئ
اطاعت دَ اولو الامر ځکه نکړم   خلیفه د زمانې په زړه کافر دئ
پلار ئې ووژي په بند وروڼه په توره   په آزار دَ مومنانو بهادر دئ
دَ ابلیس غُندي مکرونه ئې په زړه کښ   په فریب کښ تر ابلیسه لا ماهر دئ
په باطن ئې ودانی ته نظر نشته   په ظاهر که ودانیِ ته ناظر دئ
دَ چا زړه به ځني روغ په دنیا نه وِئ
د خوشحال خټك چه چاود ځني خاطر دئ

دا دنیا ده چه پدا کښ څه موجود دئ   دَ دنیا سَرَه همه واړه نابود دئ
بد هغه چه ئې نظر په سود و زیان دئ   ښه هغه چه نه په زیان نه ئې په سود دئ
نه محمود شته نه ایاز دور ئې تېر شو   په جهان پاتو خبري دَ محمود دئ
د خپل دین د خپل ملت سیله ثنا کا   مؤمنان دِئ که ترسا دِئ که جهود دئ
تربیت ئې له فلکه دَئ موندلَي   که پوهېږې چه دا درې واړه موجود دئ
که آفتاب دئ که ماهتاب که واړه ستوري   ورځ و شپه په عبادت کښ دَ معبود دئ
پخپل حکم به ئې بیا سَرَه تازه کا   دا هډونه چه په مځکه کښ فرسود دئ
آغوستن که ئې زربفت وِئ که شړیه   پدا دواړه توکه ښه سړی خوشنود دئ
که دَ لیري که نیژدې شمارونه مکړه   چه به درومي یا را درومي واړه زود دئ
په قیامت په بل ژوندون چه شك گمان کا
شگ پرې مه راوړه خوشحاله چه مردود دئ

دَ هوښیار غلطي نه وِئ او که وئ خو دَ خندا شي   پخپل عقل غره مشه که غره شې حیف دا شي
دَ دنیا مینه ډېر مکړه دَ دنیا مینه څو ډېر کړې   و زړه ته به دِ هونبره ډېر غمونه را پیدا شي
قربان ئې تر همت شم ځني هسي لیوني شته   که تخت د سلطنت وِئ پرې دَ دوي کله پروا شي
چه ستا نصیب قسمت دئ که طلب ور پسې نکړې   په غېږ کښ به دِ واړه خواه ناخواه در لَره راشي
دَ یار دَ زړه ساتنه په مثال دروغ کالي ده   هیڅ حال د کالي نه وئ که پیوند دَ کالي بیا شي
چه باز دِ پرواز وکا په طلب ورپسې گرزې   که بخت مدد کاري کا چه ئې ونیسې بیا ستا شي
نادان دئ که هوښیار دئ له هر چا نه عقل اخله   یا تور عشي خطا کا دَ هلك غشي رسا شي
چه دئ وخوړ هغه ستا دئ مال چه نخورې[۲] بلا دا شي   په مرگ یا په ژوندون به په نصیب گوره دَ چا شي
مدد د طالع بویه چه هنر سَرَه همراه وئ   هنر به سود ونکا دَ طالع که درته شا شي
په زړه کښ خپل غرض دئ چه هیڅوک ځني خلاص ندئ   یا یافت دئ یا نیافت دئ چه خندا شي یا ژړا شي
خپل ځان وته ئې وائي خوشحال دا خوږې خبري
حلوا ده د نباتو که تر خوله دِ دا حلوا شي

---

[۱] تیلې یعنی اورلکیت یا کوگړ (دریاب، پښتو لغت)

[۲] تحویلدار یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا بده بلا ده چه و ما وته ښکاریږي   په دې له خپله پلاره سکه زویه وېزاریږي
چه څوک و بله خپل دئ ولي فهم فکر نکا   چه مرگ شته په دنیا کښ سره ولي نه ځاریږي
په هر لوري چه گورم و عالم وته حیران شم   وینا د هیچا نده په دنیا سرَه خواریږي
و بل ته توره واخلي پدا کار کښ ډېر حیران شي   چه خپل دِ په بدي شي ستا وَ جنگ ته تیاریږي
چه بخت را سرَه مل وُ مار به مار ته څومښکی شو   چه بخت و ماته شا گره څومښکی راته ماریږي
دنیا دَ مست هاتي په خوي خصلت ده که ئې گورې   چه یو مهاوت ومرِ بل ئې شاته تیاریږي
عالم عالم غمونه چه خوشحال وینی له خپلو
غم خور ئې که پیدا شي خپل پردي ته به شماریږي

دَ ناکس دَ تربیت سرَه څه کار دئ   دَ سنگیر دَ زراعت سرَه څه کار دئ
که خپل پلار ئې په ډېر مهر ورته وائيي   دَ نادان دَ نصیحت سرَه څه کار دئ
که تر ملا ډکه درسته په ښه آس سپور شي   دَ نامرد دَ شجاعت سرَهَ څه کار دئ
وُرځ و شپه دِ په آرام باندِي تېرېږي   دَ بې ننگ دَ حمیت سرَه څه کار دئ
په پالنگ که درته کښېږي کښلې حوره   د نامرد د ښه صورت سره څه کار دئ
د گاوزو ور مېږونه مزري نموړي   د گیدړو د قوت سرَه څه کار دئ
چه هوسیه په میدان وهي تازیان دئ   دَ کوته د دې حالت سرَه څه کار دئ
فصاحت دَ باغ بلبلو څخه غواړه   دَ کارگه دَ فصاحت سرَه څه کار دئ
چه له ځایه یې په بخره سلامت شو   د زاهد دَ ملامت سرَه څه کار دئ
درومه هر لوري ته گښت کوه خوشحاله
دَ رندانو دَ خلوت سرَه څه کار دئ

دا دروغ دَئ چه په ستوریو سود و زیان شي   سود و زیان واړه په حکم دَ سبحان شي
که دَ رنگ خوبی ئې شته لوئي له کومه   دَ کاغذ گلونه هم دَ گل په شان شي
زمانه په طبیعت دَه دَ هلکو   هلك تل چه و چا ورکا ژر پښېمان شي
دَ دنیا اقبال چه مخ کا وَ نادان ته   دانشمند ئې دَ خبرو نه حیران شي
دَ منصب سرَه دَ ما خبري دُر وې   اوس راضي یم که په چا باندِي مرجان شي
گوره کومه چار به کانده مخ ښکاره کا   دَ عالم خبري ډېري تر دا میان شي
دا دنیا لالچ څو ډېر اندوه ئې ډېر وِئ   چه ئې ډېره ټولَوي ډېر پرېشان شي
دانشمند څخه چه مال دَ دنیا نه وِئ   وَ عالم وته په مثل دَ نادان شي
زه خوشحال خټك هغه یم قدر نشته
دا مي واړه له افغانو نه افغان شي

دا مستي به دي تَل نه وِي څو به گرزي   په خمار سره اَوُښتي سترگي سري
که بې شماره خزانې کړي سرَه ټولي   دَ دنیا ارمان به بیا وَگور ته وري
ستا پخوا دَ طبیلو څښتن وگوره   چه په کور باندِي ئې گرزي غوا و خري
همېشه وايي فاني دنیا گنده دَه   که گنده دَه ولي نه تېرېږې ترِي
په دنیا څو ډېر مین هونبره غمجن شِي   جگي جگي راشه مکړه مینه پري

(c) ketabton.com: The Digital Library

يَو غفلت بل جهالت دريم شهرت دَی
دَ خوشحال دَ خان بلا دِي هم دا دري

دا يم راغلم پدا عمر چه مى ويني — زلمی توب را څخه يووړ ړېرى سپيني
يَو دا ښکار بل دَ کتاب بل دَ دلبرُو — په جهان کښې نورى نشوې دا درې ميني
دَ همت جامه مي سپېنه پاکښيزه ده — پرې دوستی دَ زرو څه وه لکه ويني
شېخ ملا زاهد عابد ور خبر ندئ — چه په زړه کښې دَ عاشق دي دلنشيني
که ټټر وَهې له تيرِی گمان مکړه — چه به مهر په تا وکا زړه سنگيني
دا دوو گونو مراد کل درکا په غېږ کښ — په خندا چه در کنار شِی مه جبيني
نور به کوم ارمان دا گنج دَ کنجينې کا
چه په غېږ کښ ئې نيولى تن سيميني

دَ باطن په تجلي ظاهر صفا وِئ — دَ بد ذات په آشنائي کښ سل جفا وِئ
لکه نوم چه دَ کيميا دَ عنقا اروې — تر دا دواړو نه نايابه لا وفا وِئ
د ناکس سرى نه زر خبري واروې — په يَوه وينا ئې کله اکتفا وِئ
د دې دور په يارانو غلط مشه — مخامخ ئې درته مخ قفا قفا وِئ
دَ هغه طبيب طلب کَوه خوشحاله
چه دَ مخ په تجلي کښ ئې شفا وِئ

د ما کومه انديښنه ده که ما پرېږدي — ته به نوم د بې وفا په خپسر[1] کښېږدي
زه يو هسي يار لرم که مي روزي شِي — که صفت ئې درته وکړم و به رېږدي
ته سرى يې که څاروي يې رنگ دِ ورک شه — د بهار په سرو گلونو باندې پښې ږدي
ما په ډيرو ستو اور دَي لگوَلَي — په دا څه که څو خسرې باندي کښېږدي
زه چه ستا په دا اُوږدو زلفو مين شوم — لا به څو دور او درازي راته بلېږدي
د خوشحال خاطر په مثل سجنجل شو
واړه ته د خپل جمال نخښې بکښې زدي

دا څه بارخو دي ستا دَ تورُو زلفو لاندې — پروتي دي په گلو د سنبلو پاڼي تاندې
تل ئې په طلب وم آخر خوښ له خپله بخته — هسي يار مي بيا مونده چه عالم ئې کيسې[2] کاندې
قيس وُ که وامق وُ که فرهاد وُ که خسرو وُ — هر چه عاشقي کا[3] سل رحمت په واړو باندې
نور خلق فاني دِي که باقي دِي هم هغه دِي — هر چه په فاني دنيا يادېږي ورد ستور ړاندې
نوري کيسې څه دي و خپل ځان ته نصيحت دَي — شمع ته نظر کړه خود[4] به وژاړې چه خاندې

---

[1] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، په يوه قلمي نسخه کښ محقي ځان ورته کښلي دي، ممکنه ده چه مخفف د "پخپل سر" وي.

[2] دا کلمه په ټولو نسخو کي دغسي ده، يا به کيسی وي په معني د معما او چيستان، يا به مفغن د قصې وي.

[3] هر چه عاشقان دِي.

[4] خو به وژاړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ګوره په چرته، زه خوشحال په کوم ملکونو
پاس په زړه پرتې دِي ستا د تور وربل پياندِي

دواړه سترګِي مي چه ستا په لور دوخته شوې   په لَمني کښ مِي اُوښي اندوخته شوې
په مانِړي مانِړي ئې خوره مزه ئې اخله   ته ځما دَ زړه په وينو آموخته شوې
په لکونو په کروړونو دِ بها دِئ   دَ يوسف غُندي په سهل فروخته شوې
ما وې ته ځما دَ توری شپې څراغ يې   ولي تلې په بله خُونه افروخته شوې
چا دا اور در لَګوَلَي دَئ خوشحاله
چه لاله غُندي دا هسِي دلسوخته شوې

ډېر مێن په تازه مينه سَرَه تېر شيَ[1]   په هجران ئې خوړ ژوندون زهر ګندېر شي
لا يو غم مي تمام نه وِئ څه نصيب دَئ   چه ناڅاپه نور غمونه را برسېر شي
زه په وير دَ معظم په غم کښ ډوب وم   خبر نه وَم چه طاهر به تېر و بېر شي
لکه ږېره دَ طاهر نوې په زني   دَ هر هر وېښته ئې غم را باندي ډېر شي
خدايه هسي غم بل ما ته پيدا مکړه   چه په ده مي طاهر خان له دله هېر شي
"طاهر وَ مړ په شباب کښ" دا تاريخ دئ
چه به کال دَ ده وَ مرګ ترې را برسېر شي

راستي لاره ده بادشاهي   پکي نشته ګمراهي
دَ رشتينو پروا نشته   دَ جهان په بد خواهي
دَ رشتينو سَرَه مَل وِي   تل نصرت دَ آلهي
دَ رشتينو ځاي جنت دئ   دَ قرآن په ګواهي
بيا به نه مومې خوشحاله
په راستي کښ تباهي

رفتار ئې مستانه دئ   په غمزه کښ يګانه دئ
دا پسر په لب شکري   چه هر غاښ ئې دُر دانه دئ
که په سترګو ئې نظر کړې   ګل له نازه همخانه دئ
که و مخ وته ئې ګورې   لاله ګل ئې نښانه دئ
پدا پېچ و تابو زلفو   چه دَ مښکو خزانه دئ
لا ئې پی څاڅي دَ شونډُو   په هر کار کښ فرزانه دئ
ځما ځان تر ده فدا شه   چه هم ځان هم جانانه دئ
نه چه زه په ده مێن يَم   دَ همه خلقو ستانه دئ
خپل صورت ستائِی پخپله
دَ خوشحال زبان بهانه دئ

---

[1] دا بدله خان دَ خپل زوی طاهر په مرثيه کښی ويلې ده، په آخر بيت کښی "ظاهر و مړ په شباب کښی" دَ ابجد په حساب (۱۱۳۰) راځی، چه دَ مړينی کال ئې دَی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رنگ دِ ورک شه بده روې   را پسې يې سينه سوې
له يوې فتنې دِ خلاص شم   را پيدا کړې بله نوې
ستا غمونه هسي ټوغ کړم   وکښې نه شمه سيلوې
چه اوده وې هونبره ښه وې   کشکه تل وَې اوده شوې
پرې به کله باران وشي   چه به و ټوکېږي سوې
فصل نه کوي خوشحاله
څو پټي نشي په يوې

را ښکاره دِي د دې دور لنډ لستوني   پردي مال وته اوږده لاسونه موني[1]
که په باغ ئې دَ يتيم دَ کنډي ګډ کړې   دَ انګورو به خواړه ږنکوري چوني
دَ خوږو مزه پوښتي بزه ئې هېره   ښې څربې لنډي وهي ور باندي سوني
کله سر په سينه ومنډي سرګي شي   کله سر موږي دَ مار لکه سربوني[2]
چه په ښهر په اولس کښ ساده هېښ وئ   ورځ و شپه پرې حواله وئ لکه کوني[3]
پخپل ځاي لکه شا خوږي خر خوله خشکه   په بل کور لکه آس په راتب پوني[4]
که څه کار دَئ دَ رندانو دَئ خوشحاله
چه ظاهر باطن ئې دواړه دئ مخ روني

راشه ګوره نامردان بلا وَهَلِي   دَ بري ميدان پرېږدي لري ته زغلي
دَ اسمان دَ پاسه ګنبت ننداره نکا   کوز د مځکي د تلی په منځ کښ ملي
کم دليل دِ دَ سر دواړه سترګي وخوري   په تور تم د جنازې سره څملي
مړه هغه چه نه ئې نوم نه ئې نښان شته   تل تر تله په ژوندون پائي ښاغلي
څوک پخپل پټي کَرل کا دَ اغزيو   چا پخپل پټي ګلونه دِئ کرلي
پسينه کرله هونبره فائده نکا   چه په وخت کرله وکا بر آخلي
دَ کرلو وخت آخر شو تخم لَږ دئ   خوار هغه چه ئې له کره لاس ختلي
چه محنت په ځان قبول کا راحت مومي   رنځ و ګنج سَرَه دا دواړه دِئ تړلي
چه لذت شهرت ترک نکا ولي ندئ   اولياء ندئ دَ نفس په خوښي تللَي
دَ هوا ترکَول عروة الوثقی دي   درويشان پدا وَيل دِي پوهېدلي
چه دَ نفس د ظلماني کوهي را ووزي   دَ هغو سترګو ملکونه دِي ليدلي
درخانی پکښې يو آدم خان خوښ کړ   يوسف زئي ځوانان ډېر وه سپاره پلي
څو مخلص تمام خالص نشې خوشحاله
خطر ونه دِي چا پېړ در جار وتلي

---

[1] سرمايه، رقم.

[2] موش خرما، خړ رنګه ځناور چی د مار سره جنګ ئې ډېر مشهور دی.

[3] ګنځی.

[4] ميده شې، ووړ شې.

ډېر مين وه چه ئې لافي کړې د ميني   په ارمان و بله تېر شول که ئې ويني
څوک چه يار په اوښيو ژاړي ژړانده   ژړا دا ده چه ئې وژاړي په ويني
دَ رشتيني ميني کار خو دا خپل زړه دي   دروغجني ميني غواړي توري سپيني
دَ مجنون او دَ ليلی مينه رشتيا وه   دَ پروېز او دَ فرهاد او دَ شيريني
ستا په رنگ به په جهان راغلي نه وي   په جهان که ډېري تېرې دي رنگيني
توري سترگي دئ شهلا نرگس دا باغ دئ   توري زلفی دِ سنبل دي مخ نسريني
له د يو خاورُو نه چه گل زېږي خوشحاله
دا پدا چه تل ور درومي مه جبينې

راشه گوره څه کارُونه درنگ په درنگ شي   په ساعت دَ دنيا چارې په بَل رنگ شي
واړه وَسوځي په اور کښ خبر نه يم   بيا له کومه را پيدا هونبره پتنگ شي
لا به کله مخامخ را سَرَه خاندِي   چه کاته ئې گه گهي راته په څنگ شي
چا وَيل دَ کښليو جنگ پسې آشتي وئ   ولي ما سَرَه آشتي نکا په جنگ شي[1]
په هر چا باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاوله   خو په ما باندِي چه راشي زړه ئې سنگ شي
حال دئ وگوري د ما بيا دِ آهنگ کا   دَ هر چا په عاشقی ته آهنگ شي
په فراق دَ مهوشانو لا چينه دئ   که روان څما له دواړو سترگو گنگ شي
تا په خپله رضا وينو په غوره
اوس دِ ولي دَ خوشحال دَ ياری ننگ شي

راشه لېونی شه چه دئ نور خلق غم خور شي   څو چه هوښياري کړې غم به لا درباندي زور شي
هيڅ پرې نه پوهېږم چه دَ چا وَيل رشتيا کړم   سل رنگه خبري پدا منځ کښ لور په لور شي
صبر دَ دردمنو زړونو هر کله اثر کا   خدايه لا به کله دَ غماز سرې مخ تور شي
زر هنر وکړه نصيحت په کوم حساب دئ   هر چه څائي خوي دِئ فکر مکړه چه به نور شي
يو هندو بلا دَئ چه په مکر ټيکه کښېږدي   څوک به ترې خلاصېږي هغه ځاي چه درې څلور شي
سپين جمال دِ گوره ښايسته په تور خالونو   تل په کښيده باندي ټکی دَ انځور شي
درسته شپه مي تېره په فرياد او په نارو کړه   شپه ئې دَ هجران وه سور پالنگ په ما سور اور شي
غير بېگانه چه اخلاصي شي ورور هغه دئ   ورور چه بېگانه شي راته وايه کله ورور شي
ډېر دِي په دا چم کښ چه پټ پټ دَ ميني لاف کا
ولي اوس يوازي وَ خوشحال وَته پېغور شي

را ښکاره چه دَ دلبری وَ مخ خال شي   لکه ښکار دَ ښکاري ولگي خوشحال شي
په څو ژبي شاعري په جهان کېږي   دَ هر چا ثنا صفت دَ ښه جمال شي
دنيا دار کره چه نه وِئ ښې دلبري   اور دِ پوري دَ دنيا په ملك و مال شي
په وصال دَ سمنبرو زړه تونگر شي   چه ئې نه ويني په سترگو خوار کنگال شي
چه عاشق دَ معشوقې په عشق کښ غرق شي   جدائې له منځه ولاړه تل وصال شي
ارمان دا دَي چه به زه همېشه نه وم   همېشه به سره گلونه کال په کال شي
دَ گلونو وخت تېرېږی ساقي گرم يې   که دَ جام په راکوَلو دِ اهمال شي
لکه باغ چه په گلونو مالا مال دئ
د ما جام دي په شرابو مالا مال شي

---

[1] تل ئې ما سَرَه آشتی ده که په جنگ شی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه گوره دَ يارانو بې غمي   هونبره مهر هونبره مينه محرمي
زه دا هسي په فراق په اشتياق کښ   حقيقت ئې راته نه کړ قلمي
اسمان لېړي مځکه کروړه عاشقان دي   چه په څو رنگه غمونه تل زغمي
ما پدا جهان کښ غوښته مونده نشوه   که په بل جهان پيدا شي خرمي
څوک چه دم دَ همدمی وَهي ترې سوړ شوم   چه مي وليده دَ خلقو همدمي
چه په هيڅ ساعت خالي نه وِي له غمه   مگر غم لَره پيدا دَي آدمي
هيڅ طبيب نشته چه حال ورته معلوم کړم   چه په کوم زحمت کښ پروت يم المي
ته چه ما ته عربي خبري وايې   دَ عربو ژبه څه زده عجمي
که خبر په دا مثال يې وئې وايه   چه په گوته يوه گوته دوه غمي
بادشاهان به ئې مېږ کم نکا خوشحاله   که يو خداي دَ سرِی نشي په کمي
که قدم دِ دَ وفا په لاري ټينگ کړ
دَ خوشحال په پوهه دا ده رستمي

راشه گوره خلقه نصيب په څو خوري   توري نور ځوانان وهي منصب صد وخوري
په غارونو کښ مزري ځتي منگلي   په تياره د گردې و ازدي پيشو خوری
هغه ډک طباخ په سپی خوړلي ښه دئ   چه تر څنگ ئې دَ عورتو پر سوپر وخوری
لکه څوک چه ډک چلم څکوي په غم کښ   فواقجن هسي لوگي دَ انديښنو خوری
دَ فلك د نا قابل سَرَه عيرت دئ   نا قابل به دَ نباتو حلوا څو خوری
لا به کله هغه گنج ورکوې بخته!
چه خوشحال به ئې په پليو په سپرو خوری

را ښکاره شوې دَ جهان بې وفايی   نور مي را څکاوه قلم په آشنايی
لکه اور په بوټی ولگي بيا نه وئ   يو څو ورځي دَي ارمان دَ جدايی
روښنائي دَ معرفت تر نمر والا ده   څوک دِ و نه وزي له هسي روښنايی
له يوه څاڅکي نه څه صورت پيدا کا   هم په خداي ښائي کارونه د خدايی
تا هاله و گل خبل زړه ورکړي بلبلي   که ئې تل وَئ دا بازار د زېبايی
په گلزار کښ ناستي هم دا هسي نه وِئ   چه خبر شوم ستا له قدره تنهايی
چه پخپل کوښښ بهبود دَ دنيا غواړې   تا ته هېڅ نه دِئ دَ خلقو دانايی
چه ځما دَ درد علاج لَره پيدا دِئ   زه له چا غواړم دا هسي موميايی
چه بلا ورسره وصله دَ فراق ده   دَ دلبرُو حسن څه لَره ستايی
چه گوهر تر خر مهرو په قدر کم دئ   مگر نشته جوهري دَ بينايی
چه په چرته ښه صورت هوري ئې زړه دئ
څو ثنا کړم دَ خوشحال دَ پارسايی

رحمت په اکوړی شه چه ئې ونيوه ځاي سراي   چه ښه فهم ئې وکړې باور وکړه ځاي دَئ ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

تور غر ئې د هوډۍ دئ تر تیراه پورې سم تللي | نیلاب و لنډۍ دواړه عجب سر یښې په پاي
پرې سازه لویه لار دَ هندوستان و خراسان ده | گذر ئې دَ اټك دې چه ترې ترس کا شاه گداي
هر فیض د دَ جهان څه چه یادېږی پرې را درومي | که ملك ئې بارانې دَئ څه بهار لري هاي هاي
که سوات که اشنغر که ببښور دَئ دا ملکونه | رجوع لَري وَ ده نه فیض ور درومي دَ هر ځاي
په هر لوري ئې ښکار شته دَ شاهین دَ باز دا هر څه | واه واه کاله باټه ئې چه ئې ښکار دئ دلرباي
ځوانان ئې چاق درست چست و چالاک دئ په هر کار کښ خوش سترگي سپین او سره بلند بالا دئ په نماي
پکښې میشته مي زویه خېلخانه نمسي اولس دئ[1] | چه څوک پکښې میشته دي په امان اوسه دَ خداوي
اسمان ځني جدا کړ لاس دَ چا رسي اسمان ته
خوشحال له سرایه ندئ جدا شوي پخپل راي

زلفي د دلداري چه زنار فرمائي | څه لَره و ما ته څوک بل کار فرمائي
سهل دَي دا امر که مي سر و مال قبول کا | څوک به دا وَیل کا چه دشوار فرمائي
څه لَره اې عقله ډېر له صبره راته وایې | زه بنده دَ عشق یم دَی تلوار فرمائي
څو راته ناصحه نصیحت کړې لېوني مي | کله هسي کار کا چه هوښیار فرمائي
ما ترې توبه وکړه چه دَ عشق په شریعت کښ | دین مذهب هغه دئ چه دلدار فرمائي
قطع لېوني دي چه دَ یار دَ مخ په دَور | څوک وَ ما ته سېر د گلزار فرمائي
خپله رضا پرېږده که رشتیني ئې په عشق کښ
کړه هغه خوشحاله چه دِ یار فرمائي

زوړ سری چه د ځوانی هوس کاندې | ورته وایه چه د څه په کُنه خاندې
چه په کال کښ ئې زړتوب وي هم ځواني وي | د سري تر کاره ښه دَي کار دا سپاندې
لکه هسي په ځوان موړ شي چه ئې نه خوري | کله ځوان ته سترگي آړوَي نغلاندې
په نیتونو په صوتونو په لاسونو | خلقې دِي سَرَه یو تبله هړاندې
اوس په سپینه ږېره څه له مرگه ډار کړم | یاران توري ږېري ولاړل تر ما وړاندې
چه د مځکي مخ ئې لاندي وُ تر حکم | راشه وگوره هغه تر مځکي لاندې
دا عالم رېگ روان دَي که ئې گورې | خو هم هسي سَرَه اَوړي لاندِ باندې
د قضا تنور ما ولیده په سترگو
ما خوشحال چه پکښ سیځي وچي تاندې

زه چه ستا دَ مخ گلزار گورم په کور کښې | دَ بهار گلونه وسېځم په اور کښې
ما پدا تندي اخیستي ستا دَ پاره | که زه تا غُندي یار مومم په پېغور کښې
دَ ټولی په مخ کښ ځَي په شین شین | لکه مست هاتي چه یون کاندي په ړور[2] کښې
اوس په هر چرته جهان په بلا ډک شو | که پخوا به لباسي وه په لاهور کښې
په قراره قراري کښ عالم خوش دئ | ما دِ خداي لَري دَ عشق په شر و شور کښې
که رستم دَ زمانې شې گمان مکړه | زمانه به دِ پرېښږدي پخپل زور کښې

---

[1] کر زویه که نمسی که خېلخانه ده که اولس دی.

[2] هغه رودبار چه څنډی ئې زنگل وِی، دَ قندهار د جنوب و خوا ته یَو رود هم په دغه تقویب ړوری بولی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ سليمان په گوتې كښلې دا وينا وه   چه دا تخت به دَ سليمان نه وي په گور كښې
د خوشحال دِ له هغو نه لاس په سر وئ
چه به ځاي د گوتي غواړي په څلور[1] كښې

زه خو شرابي يم شيخه څه را سَرَه جنگ كړې   بخري ازلي دئ كشكي ما دَ ځان په رنگ كړې
ښه وايې واعظه بركت شه ستا په ژبه   ښه يې په وَيَلو دَ درياب اوبه كرنگ[1] كړې
ولاړل و جنت ته چه په پوهه خبر نه وُو   ولاړل وَ دوږخ ته چه ئې لافى دَ فرهنگ كړې
پند دَ محمد (ص) دَ ابو جهل پكار نه شو   څوك به ئې صيقل كا چه ئې خداي اَينې زنگ كړې
كښېنې په خلوت كښ شيخه سود ئې راته وايه   ولي پخپل ځان دا هسي ارت جهان تنگ كړې
زه خو دَ زړه درد غواړم په هر يوه مذهب كښ   تا زده ستا خبرُو چه نقلونه رنگا رنگ كړې
رايشه مطربه! دَ نوروز سرود آغاز كړه   ښې نغمې زړه سوزي په رباب په نئ و چنگ كړې
هر لوري ته گل دئ شقايق نرگس سنبل دئ   بې گلزاره بد كه وَ بل لوري ته آهنگ كړې
چا در پسې ډېري توښې واخيستې طلب كا   ځنو مسلى دَ بې ننگى در پسې لنگ كړې
كاشكې[1] دَ عمل تله درنه په قيامت شې   موم په رقيبانُو په عاشق باندِي زړه سنگ كړې
مرگ لَرَه ئې واړه دَ دهلى لښكر راغلَي:
ته لا دَ خوشحال په مرگ ځان روغ نه كښې ننگ كړې

زلفى ئى سبب دئ د عاشق دَ پرېشانى   نندارِه ئې بهانه ده دَ بېحدي حيرانى
درد مي سرشته ده دَ هزار رنگه دارو وُ   غم ئې لا تېري كاندي تر ډېري ښادمانى
زخم ئې مايه دَ لارېزاله حياتگي دي   ورانَي ئې دَئ موجب په جاودانه ودانى
محتسب چه احتساب لَره ور ځي مجال ئې نشته   كه دَ برندو سترگو مست ئې همېشه كاندي ورانى
ما په عشق كښ رسَولى دَي خپل كار تر هسي حده   لكه څوك په مېڅ د توري سزاوار شي دَ خانى
زه خوشحال خټك د عشق په كار هونبره خوشحال يم
څو سلطان غره پخپله بادشاهي او سلطانى

زه او عشق بې قراري   دم په دم ژړا زاري
تېغ وكښلي را ښكاره شوه   خوار عاشق دِ ځان سپاري
چه هر دم په ما ستم كړې   ستا دا هسي ده ياري
ستا له مهره ستا له لطفه   زه لَرم اميد واري
دا يم ستا دَ غم ورَى وړم   شرط دَ عشق دَئ بردبادي
خاكپاي اوسه خوشحاله
لوى به كاندي خاكساري

زه اول در خبر نه وم چه دا هسي بې وفا يې   په ورځ سل سوگنده وكړې بيا له واړويې پروا يې
ما چه زړه و تا ته دركړ خلقې را باندي غاو كا   ولي هسي خبر ندئ چه ته څه رنگه زيبا يې
اې چه ما وته وَيل كړې چه په كښلو نظر مكره   څوك به ستا په وَيل غوږ كا چه دَ مرگ خبري وايې

---

[1] محشى ورته ليكي چه مطلب څلور ياران (رض) دى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ما یو وېښته د خپلی معشوقې تر حوري ښه دي   ملا څه په هر زمان دَ جنت حوري راته ستا یې
د گلونو قدر هر زاغ و زغن نزده طوطا زده   هسي مه وایه نادانه چه په څه صورت شیدا یې
دا څه توري سترگي ندئ چه ځما زړگي ئې یوور   دا څه لا نوري بلا دي خدایه ته دا نابینا یې
دانه خال نه زنخدان دَي نه پرېشانی توري زلفي   دا یو راز آلهي دَئ که ته پوه پدا وینا یې
دا دَ خلقو ملامت دَئ که پېغور دَئ د وگړي   دا همه ځما قبول دئ خو که ته له ما پخولا یې
نن به څراغ په کور کښ نه ږدم چه گمان هیڅوک ونکا   دا نېژدې دَ چم وگړي چه نن ښه مېلمه ځما یې
ما وَیل چه د زړه غم به درته وَوایم چه راشې   غم به څه وایم و تا ته چه په راغله غم زدا یې
چه دَ زلفو نافې تل تل څنډوې دَ باد و مخ ته
خوشحال خود په تا پوهېږي چه هوسیه دَ خطا یې

زړه به ستا له جوره ظلمه په څو ځان وړي   غم دَ درد به دِ تر کومه پدا شان وړي
ما دا هسي رنگ هندو لیدلَي نه وُ   چه په حسن دین و زړه دَ مسلمان وړي
هغه لاس چه دِ کوتاه دَئ تر لمني   هر زمان ئې په ډېر غم کښ تر گریوان وړي
دَ هغه عمر څه حال حلاوت نشته   چه ئې بې له تا په غم کښ په پایان وړي
چه هرس دَ هغو شونډُو غاښو کاندې   دَ ارمان گوتی هر دم پخپل دندان وړي
ستا دَ زلفو و َچوگان وته حیران یم   چه دَ زني گوي دِ څرنگ په میدان وړي
پکښي بند زړونه وگاړي که ئې گورې   چه دَ سر زلفیني تل تر زنخدان وړي
چه دِ زړه په ما هغه حکم فرمان کړه   د ما زړه به د تا هر حکم فرمان وړي
دَ خاطر خوښي مي هر کله پدا ده   چه دا ستا غمونه هر کله پرېوان وړي
دَ نور چا په ما څه کار دَئ زه پرې خوښ یم   که مي دین و زړه همه واړه تبان وړي
دَ وفا خصلت چه خداي ندئ ورکړي   څوک به څه لَره په کښلیو دا گمان وړي
دَ زړه مینه ئې په کښلیو ماته نکړه
خوار خوشحال به له دنیا نه دا ارمان وړي

زر ځما تر لاسه نه راځي وېرېږي   که هر څو مي دلاسه ور سره کېږي
ځما لاس ورته تر اوره هم بتر شو   لا په اور کښ ئې یَو درنگ ساعت تېرېږي
زه او زر سَرَه له ځَایه غلیمان یُو   په جهان کښ غلیمان سَرَه رغېږي؟
چه غلیم دَ مرني بپه نظر کښوزي   نور ئې زړه دَ ده و مرگ وته پړ کېږي
شاه زلمی به خپل غلیم کا تر ځَان وړاندی   و نامرد وته به سل حیلې درېږي
په قرآن کښ ستا اصوال په غلیم یاد دئ   بل به کوم حجت تر دا قوي یادېږي
کانې زر که سَرَه وگورې یو رنگ دئ   فرق ئې دا دَي چه په زرو زړه رغېږي
هغه زر تر کانی لوټه لا بتر دئ   چه ئې وَمنډې په مځکه نه خرڅېږي
چه اوبه په ځَای حصار شي نور خسا شي   صفائي ئې هم پدا ده چه بهیږي
تل دِ لاس په غلیم بر اوسه خوشحاله
غلیمان دِ شرمنده تر تا ځَارېږي

ساقي گل شگفته کېږي   خس له باغه رفته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ باغ خوښي په زر شي — دَ راغ هسي مفته کېږي
دُر گوهر ځما بې ميو — په مژگانو سفته کېږي
که ئې پټ لَرم له خلقه — راز مي نه نهفته کېږي
باد دِ زلفي آشفته کا — ځما زړه آشفته کېږي
هغه راز چه به ما تا کړ — په محفلو گفته کېږي
دَ خوشحال بخته بيدار شه
تَل څوک كله خفته کېږِي

ستمگر به همېشه په دنيا نه وئ — پس له مرگه به لعنت لعنت په ده وئ
هسي خوښ دَ ظالمی په کار وَلاړ دئ — ته به وايې مرگ ئې نشته تل به ژوئ
ظالمان په نور څه هيڅ راغلي ندئ — خو دنيا وته ځوئيږي لکه روي
چه د خپلي کامرانی په کار راشي — که عالم ته وبا لا شي پرې ئې زړه وئ
په گفتار کښ دَ فرښتو سرَه سيالي کا — په کردار کښ شيطانان ترې پوري څه وئ
که په سول ئې دَ دنيا مقصود حاصلېږي — دَ مکې په وره به هم پوري کا سوئ
پخپل زويه ورور يې زړه نه وئ ترلي — دَ خپل پلار و مرگ ته هم موړي[1] ورغوي
په هغه چاړه قلم روغ کا قرآن کښ — په هغه چاړه دَ وروره مري سکومي[2]
په رکوع کښ تسبيحات دَ مال و ملك كا — په سجود کښ خپل حشم غواړي که ښه وئ
که نېکخواه ورته دَ پند خبري وکا — چه دَ بدو خصلت پرېږدي زړه ئې چوي
زه خوشحال چه دَ اورنگ بادشاه نوکر يم
که وَ زويه ورکَول کړم زړه مي نه وئ

ستا له جوره ظلمه هيڅ نکړَي ژړلي — چه له وره دِ په څو گرزم شړلي
همېشه ځما دعا په غوږو اروې — يَوه ورځ دِ په ښکنځا نه يم زېرلي
رقيبان دِ لکه سپي په کوڅه غاپي — هم ترې څيرې جامې وروهم هم خوړلي
چه به ته دَ هغه ټال په پريو زانگې — هغه پېري دَ ورېښمو وئ غړلي
قافلې دَ همراهانو شوې رواني — ما هم بار دَي دَ خپل کوچ پسې ترلي
حاسدان بې غمه خوب کا دربغه دربغه — چه په کور ئې دَ بلا نفيل نړلي[3]
د خوشحال ئې و کرم وته اميد دئ
که هر څو په گناهونو دَي لړلَي

سا دَ کښلی مخ په خال مي زړه په داغ دئ — پدا داغ مي له عالمه زړه فراغ دئ
سخ چه ناست يم دَ گلونو په چمن کښ — بيا ساقي راته نيولي ډک اياغ دئ
يا د ښو زلميو خيال دي په شمله کښ — يا دَ ښو جونو دَ تور وربل دماغ دئ

---

[1] ژويی.

[2] يعنی پرې کول او پوستول.

[3] نړلی يعنی غوغا کول او دربول او ډَبَول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زلفینو په تور تم کښې به ئې غوارم   دا ورک زړه که را ښکاره کا مخ څراغ دئ
چه دَ کښلیو دَ جمال ننداره کاندي   وَ هغو ته سپېره ډاګ سیر دَ باغ دئ
په سپین مخ ئې تازه خط نوی ټوکیږي   زه به زړه ورځني ژغورم روږد[۱] دي زاغ دئ
دَ ګلونو په بوي ځي په ګلزار ورشي   دَ ګلونو بوي بلبلو ته سراغ دئ
نه په اصل هونبره ښه نه ښایسته یې   تا په کوم توکي راوړي دا دماغ دئ
دَ خوشحال سترګي هوري چه ښایسته وي
خلقه زړه ئې نه په باغ دَئ نه په راغ دئ

ستا وصال لکه دریاب دَئ زه ماهَی   په هجران دِ هر زمان دَئ په ماهی
په ژړا بی ځني خواست دَ شپېښي خولي کړ   په خندا ئې وې چه څه کا دا سرې
ویې څوک یې چه ځما په کوڅه ګرزي   ښه حاضر ځواب مي ورکړ ستا مریَی
هم په څو رنګه ناله هم په تن نال شوم   بېلتانه را باندي وکړ کار دَ نَی
دَ ځوانی بهار څه ښه دَي دریغه دریغه   دا بهار که همېشه په دنیا وَی
ګل، سنبل، نسرین، نرګس لاله غوټیه   دَ مقدم سَرَه دِ راوړه[۲] درست پسرلَی
چه ئې ونیسم په غېږ کښې راته ګوري   لکه مست دَ مور په پیو کم کبلَی
دا شیرین یاران به نه وینم چه وَمرم   خدایه ما په جهان تَل لري ژوندی
غم خو ستا دَ رسوائی کړم نه دَ سر کړم   که مي دا اندېښنه نه وي تا کتَی
هسِي ستا دَ بېلتانه په آتش سوځم   لکه څوک په لمبه کښېږدي وچ لرګَی
ډېر صفت دَ ښاپېریُو اَرویده شي   ولي ستا دَ مخ څوک نه وینم مخَی
په ښایست کښې هیڅ لقب دربانډي نشته   که دِ څه خو دَ عاشق نمنځه کړَی
اورنګ زیب به د کابل دَ خلل غم کا   ساقي وخت دَ نوبهار دَي راوړه مَی
چه زړه سوَی دِ دَ خوشحال په فریاد نشِي
په سینه کښې دِ سندان دَي که زړګَی

ستا په غم کښې لکه زه یم بل به نه وِئ   دروغجن یم که بل هسِي لکه زه وِئ
ستا له غمه مي ځګر له وینو ډک شو   چا ته وویلي نشم زړه مي چوِئ
تا ویل ځما دیدن قیمت بها دئ   زه حیران یم ستا دَ مخ بها به څه وِئ
سر به درکړم په بها کښې دیدن را کړه   په سودا کښې خلل مکړه که دِ زړه وِئ
هسي ګل دَ ګلستان په منځ کښې نشته   هر چه ستا رنګ و بوي پوري په ده نه وِئ
که تل تا لَره درځم ملامت مکړه   دَ بلبلو تل و ګل وته ورتله وِئ
د ښه څیز پوښتنه مه کوَه له اصله   دَ یو هر دوکان چه وِي کالي دِ بله وِئ
که صورت ژغورې له غمه کاته مکړه   زړه هاله په غم اخته شي چه کاته وِئ
زه خوشحال چه آشنا وینمه[۳] خوشحال شم

---

[۱] روږد یعنی آموخته او بلد او آشنا.

[۲] راشی.

[۳] ووینم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه گل چه تازه شوي په اَوبه وِئ!

سړی هونبره څو ئې نیت وئ	جامه هونبره څو قامت وئ
ګړګډن ګردن دَ فیل خوري	څه مېړی څه ئې قوت وئ
نه هر خره دَ عیسی بار وړي	نه هر سر سَرَه دولت وئ
وَ صورت ته نظر مکړه	په ګرده دَ مرد قیمت وئ
زه مرَیَي دَ هغه کس یم	چه صورت وِئ هم سیرت وئ
که صورت سیرت دِ جوړ شول	سر تر پایه عنایت وئ
دَ خوشاحال په وینا غوږ کړه
په ویَل کښ ئې لذت وئ

ساقي تل به دئ دا ست وئ که به نه وئ	له جهانه به مهلت وِئ که به نه وِئ
راشه ډک دَ میو جام په مي ناب کړه	تل به هسي فراغت وِئ که به نه وِئ
هر هوس چه دَ صورت کړې نن ساعت دئ	ګوره کانده به صورت وِئ که به نه وِئ
په رشتیا وَ ما ته وَوایه طبیبه!	چه دَ رنځ مي به صحت وِئ که به نه وِئ
دَ وصال وعده دِ وکړه ستا سوګند دئ	پدا کار کښ به غفلت وِئ که به نه وِئ
که په تا پسې ملنګ دَ مسلې شم	شاه په تا مي به قیمت وِئ که به نه وِئ
سپینه خوله که بې ریباره ور پښکښ کړم
په خوشحال به مي منت وِئ که به نه وِئ

ستا په تور مي مال تالا مانۍ نړېږي	راشه ګوره که پدا دِ زړه سرېږِي
ستا غمونو لَره هر کله ژوندون وئ	پدا لږ عمر مي زړه کله مړېږِي
وایې ما وېشتلي څه کا حال ئې څه دئ	په کوڅه کښ دِ لا دم وَهِي غرېږي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ	وائي مالګي مي په سترګو کښ دوړېږي
لا به ګوره څه شان شان غوټۍ وا کا	دَ ښایست بهار ئې اوس نوَي غوړېږي
ما به هیڅ په ورتٍ ورتٍ نه ژړل عالمه	ولي څه کړم چه مي ننه زړه ژړېږِي
دَ رشتیا خبري خېر و برکت دئ	په قاضي دَ دروغجن ژبه اړېږي
دَ خوشحال ختك په کار پوري حیران یَم
مینه لا وربانده‌ی زور شوه څو زړېږِي

سخ د آئینې دئ چه دِ مخ وته تل ګوري	سخ دَ لونګین دَئ چه دِ پاس په تټر ښوري
نه دِي ستا دَ غوږو غټي غټي مرغلرۍ	وصل دِئ په میاشت پوري یو سر بل سَره ستوري
روغ مي کړې له رنځه چه د خولې ښېرې دِ اورم	شهد و شکر را ګړې چه مي ستا شونډې وزوري
ظلم دِ دَ سترګو پما خوار هر ګوره ډېر شو	څه کړم توان مجال دَ زور وَر لَري کمزوري
زه که ډوب په غم یم تل دِ ډوب وم چه عاشق یم	تا دِ خداي معشوقه تل هَري بلا ژغوري
ما وته ارزان دِئ ډېر په مښکو په عنبرو	څوک به توري خاوري ستا د پله په بها پلوري
تل ځي ستا وَ لور ته په ارمان کاته کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپین ئې په کاته شي دَ خوشحال دَ سترګو توري

ساقي راکړه وَ ما می   یَو څو جامه پیاپَی
دا هم ظلم دَئ که ګورې   چه بې میُو ځَي پسرلَی
هغه ځَاي چه ګل و مل وئ   ورع څو کاندي سرَی
ګوره څه وایي پر غوږ کړه   چه آواز کا چنګ و نَی
بیا به تېر شاعت را نشي   آه ارمان ارمان هَي هَی
دَ دنیا ژوندون هم ښه دئ   که تر تلو همېش وی
چه تر تلو همېش ندي   نور ئې وګڼه لا شَی
دېر مَین ئې و بله تېر کړل
فلك نه لَري زړه سوَی

ستا په زړه د دنیا څلِي[1]   دَ دوږخ لمبې دِئ بلِي
چه دَ ګور لَړم ماران دِئ   هم دا څلي دئ پېیلي
که دِ یَو ځله ځَان خلاص کړ   غم دِ نشته هورې ولي
دا لَړم شلوه له دِله   که دِ نه وِئ لېچی شلي
چه به وه تسپې په لاس کښ   مخ ئې تور ږېري ئې کلي
ته اصیل ځَان دِ مریَي کړ
هي توبه خوشحاله ولي؟

ساقی چه مهربان شِي په پیاله کښ مَي زیاتېږی   چه مَي ور ځَني اخلِي دَ رقیب ښبیښه ماتېږي
قربان ئې شم تر سترګو په طالع کښ زورور دئ   چه هر کله ئې سترګي په زېبا جمال لواتېږي
بوسه دَ سپینِي خولې راکړه بد مه وړه مستحق یم   دَ حسن له نصابه دِ څو توکه زکاتېږي
آفت دَ هلکوالي وُ جمال دَ هغې تُرکي   چه کال باندِي تېرېږي آفت لا څه تازه[2] کېږي
ژوندون دَ عاشقانو دَ معشوقي په وصال دئ   چه بیل شي له معشوقه ژوندي ندي وفاتېږي
چه اوسپني تر خېژي هغه کاڼي رنګاررنګ دئ   ترخې خوږې ترې خېژي څوک فولاد ترې مراتېږی
دَ چا خوني چه وَ مرِي پسله مرګه شي مېراتي
دَ چا خوني خوشحاله په ژوندُوني مېراتېږِي

سترګی دِي که ورځَي که ئې زلفي که اوربل دئ   څو توري بلا دي چه مي زړه پکښي قبل دئ
چرته به خلاصېږِي دا بلا تر زړه چاپېري   مخ ته ئې که ګورې لا په سرو لمبو اوربل دئ
خیال ئې دَ زلفینو عقل و صبر و دین و زړه وړي   نه پرېږدي په کور کښ ښه کالي دَ خوني غل دئ
نور عالم لا پرېږده چه عاشق وته څه وایي   پلار که نصیحت کا و عاشق وته خجل دئ
قیس وُ که وامق وُ بیا فرهاد ورپسې نور وه   ما را وړي ندَئ دا دَ میني دود اول دئ
مینه الستي شته لباسي شته نفساني شته   مښك شته دئ هم هوړه نفساني لکه بصل دئ

---

[1] دا بدله په نورو نسخو کښی نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

[2] آفتېږی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر چرته یو مخ دَئ که په سترگو احوال نه یې   یو چه ورته دوه شي خود پوهېږي چه احوال دئ
جام بینا ته ورکړه چه ئې ډک یوسي تر ځایه   جام ورکړه ړانده ته هسي ووایه چه تل دئ
عشق دئ نور څه ندئ چه غواص په دریاب ډوب کا   ځان سوځي په اور کښ ښځه عشق ور سَرَه مَل دئ
ځاي په ځاي چه گورم زه خوشحال ورته حیران یم[1]
بله غوغا نشته همگي دَ عشق کل کل دَئ

ستم دِ دَ عینینو یاره عین عنایت دئ[2]   بند دِ دَ زلفینو دَ خلاصِی کنایت دَئ
په شپه ځما وَیل کله آمیز وُ له هستی   په ورځي ځني دور یم هغه حرف چه شکایت دئ
خبري دَ مجنون او دَ لیلا ولاړې زړې شوې   ځما و ستا خبره تازه نوی حکایت دئ
دَ ما او ستا خبري دِي پټ راز څه هسي ندئ   چه چا ته ئې پیدا یا بدایت یا نهایت دَئ
په مخ چه ښایسته شوې که په پسول پسللی نه وئ   ساده دَ ورځیو خال دئ د درست حسن کفایت دَئ
هېڅ کله له مرگه دَ خوشحال اندېښنه مکړه
چه وې وژنې دلبري خون ئې روغ په روایت دئ

سر په بېدې بېد یا ونیوي ژړلي   په صحرا دَ ونو پاڼي پټ خوړلي
که اشنا که نا اشنا واړه لیدل شي   دَ همه واړو په ډېره ورخړلي
چه دَ قام دَ خېلخانې په حال خبر شوم   څه روزگار به پکښې شي په غم لړلي
په ناحق مي آزادۍ ته تلاښ کړ   په زندان دَ اورنگ زېب ښه وم تړلي
خپل پردی چه دَ دنیا شکر خواره دي   لکه مچ هسي له ځانه وشړلَی
دَ ما حال به و هغه وته معلوم وُ   که دا هونبره ډېر آهونه چا نغړلي
که خوشحال پنجهزاري کا مه ئې وینه
دَ مغل له نوکری دئ اغېړلي[3]

شین مرزي چه گېډي داړي   باند نخېژي خسي زاړي
څه عظمت[4] څه مهموتي دئ   چه په مرگ به ئې څوک ویاړي
دَ ښادی سترگي دي ووزې   پرېېرده دَي ور پسې ژاړي
په یَوَه غوټه یَو نیسي   باز نه دوه تارو ونغاړي
عابد خان ځما شنقار دئ   په غوټه وهي دوه ښاړي
هم شنقار مي هم شاهین شته   هم ښه باز لَرم لك غاړي
وخت دَ ښکار دَئ سهیل وخوت   خپل خپل ښکار به پسې غواړي
زه په ښکار یم دَ سر خابو   وړاندې زاغ راځي مرداري
خرقه څېرې دَ زاهد شوه   رنگ ئې نه وینم دَ نماړي

---

[1] شم.

[2] دا بدله له یوې قلمی نسخې را نقل شوه، په نورو کښ نسته.

[3] یعنی قی وهل، بد هضم کېدل.

[4] عظمت خان او مهموتی او ښادی خان د خان معاصرین وه، چه په دې بدله کښې یاد سوی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژر به ورک شي مدعي مي — يو څو مچ دئ دَ غوبارِي
ازمیښت گوره دَ دهر — راته لیندي شول اوس شارِي
تېغ پرې سور مکړه خوشاله
چه لایق دِئ دَ څو بارِي

شفاعت دَ محمد (ص) ثابت په نص دَئ — دا په دا چه دَئ دَ درست جهان اخص دئ
دَ موسی دَ عیسی کله دا صفت وُ — دَ لولاک نعت پده باندِي مختص دَئ
اولیاء ئې دَ امت واړه ممتاز دئ — هر ولي ئې په ارشاد کښ مرخص دئ
سر حلقه دَ اولیا وُ هغه شماره — چه شیطان ئې بندي کړي په قفس دئ
دَ رستم دَ مړنتوب خبري هیڅ شوې — ذوالفقار چه ئې یاد شوي په قصص دئ
دوستداران دَ اهل بیت له اوره خلاص دئ — بې دوستیه ئې عالم کله مخلص دئ
په وِلا که دَ علی رافضي کېږِي
سکه خوشحال ئې په وِلا کښ مشخص دَئ

ښې ښې شپې شي ځني پېښي — غېږ په غېږ شي شفت حُبېښي
ښبي ښبي ښیښې تشېږِي — نن به شي بخښني ښې ښې
چېن چېن څوني ځِي په شین — بتي زشتي فتنې پېښي
شي په چین تشي پوښتني — چین چین څونې پښتنې شي
هسي ځِي په شین شین — نخښي نخښي ختي پښې ښې

ښه سر راست ټوپك دئ چه نظر ځني لر بر شي — گوره چه گزار دَ کم خطا په چرته شر شي
ولي هسي نه وئ چه وېښته چوي په عقل — بیا چه درې څلور مصلحت وکاندی ښه چرشي
څوک چه مخه ولی لیندی ډېر و بله کښېږي — کله په سپینکي دَ هلك غشی برابر شي
نوري لولی هیڅ دئ دَ نسب که دَ نور څه دئ — ښه لوئي هغه دَه چه لوئي ئې په هنر شي
ډېر دَ سروریِ دعوا کاندي په جهان کښ — یو سرِی په زرو کښ په بخت سرَه سرور شي
اَس تر کته لاندِي شا په څو ځایه زخمي وئ — ځاي دَي دَ حیرت په رابتونو ساته خر شي
یو توریتي نشته چه خپل حال ورته معلوم کړم — کله به د ما دَ بخت دَ ستوري لا اثر شي
زور لرې که عقل پدا دواړه مه نازېږه
بخت راوړه خوشحاله چه دِ کار لکه سره زر شِي

ښه هغه چه ولاړ بې خوده په خیال ستا دئ — که اشغال دئ په جهان کښ اشغال ستا دئ
ښه مي ولیدل په سترگو واړه کښلي — چه تر واړه لا تېرَي کا جمال ستا دئ
دَ دنیا په مخ به ډېر وئ ښه مخونه — چه تر هر څه ډېر لذت کا وصال ستا دئ
دواړه زلفي دِ حلقه کړې لکه لومي — چه دانه دئ پدا لومه کښ خال ستا دئ
دواړه پښې گلگوني سرې پدماغ درومې — گوره بیا څونبره وگړي پایمال ستا دئ
ته کشتن دَ غمزې کړه مه وَدرېږه — مقتولانو قبول کړي وبال ستا دئ
تا خو نوم دَ جنجالي را باندِي کښېښ — که په زړه کښ مي جنجال دَئ جنجال ستا دئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

که همه دَ خلقو کښلي سرَه ټول شِي   خسته زره مي په ټولی کښ لېوال ستا دئ
چه دِ څوک په کوڅه تېر شي نور مېَن شي   چه تمام له عشقه روغ دَي ديوال ستا دئ
که مثال دَ صورت غواړې گوره مياشته   چه پوره دَ دوو هفتو شي مثال ستا دئ
چه سبا بېگا ئې لوند لَرم په اُوښيو   ياد گاري را څخه پاتو رومال ستا دئ
څو ريبار در سرَه نه بيايې دَ وراندي   چه په چم به ئې تېرېږي مجال ستا دئ
که په قهر ئې شرېږ په لطف ئې برلې
چه ئې نه پرېږدې په هيڅ کښ خوشحال ستا دَئ

ښاپېرک که په هوا ځي په تور تم کښي[1]   په راتله دَ رڼا ورځي دَئ په غم کښي
لکه چتي درسته ورځ درومي په پورته   هغه هونبره باز شاهين دورمي په دم کښي
د چندڼ او ښوانه[2] فرق سرَه هيڅ نه وُ   که چندڼ تر ښوانه ښه نه وِئ په شم کښي
چا له ډنډه دُر گوهر نه دِئ وکښلي   قيمتي لولو لالا غواړه په يم کښي
که گيدړ په خم کښ رنگ شو پدا څه شي   خو بيا هم هغه گيدړ دئ په شيم کښي
زاهدان شيخان مي وليدل نامرد دئ   مرد عالم رباني دَي په عالم کښي
څرخ مي ځکه په سر لوني گلونه   چه ئې خاوري غُندي پروت يم په حرم کښي
که هاتی دَ بادشاه ومري غم ئې نشته   چوهړي دَ سپی په مرگ دئ په الم کښي
عشقه واړه ستا د غمونه خرخښې دئ   چه په سوات را سرَه گرزي هم په سم کښي
گوتي وَمنډه په غوړو ترې تېرېږه   ذاکر زر ذکرونه کا زره په درم کښي
که خوښی د وصال ورسرَه نه وِئ   عاشقان کله خوښېږي په ارم کښي
هغه چر دواړه گوټو ته نظر کا   چه ئې وِئ سترگي نيولي په صنم کښي
آفراين دِ په وَيَلُو شه خوشحاله
چه دَ تورو رژول کړې په قلم کښي

ښه هغه چه ښه ئې رنگ ښه ئې جمال دَئ   ښه هغه چه په قوت دَ هر چا سيال دئ
ښه هغه چه په ميراث خاني مېري کا   فراغت بې غمه ناست صاحب اقبال دئ
ښه هغه چه که احمق وِئ که جاهل وِئ   په طالع په تخت صاحب دَ ملك و مال دئ
ښه هغه چه په رشوه قاضي گري کا   په مسند دَ قضا ناست په قيل و قال دئ
ښه هغه چه ډېر لښگر ورپسې دورمي   ډېر ئې کبر ډېر ئې جاه ډېر ئې جلال دئ
ښه هغه چه په مجلس دَ ملوک ناست وِئ   تمامي عمر ئې زيات روزگار ټېټال دئ
په عالم کښ بدي نشته واړه ښه دئ
چه وَ بدُو وته روغ دئ يو خوشحال دَئ

ښارونی دِ غواشينِ پسې غواړي   باز دَ غره ښايسته زرکي سرَه نغاړي

---

[1] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه، په نورو کښ نسته.

[2] راحت زاخيلی ښوون په معنی د زيتون دَ وَنی راوړی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که په رنګ کښې لکه غلوځه[1] هسي روغ دئ   دَ خوږو هیله وَمکږه له غوباړي[2]
یو آواز دَ ښو آسونو دَ ششنا دئ   بل آواز د ګنده خرونو دئ چه ناړي
څوک ژړا دَ آخرت دَپاره کاندي   څوک د دې جهان دَ سود دَپاره ژاړئ
دَ ګزار دَپاره لیندي په څو ناست دئ   دَ قطرې په حرص ګرزي پسې شاړي
مرتبې دَ دواړو ندئ سَرَه سمي   څوک دَ ځایه باز شهند څوک چوړي ځاړي
که دَ څنګ پرونه ئې هر څو کنبلي روغ دئ
دَ بازونو پرواز مه غواړه له ځاړي

ښه سړی ګڼه هغه چه په زړه صاف وئ   همېشه ور څخه شرم هم انصاف وئ
چه دا څو توکه ئې نه وئ سړی نشه   هر چه کاندي نور دِ کا هغه معاف وئ
په دنیا چه دا عالم سَرَه خلاف کا   لکه سپی چه په مراده ئې خلاف وئ
نوشیروان چه مخ په عدل په انصاف وُ   که ئې ګورې تر قیامته ئې اوصاف وئ
که دانا سړی بدرنګ وِی پدا څه شي   که د ښه توري ساز شوي بد غلاف وئ
دَ هیڅا غرض پدا خوبرو نشته   قلپ سره چه سره پېژنی صراف وئ
جوهري به ئې خود کار سَرَه ښکاره کا   تر یاقوتو که شبه په رنګ شفاف وئ
دَ یاری دپاره ګرزم نه ئې مومم   چه وفا لري هغه په کوم اطراف وئ
دَ بخملو په اودل به خبر نشي   په شماره که د اودنیو بوریا باف وئ
عشق په حق په باطل هیڅ ندئ راغلي   تر کعبه ئې دېر وَ بت وته طواف وئ
ښایسته هر ګوره دېر شول پرې وېریږم
ما خوشحال چه دَ تقوا وهلي لاف وئ

عاشقان که ستا دَ لاسه په جفا مري   باري شکر چه په عهد په وفا مري
بېدلان مي دَ هجران په تېغ قتیل وي   دا یَو حرف دَئ چه په توره دَ قضا مري
زه مرده وم ستا دَ جام په ګوټ ژوندي شوم   چه ئې دا جرعه نوشلې غه په چا مري
زړه مي ستا طرې طراري ته هوس کا   ځان مي ستا غمزې بیماري ته رشتیا مري
اې تازه ګله بلبلي ته نظر کړه   په نوا کښې ستا له شوقه بېنوا مري
خوار خوشحال په مرګي حال دَئ ځکندن کا
راشه ګوره په ارمان دَ لیدو ستا مري

عاشقان له بېش و کمه آسوده دِئ   له وجوده له عدمه آسوده دئ
دَ ساقي له لاسه ډکي پیالې اخلي   په مستي کښې دم تر دمه آسوده دئ
بت پرست دئ دَ مغان په خرابات کښې   خوش خرم خوشحال له غمه آسوده دئ
ورځ و شپه باندِي تېرېږي په ښادي کښې   هر زمان مي له ضمه آسوده دئ
تل ساقي دَ میو داد کا بې منته   کریمان مي له کرمه آسوده دئ

[1] یعنی د شاتو مچی.

[2] د خره مچ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه شونډي دَ جام په مورگه[۱] يېښي   په خاطر له جام جمعه آسوده دئ
بادشاهان که خزانې و بله آسپي   دا گداي مي له درمه آسوده دئ
په درياب گښ ئې دَ عشق دَيئ غسل کړی   له حدوثه له قدمه آسوده دئ
اې خوشحاله که نظر دربانديي وکا
ډېر ئې تا عُندِي له دمه آسوده دئ

عاشقان چه دَ معشوقي دلداده دئ   له همه واړه غمونو آزاده دئ
په يَوه لحظه کښ هست په بله نيست شي   که ئې گورې عاشقان په زړه ساده دئ
مگر زه له ځَايه غم لَره پيدا يم   په هر دم راته غمونه آماده دئ
نه يو زه دَ نظام پور په گوټ گښ پروت يم   سوختگان ئې په هر لوري افتاده دئ
په درون دَ عاشقانو نظر وکړه   دَ لاله غُندِي دَ داغ سَرَه زاده دئ
ترک تاجيك عرب عجم عاشقان واړه   مست بې خود دَ ديو خمرو په باده دئ
دَ هوا خدايان دِ ليري کا له دله   يَوه خداي وته چه ناست په سجاده دئ
چه تر خپلی رضا تېر شي اولياء شي   اولياء له هَرَه غمه آزاده دئ
غوبانه شپانه ظاهر سړی ليدل شي   په معني کښ دَ پاده سَرَه پاده[۲] دئ
شيخه ته چه ډېر طاعت کړې جنت غواړې   و جنت وته ورتله په اراده دئ
عاشقان که معشوقه په تېغ ورژني   ور مېړونه ئې و تېغ ته نهاده دئ
چه دَ ننگ په چارُو نر نه دئ خوشحاله
که ئې نر وينې په سترگو هم ماده دئ

عمر هر زمان گداز کا لکه واورِي   يا به ستا له مرگه واورم يا به واورِي
هغه تېر ياران به بيا بيارته[۱] را نشِي   که په سر باندِی را لونم توری خاورِي
بړبوکیِ[۱] چه پوزې واخلی پورته درومی   نه پوهېږم چه به کوم لوری ته ماورِي
زور دَ چچ د وړلو نه لری نادانه   نه پوهېږم چه دا دروند وری په چارويِ
په سمن دَ شهلا نقش دَ سيور زېب کا   په شېوه چه سترگی کوزی له حيا ورِي
دواړه سترگی مِی چه ستا په مخ دوخته شوی   عجب نبه له ځَانه دوه قبله نما ورِي
دَ خوشحال غُندِی به ډېر دا هسی نور وئ
ته چه هسی رنگه زړُونه رو نما ورِي

ارتبې په عقل کمي   خود بخود دَ صورت غمي
ته دَ ديو سَره سم يې   دُوي له تا شره نا سمي
زر نېکیِ ور سره وکړه   په يوه ذره برهمي
درته زهر شي تا وژني   چه ئې ته گڼې مرهمي
دَ وفا په خوي کښ ندي   همېشه جفا شيمي
دَ آدم په صورت روغي   په معني کښ نا آدمي

---

[۱] يعنی کناره.

[۲] دې کلمې ته محشی ليکلی دی: يعنی چارپای.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاس به ګرم په لږ ګناه کا   دوي په لوي ګناه نا ګرمي
ځو ئې کج وړې هونبره کجي   ځو ئې درد وړې هونبره خمي
په هر کار کښ دیګر ګوني   په خوله رامي په زړه رمي
پاسه تن ئې ښیسته وي   په درون لکه ارقمي
نور څه مه وایه خوشحاله
تر وجود ښې دي عدمي

غم آخر شو دَ ښادۍ روزګار راغَي   چه موسم سو دَ ګلونو ګلزار راغي
په تلوار ئې تیاري دَ سیل کاندي   و بلبلو وَته وایه بهار راغي
پدا هسي خاصه وخت دَ ښو ګلُونو   دَ مطرب دَ ساز آواز مي په کار راغي
دا ئې واړه له خزانه نه فریاد شي   چه ګلونو ته طوطي په چیغار راغي
دَ هجران مشقت ډېر وُ خداي آسان کړ   بیا مي سخ دَئ چه عشرت د دیدار راغي
که په نوُرو باندي هر کله اختر دَئ   په ما دا زمان اختر دئ چه یار راغي
لون لون کالي بیا پېري خواجه شو
چه خوشحال دَ یار دَ مخ په بازار راغي

غم ښادي چه په چا وېر شي[1]   لکه وېر شي هسي تېر شي
سر رشته ئې مونده نشي   ګوناګون دَ دور پېر شي
چه په خوا په خاطر نه وِئ   هسي چاري په تا دېر شي[2]
په هجران کښ غم دَ یار دئ   چه همېش تر زړه چاپېر شي
هر چه وَواته له سترګو   عابت له دِله هېر شي
چه به سخه په خوشحال کا
ګُندِي ژر دَ ده په څېر شي

غنیمت ګڼه ګلُونه میخوري کړه په چمن کښي   چه به پس له هفتې نه وِی دا ګلونه په ګلشن کښي
په غنچه چه تطاول کا صبا دا کله باطل کا   دَ بلبلو کام حاصل شی[3] دَ ګلزار په شګفتن کښي
وطن ښه دَئ که غمخور وِي ښه یاران دِ لور په لور وي   ځو چه شته که هونبره نور وئ لا غریب یم په وطن کښي
هم ماښی شته هم عتاب شته هم ترخه تروه خواب شته   نه ئې شمار نه ئې حساب شته څه خوښي ده په دیدن کښي
اور اوبه نده نور څه ده چه په تله یا په راتله ده   په راتله په اور اوبه ده اور را بل کا په رفتن کښي
که ئې تل په ظلم زړه وئ که مي زړه له غمه چوِي   خداي دِ نکا دا به نه وِئ چه ئې خوږ کړم په ګفتن کښي
چه بلبلي وته ګوري له آوازه ژبه ژغوري   د بلبل په آواز ښوري هونبره ژبه په سوسن کښي
چه جدا شی وَ دِ مرینه له غمونو چه خلاص شینه   ځوک چه بې یاره پائینه سود ئې کوم دَئ په زیستن کښي

---

[1] وېر شی د قندهار په محاوره (ورشی) مګر دا کلمه په یوه نسخه کښ ډېر شی لیکلې ده.

[2] دیر شي یعنی درشی.

[3] حاصل کا.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که دَ سپی غُندِي ئې ولي په رو روبه پسې زغلي
خوار خوشحال به ئې اَخلي ځو چه ځان لَري په تن کښي

گله ته چه په بلبلو هونبره خیال کړې دا خیالونه همګي پخپل جمال کړې
دا جمال به دي جاوید په جهان نه وِي ښه خو دا ګڼه چه شکر په دا حال کړې
دَ انصاف په سترګو ښه ننداره وکړه جهان ځو کښلي چهره هسي پایمال کړې
ډېرِي خوني دَ هجران په لمبو وسوې ما لیدې چه تجلې ئې په وصال کړې
دا بهار ګلزاره ښه یې خوي دي بد دَئ چه راتلَنَه یَو ځو ورځي په درست کال کړې
تر قدرت به دي ځارېږم ذوالجلاله رنګارنګ ګلونه ښه[۱] هسې نهال کړې
دَ بلبل دَپاره تَل وَي په چمن کښ د پسرلي ګله تله ولي دم در حال کړې
که دي سترګي دَ عرفان شته مبارک شه دَ ګلزار په ننداره چه استقلال کړې
ګل ته هسِي رنګ و بوي ورکړيَ چا دَئ دَ لاله دَ ګل چا هسي پاڼي لال کړې
چه ګلونه دَ ګلشن همېشه ګوري
لکه خضر هونبره عمر دَ خوشحال کړې

که په زغرو په چپَو کړی نېزې ځوري[۱] چه نیکي در څخه نشته واره کوړي[۲]
دَ هر چا سَرَه خوږه ژبه بایده دَه په خوږه ژبه ما هم وزی له سوړي[۳]
واړُو دُوړو سَرَه فوج دَ سپرو نه وئ په جهان کښ لږي نه دِئ تشی دوړي
یاوه ګوي دراز زبان مه شه که ګورې
بیهوده خبري مکړه پوچي بوړي[۱]

که په زړَه کړې دَ خوشحال خبري زبري دَ دانش له کاره نه دِي لري برِي
خلایق په تفاوت سَرَه پیدا دِئ پوهی نه دِي سَرَه واړه برابري
په زرګونوُ کښ یَو دوه سرِي خبر دَئ نوري واړه خلقې دِي ناخبري
لکه کار دَ خوي خصلت په تفاوت دِئ هسي زېږِي په ښایست سَرَه دلبري
دَ سیرت زیبایي ښه دَه تر صورت
چاري واړه د باطن دي معتبري

ګه مي یاد که مي نایاد کاندِي مخدوم دئ دَ چاکر مي له ښتنه حجت کوم دئ
دا ګدا ئې وَ وصال ته څه هوس کا چه بادشاه ئې له لیدنه نه محروم دئ
په عاشق چه ستا له لوریه ظلم وشو اوس په هر لوري چه دَئ درومي مظلوم دئ
همېشه ئې سوړ سوړ اَه وئ ګونه زېړه دَ ویشتلو حال که نه وایې معلوم دئ
په جهان کښ چه څه رنځ وُ څه محنت وُ هغه واړه سَرَه ټول شول عشق ئې نوم دئ

---

[۱] دا بدله په چاپي نسخه کښ نسته.

[۲] محشي ورته لېکي یعني عیجن او دروغ.

[۳] سید راحت لېکي، چه بطزي کزي ته وائي، په قندهار کي بُرِي بولي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه وفا دار دَئ مونده نشي   په جهان کښ دَ وفا هنر معدوم دئ
دَ خاطر ویني مي خوري په ننکي ننکي   له گناهه وېره نکاندي معصوم دئ
که یار سر غواړي له ده نه نه به نکا   هر چه پوه دَ عاشقۍ په رسوم دئ
چه په عشق کښ موافق نه وِئ اې دِله   دَ هغه لیدَل په څه گوري چه شوم دئ
دَ دوږخ لمبې به نه رسي عاشق ته   چه دَ عشق په توره مړ شو غه مرحوم دئ
ما خوشحال ته ستا دَ خولې اسرار مکشوف شو
که دا راز دَ چا له سترگو نه مکتوم دئ

که مِې نوم په ژبه نه اَخلې هیچري   په تش نوم به دي هم سود کوم دلبري
دَ زاهد دَ سترگوُ اَب هونبره په ځاي دَي   چه ئي سترگِي باندِي[1] نه دي برابري
دَ ښادیی نوم پرې زور[1] دَي تَل تر تله   چه په زړه ئې ستا دَ غم شیتې[2] شي سري
زه به څه ځني مانه کړم يَو زه نه یم   په غمزه ئې خلقې کړلې ډېري
دَ بڼو سېوره ئې خار[3] په پښو څرخېږي   له حیا چه کوز کوز گوري ناز پروري
شونډي ستا لکه نبات هسي خوږې دي   تریخ ویل ځَنِي نه ښایي لب شکري
وايي شته په چین ما چین کښ کنبلې ډېري   خداي دي نه کا چه تر تا به وِي بهتري
بې خبر له ځانه ډېر ورته[4] پراته دِئ   ته يې هم په حال خبر شه بې خبري
دَ ختا دَ ملك نافي واړه خجل شِي   چه د تا زلفي ښکاره شِي معنبري
که دي چېري دَ اَشنا په لور گذر شِي
دَ صبا باده! ځما سلام پر وري

که يَو دم دَ یار په غم فراغت کښېني   پدا دم به له عالم فراغت کښېني
که دِ کار دَ محبت وینو په لاش کښ   پدا کار به خوښ خرم فراغت کښېني
که گداي شي دَ مغان په خرابات کښ   همېشه به لکه جم فراغت کښېني
ډېر و لږ دَ زړه زحمت دَئ که عاشق شې   ته به تل له بېش و کم فراغت کښېني
که اختر دَئ که نوروز دَئ خو هم دا دئ   مخ په مخ چه له صنم فراغت کښېني
که په کوي کښ ئې مقام وکړې زاهده   په خاطر له ارم فراغت کښېني
لاس په لاس بهشت دا دي خوشحاله
چه خپل یار سرَه هِیو دم فراغت کښېني

که دا عقل دَ همه خلقو یکسان وَئ   سکه بایده وَ چه همه سرِی لقمان وَئ
د دې لال قدر به نه وُ په عالم کښ   که دا کاڼي واړه لال دَ بدخشان وئ
په پخسر[4] به دَ هر چا کرَه پراته وُ   که دا دُر مي دَ ژلی غُندي ارزان وئ

---

[1] په قلمي نسخو کښ زوږ لیکلي دي داسي: نوم پر زوږ دي تل تر تله.

[2] شتي.

[3] دِ خار.

[4] دا کلمه عیناً ولیکه سوه په ځنو نسخو کښ پېخر راغلی دی تحقیق غواړی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هیځ حساب به ئې په هیڅ جنګل کښ نه وُ   که درمي[1] واړه کني دَ هندوستان وئ
په خوراک به خرو غویو نه قبلولي   که ډېره دَ وني پاڼي واړه پان وئ
دا ټپوس به هم په لاس دَ بادشاه ناسست وُ   که دَ باز او دَ شهند غُندي ئې شان وئ
دَ لیلی او دَ مجنون مینه به هیڅ وه   که همه خلق لېلی او مجنونان وئ
ما خوشحال دَ حقیقت په ژبه ووې
دریغه دریغه که څوک پوه پدا زبان وَئ

که صورت وته دِ ګورم په صورت کښ یو حیوان یې   که معنو وَته دِ ګورم شاهزاده دَ کل جهان یې
چه ظلوم جهول یادېږې کنت کنزا هم پوهېږې   ته و دا ته نظر مکړه چه دا غوښې استخوان یې
چه مسجود وُ دَ ملکو ځای ئې پاس وُ په فلکو   ته خلف دَ هغه هسې خلیفه پدر نښان یې
غوښی هډ څه په کار ندی داد ګاو دَ خره هم وئ   دَ ګدای په ګند کښ پټه ته یو څرنګه سلطان یې
چه ئې ستا په حال پېغور شو تر ابده ئې مخ تور شو   دَ چا نوش یې دَ چا نېښ ئې د چا درد دَ چا درمان ئې
د دنیا عقبی باغونه پکښې واړه نعمتونه   واړه ستا دَپاره جوړ دئ ته مقصود دکن فکان یې
که هر څو ګلونه ډېر دِئ تر حساب تر شماره تېر دئ   دَ فطرت په حدیقه کښ نو باوه دَ ګلاستان یې
نور به څه وایې خوشحاله له دې حاله له احواله!
هم دا هونبره وَیل بس دئ که پوهېږې نکته دان یې

که په باغ کښ رنګارنګ ګلونه ډېر وِئ   هسی نه چه دَ ګلاب دَ ګل په څېر وِئ
آشنایي دَ ګبینه دَه که شکري   چه خواړه ئې په څو رنګه را برسېر وِئ
ستا دَ ور دَ سپیو څو ثنا صفت کړم   چه تر پیره میره زړه وته را تېر وئ
آرزو به دَ حیوان دَ اوبو نکا   عاشقان دِ چه دَ خولې په میو سېر وئ
چه په عشق سَرَه ژوندي دي مرګ ئې نشته   که په ګور کښ تر دا تورو خاورو زېر وئ
دَ غمزې توره ئې هر چرته وژل کا   لور په لور ئې شهیدان په دا شمشېر وئ
تل ئې لوبې دي د ما د زړه په وینو   ستا دَ سترګو آهو ما ته لکه شېر وئ
ستا دَ زلفو هر هر پېخ وته چه وګورم   همګي په رنګ و بوي لکه کستېر[2] وئ
په خوشحال دِ یو زمان لیده وَ نکا   یو زمان ورته تر کاله هم لا ډېر وئ
مګر هیڅ ئې دَ زړه حال ور ښکاره ندئ
چه لیده ئې دَ خوشحال سَرَه ډېر ډېر وئ

ګه دَ لویو کتابونو دانشمند وِئ   دَ هلکو کتابونو په کار بند وئ
چه خرما ئې دَ بلوټ نه وِئ خوړلې   و هغو وته پټوي[3] خرما خوند وئ
چه دَ هند په شګر قندو خبر نه وئ   و هغو وته ګاځري شکر قند وئ
دَ اټك په مناره به نظر نه کا   چه هغه ته دَ دهلیَ ملك څرګند وئ

---

[1] یعنی نل.

[2] دا کلمه عیناً ولیکه سوه، معنی د مشکو به وی یا یو قسم خوشبو دار ګل.

[3] د مېزری دانه او تخم (دریاب، پښتو لغت) .

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر سړی دَ خپل وطن ثنا صفت کا — د هر چا تر فهم کښلي خپل فرزند وئ
دَ ناپوه سړي دَ پند سَرَه کار نشته — ما چه ولیده دانا محتاج دَ پند وئ
زه خوشحال ئې دَ دانش په سترګو وینم
دَ هر چا چه بده پوهه غلط سند وئ

که راضي مي په جفا[١] او په وفا یې — نور را درومه چه زه ستا یم ته ځما یې
بې له ما که جهان ستا شي په اوربشه — چه زه ستا شم که اوربشي خوړې دارا یې
که دِ طمعه دَ مخلوق له وره پرېکړه — بادشاهي دِ مبارک شه که ګدا یې
غاړې غرونه خبر دار دئ چه مجنون یم — که جهان پدا خبر دَئ چه لیلا یې
ستا دَ غم په توره مړ په وردِ پروت یم — کله کله راته ګوره مسیحا یې
جګي جګي په لیمه مي قدم کښېږده — چه رندې سترګي مي روغي شي طوطیا یې
کله ما و تا روزګار په یوه ځاي کړ — بر بر راشه دَ یار سپیه چه اشنا یې
چه یاري له یاره کړې دَ سود له مخه — په خاوند مي دِ سوګند وِي بې وفا یې
چه دَ یار سَرَه پخپل غرض یاری کړې — دَ یاری بلا په تا شه یار دَ چا یې
چه دِ بولم معطل مکرِه را درومه — که دَ باز غُندِي حاضر په بِغ دَ بیا یې
په دربار مي چوتري دي دَ سرونو — راشه واروه چه پخپل وَژل شیدا یې
چه دِ خوي خصلت دَ رنګ سَرَه جوړ ندئ — رنګ دي ورک شه که هر څو په رنګ زېبا یې
پدا هسي ښایسته جمال چه ستا دَئ — غم شدت فتنو اَفت لَړه پیدا یې
په امید دِ دَ لیدو په ور کښ پروت یم
ګه ته هر څو له خوشحاله بې پروا یې

کله خپل بشر دَ ګل غُندِي نما یې — کله کله دَ بلبل په ژبه وایې
چه هر هر زمان په هر شګل جلوه کړې — عجائبه دلربایه خود نما یې
په یوه وېښته دِ نه ارزي دوه کَونه — په غایت لکه ګوهر قیمت بها یې
دَ خپل درد دوا به زه له چا نه غواړم — چه هم ته محبوبه درد یې هم دوا یې
کله ناز کله ښکجځل کړې کله مهر
له خوشحاله مَروره که پخولا یې

که ئې لري له جماله نه جلباب شي — حبطه به ئې تر مخ پوري آفتاب شي
که ئې بوي دَ پېچا پېچو زلفو ورشي — په خطا کښ به بې قدره مشکباب شي
څو بوسې که له دشنام سَرَه ٱمېز کا — شماتت به ئې په قند و په ګلاب شي
که هر څو له زېبا مخه خاطر نیسم — زړه مي بیا په اضطراب لکه سیماب شي
یکباره ئې قرارَي له ما نه واخیست — درسته شپه په ما احرام شه که مي خواب شي
دَ هغو طاعت قبول ندي نور څه دئ — چه سجده ئې تل دَ ورځیو په محراب شي
دا پیاله چه ځما نوش دَه زه پرې مست وم — دا مستي مي نه په بزم دَ شراب شي
دَ رندانو دَ شرابو هسي کار دئ — چه زاهد ئې هم په بوي سره خراب شي

---

[١] په جفا هم په وفا یې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نا محرم مي و صحبت ته څه هوس کا   چه ځما له محرمانو هم حجاب شي
که یو تول دَ ښایسته وَو سَره کښېني   خو هم بویه دَ همه وُو انتخاب شي
غه روپي چه دَ ټنگ سال له لاسه نه وئ   و صراف وته ظاهره په هر باب شي
دروغجن غشي که هر څو ثابت روغ کړې   خو به بیا دَ هلوکانُو تېر پرتاب شي
دَ خرما وَنه خو سازه کړي له مومو   دَ خرما غُندِي به کله ترې دوښاب شي
ما خوشحال چه په پښتو شعر بیان کړ
دَ پښتو ژبه به اوس په آب و تاب شي

که په عشق کښ زړه دَ نورُو په لیده ځي   ځما زړه په ارویده تر لیده ښه ځي
نوري میني ئې ځما له دِله یووړې   یکباره مي په لیدو پسې لېمه ځي
هسي یاد بویه چه یَو ځله یار یاد کړې   نور دِ ویني لکه باز تر هر وېښته ځي
پکښې خیال دَ سبر قد و دَي پالم ئې   چه مي هر کله تر دوو سترگو اُوبه ځي
که په زړه شوي زه به اوس دَ یار سَرَه وم   چا وې دا چه پښې هورې درومي چه زړه ځي
نه په زړه ده نه په پښو دَ خداي په کړه دَه   دا غریب سړَي همه دَ خداي په کړه ځي
که دَ مال وه که دَ ملك وه که د زر وه   وار په وار مي دَ زړه مینه له هر څه ځي
دَ دنیا مینه په زړه باندي لوي بار ده   آزاده به بار په زړه و گور ته نه ځي
روغ به خوب دَ بې غمِی کا خوشحاله
چه څه خوښ دَ زړه لري خوب د هغه ځي

که میوه دَ چندنِ نشته هسي شنډ دئ   لا ئې ښه تر میوه دارُو ونو ځنډ دَئ
وایې زه به په تا وکړم ځني چاري   زه دَ دې چاري ارمان لَرم ډېر ځنډ دئ
که مي ځان ځِي که جهان پرې به ئې نړدم   ما نیولی اوس دَ عشق دَ سپرو منډ دئ
پدا لار دَ شهسوارانُو ختل گران دَي   گوډه څو به باندي خېژې ملکنډ[1] دئ
زه او دا دَ هر ناکس سازي ناسازي   که رشتیا وایم خپل ځان را باندي پنډ دئ
که مثال ئې په دنیا غوارې له ما نه   چه الا بلا پکښې وي هغه ډنډ دئ
دَ چرې دَ لاره کار نشته ناپوهه   چه تبرُونه پرې ماتېږي هغه خنډ دئ
یا سبا دَئ یا غرمه دَه یا ماپښین دَئ   مازدیگر دَ ښکار تکل کړم ساعت لنډ دئ
څوک دَ حج، څوک دَ تلقین څوک دَ مکتب شول
یَو خوشحال په واړه خلقو کښ لونډ دئ

کام دَ زړه که هر څو ښه دَئ   تر ایمانه نه ښه نه دئ
چه ئې دا اندېښنه نه وِئ   هغه کس سړِی په څه دَئ
اعتبار پدا دنیا کښ   دَ سړِی لکه لېمه دئ
دَ هر چا چه لېمه نه وِئ   که بادشاه دئ خوار په زړه دئ
سپی به ښه کړم تر مزري نه   سپی دَ کور مزري دَ غره دئ
خرکه بد دئ بیا وري وړي   بد سړِی بتر تر خره دئ

---

[1] دا کلمه په یوه نسخه کښی جلا لیکلې ده مله کنډ یعنی مه ځه چه کنده په مخ کښی ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ئې ويښ وينې په سترګو غافل ويښ ندئ اوده دئ
په رشتيا کښ زوال نشته دا د ما کلام په وله دئ
اوليا بللي بويه چه حلال په خوله په زړه دئ
ته ئې سست وينې په سترګو
دَ خوشحال اختيار تېره دئ

که په حسن دَ کشمير خوبا اوښار دي يا د چين او دَ ماچين يا دَ تاتار دي
ښښني جونه چه ما په سترګو څير کړې هغه کل واړه خجل دَ دُوي تر کار دي
په ښايست باندې ئې ختم دا وينا ده چه په اصل دَ يعوب قوم و تبار دي
هېڅ حاجت نشته دَ مښکو دَ ګلابو په پنځه وخته لمانځه عطر عطار دي
که ټيکه که کټماله که نور سنګار دي دا همه تر تورو زلفو پوري خوار دي
که اوړنی[1] مقيش دوزي که سالو[2] دي دا همه واړه تر سپين پروني ځار دي
تر صورت ئې دَ سيرت خوبي افضل ده تر ظاهر ئې دَ باطن خواړه بسيار دي
کل روزګار ئې سر تر پايه پرده پوښ دي نه ګرېوان تر نامه څيری په بازار دي
له حجابه پورته غټ کتلي نشي نه آموخته په ښکنځلو په پايزار دي
ما خوشحال له ډېرُو لرِ دي څه وَيلی
له دې حاله ګوي مګوي وَيل بې شمار دَي

کله رند غُندي ملا واقف دَ راز دَئ دَ کتاب دَ مسلو زبان دراز دَئ
زه مريَي دَ هغه چا يم ترې ځارېږم چه دَ زړه سَرَه ئې جوړ دَ خولې اواز دئ
چه ئې رَو دَ خولې دَ زړه سَرَه يَو نه وي که په هر لمانځه اودس کا هم بې نماز دئ
وار په وار ځما په زړه کا هسې چارې که دَ سترګو ئې غمزې دئ که ئې ناز دئ
لا به ډېر ګلوُنه وا شی پدا باغ کښ دَ ګلزار دَ غوړېدلُو ئې آغاز دئ
څوک به نه وئ چه به غاوورباندې نکا د َهر چا وَ ملامت ته عاشق ساز دئ
ځان و تن سَرَه مثال کړه دواړه توکه محنت که حقيقت دَئ که مجاز دئ
چه عزت ترې پيدا کېږي قناعت دئ چه خواری ور ځنی زېږي هغه آزاد دئ
زه خوشحال له خپله بخته دلګير نه يم
چه ځما ستوري ځائي دښمن ګداز دَئ

که هر څو پخپله پوهه کښی سقيم يې دَ حکيم په حکم کار کړه نور حکيم يې
که په خوله په غوړ په سترګو څه زده نکړې نور ور دروممه ازلي سيه ګليم يې
دَ سيرت خوبي پيدا کړه چه جوهر دَه په صورت خو هډ وغوښه وينه ريم يې
پير اوستاد مرشد به واړه درته شا کا که په جهل مرکب کښ مستقيم يې
عاقبت به د په بخره ندامت شي چه دا هسي دَ جاهل سَرَه نديم يې
دا دانش چه دَ هندو دَ شمار حساب دئ که ته دا دانش دانش کښې لَئَيم يې

---

[1] پرونی، چادر.

[2] که شالونه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخاوت په روایت په روخ په رنګ کړه   نه چه درسه دنیا وَ بازۍ کریم یې
همېشه په زړه خوشحال اوسه غم مکړه
په اخلاص چه وَ دانا وَته تسلیم یې

که هر څو په هوا پرونه وَهِي چتي   بیا ئې زړه وِيِ په ډکي دَوني نښتي
شاه زلمی توريٰ[1] نېزۍ خوري تردد کا   په برېښنا دَ توري تښتي تېر اَرتي[2]
سترګه ور اور اورکي ویني چه برېښي   نوې میاشت په سترګو نه ویني سترګ تتي
ناسوتي عالم په څو په دنیا شخ دئ   هلك تل دَ مور په تي پوري وئ نښتي
دَي دَ خپلي ګوتي غم کاندي که نه وئ   په شګون کښ عالم ښه ګڼي شپږ ګوتي
په هر ښکار به بې خطا چورب آلوزي   ما خپل باز دئ په پهرو پهرو پرانتي
که ئې بل له بد بويې سېږمې نیسي   دَ خپل بوي په بد بوئي خوش وئ خسا ګوتي
څوک به څه لَره خوشحاله ته نصیحت کا
عاشق نه دئ نصیحت دَ چا نه نغتي[3]

که هر تار ئې دَ کوڅې مشك تا تار دَئ   دَ کوڅې تر تار ئې ښه دَ زلفوو تار دئ
هغه ځَاي چه مي دَ زلفو بازار جوړ شي   هغه ځَاي مي دَ ماتېو[4] تش بازار دئ
چه لذت دَ تورُو زلفو را تر زړه شي   دَ ماتېو زیست روزګار کله په کار دئ
دا خبره څه عجب دَه چا ویلې   چه دَ تورو زلفو بد سوي تاتار دئ[5]
چه دَ تورو زلفو خیال ورځخه نشته   توري خاوري ئې په سر عمر ئې خوار دئ
که همه دنیا پرې وَښندي هم هیڅ ده   هغه کس مي چه دَ زلفو خریدار دئ
خوار خوشحال چه ډېر صفت کاندِي دَ زلفو
په قیمت دَ تورُو زلفو خبردار دَئ

که هزار ځَله هنر کا هیلي بیلي[6]   څوک به نکا دَ ازل چاري تبدیلي
دَ ازل حکم په مثل دَ هاتي دَئ   دَ سرِي فکر مثال پري دَ ډیلي[7]
دَ حیات اُوبه سکندر په هیلو غوښتې   حضر بیا مونده عبث شوې دَ ده هیلی
یَوه څرنګه خونرېزه لار دَ عشق ده   پکښي ډېري قافلې شولې قتیلي

---

[1] توری تېرې خوری.

[2] په برېښنا دَ توری تښتی تېز اَرتی یا په پرېښنا دَ توری نشی تېز اَرتی.

[3] نغوتی.

[4] دا کلمه په یوه نسخه کښی ماتویو لیکلې ده یعنی څوڼی چه یوې خوا او بلی خوا ته وی.

[5] ناتار دی.

[6] خپلی سیلی.

[7] یو راض چمنی واښه دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق يو هسي پوديرشم توري را زده کړ   چه په دېرش توري ښکوم دَ قلم کيلي[1]
عاشقانو ته اندک دَ دنيا مال دَئ   تر همت پوري کثيري دِي قليلي
دا دلبري چه په دا کشور کښ نن دي   په کشمير کښ به ئې نه مومې عديلي
هغه تُرکه چه ځان جوړ کا را ښکاره شي   تر جمال ئې حوري هم ندئ جميلي
په ارمان ارمان مي ځان راغي په شونډو   تا دَ شونډو دارُو نه راگړه بخيلي
بيا هاله دَ محبت په کوڅه پَل ږده   که دِ ويني لکه ما کړلې سبيلي
خپل پردی به دِ هيڅوک سيله وَ نکا
اې خوشحاله که دِ بخت نشي په سيلي

که خاطر دِ دَ خوشحاله نه دلگير دئ   په خوشحال باندي هم ستا دَ مانې وير دئ
دَ بيمار ساهه په شونډُو باندِي راغله   دارُو گر ئې لا علاج ته په تدبير دئ
دَ موسی په معجزه به څه گروهېږي[2]   دَ فرعون چه هامان غُندي وزير دَئ
يار ځما په پالنگ ناست زه ولاړ په خوب يم   سرا سر ځما له لوريه نه تقصير دئ
ما خپل سر تر فلك وليده په پورته   د دې خوب مي معبره کوم تعبير دئ
بيا مي کينه سترگه لاندي باندي راپي   مگر بيا مي زړه يارئِ وته خير دئ
په وفا سړی دِ يار دَ هيچا نشي   چه دايم ئې په ياری کښ تزوير دئ
په ژړا پوري مي خاندِي چه مي وکوت   دا همه واړه د ما د بخت تاثير دئ
هيڅ يَو مخ به ئې مخي دَ ښايست نکړم   ما چه ستا جمال ليدلي په ځېر ځېر دئ
د ما زړه دَ يار زلفيني سَرَه گوره
ليوني په ليونتوب کښ په ځنځير دئ

که پکار دِ ده دَ خداي پېژندگلي   پير وي دَ محمد (ص) کړه دَ علي (رض)
هر آيت چه به راته پاسه له عرشه   لا په عرش به ئې علي وُ متلي
محمد چه هغه راز ئې په معراج کړ   يکايك وُ و علي وته جلي
په محشر به هغه تور مخونه پاڅي   چه ئې نه دِی توري خاوري دَ تلي
محمد علي چه دوه ويني په سترگو   پدا کار کښ احولي دَه احولي
دَ زړه زنگ په بل صيقل نه ليري کېږي   په دوستي ئې دَ علي ده مصقلي
که دا هوبنره وَيل کا ورته رخصت دئ   محمد دي پيغمبر علي ولي
چه په بغض دَ علي يا د عمر(رض) دي   رافضي دي خارجي دَي خللي
دَ علی دَآل دوستي دَ ايمان زړه ده   څوک دي شك پدا په زړه نه راولي
چه تر منځ دَ چار يارانو بد وَيل کا   په مذهب کښ دَ هغو ده درغلي
دَ علي دَآل په مدح کښ جنت دَئ
دَ خوشحال خټك پدا دَه تسلي

---

[1] يعنی خط او د گاډئ د عربې خط.

[2] يعنی منل او گرويدن.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که رُویت ئې نا ممکن وَئ په دنیا کښي   دَ اَرنی وَیل به نه وُ په موسی کښي
چه موسی وته ځواب لن تراني وُ   څه عجب جلوه لیدله شي پدا کښي
چه په ملك په ملکوت کښ مونده نشي   هغه هسي څېز ئې اېښي دَئ پما کښي
زه حېران یم پدا خلقو نه پوهېږم   تږي مري ولاړ تر حلقه په دریا کښي
چه په لا احصی وَیل ئې خبر دار کړم   چا د ما ژبه گویا کړه په ثنا کښي
دَ عاشق دَ معشوقې سَرَه یو راز دَئ   چه هیڅوک ترې خبر ندئ په دنیا کښي
چه لیلي کړه دَ مجنون کونډی[1] ماته   خوار مجنون ئې سر افراز کړ په هر چا کښي
نور که هر څو پاکیزه زه گناهگار یم   غم مي نشته بیا مي ځاي دَئ په ماوا کښي
دَ خوشحال دَ هغو لار سَرَه جدا دي
چه ئې غواړي په مسواک په مصلي کښي

که چرگان کرکره[2] دار دي   بیا و باز وته ناچار دِي
نه یَو باز دَ ښکار دَپاره   نه که چرگ چرگي هزار دي
دَ معشوقي ښښې واړه   دَ نور چا ندي دَ یار دي
عاشق عشق لَره پیدا دئ   کفر دین ئې څه په کار دئ
عاشقان دَ معشوقې دي   نه دَ مور دِي نه دَ پلار دي
دَ خپل وَر عاشقان گوره   چه په څو پراته خاکسار دي
په هغو دَ خداي نظر دئ   چه مَین په ښه دیدار دي
عشق ناپوه وَته اسان دئ   ورته گران دئ چه هوښیار دئ
په خوشحال به عیب نکا
چه په حال ئې خبر دار دي

که اسمان دَ چا په حکم جار وتلي   ځني څه چاري به وشوې تا کتلي
په ړندو باندي لا هسي توره شپه دَه   که همه عالم ئې ویني نمر ختلي
هم ئې هیڅ راته پرې نښبول هم بیا وائي   چه ډاډه اوسه لا هیڅ نه ئې نتلي
بیا ئې شکل په څه شان راته ښکاره کړ   لکه باز وِي له کرېزه را وتلي
چه ادب ور څخه وِي صحبت هغه کا   بې ادب له مجالسه وِي یستلي
هغه یار مي لکه باز په پرواز ولاړ شو   طالع بیا ځما تر لاسه را وستلي
ځان چه نن تر مَین ځار نکړې خوشحاله
ځان به تا وي وَ نور چا وته ساتلي

که په کور کښ دِ سر دي دَ بدخشان وئ   یا ړنکوري دَ انگورُو یا رمان وئ
چه ئې زړه ور څخه مور وِي نه ئې گوري   دَ وړ سترگیو ورته څو رنگه ارمان وئ

---

[1] دا کلمه تحقیق غواړي ممکنه ده چه گونډه وي، یا به کونډيَ وي یعني په مقابله کي دَ گا دریدل.

[2] یعنی طره او کاکل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موږ به څه پوښتې له نغن[۱] چه نغن څه دي   وړي سپی خوړلي نغن ته نګران وئ
کله کښلي معشوقې ته نظر نه کړې   کله کوڅي درته هم راحت جان وئ
په ساعت ساعت کښ حال باندِي نوربږِي   چه مي وليده سړی کله يو شان وئ
دَ سړی فکر په مثل دَ سيماب وئ   اضطراب ئې هر هر خوا ارمان ارمان وئ
کله کله ښاېسته شي په ګلونو   ګله کله لکه باغ باندِي خزان وئ
کله کله دَ خوښی په صحبت کښښِي   کله کله په غمونو کښي حيران وئ
چه دايم په يَوه حال دَئ هغه خداي دئ   چه حالونه پرې ور درومي دا انسان وئ
آخر تله دي له جهانه باور وکړه
که هر څو خوشحال ژوندی پدا آوان وئ

که هر څو يې پدا خپل حسن کښ لويَ   دَ يارئِ حق هم پيژندلی بويَ
ما به زړه لتا نه وتاړه په بله   که موندي شوي هسي تا غُندي دلجويَ
دَ شرابو په خوړو کښ فهم وکړه   چه دِ نه شي دا پياله له لاسه نويَ
چه مکان ئې نا پيدا نښان ئې نشته   څوک به څه غواړِي دَ شپينُو بازو هويَ[۲]
د تشنه خودَ اوبو سَرَه مقصود دئ   که اُوبه ئې دَ درياب وِئ يا له جويَ
عاقبت به برخوردار پخپل مراد شِي   که دَ پلار په نصيحت کښ درومي زويَ
دَ خوشحال وَيل خواږه تر نيشکر دي
که په خوند ئې خبردار شې وئې ژويَ

که ته خوله و ماته نه راکړې ملکی   بلي هم راته نومړې دَه خولکیَ
په غمونو کښ دي هسي ځنځيري[۳] شوم   لکه اوړکی چه زبون شي په بلکیَ[٤]
په کړکتيو[٥] کښی دِ ډېر زړُونه پراته دي   پدا دوه زلفو دَ زړونو يې غلګیَ
چه څراغ ورځني دورمي پتنګ خوار شي   يو زمان له ما نه مه درومه دلکیَ[٦]
ما دَ ښو مخونو ښه ننداره وکړه   نشته تا غُندِی زيبا بله جلکیَ
ما ساده پښتانه څه زده چه ئې وائي   په پارسي پارسي خبرو مغلګیَ
جدائي ئې هسي سخته په خوشحال دَه
لکه ځي دَ چا له ځانه نه سلګیَ

---

[۱] يعنی د تبی ډوډی.

[۲] ها يا هوی يعنی هګی او بيضه.

[۳] زنځيری شوم.

[٤] د وړو ماشومانو د ستونو مرض.

[٥] پړکه، دام، جال.

[٦] د دل اسم تصغير.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که اشنا که نا اشنا دئ   بولاق واړه بې وفا دِئ
که ئې خوښې کړې يا ئې خپل کړې   شاهي بيگ غُندی بلا دئ
چه آصف خرم ښه نشه   نور خرم په يار دَ چا دئ
خوشحال که يار غاروه   هم دَ ده نه دا غوغا دئ
که ئې ځان کړم يا ئې زړه کړم   ځان و زړه کله ځما دئ
نه ئې ننگ شته نه ئې شرم   نه پخپل قول وينا دئ
چه گوتك ورته ښکاره کړې   لکه بنځې واړه ستا دئ
پخپل سود پخپل مقصود دئ   بند په خپله مدعا دئ
د سيالانو خوي ئې ندَي   په ښکار خصلت پيدا دئ
مخامخ و تا ته خپل شي
پردی واړه پس شا دئ

که په فضل شي څه غم دَئ   که په عدل شِي ماتم دَئ
له گناهه به خلاص نه وِئ   چه په نوم بنی آدم دئ
چه ظلوم جهول ئې ياد گړم   که پوهيږې ډېر کرم دئ
په لاتقنطوا تکيه دَه   گڼه اور ووري تور تم دئ
زه هغه ناتوان ضعيف يم   چه مېږي تر ما محکم دئ
پدا ضعف هغه بار وړم   چه ترې تښتي درست عالم دئ
که لويیِ ته مي گورې   مياشت و نمر دَ ما پرچم دئ
اسمانونه مي خيمې دِي   پرې دَ ستوريو زينت تم دئ
لا مي نور باغونه نور دِي   کمکي باغ مِي دَ ارم دئ
غم مي هيڅ نشته خوشحال يم
که خپل بخت را سرَه سم دئ

که دَ يار دَپاره غم شدت څوک مومي   په خندا خندا دِ مخي ور درومي
دَ هغه سرِي ياري څه ياري نده   چه بې ياره ئې اوبه درومي تر کومي
زه له ورايه ورته گورم يار مي گوره   دَ اغيار سرَه دَ ميو پيالې شومي
ما به څه پوښتې د ما دَ يار له نومه   يو بې رحم بې وفا بې مهر نومي
نه ئې زه يوازي قتل په غمزو يم   څو ئې ما غُندي په ورکښې دي لړومي
په فراق ئې دَ ما اُوښي هسي تله کا   لکه څوک چه اخته سوَي وِئ په دومي
دا دواړه بدان نه گوري له کسته   په ښه مخ باندِي و مشه دانې سپومي
که تازه يارئِ ښې نه دي خوشحاله
څوک به نه خوښوِي غوښې دَ ورغومي

که سړی په مصلحت کښ لَربر نشي   زه ضامن چه دَ ده کار به ابتر نشي
و هغه ته سړی مه وايه چه پوخ[۱] وئ   آراسته څو سر تر پايه هنر نشي

---

[۱] چه پوچ وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که هر څو مشکل کارُونه درته پېښ شي   فکر مکړه چه آسان به په زر نه شي؟
ما چه ولیده خو زر دِي پدنیا کښ   خو سَړی دِ ئې په مینه کافر نشي
زویه یار که لاف کَوي باوري ندئ   څو په ډېري حادثې دِ باور نشي
دَ رستم دَ مړنتوب خبري اَروم   ولي څوک به بې لښکره صفدر نشي
چه دَ مرد دَ نامرد شناخت ور څخه نه وئ   بد صاحب څخه دِ هیڅوک نوکر نشي
دَ خوشحال خبري واړه نصیحت دئ
مګر خر وِي چه په زړه ئې اثر نشي

که تا وته حیران دئ دَ لیلی حکایت کړوني   و ما وته په ځان دئ دَ مجنون روایت کړوني
د هر وېښته په سر لَرم زه تا سره زر کاره   خبر ندئ له حاله دا بې کار نصیحت کړوني
څه ښه وشول طالع وې چه ئې ولیدې په سترګو   تر ما پوري خجل شول دا د ما ملامت ګروني
دَ حسن یغما چه دِ الجه راوړي دَ زړونو   پځك دِ ستا وَ سترګو ته ببل کا قسمت کړوني
چه درد لَري په زړه کښ دَ هغه دارو موندل شي   هیڅا لیدلي ندئ دَ بېدرد طبابت کړوني
چه زه دَ بت سجود کړم مخامخ راته حاضر دئ   څه څیز ویني حیران یم دَ مسجد عبادت کړوني
کوم ملك دَئ له ما پاتو چه مي پل ندئ پریښي   هر ځای به ورته یاد کړم که څوک سته سیاحت کړوني
چه دو اویا مذهبه راته یو شول صلح کل یم   دَ کوم یوه مذهب دَي اوس ځما عداوت کړوني
په هسي ځاي مین یم چه ئې نوم واروي وګړي
نور تښتي تار په تار شي دَ خوشحال حمایت کړوني

که هر څو په سر د خیال د ستا زرین ږدې   عاقبت به سر دَ خاورو په بالین ږدې
دَ سلیمان غُندي هم پرېوتل له تخته   په فرس باندِي به څو دَ زرو زین ږدې
دغه پېښې به دِ خوراک شِي دَ چمچیو   چه ئې اوس په شین شین په قالین ږدې
په ارمان به خالي لاس ورځني دروميې   که په کور کښ په هر لوري سره اوسپین ږدې
په الا بلا که ټول دَ دنیا ګنج کړې   پخپل زړه به داغ په دم واپسین ږدې
چه کردار ئې دَ ګفتار سرَه سَم وِي   تش ګفتار واړه په ځان نابدي نفرین ږدې
تا په زړه کښ سل خدایان دِي کښېنولي   راته وایه سر و چا ته په زمین ږدې
دَ غفلت تسپې په ورځ و شپه جار باسې   څو منت به په کرام الکاتبین ږدې
هر آیت ئې دَ معنو په سترګو ګوره   دَ صورت سترګي تر کومه په یاسین ږدې
یو قدم که په رشتیا له دنیا واخلې   خداي ړو بل قدم په پاس په علیین ږدې
که اسلام دَ خلقو دا دَئ اوس خو بویه   چه هندو غُندِي ټیکه پخپل جبین ږدې
زمانې څه نا انصافه را ښکاره شوې   پانیاتونه پدا دور آخرین ږدې
شاه جهان غُندي بادشاه په بند بندي کړې   په اورنګ باندِي خطاب د محی الدین ږدې
دَ مچی لاشه هم جوړه ور سرَه وړې   په هر حلق کښ چه خواړه دَ انګبین ږدې
دَ خوشحال خټك کوم جرم کوم ګناه دئ
چه په زړه کښ ئې آهونه آتشین ږدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

که منصور غُندي کافر دَ محبت شي   ته به هاله مستقیم په شریعت شي
دَ هوښیارُو مجالس به ورته هیڅ شي   که دَ عشق دَ لېونیو په صحبت شي
دَ جهان خواږه به تا وته ترخه شي   که خبر دَ یار دَ مینی په لذت شي
فراغت به دِ هاله وَ زړه ته ورشي   که له خلقو کناره کنج و خلوت شي
دَ جهان په خزانو به دي خندا شي   که تونگر په خزانو دَ قناعت شي
که نظر دَ کیمیاگر در باندِي وشي   که ته خاوري ئې تر زرو به قیمت شي
دَ بې آبي مرغلري هیڅ قیمت وِي   په ښېرا سیرت به قدر دَ صورت شي
اې خوشحاله بتخانې دِي زړې[١] پونډي
خلیلي ناره پرې وکړه په همت شې!

که په مخ باندِي خالُونه عنبرین ږدې   [٢]هونبره داغ به په خاطر د ما مسکین ږدې
دَ پیالې اُوبه خوږې شي تر نباتو   په پیاله باندِي چه دواړه لب شیرین ږدې
خدایه زړه په ما دَ کښلېو مهربان کړې   ته په زړه کښې دَ بتانو مهر و کین ږدې
دواړه زلفي چه وَلوَل سرَه حلقې کړې   په هر وَل کښې ئې گلونه دَ نسرین ږدې
خدای دِ نکا چه ئې یَو سر کړم یا بل سر   که تل مي په دا چشم جهان بین ږدې
ستا دَ پله خاوري رنځور غُندي آخلم   په هر ځَاي چه قدمونه په زمین ږدې
ستا تمامه خندا بخت دَئَ څوک ئې مومي   په دا نیمه خندا طعن په پروین ږدې
چه لیدلې دي دَ عشق قمار خانه دَه   په لمړی بازي به یار ته دل و دین ږدې
آفرن دِ په وَیَلُو شه خوشحاله
په بیاض باندِي عجب شعر رنگین ږدې

گله ته چه زېبایی د دې چمن یې   خار و خس وته په څه په خندیدن یې
دَ خپل ځَان په قدر ولي نه پوهېږې   پدا باغ کښې خو یَو ته نازکبدن یې
دَ بلبلو ږغ به تل در باندِي نه وِئ   کښلیه گله په وفا کښې مبرهن یې
پخپل بوي دَ بلبلانو خاطر خوښ کړه   یَو څو ورځې چه تازه پدا گلشن یې
که جفا و چا ته وایم شمار ئې نشته   پدا هونبره ستمونو جان من یې
چه دَ یار له جوره چا وته ژړا کړې   دَ یاری بلا په تا شه دروغجن یې
په یاري پوري دِ پېچمې کا خوشحاله
فکر ښه وکړه په چا باندِي مین یې

گل کرَم اغزی ترې زېږي   نوشدارو مي زهر کېږِي
چه مي څراغ په اوبو بل وُ   اوس په تېلو نه بلېږِي
که ئې مخ وِي که ئې شا وِي   پخپل بخت هر څوک پوهېږي
هرَه ورځ که سل غمونه   له جهانه را رسېږِي
ځما زړه پدا ډاډمن دئ   غم ښادي واړه ېرېږي

---

[١] دا کلمه په ځنو نسخو کښې زړ پونډې لیکلې ده، یعنې نسل، خټه، نسب.

[٢] دا بدله په نورو نسخو کښې نسته، له یوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه.

هم خزان هم به پسرلی وي   چه اسمان په سر ځرخېږي
ځما اُوښی ګرمي ندئ   که سیلاب غُندي بهېږي
په حضور دیدن ئې ویني   ظاهر خان ځني بېلېږي
اوس خو اور په خوشحال بل شو
بیا به ځرنګه سړېږي

که هر ځو دِئ پښتنې جوني طنازي   دا دَ هند سکښې هم نه دِئ بې نیازي
نه ئې جنګ نه ئې ماتی نه ئې هوډُونه   ځره[1] مهري ځره مېښي ځره نازي
خو یوه زره پړه[2] نا سازه در کا   په مانې کښ نه دعوې کاندي آغازي
په خدمت کښ تر صباحه لکه شمعه   په یوه قدم ولاړي ځان ګدازي
په غمزو په کرشمو په مکیزونو   فرخ بخشي، غم تراشي، دلنوازي
په ادب په ظرافت په رموږ پوهي   دَ صحبت په علم ځو رنګه ممتازي
که هزار جورو جفا ویني له تا نه   بیا له تا سَرَه خندا کا په خوله وازي
نَوِي نَوِي شېوې کا درته جوړېږي   په ځو رنګه جلوه کا جلوه طرازي
د ښو ځوکي ئې نېغي ځي تر زړونوُ   چه تېره تېره کاته کا لکه بازي
په جیو جیو درته پسې خبرِي وایي   هر زمان له تا په ځو رنګه همرازي
عجب سرې په پاښو شونډي درته خاندي   میخي غاښ په مسي تور عشوه پردازي
غټې تِي لکه انار په ملا نرئِ   سر تر پایه دَ اوُمو ورېښمو سازي
دَ صورت په لطافت بې مثله روغي   په قامت تر سر وِئ وني سر فرازي
خرخښې ئې دَ خوشحال له دله نه ځي
که جدا دِي دماغي باریك مجازي

که مي سترګي د باور کړې سَرَه لواتي[3]   په جهان کښ خو نېکي دَه نوري باتي[4]
که دِ لاس د نېکي نه رسي دَ زړه کړه   راشه واروه "الاعمالُ بِالنیاتي"
په جهان کښ که حجاج که نوشیروان وُ   هم دا داد، او دا بیداد شُو ځني پاتي
له قسمته به نه کم نه به څه زیات شي   دا دواړه اندېښنې دِي کم و زیاتي
که په څه هنر دِ هونبره توان رسېږِي   چه به ته کړې د مرګي لښکري ماتي
بیا هاله په جهان خوښ ګرزه هوس کړه   ګڼه نوري اندېښنې دِي بې ثباتي
د دنیا وداني خوني چه لېدې شِي   عاقبت به ئې نوم شِي د نېکی پکښ پاتي
سر تر پایه د خوشحال سره لباس کړې
خداي دِ واخله لباسي دنیا کم ذاتِي

---

[1] سه مهري.

[2] منت.

[3] محشي پرانتي ورته لیکلي دئ.

[4] یعني نوري تشي خبري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس په لاس مو سَرَه وَکړې څه چارې[1] — چه پرُون مو تور منګور وژې په لارې
دواړه پښې له تا نیوَل له ما اخستل — زه به پاس په سترګو کښېږدم ستا پایزارې
څه اغزي لرې په مخ کښ زړه مې سکښې — اې په تور بانه د ما د زړګي خارې
دَولت والې به ئې څو ثنا صفت کړم — چه صبا کړې دَ غنچې پاڼې وېزارې
چه مې پاس په غاړه پروتی څنډېدلې — ښې وِې ستا مختولې[2] زلفې تار په تارې
چه په تا باندې ئې جوړ کړم زړه مې ښه شې — نوم دَ حورې دَ پرۍ اې نګارې
غړول ئې هم وتا وته ښکاره دي — چه دا تورې سترګې ته لرې خونخوارې
څه کوَم، که ته ښکنځل کړې لا خوشحال شم
چه کوَمه ستا دَ مخ زیبا ننداري

لکه یار را سره یار ووُ هسې ندئ — چه ډېر ډېر به مینه دار وُ هسې ندئ
که په څو رنګه به ما ور باندې ناز کړ — چه دَ ناز مې به خریدار وُ هسې ندئ
دَ بهار بلبلې ژاړه څو په تا شې — لکه تل تازه بهار وُ هسې ندئ
شکر شکر چه ئې څه خو خوې بدل شو — چه یك لخته ستمکار وُ هسې ندئ
ستا دَ مهر دَ باران باندې کمې شو — چه مې جوړ دَ زړه ګلزار وُ هسې ندئ
یا ئې وېره شې له خونه یا ئې هېر کړم — چه مې مرګ ته په تلوار وُ هسې ندئ
ډېری مینې دَ خوشحال عقل تغیر کړ
لکه نور کله هوښیار وُ هسې ندئ

لاله ګل ئې تر جمال پوری بد ررنګ دَئ — دَ زلفینو ئې دَ چین له مښکو ننګ دَئ
توری ورځې ئې لیندی بانه ئې غشې — دَ عاشق تر زړه ئې تللې هر خدنګ دئ
دواړه سترګې ئې په تن تورې بلا شوې — همېشه ئې دَ عاشق له دله جنګ دئ
ته به وایې حبشې شکرې پېرې — هغه خال ئې چه دَ دوو شونډُو تر څنګ دئ
تجله ئې دَ جمال لکه مشال شوه — خوار عاشق پدا جمال باندې پتنګ دئ
چه له غوړو ئې مقصود د مومې لښتی ده — چه له پوزې ئې مراد مومې لونګ دئ
په ښایست کښ ئې تقصیر دَ صورت نشته — څه خو دا عیب لَرې چه په زړه سنګ دئ
دَ هر چا پخپل غرض پسې کوښښ دَئ
دَ خوشحال ئې په جمال پسې آهنګ دئ

لکه بځَن[3] چه حلوا خوري — عاشق سپینه خوله دَ شا خوري
څوک دِ غاؤ ورباندې نکا — واړه خپله خون بها خوري
زه ئې تل خورم خوړې شونډې — که دا نور من و سلوا خوري
دواړه تې ئې ناشپاتی دي — چه ئې یَو یَو امرا خوري

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته..

[2] دا کلمه په ټولو قلمي نسخو کښ دغسې ده، چه معني ئې نسوه را ښکاره.

[3] حریص (دریاب).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هيڅ مړني ندئ　　چه به توره په قضا خوري
هم عاشق مرِي ستا له لاسه　　هم سوګند په سر د تا خوري
وړی څه پوښتې له حاله　　چه روا که نا روا خوري
خوله ئې پټه خوره خوشحاله
باز دَ ښکار غوښې په غلا خوري

لکه قلپ مهر په لاس باندِي برېښنا کړې　　چه دَ اور په تاو کښ پرېوزي ځان رسوا کړې
هيڅ ځما په زړه کښ ستا اشنايي نه وه　　کومي چاري لَرَه خداي د ما آشنا کړې
که ډېر بد را سَرَه کړي په ښه ئې نيسم　　خپلی ميني راته ستا ترخې حلوا کړې
چه په تا باندي مين شوم حال مي ګوره　　مګر خداي ځما خواری لَرَه پيدا کړې
که وعده دِي دَ ليدو په ماخستن وئ　　په بورجل باندِي دِ ناست په ما سبا کړې
که د ما په دوکان ناست يې کالي ګوره　　په زر سل ځايه په څو ځايه سودا کړې
کله مخ کله دَ شا وِی و بلبل ته　　ګله ته چه ښايسته شوی دا په دا کړې
په دا خوي دي اور د ما په کوګل بل کړ　　زه د شمع غُندِي ژاړم ته خندا کړې
چه وفا دي دَ خوشحال سَرَه ونکړه
راته وايه اوس به چا سَرَه وفا کړې

له شيخه خبر نه يم چه په کوم عمل مشغول دئ　　چه عشق ئې را فرمائي هغه کار ځما قبول دئ
عشق لکه بادشاه دَئ زه په مثل دَ چاکر يَم　　چاکر چه دَ صاحب په حکم نه وِي نا معقول دئ
دَ سبا نسيمه پاڅه په تلوار تلوار را درومه　　په هغو مي سلام وايه چه په ور کښ ئې نزول دئ
بل استواځی دَ عاشق د معشوقې په منځ کښ نسته　　پدا ميدان کښ ګوره محبت دَ ده رسول دئ
دَ يار غم مي له خلقه پټ پنهم درله په زړه کښ　　ولی څه علاج ئې وکړه چه مي رنګ دَ مخ پدول دئ
چه په تور دَ لېونتوب مي هر سړی په زَولنو شو　　ګرم ئې خلقو مه کړي هم هغه ځما د کول دئ
هم هغه دَئ همېشه ژوندون موندلَي له باور کړې　　چه دَ مستي دَ غمزې او د جلوې په تېغ مقتول دئ
دَ ګلونو پاڼِي بويه ګه کميس شِي دَ ملوکي　　دَ ورېښمو له کميسه ئې نازک بدن ملول دئ
ګوره ښه جمال چه لا به کله ور ښکاره کا
دا چه همېشه دَ خوار خوشحال ور پسې نول دَئ

لکه زلفي دَ هغو چه سودا ستا وِئ　　بويه دا چه ئې سروُنه تر پا ستا وِئ
لکه دَ سبر ونه لاف کا ستا تر قده　　بويه دا چه دا په قدوبالا ستا وئ
هغه زړه چه تا ويشتلي زړه هغه دئ　　تا ويشتلي زړه به تل په هوا ستا وئ
په خاطر کښ به ئې ځاي دَ نور څه نه وئ　　په هغه زړه چه هوا تمنا ستا وئ
کله وِئ چه ستا له لاسه چا ته ژاړم　　که هر څو بې حده جور په ما ستا وئ
که په سل رنګه زېبا دَ چمن ګل دَي　　دَی به څرنګه په رنګ دَ لقا ستا وئ
د خوشحال غُندِي به مست ګرزي په ميو
چه هوا دَ برندو سترګو دَ چا ستا وئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله په سر جوړي کا دړۍ — بیا ټکه په ورځیو ښښې[1] خونړۍ
جراوې حلقې په غوږ ښسر په پوزه — قیمتي دَ مرغلرُو دوه لړۍ
مرصع باهو په لاس ګوتي په ګوتو — ژر نګهار ئې دَ پایلو دَ ځړۍ
په ښښوه ښښوه عاشق ته ځان ښکاره کا — په غمزه ئې زړه کا وَو وړۍ
چه له هسي محبوبا ئې آشنایی وئ — پرې به کېږي پادښونه دَ نړۍ
په وصال به ئې په څو رنګه هوس کا — په هجران به ئې ساه راشی تر غړۍ
سر تر پایه آراسته شي په څو رنګه — په لیدلو ښاپېرۍ دَه نه سړۍ
دَ زلفینو ښاماران ئې هسي ندئ — چه خوړلي ئې رغېږي په جړۍ
خلقو زه دَ تورُو زلفو لېونی یم — لا مي ښه په خنځیرونو وتړَۍ

زړه ئې هسي دَ هجران غمونو موړ کړ
دَ خوشحال تر ستوني ندرومي نمړۍ

لکه زه په یار مین یم بل نه وِي مین هسي — لکه زه پسې غمجن یم بل نه وي غمجن هسي
هم مي ووژني پخپله هم پما باندِي ژړا کا — څه ښه یار دَئ ښه ئې مینه وژل هسي شیون هسي
مخ ئې درست سرَه ګلزار دئ رنګا رنګ لَرِي ګلونه — تفرج دَ بهار ګوره پکښې نشته ګلشن هسي
زړه داغدار غرقه په وینو لاله ګل وَته وګوره — هیڅ شهید ندي راوړي له ازله کفن هسي
تورُو زلفو ته ئې ګوره ښایسته دواړه رخساره — دَ جهان په مخ نه وِي[2] سنبل هسي سمن هسي
لکه زه ئې ننداره کړم ورځ و شپه پخپله خونه — خوار مجنون لېدلَي نه وُ په درست عمر دیدن هسي
که دَ ګل پاڼي ئې خط کړِي لا به هم باندِي څرخېږي — دا نازک بدن چه ستا دَئ دَ چا ندي بدن هسي
که ئې رسم یا ئې دود دَئ یا وفا دَ هندوګی — چه له یاره سرَه کښېني حڅګ به وکا سوختن هسي
چه څوک ټاپ در پسې وکا سرَه ټك وهي لاسونه — دا ژوندُون دَئ مردن ندَئ که دِ وشي مردن هسي
دَ ارم آرام مي بیا موند ستا په غولي کښ خوشحاله[3] — خوښ له بخته له قسمته چه ئې را کړ وطن هسي

چه خوشحال خټك ئې وایي په پښتو ژبه خبري
په پارسي ژبه به نه وِئ که پوهېږې سخن هسي

له غمونو به خلاص شې دَ غم خوېش یې — که بد ګوي و بد آموز بد اندېش یې
مه بد وایه مه بد اروه مه بد ګوره — دروېشي دِ مبارک شه نو دروېش یې
ستا په زخم به دارُو مرهم نور کښېږدي — که په ځان مرهم دارُو دَ چا په رېش یې
که دِ ځان پخپله شمار تر هر چا کم کړ — نور څما په پوهه ته تر هر چا بېش یې
یا به دد یا به منګور یا به لړم یې — که داړل کړي یا چیچل یا په چا نېښ یې
پخپل دین نظر لَره دینونه ډېر دئ — څه جاسوس دَ چا دَ دین دَ چا د کېش یې
که هر څو در ځَنی غږېږم بده خویه — څه په هَره کوځه بیا وَ ما ته پېش یې

---

[1] کښېږدي.

[2] د جهان په باغ کښ نشته.

[3] خوشحال شوم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په کردار توره مشکنې یې خوشحاله!
په گفتار سَرَه دَ سپینو درو وېش یې

ما لیدلی دِي په دا سترګو پوهړي[1]
لکه نخښي دَ هر چا غشِي ته بَرِي

په زړه څو ځایه وړتوپڼ ئې روغي
په خوله نر ناحق و هر چا وته زیري

په خندا خندا ئې اوښی ځي تر سترګو
لکه چرګه دَ مستی وهي چقړي

په سبا بېګاه ئې فکر نور څه نه وِئ
تل ئې ذکر د ذکر دئ ولپړي[2]

هیڅ له خپله خویه نه اوړي په عمر
که ئې دَړي په تندي کړې دړي وړي

همېشه سترګي نیولي و خپل ښکار ته
وغوټې وته وار ساز کا[3] لکه لګړي

بڼ ئې ولاړ په درست جهان د بد کارئ
سور بیرغ د چټګي پوري په لګړي

په چووه په عطر غرقه سر تر پایه
دَ اجمیر په فلیل دواړه زلفي غوړي

د محل دننه ناستي زربفت پوښي
چوهړي ته ووزي پریوزي په غوشیړي[4]

که ئې پلار نیکه له ځایه بادشاهان وِئ
نه د پلار نه د نیکه په شرم اړی

مرِ هندو غندي په سر و لمبو کښ وسوځ
چه ئې ولېدې خوشحال دَ اور لوخړي

مخ ئې را څرګند ګړ ویې هسي رنګ آفتاب وِئ
زلفی ئې نمود کړې ویې هسي مشکناب وِئ

وې مي خپله عمره په شتاب له ما نه مه ځه
وېې که دِ عمر یم دَ عمر تله شتاب وِئ

هسي ئې بې آبه دَ ګلابو ګل تر مخ شو
زرمنه که وسېځې حرام که پکښي آب وِئ

هجر مي وژلو ته تیار دَئ که خوله راکړې
هجر به هلاک شي زه به خلاص شم ستا ثواب وِئ

مرم دَ عشق له لاسه نه دَ مستي په غمزه مرم
کار تېره چاړه کا لاس او زړه خو دَ قضاب وِئ

هر چه ته ئې ولیدې په تا ئې زړه باي نه کړ
زه وایم سړی ندي هغه به هم دواب وِئ

نن کانده هر ګوره په آزار دَ زړونو مټ کړې
هسي فکر نکړې چه آزار دَ زړه عذاب وِئ

نور به دَ خپل یار سَرَه څرګند مهر آغاز کړم
څو مي به له خپلو له پردَیُو نه حجاب وِئ

ستا دا بې نظېر جمال چه وَوینم په ده کښ
تر زر سحر خېزئ ښه خوشحال ته هغه خواب وِئ

ما چه ستا په جمال سترګي کړې رُنې
کښلي واړه ستا دَ مخ دی د بڼې

چه په داد و په فریاد مي نه رسېږي
دا دلبري بې پروا دِي که کڼې

ګنُدي وِې چه بیا مي راشي په منګل کښ
لکه باز دَ زرکي توې کا بڼې

سپهنه زنه ئې منه سمرقندي دَه
ګوره څوک به خوړ کا زړه پدا منې

که دِ سپین بارخو کبود کړم په چیچلُو
اوس مي نه ګڼې هاله مي به ګڼې

---

[1] بد لمني ښځي.

[2] وله پړ.

[3] و غوټې ته وار ساز کا.

[4] مردار ځاي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخته ته که دَ خوشحال سَرَه مدد کړې
دَ رقیب په سَر ئې وَشلوه پنې

ما خو توبه وکړه که زړه هم را سَرَه مل شي — عشق دَئَ چه همېش ئې په توبه باندِې یرغل شي
ډېر کاندِي فکرونه دا سړی په ډېر رنګونه — کاشکي دَ چا چارې پدا خپل فکر فیصل شي
څو وایی پندُونه درومه اې نصیحت ګویه — زه څه هغه نه یم چه و ما وَته اټکل شي
هونبره رسوایی دم وهَل دَ پارسایی — راشه که ئې ګورې چه دا څه دغا دغل شي
کار دَ عاشقیِ څه آسان او سهل ندئَ — اوس چه پشیماني کړې دِله دا فکر اول شي
زهد په لاس واخلم چه به نه ګورم دلبر ته — خیال ئې دَ زلفینو راته بیا دَ زهد غل شي
زه وایم که تل دَ ښایسته وو ننداره کړم — شرم دَ پېړیِ تر دا منځ راته خلل شي
تل به په ارمان ارمان مګس موړِي لاسونه — یاد ئې چه په زړه دَ شاه دَ لام و بې عسل شي
اور دَ محبت دَئَ چه ځما په زړه کښ بل شو — ګوره پدا اور به اور په څو ځایه نور بل شي
زه په بېلتانه کښ دَ وصال نارې وهمه — څوک چه اوُبه واخلي و پایاب وته ئې زغل شي[1]
کښېنمه په طمعه دَ مَین دَ مخ په اور کښ — نور ځایونه پرېږده که تنور راته بورجل شي
نه رسي تر یاره هر چه ډېري اندېښنې کا — نوري کیسې پرېږده دَ عشق کار په توکل شي
ګڼ شم په ګلشن کښ لَمن ډکه کړم دَ ګلو — بیا بې خوده ولاړ شم واړه ګل را څخه تل شي
هر چه بد غلیم دَئَ ګرفتار په عاشقی شه — اور ئې پیدا نه ولي دَ ده سینه منقل شي

هونبره دَ خوشحال ختِك تقوی زهد پرهېز شته
ستا چه توری زلفي په سپین مخ باندِي ولول شي

ملاحت چه صباحت سَرَه آمېز شي — دَ دلبرُو حسن هاله شور انګېز شي
خداي پخپله په ښه مخ باندي مَین دئَ — خداي ئې واخله چه له ښکلیو په پرهېز شي
په زمان به د زاهد خونه اُلجه کا — که د سترګو دَ ترکانو ئې پرې خېز شي
دَ غمزې سمند ئې جوړ کړو جولان ته — ګوره بیا به ئې په چا باندِی مهمېز شي
دَ دوږخ لمبې به هم ورځني ډار کا — که دا اور مي دَ خاطر په حشر تېز شي
دَ عشق بوي مي به ولاړ نشي له هډُونو — که هر څو په تورُو خاورو کښ رېز رېز شي

چه ګه ناز کا ګه عتاب کا کله مهر
دا ئې واړه له خوشحال سَرَه مکېز شي

مخ دِ آئینه دئَ باندي ندي تر سېري — آه دا خوار عاشق دئَ ډار ئې وکړه دَ چېري
سر تر پایه زېړي زعفراني جامې اغوستي — راشه توري زلفي فلیل پوري اجمیري
تا وې چه دَ مخ قدر قیمت مي پتا څو دئَ — څو به درته وایم په ما دوه ګونه پېري
راز دَ خوار عاشق دَئَ چه په شپه دَ جدایی — درسته شپه بې خوابه دَ اسمان ستوري شمېري
تا وَیل ځېر ځېر مي مخ ته ګوره ګُندي موړ شې — زه یَم هغه وږي څه له ما غواړې سېري

[1] په ځنو نسخو کښ داسی دی: و پایاب ته ئې اړل شی. زغل به د زغستل مخفف وی، اړل په معنی د حرکت او رغبت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا سَرَه په سیل دَ ګلونو سهیلی   هسې نمائي کا لکه بلبل دَ سېرۍ[1]
واړه را څرګندې دي دَ درست کلي دلبرې   ته ګل دَ نرګس يې نوري ګل دَ ګنډېرې
سترګي دِ بلا دِئ چه ئې واړوي ملالی   زخم پیدا نه دننه زړُونه خځيري
ته چه په ښه حسن جمال تیره تر لیلي يې
ځکه تر مجنون دَ خوشحال ږغ دَئ دَ تېرې

مزري کله پرهېز ګار دَئ   خو راغلي په خپل ښکار دئ
خوره خوروه له خپلو لېچو   مزري دا کا چه رويدار دَئ
چه په توره ترک تازي کا   هغه هر کله کامګار دئ
چه اخلاص لري په زړه کښ   هغه واړه ایمان دار دئ
چه ئې زړه نه وِي دَ توري   هغه زړُونه څه په کار دئ
ننګيالي چه په ننګ راشي   نه په زويه نه په پلار دئ
سل دَ ښکار تر تازي ځار شه   کوټګان چه دَ بازار دئ
مور دِ نشي باندي بوره   چه مېړُونه دَ کار زار دئ
څوک چه شته تر شرقه غربه   د تورزنو خدمتګار دئ
سر دِ نه غړوِي خوشحاله!
دَ بلا نه چه سردار دئ

مخ دي په پلو کښ که څراغ دَئ چه بلېږي   خوله ده چه وَيل کا که شکري دي تلېږي
سترګي دي که وروځي که په څو کښ تېر انداز دي   شونډې دي که غاښ دئ که دا لعل دُر ځلېږي
زړه دَئ په کوګل کښ که دا کاڼي په سپین زر کښ   قد دَئ که شمشاد دَئ چه تازه نوي څلېږي
مهر خندا پرېږده دَ دلبرو درته وایم   تش خالي کا ته ئې هم په هیچا نه چلېږي
چا ئې چه په غولي باندِي ينبي چېري پل دئ   بيا چه ځني درومي په ځاي پاتو شي شلېږي
تا ويشتلي ګوره چه جدا له نوره خلقه   سرې سترګي اوښتي په ژړا ژړا نخولېږي
ستغ لري هم ځوږ لري دَ غره غُندي سينه مي   تل باندي دَ اوښيو کاروانونه دِئ چلېږي
څه حساب شمار کړې چه په سر ګرزي دا ژونده   څو عالم ئې دَل[2] کړ لا به څو عام دلېږي
لاف به مېړه نکا که ئې چېري تر خولې ووت   بيا که نور وَيل کا نور دَ ده ږيره کلېږي
هیچا ئې صفت دَ مخ دَ موتر سَرَه نکړ   سل د سخندان په ورځ و شپه سَرَه للېزي[3]
زه خوشحال پښتون چه په پښتو په پارسي طاق یم
لا مي په پښتو ژبه کښ ژبه در غلېږي

---

[1] وقف سوی ځای، دَ مسجد یا زیارت دپاره کوم ځای جلا کول، چه له هغه ځایه هیڅوک ښکار او نوره شخصي استفاده نسی کولای.

[2] یعني ووړ او میده.

[3] لل یعني ویل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ما څه شونډي غاښ دَ هغه یار ندي ستایلي — راشه که ئې ګورې لعل و دُر مي دِي پېیلي
هر چه عاشقي کا خوب خندا باندی حرام شيِ — نور عالم به څه کړې ما په ځان دئ آزميلي
ځني عاشقان هوا هوس کا په وصال کښ — څوک جدا له یاره په آه آه کښ زېږ ځبېښلي
یو مزي وېښته په طریقت کښ لوي حجاب دئ — ځکه قلندر ږېره بریتونه دِي خریلي
ما پدا جهان کښ بل استاد ندئ لیدلَي — پېر مرشد مي عشق دئ واړه عشق دي را ښیلي
سل سره بني دِ تر دا یو غزل ځارېږه
نن چه دا پښتو دَه ګرلانې خوشحال ویلې

ما چه وکوت دَ دنیا خلق مختوري — قابوچي دي واړه ګوري پتاو سیوري
چه ئې څه دَ دنیا سود څه ئې فایده وئ — دَ خپل زړه په یرغ نیسي هغه لوري
خپل ئې لا په بدي پاڅي تر پردَیُو — خو دِ خداي دَ بدو نکا دَ چا ستوري
یا دَ لېچو زور پکار دَئ یا دَ زرُو — خوار هغه شو چه په دواړه وئ کمزوري
سر تر پایه منافق واړه بد بوي دئ — که په سر ئې سپین منديل دَئ لکه اوري[1]
کال پل کال چه ورته وګورم نور نشه — دَ لاله دَ زړه په داغ ختلي غوري[2]
د ناپوه بخره ښادي دَ هوښیار غم ده — څوک به وران کا دَ ازل دَ قلم توري
دَ یوه ګوله په خوله دَ بل په زړه کښ — په حساب لکه کږ وري[3] شه دوه موري
غل بې غمه ننداره کاندِي خوشحاله
په تهمت ترلي ساد[4] درومي سر توري

ما فراق دَ حبیبانو ژړَوِي — زړه په ما دَ رقیبانو سرَوِي
چه سیلاب ځما د اوښو را روان شي — عمارت د ما دَ صبر نړوي
عشق ځما په عقل وکړ هسي چاری — چه هلك مي په خبره واړوَي
مه هجران وَي مه دَ ده ترخه غمونه — چه مي تل له خوږه عمره مَړوَي
دَ فراق په شپه ئې خوب په ما حرام کړ — دائم مالګي مي په سترګو دوړوِي
په پیغام ئې دَ وصال هسي تازه شم — لکه باد دَ ګل غوټۍ غوړوِي
یمه پوخ دَ عشق پکار لکه کَودري — نور مي څه دَ غم وَاورته کړوَي
په لیدوُ پسې ئې مرم سخ دَ هغو دئ — چه وَ مخ وته ئې سترګي غړوَي
که دَ زړه په محبت شيِ خوشحال ځوان دئ
پدا سپین وېښته ئې خلق زړه وِي

مښك افشانه په کاکل یې — عنبر بېزه په سنبل یې!
چه و مخ وَته دِ ګورم — په مخ درسته لکه ګل یې

---

[1] یعنی سپلنی، خردل، چه دننه تور او دباندی سپین دی.

[2] غور په معنی د پیغور ده.

[3] یعنی پسه.

[4] پاک، سوتره، ایماندار (درياب)..

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنگه خوله دِ غنچه گل دَه — په لبانو لکه مل یې
په رفتار کښې لکه زرکه — په گفتار لکه بلبل یې
پښتنه یې په بد جهل — ستمگره تر مغل یې
پدا تورو شهلا سترگو — هم شاهین هم ئې منگل یې
څو خوبۍ دَ جهان دي — آراسته په واړه گل یې
لکه سبر په چمن کښې — په قامت په تجمل یې
دَ خوشحال وَ مرگ ته ناسته
په غمزه په تغافل یې!

مار که هر څو پېچ و خم ځي — خپلي سوړي لَره سم ځي
دَ غفلت له خوبه وېښ شه — شېرین عمر دم په دم ځي
مرگ به هیڅ سړی پرېنږدي — وار په وار به درست عالم ځي
بې دلیله به ځان ورک کا — مسافر چه په تور تم ځي
دَ پښو وار ئې خطا کېږي — چه قاضي لَره څوک گرم ځي
که قضا وَته تسلیم شي — هم پدا له دِله غم ځي
دَ دوږخ دَ اور علاج کا — چه سحر تر سترگو نم ځي
هغه عمر لکه باد دَئ — چه په غم دَ بېش و کم ځي
چه تور مښك دِ حبطه کړل — په کافورو څه ستم ځي
چه نه تول لَراي نه پوله[۱] — هغه هر چرته خرم ځي
منډي پرې مړده خوشحاله
که دِ سر لکه قلم ځي

مست دَ هغه مخ یَم چه مخموري لري سترگي — هسِي پرې غوځېږم وايي تورِي لري سترگي
یار می په ښایست کښې بې نظېره بې مانند دئ — لا په درست صورت کښې ډېر مشهوري لري سترگي
ډېري کښلي سترگي ما لیدلي دِي دَ کښلیو — تا غُندِي یَو یَو په بڼو پري لري سترگي
سل ځله دي شیخ ملا صفت ورځني کاندِي — ښې به ستا تر تورُو سترگو حوري لري سترگي؟
ناست دي لکه څري[۲] رقیبان و خوار عاشق ته — ځکه ستا له مخه هوري دوري لري سترگي
هر چرته چه ته یې هغه لور ته مې نظر دَئ — هر چرته چه زاڼي شاهین هوري لري سترگي
نشته په جهان کښې تل طلب ور پسې کړمه — یو هسي منظور چه نن منظوري لري سترگي
نه گوري و چا ته څو پخپل ښایست غره[۳] دَه — گوره دا خیال په څو مغروري لري سترگي
سخ دَئ دَ هغه چه خوښ خورم دَ یار په وصل — هر ساعت دَ یار په مخ مسروري لري سترگي

---

[۱] چه نه پول لری نه پوله.

[۲] سید راحت لیکلي، چه څرۍ هغه لرگي ته وايي، چه د ستون پر سر ئې کښېږدي، او شهتېر پر واچوي مگر دغه معنا دلته ښه نه ورسره لکېږي.

[۳] وی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشه که ئې ګورې چه خوشحال په درد و غم کښ
ورځ و شپه بې تا په اوښیو پرې لري سترګي

مګر رسم دین آئین هسي لرې
چه دا خوار زړه مي غمګین هسي لرې
دا دَ زړونو مېني وراني پرتې ښې دئ
چه تل آس دَ جفا زین هسي لرې
عاشقان به لکه مچ وربانديې ګرزي
دواړه لب چه شکرین هسي لرې
څه نسرین[۱] دِ دَ سنبل سَرَه دسته کړه
چه دَ تورو زلفو چین هسي لرې
دا یو ستوري دَ اسمان دئ که تېکه ده
چه ئې ښېي په جبین هسي لرې
کله کله به مرهم وربانديِ کښېږدې
که همېش مي په زړه خوږېن هسي لرې
لکه مخ ځما دَ یار دَئ اې باغوانه!
په درست باغ کښ یَو نسرین هسي لرې
په کوڅه کښې ئې څه ته ګرزې زاهده
که دا خپل عقل دوربین هسي لرې
میاشت به څه لَره اوس لافي دَ خوبی کا
ته دلبره چه مخ سپین هسي لرې
که هر څو ښایسته ډېر لري کشمېره!
لکه یار یَو نازنین هسي لرې
چه ئې پورته کړې ګلونه تر ښکاره شي
یو پلو دواړه آستین هسي لرې
دَ خوشحال په حال به چېري ترحم کړې
مستي ته چه زړه سنګین هسي لرې

ښېتر ستا دَ قد سیالي و نه کړه دنګي
اور ئې بل کړ پخپل ځان په ننګي ننګي
سَرَه ښه دَ زړه خوښي کاندي همزولي
نه دَ لوی نه د هلك، وی[۲] یار دا کنګي
په خیال خیال ئې تر پوې بدري[۳] و مه خوره
وَ منډیل شملې پرېښې سپور دَ منګي
دَ خوشحال وَیل و هر چا ته ښکاره دي
نه دَ مښکوُ بوي پُټېږي نه دَ هنګي

نصیحت دَ دانایانو دَ کتاب دَئ
دَ احمق ځواب هم نه ځواب ځواب دَئ
چه عیسی په غرونو تښ له احمقانو
دا تعلیم ئې راته پاتو پدا باب دئ
لکه دد دَ صحرا ډېر دِي په هر لوري
په هر ځاي دَ احمقانو څه حساب دئ
سړي واړه سَرَه سم ندي په عقل
یو آفتاب دئ بل مهتاب دَئ بل شهاب دئ
یَو په قدر شهنشاه دَئ په دنیا کښ
بل دَ دین په مرتبه قطب اقطاب دئ
دَ هوښیار چه له نادانه زیست روزګار شي
که ئې ګورې دا هم سخت ګنده عذاب دئ
دا سړی دئ چه اغزی دئ سر تر پایه
دا سړی دَئ چه همه ګل ګلاب دئ
ما خوشحال چه ځان له خلقه کناره کړ
دا پدا چه نادان ډېر دانا نایاب دئ

---

[۱] نسترن دی د سنبل سره دسته کړه.

[۲] دِی.

[۳] په ځنو نسخو کښ بودری لیکلې ده یعني نوک خوړل او خطا وتل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه د عشق مدار یواځې په دیدن دئ   پدا کار کښ لا په هورته شنیدن دئ
ښه چه شپه دَ جدایۍ خداي آخر کړه   سبا کېږي اوس دَ صبح دمیدن دئ
تل په ستغ په خوړ دَ اوښیو قاصدان دي   چه طلب ئې دَ دلبرُو دَ دیدن دئ
دَ خطا آهو په بوي دَ نافې ښکار شي   راته بس دَ هغو زلفو شمیدن دئ
دا ستم په عاشق هغه کا نه نور څوک   چه و کښلیو ئې ورکړي دا دَیدن دئ
کله کله به آرام د ما دَ زړه شي   که یك لخته ئې زده کړي رمیدن دئ
خوند دَ شهدو دَ شکرُو راته هیڅ دئ   څو مي یاد دَ هغو شونډُو مکیدن دئ
نور دارُو ور لَره مکَوَه طبیبه!
چه خوشحال ور پسې مري هغه دیدن دَئ

نفس شیطان دواړه بلا دئ   را پسې څرگند په غلا دئ[1]
ځني چاري لَرِي پټی   ځني چاري ئې ملا دئ
دَ هغو جزا سزا کا   چه په جهل مبتلا دئ
خداي ئې خلاص لَره له عُجبه   څوک چه ناست په مصلی دئ
دَ دنیا دَ هوا چارِی   سر تر پایه ابتلا دئ
جاه به چاه شِی وَ هغو ته   چه دَ جاه په تولا دئ
دَ دنیا ښادیِ واړه   که باور کړې واویلا دئ
اندیښنې گوره خوشحاله
چرته سري په قلا دئ

ناقرار زړُونه قرار شوي   د زړه غم ئې تار په تار شوي
دَ هجران غمُونه لاړي   بېا دَ وصل دندو کار شوي
هغه لاس چه بې حنا دئ   بیا حنا سَرَه نگار شوي
شانه ورغلي تر زلفو   رانځه سترگو سَرَه یار شوي
دَ پایلو دَ څړیِ   په هر لوري ژر نگهار شوي
په گنگو دِ زیړ پړوني   په څو وه سَرَه خالدار شوي
وار دَ غم دَ ژړا لاړي   وار دَ بوس او د کنار شوي
په عذار دَ مهوشانو   بیا کبود کبود پرهار شوي
چه خوشحال ور پسې مرینه
ور ښکاره هغه دیدار شوي

نن ځما کره مېلمه عزېز دَ خداي دي   چه ئې پاس ځما په سترگو باندي ځاي دئ
پخپل ځاي نانديِ قائم دَئ لکه قطب   همېشه دَ گم گشته وُو رهنماي دئ
چه پرې څه خو توجه دَ فکر وکا   یَو زه څه چه دَ هر چا مشکل کشاي دئ
چه گذر ئې پدا غولي بانديِ وشو   سعادت ئې ور سَرَه راوړ همای دئ
ما پرې اوس د غلطِیِ کرښه وکښه   پخپل راي مي چه منلي دَ ده راي دئ

---

[1] را پسېالا الا دی.

دَ پادشاه څخه ئې مه غواړه چه نشته   هغه گنج لکه په کور کښ دَ گداي دئ
تناونه به ئې ورسي تر نمره   لکه زلفي چه ئې سرېښي په پاي دئ
دَ ښه حسن به ئې څوک کاندي ستاينه   چه دَ خپل حسن پخپله خود ستاي دئ
لکه عمر لارغه[1] رايشي ژر درومي
په هجران ئې دَ خوشحال ختك هاهاي دئ

نن دَ يار دَ لاسه بيا يو تير راغلي دئ   بد رسا دَ ځان په وړلو خير راغلي دئ
زه چه دو اسپه له عشقه تښم پټېدلم   بيا را پسې گوره گير اگير راغلي دئ
ښه چه پکښي بند شو وَئې مشلوه له زلفو   زړه مي ليوني دئ په خنځير راغلي دئ
چرته يې اې عشقه چه وربوز ئې راته مات کړې   بيا گوره چه عقل په تدبير راغلي دئ
څو نبره ښايسته يې چه دَ مخ په نندارو دِ   درست وگړي مات شه ما وې پير راغلي دئ
ټول محبوبه راغلې سمن بوئي سيه چشمي   ما وې چه ته راغلې درست کشمير راغلي دئ[2]
څوک که جهان نيسي په لښکرُو هغه ترک مي   گښي ځان دَ زړونو په تسخير راغلي دئ
زړونه ئې زخمي کړه چه ئې گوتی په بم کښېښوې   غوږ باسه له بمه اوس په ځير راغلي دئ
وچولي چه تر يو کړې ورته نه گورې په مهر
وايه له خوشحاله کوم تقصير راغلي دئ

نادانان پخپلی چاري ښه پوهېږي   دانايان که ئې په چارو اندوهيږي
چه نادان ئې په مخ وخوري هاله پوه شي   گڼه هونبره په خبره نه گروهېږي
کاڼي بوټي وچ لانده هر څه پر مخ وړي   مشيت لکه درياب دَي چه بهېږي
چه سرې اوبه ئې کښبوزي په نظر کښ   کله ترې له سرو اوُبو سهېږي
په هغو خوړو پېښ مشې چه ئې نخورې   سرَی هسي په ليدو ورته سوهېږي
که وَيل ئې په هزار رنگه سودمن دِي
دَ خوشحال په وَيل کله حؤك گروهېږِي

نن ځما په خېلخانه کښ څونبره غم دَئ   چه حيران ځموږ په کار پوري عالم دَئ
ناخلف زويه اغزي کري خپل پلار ته   د خلف زويه گلزار له عمره سم دئ
نا قابل زويه دوږخ غُندي پيدا دئ   ښه قابل زويه په خونه کښ ارم دئ
ښه فرزند دَ پلار په خونه څراغ بل شي   بد فرزند دَ پلار په خونه کښ تور تم دئ
په لوي والي کښ ئې خوي د دام وَ دد دَئ   اوس دَ زويه خوبي هونبره وئ چه کم دئ
نالايق زويه ننگ نام دَ بابا ورک کا   که ولاړ ئې دَ نيکه دَ پلار علم دئ
دَ قابل سرَه به غم دَ نام و ننگ وِئ   ناقابل په غم نيولي دَ شکم دئ
چه دا هسي رنگه سپي ځني پيدا شول
لا په شك يم چه خوشحال كله آدم دئ

---

[1] يعنی رهرو، او مسافر او پر لاری تلونکی.

[2] ما وې چه په راغله ئې کشمير راغلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور څوک نشته لاندي باندي   واړه دَي دَي چه څه کاندي
د ده حکم به نور نشِي   که ژړا کوي که خاندي
دَی قادر دَي باندِي ښايي   که کيميا کا گل د سپاندي
څو سينې ئې کړې قراري   چه په غم وې ځلبلاندي
څو ړې بيا ورباندي پاس کړل   چه پراته وُو تر بل لاندِي
خلقې ئې دِي که گورې   سَرَه يو تر بل هړاندِي
په ليدو دَ يار مړې شوې
دَ خوشحال سترگي نغلاندِي

نه مي زړه په سردارئِ درست خوشحال دئ   نه ځما دَ خېلخانې څه حال احوال دَئ
دَ ختك اُولس په ننگه نه پوهېږِي   کار ئې درست دَ ناديده وو په خصال دئ
پښتانه لکه مگس ورباندِي گرزِي   ورته ښبي دَ مغل دَ حلوا تال دئ
نور ئې واړه تکئې تار په تار خپرې شوې   اوس په منځ کښی يو کرم دَ ذوالجلال دئ
ايمل خان دريا خان واړه خورد بين ولاړل
اوس خو پاته و مغل ته يَو خوشحال دئ

و سړي وته دا خپل عيب وښته دَئ   دَ بل عيب ورته لا کښه تر غره دئ
پخپل ځان پسندنه نېکه په بل بده   دا مذهب دَ مؤمنانو مذهب نه دئ
هنر وريې نېك سير يې لوړ اختر يې   که بل تا وته تر خپله ځانه ښه دئ
چه مي يَو ځله اخلاص ور سَرَه وشو   يار که سل ځله جفا کا تور لېمه دئ
بيا دِ خپل مَيَن د ما له سترگو نه ځِي   که په سترگو کښ مي څرخ لکه باڼه دئ
چه غمونه درته راوړي سترگي غوړ دَي   چه دِ ځان دَ بل مريَي کا هغه زړه دئ
که خواړه خوري که اوبه څښي پدا څه شی   مرده دل که ژوندي وينې شمار په مړه دئ
د ما زړه تر کاڼي کلك وُ ښوي ترې پرېووت   تر الماس ئې دَ غمزې غشي تېره دئ
که ياران مي تر حساب تر شماره تېر دي   په کوگل کښ مي زړه يَو دَئ دَ يوه دئ
دَ سړی دَ صورت کار دا هسي نه وِئ
چه ئې زړه دَ خوشحال يووړ لا نور څه دئ

و څراغ ته دَ اور پښتي حال معلوم دئ[۱]   په دا منځ کښ دَ خبري حاجت کوم دئ
يو د بل له حاله نه کاندِي پوښتنه   دَ دې ښهر په عالم کښ بد رسوم دئ
يا يك لخُته هغه يار واړه جفا زده   يا له ما سَرَه جفا کا بخت مي شوم دئ
نن چه زه باندِي مَيَن يم په ډېر رنگه   درئې وښيَم چه کوم دَي څه ئې نوم دئ
يَو په حسن بل په دا چه عاشق وژني   په دا دوه توگه په درست جهان کښ سلوم دئ
نندارچی ئې دَ جمال دئ نور څه ندئ   چه په هر لوري هر ځاي خلق هجوم دئ
چه گلُونه دَ بهار باندِي ليدل شِي   دَ بلبلو سير تل په هغه بوم دئ

---

[۱] دا بدله له يوې قلمی نسخې څخه را نقل سوه په نورو کښ نسته.

څه به هر یَوه ته حال وایې خوشحاله
دَ لېمو په حال خبر کله ادوم دئ

واژگونه شوې همګي دَ دنیا چاري[1]   چه لیدې مي هَسیي نه دِي واړه لاري
زوی ئې پلار سرَه کا رُونه دَ غلیم کا   لُوڼِي مور ته لکه بَنِي دِي تیاري
چوهړِي[2] پلا وشولې خوړه حلوا خواري   په سید باندِي حلالي دِي مرداري
باوري دَ بادشاهانوُ لکه غله شول   رهزنان ئې په دربار کا ځَني چاري
بلبلان طوطیان حیران په بیابان ګرزي   په کلزار باندِي کارګان کاندِي چیغاري
په وښو د َعراقیانو ژواک ژوندوُن دَئ   راتبونه[3] وهي زويَ داَ حماري
نادان خوښ بې غمه خوب په فراغت کا   په هوښیاروُ باندِي راشي شل دشواري
په څښتنو باندِي حکم کا مریوُنه   تر مېرمنوُ تَل وینځِي دِي روېداري
په دوران دَ عالم ګیر بادشاه خوشحاله
خانه زاد ئې واړه بخرِي لَرِي خواري

ورځ په ورځ دَ باغ غنچې دِي چه غوړېږي   دَ بلبلو وږي سترګي پرې مئږېږي
چه ښه مخ وته نظر کاندي لازم دئ   که ئې سترګي وَ بل مخ وته غړېږي
جګي جګي ماڼي مکوَه پخولا شه   چه پما دَ رقیباُنو زړه سرېږي
دَ عاشق خاطر په مثل دَ نافې دئ   که کالُونه پرې تېرېږي نه زړېږي
زه جدا له یاره خوب په شپه و نه کړم   وایې مالګه مي په سترګو کښ دوړېږي
روغ عالم خندا خوښي هوا هوس کا   پرهار ژلي په غمونو کښ نړېږي[3]
نور عالم ئې تار په تار تښتي له غشیو
یو خوشحال دَئ چه ئې غشیو ته برېږي

وایم خلق نه دري   زړه می یوړ یَو مزري
دا خبره چه زه وایم   تر وېښته ده لا نری
چېري نه وئ لېوني شم   چه په خوب وینم پری
زه له یاره سرَه څه یم   دَ یوه مزي مری
چه ئې خوند دَ میوې خوږ وي   هم هغه بوټي کري
ته هم خر ور سرَه مشه   که څوک خر شي په خري
په کهترو دِ نظر کا   څوک چه غواړي مهتري
بله نه ګوري بل مخ ته   تل دَ سترګو کړم ږغري[4]

---

[1] دا بدله په چاپي دیوان کښ نسته.

[2] مزدور او خاوري پاکونکي.

[3] ژړېږی.

[4] ږغول او ژغول یوه معنا لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ وروشتي پسرلي نرگس دئ
دَ خوشحال قدر لَري

و ښه مخ وته نظر دَئ هر چا کړي   نه دا دود دَئ په جهان کښ ما راوړي
زه به هیڅکله له عشقه نه وانوړم   که هر څو راته وَیل کاندي وګړي
ما وَیل چه زړه به نه ورکوَم چا ته   ولي څه کړم چه بد زړه لَرم و ووړي
دَ عاشق دَ رښتینيِ نخښه دا دَه   چه په عشق کښ سر حساب کاندِي خسرِي
په یو ګوټ به ئي دَ عشق دَ میو هېر کړې   که دِ واړه دَ جهان لذت دئ نغړي
چه په ښاخ باندي ئې اوړي ژمي ګل وئ   خداي ځما په زړه کښ نهال کړ هسي زړي

چه به بیا په څه علاج په لاس کښېوزي
دَ خوشحال خاطر ئې ندی هسي وړي

و مجنون ته دَ لیلا له شونډُو وايَ   لال و دُر یاقوت وَ نورُو وَته ستايَ
دَ مجنون له ودانی سَرَه څه کار دَئ   هر چه ورانه ویراني هورې ئې بیايَ
چه به بله اندېښنه کاندې اغیار دئ   یار دِ څوک دَی چه دِ نه ووزي له رايَ
درست جهان دِ تېرې توري درته واخلي   یَو وېښته به دِ کنډَو نکا بې خدايَ
ما دا هسي دماغ اوس ندئ راوړي   زه دا هسي دماغ راغلم له ځَايَ
وايې کانده به خپل مخ درته ښکاره کړم   زه په کانده مانده نه یم نن ئې نمايَ
دَ دولت شهپر کارګانو څخه نشته   که ئې غوارې خو ئې غواړه له همايَ
ته دَ زړه اَغزي په کوم طبیب وکاږې   چه و کښلي ئې اَغزَي ندي له پايَ

دَ منصور په حال خبر نه یې خوشحاله
درته چا وې چه دَ راز خبري وايَ

ورته ګوره ځما یار څه ننداره دئ[١]   لکه اوړمکی په ستوریو کښی ښکاره دئ
څو عاشق په معشوقې باندِي مَین شي   هونبره دَئ و معشوقې ته بېچاره دئ
ما وې عشق خو یَو ښه څېز دئ خبر نه وم   چه دَي لا تر مست هاتي نه خونخواره دئ
چه نصیب ئې دَ ښه مخ ننداره نشوه   هغه څوک ځما په پوهه آواره دئ
غم ځما له دِله نه درومي بل لور ته   ته به وايي چه ځما په اجازه دئ
عقل، علم، هنر مه یادوَه ما ته   چه مي ولیده مدار ئې ستاره دئ
هغه زه یم چه دَ اوښ وري په شا وړم   دَ غوا وري ځما په پشتاره دئ
چه علاج ئې په چا نشي څوک ئې څه کا   چه په ما باندِي ئې زړه سنګ خاره دئ
غم په نورُو یَو ځَل وَریشي بیا تېر شي   خو پما باندِي که ګورې سل باره دئ
چه ئې هېڅ دَ ښایسته وُو مینه نه وئ   رنګ ئې مه وینې چه نفس اماره دئ
دَ ښه مخ ننداره نکا خلوتي شو   زاهد ځَان ژاړي بې ځَایه هیچکاره دئ

بادشاهان دِ هم سیالي ور سَرَه نکا:
خوشحال ستا دَ ور مرییو په شماره دئ

---

[١] دا بدله په نورو نسخو کښ نه وه، له یوې قلمي څخه را نقل سوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولاړم قلندر شوم دا مې حال دا مې احوال دئ   مات کچکول په لاس کی بل مې ګند دَ دنیا مال دئ
وران وګړي ګوره په څو قلب کاروُنه کاندې   واړه اقبال غواړي ولې لابقا اقبال[1] دئ
زه تر هغه ځار شم چه ئې راکړه تر ځان ځاره   ځار تر ما هغه شه چه ځار شوي تر مثقال دئ
هيڅ په منځ کښ نشته په خالي دکان غوغا دَه   ما چه فهم وکړ واړه وهم خوب و خيال دئ
يَو په ګور کښ ښخ کا، بل په ګور کښ نکا فکر   درې ورځې ماتم وي څلورمه ورځ بل حال دئ
ما خو لاس په غوږ کړل ځني تښتم که خلاصيږم   خلق پر خوارېږي شهوت څه عظيم جنجال دئ

نور عالم به څه کړې دَ خپل ځان په خلاصي مې کړه
لاندې يې خوشحاله دا يو څه دَ بلا جال دَئ

وې مې که زه درشم ستا تر ځايه خوله به را کړې؟   وَې سکه هزار سَرَه لَرې چه دا وينا کړې
وې مي چه په مخ دِ توري زلفي تور ښامار دئ   وَې تروسکه، څه لَرَه ښامار وته ويسا کړې
وې مي چه په کوم توکي به تا وته نزدې شم   وَې چه که سر له تنه بې تيغه جدا کړې
وې مي چه په تا هر ګوره لېوني يم   وَيی چه په دا عقل به لا صورت رسوا کړې
وی می چه ما تا سَره خندا په يوه وخت کړه   وَيې هغه څوک وُ چه ئې تا سَرَه خندا کړې
وې مي چه هر ګوره کبريا شوې خداې دئ ويني   وې چه که کبر کړم ستا څه دَي چه غوغا کړې
وی می چه دَ سپينی زيبا خولی عاشق دی زه يم   وَې چه خداې څه دا عاشقیِ هم ويړيا کړې
وې مي چه له نتي دي چارګل په پوزه زيب کا   وَې دا خبري کړه هاله که چا په تا کړې
وې مي که زه ستا په کوي کښ وَمرم ستا رضا دَه   وَې کشکي خلاص له دردِ سَرَه سپی ځما کړې

وې مي چه په رنګه خوشحال په تا مَين دَئ
وَې دَ ختَك سرِی دَ ميني څه ثنا کړې

همېشه مي تر پرهار ويني بهېږي   که هر څو باندې دارو ږدم نه لږېږي
که فرياد له درده کړم ملامت نه يم   چه پرهار په پرهار وشي خو خوږېږي
همېشه مي دَ يار ياد دَ زړه سبق شو   چه ډېر ډېر ئې يادَوم زړه مي خوږېږي
زړه مي ګل دَ نيلوفر مخ ئې آفتاب دَئ   نيلوفر مي و آفتاب وَته کږېږي

دَ خوشحال دَ خوشحالی وخت هم دا دَئ
چه رباب سرينده جوړ سَرَه غږېږي

هېڅ صفت ئې نه ځائېږی په تحرير کښ   چه دَ زلفو مښك عنبر کړم په نظير کښې
ستا دَ مخ دَ شونډوُ مثل را معلوم شو   لکه نهر دَ جنت شهد په شير کښې
نه چه خوله دَنه زړه مي هم په خوږ شي   چه دِ نوم دَ شونډوُ واخلم په تقرير کښې
ما چه ستا دَ څهرې ښه ننداره وکړه   څوک به ستا په حسن نه وِئ په کشمير کښې
زړه مي ستا په زلفو بند شو پرې خوشحال شوم   لېوني ترلي ښه دَئ په ځنځير کښې
که هوا دَه که سودا دَه پکښې ستا ده   بل خيال فکر مي هيڅ نشته په ضمير کښې
زه چه ستا په تير زخمي شوم فراغت شوم   چه عجب دارو دي ينښې وه په تير کښې

---

[1] د "اقبال" حروفونه چه قلب شی لابقا شی يعنی چه پاتېده نه لری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه بوي دَ يار دَ زلفو دَئ عطاره هسي بوي نشته په مښکو په عبير کښي
محبت مي هډ و پلو سرَه مخلوط شو ناصحانو راته شا کړه په تدبير کښي
چا به هونبره دَ عشق گنج را عنايت کړ که مي نه وَئ خپله بخره په تقدير کښي
دَ خوشحال ويل په نورُو کښ څرگند دئ
لکه ږغ دَ ويره ژلي په گڼ وير کښي

همېشه مي له ښه مخه گفتگوي شي چه په لوښي څه دِئ هغه ترې توي شي
دَ بلندي په قامت باندې مَيَن شوم هر چه لوئې چاري کاندي هغه لوي شي
چا خپل يار په غېږ کښ ونيوه خوښي کا لا دَ چا ورپسې هسي جست و جستجوي شي
دَ منصور غُندې به غل دَ خاص و عام شم که ښکاره مي و عالم ته گوي مگوي شي
په زړه هونبره پروتي ندئ چه ئې شمار شه اوس ئې چا وته سپړ نه موي په موي شي
خارو خس سرَه ئې څه مهر پيوند دَئ دَ بلبلو مينه تل په رنگ و بوي شي
نه به زهد وِئ نه علم نه څه نور څه که څرگنده مي عالم ته پدا روي شي
ځکه هر کله خوشبوي او معطر دئ دَ صبا ئې چه په چم کښ تگ و پوي شي
دَ ناپوه ياري په مثل دَ ډک جام دَه له هر څو ئې ښه ساتم را څخه توي شي
دَ خوشحال ژړا څه نر ناحقه نده:
چه ئې تېره درسته شپه په هاي و هوي شي

هر دم تر نقاب لاندې و عاشق ته شېوه[1] کاندې
تازه اوربل اودلَي توري زلفي اَوېزاندې
انگڼ ئې ښايسته کړ چه را وَوَته دباندې
ځما په مرگ دِ زړه دَي چه بې درودو سرَه خاندې
څه ظلم څه ستم کړې چه پلو نيسې دَ وړاندې
څه عجب غزل ئې ووې
آفرين په خوشحال باندې

ءهر گناه چه په توبه په استغفار ځې دَ هغه گناه به څه په زړه کښ ډار ځې
ساقي راشه سره شراب راکړه سرې شونډې تر چشمانو دِ ځارېږم چه بهار ځي
په هر چين کښ ئې دَ څوڼو مښك دَ چين دئ لخلخې ځَني توئېږي چه په لار ځي
دَ خپل زړه خبري واړه ويراني کا يار هغه چه همېشه په زړه دَ يار ځي
جهان ځَاي دَ خوښي ندئ وَ ناورين دئ چه طوطا له گلستانه په چيغار ځي
په وار وار چه په دنيا باندي راغلي عاقبت به ځَني واړه وار په وار ځي
که له درده مي خبر ندئ وگړي چه مي سرې ويني تر سترگو په رخسار ځي
دَ هغه طبيب نوم څه اخلې په ژبه چه بيمار ور لَره رايشي بيمار ځي
که مي پېژنې هغه ليونَي زه يم چه نادان را لَره رايشي هوښيار ځي
دروغجن به همېشه وِئ په خزان کښ دَ رښتينو په مخ هر کله بهار ځي

---

[1] جلوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د رقیب خلل به نه ووزي له میانه   وخت نېژدې راغي دَ وصل دندو کار ځي
چه محروم ئې دَئ له میو یَو خوشحال دَئ
ګڼه واړه حریفان ځني سر شار ځي

هره مینه چه په خال په زخه کېږي   هغه واړه دَ ښه مخ له مخه کېږي
زړه[۱] دلګیر مشه دَ خلقو په جفا کښ   په عاشق دَ رقیبانو رخه کېږي
خاوند خداي دِ سر زنش دَ هغو وکا   چه په جال ئې دَ دردمنو سخه کېږي
غه مرغه به له همایه څه پرواز کا   چه لا اوس ئې تن وجود په پخه کېږي
که هوس کوِي خوشحال هوس ئې نهېل[۲] شه
غه هوس چه به بې ستا له مخه کېږي

هر زمان چه دَ فلك مهر بنیاد شي   نا مرادي د ماڼې[۳] پخپل مراد شي
په هر شام پسې سحر شته نظر وکړه   عاقبت چه څوک غمجن شي بیا به ښاد شي
ساقي نن دَ سر شارئ شراب راکړه   محتسب چه حاضر ندئ څه هِداد شي
چه نه مَئ نه معشوقه پسرلی رفتن کا   نن ځما له خپله بخته نه فریاد شي
یَو له بله زده کَوِي دَ جهان دود دَئ   له اوله چه شاګرد شي بیا استاد شي
یار به مخ راته ښکاره کا لکه شمعه   عاقبت[٤] به دَ رقیب خو را نامراد شي
یا ډېر زر بویه یا بخت بویه یا توره   چه په سپینه ږېره څوک دَ چا داماد شي
دَ ملحد په زړه به نه لګي خبري   که وَیل دِ ورته تل دَ نون و صاد[٥] شي
زمانه به ئې پربېږدي و ثبات ته   په هوا چه دَ حباب غُندي پر باد شي
صورتی عمر فاني دَئ باقي دا دَي   چه ئې پسله مرګه نوم دَ نېکو یاد شي
عقله ته له عشقه لیري لیري ګرزه   مخالف چه سَرَه وریَشي فساد شي
دَ هغه سړی په مرګ ژړا هیڅ مکړه   چه دَ بدو نوم ئې خپور په هر بلاد شي
په هر ځاي باندِي ئې زړه دَئ لکه ژاولي
په خوشحال باندي ئې زړه لکه فولاد شي

هر سړی که رشتیا ګوي وِئ   نه دَی مړ که سرئې ګوي وِئ
دَ لویی لافي به نکا   چه په اصل هنر جوي وئ
که ئې نغاړې پټ به نشي   په هر ځَاي چه رنګ و بوي وئ
چه خپل یار له ما بېلتون کا   د ما سترګي پسې جوي وئ
په بېلتون دَ مَیَنانُو   زړه تر دوو سترګو را توي وئ

---

[۱] ته دلګیر مشه.

[۲] مایوس، نا امید، محروم (دریاب).

[۳] نامرادی د نړئ، یا مراد دَ زمانې.

[٤] عاقبت به د رقیب په سر مراد شی.

[٥] نون و صاد یعنی نص چه په اسلامی احکامو کښی اساس دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه قیمت دَ کالي څونبره   پسی هونبره جستجوي وئ
څو جفا کا زه خوشحال شم
یار دِ هر کله بد خوي وِئ

هر ناپوه زلموټی څه زده، چه څه دَه دَ عشق بازي   ترو څه مچ څه ئې مجال چه په هوا کا پروازي
هر قلاش چه خپل صورت په عشق کښ باي کړ که باور کړې   په مذهب دَ عاشقانو هم شهید وئ هم غازي
که دَ یار به غم کښ وَمري خاصګي ژوندون هغه دَئ   که په پښو ئې تندي کښېږدي هم دغه دَه ممتازي
حقیقي سجده هغه دَه چه دَ یار په لور[1]ئې کړې   د کعبې ته چه سجده شي دا سجود دِي مجازي
تورُو زلفو ئې په باد کړه ډېر سرُونه دَ مظلومو   توري سترګي ئې په زړونو کا همېشه ترکتازي
اې خوشحاله چه عاشق شوې اوس له خپله سَرَه تېر شه
دا ځما خندا خندا ته بازي مه ګڼه بازي

هغه دم چه مي دَ یار سره صحبت وئ   دَ فرښتو آواز په ما باندي زحمت وئ
ګه له یار سَرَه باده خورم په خلوت کښ   باده! ستا دِ له غه ځایه نه رخصت وئ
ښه یاران چه سَرَه ناست وِئ محبت کا   چه اغیار وَربانډِي راشي قیامت وئ
تل ګدای په بادشاهانو مَیَن شوئ   نه دا کار به له ما خواره نه بدعت وِئ
عاشقي مي خداي له ځایه خوي خصلت کړه   هم هغه کاندي سړی چه ئې خصلت وئ
ستا د شونډُو تر لذت به نه رسېږي   که هر څو مي دَ شکرُو زیات لذت وئ
ما به زړه د معشوقې له لاسه خلاص کړ   ولي درېغه که له عشقه اجازت وئ
دَ زنخ دَ څا دَ بند فراغت غواړم   په تنور کښ پراته کله فراغت وئ
ښه صورت خو هم هغه چه زړه ئې یوور   نه چه کړه اووړه ئې ښه وی ښه صورت وئ
ما به سترګي لکه باز درلې اندرتي[2]   که مي زده وئ چه دَ سترګو بد شدت وئ
خو به مه راځه په ملك ځما دَ سترګو   ګڼه ځان به دِ په وینو کښ لت پت وئ
شیخ به ولي دَ رندانو عیب نکا   تل له مرد سَرَه نامرد په غم غیرت وئ
ستا په زلفو کښ مي خوار خاطر ښاد نشو   دَ مومن په کفرستان کښ څه حرمت وئ
مګر واړه جوهري په مرګ تام شول   چه تر دُر به دَ ژلیِ زیات قیمت وئ
بل جنت ئې شیخه تا وَته بخښلي
دَ خوشحال دِ هم دَ یار کوڅه جنت وِئ

هغه مخ چه ښایسته دَ نندارو وئ[3]   چه ئې وینې دَ هر چا پسې هو هو وئ
دَ بلبلو له بلغاک نه دلګیر مشه   هغه ځاي چه رنګ و بو وي ګفتګو وئ
که هر څو ښایسته ډېر دي ګمان نکړم   چه به بله لکه ته پاکېزه رو وئ
تور ګیسو پر همګي صورت خپاره کړه   چه دِ درست صورت همه دَ مشکو بو وئ

---

[1] په لوری کیږی.

[2] پټې (دریاب) .

[3] دا بدله له یوې قلمی نسخې څخه وکښل سوه په نورو کښی نسته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه به سترګي ستا له مخه نه وانخلم — مخامخ که تیر انداز راته یو څو وئ
قاصدان ځما دَ اوښیو کښته پورته — همېشه دَ کښلي مخ په جستجو وئ
نن چه ته لمانه ځې زړه مي خوشحال کړه — یاره ستا وعده به کله دَ راتلو وئ
کاتبان به ئې په کومو ګوتو کښښنه — غه خبري چه سوځونکي تر لمبو وئ
دَ سحر په بلا ته یاد شې اې چرګه! — ستا په ږغ دَ عاشق زړه په پرهرو وئ
دَ خوشحال خټك له حاله خبر دار شوي
چه په زړه به ئې دَ عشق داغونه څو وئ

هغه څه دَي روغ صورت دئ — چه بهتر تر سلطنت دئ
دَ دنیا دولت که ښه وئ — یَو دولت نه ښه عزت دئ
چه ډېر ښه دئ تر توقیره — یَو عفت بل صداقت دئ
چه سړی له غمه خلاص کا — هغه څه دَئ قناعت دئ
په طاعت که ته لوئي کړې — حبطه هغه طاعت دئ
چه فایده لري بې شماره — هغه څه دئ، مصلحت دئ
په منت چه ورکول کا — هغه کله سخاوت دئ
چه دوږخ دئ په دنیا کښ — دَ ناپوه سره صحبت دئ
خپل نیت ښه لره خوشحاله
که څه ښه دَئ خو ښه نیت دئ

هغه یار که په ظاهر له ما جدا دَئ — په باتن کښ هر زمان را هویدا دَئ
دَ ژوندیو یو سرَه ګرزي په علم کښ — خوار عاشق په معشوقه باندي فدا دئ
کښت چه وسیځي باران ورباندي مشه — که په خوارو به کرم کړې ساعت دا دئ
که ئې غواړم په کوګل کښ مونده نشي — زړه مي ولاړ دَ ښایسته وو په سودا دئ
خدای به امن دَ هر چا له سترګو وکړه — یو عجب صحبت دَ مینی ابتدا دئ
زه به زار ګَوم له دِله نه له یاره — چه په څو په بې پروا باندي شیدا دئ
خپله مینه په عاشق باندِي سور اور شوه — چه پرې سیځي خبر دار باندي خدا دئ
ګوره څو قرنه کالونه باندِي تېر شوه — چه فرهاد په بې ستون کښ لا صدا دئ
زه خوشحال به چا ته څه وایم له حاله
دَ زړه حال دَ مخ په رنګ پوري پیدا دئ

هر سړی چه دَ اخلاص په لاري درومي — که هر څو په غرونو درومي نه به نغومي
نومیدي د ښه بادشاه په درګاه نشته — هر سړَی چه خدمت کا نتیجه مومي
د ما زړه دَ توِل دلبرو تر میان ورک شوم — نوم دَ کوم یوې اَخلم چه څه نومي
ښه چه زه په عاشقی کښ شهید شوم — پدا لاري کښ څه لږ ندئ لړومي
ما دَ سویو ښکار کاوه هوسی ښکار کړه — د ما زوق به کله تله دَ بل تر کومی
نور دِ صافي پیالې خوري نصیب ئې غم دئ
که خوشحال په درد و دوک کښي پیالې شومي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه یار چه له ما لیري په هواد[۱] دئ
همېشه راته حاضر دَ زړه په یاد دَئ
دَ وصال خوښي ئې هم لا هونبره نده
چه مي زړه دَ ده له خیاله سَرَه ښاد دئ
بېهوده له یاره زار کوَم وَ چا ته
دَ خپل یار له جوره چا موندلي داد دئ
یما واړه چارې وکړې آشنایی
په ناحق مي له بېلتونه نه فریاد دئ
چه مي هیڅ اثر دَ آه وربانديِ نشي
دا ناترس خاطر ئې کاڼی که فولاد دئ
دَ خطا هوسی په بوي دَ نافي ښکار شِي
راته بس دَ هغو زلفو بوي مراد دئ
ته چه ما وته ارشاد کوې په عشق کښ
کله غوږ دَ عاشقانو په ارشاد دئ
چه په هیڅ توکي د ما له زړه نه ځي
دَ خپل یار دَ میني څه محکم بنیاد دئ
یو زمان ورځني خلاص نه یم په عمر
په ما خوار باندي دَ عشق جور معتاد دئ
څه عجب ښه بوي راځي دَ یار له لوریه
نن ځما دَ زړه دمه دَ صبا باد دئ
تل گرېوان په اوښيو لوند ساړه اَهُونه
چه خوشحال مَین کېده دا ئې هِداد دئ

هر خاطر چه نا قرار شِي
قراري ئې په دیدار شي
چه خپل زړه و چا ته ورکا
هغه څه په خواري خوار شي
هسِي سیند لَرم په سترگو
چه جمنا ورته رودبار شي
یَو څه راز لَرم په زړه کښ
هیڅوک نشته چه راز دار شي
هسي ژاړم له بېلتونه
چه غلیم را سَرَه یار شي
زه هم عار لَرم له خلقه
که دَ خلقو له ما عار شیي
واویلا علاج ئې څه کړم
پرهارونه په پرهار شي
هونبره ډېر پیران شیخان دِئ
نشته یَو چه مدد گار شي
په بېلتون دَ خندا مخو
دَ خوشحال ژړا آزار شِي

هوسی سترگي لب شکري
په غاښو یې مرغلري
تا به ستایم په څو رنگه
ستا ثنا دَ مخ دلبري
چه جمال وَته دِي گورم
حیرانېږِم سمندري
خوي دِي نن را سَرَه نور دَئ
دَم واهَه نشِي له ویري
ذکر ستا د تنگی خولې دَئ
رنگینه پري پېکري
زړه چه ستا سَرَه یاري کړِي
سلامت به اوسِي چري
شور دِي گډ کړ په وَگړِي
صبر وړُوني شور و شري
صبر وړې چه له تا دور شِي
طربناکيِ ناز پروري
ظاهر نن له تا جدا یم
عینِ ما ته برابري
قامت سَم لرې تر سرو
کچ کلاهي قد عرعري
لیرِي مه درومه له ما نه
مخ په ما کړه مخ قمري

---

[۱] هیواد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور به ستا له وره نه ځم وینا دا ده پرده دري
هر چه ستا رضا هغه کړي
خوشحال وَینوېِ په غوري

هي هي توبه لتانه ستا له خویه بویه تښتَي
د ما خاطر دِ وریت کړ لکه سیخ په لمبو ینښَي
له سترګو ورځیو زلفو له بنو به دئ ځان څه ورم
دَ مخ سپایان دِ هسي راته جوړ لښکر زه ګُښي[1]
د ما په بخره نیاز دئ چه عاشق یم زه به نیاز کړم
دَ ناز اسباب مي واړه معشوقې وته پریښيَ
په مخ دَ مهوشانو چه څه خال و خط لیده شي
بلا دَ ځان دَ زړه دي که ئې ګورې ګُښي ګُښيَ
عاشق په اندېښنو کښ دَ تازي غُندي نس نغښتي
غافل په بې غمي کښ دَ سنډه غُندي بد غوښيَ
بد خواه دِ په قصد کړې دَه خوشحاله ملا محکمه
څه وېره څه اندوه کړې ته هم ورونه یې چابلښيَ

هر چرته چه ته کښېنې هغه ځاي دَ ګلو باغ شِي
چه درومې په چمن کښ دَ لاله شینه داغ داغ شِي
چه باد دِ توري زلفي په سپین مخ کاندي پرېشاني
دَ منبکو دَ عنبرو بوي پرېشان په هر دماغ شِي
په زلفو کښ دِ ورک د ما زړګي شو مخ څرګند کړه
دَ ورک کالي غوښتنه تل په توره شپه په څراغ شي
چه ما مزه موندلې ستا دَ شونډو دروغځَن یم
که دا مزه به هم مونده دَ میو به اياغ شِي
پیغام ځما اې باده تر شیدا بلبلو وروړه
لا شك چه پدا باغ کښ دَ ګل بوې د ګل سراغ شِي
یَو دم دَ خوار خوشحال سَرَه ته هم فراغت کښېنه
چه زړه ئې له د یو ډېرو اندېښنو څه خو فراغ شِي

یا ما زده یا مي سترګو چه نن شپه را باندې تېر دئ
یا ما زده یا هغو زده چه وهلي په شمشېر دي
دارو ئې د درد مکړه نه ئې روخ دَ رغېدو دئ
چه خود په زړه داړلي دَ خوبا دَ چشمو شېر دي
له درده نه خلاصېږم چه طبیب پسې طلب کړم
ګنه هیڅ کمي ئې نشته طبیبان په جهان ډېر دي
عاشق دِ لا دوخته خپله زېرمه دَ کفن کا
چه تور بانه ئې غشي و کشتن وته دلیر دي
عاشق ته ښکارېږي لکه مخ په آئینه کښ
دَ شاه دَ جمال نخښي که تر زر نثقَ تېر دي
څه ته و ما ته وایې اې ناصحه چه عشق هېر کړه
چه بې دَ عشق له کاره مي نور ټول کارونه هېر دي
خوشحال ختك چه بیا مونده لذت دَ یار د شونډُو
و ده وته نور واړه دَ جهان خواږه ګنډ هېر دي

یا خو مکړه لېوني سَرَه یاري
یا دَ ګند د پهوړې[2] کړه تیاري
چه په نور څه ئې حساب ګنی هغه زده
زه بې یاره عمر کل ګڼم خواري
چه دَ یار دَ راغلو زېرې په ما وکا
تر هغه سرې به زه شم بلهاري[3]
په خرام کښ د هوسی علامت ګوره
دَ ګزار وار ئې خطا کړ دَ ښکاري

---

[1] زه کښی.

[2] پهوړی یا پوهړی یعنی بوریا.

[3] محشی ورته قربانی لیکلی دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځما حال به و هغه وته معلوم وِئ چه تمامه شپه بیدار ستورِي شماري
خداي دِ تا په جهان تل لَرِي اېِ باده چه ځما دَ یار تر منځ کړې رہباري
معطر دَ شاه دَ زلفو نه را دروميِ ستا له بویه نافه ځار شه تاتاري
چه وعده دَ یار دَ وصل نېژدې کېږي دَ عاشق له زړه نه درومي قراري
که ئې ستا د وروځیو خال په نظر کښېووت
دَ خوشحال شِي نور له غمه وېزاري

یَو قدم چه په خلاف دَ نفس روان شي په هغه زمان ولي هغه انسان شي
چه دَ نس په حکم درومي هغه خوار وِئ سړی توب ور ځخه مه غواړه شیطان شي
دا سړی چه فرښته دئ هم شیطان دَئ که سړی و خپل عمل ته نګران شي
یو په بد عمل کښ ځې تحت الثراي ته بل په ښه عمل کښ پاسه په اسمان شي
دا سړی دی چه په عقل کښ سړی دئ دا سړی دئ چه په عقل کښی ددان شي
دا خونونه په ټوپك په توره نشي دا خونونه چه دَ خلقو په زبان شي
تربیت که دَ باغوان له لاسه مومي په هر ځای باندِي ګلونه دَ بوستان شي
هوا ستا د سَرَه چه کښېني یَو څو ورځي دَ هغه هنر په ده کښی نمایان شي
دَ نېکانو په صحبت کښ به ښه کېږي اولیا له اولیا نه را عیان شي
چه مغلو سَرَه کښېناسته مغل شه دَ افغان سَرَه که کښېنی نور افغان شي
دَ خوشحال سَرَه که کښېنی یَو څو کاله
دا دَ غره ختِك به واړه شاعران شي

یا په تخت باندِي بادشاه وَئ یا درویش دَ خانقاه وَئ
چه په لار دِي هغه ډېر دئ یَو څو ما غُندي ګمراه وَئ
زه هر دم په بسم اللّه یَم که یاران په بسم اللّه وَئ
چه ئې کار دَ مېړه نه وئ هغه نه وَئ مېړه داه[1] وَئ
په شماره مي زویه ورک دِئ که یو څو بکښي واه واه وَئ
غاړي غرُونه ځني ډک دي سر انجام که دَ سپاه وَئ
ابلقي په کار کښ هېڅ وئ یا درست سپین وَئ یا سیاه وَئ
توره شپه دَه دَ غمونو دَ ښادئِ صبح ګاه وَئ
په خوشحال به ئې بد نه وې
ګه ئې څوک په حال آګاه وَئ

لمړی ټوک بشپړ سو

[1] محشی ورته وینځه کښلی دی، یعنی خدمتکار.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library